BOLLEBYGDS KOMMUN

ÄRENDELISTA/KALLELSE
Kommunstyrelsen

Datum: 2021-05-25
Tid: 14:00
Plats: Tingshuset för ks pres, sekr, KC/Teams för resten

Ordförande
Michael Plogell (FR)

Ledamöter
Lars-Erik Olsson (S), vice ordförande
Sverre Fredriksson (M), 2:e vice ordförande
Fredrik Olofsson (C)
Rune Kennborn (KD)
Hannu Sutinen (L)
Beatrice Ekelund (S)
Jonas Ahlgren (S)
Daniel Persson (SD)

Ersättare
Carl Pålsson (FR)
Tomas Andersson (M)
Agneta Andersson (C)
Krister Schwartz (KD)
Alec Sintorn (L)
Emma Isfeldt (S)
Helena Thelin (S)
Sassi Wemmer (MP)
Caroline Frodin (SD)

Övriga

1.	Upprop	
2.	Val av protokollsjusterare **Ärendet i korthet** Förslag: Måndag 31 maj kl 16.30.	
3.	Anmälan jäv	
4.	Remiss: Framtagande av ny regional avfallsplan - yttrande till Boråsregionen KS2021/35	Peter Garton, Park-/Avfallschef *14:00*
5.	Lokala ordningsföreskrifter för Bollebygds kommun - yttrande kommunstyrelsen KS2020/256	Christina Hultén, säkerhetschef *14:45*
6.	Planprioritering för Bollebygds kommun, våren 2021 KS2019/222	Kristina Axelsson, planchef *14:50*
7.	Beslut om utställning av översiktsplan (ÖP) KS2020/24 **Sammanfattning** OBS! Granskningshandlingen för översiktsplanen som beslutsunderlag återfinns i digital form på länken: https://bollebygd.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=09e749e0105c4669a4f26c82539e6a7f	"-"
8.	Utredningsuppdrag gällande ny grundskola i Bollebygds tätort KS2017/52	"-"
9.	Planuppdrag för ny förskola i Olsfors - yttrande från utbildningsnämnden KS2021/99	"-"
10.	Samrådsremiss för ny järnväg mellan Göteborg-Borås, samråd 3 - yttrande till Trafikverket KS2020/69 **Sammanfattning** OBS! Samrådshandlingar hos Trafikverket hittas här: Dokument för Göteborg-Borås - Trafikverket	Lars Carlsson, samhällsplanerare

11.	Upphävande av utvecklingsplan Olsfors-Hultafors (kf fattar slutligt beslut) KS2021/12	"-"
12.	Budgetunderlag 2022-2024, kommunstyrelsen KS2021/151	Daniel Aronsson, ekonomichef *15:45*
13.	Uppföljningsrapport april 2021 för kommunstyrelsen KS2021/150	
14.	Uppföljningsrapport april 2021 för Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) KS2021/116	
15.	Flytt av kommunens e-post till Exchange Online (kf fattar slutligt beslut) KS2021/145	
16.	Årsredovisning 2020 för Bollebygds kommun - återremiss (kf fattar slutligt beslut) KS2020/267	
17.	Trafikplan 2022 Västtrafik - yttrande till Västtrafik AB KS2021/153	Fia Wickström, planeringssekreterare *16:45*
18.	Dialogmöte 2021 med Västtrafik KS2021/152	"-"
19.	Uppdrag kring införande av barnkonsekvensanalys i Bollebygds kommun KS2021/32	Amanda Salib, praktikant
20.	Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB (kf fattar slutligt beslut) KS2017/69	

21. Akut behov av verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgens myndighetsenheter
KS2020/280

22. Årsredovisning 2020 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/149

23. Årsredovisning 2020 Sjuhärads samordningsförbund (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/148

24. Årsredovisning 2020 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/164

25. Årsredovisning 2020 Tolkförmedling Väst (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/146

26. Svar på motion (-) om tidplan och budget för grundsärskola i Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut)
KS2020/212

27. Svar på motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdskolan (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/81

28. Svar på motion (S) om anläggning av beachvolley-/handbollsplan vid Bollebygdskolan (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/87

29. Delegeringsrätt till kommunstyrelsen kring eldningsförbud - revidering av kommunstyrelsens reglemente (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/25

30. Förfrågan från Mölndalsåns vattenråd om finansiering
KS2021/159

31.	Partistöd 2021 - Sverigedemokraterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/158	
32.	Partistöd 2021 - Moderaterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/162	
33.	Partistöd 2021 - Socialdemokraterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/114	
34.	Partistöd 2021-Folkets röst (kf fattar slutligt beslut) KS2021/167	
35.	Partistöd 2021-Kristdemokraterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/168	
36.	Partistöd 2021 - Liberalerna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/169	
37.	Tillitsbaserad styrning och ledning - diskussion efter workshop 2021-04-27	Monica Holmgren, kommunchef (max 45 min)
38.	Dialog/avstämning kring ett av uppdragen i VP - Kommunstyrelsen har i uppdrag ett leda en översyn av ungdomsgårdens hemvist utifrån ekonomi och kvalitet (inga handlingar) KS2020/254	Monica Holmgren, kommunchef
39.	Förfrågan från kriminalvården om beredskap för samhällstjänst - information/diskussion (inga handlingar)	Michael Plogell, KS ordförande

40. Meddelanden

Anmälningar

- KS2020/117-15 Beslut om bifall med villkor utan kartor
- KS2017/69-38 Beslut Länsstyrelsen om Gryaab och anslutning

41. Redovisning av delegeringsbeslut

Ärendet i korthet
Protokoll
Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll finns på Bollebygds kommuns hemsida:
Kommunstyrelsens arbetsutskott extra sammanträde 2021-04-26
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-05-04
Kommunstyrelsens arbetsutskott extra sammanträde 2021-05-07

42. Information från ksau info/planberedning (inga handlingar)

Ärendet i korthet
Möte 2021-04-28

43. Information från politiska uppdrag (inga handlingar)

44. Kommunchefen informerar (inga handlingar)

4. Remiss: Framtagande av ny regional avfallsplan - yttrande till Boråsregionen KS2021/35

§71 KS2021/35

Förslag till avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid, Gemensam avfallsplan 2021-2030” – yttrande till Boråsregionen

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande, daterat 2021-04-22, och skickar det som kommunens yttrande till Boråsregionen.

Ärendet

Kommunerna i Boråsregionen; Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda samverkar kring att ta fram en gemensam avfallsplan. Regional avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid” för perioden 2021-2030 har arbetats fram under framförallt 2020 med hjälp av en projektgrupp bestående av en projektledare och en representant från varje kommun eller kommunalt avfalls- och energibolag. Till projektgruppens hjälp bildades fokusgrupper bemannade med tjänstepersoner från våra åtta kommuner samt ett antal externa aktörer för att ge inspel på målen i avfallsplanen. Under framtagandet har målförslagen kontinuerligt förankrats i kommunerna. Den regionala avfallsplanen är ute på remiss under första halvåret 2021.

Samtliga facknämnder i kommunen har fått avfallsplanen på internremiss och nämnderna ställer sig positiva till hur avfallsplanen är utformad. Remissen har även ställts ut till allmänheten under mars månad. Inga synpunkter från allmänheten har inkommit.

Sammanställning yttranden från nämnderna inklusive kommunstyrelsen:

Socialnämnden har granskat avfallsplanen och ser positivt på det upprättade förslaget. I övrigt görs bedömningen att det inte finns något att erinra.

Utbildningsnämnden ser att förslaget om regional avfallsplan väl speglar det övergripande uppdrag om miljöperspektiv som åvilar skola och förskola Genom ett miljöperspektiv ska barn och elever ges möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. De ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ställer sig bakom upprättat förslag till avfallsplan med följande synpunkt; ”det saknas delmål för hur avfall i villaområden och landsbygden bör hanteras”.

Kommunstyrelsen ser positivt på förslaget till ny regionalavfallsplan. Dock saknas

kostnadsberäkning och de ekonomiska förutsättningarna är oklara vilket innebär att kommunen i sitt budgetarbete inför 2022 står inför en okänd faktor. Det kan påverka i vilken grad Bollebygds kommun kan leva upp till uppsatta mål. Det som inte kan styras av Boråsregionen utifrån det kommunala självstyret är vem som är ansvarig för vilket mål enligt struktur i tabellerna i bilaga 2. Detta måste kommunen själv arbeta fram och fastställa när planen är antagen. Ansvarsfördelning i kommunen tas slutligt fram under implementeringen 2021. Viktigt att poängtera är att ansvaret för uppfyllande av målen inte enbart faller på avfallsenheten. Avfallsplanen innehåller mål och åtgärder som berör många olika delar av kommunens verksamhet. Ansvaret för arbetet med den interna arbetsfördelningen i Bollebygds kommun anser kommunstyrelsen bör ligga på enhetschef för park och avfall och förankras i kommunledningsgruppen innan det fattas politiskt beslut. För att lyckas nå målen behöver samarbete såväl mellan nämnder i egen kommun som samarbete mellan kommunerna i Sjuhärad fastställas och stärkas.

Den regionala avfallsplanen är ett strategiskt dokument som ska ses över tid. Avfallsplanen är på 10 år och Bollebygds kommun väljer själv i vilken takt och i vilken ordning man vill jobba för att nå de önskade målen. Respektive nämnd som kommer att arbeta med de olika aktiviteterna behöver ta fram kostnadsberäknade handlingsplaner inför kommande års budgetarbeten om en aktivitet inte anses kunna utföras inom ram.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande, daterat 2021-04-22, och skickar det som kommunens yttrande till Boråsregionen.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Förslag till avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid, Gemensam avfallsplan 2021-2030” – yttrande till Boråsregionen
- Förslag till avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid, Gemensam avfallsplan 2021-2030" – yttrande till Boråsregionen
- Avfallsplan_Boråsregionen_remissförslag

Skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Peter Garton | Park-/avfallschef

Dnr : **151689**

Boråsregionen

Förslag till avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid, Gemensam avfallsplan 2021-2030" – yttrande till Boråsregionen

Sammanfattning av ärendet

Kommunerna i Boråsregionen; Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda samverkar kring att ta fram en gemensam avfallsplan. Regional avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid” för perioden 2021-2030 har arbetats fram under framförallt 2020 med hjälp av en projektgrupp bestående av en projektledare och en representant från varje kommun eller kommunalt avfalls- och energibolag. Till projekt-gruppens hjälp bildades fokusgrupper bemannade med tjänstepersoner från våra åtta kommuner samt ett antal externa aktörer för att ge inspel på målen i avfallsplanen. Under framtagandet har målförslagen kontinuerligt förankrats i kommunerna. Den regionala avfallsplanen är ute på remiss under första halvåret 2021.

Ärendet har varit på internremiss hos kommunstyrelsen och facknämnderna i Bollebygds kommun. Det har även varit utlagt på Bollebygds kommuns hemsida och ett fysiskt exemplar har funnits på Bollebygds bibliotek för allmänheten att ta del av. Inga synpunkter från allmänheten har inkommit under utställningstiden.

Yttrande

Bollebygds kommun ställer sig positiv till förslaget om en ny regional avfallsplan för Boråsregionen, med synpunkten att det saknas delmål för hur avfall i villaområden och landsbygden bör hanteras.

Sammanställning yttranden från nämnderna inklusive kommunstyrelsen:
Socialnämnden har granskat avfallsplanen och ser positivt på det upprättade förslaget. I övrigt görs bedömningen att det inte finns något att erinra.

Utbildningsnämnden ser att förslaget om regional avfallsplan väl speglar det övergripande uppdrag om miljöperspektiv som åvilar skola och förskola Genom ett miljöperspektiv ska barn och elever ges möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. De ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ställer sig bakom upprättat förslag till avfallsplan med följande synpunkt; ”det saknas delmål för hur avfall i villaområden och landsbygden bör hanteras”.

Kommunstyrelsen ser positivt på förslaget till ny regionalavfallsplan. Dock saknas kostnadsberäkning och de ekonomiska förutsättningarna är oklara vilket innebär att kommunen i sitt budgetarbete inför 2022 står inför en okänd faktor. Det kan påverka i vilken grad Bollebygds kommun kan leva upp till uppsatta mål. Det som inte kan styras av Boråsregionen utifrån det kommunala självstyret är vem som är ansvarig för vilket mål enligt struktur i tabellerna i bilaga 2. Detta måste kommunen själv arbeta fram och fastställa när planen är antagen. Ansvarsfördelning i kommunen tas slutligt fram under implementeringen 2021. Viktigt att poängtera är att ansvaret för uppfyllande av målen inte enbart faller på avfallsenheten. Avfallsplanen innehåller mål och åtgärder som berör många olika delar av kommunens verksamhet. Ansvaret för arbetet med den interna arbetsfördelningen i Bollebygds kommun anser kommunstyrelsen bör ligga på enhetschef för park och avfall och förankras i kommunledningsgruppen innan det fattas politiskt beslut. För att lyckas nå målen behöver samarbete såväl mellan nämnder i egen kommun, som samarbete mellan kommunerna i Sjuhärad fastställas och stärkas.

Den regionala avfallsplanen är ett strategiskt dokument som ska ses över tid. Avfallsplanen är på 10 år och Bollebygds kommun väljer själv i vilken takt och i vilken ordning man vill jobba för att nå de önskade målen. Respektive nämnd som kommer att arbeta med de olika aktiviteterna behöver ta fram kostnadsberäknade handlingsplaner inför kommande års budgetarbeten om en aktivitet inte anses kunna utföras inom ram.

BOLLEBYGDS KOMMUN
Kommunstyrelsen

Michael Plogell
Ordförande

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Denna skrivelse har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Peter Garton | Park-/Avfallschef

Kommunstyrelsen

Förslag till avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid, Gemensam avfallsplan 2021-2030” – yttrande till Boråsregionen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande, daterat 2021-04-22, och skickar det som kommunens yttrande till Boråsregionen.

Ärendet

Kommunerna i Boråsregionen; Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda samverkar kring att ta fram en gemensam avfallsplan. Regional avfallsplan ”Mot en hållbar och cirkulär framtid” för perioden 2021-2030 har arbetats fram under framförallt 2020 med hjälp av en projektgrupp bestående av en projektledare och en representant från varje kommun eller kommunalt avfalls- och energibolag. Till projektgruppens hjälp bildades fokusgrupper bemannade med tjänstepersoner från våra åtta kommuner samt ett antal externa aktörer för att ge inspel på målen i avfallsplanen. Under framtagandet har målförslagen kontinuerligt förankrats i kommunerna. Den regionala avfallsplanen är ute på remiss under första halvåret 2021.

Samtliga facknämnder i kommunen har fått avfallsplanen på internremiss och nämnderna ställer sig positiva till hur avfallsplanen är utformad. Remissen har även ställts ut till allmänheten under mars månad. Inga synpunkter från allmänheten har inkommit.

Sammanställning yttranden från nämnderna inklusive kommunstyrelsen:
Socialnämnden har granskat avfallsplanen och ser positivt på det upprättade förslaget. I övrigt görs bedömningen att det inte finns något att erinra.

Utbildningsnämnden ser att förslaget om regional avfallsplan väl speglar det övergripande uppdrag om miljöperspektiv som åvilar skola och förskola Genom ett miljöperspektiv ska barn och elever ges möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. De ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ställer sig bakom upprättat förslag till avfallsplan med följande synpunkt; ”det saknas delmål för hur avfall i villaområden och landsbygden bör hanteras”.

Kommunstyrelsen ser positivt på förslaget till ny regionalavfallsplan. Dock saknas kostnadsberäkning och de ekonomiska förutsättningarna är oklara vilket innebär att kommunen i sitt budgetarbete inför 2022 står inför en okänd faktor. Det kan påverka i vilken grad Bollebygds kommun kan leva upp till uppsatta mål.

Det som inte kan styras av Boråsregionen utifrån det kommunala självstyret är vem som är ansvarig för vilket mål enligt struktur i tabellerna i bilaga 2. Detta måste kommunen själv arbeta fram och fastställa när planen är antagen. Ansvarsfördelning i kommunen tas slutligt fram under implementeringen 2021. Viktigt att poängtera är att ansvaret för uppfyllande av målen inte enbart faller på avfallsenheten. Avfallsplanen innehåller mål och åtgärder som berör många olika delar av kommunens verksamhet. Ansvaret för arbetet med den interna arbetsfördelningen i Bollebygds kommun anser kommunstyrelsen bör ligga på enhetschef för park och avfall och förankras i kommunledningsgruppen innan det fattas politiskt beslut. För att lyckas nå målen behöver samarbete såväl mellan nämnder i egen kommun som samarbete mellan kommunerna i Sjuhärad fastställas och stärkas

Ekonomiska förutsättningar

Den regionala avfallsplanen är ett strategiskt dokument som ska ses över tid. Avfallsplanen är på 10 år och Bollebygds kommun väljer själv i vilken takt och i vilken ordning man vill jobba för att nå de önskade målen. Respektive nämnd som kommer att arbeta med de olika aktiviteterna behöver ta fram kostnadsberäknade handlingsplaner inför kommande års budgetarbeten om en aktivitet inte anses kunna utföras inom ram.

Skickas till

Boråsregionen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Peter Garton
Park- /avfallschef

Mot en hållbar och cirkulär framtid

GEMENSAM AVFALLSPLAN 2021–2030

För Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda

Boråsregionen

Antagen

Boråsregionen: 2021-xx-xx

Bollebygds kommun: xxxx-xx-xx

Borås Stad: xxxx-xx-xx

Herrljunga kommun: xxxx-xx-xx

Marks kommun: xxxx-xx-xx

Svenljunga kommun: xxxx-xx-xx

Tranemo kommun: xxxx-xx-xx

Ulricehamns kommun: xxxx-xx-xx

Vårgårda kommun: xxxx-xx-xx

Innehåll

Avfall i nytt fokus 6

- Avfallstrappan och cirkularitet
- Förändrat synsätt

En gemensam avfallsplan för en hållbar Boråsregion 9

- Bakgrund
- Styrning av avfallsplanen
- Regleringar inom avfallsområdet
- Tidsram för Boråsregionens avfallsplan

Implementering och genomförande. 11

- Genomförande av avfallsplanen
- Regionalt avfallsnätverk
- Fokusgrupper
- Övriga regionala nätverk
- Kostnader under planens genomförande

Målstruktur och läsanvisningar 13

- Målstruktur
- Läsanvisningar

Målområde 1: Hushåll med maten 16

Målområde 2: Konsumera hållbart 18

Målområde 3: Använd de resurser vi har 20

Målområde 4: Sortera mera 22

Målområde 5: Fimpa skräpet 24

Målområde 6: Planera in plats för avfallet 26

Styrmedel och verktyg för att nå målen 28
Information, kommunikation, kunskap och rådgivning
Nudging
Samverkan
Avfallstaxa/Renhållningstaxa
Avfallsföreskrifter
Upphandling
Tillsyn
Teknikutveckling och digitala hjälpmedel

Ordlista 30

Bilageförteckning. 33

Bilaga 1: Framtagande av avfallsplanen 37
Projektorganisation
Fokusgrupper
Förankring
Remiss och utställning
Politisk hantering

Bilaga 2: Avfallsplanens sammanhang i kommunen och ansvarig för målen. 40
Avfallsplanens sammanhang i kommunen
Ansvarig för målen

Bilaga 3: Mål och lagstiftning som berör avfallsplanen 50
Globala mål – Agenda 2030
Lagstiftning på EU-nivå
Lagstiftning på nationell nivå
Nationell avfallsplan
Det svenska miljömålssystemet
Producentansvar
25/25 målet Avfall Sverige

Regionala mål

Klimat 2030

Bilaga 4: Bedömning av miljöpåverkan 58

Bedömning av miljöpåverkan

Sammanfattande bedömning

Bilaga 5: Nulägesbeskrivning av avfallshantering i Boråsregionen 63

Geografi och demografi

Boendeformer

Näringslivsstruktur

Kommunalt avfall

Insamlingssystem för avfall i Boråsregionen

Anläggningar för avfallshantering och förebyggande i Boråsregionen

Övriga anläggningar för avfallshantering i Boråsregionen

Avfall som omfattas av producentansvar

Bilaga 6: Framtidsutsikter för avfallshantering i Boråsregionen och avfall i kommunernas översiktsplaner 72

Befolkningsprognos och framtida avfallsmängder

Framtida behov av insamlingssystem och anläggningar i Boråsregionen

Trender och framtida förutsättningar för avfallshantering

Anläggningar för att hantera avfall i kommunernas översiktsplaner

Bilaga 7: Nedlagda deponier i Boråsregionen 78

Bilaga 8: Uppföljning av utgående regional avfallsplan 89

Avfall är inte något vi gör oss av med, avfall är en värdefull resurs vilket möjliggör ett hållbart kretslopp, en hållbar materialanvändning och en hållbar produktion och konsumtion.

Avfall i nytt fokus

Till avfall räknas alla föremål, material eller ämnen som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Avfall är något som vi alla kan relatera till och som berör oss på olika sätt. Avfall uppkommer exempelvis hemma i köket, i garaget, i äldreomsorgen, i förskolan och skolan, på våra kontor, i matsalar, vid byggnationer, i våra parker och på våra gator. Vi ger alla upphov till avfall och behöver därmed alla ta ett ansvar tillsammans. De kommande åren behöver vi därför sätta avfall i ett nytt fokus. Avfall är inte något vi gör oss av med, avfall är en värdefull resurs vilket möjliggör ett hållbart kretslopp, en hållbar materialanvändning och en hållbar produktion och konsumtion.

Avfallstrappan och cirkularitet

Sedan flera decennier tillbaka arbetar avfallsbranschen enligt den så kallade avfallstrappan. Avfallstrappan bygger på EU:s avfallshierarki som är en del av EU:s avfallsdirektiv och är även införd i miljöbalken. Avfallstrappan är betydelsefull då den tydligt visar hur viktigt det är att tänka till redan i ett tidigt skede för att förebygga avfall. Den visar prioriteringen, det vill säga att det till exempel är

Figur 1. *Avfallstrappan inklusive nedskräpning som ett sista trappsteg. Avfallstrappan anger vad som ska prioiteras. Att minimera och förebygga uppkomsten av avfall är det viktigaste följt av att återanvända, materialåtervinna, energiåtervinna och deponera.*

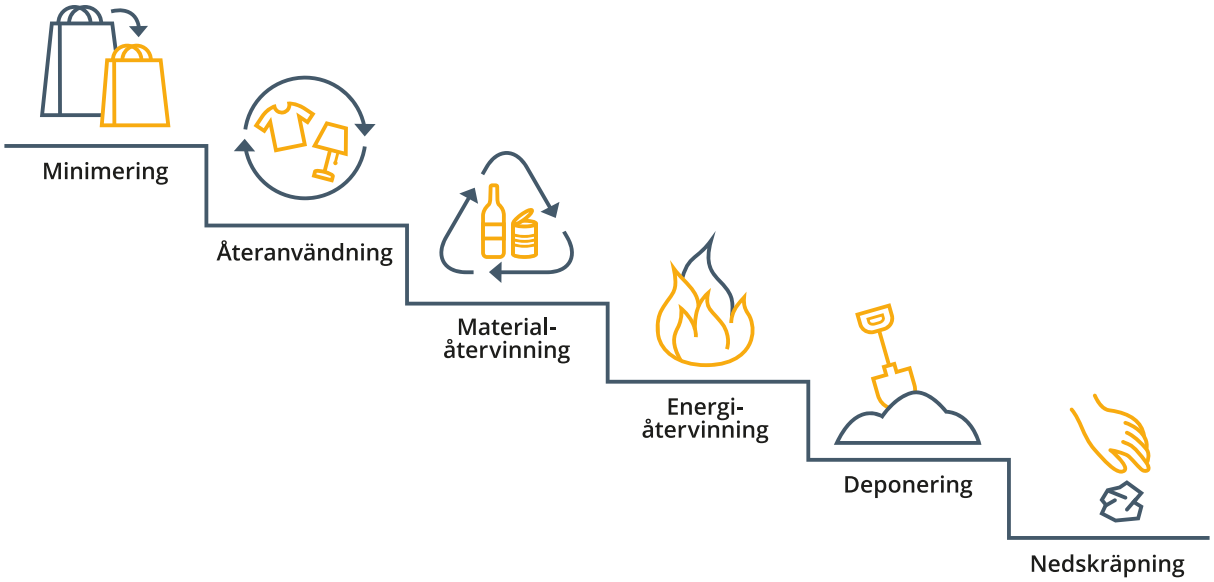

viktigare att fokusera på förebyggande av avfall än på att materialåtervinna. Eller att det är bättre att materialåtervinna än att elda upp resurserna. Men hur gör vi då med det avfall som ändå uppstår? Vi behöver tänka mer cirkulärt och hållbart. Uttaget av jungfruligt material måste minska och vi måste istället bli bättre på att nyttja det material som redan finns i kretsloppet. Detta leder också till att minimera det avfall som uppstår eftersom produkter eller material kan användas på nytt.

Förändrat synsätt

Avfall är inte bara ett miljöproblem utan även en ekonomisk förlust. En genomsnittlig svensk producerar 467 kilo kommunalt avfall per år. En allt större del av detta återvinns och allt mindre avfall deponeras. Men hur kan vi ändra vårt sätt att producera och konsumera så att vi ger upphov till mindre mängd avfall? Vi som konsumenter har makt att ställa krav på producenterna. Det ska vara ett försäljningsargument att designa en

Visste du att:

- Tillverkningen av en mobiltelefon genererar 86 kg avfall (Källa: IVL).
- I Sverige genererar vi 95 kilo matavfall per person och år (Källa: Naturvårdsverket).
- Det slängs runt 1 miljard fimpar på gator och torg i Sverige varje år (Källa: HSR).
- En privatperson genererar nästan 470 kg avfall per år, detta är mer än en fördubbling sedan 70-talet (Källa: Avfall Sverige).
- Sverige rankas som nummer 14 av 28 länder i Europa i en undersökning av hur cirkulära våra ekonomier är, det vill säga hur väl vi återanvänder, återvinner och drar ner på avfallet. Vi i Sverige är bra på kommunal återvinning, men vi har en stor mängd avfall, och det drar ner oss i jämförelse med andra europeiska länder (Källa: POLITICO circular economy index).
- Världen är 9 % cirkulär. Det betyder att 9 % av de råvaror så som mineraler, metaller och biomassa som används inom världsekonomin återvinns varje år (Källa: Circularity Gap Report).

hållbar produkt. På sikt ska det bli så självklart att vi inte ens behöver fundera över det. Utmaningen är att vi inte börjar ursäkta våra nyinköp med att produkten i ett senare skede kan återvinnas. Det är fortfarande avfallstrappans prioriteringar som gäller – det viktigaste är att förebygga att avfall uppstår. Förebyggande av avfall behöver inte betyda att konsumtionen ska minska, men den behöver förändras och bli mer hållbar. Produkter ska få vara produkter så länge som möjligt där laga, byta, låna och hyra är förstahandsval istället för att göra sig av med och köpa nytt.

Vår gemensamma avfallsplan och de sex målområden den består av, sätter avfall i ett nytt fokus och främjar cirkulära system. Det är din och min gemensamma avfallsplan – tillsammans tar vi ansvar!

Långsiktiga effekter av avfallsplanen enligt hållbarhetens tre dimensioner:

- Miljömässiga aspekter
  - minskade utsläpp
  - minskad miljöpåverkan
  - bättre hushållning med resurser
- Sociala aspekter
  - mindre nedskräpning bidrar till ett tryggare samhälle
  - en region som är hållbar och som invånarna kan vara stolta över
  - mer kunskap och ökat engagemang bland invånarna
- Ekonomiska aspekter
  - förändrad konsumtion som leder till besparingar
  - mindre slit och släng
  - ökad återanvändning
  - minskat matsvinn och minskat slöseri på resurser

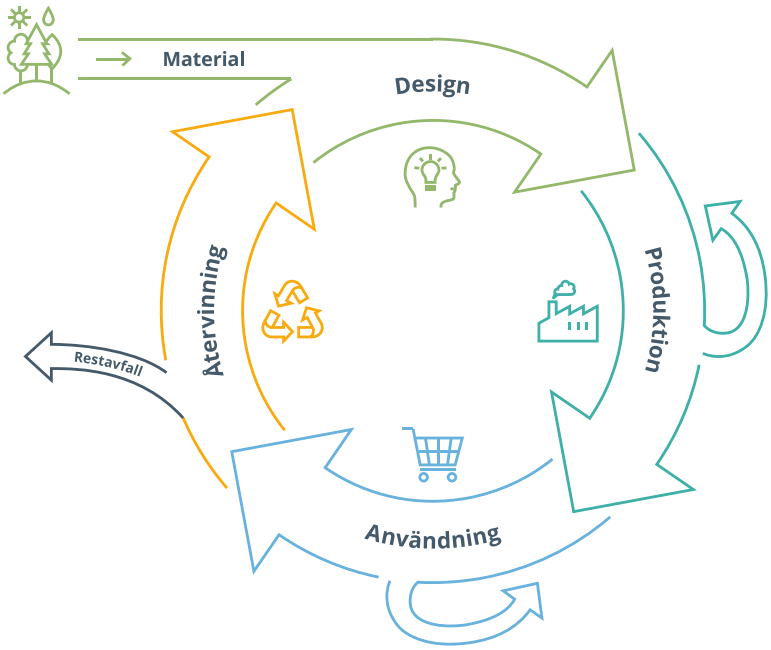

Figur 2. *Cirkulärt system för hållbar material- och resursanvändning där material och produkter återanvänds och återvinns vilket minimerar uttaget av nytt material samt minimerar avfallet. Detta innefattar också en genomtänkt design och produktion som tillåter återanvändning och återvinning.*

Genom att ta fram en gemensam avfallsplan kan kommunerna dra nytta av varandras erfarenheter och kompetens.

En gemensam avfallsplan för en hållbar Boråsregion

Syftet med en regional avfallsplan är att tillsammans över kommungränserna verka för att förebygga att avfall uppstår, minska avfallets farlighet, minska negativ miljö- och klimatpåverkan och arbeta för en långsiktigt hållbar region.

Bakgrund

Boråsregionen består av de åtta kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda med ungefär 226 000 invånare (år 2019). Denna avfallsplan beskriver hur kommunerna planerar att arbeta med strategiska avfallsfrågor fram till 2030 med ett fokus på en cirkulär och hållbar resursanvändning.

Det finns en nuvarande regional avfallsplan för Boråsregionen som sträcker sig från 2012 fram till 2020. Det beslutades under 2019 att en ny gemensam regional avfallsplan skulle tas fram. Genom att ta fram en gemensam avfallsplan kan kommunerna dra nytta av varandras erfarenheter och kompetens och tillsammans ta nästa steg i den omställning som krävs för ett cirkulärt hållbart samhälle. Avfallsplanens mål har tagits fram med hjälp av sex olika fokusgrupper som har fokuserat på varsitt målområde. Fokusgrupperna bemannades med tjänstepersoner från våra åtta kommuner samt ett antal externa representanter. Representationen i fokusgrupperna var bred; bland annat deltog personer från följande enheter i kommunerna: avfall, miljö, kost, samhällsplanering, förskola, skola, äldreomsorg, fastighet, kommunala bostadsbolag, gata och park. Fokusgrupperna har belyst utmaningarna och behoven inom respektive målområde och har till slut landat i ett antal mål som utgör huvuddelen av Boråsregionens avfallsplan.

Figur 3. *Karta över Boråsregionen.*

Styrning av avfallsplanen

Enligt *Naturvårdsverket föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall* (NFS 2020:6) ska varje kommun ha en avfallsplan. Tillsammans med avfallsföreskrifter utgör detta kommunens renhållningsordning. En avfallsplan är ett strategiskt styrdokument och ett viktigt instrument för kommunen att driva på utvecklingen mot att minska avfallsmängderna, hushålla med resurser och minska negativ miljöpåverkan. I avfallsplanen fastställs mål och åtgärder för att förebygga och hantera avfall, förebygga och begränsa nedskräpning samt tydliggöra avfallets roll i fysisk planering. Avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för det avfall som kommunen ansvarar för, det vill säga både det avfall som uppkommer i hushållen samt avfall som uppkommer i kommunens egna verksamheter.

Tidigare har enheter inom kommunen som arbetar med avfall och återvinning huvudsakligen arbetat med att uppfylla mål i avfallsplanen och detta har framförallt finansierats via avfallstaxan. De nuvarande föreskrifterna (NFS 2020:6) ställer dock krav på en ökad samverkan inom och mellan kommunens olika förvaltningar och bolag vilket anses nödvändigt för att nå mål kring avfallsförebyggande, ökad återanvändning, ökad återvinning, minskad nedskräpning och att få in avfall som en naturlig del i samhällsplaneringen.

Det innebär att de åtgärder som genomförs för att uppfylla mål i avfallsplanen kan behöva finansieras av skattemedel och externt finansierade projekt.

Regleringar inom avfallsområdet

Avfallsområdet regleras både av nationell och EU-lagstiftning. Inom EU gäller avfallsdirektivet (2008/98/EG) som ställer krav på medlemsstaterna att minska mängden avfall samt främja återanvändning och materialåtervinning. EU-kommissionen har även tagit fram ett paket för cirkulär ekonomi som innehåller en plan för att sluta kretsloppet och hantera alla faser av en produkts livscykel: från konsumtion och produktion till avfallshantering och marknaden för returråvaror. Nationellt är det miljöbalken (1998:808) samt avfallsförordningen (2020:614) som styr arbetet kring avfall.

Tidsram för Boråsregionens avfallsplan

För samtliga mål i Boråsregionens avfallsplan gäller att målen ska nås till år 2030. Däremot skiljer sig basåret mellan målen. I de fall där det redan idag finns ett uppföljningsmått eller en indikator som kommunerna använder sig av är basåret 2021. I de fall där målen och det arbete som kommer krävas för att nå målen är relativt nya för kommunerna, behöver ett mätbart utgångsläge tas fram och därför är basåret för dessa mål istället 2022.

Målen i avfallsplanen är långsiktiga och för att nå resultat krävs ett långsiktigt strategiskt arbetssätt.

Implementering och genomförande

För att avfallsplanens mål ska nås krävs ett strukturerat, effektivt och uthålligt arbete. Målen är långsiktiga och för att nå resultat krävs därmed ett långsiktigt strategiskt arbetssätt.

Genomförande av avfallsplanen

För att nå målen i avfallsplanen kommer handlingsplaner eller motsvarande arbetas fram kommunvis. Kommunerna kommer behöva prioritera bland målen för att fram till 2030 arbeta med samtliga. Avfallsplanen innehåller inga tidsatta åtgärder vilket ytterligare gör det möjligt för kommunens olika verksamheter att välja vilka åtgärder man arbetar med under planens giltighetstid. Flera av målen är långsiktiga och det krävs en ödmjukhet inför takten åtgärderna kan genomföras i respektive kommun. Det handlar om en balansgång i resurser och tid, men ett fortsatt samarbete mellan kommunerna i Boråsregionen kommer vara av stor vikt för att realisera målen. En viktig faktor för att få ett lyckat genomförande av planen är en samordnande funktion som kan vara ett stöd ut mot alla kommuner. En annan viktig faktor är kontinuerlig uppföljning av avfallsplanens mål, där både kommunens förvaltningar, bolag och politiker tar ansvar för resultaten.

Regionalt avfallsnätverk

I Boråsregionen finns ett avfallsnätverk med representanter från alla åtta kommuner. Denna gruppering är en viktig del i avfallsplanens genomförande genom att de agerar som samordnare för avfallsplanen gentemot sin kommun. Det bör förtydligas att ansvaret för genomförande av avfallsplanen inte ligger på denna gruppering. Det är av stor vikt att övriga delar av kommunen som träffas av avfallsplanens mål och åtgärder tar ansvar och är delaktiga i uppfyllande av planen, se bilaga 2.

Fokusgrupper

Under framtagande av Boråsregionens avfallsplan bildades ett antal fokusgrupper med ansvar för varsitt målområde. Detta arbetssätt och dessa funktioner kommer fortsatt vara värdefull kompetens under genomförandet av avfallsplanen.

Övriga regionala nätverk

I Boråsregionen drivs ett antal nätverk som kan agera som viktiga forum för uppfyllande av avfallsplanens mål. Det miljöstrategiska nätverket är av stor vikt för arbetet med målen och åtgärderna i avfallsplanen. Ett flertal av målen har direkt koppling till det miljöstrategiska arbetet som bedrivs i kommunerna. Dessutom är nätverket för samhällsbyggnadschefer, kulturnätverket, nätverk för äldreomsorg, funktionshinder och skola samt Business Region Borås med näringslivschefer eller näringslivsansvariga viktiga.

Kostnader under planens genomförande

En del av åtgärderna i avfallsplanen kan genomföras inom ramen för befintlig budget och personal. Andra åtgärder kan komma att kräva mer personalresurser eller en drifts- eller investeringskostnad. Flertalet av målen kan initialt innebära en kostnad, men en besparing och sjunkande kostnader på sikt eftersom de bidrar till minskade avfallsmängder, färre nyinköp, ökat återbruk, ökad materialåtervinning och minskad nedskräpning. Finansiering av åtgärderna kan ske via avfallstaxan eller via skattemedel. Externt finansierade projekt kan också bidra till att nå målen i Boråsregionens avfallsplan. Det sistnämnda är en viktig faktor för de mål i avfallsplanen som med fördel samordnas regionvis. Det finns flera exempel på detta, exempelvis mål 3.1 avseende ett ökat återbruk av möbler och textil i kommunens verksamheter samt mål 3.2 avseende ökat återbruk och återvinning av bygg- och rivningsmaterial.

Målen är gemensamma för Boråsregionens kommuner och tillsammans når vi målen och utvärderar planen.

Målstruktur och läsanvisningar

Avfallsplanens målområden och mål berör flera olika delar av kommunens verksamheter, vårt näringsliv samt våra kommuninvånare. Nedan ges en översikt över målstrukturen samt läsanvisningar som pekar på vilka områden som berör just dig och din organisation lite extra.

Målstruktur

Målområdena beskriver avgränsningen för målen som innefattas i området. Boråsregionens avfallsplan omfattas av sex målområden.

Målen är gemensamma för Boråsregionens kommuner och tillsammans når vi målen och utvärderar planen. En del av målen är siffersatta medan andra mål anger *öka* eller *minska*. Detta beror på att för vissa mål har kommunerna kommit en bit på vägen i arbetet, nuläget är känt eller det finns ett tydligt globalt eller nationellt mål som pekar på en siffra och därmed har ett siffersatt mål formulerats. För de mål där det krävs ett större arbete initialt för att komma igång eller där ett mätbart nuläge behöver tas fram har *öka* eller *minska* angivits istället för en siffra. För en del av målen har våra kommuner kommit olika långt i arbetet och konsensus kring ett siffersatt mål har nåtts alternativt så anges *öka* eller *minska*. Totalt har 17 mål formulerats i Boråsregionens avfallsplan.

Figur 4. *Avfallsplanens målstruktur innefattar sex olika målområden, totalt 17 mål samt en åtgärdsbank med aktiviteter för att uppnå målen.*

Åtgärder presenteras i form av en åtgärdsbank där kommunerna kan genomföra de åtgärder som är lämpliga i respektive kommun. Åtgärderna är det konkreta arbete som kommunerna och de kommunala bolagen kommer arbeta med för att uppfylla målen. En del av åtgärderna kan genomföras i samarbete kommunerna emellan medan en del åtgärder med fördel genomförs kommunvis.

Indikatorer är framtagna för respektive mål som ett sätt att mäta måluppfyllnad.

Läsanvisningar

Avfallsplanens mål träffar många olika delar av kommunens verksamhet samt också vårt näringsliv och våra kommuninvånare. Alla mål är viktiga men Tabell 1 ger en vägledning kring vilka mål som är extra viktiga för just dig och din organisation.

Tabell 1. *Olika aktörer inom och utanför kommunen som berörs och träffas av målen.*

Aktör	Målområde	Mål			
Avfall och miljö (strategiskt arbete)	1		1.2	1.3	
	2	2.1		2.3	
	3	3.1	3.2		3.4
	4	4.1	4.2	4.3	4.4
	6	6.1			
Byggnation, rivning och fastighet	3		3.2		
Gata, park, vatten och avlopp	3		3.2		
	5	5.1	5.2		
Kommunikation	1		1.2	1.3	
	2	2.1	2.2	2.3	
	3				3.4
	4	4.1	4.2	4.3	
	5	5.1	5.2		
Kommuninvånare	1		1.2	1.3	
	2			2.3	
	3				3.4
	4		4.2		
	5	5.1	5.2		

Aktör	Målområde	Mål			
Kost	1	1.1			
Kultur, fritid och folkhälsa	2			2.3	
	3				3.4
	5	5.1	5.2		
Näringsliv	2			2.3	
Samhällsplanering	6	6.1			
Skola, vård och omsorg	1	1.1			
	2	2.1	2.2		
Tillsyn	3		3.2		
	5	5.1	5.2		
Upphandling	2	2.1	2.2		
	3	3.1	3.2	3.3	
	4				4.4

Målområde 1: Hushåll med maten

Beräkningar tyder på att så mycket som var femte kasse med livsmedel vi köper slängs! Detta bland annat för att vi köper för mycket, inte tar tillvara på rester, inte förvarar maten rätt och stirrar oss blinda på datummärkningen. Matsvinnet beräknas stå för 8 % av världens växthusgasutsläpp och det är hushållen som står för 70 % av matsvinnet.

Matsvinn är onödigt matavfall som hade kunnat ätas om det hanterats annorlunda. För varje minskad mängd matsvinn så har energianvändning, råvaruförbrukning och utsläpp vid produktion, transport och hantering av livsmedel minskat. Även om det är hushållen som står för den största delen av matsvinnet så är även kommunens egna verksamheter en viktig del i detta arbete. Matsvinn inom kommunens verksamheter uppkommer både i köket vid lagring och tillagning, vid servering samt ute i matsalen.

Förutom att jobba med rutiner rörande själva köket så har även andra saker, som schemaläggning av lunchtider inom skola eller portionsstorlekar inom äldreomsorgen, stor betydelse för mängden matsvinn.

Matavfall däremot, det vill säga oätliga delar av mat såsom skal och kärnor, ska vi samla in separat och nyttiggöra som en resurs till växtnäring och energiproduktion, till exempel biogas.

Målet är riktat mot kommunens verksamhet | Målet är riktat mot invånarna | Målet är riktat mot kommun och invånare

Mål 1.1. Matsvinnet ska minska till 35 g/portion i kommunens verksamheter.

INDIKATOR

- Matsvinn[1] g/portion.

Nuläge: *Matsvinnet i våra kommuner varierar mellan 20–70 g/portion det vill säga spannet är mycket stort beroende på verksamhet. Nationell mätning från 2019 visar att förskolor och skolor ligger i snitt på 60–70 g/portion för det totala svinnet men även här är spannet stort.*

ÅTGÄRDSBANK

- Skapa rutiner för att mäta matsvinn kontinuerligt.
- Optimera schemaläggning av luncher.
- Genom riktade kommunikationsinsatser skapa medvetenhet kring matsvinnet.
- Meny som är förankrad i vad gästerna äter.

Mål 1.2. Matsvinnet ska minska med 50 % per invånare jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Andel matsvinn i avfallspåsen. Genomförs via plockanalyser.

ÅTGÄRDSBANK

- Genom riktade kommunikationsinsatser skapa medvetenhet kring matsvinnsproblematiken och beteendeförändringar.
- Samverka med externa aktörer såsom bostadsbolag, bostadsrättsföreningar, restauranger, studieförbund och andra ideella föreningar.

Mål 1.3. Minst 60 % av uppkommet matavfall ska gå till näringsåtervinning och biogasproduktion eller annat miljömässigt motsvarande ändamål.

INDIKATOR

- Kg insamlat matavfall/potentialen för matavfallsmängd[2].

Nuläge: *2019 ligger siffran på 32 % (indikator i Avfall Web).*

ÅTGÄRDSBANK

- Kommunikation och kampanjer för insamling av matavfall gärna i samverkan mellan kommunerna i Boråsregionen, både mot hushållen men även kommunens egna verksamheter: förskola, skola, äldreomsorg.
- Verka för en beteendeförändring för att få rätt utsortering och rätt handhavande med utrustning.
- Sträva mot att minska matavfall i rejektet.
- Se över val av insamlingspåse för matavfallsfraktionen.

1 Enligt livsmedelsverkets modell livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/maltider-i-vard-skola-och-omsorg/matsvinn-i-storkok/matsvinnmatning-i-storkok?AspxAutoDetectCookieSupport=1.

2 Beräknas genom att dividera antal kg matavfall som sorteras ut och behandlas biologiskt genom rötning med totalt antal kg uppkommet matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker. Rejekt är borträknat.

Målområde 2: Konsumera hållbart

För att förebygga avfall måste en förändring ske långt innan avfallet är i närheten av att uppstå. Det handlar främst om ett förändrat konsumtionsmönster. Om vi hela tiden fortsätter att köpa nytt kommer avfallsmängderna att öka även om det går att materialåtervinna en hel del.

En hållbar konsumtion innefattar de val som görs när det finns behov av att införskaffa sig en produkt. Det handlar inte bara om att införskaffandet av en produkt gör att en annan eventuellt måste avyttras, utan även att själva produktionen av varje produkt i sig leder till att nytt avfall uppstår, så kallat osynligt avfall. För att inte äventyra kommande generationers behov måste vi se över vårt konsumtionsmönster. Allra störst effekt har undvikande av nyinköp. Om nyinköp ändå måste göras ska man sträva efter att köpa något återbrukat eller något där materialet kommer från ett cirkulärt flöde. Livslängd och hållbarhet på det som ska köpas in måste vara en tungt vägande faktor.

I kommunens verksamheter finns till exempel stor potential att se över behovet och minska konsumtionen av engångsartiklar. I de fall där det är möjligt kan engångsartiklar ersättas med flergångsartiklar.

Arbetskläder behövs i många av kommunens verksamheter. Genom att i första hand laga och reparera arbetskläder som fortfarande är i funktionsdugligt skick kan plaggets livslängd öka.

Både textil och elektronik är utpekat i den nationella avfallsplanen som avfallsströmmar viktiga att minimera. Gentemot våra invånare kan vi verka för ett förändrat konsumtionsmönster och samverka med lokala aktörer och näringslivet för att stimulera nya affärsmodeller där hyra, byta, låna och uppdatera produkter är i fokus.

Målet är riktat mot kommunens verksamhet Målet är riktat mot invånarna

Mål 2.1. Konsumtionen av engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska jämfört med år 2022.

INDIKATOR

- Antal inköpta engångsartiklar[1] per år i kommunens verksamheter.

ÅTGÄRDSBANK

- Anta rutiner för att säkerställa att engångsartiklar förebyggs i de egna verksamheterna.
- Minimera engångsartiklar i kommunens serveringar.
- Upprätta en plan för att äldreboenden, förskolor och skolor ska genomgå avfallsförebyggande projekt.
- Certifiera eller klimatkompensera evenemang i kommunal regi.
- Arbeta med gemensam metod för avfallsförebyggande vid inköp och upphandling i regionen.

Mål 2.2. Livslängden på arbetskläder i kommunens verksamheter ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATORER

- Rutiner för att ställa rätt krav vid upphandling finns.
- Möjlighet till lagning av arbetskläder finns.
- Mängd inköpta arbetskläder (per förvaltning/enhet) kopplat till antal anställda.

ÅTGÄRDSBANK

- Standardisera sortiment.
- Laga och reparera kläder.
- Ställa rätt krav på kvalitet vid upphandling.
- Verka för beteendeförändring och statushöjning när det kommer till återanvändning och lagning av funktionsdugliga arbetskläder.
- Undersöka möjligheten att hyra arbetskläder.

Mål 2.3. Invånarnas förståelse om kopplingen mellan konsumtionsbeteende, avfallsmängder och miljöpåverkan ska öka.

INDIKATORER

- Enkät som efterfrågar konsumtion av nyproducerade kläder, nyproducerad elektronik[2], engångsartiklar[3] samt second hand och kunskap om och möjlighet till att byta/laga/låna/uppdatera produkter.
- Mängd insamlat elavfall kg/invånare via El-kretsen från kommunernas återvinningscentraler.
- Insamlad mängd textil till återanvändning på kommunernas återvinningscentraler samt mängd textil i restavfallet via plockanalys.

ÅTGÄRDSBANK

- Riktade kommunikationsinsatser avseende kläder, elektronik, engångsartiklar för att skapa medvetenhet kring dess påverkan på jordens resurser.
- Samarbeta med organisationer som verkar för ett förändrat konsumtionsmönster.
- Stimulera lokala aktörer som främjar förebyggande genom att laga, hyra, dela och uppdatera produkter.
- Möjliggöra textilinsamling på ÅVC.

1 Produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle för att sedan kasseras, exempelvis engångshandskar, förkläden, pappershanddukar och engångsmuggar.

2 Exempelvis mobiltelefoner, surfplattor, bärbara datorer och tv-apparater.

3 Produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle för att sedan kasseras, exempelvis engångsmuggar, -bestick, -tallrikar och påsar.

Målområde 3: Använd de resurser vi har

Varor och tjänster påverkar vår miljö under hela livscykeln, vid tillverkning, användning, underhåll, återbruk, återvinning, avfallshantering och transporter i alla led. Pressen är stor på våra gemensamma resurser då världens befolkning och konsumtion ständigt ökar. Därför behöver vi bli bättre på att använda de resurser vi redan har.

Det krävs tålig kvalitet, återvinningsbara material och produkter som kan underhållas och repareras och som inte är trendkänsliga – en hållbar design, utförliga innehållsbeskrivningar, smarta förpackningar samt att reservdelar finns tillgängligt. Vi behöver ändra vårt beteende. För det krävs ökad kunskap och möjligheter i samhället att återbruka. Förändring krävs även i till exempel planerings- och inköpsprocesser. Vi behöver bli bättre på att vårda och laga istället för ett slit och släng beteende.

Genom att uppdatera och återanvända möbler och inventarier i kommunala verksamheter, som i annat fall samlas i förråd eller kasseras, uppnår man både en ekonomisk besparing och en minskad miljöpåverkan. Bygg- och rivningsverksamheter ger upphov till stora mängder avfall som kan minskas genom en ökad återanvändning och återvinning.

Det måste finnas tillgängliga lösningar och system för våra invånare för att det ska vara en låg tröskel och en självklarhet att återbruka. Framför oss ser vi verkstäder och marknader för återbruk och delningsekonomier, kreativa lösningar där gammalt möter nytt, tekniska innovationer där nya produkter enbart tillverkas av återanvänt och återvunnet material. Nollavfallsidén för ett hushåll finns inom räckhåll och etik och hållbarhet genomsyrar alla delar i vårt samhälle.

Målet är riktat mot kommunens verksamhet Målet är riktat mot invånarna

Mål 3.1. Andel möbel- och textilinköp i kommunens verksamheter som är återbrukat ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATORER

- System finns i kommunen för återbruk av möbler och textil.
- Andel möbel- och textilinköp per år som är återbrukat.

ÅTGÄRDSBANK

- Alla kommuner ska ha fungerande rutiner, metoder och arbetssätt kring återbruk av möbler och textil.
- Arbeta strategiskt med upphandling och inköp där återbruk är ett viktigt kriterium. Inköp och beställande enhet ställer krav på demonterbarhet och tillgång till reservdelar i avtal.
- Utbildning och kompetenshöjning av berörd personal. Arbeta med att förändra synsätt och beteende kring återbrukade produkter.
- Utreda hur ett byte av möbler inom och mellan kommunerna i Boråsregionen kan se ut.

Mål 3.2. Återanvändning och återvinning av bygg- och rivningsmaterial inklusive massor från kommunala bygg-, mark- och anläggningsprojekt ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATORER

- Avfallsfrågor inklusive återanvändning och återvinning finns med i checklistor vid ny- och ombyggnationer.
- Det finns faktiska krav i entreprenadupphandling samt i konkreta projekt.

ÅTGÄRDSBANK

- Skapa rutiner och checklistor för att säkerställa att återvinning och återanvändning ingår i alla ny- och ombyggnationer samt rivningar i kommunala byggprojekt.
- Öka samverkan mellan kommunens enheter och genomföra utbildningar för att säkerställa att man redan vid byggnation tar återanvändning och återvinning i beaktande.
- Ställa krav i upphandlingsskedet på återvunnet material eller återbrukade produkter om möjligt.
- Kartlägga flöden av massor inom regionen.
- Undersöka möjlighet för regionalt samarbete för att samordna arbetet kring hantering av massor.

Mål 3.3. Livslängden på elektronik i kommunens verksamheter ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATOR

- Mätning av livslängd på datorer, mobiltelefoner och surfplattor.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER

- Vid upphandling av elektronik ska krav ställas på ökad livslängd.
- Förändra i leasingavtal genom förlängning.
- Ställa krav på reparerbarhet.
- Uttjänt elektronik samlas in och återbrukas.
- Undersöka möjligheten att införa system där IT-utrustning inom kommunen kan spåras.

Mål 3.4. Invånarna ska ha möjlighet till enkel och tillgänglig återanvändning av produkter.

INDIKATORER

- Enkät till invånare som mäter beteende och kunskap kring återanvändning.
- Möjlighet till återanvändning finns på återvinningscentral.
- Mängd grovavfall per invånare som går till återanvändning (indikator i Avfall Web).

ÅTGÄRDSBANK

- På alla ÅVC:er ska det finnas möjligheter för invånare och företag att lämna produkter för återanvändning.
- Stimulera lokala aktörer som möjliggör för medborgarna att återanvända produkter samt låna, hyra, dela och uppdatera produkter istället för att köpa nya.
- Informationsinsatser riktat mot förskola, skola och invånare.

Målområde 4: Sortera mera

Materialåtervinning ska vara en naturlig del av invånarnas vardag och kommunernas verksamheter. Med återvinning säkerställs ett cirkulärt materialflöde för avfall som inte kunnat förebyggas eller återbrukats, samtidigt som skadliga ämnen lyfts ur cirkeln. Centralt i återvinning, det cirkulära materialflödet, är att det sker genom effektiva insamlings- och återvinningsmetoder.

Genom att återvinna produkter och göra nya råvaror av dem så ersätts jungfruliga råvaror. Det innebär minskade utsläpp av fossil koldioxid och minskar även behovet av gruvor eller andra anläggningar för att utvinna råvaror vilka ofta i sig har en negativ miljöpåverkan på sin omgivning.

Idag förbränns nästan 65 % av det uppkomna kommunala avfallet i Boråsregionen. Kraven i EU:s avfallsdirektiv är att 60 % av det kommunala avfallet ska materialåtervinnas 2030. Det innebär att vi nästan behöver fördubbla materialåtervinning och återbruk under de kommande tio åren. Det kommer ställa krav på ökad tillgänglighet, att det ska vara lätt att göra rätt, att det är lättare att sortera än att lämna avfallet som restavfall. Det kommer även kräva att återvinningstekniker utvecklas vidare men vi måste även ställa krav på produkters utformning innan de kommer ut i handeln. När avfallet når kommunerna som avfallshanterare är det oftast redan försent för att påverka produkternas återvinningsbarhet. En produkt som är gjord av många olika material är svår att materialåtervinna med dagens teknik till en rimlig kostnad. Möjligheten kommunerna har är att som inköpare ställa krav på att produkten ska ha en viss livslängd, reparerbarhet och även gå att återvinna när produkten tjänat ut.

Vi kommer framöver att se tjänster som är alltmer digitala. Ruttoptimering, och smarta behållare kommer göra att miljöpåverkan från insamlingen och transporterna blir allt mindre.

Målet är riktat mot kommunens verksamhet Målet är riktat mot invånarna

Mål 4.1. Alla kommunala verksamheter ska ha möjlighet att enkelt och nära sortera ut sitt avfall.

INDIKATOR

- Möjlighet till utsortering finns i kommunens verksamheter.

ÅTGÄRDSBANK

- Klarlägga ansvar och kostnader.
- Införskaffa sorteringslösningar för full utsortering i gemensamma utrymmen.
- Utbildning av personal.

Mål 4.2. Andelen felsorterat i restavfallet ska minska med 50 % jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Plockanalyser.

Nuläge: *38 % är rätt sorterat, i övrigt består restavfallet av matavfall 30 %, förpackningar 26 %, textil 4,3 % och farligt avfall <1 % (genomsnitt för Boråsregionen, siffror från senaste plockanalysen 2017).*

ÅTGÄRDSBANK

- Kommunikationsinsatser med fokus på farligt avfall, förpackningar, textil och matavfall.
- Bättre sorteringsmöjligheter med mer tillgänglig sortering, det vill säga bostadsnära insamling av förpackningar och tidningar i samarbete med producentansvariga.
- Bevaka och samarbeta kring kommande producentansvar för textil.

Mål 4.3. Mängd avfall från ÅVC som behandlas med förbränning och deponering ska minska jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Mängd avfall som går till förbränning respektive deponering i kg/invånare.

Nuläge: *År 2019 behandlades 68 160 ton avfall från återvinningscentralerna i Boråsregionen med förbränning eller deponering där merparten behandlades med förbränning.*

ÅTGÄRDSBANK

- Kommunikationsinsatser gentemot hushållen och uppmuntring av sortering vid källan där avfall uppstår.
- Bättre sorteringsmöjligheter med fler fraktioner och optimerad layout på ÅVC.
- Utbildning av personal på ÅVC.
- Undersök möjlighet till inpasseringssystem på ÅVC för ökad tillgänglighet i regionen.

Mål 4.4. Andel hållbara och effektiva avfallstransporter i kommunens regi ska öka jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Indikatorer i Avfall Web (I52, I27-29, I40-41, I48-50, Å14-15).

ÅTGÄRDSBANK

- Utreda förutsättningar för fossilfria alternativ vid upphandling.
- Krav på ruttoptimering vid upphandling.
- Satsning på smarta och effektiva lösningar med minskade onödiga tömningar.

Målområde 5: Fimpa skräpet

Nedskräpning innebär att föremål slängs eller lämnas på platser, såväl offentliga platser i centralorter som dumpningar i skog och mark. Nedskräpning skadar miljön, djur och människor, det kostar samhället mycket pengar helt i onödan och skapar otrygghet. De negativa effekterna av nedskräpning påverkar alltså alla aspekter av hållbarhet – miljömässig, social och ekonomisk.

En tydlig ansvarsfördelning och budget för städning är en förutsättning för att minska nedskräpning så att våra bebyggda områden och naturområden är attraktiva miljöer utan skräp. Att arbeta förebyggande med nedskräpning är viktigt och kräver ett engagemang från alla som bor och verkar i regionen. Fokusområdet Fimpa skräpet har också tydliga kopplingar till våra andra fokusområden. Genom att minska vår förbrukning av engångsartiklar, återanvända allt som går att återanvända och återvinna resten kan vi också minska nedskräpningen.

Det finns en skillnad mellan människors attityd – det är fel att skräpa ner, och faktiskt beteende – vi skräpar ner ändå. Detta beror på sociala normer, bekvämlighet och otydligt ansvar. För att minska nedskräpning är det därför viktigt att arbeta med lösningar som fokuserar på att stärka sociala normer, tydliggöra möjligheterna att göra sig av med skräp och betona det personliga ansvaret. Detta kan åstadkommas genom exempelvis information, engagera röster och kanaler riktade mot specifika målgrupper, fler och tydligare papperskorgar, fler återvinningsmöjligheter på offentliga platser så som torg, parker och badplatser, extra åtgärder vid kultur- och sportevenemang samt samverkan kommuner emellan.

Målet är riktat mot kommunens verksamhet Målet är riktat mot invånarna

Mål 5.1. Nedskräpning ska minska med 50 % jämfört med år 2022.

INDIKATOR

- Skräpmätning (enligt Håll Sverige Rents metod eller annan likvärdig metod).

ÅTGÄRDSBANK

- Tydliggöra ansvarsfördelning och budget för nedskräpningsfrågan.
- Säkerställa rutiner vid nedskräpning både inrapportering av nedskräpning och städning.
- Involvera förskolor, skolor och föreningar i skräpplockardagar.
- Arbeta med förebyggande insatser inklusive kommunikation.
- Ökad samverkan mellan förvaltningar och bolag inom kommunen och mellan kommunerna i regionen.

Mål 5.2. Upplevd nedskräpning i offentlig miljö ska förbättras jämfört med år 2022.

INDIKATOR

- Medborgarenkät såsom *Kritik på teknik, trygghetsmätningar, SCBs medborgarundersökning*.

ÅTGÄRDSBANK

- Arbeta med förebyggande insatser inklusive kommunikation.
- Involvera förskolor, skolor och föreningar i skräpplockardagar.
- Ökad samverkan mellan förvaltningar och bolag inom kommunen och mellan kommunerna i regionen.

Målområde 6: Planera in plats för avfallet

Samhällsplaneringen ska tillgodose en markanvändning som stödjer en långsiktigt hållbar avfallshantering. Detta avser alltifrån större anläggningar för exempelvis materialåtervinning till mindre kvartersnära utrymmen för återvinning, återbruk och delning.

I kommunernas översiktsplaner ska behovet av mark för infrastruktur kopplat till avfallsfrågor på lång sikt beaktas. Det behöver därför finnas en långsiktig planering om större avfallsanläggningar behövs på grund av ökad kapacitet eller nya krav inom avfallsområdet.

Materialanvändningen kommer vara mer cirkulär framöver och vi får ändrade materialströmmar. Därför behöver vi i samhällsplaneringen reservera plats för avfallets infrastruktur från bostad till mottagningsanläggning.

Det behöver finnas plats för återbruk av material och prylar, dels små utrymmen nära invånarna och dels större anläggningar på strategiska platser. Hushållen kommer även sortera i flera fraktioner nära hemmet och utrymmet för detta behöver öka. Bostadsnära insamling av flera fraktioner är en utmaning när avfallet ska hämtas, och det är därför viktigt att frågor om avfallets infrastruktur ingår i planarbetet från detaljplan till bygglov.

Målet är riktat mot kommunens verksamhet Målet är riktat mot invånarna

Mål 6.1. Små och stora anordningar[1] för återbruk, återvinnings- och avfallshantering ska lokaliseras i strategiska lägen så de är enkla att använda både ur brukar- och insamlingssynpunkt.

INDIKATORER

- Avfallsfrågor finns med i de checklistor och rutiner som plan och bygg arbetar efter.
- Översiktsplaner stödjer en långsiktig hållbar avfallshantering.
- Kommunen har pekat ut strategiska lägen för anläggningar för att hantera återvinningsbara och återanvändningsbara resurser.
- En aktiv samverkan bedrivs mellan de som arbetar med avfallsfrågor och de som arbetar med de olika delarna i samhällsbyggnadsprocessen.

ÅTGÄRDSBANK

- Vid översikts- och detaljplanering beakta behovet av mark för infrastruktur kopplat till avfallsfrågor på lång sikt.
- Införa rutiner för planering av gemensamma återvinnings- och avfallslösningar i bostadsområden.
- Ta fram handledningar och införa rutiner för att säkerställa att avfallsfrågor beaktas i detaljplane- och bygglovsskedet både ur avfallsinsamlingssynpunkt och arbetsmiljösynpunkt och för att skapa utrymme för cirkulära flöden, exempelvis återanvändning.
- Öka samverkan mellan berörda förvaltningar och bolag/ organisationer genom hela planeringsprocessen.

1 Detta avser alltifrån större anläggningar för materialåtervinning till mindre utrymmen för återvinning, återbruk och delning.

Samverkan är en av grundpelarna för att nå målen i avfallsplanen. Flera olika delar av kommunens verksamheter och bolag behöver tillsammans arbeta för att åstadkomma de ambitiösa målsättningarna.

Styrmedel och verktyg för att nå målen

För att nå målen i avfallsplanen krävs olika typer av styrmedel och verktyg. Det kan vara ekonomiska styrmedel som avfallstaxan eller styrmedel av mer administrativ karaktär som upphandling, tillsyn och information. Även andra typer av verktyg för att åstadkomma en förändring är viktiga, teknikutveckling och digitalisering är två exempel. Av stor betydelse är också delaktighet, engagemang och samverkan mellan och inom olika delar av kommunens verksamheter.

Information, kommunikation, kunskap och rådgivning

För att nå merparten av avfallsplanens mål krävs kommunikativa insatser för att påverka invånare eller verksamhetsutövare att förebygga avfall och hantera avfall på ett miljöriktigt sätt. Kommunikationsinsatser kan hjälpa invånare, tjänstepersoner och politiker att arbeta för en hållbar utveckling. Det kan handla om enkla råd till invånarna för att minska sitt avfall eller att utbilda personal inom kommunens egna verksamheter i hur avfall kan förebyggas och produkter återanvändas. Kunskap finns både inom den egna organisationen och utanför och det är lätt att inhämta kunskap tack vare vårt allt mer digitala samhälle.

Ett sätt att underlätta för kommuninvånarna och verksamhetsutövarna att göra rätt är att använda sig av samma begrepp och symboler i regionen. Till exempel så kan den nyligen framtagna *Nordiska standarden* för symboler för avfallsfraktioner användas på återvinningscentraler, i miljörum, på avfallskärl samt vid olika event i regionen.

Nudging

Nudging innebär en ”knuff i rätt riktning” och är ett sätt att åstadkomma beteendeförändring. Nudging handlar om att få människor att bete sig på ett önskat sätt genom att förändra deras valsituation, det vill säga det blir enklare att göra vissa val. Till exempel kan det handla om att använda mindre tallrikar för att minska matsvinn eller måla fotspår på en trottoar som visar vägen till en papperskorg för att minska nedskräpning.

Samverkan

Samverkan är en av grundpelarna för att nå målen i avfallsplanen. Flera olika delar av kommunens verksamheter och bolag behöver ha en öppenhet sinsemellan och sträva mot samma mål. Detta förutsätter en förståelse för målen och en vilja och möjlighet att samverka inom och mellan kommunerna. För att lyckas behöver kunskap delas mellan olika delar av kommunen. Nyckeln till att nå målen är arbete över gränserna och samverkan.

För att nå avfallsplanens målsättningar som helhet är det också av vikt med en samordnande funktion som agerar som en spindel i nätet för att samverkan mellan kommunerna ska fungera friktionsfritt.

Avfallstaxa/Renhållningstaxa

I alla Sveriges kommuner är avfallshanteringen avgiftsfinansierad. Det är bara avfall som ingår i det kommunala ansvaret enligt 15 kap 20 § miljöbalken som ska finansieras via avfallstaxor (framgår av miljöbalken 27 kap 4 §).

Däremot ger en nyligen antagen lagändring möjlighet för kommunerna att använda avfallstaxan för åtgärder som vidtas för att förebygga avfall och som kan användas i arbetet med att uppnå en del av målen i avfallsplanen. Detta inkluderar dock inte förebyggande insatser gällande kommunens egna verksamhetsavfall.

Avfallsföreskrifter

Avfallsföreskrifterna innehåller lokala bestämmelser för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar. I föreskrifterna beskrivs bland annat vilka skyldigheter fastighetsinnehavare har för det avfall de genererar samt hur avfall ska sorteras och lämnas.

Upphandling

Upphandling är ett kraftfullt verktyg där kommunerna har stor möjlighet att påverka. Genom att anta rutiner för avfallsförebyggande arbete i samband med upphandling och ställa miljökrav kan kommunerna bidra till avfallsminimering och en hållbar utveckling.

Tillsyn

De kommunala tillsynsmyndigheterna (miljö- och hälsoskyddskontor) utövar tillsyn över verksamheter och företag. Miljötillsyn kan ge råd, men även förelägga verksamhetsutövare att förbättra sin avfallshantering om det finns skäl för det. Under framtagandet av avfallsplanen har det uppkommit önskemål om att samverka och utbyta erfarenheter mellan kommunernas miljötillsynsavdelningar som ett led i att nå de mål som fastställs i avfallsplanen.

Teknikutveckling och digitala hjälpmedel

Digitalisering och ny teknik kommer få en stor betydelse för avfallshanteringen framöver. Möjlighet att utforma, optimera och utvärdera verksamheter och agerande på nya sätt baserat på tillgång till relevant data och nya mjukvaror kommer förändra många branscher, inkluderat avfallsbranschen. Flertalet av målen i avfallsplanen kommer uppfyllas delvis med hjälp av nya digitala och tekniska lösningar där appar, on-demand tjänster och sensorer på avfallsbehållare är några exempel.

Ordlista

Agenda 2030
17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Avfall
Alla föremål eller ämnen som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med.

Avfallsföreskrifter
Kommunala bestämmelser för avfallshantering. Föreskrifterna fastställer bland annat vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare/verksamhetsutövare har samt när, var och hur avfall ska hämtas.

Avfallstaxa
Renhållningstaxa eller återvinningstaxa kan används synonymt. Avgift som kommunen tar ut för att finansiera de tjänster som ingår i det kommunala avfallsansvaret.

Avfallstrappan/avfallshierarkin
Anger en hierarki för i vilken ordning olika metoder för att behandla avfall bör användas. Den grundar sig på EU-direktiv och principen är också införd i svensk lagstiftning. Det högst prioriterade steget är förebyggande av avfall följt av återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och deponering. Ibland läggs nedskräpning till som det allra nedersta steget i trappan.

Avfall web
Avfall Sveriges webbaserade statistiksystem för hantering av avfallsstatistik.

Biogas och biogödsel
Biogas- och biogödselproduktion hänger ihop. I en biogasanläggning produceras dessa två produkter samtidigt genom att till exempel gödsel, matavfall, restprodukter från livsmedelsindustrin bryts ner under anaeroba (syrefria) förhållanden. Biogasen, som i huvudsak består av metan och koldioxid, kan användas till att tillverka el- och/eller värme eller som drivmedel. Biogödseln kan med fördel användas som ett näringsrikt gödselmedel.

Bostadsnära insamling/ Fastighetsnära insamling
Insamling av avfall i direkt anslutning till bostadsfastigheten.

Cirkulär ekonomi
I en cirkulär ekonomi behålls resurserna i samhällets kretslopp istället för att bli avfall. Genom att återanvända och återvinna produkter, material och resurser kan vi behålla deras ekonomiska värde. Samtidigt kan vi minska uttaget av ny råvara och uppkomsten av avfall och restprodukter. För att lyckas med det måste vi ha en smartare produktion och produktdesign och mer hållbara konsumtionsmönster. Vi måste gå från en linjär till en cirkulär ekonomi.

Deponi
Upplagsplats för avfall på eller i jorden. Deponering är att bortskaffa avfall genom slutförvaring. Lagring av avfall får aldrig ske längre än tre år innan det räknas som deponering.

Energiåtervinning
Tillvaratagande av el/värme som alstras i en anläggning för avfallsförbränning eller av gas från organiska ämnen, till exempel i en rötningsanläggning eller på en deponi.

Farligt avfall
Ett ämne eller ett föremål som är avfall och som är markerat med en * i bilaga 3 till avfallsförordningen. Det gäller exempelvis ämnen som kan vara hälsoskadliga, smittförande, miljöfarliga, brandfarliga eller explosiva.

Förberedelse för återanvändning
En avfallshantering som genom kontroll, rengöring eller reparation gör att produkter eller komponenter som blivit avfall kan återanvändas.

Förebyggande av avfall

Åtgärder som vidtas för att förebygga att det över huvud taget uppkommer avfall exempelvis genom minskad konsumtion eller delat ägande.

Förpackningar

Förpackning eller emballage är en produkt tillverkad för att skydda, hantera, leverera och presentera en vara. Som privatperson ska du lämna dina förpackningar på en återvinningsstation.

Grovavfall

Hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl. Exempelvis trasiga möbler eller metallskrot såsom stekpannor.

Hushållsavfall

Från och med den 1 augusti 2020 ersattes begreppet hushållsavfall med termen kommunalt avfall. Se kommunalt avfall.

Kommunalt avfall (och ansvar)

I begreppet kommunalt avfall innefattas avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Alltså är det bara det som liknar avfallet från hushåll som räknas som kommunalt avfall och därmed ingår i ansvaret enligt 15 kap 20 § miljöbalken.

Det avfall som kommunen ansvarar för är förutom kommunalt avfall även avloppsfraktioner från enskilda avlopp, latrin samt bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Det är bara avfall som ingår i det kommunala ansvaret enligt 15 kap 20 § miljöbalken som ska finansieras via avfallstaxor (framgår av miljöbalken 27 kap 4 §).

Definitionen kommunalt avfall har utformats för att vara i linje med den som används för statistiska ändamål av Eurostat och OECD. Den nya definitionen är genomförd i svensk rätt genom ändringen i 15 kap 3 § miljöbalken (prop. 2019/20:156).

Kretsloppspark

Med kretsloppspark avses en anläggning där återanvändning, återvinning och avfallssortering samlas. Besökarna uppmuntras på anläggningen att skänka saker till återanvändning genom personlig mottagning. Anläggningarna samarbetar med en eller flera organisationer som bedriver sortering, försäljning av produkter för återanvändning och oftast reparation (förberedelse för återanvändning) på samma område. Anläggningen fungerar därutöver som en återvinningscentral.

Källsortering

Sortering eller separering av avfall på samma plats där avfallet uppkommit, till exempel i hushållet.

Klimat 2030

Länsstyrelsen i Västra Götaland och Västra Götalandsregionens kraftsamling för västsvenska aktörer som arbetar för en attraktiv och hållbar framtid.

Matavfall

Livsmedelsavfall från livsmedelskedjan (hushåll, restauranger, storkök, butiker och livsmedelsindustrin). Omfattar såväl ätbar mat (se matsvinn) samt det som inte brukar ätas, exempelvis ben, kärnor och skal.

Materialåtervinning

Avfallshantering som innebär tillvaratagande av material från avfall.

Matsvinn

Onödigt matavfall, det vill säga sådan mat som hade kunnat ätas upp om den hanterats på rätt sätt och ätits upp i tid, även avskrap från tallrikar och rester i förpackningar.

Miljöhus

Också kallat återvinningshus eller kretsloppshus. Ett avfallsutrymme uppfört som ett fristående hus med kärl för olika avfallsfraktioner.

Plockanalys

Plockanalys innebär att en i förväg bestämd mängd avfall plockas ut och sorteras. Resultat redovisas och sammanställs i en rapport. Syftet med en plockanalys är att få en bild av vad och hur mycket aktuell verksamhet (exempelvis hushållen) slänger i sina avfallskärl.

Producent

Den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning eller den som i sin yrkesmässiga verksamhet frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.

Producentansvar

Skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas på ett sätt som kan krävas för en miljö- och hälsomässigt godtagbar avfallshantering.

Rejekt

Det material som i förbehandlingen av matavfallet sorteras bort och ofta går till förbränning. Rejekt kan även uppkomma i andra återvinnings- och behandlingsprocesser. Exempelvis uppkommer rejekt i samband med att insamlade förpackningar skall förberedas inför att bli nytt material.

Renhållningsordning

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av avfallsplan och föreskrifter för avfallshantering (ibland kallade renhållningsföreskrifter).

Restavfall

Restavfall är det avfall som blir kvar efter du har sorterat ut förpackningar, returpapper, matavfall, grovavfall, elavfall och farligt avfall.

Återanvändning

En åtgärd som innebär att en produkt eller komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.

Återvinning

En avfallshantering som innebär att avfallet kommer till nytta som ersättning för annat material, antingen genom energiåtervinning eller materialåtervinning. Materialåtervinning är hållbarhetsmässigt bättre än energiåtervinning. Begreppet innefattar även förberedelse för materialåtervinning eller förberedelse för återanvändning.

Återvinningscentral (ÅVC)

Större anläggning för insamling av till exempel grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall. Ibland även med verksamhet för återanvändning. Finansieras av avfallstaxan.

Återvinningsstation (ÅVS)

Obemannad mindre anläggning för mottagning av förpackningar och returpapper. Drivs ej av kommunen utan på uppdrag av producenterna.

Bilageförteckning

Bilaga 1: Framtagande av avfallsplanen 37
Projektorganisation
Fokusgrupper
Förankring
Remiss och utställning
Politisk hantering

Bilaga 2: Avfallsplanens sammanhang i kommunen och ansvarig för målen. 40
Avfallsplanens sammanhang i kommunen
Ansvarig för målen

Bilaga 3: Mål och lagstiftning som berör avfallsplanen 50
Globala mål – Agenda 2030
Lagstiftning på EU-nivå
Lagstiftning på nationell nivå
Nationell avfallsplan
Det svenska miljömålssystemet
Producentansvar
25/25 målet Avfall Sverige
Regionala mål
Klimat 2030

Bilaga 4: Bedömning av miljöpåverkan 58
Bedömning av miljöpåverkan
Sammanfattande bedömning

Bilaga 5: Nulägesbeskrivning av avfallshantering i Boråsregionen 63
Geografi och demografi
Boendeformer
Näringslivsstruktur

Kommunalt avfall

Insamlingssystem för avfall i Boråsregionen

Anläggningar för avfallshantering och förebyggande i Boråsregionen

Övriga anläggningar för avfallshantering i Boråsregionen

Avfall som omfattas av producentansvar

Bilaga 6: Framtidsutsikter för avfallshantering i Boråsregionen och avfall i kommunernas översiktsplaner 72

Befolkningsprognos och framtida avfallsmängder

Framtida behov av insamlingssystem och anläggningar i Boråsregionen

Trender och framtida förutsättningar för avfallshantering

Anläggningar för att hantera avfall i kommunernas översiktsplaner

Bilaga 7: Nedlagda deponier i Boråsregionen 78

Bilaga 8: Uppföljning av utgående regional avfallsplan 89

Boråsregionen

borasregionen.se

Bilagor

GEMENSAM AVFALLSPLAN 2021–2030

För Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda

Boråsregionen

Bilaga 1:

Framtagande av avfallsplanen

Framtagandet av avfallsplanen har präglats av ett stort engagemang ute i kommunerna. Planen har arbetats fram med hjälp av tjänstepersoner från alla åtta kommuner med en projektgrupp som bas. Under framtagandet av avfallsplanen har kontinuerlig förankring genomförts både politiskt, på chefsnivå samt i olika konstellationer av tjänstepersoner.

Projektorganisation

Under andra halvan av 2018 kom ett önskemål från Boråsregionens medlemskommuner om att samverka kring att ta fram en gemensam avfallsplan. En projektgrupp bestående av en till två representanter från varje kommun eller kommunalt energi- och avfallsbolag bildades initialt i projektet under 2019. Under hösten 2019 tillsattes en projektledare på Boråsregionen för att samordna arbetet med framtagandet av ny regional avfallsplan. Projektgruppen har träffats regelbundet under hela projektperioden. Projektgruppen bestod av tio personer med följande roller: projektledare, avfalls- eller renhållningschefer, avfallsingenjör, samhällsplanerare och verksamhetsansvarig avfall från hushåll. Ett antal personer från projektgruppen blev utsedda att vara delprojektledare för de fokusgrupper som sedan bildades i projektet.

Fokusgrupper

Sex olika målområden identifierades som viktiga för Boråsregionen:

- Hushåll med maten.
- Konsumera hållbart.
- Använd de resurser vi har.
- Sortera mera.
- Fimpa skräpet.
- Planera in plats för avfallet.

Fokusgrupper bildades kring varje målområde och dessa bemannades med tjänstepersoner från våra åtta kommuner, totalt 60 tjänstepersoner var aktiva i arbetet. Det var en bred representation från kommunernas olika verksamheter som deltog, bland annat representanter från avfall, miljö, kost, förskola, skola, äldreomsorg, fastighet, bostadsbolag, gata, park, upphandling, lokalförsörjning, plan, bygg och fritid. Även ett antal externa organisationer deltog i fokusgrupperna, bland annat representanter från Science Park Borås, Högskolan i Borås, Medborgarskolan och Navet Science Center. Fokusgruppernas arbete inleddes med en gemensam workshop i januari 2020 och därefter följde ett antal ytterligare möten och workshops i respektive grupp under våren 2020. Ur fokusgruppen *Sortera Mera* lyftes behovet av ett separat möte med fokus på hantering av massor. Till detta möte bjöds ytterligare representanter in från kommunernas olika delar; servicekontor, entreprenad samt kommunbiolog. Fokusgruppernas övergripande roll var att ge inspel på mål, åtgärder och indikatorer. De målförslag som fokusgrupperna arbetade fram förädlades sedan av projektgruppen.

Förankring

Under 2020 har kontinuerlig förankring av arbetet med att ta fram avfallsplanen rapporterats och presenterats för de olika nätverk som drivs av Boråsregionen; kommunchefsnätverket, nätverket för miljöstrategisk samverkan, nätverket för samhällsbyggnadschefer samt nätverk för äldreomsorg, funktionshinder och individ- och familjeomsorg. Under hösten 2020 inleddes ett omfattande förankringsarbete i respektive kommun för att få ytterligare inspel på de förslag som tagits fram i fokusgrupperna. Presentationer och workshops hölls med tjänstepersoner, med kommunledningsgrupper samt på politiska sammanträden så som i kommunstyrelsen och i olika nämnder i respektive kommun.

Remiss och utställning

Planen är ute för remiss samt ställs ut för allmänheten under första halvåret 2021. *Denna del färdigställs efter remissperiodens slut.*

Politisk hantering

Projektet har kontinuerligt avrapporterats till Beredningen för Hållbar Utveckling, BH7, på Boråsregionen. BH7 är beredande för Direktionen på Boråsregionen. Presentation och dialog har också hållits med Direktionen. Därtill har projektet presenterats och dialog har förts ute i varje kommun i kommunstyrelser eller nämnder under framtagandet av planen. Direktionen beslutar om rekommendation av antagande av planen i Boråsregionen. Respektive kommun beslutar sedan om antagande i den egna kommunen.

Bilaga 2:

Avfallsplanens sammanhang i kommunen och ansvarig för målen

Avfallsplanen och dess mål har beröringspunkter med andra strategier, målområden och styrdokument som återfinns i kommunerna, detta beskrivs nedan. Tabell 2–7 visar strukturen för ansvarsfördelningen av de olika målen. Ansvarsfördelning tas slutligt fram under implementering 2021.

Avfallsplanens sammanhang i kommunen

Bollebygds kommun

Avfallsplanen ligger i linje med de miljömål som återfinns i Verksamhetsplan och budget 2020-2022 för kommunstyrelsen. Bland annat ska man arbeta för att vara en "Miljösmart kommun" och "Kommunen ska efterleva av kommunen uppsatta miljö- och hållbarhetsmål". Nämnderna ska arbeta för att bryta ner de övergripande målen till ett eller flera nämndspecifika mål. Målen ska vara specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidsbegränsade, så kallade smarta mål. Exempelvis har mål formulerats med syfte att ge barn och elever en god, näringsriktigt sammansatt kost av god kvalitet och som en åtgärd för att nå det målet har man infört en nationell modell för att mäta matsvinn och kan således påverka och minska mängden matsvinn som uppkommer i kommunen.

Borås stad

I Vision 2025 beskrivs Borås stad som kretsloppsstaden. Det ger en tydlig indikation på ambitionsnivån för arbetet med avfallsfrågor. Arbetet med att minimera avfallet berör flera andra styrdokument. I de nuvarande miljömålen finns liknande målsättningar. Avfallsplanen är därför ett viktigt underlag när nya miljömål ska tas fram. Minskade klimatutsläpp hänger ihop med minskad resursanvändning och ökade cirkulära flöden och ingår därför även som en strategi i Energi- och klimatstrategin.

Borås Stad är på väg mot en tillitsbaserad styrmodell, vilket innebär mindre detaljstyrning och större fokus på riktning och på arbetssätt som ska leda till handling. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för avfallsfrågor. Borås Energi och Miljö AB är utförare på avfallsområdet och har ansvar för insamling och hantering av avfall och återvinningsmaterial. Borås Energi och Miljö har ett flertal styrande och strategiska dokument och målsättningar som berör avfallsplanen, bland annat affärsplaner, budgeten och miljömålet: "Lev hållbart, Lev mer".

Herrljunga och Vårgårda kommuner

Herrljunga och Vårgårda kommuner samverkar kring renhållnings- och avfallsfrågan och har en gemensam organisation för detta.

Avfallsplanen med sina förslag till aktiviteter kommer underlätta för kommunerna i dess miljöarbete kring Agenda 2030 och Klimat 2030. Kommunerna kommer även ansluta sig till en del av Västra Götalandsregionens klimatlöften där avfallsplanen ger ett extra stöd i detta arbete.

Avfallsplanen ligger i linje med det arbete som bedrivs inom båda kommunerna. De flesta målen som berör minskade avfallsmängder samt att sträva högre upp i avfallstrappan är ett arbete som kommunen redan bedriver om än i vissa fall har långt kvar. En del av målen är dock inte så tydligt uttalade inom kommunen. Dessa mål kan även vara svåra att mäta samt uppnå när det gäller exempelvis inköp av engångsartiklar samt arbetskläder. Även en del andra mål och åtgärder som berör flera enheter kan var svårare att följa upp.

Marks kommun

Arbetet med de mål som berörs i avfallsplanen knyter an både till Marks kommuns arbete med Klimat 2030 och Agenda 2030. Arbetet inom Klimat 2030 bedrivs dels genom ett antal åtaganden, som sträcker sig till 2029 och dels genom ett antal mer kortsiktiga klimatlöften. Inom åtagandena, finns stor frihet att ändra och här kan många av avfallsplanens mål med fördel vävas in. När det gäller klimatlöftena så är dessa fasta och Marks kommun har valt vilka man ska jobba med varav en del berör avfallsplanen. En del andra åtaganden som också finns med i avfallsplanen har man i dagsläget valt att inte arbeta med. Detta är dock inte motstridigt mot avfallsplanens mål, då ställning enbart har tagits att inte jobba det kommande året med detta.

I arbetet med Agenda 2030, vars miljödel återspeglar de nationella miljömålen, har Marks kommun startat upp två processer. En går ut på att ta fram en helt ny vision samt kommunövergripande mål. Den andra processen handlar om att ta fram kommunövergripande styrdokument för hur Marks kommun ska arbeta med Agenda 2030. Även här finns det stora samordningsvinster med att koppla på även avfallsplanens mål. Poängteras ska att de kommunövergripande styrdokumenten i dagsläget enbart vänder sig till kommunens egna verksamheter och inte till kommuninvånare.

Svenljunga kommun

I Svenljunga kommun finns sedan tidigare strategiska mål som tangerar avfallsplanens målsättningar. Målområde 4 i fullmäktigemålen är ett övergripande mål “att lämna över ett miljömässigt hållbart samhälle till nästa generation”. Ett mål som i princip samtliga mål i avfallsplanen kommer att bidra till. Vidare har Svenljunga kommun en energi- och klimatstrategi från 2010 där tre åtgärder berör avfallsplanen. Det handlar om drivmedel och ruttoptimering vid avfallstransporter, att använda kommunalt hushållsavfall till biogasproduktion och att utreda tankställen för biogas. Svenljunga kommun kommer att ansluta sig till Västra Götalandsregionens klimatlöften där avfallsplanen kommer att bidra till att uppfylla flera av klimatlöftena.

Tranemo kommun

Avfallsplanen faller väl in under Tranemo kommuns nya vision och strategiska plan, med visionen ”Tranemo är en hållbar och attraktiv kommun som kännetecknas av kreativitet och framtidstro” och där ett av dom prioriterade målen är ett hållbart samhälle.

Förslagsvis bör arbetet med den regionala avfallsplanen och dess mål och åtgärder bedrivas som ett kommunövergripande projekt. Där planering och uppföljning av vilka mål och aktiviteter som är prioriterade nästkommande period sker via dialog i enlighet med kommunens styrmodell. Därtill nyttjas vårt digitala stöd för projekthantering för samverkan och rapportering under pågående arbete.

Ett kommunövergripande projekt ger möjlighet att väva samman avfallsplanen med övriga aktuella styrdokument som rör området till exempel lokala miljömål och klimatlöften. Exempelvis skulle klimatlöfte 11, att minska matsvinnet i kommunens verksamheter till 45 gram/portion kunna vara ett delmål till avfallsplanens mål om 35 gram/portion.

Ulricehamns kommun

Avfallsplanen är en del av Ulricehamns kommuns miljöstrategiska arbete. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för avfallsfrågor. Ulricehamns Energi har verksamhetsansvaret inom avfallsområdet, till exempel ansvar för insamling och hantering av avfall och återvinningsmaterial samt att sköta kommunens avfallsanläggning.

De flesta målen som handlar om att minska avfallsmängder och sträva högre upp i avfallstrappan är ett arbete som Ulricehamns Energi och Ulricehamns kommun har högt på sin agenda. I kommunens budget 2020 finns mål om hållbarhet och klimatanpassningsåtgärder till exempel att minska matsvinnet i skolorna och skapa mer hållbara menyer. En ny avfallsplan kommer göra det möjligt för alla samhällsaktörer att föra in mål och aktiviteter i sin budget och i sin verksamhet så att vi tillsammans minskar uttagen av ändliga resurser samt lever och arbetar mer hållbart.

Ansvarig för målen

För att nå målen i avfallsplanen krävs att det finns uttalade ansvariga. Ansvarsfördelning per kommun tas slutligt fram under implementeringen 2021. Viktigt att poängtera är att ansvaret för uppfyllande av målen inte enbart faller på avfallsenheterna. Avfallsplanen innehåller mål och åtgärder som berör många olika delar av kommunens verksamhet:

- För målområde 1 *Hushåll med maten* är följande delar av kommunen viktiga aktörer för att nå målen; kostverksamhet, förskola, skola och äldreomsorg, bostadsbolag samt avfalls- och miljöenheter.
- För målområde 2 *Konsumera hållbart* är följande delar av kommunen viktiga aktörer för att nå målen; upphandling och inköp, förskola, skola och äldreomsorg, näringslivsansvariga, kultur och fritid, kommunikation samt avfalls- och miljöenheter.
- För målområde 3 *Använd de resurser vi har* är följande delar av kommunen viktiga aktörer för att nå målen; upphandling och inköp, byggnation, rivning och fastighet, servicekontor, bostadsbolag, tillsyn samt avfalls- och miljöenheter.
- För målområde 4 *Sortera mera* är följande delar av kommunen viktiga aktörer för att nå målen; avfallsenhet, kommunikation, upphandling, bostadsbolag och lokalförsörjning.
- För målområde 5 *Fimpa skräpet* är följande delar av kommunen viktiga aktörer för att nå målen; gata- och parkenheter, fritid- och folkhälsa, kommunikation och tillsyn.
- För målområde 6 *Planera in plats för avfallet* är följande delar av kommunen viktiga aktörer för att nå målen; samhällsplanering och avfallsenheter.

Tabell 2. *Målområde 1: Hushåll med maten.*

Mål	Struktur för ansvarsfördelning							
	Bollebygd	**Borås**	**Herrljunga**	**Mark**	**Svenljunga**	**Tranemo**	**Ulricehamn**	**Vårgårda**
Målområde 1: Hushåll med maten.								
1.1. Matsvinnet ska minska till 35 g/ portion i kommunens verksamheter.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
1.2. Matsvinnet ska minska med 50 % per invånare jämfört med år 2021.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
1.3. Minst 60 % av uppkommet matavfall ska gå till näringsåtervinning och biogasproduktion eller annat miljö-mässigt motsvarande ändamål.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**

Tabell 3. *Målområde 2: Konsumera hållbart.*

Mål	Struktur för ansvarsfördelning							
	Bollebygd	**Borås**	**Herrljunga**	**Mark**	**Svenljunga**	**Tranemo**	**Ulricehamn**	**Vårgårda**
Målområde 2: Konsumera hållbart.								
2.1. Konsumtionen av engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska jämfört med år 2022.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
2.2. Livslängden på arbetskläder i kommunens verksamheter ska öka jämfört med år 2022.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
2.3. Invånarnas förståelse om kopplingen mellan konsumtions-beteende, avfalls-mängder och miljö-påverkan ska öka.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**

Tabell 4. *Målområde 3: Använd de resurser vi har.*

Mål	Struktur för ansvarsfördelning							
	Bollebygd	Borås	Herrljunga	Mark	Svenljunga	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Målområde 3: Använd de resurser vi har.								
3.1. Andel möbel- och textilinköp i kommunens verksamheter som är återbrukat ska öka jämfört med år 2022.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
3.2. Återanvändning och återvinning av bygg- och rivnings-material inkl. massor från kommunala bygg-, mark- och anlägg-ningsprojekt ska öka jämfört med år 2022.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
3.3. Livslängden på elektronik i kommunens verksamheter ska öka jämfört med år 2022.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
3.4. Invånarna ska ha möjlighet till enkel och tillgänglig återanvändning av produkter.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**

Tabell 5. *Målområde 4: Sortera mera.*

Mål	Struktur för ansvarsfördelning							
	Bollebygd	**Borås**	**Herrljunga**	**Mark**	**Svenljunga**	**Tranemo**	**Ulricehamn**	**Vårgårda**
Målområde 4: Sortera mera.								
4.1. Alla kommunala verksamheter ska ha möjlighet att enkelt och nära sortera ut sitt avfall.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
4.2. Andelen felsorterat i restavfallet ska minska med 50 % jämfört med år 2021.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
4.3. Mängd avfall från ÅVC som behandlas med förbränning och deponering ska minska jämfört med år 2021.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
4.4. Andel hållbara och effektiva avfallstransporter i kommunens regi ska öka jämfört med år 2021.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**

Tabell 6. *Målområde 5: Fimpa skräpet.*

Mål	Struktur för ansvarsfördelning							
	Bollebygd	**Borås**	**Herrljunga**	**Mark**	**Svenljunga**	**Tranemo**	**Ulricehamn**	**Vårgårda**
Målområde 5: Fimpa skräpet.								
5.1. Nedskräpning ska minska med 50 % jämfört med år 2022.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**
5.2. Upplevd nedskräpning i offentlig miljö ska förbättras jämfört med år 2022.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**

Tabell 7. *Målområde 6: Planera in plats för avfallet.*

Mål	Struktur för ansvarsfördelning							
	Bollebygd	Borås	Herrljunga	Mark	Svenljunga	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Målområde 6: Planera in plats för avfallet.								
6.1. Små och stora anordningar för återbruk, återvinnings och avfallshantering ska lokaliseras i strategiska lägen så de är enkla att använda både ur brukar- och insamlingssynpunkt.	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**	**Tas slutligt fram under implementering 2021**

Bilaga 3:

Mål och lagstiftning som berör avfallsplanen

Det finns ett flertal lagar och mål både på internationell och nationell nivå som berör avfallsområdet. Alltifrån FN:s Globala hållbarhets mål Agenda 2030, EU:s avfallsdirektiv, EU:s paket om cirkulär ekonomi, svensk lagstiftning i form av Miljöbalken och Avfallsförordningen, de svenska miljömålen, den nationella avfallsplanen och regionala hållbarhets- och klimatmål inom Västra Götaland.

Målen som lyfts fram nedan har varit relevanta i arbetet med framtagandet av Boråsregionens avfallsplan. De har i vissa fall agerat som inspiration och satt ramarna för prioriteringar av mål i avfallsplanen med syfte att den ska samverka och gå i linje med mål och strukturer som finns på global och nationell nivå.

Globala mål – Agenda 2030

De globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030, antogs 2015 av FN:s medlemsländer. Agenda 2030 rymmer 17 mål som syftar till en hållbar utveckling i alla tre dimensioner av hållbarhet; miljömässig, social och ekonomisk. Flertalet av målen berör avfallsområdet och relaterar också till målen i avfallsplanen.

Figur 5. *De globala hållbarhetsmålen.*

Mål 3. God hälsa och välbefinnande syftar bland annat till att minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar. Ett cirkulärt avfallssystem har som mål att avgifta kretsloppen och minska nedskräpningen. Hållbara och färre transporter i avfallskedjan kommer leda till att minska mängden luftföroreningar som släpps ut. Avfallsplanens målområde 4 och 5 påverkar detta mål.

Mål 7. Hållbar energi för alla ska säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla. Avfallsplanens målområde 1 och 4 berör detta mål genom energiproduktion från matavfall samt effektivare avfallstransporter.

Mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt handlar om att resurseffektiviteten i konsumtion och produktion behöver förbättras för att uppnå en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt. Genom att arbeta mot ett cirkulärt avfallssystem som minimerar mängden avfall bidrar vi till att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring. Detta berör avfallsplanens målområde 2, 3 och 4.

Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur syftar till att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. Vi bidrar genom att se över och utveckla den avfallsrelaterade infrastrukturen i målområde 6.

Mål 11. Hållbara städer och samhällen ska göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara vilket relaterar till avfallsplanens målområde 6 där avfallsfrågan ska komma in i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen.

Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion ska säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Vi bidrar i målområde 1, 2, 3 och 4 genom att öka möjligheten till att återanvända, minska avfallsmängderna, bedriva hållbar upphandling av varor samt samverka med företag och andra avfallsalstrande aktörer. Vi bidrar också genom att minska det onödiga matsvinnet samtidigt som vi använder det nödvändiga matavfallet för att skapa energi och växtnäring.

Mål 13. Bekämpa klimatförändringarna handlar om att vidta åtgärder för att bekämpa klimatförändringar och dess konsekvenser. Samtliga målområden i avfallsplanen bidrar till detta mål genom att förebygga avfall, öka återanvändningen och materialåtervinningen, integrera avfallsfrågan som en del i fysisk planering och öka antalet hållbara avfallstransporter.

Lagstiftning på EU-nivå

Inom EU gäller avfallsdirektivet (2008/98/EG) som ställer krav på medlemsstaterna att minska mängden avfall samt främja återanvändning och materialåtervinning genom avfallstrappan/avfallshierarkin. EU-kommissionen har även tagit fram ett paket för cirkulär ekonomi som innehåller en plan för att sluta kretsloppet och hantera alla faser av en produkts livscykel: från konsumtion och produktion till avfallshantering och marknaden för returråvaror. Planen pekar också ut fem prioriterade områden där man ska skynda på omställningen i värdekedjan; plast, matsvinn, viktiga råvaror, byggnation och rivning samt biomassa och biobaserade produkter. Det ställs också krav på källsortering av farligt avfall från hushåll, textilavfall och biologiskt avfall. Ett särskilt mål för att minska antalet deponier införs också.

Lagstiftning på nationell nivå

Grundläggande bestämmelser om avfall finns i miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2020:614). Avfallstrappan/avfallshierarkin är en del av lagstiftningen med ett fokus på att nå så högt upp i hierarkin som möjligt, det vill säga förebyggande av avfall.

Nyligen har också regeringen tagit beslut om att införa EU:s avfallspaket i svensk lag vilket har förändrat delar av miljöbalken gällande avfallshantering. Däribland att kommunen också ansvarar för att behandla bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Definitionen hushållsavfall har bytts ut till kommunalt avfall. Kommunerna ges möjlighet att finansiera såväl information om avfallsförebyggande som insamling och sortering av produkter för återbruk via avfallstaxan.

Nationell avfallsplan

Den nationella avfallsplanen ”Att göra mer med mindre – Sveriges avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018–2023” anger att idag utnyttjas 60 procent av världens ekosystem på ett icke hållbart sätt. De kommande årtionden kommer en ökad befolkning med högre inkomster öka den globala efterfrågan på produkter och tjänster. Syftet med den nationella avfallsplanen är att beskriva Sveriges arbete med att:

- minska mängden avfall
- minska mängden skadliga ämnen i material och produkter
- minska de negativa effekter på både människors hälsa och vår miljö som avfall ger upphov till
- främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin och utnyttja resurserna i avfallet
- bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och den miljö- och hälsopåverkan som hänger samman med att avfall uppstår

Boråsregionens avfallsplan följer dessa i och med de sex målområden som planen utgörs av som syftar till att förebygga avfall, cirkulera material och minska nedskräpning. Den nationella avfallsplanen lyfter också fram ett antal strömmar som är viktiga att arbeta med då de exempelvis ger upphov till stora avfallsmängder eller har omfattande miljöpåverkan. Dessa är bygg och riv, mat, elektronik, textil, plast och nedskräpning. Boråsregionens avfallsplan innefattar samtliga dessa strömmar i målformuleringarna inom respektive målområde.

Det svenska miljömålssystemet

Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och ett antal etappmål. *Generationsmålet* visar riktningen för vad som måste göras inom en generation för att miljökvalitetsmålen ska nås. *Miljökvalitetsmålen* beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. *Etappmålen* är steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljökvalitetsmål.

Figur 6. *De svenska miljökvalitetsmålen.*

Generationsmålet: "Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. "

Miljökvalitetsmålen är totalt 16 mål, dessa utgör grunden i den nationella miljöpolitiken. Avfallsområdet berörs av flera av målen.

- **God bebyggd miljö**: målet innebär att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Målet om god bebyggd miljö strävar bland annat mot:
  - **Hållbar avfallshantering**
    Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.
  - **Hushållning med energi och naturresurser**
    Användningen av energi, mark, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt för att på sikt minska och att främst förnybara energikällor används.
- **Giftfri miljö:** målet syftar till att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Avfallsplanen bidrar till målet genom att verka för att minska avfallets farlighet och därmed eliminera dessa ur kretsloppet.
- **Begränsad klimatpåverkan:** Målet innebär att halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

Ett antal **Etappmål** har funnits fram till 2020 och bland annat berört ökad resurshushållning i byggsektorn, ökad resurshushållning i livsmedelskedjan samt giftfria och resurseffektiva kretslopp. Ett antal nya etappmål har nyligen antagits:

- Matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från år 2020 till år 2025 samtidigt som en ökad andel av den svenska livsmedelsproduktionen når butik och konsument till år 2025.
- Andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning ska successivt öka. Etappmålet har en stegrande ambitionsnivå fram till år 2035, då minst 65 viktprocent av det kommunala avfallet ska förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
- Andelen återanvändbara förpackningar som släpps ut på marknaden ska öka successivt från år 2022 med minst 30 % år 2030.

Producentansvar

Sverige tillämpar idag producentansvar på ett antal olika strömmar, vilket innebär att den som sätter en produkt på marknaden också ska vara ansvarig för att produkten tas om hand på ett miljöriktigt sätt efter dess slutanvändning. Det finns idag ett producentansvar för förpackningar, returpapper, däck, bilar, läkemedel, elutrustning, batterier och radioaktiva produkter. Tidigare omfattades även returpapper av producentansvar men i december 2020 fastställdes att kommunerna från och med år 2022 tar över ansvaret för insamling och återvinning av returpappret. Grundprincipen med producentansvar är att förorenaren betalar, Polluter Pays Principle (PPP).

Under 2018 godkändes en ändring av förordningen kring ansvaret för förpackningar, som innebär ett krav på bostadsnära insamling av förpackningar. Förordningen innebar att till 2021 ska 60 % av alla bostadsfastigheter ha en borttransport av förpackningarna från de vanligast förekommande materialen och 100 % från och med april 2025. Dock beslutade regeringen i september 2020 att delar av den nya förpackningsförordningen skjuts fram till år 2023 och den nuvarande insamlingen av förpackningar under producenternas ansvar kommer fortgå tills vidare.

Under 2020 utreds även hur ett producentansvar för textil skulle kunna utformas. Syftet med producentansvaret är att åstadkomma miljönytta genom ökad insamling av textil för återanvändning och av textilavfall för återvinning, i första hand för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning.

25/25 målet Avfall Sverige

Till år 2025 ska mat- och restavfallet minska med 25 %, jämfört med 2015. År 2015 var mängden mat- och restavfall i snitt 225 kilo per person nationellt (enligt Avfall Web). En minskning med 25 % innebär i snitt 56 kg och den kvarvarande mängden mat- och restavfall skulle bli 169 kg. Exempel på åtgärder för att nå målet är att minska matsvinnet och minska onödig användning av produkter. En utökad utsortering av såväl matavfall som förpackningar som ändå uppstår kommer också att behövas.

Regionala mål

Västra Götalandsregionen arbetar fram en ny regional utvecklingsstrategi som är en övergripande strategi för det regionala tillväxts- och utvecklingsarbetet i regionen. Syftet är att skapa en samlad bild över regionens tillgångar, möjligheter och utmaningar och vad vi gemensamt prioriterar att kraftsamla kring. Strategin ska gälla för åren 2021–2030. Cirkulära affärsmodeller finns med som en av de fyra tvärsektoriella kraftsamlingarna i strategin. Denna kraftsamling belyser bland annat vikten av en cirkulär ekonomi, resurseffektivitet och behovet av nya affärsmodeller för att åstadkomma förändring.

Klimat 2030

Västra Götaland antog 2009 ett regionalt klimatmål om att vara fossilfria senast 2030 vilket har preciserats ytterligare i Klimat 2030 som har fyra fokusområden för att nå målet där Boråsregionens avfallsplan framförallt har beröringspunkter med fokusområde 1, 2 och 3.

1. Hållbara transporter, bland annat med fokus på accelererad omställning till fossilfria fordon.
2. Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster, med fokus på tjänster och cirkulära varor, design för en hållbar livsstil samt större marknad för biobaserade material och drivmedel.
3. Klimatsmart och hälsosam mat, bland annat med fokus på minskat matsvinn.
4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler.

Bilaga 4:

Bedömning av miljöpåverkan

Enligt miljöbalken 1998:808 6 kap 3 § ska en myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I en miljöbedömning identifieras, beskrivs och bedöms olika miljöeffekter för aktuell plan. Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande för att främja en hållbar utveckling.

Kommunerna i Boråsregionen tar fram en gemensam avfallsplan. Planen anger inte nya förutsättningar för kommande tillståndspliktiga anläggningar och bedöms inte påverka naturområden eller andra områden negativt till följd av planens genomförande. Avfallsplanens genomförande bedöms istället ge en positiv effekt på miljön då miljövinsterna med att förebygga avfalls uppkomst samt att i övrigt sträva mot en hållbar avfallshantering är större än avfallssystemets egen miljöbelastning. Se analys nedan.

Bedömning av miljöpåverkan

Målområde 1: Hushåll med maten

Målen är framtagna för att öka resurshushållningen i livsmedelskedjan och därmed minska miljöpåverkan. Målen strävar mot att minska matsvinnet samtidigt som matavfall ska samlas in separat och nyttiggöras som en resurs till växtnäring och energiproduktion eller annat miljömässigt motsvarande ändamål.

Bedömning: Målområdet ligger väl i linje med det svenska etappmålet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan. Stor miljöpåverkan kommer från livsmedelsproduktion och genom att minska svinnet och ta till vara på det matavfall som uppstår på ett miljömässigt hållbart sätt kommer detta bidra till att miljöpåverkan från livsmedel minskar.

Målområde 2: Konsumera hållbart

Målen inom detta område innebär att avfallsmängderna ska minska. Att förebygga avfall handlar mycket om ett förändrat konsumtionsmönster. För att uppnå en hållbar konsumtion och därigenom förebygga avfall måste vi använda tjänster och produkter utan att kommande generationers behov äventyras.

Bedömning: Målområdet har en positiv miljöpåverkan. Minskade avfallsmängder innebär minskat tryck på resurser, färre transporter och minskat användning av energi. Målen har dessutom en positiv inverkan på det svenska miljömålet giftfri miljö samt FN:s globala hållbarhetsmål 12. Hållbar konsumtion och produktion.

Målområde 3: Använd de resurser vi har

Målen för området är framtagna med bakgrund i att genom effektiv användning av de resurser vi har kan vi minska mängden avfall och mängden skadliga ämnen i kretsloppet. En viktig del i detta är att öka återanvändningen. För att öka återanvändningen krävs en beteendeförändring samt bättre förutsättningar för invånarna att lämna produkter till återanvändning. Även kommunens verksamheter har en viktig roll i att agera som förebild och styra över

inköp och vad som händer med produkter som förbrukats. Nya anläggningar för återanvändning hanteras inte inom planen, tillstånd för sådana verksamheter söks enligt ordinarie process.
Bedömning: Målområdet har en positiv miljöpåverkan. Målen kommer bidra till att minska avfallsmängderna och hushålla med resurser på ett bättre sätt. Bland annat bidrar målen till uppfyllande av det svenska miljömålet giftfri miljö samt FN:s globala hållbarhetsmål 12. Hållbar konsumtion och produktion.

Målområde 4: Sortera mera

Målen innefattar ökad återvinning, renare avfallsfraktioner och minskade mängder avfall till förbränning och deponering. Återvinning ska vara en naturlig del av invånarnas vardag och kommunernas verksamheter. Med återvinning säkerställs ett cirkulärt materialflöde för avfall som inte kunnat förebyggas eller återbrukats, samtidigt som skadliga ämnen lyfts ur cirkeln. Centralt i det cirkulära materialflödet är att det sker genom effektiva insamlings- och återvinningsmetoder.
Bedömning: Målområdet bidrar till en positiv miljöpåverkan genom ett ökat resurs- och materialutnyttjande. Avfallshantering innebär en betydande andel transporter och målområdet adresserar detta genom att styra transporterna till att bli mer energieffektiva och använda fossilfria bränslen. Målområdet har en positiv påverkan på bland annat de svenska miljömålen begränsad klimatpåverkan, god bebyggd miljö, giftfri miljö och frisk luft samt FN:s globala hållbarhetsmål 11. Hållbara städer och samhällen och mål 13. Bekämpa klimatförändringar.

Målområde 5: Fimpa skräpet

Målen för området strävar mot att skapa en renare miljö. Att arbeta förebyggande med nedskräpning samt att städa nedskräpade miljöer är kärnan i detta målområde. Detta har även betydelse för att skapa en attraktiv och trygg region såväl som kommun att bo och verka i.
Bedömning: Målområdet har en positiv miljöpåverkan genom minskad spridning av förorenade ämnen. Målområdet bidrar bland annat till att uppfylla de svenska miljömålen god bebyggd miljö och giftfri miljö samt FN:s globala hållbarhetsmål 11. Hållbara städer och samhällen, mål 14. Hav och marina resurser och mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Målområde 6: Planera in plats för avfallet

Avfallsplanens mål och åtgärder för området innebär att processerna för samhällsplaneringen ska tillgodose en markanvändning som stödjer en långsiktig hållbar avfallshantering. Anläggningar för insamling, återvinning och återbruk ska finnas i strategiska lägen så att det är lätt att göra rätt och så att transporterna minimeras. I planeringssammanhang bör avfallsfrågor belysas och beaktas i tidiga skeden så att marken kan användas på ett optimalt och ändamålsenligt sätt.
Bedömning: Målområdet bidrar bland annat till att uppfylla de svenska miljökvalitetsmålen om god bebyggd miljö, frisk luft och begränsad klimatpåverkan samt FN:s globala hållbarhetsmål 11. Hållbara städer och samhällen.

Sammanfattande bedömning

Målområdena i avfallsplanen med mål och åtgärder kommer bidra till att förebygga att avfall uppstår, minska avfallets farlighet samt minska nedskräpning i regionen. Implementeringen av planen kommer innebära att kommunerna styrs i en riktning mot ett hållbart samhälle och ett ökat fokus på cirkulär ekonomi. Dessutom innebär avfallsplanen en ökad samverkan regionalt vilket kan bidra till en större genomslagskraft och ytterligare positiv miljöpåverkan. Kommunerna i Boråsregionen bedömer därmed att genomförandet av denna plan inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan då de mål och åtgärder som presenteras i avfallsplanen bedöms till huvudpart ha en positiv inverkan på miljön. Planen träffas därmed inte av kravet på strategisk miljöbedömning enligt miljöbalken 6 kap och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Bedömningen att avfallsplanen inte medför betydande miljöpåverkan har kommunicerats till Länsstyrelsen i Västra Götaland som meddelade "*Utifrån det underlag som presenterats delar länsstyrelsen er bedömning att avfallsplanen ej kan antas medföra betydande miljöpåverkan.*" (2020-09-10, diarienummer 566-42315-2020).

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut	Diarienummer	Sida
2020-09-10	566-42315-2020	1(1)

Jenny Järpler
Handläggare
010-2244531

Boråsregionen

Yttrande över betydande miljöpåverkan

Ni har sänt in underlag inför framtagande av en gemensam avfallsplan för åtta kommuner i Boråsregionen (Bollebygds kommun, Borås stad, Herrljunga kommun, Marks kommun, Svenljunga kommun, Tranemo kommun, Ulricehamns kommun, Vårgårda kommun).

Utifrån det underlag som presenterats delar länsstyrelsen er bedömning att avfallsplanen ej kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Jenny Järpler

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 5:

Nulägesbeskrivning av avfallshantering i Boråsregionen

I enlighet med Naturvårdsverket föreskrifter (NFS 2020:6) ska avfallsplanen innehålla en beskrivning av nuläget i kommunerna, det vill säga de förhållanden i kommunen som påverkar avfallets mängd och sammansättning. Nulägesbeskrivningen ger information om kommunernas demografi, näringslivsstruktur, avfall som kommunen ansvarar för och anläggningar för förebyggande och hantering av avfall. Uppgifter om avfall som inte är kommunens ansvar anges endast översiktligt.

Geografi och demografi

Boråsregionen är belägen i de södra delarna av Västra Götalands län och består av de åtta kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. I regionen bor ca 226 000 personer (2019) och det är en stor spridning i antalet invånare mellan de olika kommunerna. Mer än hälften av invånarna bor i centralort eller i annan tätort i kommunen. Borås är den största kommunen med drygt 113 000 invånare följt av Mark och Ulricehamn med med cirka 34 000 respektive 24 000 invånare och Bollebygd, Herrljunga, Svenljunga, Tranemo och Vårgårda med mellan cirka 9400–11 900 invånare. Regionen gränsar till Göteborgsregionen i väster, Skaraborgsregionen i norr, Hallands län i söder och Jönköpings län i öster. Arbetspendlingen är relativt utbredd med Borås som knutpunkt. Regionen har också ett stort utbyte med Göteborgsregionen.

Boendeformer

I de mindre kommunerna dominerar boende i småhus där Svenljunga och Tranemo har högst andel boende i småhus. Lägst andel boende i småhus har Borås. Variationen i boendeform påverkar logistiska lösningar för insamling av avfall från hushållen.

Figur 7. *Karta över Boråsregionen.*

Tabell 8. *Befolkning (2019) och tätortsgrad (2016). Källa: scb.se.*

Kommun	Invånare	Andel i centralort	Andel i övrig tätort	Andel i landsbygd
Bollebygd	9 495	45 %	17 %	39 %
Borås	113 179	66 %	25 %	9 %
Herrljunga	9 464	42 %	13 %	44 %
Mark	34 754	44 %	23 %	33 %
Svenljunga	10 780	34 %	27 %	39 %
Tranemo	11 936	28 %	44 %	29 %
Ulricehamn	24 668	46 %	23 %	31 %
Vårgårda	11 810	48 %	5 %	46 %

Tabell 9. *Antal hushåll fördelat på boendetyp samt antal fritidshus i regionen (2018). Källa: scb.se.*

Kommun	Antal hushåll	Varav andel i småhus	Varav andel i flerbostadshus	Varav andel i övrig eller okänd boendetyp	Antal fritidshus
Bollebygd	3 867	70 %	25 %	5 %	372
Borås	50 713	39 %	55 %	6 %	1842
Herrljunga	4 290	74 %	19 %	7 %	496
Mark	15 342	69 %	25 %	6 %	1635
Svenljunga	4 804	80 %	14 %	6 %	1100
Tranemo	5 226	78 %	16 %	6 %	629
Ulricehamn	11 062	64 %	29 %	7 %	1431
Vårgårda	4 989	71 %	21 %	8 %	461

Näringslivsstruktur

Boråsregionens näringsliv och arbetsmarknad präglas av textil och design, handel, logistik och distribution, tillverkningsindustri, verkstad och elektronikföretag samt gröna näringar. Antal arbetsställen i regionen är omkring 29 000 (SCB företagsregistret, 2019). De största arbetsgivarna i regionen är Borås stad och Västra Götalandsregionen (VGR). Lokalt är kommunerna stora arbetsgivare. Utöver kommunerna och VGR är de största arbetsgivarna i regionen med fler än 500 anställda följande (utan inbördes ordning, siffror från 2019):

- Ellos AB
- H&M Online AB
- Högskolan i Borås
- Samhall AB
- RISE Research Institutes of Sweden AB
- Veoneer Sweden AB
- Nexans Sweden AB
- Speed Competence AB

Kommunalt avfall

Avfall som omfattas av kommunalt ansvar innefattar bland annat mat- och restavfall, grovavfall inklusive trädgårdsavfall, farligt avfall, latrin och slam. Detta innefattar både avfall från hushåll och sådant avfall från andra verksamheter som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, det vill säga från kommunens verksamheter såsom förskola, skola och äldreomsorg samt från exempelvis restauranger. En sammanställning av dessa avfallsmängder visas i Tabell 10. Sammanställningen visar de avfallsströmmar och de mängder som samlas in i ett separat insamlingssystem. Värt att notera att detta inte alltid motsvarar totala mängden avfall som uppkommer. Gällande exempelvis textilavfall, i tabellen redovisas endast det som samlats in separat på kommunernas återvinningscentraler och går till återbruk, merparten av textilavfallet hamnar i dagsläget i restavfallet som därmed går till energiutvinning. Ytterligare ett exempel är fett och matolja, där endast en av kommunerna i dagsläget har mätbar separat insamling av detta, därmed kan mängderna upplevas som små.

Även andra typer av avfall uppkommer i kommunens verksamheter. Detta avser till exempel byggavfall och schaktmassor från kommunala bygg-, mark- och exploateringsprojekt, avloppsreningsslam, restprodukter från förbränningsanläggningar, avfall från gata och parker mm. I dagsläget finns ingen sammanställning i Boråsregionen över dessa avfallsfraktioner.

Tabell 10. *Avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Mängder i Boråsregionen i ton/år (2019) och behandlingsmetod. Källa: Avfall Web samt kommunerna.*

Fraktion (ton/år)	Biologisk behandling	Material-återvinning	Energi-utvinning	Deponering	Annan behandling	Totalt
Matavfall	10 589					**10 589**
Restavfall			29 368			**29 368**
Farligt avfall		391	782	131	1303	**2607**
Textilavfall					319	**319**
Latrinavfall			4			**4**
Slam från enskilda avlopp					66 759[1]	**66 759**
Fettavskiljarslam	3 719					**3 719**
Fett och matolja		0,5				**0,5**
Metallavfall (exklusive förpackningar)		3 941				**3 941**
Plastavfall (exklusive förpackningar)		415				**415**
Träavfall (exklusive förpackningar)			12 175			**12 175**
Gipsavfall		742				**742**
Trädgårdsavfall	2 817		2 441			**5 258**
Övrigt grovavfall		6 955	22 246	475		**29 676**
Deponirest				538		**538**
Summa	**17 125**	**12 444,5**	**67 016**	**1 144**	**68 381**	**166 110,5**

1 Slam från enskilda avlopp behandlas på avloppsreningsverk där de i vissa fall rötas men rötresten går till energiutvinning eller jordförbättring, och i andra fall rötas ej slammet utan långtidslagras och används som jordförbättring.

Insamlingssystem för avfall i Boråsregionen

I Boråsregionen finns flera olika system för insamling av avfall från hushåll, enligt Tabell 11. Tabellen avser insamlingssystem som tillämpades i kommunerna under 2020, en av kommunerna i Boråsregionen utreder byte av insamlingssystem. Samtliga kommuner erbjuder separat insamling av matavfall. Flera kommuner har också möjlighet att hämta större mängder avfall i exempelvis container. Dessutom tillämpas underjordsbehållare och sopsug i områden med flerfamiljshus. Underjordsbehållare innebär att matavfall och restavfall lämnas i en lucka till en behållare som helt eller delvis är nedgrävd. Om sopsug tillämpas lämnas matavfall och restavfall via en lucka varpå dessa sugs eller trycks via ett rör till en behållare.

Tabell 11. *Olika typer av insamlingssystem i kommunerna i Boråsregionen.*

Insamlingssystem i Boråsregionen	Beskrivning	Kommun
Ett kärl för rest- och matavfall	Rest- och matavfallspåsar läggs i samma kärl och sorteras sedan via optisk sortering	Borås, Ulricehamn
Separata kärl för rest- och matavfall	Två olika kärl, ett för matavfall och ett för restavfall	Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Vårgårda
Fyrfacksinsamling	Två kärl med vardera fyra fack för matavfall, restavfall, förpackningar, tidningar, batterier och ljuskällor	Svenljunga

Anläggningar för avfallshantering och förebyggande i Boråsregionen

I Boråsregionen finns 13 återvinningscentraler (ÅVC). Anläggningarna drivs av respektive kommun. På återvinningscentralen kan hushåll och små företag lämna exempelvis:

- Trädgårdsavfall
- Förpackningar
- Returpapper
- Vitvaror, kyl och frys
- Elavfall
- Batterier
- Övrigt farligt avfall ex: färg och kemikalier
- Wellpapp
- Trä
- Gips
- Brännbart
- Metallskrot
- Inert material (sten, tegel, betong)
- Däck
- Produkter till återbruk

Figur 8. *Karta över de 13 återvinningscentraler som återfinns i Boråsregionen.*

1. Tumberg ÅVC
2. Herrljunga ÅVC
3. Annelund ÅVC
4. Övreskog ÅVC
5. Fristad ÅVC
6. Dalsjöfors ÅVC
7. Boda ÅVC
8. Lusharpan ÅVC
9. Viskafors ÅVC
10. Råssa ÅVC
11. ÅVC Skene skog
12. Kretsloppscentralen Moga Returen
13. ÅVC Returen

Nästan 46 000 ton grovavfall och farligt avfall samlades in på återvinnings-centralerna i Boråsregionen under 2019 (Avfall web).

Merparten av återvinningscentralerna i regionen erbjuder möjlighet till återbruk av produkter i form av ta och ge. Flera av kommunerna är i process med att ta fram nya planer för hur återvinningscentralerna framöver ska utformas och återbruk blir en allt viktigare del. Detta kan på sikt även leda till att mängden grovavfall minskar till förmån för återbruk. I flera kommuner har man också en särskild återbruksverksamhet där produkter och material repareras och fräschas upp med hjälp av resurser från arbetsmarknadsinsatser.

Övriga anläggningar för avfallshantering i Boråsregionen

Utöver ovan nämnda anläggningar eller system för att hantera och samla in avfall finns följande anläggningar i Boråsregionen av betydelse för avfallshanteringen.

Tabell 12. *Övriga anläggningar för avfallshantering i Boråsregionen.*

Typ av avfallshantering	Anläggning
Avfallsförbränning	Ryaverket, Borås Energi och Miljö
Biogasproduktion	Sobacken, Borås Energi och Miljö Ulricehamns Energi Vårgårda Herrljunga Biogas
Deponi	Sobacken, Borås Energi och Miljö
Förbränningsanläggning för tryckimpregnerat trä	Solör Bioenergi, Svenljunga
Omlastning farligt avfall	Sobacken, Borås Energi och Miljö
Omlastning av kommunalt avfall	Sobacken, Borås Energi och Miljö Svenljunga kommun Ulricehamns kommun Vårgårda kommun
Omlastning, sortering och/eller återvinning av kommunalt avfall och/eller verksamhetsavfall från privata aktörer	LBC, Borås och Ulricehamn Remondis, Borås Skrotfrag, Borås och Ulricehamn Stena Recycling, Borås Suez Recycling, Ulricehamn
Plaståtervinning	Van Werven, Svenljunga

Avfall som omfattas av producentansvar

I Sverige tillämpas producentansvar som ett styrmedel för att nå miljömålen. Producentansvaret omfattar förpackningar, returpapper[1], elutrustning, batterier, däck, bilar, läkemedel och radioaktiva produkter. De som sätter dessa produkter på marknaden, det vill säga producenterna, har också ett ansvar att se till att varan tas om hand på ett miljöriktigt sätt efter konsumenternas slutanvändning. Målet med producentansvaret är att producenterna ska motiveras att ta fram produkter som är resurssnåla, lättare att återvinna och inte innehåller miljöfarliga ämnen. Det finns separata insamlingssystem för de olika producentansvarsströmmarna, exempelvis samlas förpackningar och returpapper i huvudsak in via återvinningsstationer (ÅVS). I Boråsregionen finns det 158 återvinningsstationer, dessa drivs på uppdrag av producenterna och är alltså inte kommunens ansvar.

Tabell 13. *Avfallsfraktioner som omfattas av producentansvar. Mängder för Boråsregionen i ton/år (2019) samt kg/person (2019). Källa: FTI och Avfall Web.*

Fraktion	Mängd (ton)	Mängd (kg/person)	Rikssnitt (kg/person)
Pappersförpackningar	3215	15	13,9
Plastförpackningar	1760	8,6	7,5
Metallförpackningar	412	2,1	1,6
Glasförpackningar	4046	14,1	21,8
Returpapper	3345	19,3	18,7
Elutrustning	2719		
Bärbara batterier	59		
Bilbatterier	158		
Däck	330[2]		
Bilar	i.u.		
Läkemedel	i.u.		
Radioaktiva produkter	i.u.		

1 Under år 2020 beslutades att kommunerna tar över ansvaret för returpapper. Detta innebär att från och med år 2022 får landets kommuner ansvar för insamlingen och återvinningen av returpapper. https://www.regeringen.se

2 Avser endast däck insamlat på kommunernas återvinningscentraler.

Bilaga 6:

Framtidsutsikter för avfallshantering i Boråsregionen och avfall i kommunernas översiktsplaner

De kommande tio åren kommer förändringar ske i samhället i stort såväl som i vår region som kommer påverka avfallets mängder, hur avfall samlas in och hanteras. Digitalisering, teknikutveckling, ökat hållbarhetsfokus, nya affärsmodeller och demografiska förändringar är några exempel som kommunerna behöver ta hänsyn till, anpassa sig efter och vara delaktiga i utvecklingen av.

Befolkningsprognos och framtida avfallsmängder

Boråsregionen består av åtta kommuner med olika storlek och förutsättningar. I några av kommunerna förväntas befolkningsökningen vara liten eller till och med statisk medan i andra kommuner förväntas befolkning öka med 3–7 % mellan år 2020 och 2030. Den genomsnittliga prognostiserade befolkningsökningen per år fram till 2030 är för Boråsregionen 0,5 % (Västra Götalandsregionen).

Diagram 1. *Befolkningsprognos för Boråsregionen fram till år 2030. Källa: Västra Götalandsregionen.*

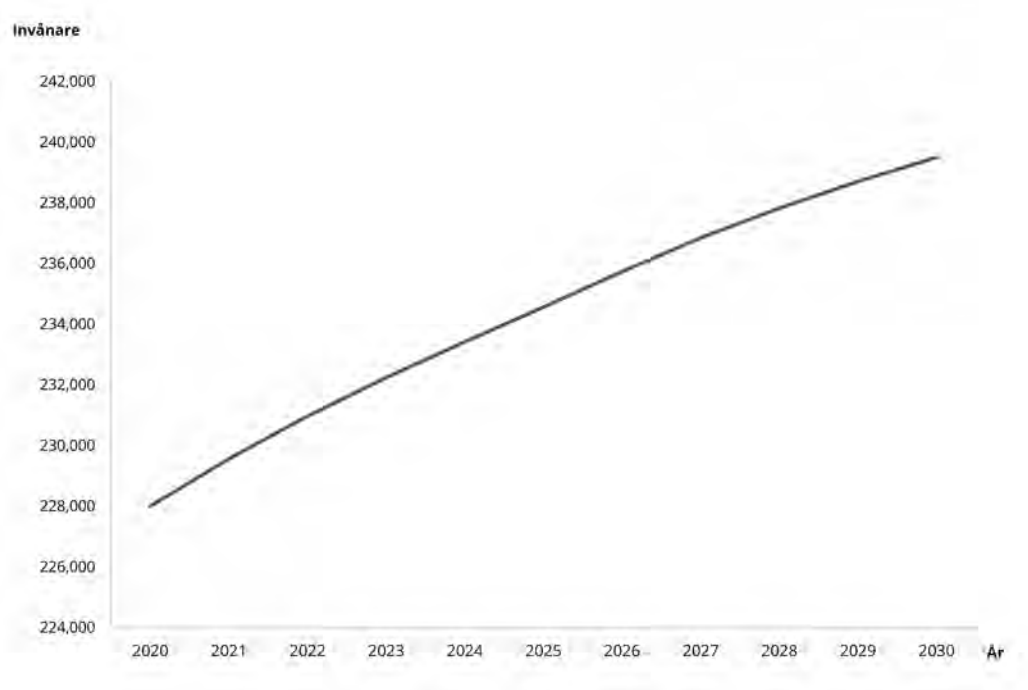

År 2019 behandlades 467 kg avfall per person från hushållen i Sverige enligt Avfall Sveriges statistik. Mängden restavfall har minskat, mängden insamlat matavfall har ökat samt mängden insamlade förpackningar har ökat jämfört med föregående år. SMED, Svenska miljöemissionsdata prognostiserar att avfallsmängder från hushåll kommer öka med 24 % mellan år 2020 och 2030 (”Framtida avfallsmängder och avfallsbehandlingskapacitet”, SMED Svenska Miljöemissionsdata). En del avfallsfraktioner spås minska till förmån för att andra ökar. En ökad utsortering genom exempelvis fastighetsnära insamling av förpackningar, ger dock samma avfallsmängder totalt sett men en ändrad fördelning mellan avfallsslagen.

Prognosen tar däremot inte hänsyn till teknisk utveckling, ökade initiativ för avfallsförebyggande insatser eller förpackningsindustrins utveckling vilket till stor del kan komma att minska avfallsmängderna. Avfall Sveriges rapport 2018:24 pekar på en komplexare materialsituation med fler avfallsfraktioner. Mindre andel restavfall men en ökning av förpackningsavfallet. En mer fragmenterad avfallshantering förutspås där fler aktörer gör anspråk på avfallsflödena. Vad gäller avfallsanläggningar så har dessa troligen blivit större och färre. Gällande avfallsmängdernas utveckling de kommande tio åren spås Boråsregionen följa rikets utveckling i genomsnitt.

Framtida behov av insamlingssystem och anläggningar i Boråsregionen

I Boråsregionen ser kommunerna ett behov av anläggningar inom följande områden:

- Kretsloppsparker med ökade möjligheter för återbruk av bland annat bygg- och rivningsmaterial
- Anläggningar för laga, uppdatera, byta och låna produkter det vill säga cirkulära handelsplatser, verkstäder och bytesrum, samt även mobila lösningar för detta
- Sorteringsanläggningar för att möjliggöra ökad materialåtervinning av restavfall och grovavfall
- En samordning kring lokal hantering av massor och hantering av förorenade massor

För att realisera sådana anläggningar krävs en långsiktighet, samverkan mellan kommunerna och ekonomiska investeringar.

Trender och framtida förutsättningar för avfallshantering

Det finns ett flertal trender och kommande samhällsförändringar som kommer påverka avfallsbranschen. Ett flertal olika omständigheter är viktiga för kommunerna att förhålla sig till och utvecklas i takt med, exempelvis digitalisering, demografiska förändringar och ett ökat hållbarhetsfokus. Nedan redovisas ett antal framtidsspaningar som bland annat bygger på Avfall Sveriges rapporter 2018:20 och 2018:24.

Digitalisering och tekniska lösningar

En stor del av vårt vardagsliv och arbetsliv organiseras med stöd av digitala lösningar. Digitalisering kommer få en stor betydelse även för avfallshanteringen framöver. Exempelvis kan digitalisering och maskininlärning möjliggöra bättre utsortering av avfall genom att avfall som slängts i samma container kan eftersorteras. Optimerad hämtning av avfall genom så kallade ”on-demand” lösningar är ett annat exempel. Där man kan effektivisera transporterna, slippa onödiga tömningar och skapa en bättre service för invånarna. Möjlighet att utforma, optimera och utvärdera verksamheter och agerande på nya sätt baserat på tillgång till relevant data och nya mjukvaror kommer förändra många branscher, inkluderat avfallsbranschen. Det blir därför viktigt för kommunerna att ta del av och följa med i den utvecklingen.

Kundfokus

Kunderna förutsätter en ökad service för att delta i källsortering vilket medför att insamlingen av avfall av olika slag sker mer fastighets- eller kvartersnära. Kundkontakter har i större grad digitaliserats och allt större mängder information hanteras. Detta ger möjlighet till individualiserad dialog och skräddarsydda tjänster för att klättra högre upp i avfallshierarkin. Kunderna ställer krav på ökande bekvämlighet och krav på enkelhet.

Ökat hållbarhetsfokus ur ett miljömässigt perspektiv

Miljömässig hållbarhet är viktigt för avfallsbranschen. För att klara kommande utmaningar och krav krävs ytterligare omställning och här kan kommunala verksamheter verka för ett hållbart kretslopp genom att tänka igenom både inköp och nya investeringar. Allt vanligare begrepp är *delningsekonomi* vilket innebär aktiviteter som syftar till minskad resursåtgång genom effektivare kapacitetsutnyttjande såsom delning av tillgång till varor och tjänster och *funktionsförsäljning* där funktionen köps snarare än en produkt som sådan. Produkter som tillverkas måste bli än mer resurssparande. Redan innan en produkt blir till behöver producenten tänka på hur den kan få ett andra liv och här är demonterbarhet, reparerbarhet och möjligheten till återanvändning och återvinning centrala delar. Materialinnovationer kan leda till att material och produkter skräddarsys vilket kan minska spill och onödig produktion av kortlivade produkter. Övergången till en fossilfri tillvaro innebär att förnybara energilösningar på sikt kommer vara billigare än andra alternativ.

Demografiska förändringar och människors värderingar

Förändringar bland människors värderingar, livsuttryck och krav på omgivningen påverkar också framtida system, däribland avfallshantering. De generella kraven människor har ökar. Urbaniseringen har planat ut men stora regionala skillnader finns. Demografiska utmaningar såsom ökad andel äldre i befolkning i kombination med en ökning av födelsetalen kommer få ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Skillnaden mellan människor och dess livsstilar ökar, likaså blir skillnaden tydligare mellan täta och glesa sammanhang och samhällen, det vill säga stad och land samt fattiga och rika delar. Sammantaget blir det viktigt för avfallssektorn att förstå och beakta dessa skillnader då det ger olika förutsättningar i olika delar av landet och i olika delar av vår region. Det har betydelse för människors konsumtion och val vilket ger konsekvenser för vilket avfall som uppstår och vart det uppstår. På många håll sker också en förtätning i städerna med mindre tunga fordon i centrum som en konsekvens vilket också ställer krav på avfallsinsamling och -hantering.

Anläggningar för att hantera avfall i kommunernas översiktsplaner

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) ska avfallsplanen innehålla en beskrivning av hur behovet av platser för anläggningar för att hantera avfall har tillgodosetts i kommunens översiktsplan och i kommunens övriga arbete med fysisk planering. Informationen i kommunernas översiktsplaner presenteras i tabellen nedan. Utöver information om anläggningar som anges i översiktsplanerna har också riktlinjer eller strategier för avfallshantering, i de fall de omnämns i översiktsplanen, lyfts fram. Det är värt att nämna att flera av våra kommuner är i process att ta fram ny översiktsplan och därför kan en del av informationen nedan upplevas som inaktuell. För att ytterligare belysa och betona vikten av att avfallsfrågan kommer in rätt i den fysiska planeringen i kommunerna har ett specifikt målområde i avfallsplanen, Målområde 6: *Planera in plats för avfallet*, arbetats fram.

Tabell 14. *Anläggningar för att hantera avfall och strategier för avfallshantering i kommunernas översiktsplaner.*

Kommun	Anläggningar och platser för avfallshantering	Riktlinjer/strategier för avfallshantering
Bollebygd Antagen 2002	I kommunen finns 6 st återvinningsgårdar för insamling av återvinningsmaterial samt återvinningscentralen vid Råssa. Placering och utformning av ÅVS är idag inte tillfredställande löst. En förnyad lokaliseringsprövning och upprustning skall göras där hänsyn tas till omgivande bebyggelse, tillgänglighet och estetisk utformning. I Varpåsområdet finns kommunens gamla soptipp. Den kontrolleras enligt ett särskilt kontrollprogram. Genom allt fler kretslopp sluts finns det inget behov för kommunen att öppna en avfallsdeponi.	Det är kommunerna som svarar för att hushållsavfall inom kommunen tas omhand, i den mån det inte omfattas av producentansvaret. Bollebygd samarbetar med Borås kommun om slutbehandling av avfallet genom ett samarbetsavtal.
Borås Antagen 2018	Borås har ett utbyggt system för avfallshantering och produktion av biogas, fjärrvärme, fjärrkyla och el. Avfall samlas och sorteras på Sobacken söder om Borås där även biogasanläggning finns. Utsorterat hushållsavfall används för fjärrvärmeproduktion i Ryaverket. När Ryaverket avvecklas kommer även fjärrvärmeproduktionen till största del ske på Sobackens samlade Energi- och Miljöcentrum.	Samhällsplaneringen ska tillgodose en markanvändning som stödjer en långsiktigt hållbar avfallshantering. Anläggningar för insamling av avfall ska finnas i strategiska lägen så att det är lätt att göra rätt och så att transporter minimeras. Rimliga avstånd till bostäder och verksamheter bör eftersträvas.
Herrljunga Gäller för perioden 2017–2035	Hushållens avfall transporteras till förbränningsanläggning utanför kommunen. Hushållen erbjuds att sortera matavfall separat för rötning till biogas eller biogödsel i särskild anläggning. Deponerat avfall lämnas till avfallsanläggning utanför kommunen. Förpackningar av glas, metall, plast etc sorteras och lämnas till återvinningsstationer placerade på olika platser i kommunen. Återvinningscentraler finns i Herrljunga och Annelund.	
Mark Antagen 2017	Marks kommun har tillstånd att deponera 25 000 ton avfall per år vid avfallsupplaget i Skene Skog. Anläggningen har kompletterats för omhändertagande av lakvatten, för uppsamling av deponigas, med återvinningscentral mm. Deponeringen upphörde 2001.	

Kommun	Anläggningar och platser för avfallshantering	Riktlinjer/strategier för avfallshantering
Svenljunga Antagen 2020	Moga Returen är kommunens återvinningscentral och har tillstånd att årligen hantera 4000 ton icke farligt avfall och 500 ton farligt avfall. Anläggningen är belägen på Moga industriområde i södra delarna av kommunens centralort. Änglarps sopstation ca. 2 km söder om Svenljunga tätort är under avslutning. Deponin utnyttjades för både hushålls- och industriavfall och användes av både Svenljunga och Tranemo kommuner. Ingen deponering har skett sedan 2007 och återvinningscentralen stängde under 2019.	Det är kommunen som ansvarar för att hushållsavfall tas hand om på ett bra sätt. Svenljunga kommun har en avfallsplan som gäller från 2015. Det brännbara hushållsavfallet samlas upp och transporteras sedan till Borås. I Svenljunga kommun finns det del hushållsnära källsortering, dels via återvinningsstationer som finns runt om i kommunen samt återvinningscentralen i Svenljunga tätort. Svenljunga kommun har under 2019 infört fyrfackssystem för hushållsavfall för att möjliggöra att sortera och separera olika typer av avfall i hushållen.
Tranemo Antagen 2010	Det finns en bemannad återvinningscentral i Tranemo och återvinningsstationer för förpackningar i övriga tätorter. Dessutom hämtas grovavfall vid tomtgräns två gånger om året efter turlista. Schaktmassor från byggande omhändertas till stor del för återanvändning.	Avfallshanteringen styrs av den s.k. avfallstrappan utifrån vilken man 1) Ska förhindra att avfall uppstår 2) Ska återanvända varan 3) Ska återvinna materialet 4) Ska återvinna energin genom förbränning 5) Ska deponera restavfallet Samtliga hushåll i kommunen omfattas av sophämtning. Hämtningsintervallen varierar, men är för flertalet mellan 2 och 4 veckor. En stor del (ca 80 %) komposterar matavfall på egna fastigheten vilket är ett mycket bra alternativ då miljöpåverkan minimeras genom att transporter undviks och avfallsmängderna minskar.
Ulricehamn Antagen 2015	Det finns en bemannad återvinningscentral i Ulricehamn och 20 återvinningsstationer för förpackningar i de olika tätorterna. Dessutom hämtas grovavfall två gånger om året ute i samhällena efter turlista. Schaktmassor från byggande tas emot på avfallsanläggningen för att användas till sluttäckning av Övreskogs deponi.	Vi arbetar i första hand för att minska avfallsmängden till exempel genom medvetna val vid inköp och genom återanvändning. Det avfall som finns ska kunna sorteras på ett enkelt sätt och återvinnas i så stor utsträckning som möjligt. Resurshushållning blir allt viktigare i ett globalt perspektiv för att balansera utveckling och resurser. Kommunen ska verka för att avfallsmängden ska minska och det är enklare att sortera, återvinna och återanvända.
Vårgårda Antagen 2006 (Fördjupad översiktsplan, FÖP, är under framtagande och texten har uppdaterats enligt denna.)	Strax nordost om FÖP-området finns Tumbergs återvinningscentral. Många hushåll i Vårgårda tätort har goda förutsättningar för kompos¬tering av matavfall. Inom FÖP-området finns återvinnings-stationer för förpackningar och tidningar vid Vårgårda Marknadsplatsen. Denna bör flyttas eller omarbetas för att skapa en fin första vy av centrum. Exempelvis skärmar som döljer containrarna och i stället visa att man anlänt till centrala Vårgårda Centrumhusets parkering.	Vårgårda kommun har tagit fram en regional avfallsplan tillsammans med övriga kommuner i Sjuhärad (2012). Enligt denna avfallsplan ska det vara lätt att göra rätt beträffande avfallssortering. Avfallshanteringen och insamlingen ska dessutom vara estetiskt tilltalande och ha god tillgänglighet och säkerhet för hushållen. Kommunerna ska säkerställa en separat hantering av farligt avfall. Återanvändning och återvinning ska öka. Arbete pågår med att revidera den regionala avfallsplanen.

Bilaga 7:

Nedlagda deponier i Boråsregionen

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) ska avfallsplanen innehålla en förteckning av nedlagda deponier i respektive kommun. Detta redovisas nedan.

Deponier som är i drift idag omfattas av deponeringsförordningen (2001:512) vilken ställer krav på skyddsåtgärder under och runt om deponin, uppsamling av lakvatten, bottentätning och avslutande täckning. Det har också, sedan deponeringsförordningen utfärdades, tillkommit deponeringsförbud av vissa fraktioner; brännbart restavfall (2002) och organiskt avfall (2005).

Äldre nedlagda deponier däremot kan utgöra en risk för betydande påverkan på människors hälsa och miljö genom förorening av mark, grund- och ytvatten samt utsläpp av deponigas. Dessa deponier behöver därför identifieras och riskklassas. Inventering av potentiellt förorenade områden görs enligt en metodik för inventering (MIFO) och resulterar i en riskklassning av områdena. Denna delas in i fyra riskklasser:

- Klass 1: Mycket stor risk
- Klass 2: Stor risk
- Klass 3: Måttlig risk
- Klass 4: Liten risk

Tabell 15 redovisar 97 nedlagda deponier i Boråsregionen. Av dessa har en nedlagd deponi riskklass 1, 17 nedlagda deponier har riskklass 2, 57 nedlagda deponier har riskklass 3, 13 nedlagda deponier har riskklass 4 och 10 nedlagda deponier saknar riskklassning. Sammanställningen bygger delvis på uppgifter från tidigare avfallsplaner samt dialog med respektive kommun. Uppgifter om deponiernas drifttid har för flera av de nedlagda deponierna inte funnits tillgängliga varvid den uppgiften inte redovisas för alla. Uppgifter om deponerade mängder samt deponins utbredning har för merparten av de nedlagda deponierna inte funnits tillgängliga och redovisas därmed inte alls.

Tabell 15. *Nedlagda deponier i Boråsregionen.*

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Bollebygd	Varpås, Erikstorp 1:183	Hushållsavfall, schakt-massor, industriavfall, eventuellt miljöfarligt avfall från närliggande kemisk industri, förbränningsaska, avloppsslam	2	Det lakvatten som bildas rinner av både åt öster till Varpåsa tjärn och åt väster till Erikstorpsbäcken i Erikstorp. Någon lakvatten-behandling har så vitt känt inte gjorts men resultaten av vattenprovtagningarna har blivit bättre med åren. Fortsatt årlig provtagning av lakvattendamm och grundvatten sker för att utröna hur lakvattnets sammansättning varierar över tid.	Ca 1945–1973 (tippning av schakt-massor fram till slutet 1980-talet)
Bollebygd	Töllsjö, Morjhult 9:1(2)	Hushållsavfall	4	Bedöms inte kunna ge upphov till skador av någon betydelse. Inget kontrollprogram har upprättats.	
Bollebygd	Olsfors, Örlid 1:2(1)	Hushållsavfall, trädgårdsavfall gamla oljefat, troligen schaktmassor som täcker gamla deponin	i.u.	Bedöms inte kunna ge upphov till skador av någon betydelse. Inget kontrollprogram har upprättats.	
Borås	Brämhult, Sörbo 1:2	Hushållsavfall, schaktmassor, bygg- och rivningsavfall, trädgårds- och jordbruksavfall, illegal tippning av bl.a. skrot samt industrideponi	3	Nedlagd, uppstädning av området.	Driftslut 1973
Borås	Dalsjöfors, Häljared 2:8	Hushållsavfall, industriavfall, schakt-massor, bygg- och rivningsavfall mm.	2	Nedlagd, uppstädning av området.	1965–1977
Borås	Dalsjöfors, Tummarp 1:72	Hushållsavfall, park- och trädgårdsavfall och schaktmassor	3	Nedlagd. 2008 gjordes provtagning och inga värden var över nivån för mindre allvarligt.	1940-talet–1967
Borås	Fristad Borgstena, Örlanda 9:1	Hushållsavfall och industrideponi bl.a. plastindustri	1	Nedlagd, uppstädning av området, mark-förbättringar i området samt fortsatt kontroll och provtagning av deponin. Kontinuerlig vattenprovtagning sker 2 ggr/år tills vidare.	Driftslut 1986

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Borås	Fristad Vänga 1:11	Hushållsavfall, industriavfall, park- och trädgårdsavfall, bygg- och rivningsavfall. jordbruksavfall och schaktmassor mm.	3	Nedlagd, uppstädning av området samt markförbättringar.	1952–1970
Borås	Sandhult Backabo 2:100	Hushållsavfall, park- och trädgårdsavfall, jordbruksavfall, troligtvis farligt avfall, fast industriavfall, byggavfall och schaktmassor	2	Nedlagd, uppstädning av området.	Driftslut 1977
Borås	Sandhult Hedared 6:34	Hushållsavfall, park- och trädgårdsavfall och schaktmassor	3	Nedlagd, uppstädning av området.	Driftslut 1970
Borås	Viskafors Bogryd 1:152	Hushållsavfall, gummiavfall och schaktmassor mm.	2	Nedlagd, uppstädning av området samt markförbättringar.	Driftslut 1977
Borås	Viskafors Högen, Rydboholm 1:416	Osäkert vilken typ av avfall som tömts här	2	Nedlagd, fortsatta kontroller och provtagningar av deponin. Årlig kontroll att lakvattenutflöde sker ur dräneringssystem samt kontinuerlig provtagning 2 ggr/år tillsvidare.	Driftslut 1970
Borås	Borås, Gässlösa 5:1	Hushållsavfall och industriavfall	2	Nedlagd, specifikt kontrollprogram finns framtaget.	1930-talet–1994
Herrljunga	Fåglaviks Glasbruk, 157569, Lindspång 1:27	Industriavfall, mestadels glaskross men också miljö-farligt avfall bl.a. tungmetaller.	2	Täckt och kalkad 1986–1987. Kontrolleras enligt kontrollprogram.	
Herrljunga	Melltorp, 157666, Melltorp 1:3	Avfallsdeponi – icke farligt, farligt avfall	3	Inventering avslutad – ingen åtgärd. Täckt och efterbehandlad.	
Herrljunga	Trollabo, 157668, Trollabo 1:5	Industrideponi	3	Inventering avslutad – ingen åtgärd.	
Herrljunga	TA Hydroni deponi 2, 170073, Annelund 7:1	Industrideponi	i.u.	Förstudie genomförd, täckt och efterbehandlad.	

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Herrljunga	TA Hydroni Deponi 1, 170074, Annelund 13:1	Industrideponi	i.u.	Förstudie genomförd.	
Herrljunga	Betongtipp, Strängbetong AB, Baggetomten 5:6, Fölene 5:17	Ej miljöfarligt industriavfall, i huvudsak kasserade betongelement	i.u.	Länsstyrelsen har fastställt kontrollprogram för lakvatten samt meddelat råd och anvisningar för tippens skötsel.	
Herrljunga	Trollabo 1:1	Deponi för hushålls-, industri- och byggavfall.	4	Täckt och efterbehandlad.	
Herrljunga	Trollabo 5:1	Industriavfall, i huvudsak bark.	3		
Herrljunga	Herrljunga 5:10	Industrideponi, bark	4		
Herrljunga	Herrljunga 6:3	Hushållsavfall	4	Täckt och efterbehandlad.	
Herrljunga	Åsen, Remmenedal	Jord- och stentipp i avslutad grustäkt.	i.u.		
Mark	Fritsla	Hushålls- och industriavfall	2	Regelbundna provtagningar av lakvattnet, ett ytvatten-dike har grävts. Provtagning sker regelbundet för att ge svar på om eventuella ytterligare åtgärder behöver genomföras.	1964–1978
Mark	Rydal	Hushålls- och industriavfall	3		
Mark	Velingstorp, Kinna	Hushålls- och industriavfall	2	Provtagning sker regelbundet för att ge svar på om eventuella ytterligare åtgärder behöver genomföras.	1950–1970
Mark	Håven, Skene	Industritipp	3		
Mark	Heden, Skene	Hushålls- och industriavfall	2	Provtagning sker regelbundet för att ge svar på om eventuella ytterligare åtgärder behöver genomföras.	1934–1970

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Mark	Skene skog, Skene	Hushålls- och industriavfall	2	Regelbundna provtagningar och sättningsmätningar enligt fastställt kontrollprogram.	1974–2001
Mark	Torestorp	Hushålls- och industriavfall	3		
Mark	Älekulla	Hushålls- och industriavfall	3		
Mark	Öxabäck	Hushålls- och industriavfall	3		1964–1977
Mark	Sätila	Hushålls- och industriavfall	4		
Mark	Horred	Hushålls- och industriavfall	3		
Mark	Björketorp	Hushålls- och industriavfall	4		
Svenljunga	Ebbarp 1:24, Ebbarp	Hushålls- och industriavfall	2	Provtagningar genomförda 2017 efter provtagningsplan fastställd 2016. Kompletterande provtagningar genomförs under 2020 därefter tas beslut om kontrollprogram är nödvändigt eller ej.	1930/40-talet – början av 1970-talet
Svenljunga	Sexdrega 1:1, Sexdrega	Hushålls- och industriavfall	3	Provtagningar genomförda 2017 efter provtagningsplan fastställd 2016. Kompletterande provtagningar genomförs under 2020 därefter tas beslut om kontrollprogram är nödvändigt eller ej.	
Svenljunga	Gälared 2:56, Hillared	Hushålls- och industriavfall	3		
Svenljunga	Bredgården 10:1, Holsljunga	Hushållsavfall, jord- och stubbtipp	4		

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Svenljunga	Bosgården 1:96, Mjöbäck	Hushålls- och industriavfall	3	Provtagningar genomförda 2017 efter provtagningsplan fastställd 2016. Kompletterande provtagningar genomförs under 2020 därefter tas beslut om kontrollprogram är nödvändigt eller ej.	
Svenljunga	Frölunda 4:18, Östra Frölunda	Hushållsavfall	3		
Svenljunga	Bratås 1:13, Mårdaklev	Hushållsavfall, jord- och stubbtipp	i.u.		
Svenljunga	Hussered 1:9, Kalv	Hushållsavfall, jord- och stubbtipp	3	Provtagningar genomförda efter framtagen provtagningsplan 2017. Kompletterande provtagningar genomförs under 2020 därefter tas beslut om kontrollprogram är nödvändigt eller ej.	
Svenljunga	Gälared 2:56, Hillared	Hushållsavfall, jord- och stubbtipp	3		
Svenljunga	Moga 1:112, Svenljunga	Jord- och stubbtipp	3		
Svenljunga	Moga 1:112, Svenljunga	Farligt avfall	2	Sluttäckning klar 2009.	1968–2009
Svenljunga	Karlsberg 5:399	Jord- och stubbtipp	i.u.	Provtagningsplan fastställd 2016, hydrogeologisk utredning utförd 2016. Genomförd utredning bedömer att det inte är motiverat med provtagning eller kontrollprogram.	
Svenljunga	Hagatorpet 1:1, Åstarp	Hushålls- och industriavfall	3		
Svenljunga	Änglarp 3:19	Mellanlagring av farligt avfall; Deponi för icke-farligt avfall	2	Delvis sluttäckt till 2013, återstår yta där ÅVC varit i drift till dec 2019.	1969–2007
Tranemo	Ljungsarp I, Lagmanshaga 1:1	Schaktmassor, trädgårds- och byggavfall. Även skjutbana.	3		

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Tranemo	Ljungsarp II, Pajet 1:1>1	Hushålls-, industri- och byggavfall	3		
Tranemo	Länghem I, Länghem 2:3	Hushållsavfall	3		
Tranemo	Länghem III, Länghem 2:1	Hushålls- och byggavfall	3		
Tranemo	Tranemo I (Gudarps avfallsupplag), Gudarp 3:39	Hushållsavfall, industribygg- och rivningsavfall, park- och trädgårdsavfall, jord och schaktmassor, avloppsslam	2	Sluttäckt deponi. Kontrollprogram finns.	1969–1980 kommunalt avfall 1980–2005 endast park- och trädgårds-avfall, bygg- och rivnings-avfall, jord- och schakt-massor samt kommunalt avloppsslam.
Tranemo	Tranemo II, Gudarp 3:39	Hushålls-, industri- och byggavfall	3		
Tranemo	Sjötofta I, Bygärde 1:1>1	Hushålls-, bygg- och trädgårdsavfall, jord	3		
Tranemo	Ölsremma, Horshaga 1:2	Hushållsavfall, schaktmassor	4		
Tranemo	Ambjörnarp, Högalid 1:6	Hushållsavfall	4		
Tranemo	Dalstorp I, Dalstorp 1:1	Hushålls- och träd-gårdsavfall, plåt mm.	4		
Tranemo	Dalstorp II, Skogarp 1:3>4	Eventuellt industri-avfall, bark, byggavfall, schaktmassor	3		
Tranemo	Dalstorp III (Pastoral-skogen), Dalstorp 1:1	Hushållsavfall	4		
Tranemo	Dalstorp IV, Skogarp 1:23>2	Barktipp (Dalstorpsträ)	3		

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Tranemo	Grimsås I, Grimslund 2:77>1	Hushålls-, industri-, grov och trädgårds-avfall	3		
Tranemo	Grimsås II, Fiåsatorp 2:6	Hushållsavfall, jord- och schaktmassor, bygg- och rivningsavfall, trädgårdsavfall, grovsopor	3		
Tranemo	Hulared, Gryttered 3:6	Hushållsavfall, byggavfall, schakt-massor, jord- och trädgårdsavfall	3		
Tranemo	Limmareds-tippen, Limmared 13:1<2	Jord- och schaktmassor	3	Kontroller enligt kontroll-program mellan 2008–2012. Därefter fortsatt provtagning under två år.	
Tranemo	Limmared II, Åsarp 7:14 (Tidigare Åsarp 7:1)	Industriavfall, bark	3		
Tranemo	Limmared III, Åsarp 7:14 (Tidigare Åsarp 7:1)	Hushålls- och industriavfall	2		
Tranemo	Uddebo, Kila 1:20	Hushålls-, industri- och byggavfall	3		
Tranemo	Nittorp, Nygården 1:3>3	Hushålls-, bygg- och rivningsavfall, schaktmassor, trädgårdsavfall	3		
Tranemo	Gudarp 4:1	Hushålls-, bygg- och industriavfall	i.u.		Driftslut 1969
Tranemo	Länghem 3:71	Trädgårdsavfall och schaktmassor (tidigare biodammar)	4		
Tranemo	Ölsremma 1:1	Hushållsavfall, schaktmassor	4		
Ulricehamn	Kölabytippen Kölaby-Tostarp 2:2, 7:1	Hushållsavfall, industriavfall, trädgårdsavfall och schaktmassor	3		

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Ulricehamn	Grönahög-tippen Nyarp 3:11	Hushållsavfall och industriavfall	3	Täckt med 20–30 cm morän.	
Ulricehamn	Marbäck I (Marbäcks-tippen) Marbäck 13:43	Hushållsavfall	3	Täckt med minst 20 cm morän.	
Ulricehamn	Marbäck II Marbäck 1:42	Rivningsavfall	3	Uppstädat	
Ulricehamn	Södra Ving (Hökerums-tippen) Ving 10:1	Hushållsavfall och trädgårdsavfall	3	Täckt med 20–30 cm morän.	
Ulricehamn	Gällstad (Rånnavägs-tippen) Rånnaväg 7:6	Hushållsavfall och industriavfall	3	Täckt 1973 med minst 20 cm finare schaktmassor.	
Ulricehamn	Strängsered-tippen Gullered Sjögared 5:1	Hushållsavfall och slam	3	Täckt 1976.	
Ulricehamn	Södra Säm Vegby 2:9	Hushållsavfall	3		
Ulricehamn	Dalum Nöre 4:6	Hushållsavfall	3		
Ulricehamn	Horsäckra I Vedåsla 17:1	Bl.a. trädgårdsavfall	3		
Ulricehamn	Härnatippen, Dammkullen (Brickagården) Härna 3:1	Hushållsavfall	3	Täckt med 5–15 cm morän 1975.	
Ulricehamn	Silarp 2:18	Lantbruksavfall	3		
Ulricehamn	Strängsered 3:40	Hushållsavfall	3	Täckt med morän och schaktmassor. Används fortfarande för trädgårdsavfall.	
Ulricehamn	Timmele 22:2	Industriavfall (Timmele färgeri), byggavfall och trädgårdsavfall	3		

Kommun	Namn och fastighets-beteckning	Typ av avfall	Riskklass enligt MIFO	Vidtagna åtgärder	Drifttid
Ulricehamn	Yttre vång 14:1	Bl.a. hushållsavfall	3		
Ulricehamn	Älmestad I, Gammalstorp 1:2	Hushållsavfall och schaktmassor	3	Täckt med jord.	
Ulricehamn	Älmestad II, Gisslarp 2:7	Hushållsavfall och schaktmassor	3		
Ulricehamn	Hestertippen, Hester 5:7	Schaktmassor	3		Deponin stängdes 2005
Vårgårda	Gamla Tumbergs-tippen 156304, Tumbergs-Galstad 2:13, Tumbergs-Galstad 2:16	Avfallsdeponi – icke farligt och farligt avfall, hushållsavfall, slam från ytbehandlings-industri	2	Åtgärd är avslutad. Uppföljning är ej klar.	
Vårgårda	Tumbergs avfallsupplag 156228, Tumberg 4:3	Avfallsdeponi – icke farligt och farligt avfall	i.u.	Inventering avslutad – ingen åtgärd.	
Vårgårda	Tångatippen (Tånga Hed) 156303, Hägrunga 6:3, Hägrunga 5:2	Avfallsdeponi – icke farligt och farligt avfall	3	Inventering avslutad – ingen åtgärd.	
Vårgårda	Östadkulles deponi 156301, Östadkulle 3:1, Östadkulle S:1, Östadkulle 4:3	Avfallsdeponi – icke farligt och farligt avfall	3	Inventering avslutad – ingen åtgärd.	
Vårgårda	Slamdepå i Lund, 156302, Lund 1:6	Slam från slamav-skiljare och slutna tankar	3		
Vårgårda	Slamdeponi i Fullestad	Slam från trekammar-brunnar	3		

Bilaga 8:

Uppföljning av utgående regional avfallsplan

Kommunerna i Boråsregion har sedan tidigare samverkat kring en regional avfallsplan som togs fram under 2011. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) ska en uppföljning av den föregående avfallsplanen genomföras.

Uppföljningen av avfallsplanen har genomförts via intervjuer av relevanta personer inom respektive kommun under hösten 2019 samt via inhämtade och jämförande av data från bland annat Avfall Web. En del av målen som sattes i avfallsplanen 2012–2020 har varit svåra att följa upp då målen formulerats på ett sådant sätt att mätbar uppföljning inte varit möjlig. Detta beaktades vid framtagande av den nya regionala avfallsplanen. Att aktivt arbeta med den regionala avfallsplanen 2012–2020 utöver den dagliga verksamheten har inte varit prioriterat i alla kommuner. Man har delvis saknat en samordnande funktion som kan ge stöd i och driva arbetet med att nå målen i avfallsplanen. Vid framtagande av ny regional avfallsplan är det viktigt att förankra avfallsplanen i respektive kommun, upprätta en plan för hur uppföljningen av de satta målen ska gå till samt tydliggöra ansvarsfördelningen.

Figur 9. *Regional Avfallsplan 2012–2020.*

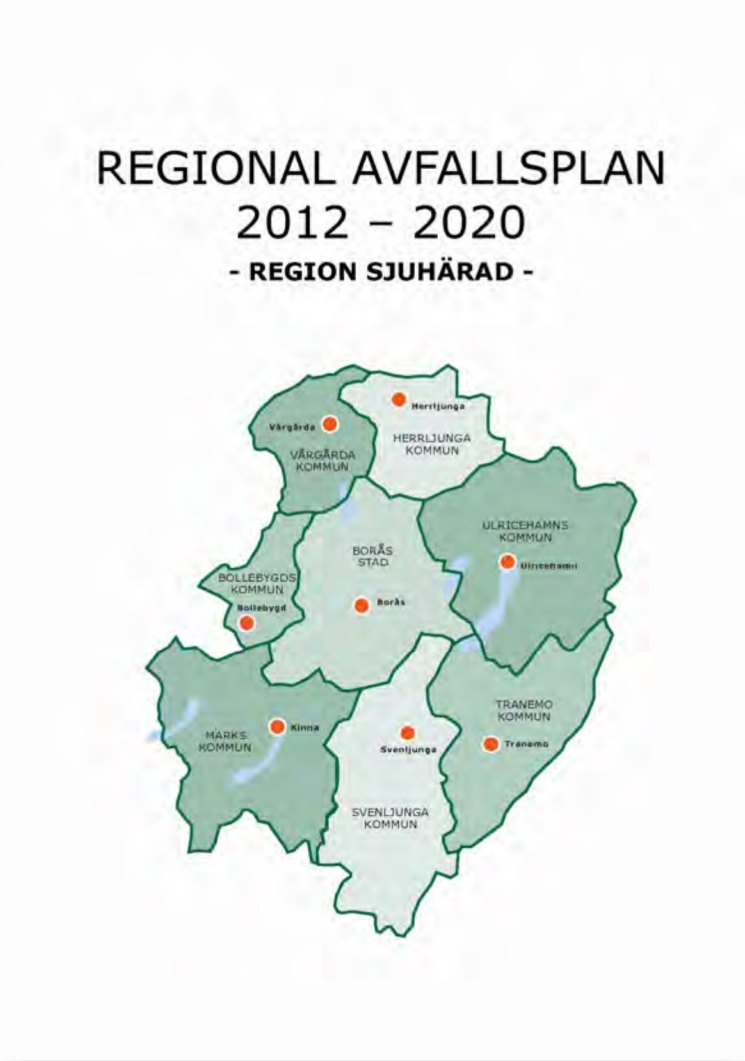

I Tabell 16 presenteras en sammanställning av mål från avfallsplanen 2012–2020 samt en bedömning av om målen är uppfyllda eller inte. Symbolerna som har använts har följande betydelse:

Tabell 16. *Mål och måluppfyllelse i regional avfallsplan 2012–2020.*

Mål	Mål-uppfyllelse	Kommentar
Minst 90 % av hushållen i regionen ska vara nöjda med insamlingen		Genomsnittet för regionen 2019 var 88 %. Kundnöjdheten har ökat sen 2011.
Totala mängden avfall ska ha minskat år 2020		Mängd insamlat avfall under kommunalt ansvar (exklusive slam och trädgårdsavfall) har ökat sedan 2011. Däremot har mängden rest- och matavfall minskat.
Skapa fler återbruk i regionen, till 2020 och i större utsträckning än 2011 använda sig av återbruk vid ÅVC		Bedömningen är att utvecklingen är positiv, fler möjligheter till återbruk har skapats i regionen jämfört med 2011. Ett antal återvinningscentraler i regionen har byggts om med utökad möjlighet till återbruk.
Hushållsavfallet får innehålla som mest 1 % farligt avfall		Målet är uppnått, resultat från de senaste plockanalyserna visar ett medelvärde på 0,2 % farligt avfall i restavfallet.
Sjuhärad ska inte bidra till spridning av kemikalier och andra farliga ämnen		Utvecklingen är positiv tack vare utökade informationsinsatser samt ökad tillgänglighet att lämna farligt avfall, exempelvis via miljöbil eller röda boxar.
Till 2020 ska allt farligt avfall samlas in och återvinnas		Kommunerna är på god väg. Plockanalyser visar låga halter, 0,2 %, farligt avfall i avfallet från hushållen och ökad tillgänglighet att lämna farligt avfall, via exempelvis miljöbil som åker runt, erbjuds i flera av kommunerna.
Invånare ska ha tillräcklig kunskap om vad som klassas som farligt avfall		Kommunerna har arbetat med informationsinsatser, sorteringsguider, miljökalendrar med mera och plockanalyser visar låg andel farligt avfall.

Mål	Mål-uppfyllelse	Kommentar
Till 2020 ska samtliga kommuner ha ökat materialåtervinningen utifrån 2011 års nivåer		Bedömningen är att utvecklingen är positiv. Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning har varit relativt konstant senaste åren. Däremot har andel uppkommet matavfall där växtnäring tas till vara ökat, vilket också är en form av materialåtervinning.
Minska nedskräpning		En av de åtta kommunerna i regionen har mätt nedskräpning enligt Håll Sverige Rents metod. Resultatet därifrån visar att mängden skräp har minskat med 43 %. Samma kommun har också utvärderat de kostnader som kan allokeras till nedskräpning och årligen följt upp detta. Övriga kommuner har aktivt deltagit i Håll Sverige Rents kampanjer för att minska nedskräpning.
Matavfall: 50 % ska sorteras ut till år 2020 och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara och 40 % så att energi tas tillvara		Målet är inte uppnått. 2019 låg Boråsregionen på 32 % av uppkommet matavfall som behandlas biologiskt så att växtnäring och energi tas till vara. Men riktningen är positiv då flera av kommunerna vid utgången av planperioden har infört separat insamling av matavfall vilket innebär att samtliga kommuner i Boråsregionen nu erbjuder separat insamling av matavfall.
Öka återanvändningen av grovavfall		Uppföljningsmått för detta mål saknas. Det är inte entydigt att mängden grovavfall har minskat till förmån för återanvändning, däremot har mängden grovavfall till deponi minskat vilket är positivt.
Minska mängder avfall till deponi		Målet är uppnått. Mängd avfall under kommunalt ansvar som går till deponi har minskat jämfört med 2011.

5. Lokala ordningsföreskrifter för Bollebygds kommun - yttrande kommunstyrelsen KS2020/256

§72 KS2020/256

Lokala ordningsföreskrifter för Bollebygds kommun - yttrande

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen tillstyrker förslag till lokala ordningsföreskrifter för Bollebygd kommun.

Arbetsutskottets beslut
I tillhörande karta i ärendet görs tydligare gränsdragningar.

Ärendet

Ordningslagen (1993:1617) innehåller grundläggande bestämmelse om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats. Utöver vad som regleras i denna lag får kommuner enligt Förordningen (1993:1632) besluta om lokala ordningsföreskrifter. Kommunstyrelseförvaltningen har arbetat fram ett förslag till nya lokala ordningsföreskrifter för kommunen. De nuvarande föreskrifterna är från 1996.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett förslag till nya lokala ordningsföreskrifter i Bollebygds kommun. Förslaget har översänts till nämnderna (inkl. kommunstyrelsen), polisen och länsstyrelsen för yttrande. Yttrande ska ha lämnats till kommunen senast 30 juni 2021.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tillstyrker förslag till lokala ordningsföreskrifter för Bollebygd kommun.

Ledamöternas förslag till beslut
Michael Plogell (FR) föreslår som tilläggsförslag att det i tillhörande karta i ärendet görs tydligare gränsdragningar. Förslaget antas.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Lokala ordningsföreskrifter för Bollebygds kommun, yttrande från kommunstyrelsen
- Lokala ordningsföreskrifter för Bollebygds kommun
- Kartbilaga offentlig plats alkholförbud 20210419
- Lokala ordningsföreskrifter för Bollebygds kommun (nuvarande)

Skickas till

Kommunstyrelsen, säkerhetschef

Lokala ordningsföreskrifter för Bollebygds kommun

Allmänna lokala ordningsföreskrifter i Bollebygds kommun

Bollebygds kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

§1
Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap ordningslagen(1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Bollebygds kommun ska upprätthållas. Bestämmelsen om användande av pyrotekniska varor i 19 § har till syfte att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas.

§ 2
Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap 2 § första stycket 1-4 ordningslagen om inte annat anges.

För områden som kommunen upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel i Bollebygds kommun.

§ 3
Vid tillämpningen av 3 kap ordningslagen och dessa föreskrifter ska, med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen följande områden jämställas med offentlig plats:
Begravningsplatser, kyrkogårdar, samt anläggningar för lek och av kommunen upplåtna eller underhållna anläggningar för utomhusidrott, anläggningar såsom parker och grönområden, motionsspår och liknande.

§ 4
Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor m.m.

5 §
Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering ska den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläcknings-utrustningar och utrymningsvägar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning

6 §
Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete ska se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet och att åtgärden medför så liten skada som möjligt på offentliga platser.

Nödvändiga tillstånd krävs för all intrång i offentlig platsmark.

Störande buller

7 §
Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t ex stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan polismyndighetens tillstånd.

Container, återvinningsbehållare och byggnadsställning

8 §
Ägaren eller nyttjanderättshavaren till en container eller återvinningsbehållare som ska ställas upp på en offentlig plats, är skyldig att tydligt märka containern eller återvinningsbehållare med ägarens eller nyttjanderättshavarens namn, adress och telefonnummer.

Ägaren är också skyldig att se till att containern är försedd med reflexer i nödvändig omfattning.

Nödvändiga tillstånd krävs för behållare eller byggnadsställning på offentlig platsmark.

Markiser, flaggor och skyltar

9 §
Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,3 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,6 meter.

Trottoarpratare och andra typer av skyltar får heller inte uppställas på gångbana eller trottoar på ett sådant sätt att framkomligheten försvåras för främst personer med funktionsnedsättning eller så att de kan medföra risk för personskada. De får heller inte skymma vägmärken eller signaler. Markiser, skyltar och flaggor får inte sättas upp på belysningsstolpar.

Uppsättning av skyltar kräver bygglov.

Träd, buskar, häckar och dylikt

10 §
Fastighetsägare ska tillse att brevlådor, grindar eller växtlighet på tomten inte hindrar trafiken eller sikten för denna eller på annat sätt utgör hinder för en maskinell renhållning av gata, gångbana eller annan offentlig plats utanför tomtområde. Fastighetsägare ska också se till att växtligheten på tomten inte skymmer eller skadar gatubelysning. Växtlighet får heller inte hänga över luftburet kablage. Grenar från träd, buskar och dylikt får inte på någon gata finnas på lägre höjd än 3,20 m över gång- och cykelbana respektive 4,60 m över körbana. Grenar från träd ska vara på ett avstånd av 1 meter i sidled från luftburet kablage.

Uppsättande av banderoller, dekorationer och reklamanordningar

11 §
Tillstånd krävs av polismyndighet för att sätta upp banderoller, dekorationer och reklamanordningar över eller på ett sådant sätt att de riktas mot offentlig plats.

Affischering

12 §
Affischer, annonser eller liknande anslag får inte sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats, utan tillstånd av polismyndigheten.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Högtalarutsändning

13 §
Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Insamling av pengar

14 §
Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om insamlingen inte utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen ska ske i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Förtäring av alkohol

15 §
Spritdrycker, vin eller starköl får inte annat än i samband med tillåten utskänkning, förtäras på offentlig plats inom ett område som begränsas av Göteborgsvägen, Ballebovägen, Skattegårdsvägen, Övregårdsvägen, stationsområdet och Gästgivaretorget samt platser som i denna lokala ordningsföreskrift är att jämställa med offentlig plats.

Områdena redovisas på kartbilaga.

Hundar

16 §
Hundens ägare, den som tagit emot en hund för underhåll eller nyttjande eller den som endast tillfälligt vårdar en hund är skyldig att följa bestämmelserna i § 16 och 17.

Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte assistanshund eller för polishund i tjänst.

17 §
Hundar ska hållas kopplade och föroreningar efter hund plockas upp på offentliga platser.

Tikar ska under löptid hållas kopplade inom hela kommunen, dock inte inom inhägnade områden.

Ridning

18 §
Ridning får inte ske i elbelysta motionsspår av kommunen upplåtna eller underhållna anläggningar för utomhusidrott, anläggningar såsom parker och grönområden, motionsspår och liknande.

Fyrverkerier och andra pyrotekniska varor

19 §
Enligt 3 kap 7 § ordningslagen får pyrotekniska varor inte användas utan tillstånd av polismyndigheten, om användning med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom.

Det är förbjudet att använda pyrotekniska varor inom ett område av 100 m från Bollegårdens servicehus.

Skjutning med luftvapen m m.

20 §
Luftvapen, fjädervapen och paintballvapen får inte användas på offentlig plats.

Avgifter för att använda offentlig plats

21 §
För användning av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

22 §
Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon bestämmelse i dessa allmänna ordningsföreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kap 22 § andra stycket ordningslagen.

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

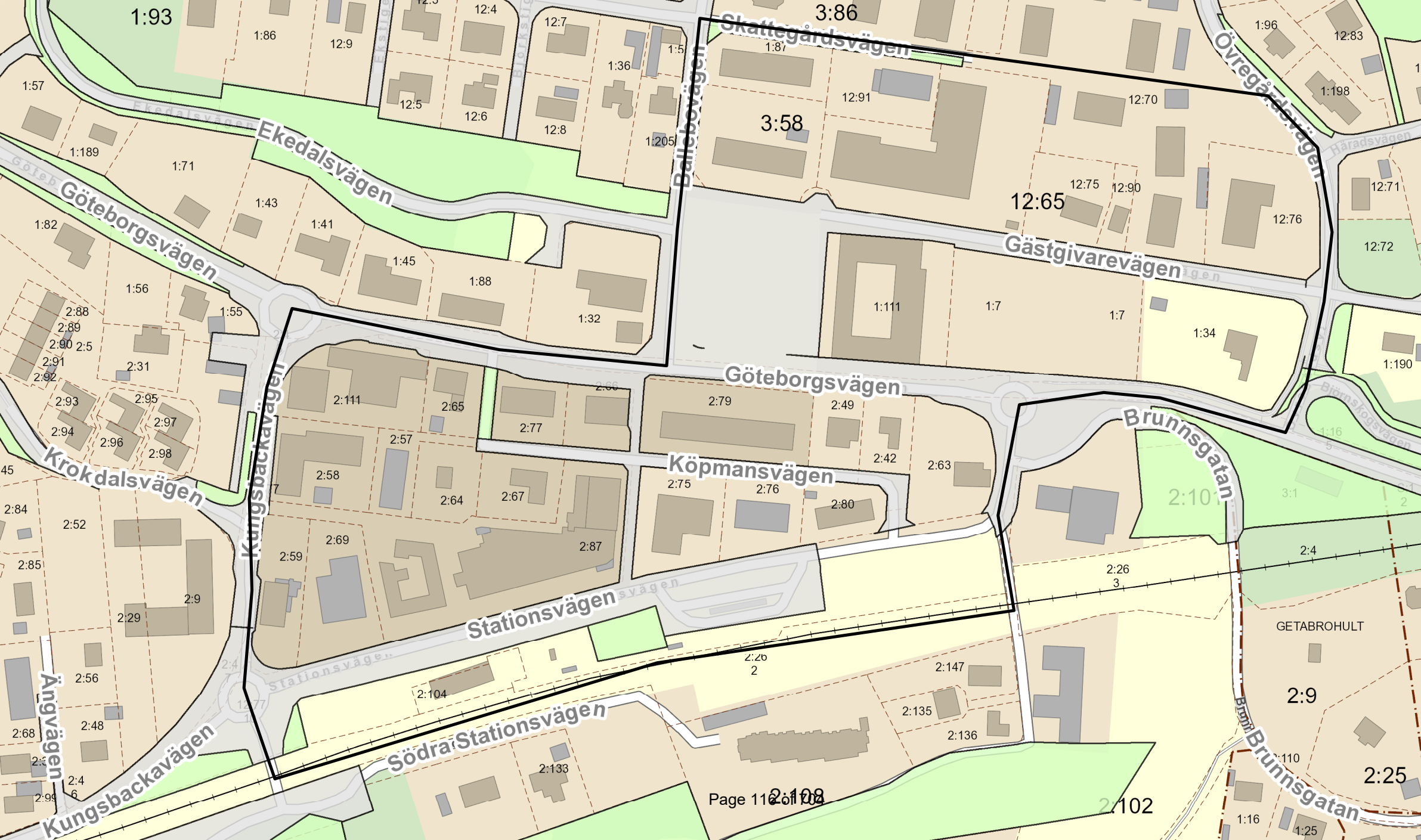
Ekedalsvägen
Göteborgsvägen
Dalbovägen
Skattegårdsvägen
Övregårdsvägen
Gästgivarevägen
Göteborgsvägen
Köpmansvägen
Brunnsgatan
Krokdalsvägen
Kungsbackavägen
Stationsvägen
Södra Stationsvägen
Ängvägen
Kungsbackavägen
Brunnsgatan
GETABROHULT
1:93
3:86
3:58
12:65
2:108
2:102
2:9
2:25

BOLLEBYGDS KOMMUN

ALLMÄNNA LOKALA ORDNINGSFÖRESKRIFTER FÖR BOLLEBYGDS KOMMUN

Beslutade av kommunfullmäktige den ..... 1996.

Bollebygds kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 §

Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap ordningslagen (1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Bollebygds kommun skall upprätthållas.

2 §

Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap 2 § första stycket 1–4 ordningslagen om inte annat anges.

För områden som kommunen upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

3 §

Vid tillämpningen av 3 kap ordningslagen och dessa föreskrifter skall, med stöd av 1 kap 2 § andra stycket ordningslagen följande områden jämställas med offentlig plats:

Begravningsplatser, kyrkogårdar, anläggningar för lek och de anläggningar för idrott och kommunala badplatser som anges i bilaga nr 1 samt *i elbelysta motionsspår* enligt bilaga nr 2.

4 §

Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 7 §, 10 § första stycket, 11 och 12 § bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor mm

5 §

Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering skall den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustningar och utrymningsvägar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning m m

6 §

Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete skall se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Störande buller, fyrverkerier m m

7 §

Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t ex stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan polismyndighetens tillstånd.

Enligt 3 kap 7 § ordningslagen får pyrotekniska varor inte användas utan tillstånd av polismyndigheten, om användning med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom.

Container

8 §

Ägaren eller nyttjanderättshavaren till en container som skall ställas upp på en offentlig plats, är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättshavarens namn, adress och telefonnummer.

Markiser, flaggor och skyltar

9 §

Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,3 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,5 meter.

Träd och buskar skall kvistas i den mån grenarna sträcker sig över gång- eller körbana under de höjder som sagts i första stycket.

Affischering

10 §

Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Högtalarutsändning

11 §

Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Insamling av pengar

12 §

Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om insamlingen inte utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen skall ske i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Förtäring av alkohol

13 §

Spritdrycker, vin eller starköl får inte förtäras annat än i samband med tillåten utskänkning av sådana drycker inom ett område som begränsas av *Göteborgsvägen, Ballebovägen, Skattegårdsvägen och Tingshusvägen samt begravingsplatser, kyrkogårdar, anläggningar för lek, i parker och de anläggningar för idrott och kommunala badplatser* som anges i bilaga nr 1.

Camping

14 §

Camping får inte ske på följande platser:

Begravningsplatser, kyrkogårdar, parkeringsplatser som är avsedda för allmänheten, parker och på de anläggningar för idrott och kommunala badplatser som anges i bilaga nr 1 *(Campingförbudet gäller dock inte den camping som Töllsjö IF bedriver vid idrottsplatsen Holmängen, Töllsjö).*

Hundar

15 §

Hundens ägare, den som tagit emot en hund för underhåll eller nyttjande eller den som endast tillfälligt vårdar en hund är skyldig att följa bestämmelserna i §16 och 17. Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte för ledarhund för synskadad person eller för polishund i tjänst.

16 §

Hundar skall hållas kopplade på *begravningsplatser, kyrkogårdar, anläggningar för lek, i parker och på de anläggningar för idrott och kommunala badplatser* som anges i bilaga nr 1 samt i elbelysta motionsspår enligt bilaga nr 2.

Tikar skall under löptid hållas kopplade inom hela kommunen, dock inte inom inhägnade områden.

När en hund inte hålls kopplad skall den ha halsband på sig med ägarens namn, adress och telefonnummer.

Hundar får inte vistas på de *kommunala badplatser* som anges i bilaga nr 1 under tidsperioden 1 maj till 1 september varje år.

17 §

På offentlig plats, begravningsplatser, kyrkogårdar, anläggningar för lek och de anläggningar för idrott och kommunla badplatser som anges i bilaga nr 1 samt i elbelysta motionsspår enligt bilaga nr 2 skall föroreningar efter hund plockas upp.

Ridning

18 §

Ridning får inte ske i elbelysta motionsspår som anges i bilaga nr 2.

Hästar får inte vistas på de *badplatser* som markerats på bilaga nr 1. Förbudet för hästar att vistas på badplatser gäller under tidsperioden 1 maj till 1 september varje år.

Avgift för att använda offentlig plats

19 §

För användning av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har komunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

20 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon bestämmelse i dessa allmänna ordningsföreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kap 22 § andra stycket ordningslagen.

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 april 1996.

Badplatser

Tubbared sand

Nedflo

Ballasjön

Vikhult

Stockasjön (Gesebol)

Töllsjön

Idrottsplatser

Holmängen, Töllsjö

Björnskogsvallen, Bollebygd

Hägnen, Bollebygd

Bollevi, Hestrafors

Eriksdalsparken, Olsfors

Elbelysta motionsspår

i Töllsjö

i Olsfors

i Hestrafors

6. Planprioritering för Bollebygds kommun, våren 2021 KS2019/222

§73 KS2019/222

Planprioritering för Bollebygds kommun, våren 2021

Beslut

Arbetsutskottets förslag till Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar att prioritera detaljplanerna enligt föreslagen ordning under rubriken Prioriterade planer 25 maj 2021, samt att sammanställd prioriteringslista ersätter föregående (KS 2020-11-24, § 191).

Reservation
Lars-Erik Olsson (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Ärendet

Kommunstyrelsen ombeds yttra sig över prioritering av plan- och exploateringsenhetens ärenden och arbetsuppgifter som rör planverksamheten. Kommunstyrelsen fattade ett beslut om senaste planprioritering på sammanträdet i 24 november 2020, § 191. Avsikten är att uppdatera dokumentet och planprioriteringen två gånger per år.

Planenheten föreslår följande planprioritering:
Prioriterade planer 25 maj 2021
1. Översiktsplan 2022 (KS2020/24)
2. DP Grundskola Bollebygds tätort (KS2021/127)*
3. DP Förskola Olsfors (KS2021/99)*
4. Utredningsuppdrag kommunala förtätningsprojekt (SBN2020/193)
5. Utredningsuppdrag förtäta centrala Bollebygd
6. DP Prästgårdsgärdet (SBN2015/613)
7. DP Fjällastorp (SBN2015/614)
8. DP Köpmansvägen (SBN2019/281)
9. DP Getabrohult (SBN2015/97)
10. DP Rinna rekreationsområde (SBN2015/469)
11. DP Buagärde (SBN2015/615)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att prioritera detaljplanerna enligt föreslagen ordning under rubriken Prioriterade planer 25 maj 2021, samt att sammanställd prioriteringslista ersätter föregående (KS 2020-11-24, § 191).

Planenhetens förslag bifalls av Sverre Fredriksson (M).

Ledamöternas förslag till beslut
Lars-Erik Olsson (S) föreslår följande ordning:
1. Översiktsplan 2022 (KS2020/24)
2. DP Grundskola Bollebygds tätort (KS2021/127)*
3. DP Förskola Olsfors (KS2021/99)*
4. DP Prästgårdsgärdet (SBN2015/613)
5. DP Fjällastorp (SBN2015/614)
6. Utredningsuppdrag kommunala förtätningsprojekt (SBN2020/193)
7. Utredningsuppdrag förtäta centrala Bollebygd
8. DP Köpmansvägen (SBN2019/281)
9. DP Getabrohult (SBN2015/97)
10. DP Rinna rekreationsområde (SBN2015/469)
11. DP Buagärde (SBN2015/615)

Beslutsgång
Ordföranden konstaterar att det finns två förslag; dels planenhetens, dels Lars-Erik Olssons (S). Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt planenhetens förslag.

Reservation
Lars-Erik Olsson (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens planprioritering, våren 2021
- §191 KS Planprioritering för Bollebygds kommun

Skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Lars Carlsson | Samhällsplanerare
073-464 71 10 | lars.carlsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens planprioritering, våren 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att prioritera detaljplanerna enligt föreslagen ordning under rubriken Prioriterade planer 25 maj 2021, samt att sammanställd prioriteringslista ersätter föregående (KS 2020-11-24, § 191).

Ärendet

Kommunstyrelsen ombeds yttra sig över prioritering av plan- och exploateringsenhetens ärenden och arbetsuppgifter som rör planverksamheten. Kommunstyrelsen fattade ett beslut om senaste planprioritering på sammanträdet i 24 november 2020, § 191. Avsikten är att uppdatera dokumentet och planprioriteringen två gånger per år.

Prioriterade planer 25 maj 2021

1. Översiktsplan 2022 (KS2020/24)
2. DP Grundskola Bollebygds tätort (KS2021/127)*
3. DP Förskola Olsfors (KS2021/99)*
4. Utredningsuppdrag kommunala förtätningsprojekt (SBN2020/193)
5. Utredningsuppdrag förtäta centrala Bollebygd
6. DP Prästgårdsgärdet (SBN2015/613)
7. DP Fjällastorp (SBN2015/614)
8. DP Köpmansvägen (SBN2019/281)
9. DP Getabrohult (SBN2015/97)
10. DP Rinna rekreationsområde (SBN2015/469)
11. DP Buagärde (SBN2015/615)

* förutsatt att detaljplaneuppdrag ges.

Motivering till prioriteringsordning

Prio 1 – ÖP 2022. Framtagandet av ny översiktsplan är fortsättningsvis högsta prioritet.

Prio 2 – Detaljplan Grundskola Bollebygds tätort. Ersätter **Utredningsuppdrag gällande femårsplan för befintlig skola Bollebygds tätort** från föregående planprioritering. Förändringen sker under förutsättning att utredningsuppdraget godkänns av kommunstyrelsen och att förvaltningen ges i uppdrag att ta fram ny detaljplan. Sker inte så justeras planprioriteringslistan efter fattat beslut. Alternativ till beslut redovisas i det enskilda ärendet (KS2021/127).

Prio 3 – Detaljplan Förskola Olsfors. Ersätter **Förstudie för förskola i Olsfors** från föregående planprioritering. Förändringen sker under förutsättning att förstudien godkänns av kommunstyrelsen och att förvaltningen ges i uppdrag att ta fram ny detaljplan. Sker inte så justeras planprioriteringslistan efter fattat beslut (KS2021/99).

Prio 4 - Utredningsuppdrag kommunala förtätningsprojekt. Utredningsuppdraget konkretiserar påtalade behov utifrån lokalresursplanen. Syftet är att underlätta styrandet av kommunens byggtakt långsiktigt och skapa förutsättningar för detaljplanering.

Prio 5 - Utredningsuppdrag förtäta centrala Bollebygd. Utredningsuppdraget konkretiserar påtalade behov utifrån lokalresursplanen. Syftet är att underlätta styrandet av kommunens byggtakt långsiktigt och skapa förutsättningar för detaljplanering.

Prio 6 – DP Prästgårdsgärdet. Inväntar framdrift av ny översiktsplan och framtagande av kompletterande naturutredningar.

Prio 7 - DP Fjällastorp. Inväntar framdrift av ny översiktsplan och framtagande av kompletterande naturutredningar.

Prio 8 – DP Köpmansvägen. Samhällsbyggandsförvaltningen avser att påbörja handläggningen av detta projekt parallellt med det strategiska arbetet för centrum för att kunna avgöra en lämplig avgränsning av detaljplanearbetet.

Prio 9 - DP Getabrohult. Planen innehåller attraktiv industrimark. Nästa steg är exploateringskalkyl.

Prio 10 - DP Rinna rekreationsområde. Planändring behövs eftersom marken inte ska användas för golf.

Prio 11 - DP Buagärde (Råssa 1:11, Buagärde 1:2 och 1:9). Resurskrävande detaljplanearbete som får stå tillbaka till planer ovan på listan är färdigplanerade eller befinner sig i ett läge där resurser på planenheten frigörs.

Skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden, planenheten

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Lars Carlsson
Samhällsplanerare

7. Beslut om utställning av översiktsplan (ÖP) KS2020/24

§75 KS2020/24

Beslut om utställning av översiktsplan

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen godkänner samrådsredogörelsen som sin egen och skickar översiktsplanen för utställning.

Ärendet

Alla kommuner ska enligt Plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplaneringen styrs i huvudsak av Plan- och bygglagen och Miljöbalken. Planen är inte rättsligt bindande, men ger en viktig vägledning och tas fram i en planeringsprocess som garanterar insyn i processen.

Kommunfullmäktige ska, enligt plan- och bygglagen, ta ställning till översiktsplanens aktualitet minst en gång per mandatperiod. Kommunstyrelsen gav dåvarande samhällsbyggnadsavdelningen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Bollebygds kommun i november 2012. Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan har påbörjats i två omgångar, 2012 respektive 2014. Under 2016 återupptogs arbetet med översiktsplanen och en aktualitetsförklaring togs fram 2017. Nuvarande arbetsgrupp och styrgrupp började sitt arbete våren 2020 och beräknas vara klart i slutet av 2021. Arbetet genomförs med konsultstöd samt personal på samhällsbyggnadsförvaltningens planenhet.

Arbetet sker digitalt och handlingen finns endast att tillgå på nätet via länkar på hemsidan. Två olika tidiga dialoger har hållits innan samrådet för att samla in synpunkter till samrådshandlingen. Syftet med samrådet var att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Inför samrådet genomfördes ett avgränsningssamråd för miljökonsekvensbeskrivningen med Länsstyrelsen. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa en bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få.

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2020 att sända förslaget till ny översiktsplan på samråd. Samrådet pågick under tiden 9 nov 2020 - 31 jan 2021. Inkomna synpunkter finns nedkortade och sammanställda i en samrådsredogörelse. Planförslaget samrådes med kommuninvånarna, länsstyrelsen, regionen och berörda kommuner. På grund av rådande pandemi kunde inte offentliga möten hållas för att möta kommuninvånarna och samla in synpunkter. Därför togs ett beslut, att utöver kungörelse i tidningar, även skicka ut ett brev med inbjudan att lämna synpunkter till samtliga hushåll i kommunen. På grund av det stora antalet synpunkter som kom in genom tillvägagångssättet så har synpunkterna behövt kortas ner och delas in i kategorier för att det ska gå att få en överblick i redogörelsen. Synpunkterna finns även att tillgå i sin helhet. Flera av de som lämnat synpunkter kom med konkreta förslag som har bidragit till att göra granskningshandlingen bättre och de har lett fram till en granskningshandling som nu föreslås

skickas ut på granskning. Efter granskningen ska nyinkomna synpunkter redovisas i ett särskilt utlåtande innan planen föreslås antas av kommunfullmäktige.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner samrådsredogörelsen som sin egen och skickar översiktsplanen för utställning.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Beslut om utställning av översiktsplan

Skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Kristina Axelsson | Plan- och exploateringschef
0734-647101 | kristina.axelsson@bollebygd.se

Beslut om utställning av översiktsplan

Förslag till beslut
Kommunstyrelsens godkänner samrådsredogörelsen som sin egen och skickar översiktsplanen för utställning.

Ärendet
Alla kommuner ska enligt Plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplaneringen styrs i huvudsak av Plan- och bygglagen och Miljöbalken. Planen är inte rättsligt bindande, men ger en viktig vägledning och tas fram i en planeringsprocess som garanterar insyn i processen.

Kommunfullmäktige ska, enligt plan- och bygglagen, ta ställning till översiktsplanens aktualitet minst en gång per mandatperiod. Kommunstyrelsen gav dåvarande Samhällsbyggnadsavdelningen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Bollebygds kommun i november 2012 KS2012/96 § 167. Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan har påbörjats i två omgångar, 2012 respektive 2014. Under 2016 återupptogs arbetet med översiktsplanen och en aktualitetsförklaring togs fram 2017. Nuvarande arbetsgrupp och styrgrupp började sitt arbete våren 2020 och beräknas vara klart i slutet av 2021. Arbetet genomförs med konsultstöd samt personal på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Arbetet sker digitalt och handlingen finns endast att tillgå på nätet via länkar på hemsidan. Två olika tidiga dialoger har hållits innan samrådet för att samla in synpunkter till samrådshandlingen. Syftet med samrådet var att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Inför samrådet genomfördes ett avgränsningssamråd för miljökonsekvensbeskrivningen med Länsstyrelsen. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa en bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få.

Kommunstyrelsen beslutade 2020-10-27 i beslut § 166 att sända förslaget till ny översiktsplan på samråd. Samrådet pågick under tiden 9 nov 2020 - 31 jan 2021. Inkomna synpunkter finns nedkortade och sammanställda i en samrådsredogörelse. Planförslaget samrådes med kommuninvånarna, länsstyrelsen, regionen och berörda kommuner. På grund av rådande pandemi kunde inte offentliga möten hållas för att möta kommuninvånarna och samla in synpunkter. Därför togs ett beslut, att utöver kungörelse i tidningar, även skicka ut ett brev med inbjudan att lämna synpunkter till samtliga hushåll i kommunen. På grund av det stora antalet synpunkter som kom in genom tillvägagångssättet så har synpunkterna behövt kortas ner och delas in i kategorier för att det ska gå att få en överblick i redogörelsen. Synpunkterna finns även att tillgå i sin helhet.

Flera av de som lämnat synpunkter kom med konkreta förslag som har bidragit till att göra granskningshandlingen bättre och de har lett fram till en granskningshandling som nu föreslås skickas

ut på granskning. Efter granskningen ska nyinkomna synpunkter redovisas i ett särskilt utlåtande innan planen föreslås antas av kommunfullmäktige.

Ekonomiska förutsättningar

Översiktsplanen är kommunens avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör användas, utvecklas och bevaras. Den är därmed ett viktigt politiskt måldokument. Planen ska både vara strategisk och vägledande för beslut i plan- och lovärenden.

Kommunen ska kunna använda översiktsplanen i sin dialog med andra myndigheter men även exploatörer och enskilda som ska kunna utläsa kommunens viljeinriktning som grund för sin egen planering.

Beslutsunderlag

Granskningshandlingen för översiktsplanen som beslutsunderlag återfinns i digital form på länken:
https://bollebygd.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=09e749e0105c4669a4f26c82539e6a7f

Samrådsredogörelse daterad 20210419 finns även uppladdat på samma sida som granskningshandlingen.
https://bollebygd.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=09e749e0105c4669a4f26c82539e6a7f

Skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden, kommunfullmäktige

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Kristina Axelsson
Plan- och exploateringschef

Datum: 2021-04-19

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
ÖP BOLLEBYGD

GENOMFÖRANDE AV SAMRÅD

Kommunstyrelsen beslutade den 27 oktober 2020 att genomföra samråd om ny översiktsplan för Bollebygds kommun. Samrådsförslaget har sänts för yttrande under tiden 9 november 2021 – 31 januari 2021.

Förslaget till översiktsplan är helt i digitalt format och har under samrådstiden varit tillgängligt på Bollebygds kommuns hemsida.

Information om samråd om översiktsplanen har skickats ut till myndigheter, regionorgan, grannkommuner med flera. Samtliga hushåll i kommunen fick information om samrådet genom ett utskick i respektive brevlåda.

Totalt har 112 yttranden inkommit under samrådstiden.

Översiktsplanen har inte förändrats avseende de strategiska ställningstagandena eller förslagen till användningen av mark och vatten. I huvudsak har handlingen förtydligats och kompletterats redaktionellt och grafiskt.

Nedan listas några av de mer genomgripande förändringarna indelat enligt översiktsplanens rubriker:

BOLLEBYGD IDAG

- Har tagits bort. Befolkning och bostäder ligger under Inledning och Landskap och Natur ligger under Planförslag och den omarbetade rubriken Natur & Friluftsliv.

VISION OCH REGIONALA SAMBAND

- Planförslaget har kompletterats med hur samverkan med andra kommuner avses utvecklas framöver samt reviderats enligt förändringarna i kollektivtrafiken.

PLANFÖRSLAG

GENERELLT UNDER STÄLLNINGSTAGANDEN OCH REKOMMENDATIONER

- Översiktsplanen är tydligare med vilka aspekter som behöver beaktas särskilt i kommande planering och prövning.
    - Vilka geotekniska hinder, svårigheter och möjligheter finns för framtida exploateringar. Hur kvarstående frågor ska lösas i kommande detaljplanearbeten. Ett ställningstagande hänvisar till lager i kartan som går att tända och släcka.

- Riktlinjer för ny bebyggelse i översvämningskänsliga områden. Ett ställningstagande hänvisar till lager i kartan som går att tända och släcka.
- Förutsättningar kring trafik finns i alla teman som berörs.
- Förutsättningar kring natur & friluftsliv finns i alla teman som berörs.

LANDSBYGD

- LIS-området vid Gesebol (LISU3) har setts över och gjorts mindre. LIS-området vid Viaredssjön (LIS1) tas bort.

VERKSAMHETER OCH FÖRETAGANDE

- Det föreslagna verksamhetsområdet kring Grönkullemotet har utökats österut.
- Handlingen kompletteras med information om att hänsyn måste tas till vattenskyddsområdet vid eventuell exploatering av FÄ2.

INFRASTRUKTUR

- Översiktsplanen kompletteras med åtgärder i trafikinfrastrukturen. Dessa är i huvudsak beskrivna i text och återfinns även i övriga teman där det berörs:
  - Mer finmaskigt trafiknät i Bollebygds tätort.
  - Spårkoppling mellan höghastighetsjärnväg och befintlig regional station
  - Ny station Olsfors/Hultafors
  - Pendelparkering och motorvägshållplats Grönkullemotet
  - Ej omöjliggöra en tvåspårsstation vid befintligt läge

NATUR & FRILUFTSLIV

- Handlingens texter och kartor kring natur har samlats under en flik – Natur & Friluftsliv. På så sätt har fliken Bollebygd idag tagits bort.
- Naturvärden och grönstruktur har förtydligats såväl kommunövergripande som inom enskilda utvecklingsområden genom till exempel:
  - En utvecklad utvecklingsinriktning med den blågröna infrastrukturen.
  - Alla ställningstaganden kring Grönområden & parker ligger här. Pilar för hänsyn har lagts till i Töllsjö och Olsfors/ Hultafors.
  - Ett ställningstagande hänvisar till Naturvårdsplanen och lager i kartan som går att tända och släcka – ligger i alla teman.

HÄNSYN

- Delen *Hänsyn* kompletteras med information kring riksintressen för kommunikationer, med Landvetter flygplats, Trollhättans flygplats, Kust till kustbanan och riksintressen för totalförsvaret samt ett stycke gällande vibrationer vid bostadsbebyggelse.
- Avsnittet *Översvämning* flyttas till underrubriken *Klimatförändringar* för ökad tydlighet och har kompletterats med lågpunktskartering för Bollebygds tätort.
- Översiktsplanen kompletteras med information kring radon och elektromagnetisk strålning.
- Planhandlingen kompletteras med information om värdekärnor och nyckelbiotoper.

MKB

- Översiktsplanen innehåller utvecklade motiveringar kring vad som ligger bakom bedömningen att miljökvalitetsnormer vatten inte överskrids.

INKOMNA SYNPUNKTER & SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

Länsstyrelsen

Försvarsmakten
Göteborgsregionens kommunalförbund
Luftfartsverket
Post- och telestyrelsen
SGI
Skogsstyrelsen
SMHI
Strålsäkerhetsmyndigheten
Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund
Trafikverket
Västra Götalandsregionen

Kommunala nämnder, bolag, politiska partier m.fl.

GRYAAB
Centerpartiet
Miljöpartiet
Moderaterna
Socialdemokraterna

Ungdomsrådet i Bollebygd
Kristdemokraterna

Grannkommuner

Alingsås kommun
Borås stad
Härryda kommun
Marks kommun

Företag, föreningar m.fl.

Derome
Gesebols Byalag och Bygdegårdsförening
Jackstone Properties AB
LRF Bollebygds kommungrupp
Lygnerns vattenråd
Naturskyddsföreningen i Borås
Svenska kyrkan, Göteborgs stift
Fjällavägens vägsamfällighet

Enskilda personer

79 yttranden (varav ett med en namnlista med 39 underskrifter)

Yttranden utan erinran

Svenska kraftnät
Vattenfall
Lerums kommun
Lantmäteriet

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Synpunkterna finns i sin helhet hos samhällsbyggnadsförvaltningen.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

Länsstyrelsen

- För att göra översiktsplanen ännu tydligare, och mer konsekvent, i sin vägledning rekommenderar Länsstyrelsen att det för varje exploateringsområde på ett samlat och tydligt sätt framgår vilka aspekter som behöver beaktas särskilt i kommande planering och prövning.
- Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen tillgodoses, men översiktsplanen behöver kompletteras med en del beskrivningar och förtydliganden när det gäller riksintressen för totalförsvaret och riksintressen för kommunikationer. Se Försvarsmaktens samt Trafikverkets yttrande för ytterligare information.
- När det gäller MKN vatten behöver kommunen utveckla de motiveringar som ligger bakom bedömningen att MKN vatten inte överskrids. När det

gäller MKN luft bedömer Länsstyrelsen att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

- Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen kan vara lämplig. Men det är viktigt att utredningsområdet kring Gesebol och Lindedalen, LISU3, avgränsas till utställningen av översiktsplanen.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Översiktsplanen kompletteras i enlighet med länsstyrelsens yttrande enligt ovan.

Försvarsmakten

- Anser att översiktsplanen bör ha en text som beskriver riksintressen för totalförsvarets militära del.
- Norra kommunen berörs av påverkansområde för väderradar, Vara. Inom detta område kan höga objekt och vindkraft riskera att påverka riksintresset. Höga objekt enligt definitionen ska alltid remitteras.
- För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess ska objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse alltid samrådas med Försvarsmakten, exempelvis detaljplaner och bygglov.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Inför utställning kompletteras översiktsplanen utifrån framförda synpunkter i yttrandet.

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)

- En utveckling av stråket Göteborg-Borås är viktig för att knyta samman de två arbetsmarknadsregionerna och ta vara på de möjligheter en fortsatt regionförstoring ger. Det nuvarande trafiksystemet i stråket har emellertid nått sin gräns och den potentiella tillväxten är i dagsläget svår att realisera. GR är därför eniga med Bollebygd om att en utbyggnad av Götalandsbanan och en förstärkning av Kust till kustbanan är viktig för Bollebygds, och hela stråkets utveckling.
- GR vill betona vikten av att den kommunala planeringen tillgodoser de växande behov som följer Bollebygds starka befolkningsutveckling på ett hållbart sätt och att utvecklingsområden kopplas upp mot ett hållbart transportsystem på ett fullgott sätt.
- En av Göteborgsregionens gröna kilar, Delsjön-Härskogen sträcker sig genom Bollebygd. GR:s uppfattning är att Bollebygds avsikter för att uppmärksamma, utveckla och tillgängliggöra Härskogen som besöksmål skulle kunna bidra till att främja de gröna kilarnas status.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras.

Luftfartsverket

- Bollebygds kommun berörs av influensområdet för hinderytor (skyddsområde på 90 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Göteborg-Landvetter, Jönköping och Trollhättan-Vänersborg flygplats. Av dessa är Göteborg-Landvetter och Trollhättan-Vänersborg flygplatser riksintresse vilket bör redovisas under Riksintressen i planen. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Av översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål (exempelvis vindkraft) inom influensområdet ska samrådas med respektive flygplats.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Planhandlingen kompletteras med informationen.

Post- och telestyrelsen

- Hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information om deras nät. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via Ledningskollen.
- Rekommenderar att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkraftsetablering för respektive område.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras. Mer detaljerade samråd med aktörer inom området kommer att bli aktuellt inom ramen för framtida tillståndsprocesser, detaljplaneförfaranden eller liknande.

SGI

- Det behöver översiktligt framgå vilka geotekniska hinder, svårigheter och möjligheter som finns för framtida exploateringar. Översiktsplanen behöver också redovisa en strategi för hur kvarstående frågor ska lösas i kommande detaljplanearbeten.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Översiktsplanen är tydligare med vilka aspekter som behöver beaktas särskilt i kommande planering och prövning bland annat kring geoteknik.

Skogsstyrelsen

- Aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, t.ex. nyckelbiotoper och skyddade skogsområden finns på www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor.
- Begreppet nyckelbiotop saknas. Kanske ingår de i värdekärnorna men ett förtydligande behövs.
- Naturvårdsavtal som också räknas till de formellt skyddade områdena saknas helt i förslaget.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Planhandlingen uppdateras med informationen om värdekärnor, nyckelbiotoper och naturvårdsavtal.

SMHI

- Anser att samhällsplaneringen bör ta hänsyn till framtida klimat och hänvisar till information om regionala klimatanalyser för länen samt för historiska och framtida skyfall.
- Översiktsplanen bör tydligt peka ut översvämningskänsliga områden och att riktlinjer bör finnas för områdenas användning. Anser att kommunen ska vara mycket restriktiv med att tillåta ny bebyggelse för bostäder och samhällsviktig verksamhet i översvämningskänsliga områden.
- Byggnader inom t.ex. LIS-områden behöver anpassas så att de klarar översvämningar.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

I kapitlet Hänsyn redovisas en fördjupad analys av översvämningsrisker i kommunen. Avsnittet Översvämning flyttas till underrubriken Klimatförändringar för ökad tydlighet. Avsnittet har även kompletterats med riktlinjer för ny bebyggelse i översvämningskänsliga områden.

Strålsäkerhetsmyndigheten

- Begreppet ”högsta tillåtna radonhalt” bör ersättas med ”referensnivå som det är olämpligt att överskrida”. Vid nybyggnation gäller Boverkets gränsvärde (BBR 2011:6) som är 200 bq/m3, uttryckt som årsmedelvärde.
- Resonemang kring UV-strålning saknas i underlaget.
- Det finns i planen en rekommendation att man ska samråda med ledningsägaren vid exploatering närmare än 100 m från 130 kV-ledning och 50 m från 10-40 kV-ledning. Motiv enligt yttrandet skulle kunna preciseras.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Översiktsplanen kompletteras med informationen kring radon och elektromagnetisk strålning.

Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund

- Tillstyrker förslaget till översiktsplan.
- Anser att hantering av risker kring farligt gods samt skyfall har tagits upp på ett bra sätt.
- Anser att områden med särskilt behov av detaljerad stabilitetsutredning som innehåller befintlig bebyggelse bör utredas oavsett om ny exploatering är närstående eller ej.
- Anser att kommunen bör ha med frågan om hantering av släckvatten i arbetet med riktlinje för dagvattenhantering, samt vid detaljplanering, för att

på en övergripande nivå jobba med frågan och möjliggöra att räddningstjänsten kan skydda känsliga recipienter.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras. Kommunen tar till sig kommentaren kring detaljerad stabilitetsutredning och kommer att upprätta en prioriteringslista som visar i vilken turordning som områdena med stabilitetsrisker bör behandlas. Detta görs dock inte inom ramen för översiktsplanearbetet.

Synpunkten om hantering av släckvatten hanteras inte i översiktsplanen men kommer att beaktas i fortsatta detaljplaner. Bollebygds kommun har en dagvattenpolicy som kan kompletteras med frågan. Yttrandet har i sin helhet skickats för kännedom till ansvarig för VA/gata.

Trafikverket

- Anser att Bollebygd behöver komplettera översiktsplanen i delen ”Hänsyn”: Riksintressen för kommunikationer, med Landvetter flygplats samt Trollhättans flygplats. I texten saknas även Kust till kustbanan.
- Saknar ett stycke gällande hänsyn till vibrationer vid bostadsbebyggelse. Vid byggnation i närheten av väg och järnväg är det viktigt att tillse att riktvärden för vibrationer inte överstigs. Trafikverket anser att i utrymmen där människor stadigvarande vistas ska 0,4 mm/s vägd RMS inte överstigas (TDOK 2014:1021).
- Då översiktsplanen föreslår flera utbyggnadsområden längs med väg 40 är det viktigt att utreda effekter av den trafikalstring som planförslagen ger, senast i detaljplaneskedet.
- Om kommunen planerar bebyggelse söder om Kust till kustbanan är det viktigt att beakta järnvägens barriäreffekter. Goda förbindelser för oskyddade trafikanter är viktigt för att undvika spårspring. Vid ny bebyggelse i närheten av plankorsningar behöver även dessa tas med i beaktande.
- Trafikverket ser positivt på att kommunen lyfter behovet av att ta ett strategiskt grepp om trafikutvecklingen, i exempelvis en trafikstrategi. Trafikverket är gärna delaktig i ett arbete i framtagande av en trafikstrategi.
- Kommunen har spelat in ny cykelväg längs väg 554, som redovisas i översiktsplanen, till cykelpaketet, då den går längs med statlig väg. Markerad cykelväg längs regional väg 1757 behöver också spelas in till cykelpaketet och prioriteras enligt samma process.
- Kommunen förespråkar fortsatt en dragning av järnvägen (de nya stambanorna) söder om tätorten Bollebygd som är redovisat i Översiktsplanen. Trafikverket anser att det är viktigt att samtliga föreslagna korridorer beaktas i den kommande planeringen. I tid till granskning av översiktsplanen bör Trafikverket ha pekat ut korridorerna utifrån den nya lokaliseringsutredningen som riksintresse för kommunikation. Granskningsversionen av översiktsplanen bör vara uppdaterad med de aktuella korridorerna.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Inför utställning kompletteras översiktsplanen utifrån framförda synpunkter gällande riksintressen och vibrationer. Ny bebyggelse planeras i huvudsak i anslutning till befintlig bebyggelse och i beaktande av befintliga korsningar, både planskilda och i plan. Föreslagen cykelbana längs väg 1757 kommer att spelas in till Västra Götalandsregionen.

Bollebygds kommun anser fortfarande att den enda lämpliga korridoren för de nya stambanorna är den i anslutning till riksväg 40 och det är också den som förs fram i översiktsplanen. Kommunen avser dessutom att tillgodose alla riksintressen och ser över översiktsplanens ställningstaganden i förhållande till de nya riksintressena för kommunikation.

Västra Götalandsregionen

- Yttrandet utgår i första hand från Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland, Regional plan för transportinfrastruktur och Målbild tåg 2035.
- Ser positivt på kommunens ambition om utbyggnad i anslutning till prioriterade kollektivtrafiksstråk.
- I planförslaget saknas resonemang kring hur samverkan med andra kommuner kan stärkas och utvecklas för en hållbar framtid.
- Under fliken Planförslag – Infrastruktur beskrivs nuläget för kollektivtrafik. Busslinjerna beskrivs detaljerat. Då det sedan december har skett förändringar behöver detta stycke revideras, alternativt beskrivas mer generellt.
- Ser positivt på kommunens förslag om att ta fram en trafikstrategi och menar att detta arbete med fördel sker i samverkan med grannkommuner.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras. Planförslaget har kompletterats med hur samverkan med andra kommuner avses utvecklas framöver samt reviderats enligt förändringarna i kollektivtrafiken.

Kommunala nämnder, bolag, politiska partier m.fl.

GRYAAB

- Påpekar vikten av att i tidigt skede av stadsplaneringen ta hänsyn till vattnets flöde och söka lösningar som leder till ett spillvattensystem med så lite inläckage av tillskottsvatten som möjligt.
- Gryaab har inga berganläggningar i Bollebygd kommun.
- Har inga skäl till att ifrågasätta eller lämna ytterligare synpunkter på förslaget till ny översiktsplan.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras. Yttrandet har i sin helhet skickats för kännedom till ansvarig för VA/gata.

Centerpartiet

- Förslaget till översiktsplan har ett tydligt fokus på att hela kommunen ska leva och utvecklas. Det är viktigt att det behålls. Att ha möjlighet att bo och leva i hela kommunen hela livet med service och skolor kan inte nog understrykas vikten av. En aspekt vi tycker fångas in i detta förslag.
- Centerpartiet ser mycket negativt på förslaget att exploatera Kullaområdet och förespråkar istället en bebyggelse på i randen kring dalgången enligt landskapskaraktärsanalysen från 2019.
- En fortsatt exploatering österut och att större områden omfattas av T1 är mer positiv.
- I Olsfors ställer vi oss frågande till varför områdena norr om järnvägen, som vi investerat stora pengar i gång- och cykelväg till och från, inte längre ska utvecklas.
- Centerpartiet ser positivt på de stora områden som föreslås omfattas av LIS kring sjöarna i Gesebol. Vi delar helt bedömningen att detta är attraktiva områden som väl bör svara upp mot önskemålet många har som flyttar till vår kommun att bo lantligt och sjönära.
- Centerpartiet ställer sig positiva till de planer som utpekas för verksamhetsområden i Töllsjö och i kommunens östra delar. Av vikt är att försöka hålla fokus på arbetstillfällen och inte bara etableringar i största allmänhet. Det är i de små och växande företagen som jobben skapas och det är de vi bör fokusera på.
- Ett fortsatt fokus på utveckling kring Grönkullen som har bättre förutsättningar för att kunna få till en motorvägshållplats för buss 100 och närheten till framtida arbetsplatser i området ser vi som viktigt.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Kullaområdet - som ligger i Nolåns dalgång och som utgörs av jordbruksmark med höga upplevelse- och skönhetsvärden samt höga kulturella värden kopplade till landskapsbilden och den öppna dalgången - har varit föremål för flera utredningar och diskussioner om bebyggelseutveckling under senare år. Utvecklingen västerut har till exempel studerats i det numera nedlagda arbetet med planprogram för Kullaområdet. Samhällsbyggnadskontoret vidhåller att det kan vara lämpligt att bebygga Kullaområdet och det bör prioriteras framför att bygga ut tätorten österut inom ramen för översiktsplanens genomförandetid. Anledningen är att området ligger strategiskt vid den västra entrén till Bollebygd och motiv mer i detalj beskrivs i översiktsplanen. Det finns också ett bebyggelsetryck i Dammkullen-Fjällastorp, väster om Kullaområdet, som kan integreras.

Samhällsbyggnadsförvaltningen vill här förtydliga att med hänsyn till de höga värdena som är kopplade till dalgången och jordbruksmarkens betydelse tar

översiktsplanen inte ställning till hur bebyggelsen ska utformas och placeras inom Kullaområdet. Effekterna på landskapet beror inte bara på var utbyggnaden ska ske utan också på skala, arkitektur och terränganpassning och detta måste studeras i detalj i planprogram eller detaljplan. Den utredning som Centerpartiet hänvisar till tar inte ställning i hur bebyggelsen ska utformas eller placeras men är ett viktigt underlag framöver.

Angående Olsfors är översiktsplanens utgångspunkt generellt att prioritera de områden som är mest lämpliga att fortsätta utveckla med ny bebyggelse inom 10-15 år och koncentrera planeringsarbetet dit. I huvudsak handlar det om att utveckla och stärka befintliga bebyggelseområden och i Olsfors föreslås huvuddelen av de nya bostäderna som förtätningar både norr och söder om järnvägen. I de centrala delarna finns även möjlighet att omvandla verksamhetsområdet till bostadsområde. Totalt skulle det bli ett ganska stort tillskott av bostäder i Olsfors och Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att det är en rimlig avvägning sett till tillgängliga resurser för planering i kommunen.

Ungdomsrådet i Bollebygd

- Rådet anser att det bör finnas en busslinje som går direkt mellan Bollebygd och Olsfors utan flera byten, som det har varit förut.
- Rådet tycker att det bör finnas ytor för motorburen ungdom att få vara på, ytor där det är tillåtet att köra och sladda.
- I samband med den tidigare dialogen mellan ungdomsrådet och kommunen listades några ledord som ett medskick till kommunens utveckling, rådet vill addera ledordet ”skola” på listan.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Förvaltningen ser att ungdomsrådets kommentarer ligger i linje med översiktsplanens ställningstaganden. Bollebygds kommun hjälper gärna till när det gäller fritidsaktiviteter för barn och unga och det är viktigt att aktiviteten drivs i någon form av förening så att det finns en tydlig mottagare och diskussionspart.

Miljöpartiet de gröna

Yttrandet är sammanfattat och kommenterat i teman. Många av synpunkterna stämmer väl med översiktsplanens inriktning och kommenteras inte.

TÄTORTSOMRÅDEN

- Anser att det är bra att ha mest befolkningsökning i tätorterna och att satsa på förtätning i första hand. Det är viktigt att kunna bibehålla ett blandat bostadsbestånd med bostadsrätter, hyresrätter och småhus och plats för kommunal verksamhet måste prioriteras i tätorterna. I den mån det finns befintliga markparkeringar bör dessa tas i anspråk för bebyggelse innan annan orörd mark. Önskar att ljusföroreningar hanteras i översiktsplanen och att kommunen bör ha en belysningsplan.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Gällande ljusföroreningar och belysningsplan bedöms frågan bäst kunna hanteras i samband med fördjupad och fortsatt planering av tätortsbebyggelse.

SYNPUNKTER PÅ SPECIFIKA OMRÅDEN

- Område TÄ1 är för stort, flerbostadshus bör prioriteras framför småhus, krav behöver ställas på gestaltning och hållbarhet, vattnet och kulturlandskapet ska framhävas, naturmark och gröna ytor bör sparas och hänsyn ska tas till höga vattenflöden. Önskar en gångstig utmed Nolån för rekreation samt en cykelbana längs med vägen och förbi riksväg 40, vidare bort mot Rävlanda.
- För område TU1 bör ett planprogram tas fram med syfte att undersöka platsens förutsättningar. Ifrågasätter exploatering inom området på grund av långt avstånd till centrum.
- För område T1 måste behovet av bostadsnära grönska förtydligas och kantzoner nära vattnet iordningställas. Kartans gröna korridorer bör kompletteras med en pil även i öst-västlig riktning - en korridor mellan Sörgården och Erikstorp.
- Rinnaområdet bör bli ett område med blandade funktioner och att det behöver vara balans mellan att utveckla naturvärden och idrott och rekreation.
- FÄ1 bör vara multifunktionellt och att frågor rörande energiproduktion, gröna tak, biologisk mångfald och dagvattenhantering särskilt uppmärksammas. Anser det bättre att koncentrera verksamheterna vid Grönkullamotet.
- I den södra delen av LP1 kan Bollebygd och Rävlanda knytas ihop med gång- och cykelväg. Den norra delen av LP1 bör utvecklas försiktigt. Förordar att hela detta område skyddas från exploatering.
- Varpås tillsammans med Rinna är lämpligt att utveckla för friluftsliv och idrott.
- Anser för område T1 att ekskog bör skyddas från bebyggelse och att kullen runt vattentornet bör undantas från exploatering. Uppger att det finns utvecklingsmöjligheter för såväl naturvärden som viss rekreation.
- Industriområdet vid Grönkullamotet bör avgränsas med grönstruktur mot befintliga bostäder.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Översiktsplanen har kompletterats med förtydliganden kring vilka aspekter som kommer att behöva beaktas särskilt vid kommande planering. Områdenas innehåll, utformning och hänsyn till kultur-, natur- och rekreationsvärden kommer att studeras närmare i kommande program och detaljplaner.

Översiktsplanen har kompletterats med en GC-väg mot Rävlanda.

LIS-OMRÅDEN

- Anser generellt att LIS-områden inte bör möjliggöras. LIS-områden inte får försämra eller äventyra den ekologiska statusen i respektive vattenförekomst.
- Motsätter sig LIS1-området och är tveksam till LISU3. Menar att LIS2-området står i motsats till den bevarandeplan - en motion som antagits för att bevara den Norra delen av Nolåns dalgång.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

En översyn av LIS-områden har gjorts inför utställning. LIS1 har tagits bort och LISU3 har avgränsats med utgångspunkt i bland annat natur-, kultur- och rekreationsvärden.

BIOLOGISK MÅNGFALD & GRÖNA STRUKTURER

- Vill se en tydligare och mer proaktiv riktning om utveckling av gröna strukturer och biologisk mångfald. Anser att de gröna korridorerna måste förtydligas och bli en mer konkret del av översiktsplanen och att naturvärden lyfts som en utvecklingsinriktning med ställningstaganden och rekommendationer kring grön infrastruktur och biologisk mångfald.
- Anser att ekologiska samband och grön infrastruktur behöver ses ur ett mellankommunalt och regionalt perspektiv men också synliggöras tydligare i varje tätortsskikt på detaljnivå. Önskar att planförslaget lyfter fram befintliga dokument såsom naturvärdesbedömningar, naturvårdsprogram och även kommunöverskridande dokument samt redovisar kartinformation från inventeringar och analyser.
- Anser att dalgångarna och å-miljöerna är viktiga ur ett ekologiskt perspektiv och att naturen runt Guldsandbivägen bör skyddas från vidare exploatering.
- Föredrar att förtäta nuvarande bostadsområden och att bygga högre framför att brukningsbar jordbruksmark eller annan mark där det finns viktiga naturvärden tas i anspråk.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Naturvärden och grönstruktur har förtydligats såväl kommunövergripande som inom enskilda utvecklingsområden. Även förvaltningen ser att förtätning är en bra strategi när det gäller att planera för nya bostäder.

TRAFIK & MOBILITET

- Anser att järnvägen ska dras i den nu föreslagna korridoren, i anslutning till motorvägen.
- Anser att gång, cykel och kollektivtrafik alltid ska prioriteras framför bilen och saknar plan för cykelbana mot Brandshed. Menar att mobilitetsåtgärder bör genomföras av exploatörer för att kunna minska på p-talet.
- Önskar kollektivtrafik som knyter ihop tätorterna inom kommunen så att alla har möjlighet till effektiva förbindelser till Göteborg respektive Borås. Önskar säkra hållplats för 100-bussen vid något av moten.

- Uppmärksammar på att bussarna som trafikerar Bollebygd har bytt nummer och att tidtabellerna har ändrats.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna ligger i stort inom översiktsplanens ambitioner. Skrivningarna om kollektivtrafiken uppdateras.

NÄRINGSLIV

- Anser att företagande på landsbygden inte bara är kopplat till jord- och skogsbruk. Önskar synliggöra andra typer av egenföretagare.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Förvaltningen håller med om att företagandet är brett i hela kommunen och har försökt framhålla det i översiktsplanen. Sedan har den kommunala översiktsplanen liten bäring på näringslivsfrågorna i kommunen, utöver det som gäller ren markanvändning.

REKREATION OCH FRILUFTSLIV

- Är positiva till ett rekreationsområde vid Rinna och att behovet av en friluftsplan nämns i översiktsplanen.
- Önskar lägga till följande områden under rubriken "Utvecklingsinriktning-Friluftsliv/besöksnäring": Varpås nära Erikstorp, Hultafors norra där Sjuhäradsleden passerar och Hultafors södra.
- Framför att några av kommunens befintliga rastplatser inte är utmärkta på karta i översiktsplanen: Lindesjön, Erikstorp och Gesebolssjön.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Utvecklingsinriktningen har kompletterats med bland annat grön infrastruktur och övrigt kartmaterial med rastplatserna enligt yttrandet.

ENERGI

- Saknar beskrivning av el-infrastrukturen. Anser att det finns behov av en plan för infrastruktur för laddning av elfordon i kommunen.
- Anser att det är önskvärt att utveckla fjärrvärmenätet eller planera för fjärr- eller närvärmecentraler där större områden exploateras.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Denna översiktsplan är strategisk och hanterar sakfrågor på en kommunövergripande skala. Frågor om till exempel laddinfrastruktur och annan energiteknik hanteras lämpligen inom andra planeringsforum i kommunen. Det finns bland annat en energiplan i kommunen. Översiktsplanen hindrar dock inte laddinfrastruktur eller en utbyggnad av fjärrvärme, den föreslagna förtätningsstrategin bedöms understödja en sådan utveckling.

Moderaterna

- Anser att översiktsplanen måste utgöra ett tydligt stöd i framtagandet av enskilda detaljplaner och borga för helhetssyn. Exploatera med varsamhet.

Önskar utveckla de mindre tätorterna med fler bostäder för yngre och äldre.

- Önskar fokusera på förtätning av Bollebygds centrum genom att utveckla området från Sörgården och upp mot Varpåsvägen och flytta fotbollsplanerna vid Björskogsvallen till ett nytt friluft- och idrottsområde. Önskar utveckla ett friluft- och idrottsområde med idrottshallar och fotbollsplaner samlat på en plats.
- Önskar utveckla industriområden.
- Vill planera för en busshållplats utmed R40 med tillhörande pendelparkering och gång- och cykelbana mot Bollebygds centrum. Plats för busshållplatser reserveras ska reserveras vid planering av nya bostadsområden.
- Anser att kommunen ska planera och arbeta för kollektivtrafik mellan väg 180 och Bollebygd. Önskar fortsatt arbeta för att få till en pendeltågstation.
- Stor hänsyn bör tas till dalgångarna. Önskar att hänsyn tas till de naturvärden man identifierat i Nolåns dalgång och anser att en naturvärdesplan upprättas som stöd i det fortsatta arbetet.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att de stämmer väl överens med planförslagets inriktning.

Socialdemokraterna

- Anser att översiktsplanen är väldigt bra.
- Trycker på vikten av att bebygga och utveckla de i planen utpekade områdena Kullaområdet (TÄ1) och Fjällastorp (TU1).
- Ser positivt på fortsatt utveckling av de västra delarna av Kullaområdet, men på sikt.
- Tycker det är bra att förtäta i Bollebygds centrala delar, dock är det viktigt att ta hänsyn till trafikflöden och tillgång på grönområden.
- Ser positivt på en utveckling av området vid Forsa, men vill avvakta Götalandsbanan för att få en bild av hur den påverkar området samt utbyggnaden av det framtida gatu- och Va-nätet. Ser detta område som aktuellt för utveckling inom 10–20 år.
- Föreslår att följande detaljplaneuppdrag avslutas i samband med samrådsbeslut för översiktsplanen: Detaljplan för Västra Forssa, Del av Forssa Gård 5:1 med flera, Detaljplan för Bollebygds Prästgård 1:1 med flera, Prästgårdsgärdet, Detaljplan för Fjällastorp 1:14 och 1:17, söder om Fjällastorpskolan. Dessa planuppdrag vill vi inte avsluta i dagsläget.
- Önskar att funktionshinder som fråga lyfts in i översiktsplanen.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras. Gällande utveckling av områden vid Kulla och Forsa, se kommentar till yttrande från Derome och Göteborgs stift prästlönetillgångar.

Beslut om att avsluta detaljplanearbete hanteras inte som en del i översiktsplanen utan får beredas på annat sätt genom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kristdemokraterna

- Anser att översiktsplanen är för fokuserad på tillväxt i och i anslutning till Bollebygds tätort. För lite i övriga kommunen. Skrivningen om att bebyggelseutveckling ska prioriteras vid befintlig infrastruktur är inte acceptabel.
- Påpekar också att företagande på landsbygden inte bara är jordbruk.
- Vill se en vision för området mellan Golfbanan och Storskogen samt en för Råssa-Olsfors.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

En övergripande målsättning för översiktsplanen är att boendemiljöerna i kommunen utmärks av ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet där centralorten Bollebygd ska präglas av god service och bra kommunikationer. En förutsättning för att uppnå detta är en tydlig inriktning och ett samlat grepp på bebyggelseutvecklingen så att befolkningsunderlaget stärker service och andra strukturer.

Den nya översiktsplanen utgår från en strategi om bebyggelseutveckling som utvecklar och stärker befintliga tätorter i kommunen. För att de kommunala investeringsbehoven inte ska bli för stora är utgångspunkten att befolkningstillväxten i huvudsak ska fördelas enligt principen 80% i tätortsområden och 20% i landsbygdsområden. De bostäder som föreslås tillkomma inom tätortsområden ska i huvudsak ske genom förtätning inom befintliga bebyggelseområden, kompletterat med nya områden i nära anslutning till tätorterna. De bostäder som tillkommer på landsbygden ska i första hand ske i lägen där det finns tillgång till kommunikationer, annan service eller där det redan idag finns samlad bebyggelse.

Översiktsplanen är ett sätt att skapa en strategi som möjliggör en rimlig bebyggelseutveckling i hela kommunen och innebär inte ett förbud att bygga någonstans. Vid nybyggnation behöver en samlad bedömning alltid göras av VA-situation, trafikinfrastruktur och anslutningar, samt de ekonomiska och logistiska förutsättningarna för att upprätta en service i form av renhållning, skolskjuts, hemvård och dylikt till den efterfrågade fastigheten. Översiktsplanen ska beskriva förutsättningarna för detta och utgöra ett stöd i bedömningen.

Grannkommuner

Alingsås kommun

- Bollebygds kommun har föreslagit ett mindre verksamhetsområde (FÄ1) vid korsningen mellan Töllsjövägen och väg 180, i direkt anslutning till kommungränsen där också yttre gränsen för vattenskyddsområdet ligger.

Det är av stor vikt att säkerställa att framtida verksamhet inom området inte påverkar vattenskyddsområdet i Alingsås kommun negativt.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Handlingen kompletteras med information om vattenskyddsområdet samt ett utökat ställningstagande och rekommendation om att hänsyn måste tas till vattenskyddsområdet.

Borås stad

- Ett av de områden som pekas ut för vindbruk är Töllsjö - Slätthult som ligger nära Borås kommun. Borås Stad ska kontaktas i ett tidigt skede vid eventuell vindkraftsetablering i området.
- Borås Stad vill uppmuntra till att gemensamt återuppta diskussion kring utveckling av verksamhetsområden vid kommungräns utmed väg 40.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras. Bollebygds kommun ser också ett behov av en diskussion om hur gränsområdet utmed väg 40 ska utvecklas. Korridorerna för den nya stambanesträckningen gör dock att Bollebygds kommun inte har för avsikt att i denna översiktsplan öppna upp för verksamhetsområden vid kommungränsen mot Borås. På längre sikt kan det dock bli aktuellt och Bollebygds kommun ser fram emot fortsatta samtal kring frågan.

Härryda kommun

- Härryda kommun ser positivt på riktningen att satsa på utvecklingen av tätorten Bollebygd som är viktig även för delar av Härryda.
- Vidare ser kommunen positivt på att en utveckling av landsbygden beaktar förutsättningarna för jord-, skog- och vattenbruk, ett attraktivt friluftsliv samt pendlingsmöjligheterna.
- Härryda kommun anser också att frågorna med VA, infrastruktur och strandskydd är viktiga att belysa och hantera i anslutning till Nedsjöarna.
- Kommunen håller med om att kollektivtrafiken med buss behöver utvecklas i stråket samt att Kust-till-kustbanan bör utvecklas som komplement till kollektivtrafik med buss.
- Härryda ställer sig positiva till Bollebygds önskemål om att föra dialog med Härryda och Marks kommun om utvecklingsplanen i BOHÄM-arbetet då inte stationsläget i Bollebygd är aktuellt längre.
- Avslutningsvis ser kommunen positivt på att friluftslivet och besöksnäring uppmärksammas som kvaliteteter som kan utvecklas och tillgängliggöras för fler vilket är viktigt för hela regionen.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras och Bollebygds kommun ser fram emot fortsatt samverkan i kommunövergripande frågor.

Marks kommun

- Ser ett fortsatt behov av mellankommunal samverkan med Bollebygds kommun i frågor främst rörande grönblå strukturer samt väg 1627.
- Kommunen anser att väg 1627 och dess funktion bör förtydligas i översiktsplan för Bollebygds kommun och att behovet av en pendelparkering och busshållplats för linje 110 vid Grönkullemotet bör utredas.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna noteras och Bollebygds kommun ser fram emot fortsatt samverkan i kommunövergripande frågor. Även Bollebygds kommun kan se behovet av en pendelparkering och busshållplats för linje 110 i anslutning till Grönkullemotet. Detta skulle till exempel kunna aktualiseras av en exploatering av verksamheter enligt översiktsplanen vid Grönkullemotet.

Företag, föreningar m.fl.

Derome

- Vill utveckla området kring Forsa Gård med bostäder. Uppger att området beviljades planbesked år 2014. En detaljplan var på samråd 2018. Under 2019 bildades en exploateringsfastighet vars bildande godkändes av kommunen och länsstyrelsen. Planarbetet har varit vilande i avvaktan på kommunens utbyggnad av VA-kapacitet.
- Anser att planen har ett bra geografiskt läge nära infrastruktur och kollektivtrafik och anser att synpunkterna som länsstyrelsen framförde på samrådshandlingen kan hanteras.
- Anser att eftersom beslut redan fattats av kommunen och av lantmäteriet, att planarbetet redan är påbörjat och att stora resurser lagts på projektet till följd av kommunens inriktning och fattade beslut är det trovärdiga att området är med i översiktsplanen som ett utvecklingsområde.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Den nya översiktsplanen utgår från en övergripande strategi om bebyggelseutveckling som utvecklar och stärker befintliga tätorter i kommunen. För att de kommunala investeringsbehoven inte ska bli för stora är utgångspunkten att befolkningstillväxten i huvudsak ska fördelas enligt principen 80% i tätortsområden och 20% i landsbygdsområden. De bostäder som föreslås tillkomma inom tätortsområden ska i huvudsak ske genom förtätning inom befintliga bebyggelseområden, kompletterat med nya områden i nära anslutning till tätorterna. De bostäder som tillkommer på landsbygden ska i första hand ske i lägen där det finns tillgång till kommunikationer, annan service eller där det redan idag finns samlad bebyggelse.

En övergripande målsättning är att boendemiljöerna i kommunen utmärks av ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet där centralorten Bollebygd ska präglas av god service och bra kommunikationer. En förutsättning för att uppnå detta är en tydlig inriktning och ett samlat grepp på bebyggelseutvecklingen så att befolkningsunderlaget stärker befintlig service och strukturer. Nu är det inte längre

aktuellt med en station för Götalandsbanan och därmed finns inte längre förutsättningar för att stärka en sådan knutpunkt. Därmed bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att en utveckling av området vid Forsa inte går i linje med den utvecklingsinriktning som kommunen önskar inom översiktsplanens tidshorisont. När översiktsplanens genomförande påbörjats och ska aktualiseras, i nästa mandatperiod, kan en ny lämplighetsprövning göras.

Ett planbesked med efterföljande prövning i detaljplan innebär inte några garantier för att projektet genomförs, utan är en lämplighetsprövning. Det är först när en detaljplan vinner laga kraft som kommunen förbundit sig till att ställa sig bakom en exploatering.

Gesebols Byalag och Bygdegårdsförening

- Har, som det verkar, skickat samma skrivelse som till Trafikverkets samråd 2 för ny järnväg mellan Borås och Göteborg. De framhåller att enbart en korridor i direkt anslutning till riksväg 40 är lämplig.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Kommunen håller med om att lokaliseringen av den nya järnvägen mellan Borås och Göteborg bör gå i anslutning till riksväg 40 och gör samma ställningstagande i översiktsplanen.

Göteborgs stifts prästlönetillgångar

- Två ansökningar om planbesked har lämnats för området mellan Hindåsvägen och motorvägen (2010 och 2013). I båda fallen har kommunen lämnat positiva planbesked.
- Menar att området mellan Hindåsvägen och motorvägen har utpekats som utredningsområde i Planprogram Fjällastorp-Dammkullen samt Planprogram Kulla och anser att översiktsplanen nu starkt vill begränsa området.
- Anser att Prästgårdsgärdet har förutsättningar att uppfylla alla krav som kan ställas på ett bostadsområde: närhet till skola, centrum, allmänna kommunikationsmedel, vägar och VA-ledningar m.m. Menar att marken har legat i träda under en lång period och därmed inte har någon betydelse för livsmedelproduktion. År 2016 upprättades ett plankostnadsavtal avseende detaljplan för Prästgårdsgärdet.
- Anser att översiktsplanen ska återgå till den indelning redovisats i Planprogram Fjällastorp-Dammkullen samt Planprogram Kulla.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

För bebyggelseutvecklingen inom den kommande 10-årsperioden har översiktsplanen en övergripande strategi om att utveckla och stärka befintliga tätorter i kommunen, se kommentar till yttrandet från Derome.

Kullaområdet - som ligger i Nolåns dalgång och som utgörs av jordbruksmark med höga upplevelse- och skönhetsvärden samt höga kulturella värden kopplade till landskapsbilden och den öppna dalgången - har varit föremål för flera utredningar och diskussioner om bebyggelseutveckling under senare år. Planprogrammet för

Kullaområdet, antagen 2014, kommer att upphävas. Kommunen ställer sig fortfarande positiv till en bebyggelseutveckling inom området, men behöver se över omfattningen. Prövning av bebyggelsens placering och omfattning får ske i kommande detaljplaner.

För att nå kommunens övergripande målsättning om ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet krävs ett samlat grepp på bebyggelseutvecklingen i syfte att styra befolkningsunderlaget så att det stärker befintlig service och strukturer. Kommunen vill därför under kommande 10-årsperiod styra bebyggelseutvecklingen till de områden som pekats ut i översiktsplanen. Planen ger stöd för bebyggelseutveckling, om än i begränsad utveckling, även väster om Kullaområdet inom så kallat LU1. Under översiktsplanens tidshorisont bedöms det inte vara lämpligt med utveckling av större bebyggelseområden i dessa delar.

Att kommunen lämnat positivt planbesked innebär inte några garantier för att den bebyggelse som redovisats i ansökan kan genomföras, utan innebär att kommunen är positiv till att pröva frågan i en detaljplan.

Jackstone Properties AB

- Vill addera mer mark, både norr och söder om Grönkullamotet och riksväg 40, till det föreslagna verksamhetsområdet för att skapa ett attraktivt läge för logistik, industri och småföretagande samt mat och dryck, laddstationer med mera.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

När det gäller att lägga till mer mark för verksamheter söder om riksväg 40 är det inte möjligt då det är ett reservat för en framtida järnvägssträckning. När väl den nya stambanan är genomförd kan det prövas igen. Däremot har området utökats norr om riksväg 40 och öster om Grönkullemotet. Kommunen tycker att det är en bra idé som framförs i yttrandet om en företagarnod i området. Vikten av att behålla en levande centrummiljö i Bollebygds tätort gör dock att området inte är avsett att använda för livsmedelshandel.

LRF Bollebygds kommungrupp

LRF Bollebygd har lämnat in två yttranden vilka är sammanfattade och kommenterade i teman. Många av synpunkterna stämmer väl med översiktsplanens inriktning och kommenteras inte.

LANDSBYGDSUTVECKLING OCH JORDBRUKSMARK

- Vill uppmana kommunen till att i första hand exploatera genom ytterligare förtätning och instämmer med kommunen om att vi ska värna jordbruksmarken.
- Vill inte se en så strikt negativt ställningstagande till bebyggelse på landsbygden. Motsätter sig ett totalförbud mot att bygga på jordbruksmark. Vi menar att byggnation på jordbruksmark ska tillåtas för de platsbundna näringarna inom produktionen. Det gäller även generationsboenden för att underlätta vid generationsväxling för landsbygdsföretag. Det ska inte vara avgörande om det aktuella fallet ligger inom eller utom det område som

kartan hänvisar till. Anser att det måste ges möjlighet för nya uttryck och utveckling även på landsbygden.

- Under rubriken ”Utmaningar och motstående anspråk” anger kommunen att ”enstaka tillkommande boenden med en stöttande funktion gentemot lantbruken kan däremot vara viktiga för att värna en levande landsbygd”, detta ställningstagande bör tydliggöras även under rubriken ”Jordsbruksmark”, kapitel Ställningstagande och rekommendationer
- Anser att det inte finns behov av lämplighetsprövning för hästgårdar. Vill ta bort hela avsnittet *Hästgårdar.*
- Anser att område TÄ1 är acceptabelt att ta ur jordbruksproduktion då det inte brukas så aktivt som tidigare.
- I Nolåns dalgång (LP1) bör enstaka bebyggelse tillåtas, likt beskrivningen för LP2.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Detta är inte förvaltningen som har hittat på. Översiktsplanen är ett sätt att skapa en strategi som möjliggör en rimlig bebyggelseutveckling i hela kommunen och innebär inte ett totalförbud att bygga på jordbruksmark. Till exempel står under Ställningstaganden och rekommendationer att: ”Kommunen fokuserar på helårsboende som grund för lov och syftet med tillkommande bostadshus på landsbygden i områden med pågående markanvändning är att möjliggöra för generationsväxling, eller nyttjade av mark genom arrende, i lantbruken. En samlad bedömning behöver göras av VA-situation, trafikinfrastruktur och anslutningar, samt de ekonomiska och logistiska förutsättningarna för att upprätta en service i form av renhållning, skolskjuts, hemvård och dylikt till den efterfrågade fastigheten. Behov av tillkommande bostadshus för att stötta lantbruksfastigheters verksamhet kan vägas in i beslut inom dessa områden. Det är viktigt att tillkommande bebyggelse inte försvårar för brukandet av omkringliggande jordbruksmark.

I Nolåns dalgång står bland annat att enstaka mindre tillägg kan accepteras, med stor respekt till landskapet och den historiska bebyggelsestrukturen.

TÄTORTSUTVECKLING

- Anser att det skulle vara ett lyft för Töllsjö med fler bostäder och invånare.
- När Götalandsbanan sträckning blir beslutad kan det medföra att andra områden än jordbruksmark kommer att kunna bebyggas. Därför förordar vi en översyn av översiktsplanen gällande Bollebygds tätorts utveckling när besked finns från Trafikverket.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Avsikten är att översiktsplanen ska fungera som ett aktuellt planeringsunderlag i minst tio år efter antagandet. Därefter kommer den att hållas aktuell genom en regelbunden översyn.

VERKSAMHET

- Anser att vissa texter kring planförslaget har en syn på de gröna näringarna som är institutionell och föråldrad, speciellt när det gäller skog- och vattenbruk. Saknar en rättvisande beskrivning av hur Bollebygds kommun skapats och formats, utifrån skogen, landbruket och vattenkraften, i nulägesbild och historisk tillbakablick.
- Det är fullt förståeligt att merparten av framtida industrimark föreslås till området norr om riksväg 40 och söder om vägen mot Sandared. Det är idag mestadels skogsmark.
- Anser att korsningen vid väg 180 är lämplig för verksamhetsmark (FÄ2), förutsatt att det inte begränsar eller negativt påverkar nuvarande företag. Verksamheter får inte försämra källan till vattenfabriken. Inom området finns även delar med jordbruksmark som ännu betas och därav är extra skyddsvärd. Därför anser vi att en lokalisering på skogsmark den mest lämpliga.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Förvaltningen håller med om att företagandet är brett i hela kommunen och har försökt framhålla det i översiktsplanen. Sedan har den kommunala översiktsplanen liten bäring på näringslivsfrågorna i kommunen, utöver det som gäller ren markanvändning.

Handlingen kompletteras med information om vattenskyddsområdet samt ett utökat ställningstagande och rekommendation om att hänsyn måste tas till vattenskyddsområdet vid eventuell exploatering av FÄ2.

ENERGIPRODUKTION

- Anser att vattenkraft och vattenbruk är av stor betydelse och bör ha en egen rubrik i planen. Det finns en potential att öka kapaciteten mångdubbelt. Bollebygds kommun bör i linje med riksdagens ståndpunkt gynna förutsättningarna för en småskalig och lokal vattenkraft. Intressen kring våra vattendrag bör samsas, så vi både kan främja vattenkraft, fiske, kulturturism och inte minst ny modern utveckling av lokalproducerad fossilfri hållbar energi i form av såväl el som värme.
- Ifrågasätter den särställning som storskalig vindkraft får jämfört med övriga principer om byggnation på landsbygden och efterfrågar ett förtydligande om detta.
- Förordar en samlad energibruksplan där man ser på helheten med alla förnyelsebara elproduktioner. En energibruksplan kan då även innefatta infrastruktur för elektrifiering och laddstationer.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Både vattenkraft och vattenbruk hanteras främst genom tillstånd enligt miljöbalken och denna upplaga av ÖP Bollebygd gör inga ställningstaganden som hindrar den utveckling som beskrivs i yttrandet. De ställningstaganden som översiktsplanen gör kring vindbruk kommer från den från år 2011 antagna vindbruksplanen. Denna bedöms fortfarande vara aktuell. Kommunen har en energiplan som hanterar åtminstone den interna energianvändningen.

VATTENDRAG OCH STRANDSKYDD

- Anser att Bollebygds kommun ska tillämpa försiktighetsprincipen och avvakta de åtgärder som ligger i HaVs åtgärdsprogram till dess att uppföljningar av åtgärder på andra platser utvärderats och analyserats.
- LIS eller LP-område bör vara aktuellt i kommunens norra del, i anslutning till befintlig turismverksamhet.
- Beträffande strandskyddet bör man med hänsyn till topografi vara flexibel med dispenser, förutsatt att tomt och avstyckningar ej begränsar allmänhetens tillgänglighet till vatten eller strand. Strandskyddet är till för att inte begränsa tillgänglighet till vatten, därav har avståndet mindre betydelse än att det är en tydlig fri passage.
- Ett inspel från våra medlemmar har uppmärksammat oss på att ni själva i planen, för LIS-område LIS1 är positiva till att bygga såväl strandnära som på aktivt brukad åkermark och på en plats där det inte finns någon kollektivtrafik. Detta trots att planen flera gånger lägger tyngdpunkt på att strand och jordbruksmark skall skyddas.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Alla åtgärder som rör vattendrag hanteras enligt miljöbalken och översiktsplanen syftar inte till att lämplighetspröva åtgärdsplanerna i VISS. När det gäller strandskyddet så är det en förbudslagstiftning med möjlighet till dispens som kommunen följer. Område LIS1 tas bort ur planen.

INFRASTRUKTUR

- Saknar frågan om pendelparkeringar, som är betydelsefull för en omställning av resande till kollektivtrafik på landsbygden.
- Saknar aspekten trygghet i planen, t ex kameraövervakning och belysning.
- Skrivningen om förflyttning av massor och schaktningar för vägar (område LP4-6) bör ändras.
- Skrivningen att nya vägar skall utformas för att öka allmänhetens tillgänglighet till naturen finner vi tveksam, vägar utan statligt stöd har ingen skyldighet att hållas öppna för allmänheten. Vägprojekt som medför nybyggnation eller standardförbättringar för landsbygdens näringar, borde vara en lämpligare text, ur landsbygdsutvecklingens perspektiv i den kommande planen.

- Landsbygden har ofta egna eller gemensamma VA-anläggningar vilka ger ett minst lika bra resultat och mindre miljöbelastning än kommunala lösningar, dessa lösningar bör även vara möjliga i framtiden.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

En pendelparkering föreslås att utvecklas i anslutning till Grönkullamotet och Hallaslätt. Översiktsplanen är av strategisk karaktär och hanterar sakfrågor på en kommunövergripande skala. Många frågor av mer detaljerad karaktär lämpar sig bättre att ta upp i andra planeringsforum i kommunen, till exempel belysning. När det gäller VA-lösningar så beskrivs hållningen i översiktsplanen och en lämplig VA-lösning är en förutsättning för exploateringar i kommunen men det kan finnas många sätt att lösa det på.

FRILUFTSLIV

- Saknar jakt som viktigt intresse.
- Ser positivt på att kommunen ser en stor potential att utveckla på friluftslivet och besöksnäring. En hållbar besöksnäring kan bidra till en god landsbygdsutveckling. En förutsättning är förstås att även dessa verksamheter ges möjlighet att bygga och etablera sig på landsbygden.
- Friluftsliv bygger som regel på att man utnyttjar annans mark. Vi vill därför poängtera att planering av t ex rekreationsområden, cykelstråk och leder på mark som kommunen inte äger eller på annat sätt har rådighet över måste ske i dialog med berörda markägare.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Förvaltningen håller med om kommentarerna. Både jakt och fritidsfiske är ett lite annat fritidsintresse än många andra då det inte omfattas av allemansrätten. Fritidsfisket är lite mer tillgängligt i och med systemet med fiskekort. Förvaltningen ifrågasätter inte att jakt är en viktig sysselsättning men ser inte att översiktsplanen har någon större betydelse för möjligheten att kunna utöva intresset.

Lygnerns vattenråd

- Naturvårdsplanen som kommunen tagit fram kan inte ses i översiktsplanen.
- Avrinningsområdena som kommunen ingår i behöver visas på karta.
- Vattenrådet vill också lyfta fram att man redan tidigt i planeringen behöver betona vikten av att i tätorter hålla avstånd till vatten och betonar dessutom nödvändigheten av att kapaciteten för rening av avloppsvatten sker i takt med det ökade antalet invånare.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Naturvårdsplanen och avrinningsområdena finns nu med i översiktsplanens kartmaterial.

Naturskyddsföreningen i Borås

- Saknar en översikt över vilka personer och i vilka befattningar som har varit delaktiga i framtagandet av översiktsplanen.

- Anser att vid analysen av befintliga naturvärden borde även kommunens eget underlag gällande befintliga naturvärden användas (naturvårdsprogram från 2010 och fördjupning inom Bollebygds tätort från 2005). I dessa nämns flera viktiga naturområden som inte tagits upp i översiktsplanen. Det borde finnas ett avsnitt i planförslaget om hur naturvärden i kommunen ska utvecklas. Naturvärden som förekommer inom område T1 Bollebygd borde lyftas fram.
- Anser att översiktsplanen bör lyfta att Nolåns vattenkvalitet är känsligt för att fler hushåll ansluts till reningsverken. Vattenkvaliteten är redan dålig nära reningsverken.
- Planförslaget bör under tätortsområden ta upp hur man ska uppnå fortsatt och förbättrad ekologisk hållbarhet och tillgång till en rik natur och rena vatten.
- Motsätter sig all byggnation på jordbruksmark och anser att det inte är försvarbart att bygga inom område TÄ1 Kullaområdet.
- Anser att T4 Töllsjö i planförslaget ska anges som att befintlig bebyggelse ska förtätas. Motsätter sig ny bebyggelse på jordbruksmark.
- Gröna pilar i Bollebygds tätort – områden bör lyftas fram med mer tydliga avgränsningar för att undvika exploatering i området. Förslag bör tas fram på hur naturvärden ska stärkas här.
- Anser det ej lämpligt med utveckling inom LIS1-området. Anser att anläggningen inom LIS2-området bör vara i mindre skala och anpassas för att inte påverka Nolån negativt. Anser att LISU3-området har stora naturvärden, delar utgör jordbruksmark mm och att det därför inte bör utpekas som LIS. Området behöver underlätta för hållbart resande.
- Utbyggnad av cykelväg till Ballasjön bör ske även utan exploatering av området. Förlängningen av cykelväg till Hindås bör tas upp i infrastrukturplanen.
- Lyfter fram behov av cykelställ, ytor för bilpool, ellastcykel, utvecklingsområden för laddstolpar för elbilar och alternativa bränslestationer som en viktig del i att uppfylla målet fossilfritt Västra Götaland till 2030. Önskar att fler fokusområden för minskad klimatpåverkan lyfts.
- De kommunala skogarna borde lyftas fram i kartan som rekreationsområden. Skogsbruket borde vara hållbart och inriktas med hänsyn till friluftsliv.
- Föreslår en uppföljning av befintliga dokument som redogör för naturvärden samt att en naturvårdsplan tas fram.
- Saknar en förklaring vad som ingår i skyddade arter som visas i kartan ”Hänsyn”. Menar att det bör vara alla arter som tas upp i art- och habitatdirektivet, fridlysta arter och rödlistade arter.

- Anser det inte tillräckligt att hänvisa till miljöpolicy och hållbarhetspolicy. Önskar att kommunen visar på ett mer konkret sätt hur kommunens arbete uppfyller nationella och regionala miljömål.
- Saknar en bedömning av miljökonsekvenser för en alternativ lokalisering av bostäder. Anser att slutsatsen att det aktuella planförslaget har en mindre miljöpåverkan är tidigare redovisade plan (BOHÄM) inte är tillräckligt utan att en alternativ lokalisering av bostäder prövas.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Många av synpunkterna avser naturvärden och grönstruktur. Detta har lyfts fram och förtydligats såväl kommunövergripande som inom enskilda utvecklingsområden. Även naturvårdsprogrammet lyfts fram som ett planeringsunderlag.

När det gäller byggnation på jordbruksmark se kommentar nedan. En översyn av LIS-områden har gjorts inför utställning. LIS1 har tagits bort och LISU3 har avgränsats med utgångspunkt i bland annat natur-, kultur- och rekreationsvärden.

I tidigare planering i samband med Kullaområdet det gjorts en lokaliseringsutredning med olika alternativ för bebyggelseutveckling kring Bollebygds tätort. Den finns länkad i planförslaget och rubriken TÄ1 – Kullaområdet.

Fjällavägens vägsamfällighet

- Har synpunkter på trafiksituationen på utfarten från Fjälla ut på länsväg 1157. Sen något år tillbaka har 50-skyltar flyttas till cirka 100 meter innan utfarten. Bilarna kommer väldigt fort förbi utfarten. Det är en utfart för 100 hushåll som dagligen använder denna. Förslaget är att hastigheten sänks till 30 eller 50 innan viadukten och att det även blir omkörningsförbud fram till Hultafors bygdegård.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Hastighetsbegränsningar är inte en fråga för översiktsplanen. Yttrandet vidarebefordras i sin helhet till de personer som har insyn i frågan på kommunen.

Synpunkter från enskilda personer

Synpunkter som lämnats av privatpersoner har inte skrivits ut med namn för att möjliggöra att synpunkterna publiceras. Uppgifter om personnamn som är kopplade till synpunkterna som finns på hos samhällsbyggnadsförvaltningen.

Synpunkterna har lämnats både genom det digitala verktyget för översiktsplanen samt via epost till Samhällsbyggnadsförvaltningen och ingår i den tematiska sammanfattningen nedan. Under samrådet har 79 synpunkter lämnats (varav ett med en namnlista med 39 underskrifter).

Yttrandena är sammanfattade och kommenterade i teman. Många av synpunkterna stämmer väl med översiktsplanens ambition och kommenteras inte. Det är många synpunkter på översiktsplanens ställningstaganden kring var bebyggelse ska ske och i vilken utsträckning. Av naturliga skäl då det är en stor del av planen. Det är

dock inte alltid det går att se en tydlig inriktning i synpunkterna utan det är ofta många olika synpunkter på samma sakfråga.

GENERELL KOMMENTAR KRING ÖVERSIKTSPLANENS BEBYGGELSEINRIKTNING:

En övergripande målsättning är att boendemiljöerna i kommunen utmärks av ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet där centralorten Bollebygd ska präglas av god service och bra kommunikationer. En förutsättning för att uppnå detta är en tydlig inriktning och ett samlat grepp på bebyggelseutvecklingen så att befolkningsunderlaget stärker befintlig service och strukturer. Kommunen vill därför under kommande 10-årsperiod styra bebyggelseutvecklingen till de områden som pekats ut i översiktsplanen.

Översiktsplanen utgår från en övergripande strategi om en bebyggelseutveckling som utvecklar och stärker befintliga tätorter i kommunen. För att de kommunala investeringsbehoven inte ska bli för stora är utgångspunkten att befolkningstillväxten i huvudsak ska fördelas enligt principen 80% i tätortsområden och 20% i landsbygdsområden. Det är en avvägning som vi tror möjliggör en fortsatt utveckling av landsbygden samtidigt som att den är landsbygd och en utveckling av kommunens tätorter med nödvändig service.

De bostäder som föreslås inom tätortsområden ska i huvudsak tillkomma genom förtätning inom befintliga bebyggelseområden och kompletteras med nya områden i nära anslutning till tätorterna. De bostäder som tillkommer på landsbygden ska i första hand ske i lägen där det finns tillgång till kommunikationer, annan service eller där det redan idag finns samlad bebyggelse. Olika delar av kommunen har olika förutsättningar för ny bebyggelse. Det finns ingen del av kommunen där det är totalt förbud mot byggnation. Översiktsplanens syfte är att ge ledning inför en samlad bedömning av förutsättningarna på platsen som behöver värderas innan ett besked kan ges på förfrågan om bygglov eller förhandsbesked.

Tätortsområden

Relativt många har synpunkter på tätortsutvecklingen, främst engagerar utbyggnadsriktningar och Kulla/dalgången/TU1/TÄ1.

Enstaka synpunkter tar upp behov av att bygga bostäder. Bygg hyres- och bostadsrätter, plats intill skolan mot Höga pekas ut. Bygg ut servicehem/LSS/dagverksamhet i anslutning till befintlig verksamhet, nära station och centrumhandeln. Förslag att bygga attraktivt seniorboende, i form av ett profilerande höghus med vacker utsikt.

Behov av nya skolor tas upp av flera. Också behov av förskola och idrottshall tas upp. Lämpliga placeringar föreslås nära befintlig skola och i Bergadalen.

UTBYGGNADSRIKTNING

Olika idéer om utbyggnadsriktning och -strategi tas upp. I anslutning till Bollebygd centralort omfattar synpunkterna dels att Bollebygd bör samlas och inte dra iväg mot en ny riktning, tex genom satsning på utbyggnad av Bergadalen (nordöst), dels att utbyggnadsriktningen bör fokuseras österut, tillsammans med en bra förbindelse Erikstorp-Grönkullemotet. Gällande kommunen som helhet föreslås dels att satsa

på att bygga mellan tätorterna, dels att bygga mot Borås och dess arbetstillfällen, istället för mot Hindås.

FÖRTÄTNING

Flera synpunkter lyfter särskilt fram att förtätning av centralorten är positivt. Någon kopplar förtätningspotentialen direkt till att låta bebyggelsen samlas runt ”byn” istället för att bygga mer på landsbygden, för att bevara det stora värdet i Bollebygds fina natur och öppna landskap.

EXPLOATERING AV NOLÅNS DALGÅNG, KULLA ETC

Synpunkterna om förslaget för utbyggnadsområden kring Nolåns dalgång går isär. Främst lyfts kritik mot exploatering av området. Särskilt nämns Kulla, Fjällatorp, ”dalen”, Forsa och också Söråns dalgång. Motiven för att lämna området orört är framför allt att landskapet i Nolåns dalgång är mycket värdefullt och viktig för Bollebygds karaktär och charm samt att det inte är motiverat att bygga på jordbruksmarken. Någon lyfter också att buller från RV40 och en framtida järnväg gör området olämpligt för bostäder, en annan att koncentrationen av bostäder redan ger en stark slagsida mot sydväst och en boende i närområdet vill inte att Kulla/Fjällatorp genom planförslaget i framtiden blir mer tätort än landsbygd. Istället lyfter flera värdet i att fortsatt ha brukningsbar mark nära tätorten kvar, samt en möjlighet att utveckla området för rekreativa värden. De som ser positivt på utbyggnaden av Kullaområdet/TU1/TÄ1 menar att dessa områden är viktiga för tillväxten av bostäder och service och att de ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. Någon ser möjlighet till fortsatt utveckling mot Ballsjöområdet (vidare västerut), där jordbruksmarken anses ha lågt värde.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Kullaområdet - som ligger i Nolåns dalgång och som utgörs av jordbruksmark med höga upplevelse- och skönhetsvärden samt höga kulturella värden kopplade till landskapsbilden och den öppna dalgången - har varit föremål för flera utredningar och diskussioner om bebyggelseutveckling under senare år. Planprogrammet för Kullaområdet, antagen 2014, kommer att upphävas. Kommunen ställer sig fortfarande positiv till en bebyggelseutveckling inom området, men behöver se över omfattningen. Prövning av bebyggelsens placering och omfattning får dock ske i kommande detaljplaner. Översiktsplanen ger stöd för bebyggelseutveckling, om än i begränsad utveckling, även väster om Kullaområdet inom så kallat LU1. Innan ytterligare byggnation kan ske i till exempel Fjällastorp behövs ett helhetsgrepp över området och en eventuell utbyggnad behöver ta hänsyn till bland annat situationen kring vatten och avlopp.

Översiktsplanen hanterar inte var skolor eller förskolor ska placeras. Översiktsplanen möjliggör dock att vi kan se vad som behövs för att utbyggnaden ska ske i balans med bostadsutbyggnaden och det är bra om placeringar kan ske på ett sätt så att det inte kräver onödiga transporter av föräldrar eller personal. Beslut om var och hur skolutbyggnad ska ske tas i separata beslut.

Landsbygd

Bebyggelsestrategi

ALLMÄN INSTÄLLNING BYGGNATION PÅ LANDSBYGDEN

Förhållningssättet till utveckling och byggnation på landsbygden engagerar. Någon uppfattar att planförslaget är skrivet med en urbaniserad syn på landsbygden. Flera uttrycker sin tolkning av planförslaget som att kommunen ”lägger död hand” på landsbygden. Flera förklarar inte närmare vad man menar med detta. Flera efterfrågar ett friare, mer tillåtande förhållningssätt till ny bebyggelse på landsbygden och att man vill ha möjlighet att bo och bygga, inte bara längs större vägar och nära kollektivtrafik, utan nära naturen i ”vackra, avkopplande miljöer” och mindre byar. Detta intresse gäller också för fritidsbebyggelse. Någon förtydligar att byggnation av enstaka hus på landsbygden bör tillåtas i hela kommunen, bara tillfartsvägar uppfyller krav för kommunal service. ”*Förutsättningarna för en levande landsbygd är att det finns möjlighet att bygga och bo på landsbygden.”*

Några tar upp att intresset att bo på landsbygden under den pågående pandemin visat sig öka och att detta bör beaktas i planen.

Landsbygdens natur och öppna landskap lyfts också fram som mycket värdefull och bevarandevärd, och en resurs för framtiden. Landskapet förknippas starkt med Bollebygds identitet, upplevelsevärden, rekreation, råvara och hållbar utveckling. Detta används som argument för vidare utveckling av landsbygden, men också motsatt - för att vara återhållsam med exploatering och inte tillåta mer bebyggelse utanför tätorten, då det förstör naturen och Bollebygds charm.

SPECIFIKA UTBYGGNADSOMRÅDEN

Hagakullen, Råssa och mark längs RV40 pekas ut som intressanta utbyggnadsområden. Också kommunens norra spets lyfts fram som ett viktigt utvecklingsområde för byggnation kopplat till turism, särskilt i stadsnära läge.

Jordbruksmark

UTPEKADE OMRÅDEN

Jordbruksfrågan tas också upp i synpunkter om specifika geografiska områden, så som Nolåns dalgång, Forsa-Rinna, Viaredssjön, Vikhult och Gesebo. Se också avsnitten Tätortsområden/LIS-områden/Verksamheter.

GENERELLT OM EXPLOATERING AV JORDBRUKSMARK

Exploatering av jordbruksmark är en annan fråga som engagerar. Relativt många protesterar mot planen att bygga på jordbruksmark. Flera av dessa synpunkter lyfter fram jordbruksmarken som en viktig (eller ”ovärderlig”) resurs för framtiden ur hållbarhets- och kulturella perspektiv, kopplat både till produktion och självförsörjning, landskapsbild och karaktär. De samhällsekonomiska motiv som beskrivs i planförslaget avfärdas som alltför kortsiktiga prioriteringar av flera privatpersoner. Flera synpunkter uttrycker att det inte är motiverat att bebygga jordbruksmark, att det finns alternativ mark att bebygga och att kommunens motivering för Miljöbalkens undantag inte håller. Flera ifrågasätter också vad man uppfattar som en svängning i tidigare uttalade långvariga politiska ställningstaganden att inte bygga på jordbruksmark och menar att detta berör förtroendet för kommunens politiska inriktning.

”Att asfaltera fantastisk jord för en dröm om att får växa som kommun är otroligt oansvarigt.”

De flesta uttrycker att jordbruksmark inte bör bebyggas alls, på ett generellt plan, medan andra använder markens antagna bruksvärde som motiv att bygga eller bevara specifika områden.

Några synpunkter lyfter problem i att fragmentera jordbruksmarken med bebyggelse, vilket anses betydligt minska värdet och användbarheten av kvarvarande mark, ur funktionellt och ekonomiskt perspektiv.

Någon tar upp Skräddargårdshöjd som ett exempel som visar att det går att bygga bostäder utan att fördärva jordbruksmark.

Någon uttrycker en oro för att fortsatt planering inför en exploatering inte ger möjlighet/trygghet att säkra viktiga värden, siktlinjer och landmärken eller leva upp till en nivå av ”stor omsorg” som beskrivs i planförslaget. Man uppfattar planeringen från fall till fall som otydlig och osäker.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Kommunen håller med om att jordbruksmarken är värdefull och i synnerhet Nolåns dalgång. I översiktsplanen har större delen av dalgången restriktioner mot ny bebyggelse och ny bebyggelse på landsbygden hänvisas huvudsakligen till skogsmark. Hela Nolåns dalgång har ett stort värde som landskapsrum och jordbrukslandskap. Översiktsplanen anger att mindre enstaka bebyggelsetillägg kan accepteras i området med stor respekt till landskapet och den historiska bebyggelsestrukturen.

Undantag görs enbart i direkt anslutning till Bollebygds tätort, där värdet av att kunna förtäta centralorten för att långsiktigt skapa underlag för effektiva transporter samt service och handel, värderas som ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats. Innan ny bebyggelse uppförs ska detaljerade kultur- och naturvärdesinventeringar utföras för att exploateringen sker i harmoni med värdena i Nolåns dalgång.

I övriga kommunen värderas bibehållande av jordbruksmarken framför tillkommande bebyggelse men olika delar av kommunen har olika förutsättningar för ny bebyggelse. Översiktsplanens syfte är att ge ledning inför den samlade bedömningen av förutsättningarna på platsen som behöver värderas innan ett besked kan ges på förfrågan om bygglov eller förhandsbesked.

LIS-områden

Kritik riktas mot utpekade LIS-områden Vikhult, Gesebo och Viaredssjön, som anses inte vara lämpliga för bebyggelse. Områdena anses ha höga (kulturhistoriska) upplevelsevärden och värden som brukningsbar jordbruksmark. Någon anser att kommunen missuppfattat intentionen med LIS, som ska vara tillämpbart i glesbygd, inte i tätortsnära områden.

Samtidigt lyfter andra fram generella synpunkter på att fler områden bör undantas från strandskyddet för att stötta landsbygdens utveckling. Någon lyfter fram att turismen i norra spetsen av kommunen behöver stöttas genom möjlighet att bygga på

landsbygden och efterfrågar undantagande av strandskydd i området där det funnits bebyggelse.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

LIS-området vid Gesebol har setts över och gjorts mindre. Kommunen ser att nya bostadshus kan vara lämpligt i det avgränsade området förutsatt att hänsyn tas till landskapsbilden, befintlig bebyggelse samt natur- och kulturvärden. LIS-området vid Viaredssjön tas bort.

Verksamheter & företagande

Verksamhetsområden

Utpekat industriområde FÄ1 (hela området mellan Sörån och RV40 från Rinna till Grönkullemotet/Rinna-Getabrohult till Grönkullen) kritiseras i flera synpunkter och anses vara bättre lämpat för att utveckla ett friluftsområde i ett attraktivt läge. Området anses ha höga värden i jordbruksmark, natur, fornlämningar och för rekreation, med närhet till tätorten och befintlig bebyggelse. Någon lyfter också närheten till den känsliga miljön kring Sörån som motargument till utvecklingen av ett verksamhetsområde.

Någon tar upp ett allmänt önskemål om mer industrimark och ser Borås som ett föredöme, med möjlighet att utnyttja mark längs motorvägen för fler lokala arbetsplatser. Någon ser en möjlighet för Bollebygd att knyta till sig verksamheter som tvingas flytta ut från städerna som omvandlar industrimark för nya bostäder.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Förvaltningen vidhåller att det utpekade området är lämpligt att pröva för verksamhetsändamål bland annat på grund av den redan utbyggda infrastrukturen och närheten till väg 40. Det finns många andra områden som är lämpliga att nyttja för friluftsliv, till exempel Rinnaområdet.

Företagande, lant- och skogsbruk

Några pekar på stöd för verksamheter som en viktig strategi för en levande landsbygd. Särskilt lyfts behov av stöd för jord- och skogsbruk, som en av kommunens viktigaste näringar. Vilken form av stöd man efterfrågar är ofta inte specificerat. Av de som gör det framkommer behovet av tydligare dialog och regelverk, någon lyfter särskilt ”Rättviksmodellen” som ett föredöme för kommunens hantering av frågorna. Någon lyfter också vikten av att kunna uppföra byggnader för landsbygdens verksamheter.

Några tar upp behov av stöd för småföretagare på landsbygden i vidare mening. Här efterfrågar någon rådgivning för byggnation och ansökningar eller vägledning för uppstartande egenföretagande, så som kaféer, bryggerier och livsmedelsproduktion.

Jord- och skogsbruket beskrivs som särskilt viktigt för bygdens framväxt och identitet, och en viktig källa till förnyelsebara resurser. Någon menar att beskrivningen att skogsbruket ”utgör en marginell del av det totala skogsbruket i länet” inte stämmer.

Någon pekar på att dammar behöver skyddas och utvecklas för att tillgodose bevattningsbehovet inom jordbruket, samt bidra till stabila miljöer och magasinering av vatten viktig vid extremtorka.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Förvaltningen håller med om synpunkterna men översiktsplanen kan inte bidra med stöd för kommunens näringsliv annat än när det gäller frågor kring markanvändning. Översiktsplanen är av strategisk karaktär och hanterar sakfrågor på en kommunövergripande skala. Många frågor av mer detaljerad karaktär lämpar sig bättre att ta upp i andra planeringsforum i kommunen, då översiktsplanen inte ger vägledning kring det, som till exempel bevattning. De aktuella yttrandena har i sin helhet vidarebefordrats till de personer som arbetar mer konkret med näringslivsfrågor i kommunen.

Energiproduktion

Flera uttrycker stöd för småskalig förnybar elproduktion och hänvisar till goda förutsättningar på Bollebygds landsbygd, både för vind-, sol- och vattenkraft. Särskilt (småskalig) vattenkraft lyfts fram som viktig. Någon lyfter också fjärrvärme från skogen som intressant. Man vill se ett bredare grepp om lokal elproduktion. Någon menar att kommunen istället för vindbruksplan bör ta fram en energibruksplan där man påtalar potentialen för småskalig lokal elproduktion, utifrån lokala förutsättningar.

Någon uttrycker att kommunen inte bör tillåta storskalig vindkraft i Töllsjö och Slätthult. Någon menar att det utpekade vindkraftsområdet hindrar utveckling av Gesebol.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Vattenkraft hanteras främst genom tillstånd enligt miljöbalken och denna upplaga av ÖP Bollebygd gör inga ställningstaganden som hindrar den utveckling som beskrivs i yttrandet. De ställningstaganden som översiktsplanen gör kring vindbruk kommer från den från år 2011 antagna vindbruksplanen. Denna bedöms fortfarande vara aktuell och innehåller även en positiv hållning till vindbruk i mindre skala. Kommunen har en energiplan som hanterar åtminstone den interna energianvändningen.

Grus- och bergtäkter

Två synpunkter lyfter att det i kommunen finns behov av sand-, grus- och bergtäkter. Avslutade täktområden föreslås användas för industri och lagerverksamhet.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkten noteras.

Infrastruktur

Kollektivtrafik

Några synpunkter lyfter behov av att kollektivtrafiken på ett generellt plan behöver prioriteras och satsas på för en positiv utveckling av Bollebygd och att åtgärder

behövs för att tillgodose befintlig arbets- och studiependling. Någon efterfrågar att åtgärder och förbättringsförslag för kollektivtrafiken tas upp i översiktsplanen.

Några synpunkter tar upp utbyggnad av Boråsbanan och efterfrågar att stationen placeras så nära centrum som möjligt, förslagsvis under mark och att utbyggnaden påskyndas.

Åtgärder i och utbyggnad av kollektivtrafiken efterfrågas också i specifika områden. Enskilda synpunkter efterfrågar utökad kollektivtrafik i Töllsjö, Bergadalen och Erikstorp. Några efterfrågar en busshållplats och pendelparkering, med anslutande GC-vägar på Rv40 (någon specificerar nära Kullamotet), tillsammans med förbättrad kollektivtrafik Bollebygd-Göteborg.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkterna kring kollektivtrafik ligger i linje med översiktsplanens intentioner om en bebyggelseutveckling som stöttar resande med kollektivtrafik. När det gäller linjesträckningar och turtäthet i detalj så ligger det utanför kommunens mandat.

Trafik och vägnät

ÅTGÄRDER I BEFINTLIGT VÄGNÄT

Några synpunkter efterfrågar åtgärder i det befintliga vägnätet. Av dessa önskas en rondell för bättre sikt vid Kullamotets avfart västerifrån, en rondell för att avlasta utfarten från Erikstorpsvägen till Töllsjövägen samt en breddning av Rävlandavägen från Gulf över motorvägen för att underlätta framkomlighet förbi skolan och möjliggöra en gångväg.

NYA KOPPLINGAR

Nya kopplingar i vägnätet kring Erikstorp efterfrågas av flera. Främst lyfts behov av en ny förbindelse mellan Erikstorp Töllsjövägen och Rv 40/Göteborgsvägen/Boråsvägen, för att minska onödig genomfartstrafik i centrum/Rävlandavägen och för att möjliggöra vidare utbyggnad öst om Erikstorp. Någon föreslår att öppna upp Varpåsvägen för att skapa en genare tillfart till Erikstorp.

UNDERHÅLL

Enskilda synpunkter efterfrågar bättre underhåll och skötsel av det statliga vägnätet respektive grusvägarna på landsbygden.

TRYGGHET, TRAFIKSÄKERHET OCH BELYSNING

Några tar upp att trygghetsaspekter saknas i översiktsplanen och framhäver behov av att vägbelysning på landsbygden finns kvar och utvecklas i utkanten av tätorterna, där skolbarn och pensionärer ofta går.

VÄGBIDRAG OCH DET FINMASKIGA VÄGNÄTET

Några synpunkter tar upp det finmaskiga vägnätet, dess betydelse för transportlogistik och en levande landsbygd och efterfrågar att kommunen också fortsättningsvis utdelar årliga vägbidrag.

KOMMENTAR:

De vägar som driftas och underhålls av kommunen finns i tätorterna och de större vägarna genom kommunen sköts av Trafikverket. Dessa är i regel inte grusvägar. Övriga vägar är enskilda och sköts av väghållare, som kan vara en samfällighetsförening, en vägförening eller en enskild person.

Förvaltningen ser också att det kommer behövas ett mer robust vägnät i centrala Bollebygd för att avlasta Göteborgsvägen genom centrum och skapa möjligheter till förtätning i centrum. Det kommer också att finnas ett behov av att minska belastningen på infrastrukturen kring Bollebygdskolan. Översiktsplanen tar däremot inte ställning till hur lösningen eller lösningarna ska se ut men öppnar upp för att behovet av nya eller ombyggda vägsträckor kommer att behövas inom Bollebygds tätort.

Friluftsliv & besöksnäring

Friluftsområden

Någon framför att Sjuhäradsleden och andra vandringsstigar och motionsspår bör rustas upp.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Synpunkten noteras.

Jakt

Några synpunkter tar upp att jaktens betydelse saknas i planförslaget. Jakten lyfts fram som kommunens största fritidsintresse, med samhällsbetydelse för naturvård, friluftsliv och turism. Någon uttrycker att planen är vinklad med sportfiskeintresse, och kritiserar rivning av dammar samt åsidosättande av kulturlämningar och vattenkraft.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS KOMMENTAR:

Både jakt och fritidsfiske är ett lite annat fritidsintresse än många andra då det inte omfattas av allemansrätten. Fritidsfisket är lite mer tillgängligt i och med systemet med fiskekort. Förvaltningen ifrågasätter inte att jakt är en viktig sysselsättning men ser inte att översiktsplanen har någon större betydelse för möjligheten att kunna utöva intresset.

Övrigt

En del av synpunkterna rör utformning och innehåll i detalj som inte ryms inom översiktsplanens tematiska eller geografiska avgränsning. Flera synpunkter rör detaljerade praktiska frågor som ligger utanför strategisk planering. Dessa rör ökad trygghet genom kameraövervakning, trafiksäkerhet, skyltning och hastighetsbegränsningar i specifika trafiksituationer, saknad återvinningsstation samt olika störningsmoment och vandalisering. Någon hänvisar till en remiss från Vattenmyndigheter på åtgärdsprogrammet.

Synpunkterna har vidarebefordrats till den person eller förvaltning som ansvarar för sakfrågan.

Gång och cykel

Åtgärder i och utbyggnad av gång- och cykelvägnätet efterfrågas i specifika områden. Enskilda synpunkter efterfrågar sammanhängande stråk i sträckorna Erikstorpsvägen-centrum och Bollebygd-Brandshed och en ny sträckning längs Rävlandavägen. Någon håller med om att kommunen behöver utveckla gång- och cykelvägar mot Töllsjö, Olsfors/Hultafors för att främja hållbart resande. Någon menar att bron över Rv40 behöver breddas för att möjliggöra för breda gång- och cykelvägar samt fler filer. Någon föreslår en belyst gång-, cykel- och ridväg längs med Nolån.

Någon tar upp önskemål om belysning på cykelvägen mellan Frejas väg och idrottsplatsen.

Laddplatser för elbilar

Någon lyfter behov av fler laddplatser för elbilar och föreslår utveckling av laddningsmöjligheter i centrum.

Fiber och digital infrastruktur

Några synpunkter kritiserar utbyggnaden av fiber och digital infrastruktur i kommunen och pekar på ett utökat behov nu när det inte längre finns fast telefoni via kopparnätet.

Områden för idrott, lek och aktivitet

Flera tar upp önskemål om lek- och aktivitetsytor på specifika platser och lyfter fram att områden för utomhuslek gynnar rörelse och aktivitet och skapar samlingsplatser utomhus. Flera ser ett behov i Erikstorp och Bergadalen och efterfrågar lekplats, park och utegym. Någon föreslår att den gamla tennisbanan kan omvandlas till skatepark eller pumptrack för cyklar. Någon lyfter fram pulkabacken från Örelidsvägen i Olsfors som populär och viktig att bevara. Någon berömmer Björnskogsvallens läge och ser potential i att utveckla löparbanor på platsen.

8. Utredningsuppdrag gällande ny grundskola i Bollebygds tätort KS2017/52

§108

SBN2020/237

Utredningsuppdrag gällande ny grundskola i Bollebygds tätort

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att översända förvaltningens PM till Kommunstyrelsen som återrapportering i ärendet KS2017/52.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att ge nämnden ett nytt planuppdrag för att utreda möjligheterna att planlägga skolan på fastigheterna Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 m.fl.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om omedelbar justering av paragrafen.

Ärendet

Bollebygds kommun är i behov av lokaler för skola, förskola, matsal, idrottshall m.m. Kommunfullmäktige beslutade om medel till ny skola, förskola och idrottshall i budgeten 2018. I januari 2018 beslutade kommunstyrelsen att fastställa ”Kulla” för lokalisering av ny förskola samt skola för årskurs 7-9. Projektet namnsattes därefter av samhällsbyggnadsnämnden i mars 2018 (SBN2018/61 § 62). I framtagandet av detaljplanen förlades sedan ett område markerat med skola på fastigheten Bollebygds prästgård 1:1 utmed Kullavägen. Sedan kommunstyrelsens beslut i januari 2018 har ny information och nya förutsättningar tillkommit som gör att verkställigheten av kommunstyrelsens beslut behöver avvaktas i syfte att göra fler utredningar.

Kommunstyrelsen beslutade 2020-09-01 §109 KS2017/52 att Kommunstyrelsens beslut 2018-01-22, § 5, läggs vilande i avvaktan på vidare utredning. Kommunstyrelsen gav samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att studera möjligheterna att lokalisera skollokaler och kommunal service på befintlig byggrätt på Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 eller Bollebygds prästgård 1:1. Utredningarna startar och återrapporteras till kommunstyrelsen snarast, förutsatt att samhällsbyggnadsnämnden beviljar ianspråktagande av medel ur investeringsbudgeten för fastighet.

De delar som rör lokaliseringen har utretts av plan- och exploateringsenheten i PM Utredningsuppdrag gällande ny grundskola i Bollebygds tätort. Förvaltningens (fastighetsenheten) utredning kring befintliga byggnaders status, rapporteras separat, senare under våren.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att översända förvaltningens PM till Kommunstyrelsen som återrapportering i ärendet KS2017/52.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att ge nämnden ett nytt planuppdrag för att utreda möjligheterna att planlägga skolan på fastigheterna Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 m.fl.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om omedelbar justering av paragrafen.

Ledamöters förslag till beslut
Sandra Eliasson (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång
Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Ärendets beredning
Ärendet har handlagts och föredragits av plan- och exploateringschef Kristina Axelsson.

Beslutsunderlag
- Utredningsuppdrag gällande ny grundskola i Bollebygds tätort
- PM ny skola 20210504

Skickas till
Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

UTREDNINGSUPPDRAG GÄLLANDE NY GRUNDSKOLA I BOLLEBYGDS TÄTORT

Flässjum 1:13, Flässjum 3:135, Bollebygds Prästgård 1:1

Upprättat 2021-04-19
SBN2020/237
Beslutsunderlag

INLEDNING

Bollebygds kommun är i behov av lokaler för skolverksamhet. Kommunfullmäktige tilldelade medel till ny skola, förskola och idrottshall i 2018 års budget.

Inom förslag till *detaljplan för Bollebygds prästgårdsgärd 1:1, Prästgårdsgärdet (DP Prästgårdsgärdet, SBN2015/613, område 3 i figur 1)* möjliggjordes skolverksamhet (Fjällastorpskolan) norr om Kullavägen. Fjällastorpsskolan föreslås rymma förskola, högstadium och idrottshall. Detaljplaneförslaget ställdes ut för samråd hösten 2018. Nästa steg är granskning.

Sedan samrådsskedet har ny information och nya förutsättningar tillkommit, vilket föranleder samhällsbyggnadsförvaltningens förslag att ompröva tidigare beslutad lokalisering innan detaljplaneförslaget arbetas om inför granskning. Detta PM omprövar lokaliseringen av skolverksamhet vid Kullavägen gentemot två andra platser inom Kullaområdet (område 1 och 2 i figur 1).

Geografisk avgränsning

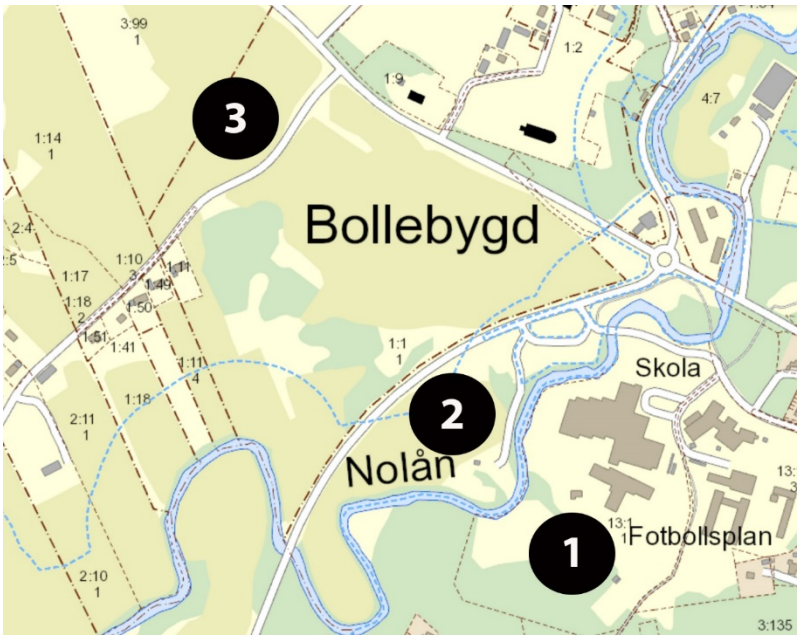

Figur 1. Översikt över delar av Kullaområdet med skolområde 1, 2 och 3 markerade.

Fortsättningsvis beskrivs de tre lokaliseringsalternativen som skolområde 1, 2 och 3.

Skolområde 1(Flässjum 13:1)
Beläget öster om Nolån inom detaljplanelagt område för Bollebygdskolan.

Skolområde 2 (Flässjum 3:135)
Beläget väster om Nolån och sydost om Rävlandavägen. Ingen gällande detaljplan.

Skolområde 3 (Bollebygds prästgård 1:1)
Beläget nordväst om Kullavägen och söder om Hindåsvägen. Beslutat lokaliseringsområde för Fjällastorpskolan. Samråd ägde rum 2018.

Plankarta område 1

Plankarta (fig 2) visar stadsplanekartan (antagen 1978) som ligger till grund för Bollebygdskolan. Planen är fortfarande gällande och översättningsbar till dagens plan-och bygglag. Planbestämmelse A möjliggör allmänt ändamål, vilket omfattar bland annat skola. Vid framtagande av ny detaljplan är möjligheten att använda planbestämmelse A borttagen. Istället används planbestämmelse S.

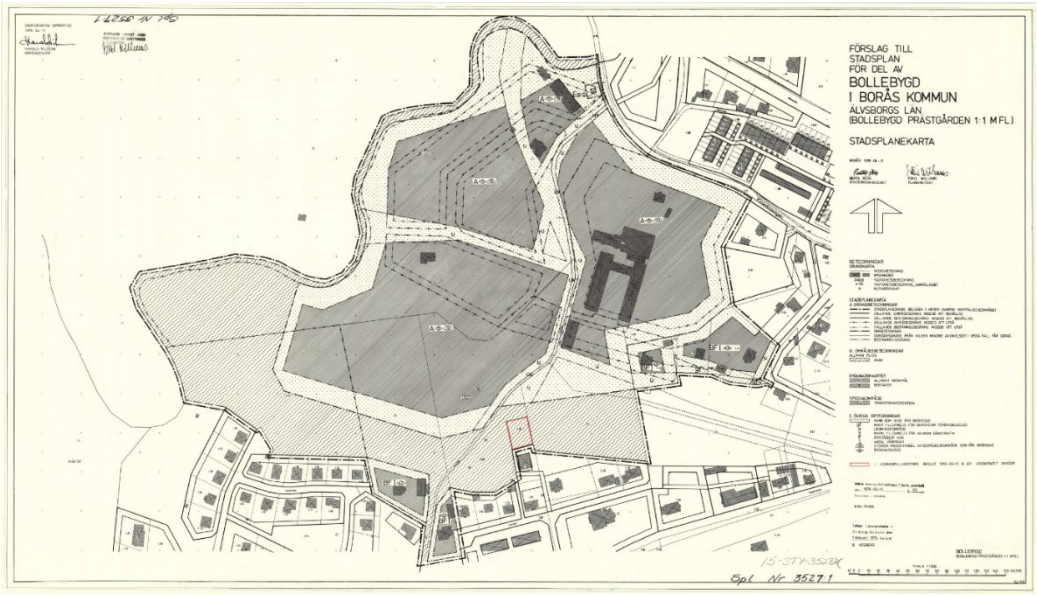

Fig 2. Plankarta för stadsplan 705

Befintlig situation område 2

Område 2 är inte planlagt med delvis ianspråktaget av grusytor och omfattas idag av strandskydd vilket gör att marken kommer vara svår att bebygga om det inte är för särskilt viktiga kommunala intressen till exempel skola.

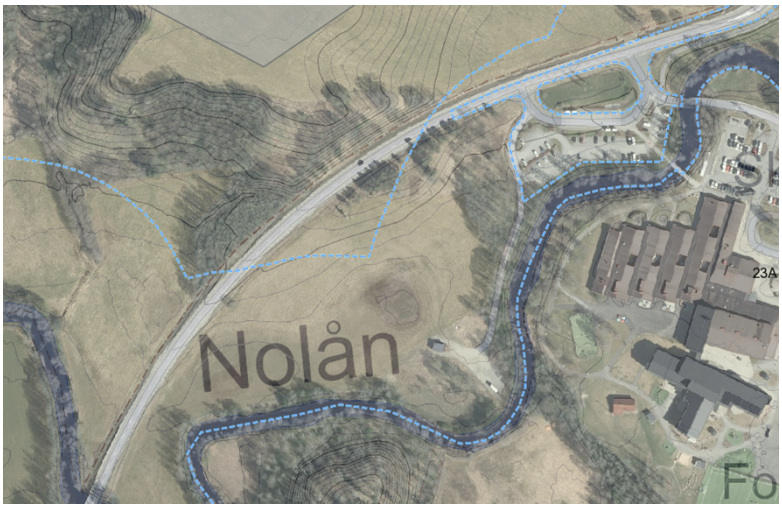

Fig 3. Skolområde 2 Beläget väster om Nolån och sydost om Rävlandavägen.

Plankarta område 3

Plankartan (fig 3) visar DP Prästgårdsgärdet som var på samråd hösten 2018. Förslaget möjliggör förutom skolområde 3 i huvudsak bostäder. Skolområdet har planbestämmelse S och är rödfärgat.

Anspråkstagande av jordbruksmark och strandskyddat område ifrågasattes under samrådet. Detaljplaneförslagets hantering av trafikfrågor, finansiering och överordnade planeringsdokument anses i denna översyn av planeringsläget vara bristfällig.

Hanteringen av detaljplanen som helhet står utanför detta PM.

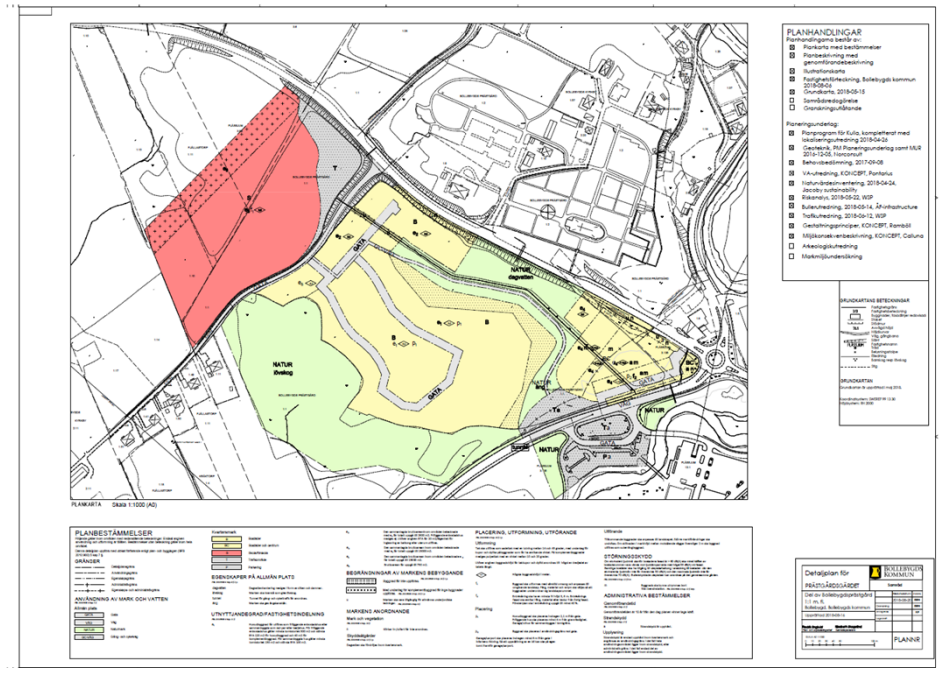

Fig 4. Plankarta DP Prästgårdsgärdet, inför samråd 2018.

Kommunala beslut

Översiktsplan 2002 (ÖP02).

Möjliggör för skolutbyggnad inom skolområde 1.

Utvecklingsplan BoHäM
Mellankommunalt planeringsunderlag för delar av Bollebygds, Härryda och Marks kommuner. Utgick från att en tågstation skulle lokaliseras i Bollebygd längs den nya järnvägen mellan Göteborg och Borås. Utvecklingsplanen avses att upphävas under 2021.

Planprogram Kulla
Översiktligt planeringsunderlag för Kullaområdet. Underlaget utgår från att tågstation i Bollebygd (Kråketorp) enligt utvecklingsplanen ovan skulle realiseras. Planprogrammet avses upphävas under 2021 och ersättas av ny översiktsplan.

DP Prästgårdsgärdet
Detaljplaneförslag utformat efter intentionerna i planprogrammet.

Ny översiktsplan (ÖP2022)
Ersätter nuvarande översiktsplan och flera andra översiktliga planeringsdokument. Detta PM är utformat efter kommande utställningsförslag. Möjliggör skolutbyggnad inom skolområde 1, 2 och 3.

Utredningsuppdrag för ny grundskola i Bollebygds tätort
Kommunstyrelsen gav 2020-09-01 §109 samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att studera möjligheterna att lokalisera skollokaler och kommunal service på befintlig byggrätt på Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 eller Bollebygds Prästgård 1:1 (skolområde 1-3). Utredningarna startar och återrapporteras till kommunstyrelsen snarast, förutsatt att samhällsbyggnadsnämnden beviljar ianspråktagande av medel ur investeringsbudgeten för fastighet. Kommunstyrelsens beslut 2018-01-22, § 5, läggs vilande i avvaktan på vidare utredning. Utredningsuppdraget redovisas genom detta PM.

NULÄGESANALYS OCH STÄLLNINGSTAGANDE

I nuläget finns ett planuppdrag med tillhörande planförslag som varit ute på samråd 2018 (DP Prästgårdgärdet) område 3.

I ställningstagandet vägs detaljplaneförslagets möjligheter och hinder inför nästa skede mot utveckling av skolområde 1 och att ta i anspråk ett område beläget sydöst om Rävlandavägen Område 2.

Hur planeringsunderlag förhåller sig sinsemellan
Ett planprogram för Kullaområdet godkändes av kommunfullmäktige 2018-04-26 (KS2017/229). Planprogrammets rekommendationer användes som planeringsförutsättningar i följande detaljplanering inom Kullaområdet, däribland DP Prästgårdgärdet. Planprogrammets rekommendationer saknar stöd i gällande översiktsplan (ÖP02). Skillnaden mellan vad samrådsförslaget gällande DP Prästgårdsgärdet vill möjliggöra och vad ÖP02 rekommenderar för området är stort. Planprogrammet kan inte ersätta översiktsplanens roll som planeringsunderlag eftersom flera viktiga aspekter inte tagits med i planprogrammet. Avsaknaden av översiktsplan väger således tyngre än rekommendationerna i planprogrammet. Planprogrammet togs fram när Sverigeförhandlingen och ny tågstation i Kråketorp fortfarande var aktuell. Tillsammans med Mark och Härryda togs Utvecklingsplan BoHäM fram 2014. Inom ramen för pågående lokaliseringsutredning gällande ny järnväg mellan Göteborg och Borås återfinns ingen station i Bollebygds kommun, vilket skapar nya planeringsförutsättningar. För närvarande (2021-04-19) finns en ambition hos plan- och exploateringsenheten om att upphäva utvecklingsplanen under 2021. I samband med framtagande av ny ÖP kan detta samt andra planeringsdokument komma att behöva upphävas genom politiska beslut, då förutsättningarna idag inte är desamma.

Ställningstagande: Detaljplanen för Prästgårdsgärdet bör harmonisera bättre med övrigt planeringsunderlag för att stärka möjligheten till antagande. Ny översiktsplan (ÖP2022) förväntas bli antagen i slutet av 2021. Revidering av planprogrammet för Kulla inklusive antagandeprocess skulle innebära dubbelarbete samt minimal eller obefintlig tidsvinst. För att inte belasta kommun och exploatörer med onödiga kostnader har arbetet med ny översiktsplan getts företräde framför framtagande av nya planhandlingar för Prästgårdsgärdet. Planprogrammet för Kulla bör upphävas för att skapa tydliga planeringsförutsättningar.

Anspråkstagande av strandskyddad mark.
Skolområdena 1 och 2 berörs av strandskydd. Särskilda skäl finns för att planlägga viktiga kommunala funktioner t.ex. skolverksamhet på skolområde 1 och 2.

Ställningstagande: Om intrång ska göras i strandskyddade områden bör det vara för kommunala användningar av stor vikt. Då bör det även redogöras för varför andra platser inte går att använda i första hand samt att det bör finnas bättre planeringsunderlag som visar att viktiga gröna samband inte hotas.

Anspråkstagande av jordbruksmark.
Samrådsförslaget för detaljplanen Prästgårdsgärdet pekar ut bostäder och skola på mark som är klassad som jordbruksmark. Utpekandet skedde på 1970-talet och marken gavs tre poäng på en tiogradig skala. Jordbruksmark är en viktig resurs som bör skyddas mot ovarsam exploatering. Nolåns dalgång är utpekad som ett regionalt viktigt jordbruksområde som sträcker sig från norra delen av kommunen utmed Nolån hela vägen in i Härryda kommun. Lagstiftningen kring jordbruksmark har nyligen skärpts, vilket gör det svårare att planlägga och bevilja bygglov på jordbruksmark även om den inte aktivt brukas. Inget aktivt jordbruk sker i Kullaområdet. Flera synpunkter i jordbruksmarksfrågan utgår från ett kulturmiljöperspektiv där Kullaområdet utgör en stor del av Bollebygds identitet.

Ställningstagande: Kommande översiktsplan ger rekommendationer för området, vilka blir grundläggande för den fortsatta detaljplaneringen. I en integrerad landskapskaraktärsanalys (ILKA) från 2019 för delar av Nolåns dalgång beaktas landskapet från fler vinklar. Analysen ger stöd för varsam exploatering i området.

I dagsläget bedöms det att fler naturutredningar behöver genomföras för att säga om det går att bygga i skolområde 3. För skolområde 1 och 2 krävs också mer naturutredningar men då kopplat till strandskydd. Läs mer under rubriken utredningar som behövs i kommande arbete.

Trafik – trygghet, säkerhet, barriärskapande åtgärder och belastning på infrastrukturen.
Idag hämtas och lämnas skolelever i hög utsträckning med personbil. Byggnation enligt samrådsförslaget för skolområde 3 innebär att infrastrukturen i Kullaområdet belastas med fler transporterade kilometer per person, vilket kommer innebära ökad trängsel kring Gulf-rondellen och angöringsvägarna till/från Bollebygdskolan och Fjällastorpskolan. Hindåsvägen saknar idag avkörningsfiler gentemot Kullavägen, vilket kan föranleda ostadig trafikrytm.

De två grundskolorna förväntas ha elevutbyte sinsemellan, vilket skapar gångtrafik mellan enheterna. Vid lokalisering av grundskola vid Kullavägen (skolområde 3) krävs enligt beslut från Trafikverket planskild korsning mellan Rävlandavägen och enligt samrådsförslaget tilltänkt gång- och cykelbana strax väster om busshållplatsen. Platsens förutsättningar för en attraktiv planskild lösning är små. Lösningen som presenterades i detaljplanens samrådshandlingar saknar överblicksstödjande siktlinjer, vilket med största sannolikhet kommer upplevas otryggt.

Det saknas också beskrivningar i samrådshandlingen för vem som ska bekosta gångtunnel och den rondell som finns med i samrådsförslaget. Investeringar i tunnel och rondell behövs inte för byggnation i skolområde 1 och 2.

Ställningstagande: Skapande av säker och trygg trafikmiljö kräver svåra avvägningar och tydliga preciseringar. Säkerheten kring Rävlandavägen invid hållplatsområdet är idag god. Trevägskorsningen Rävlandavägen/Kroksdalsvägen, angöringsvägarna till/från busshållplatsen

och den närliggande rondellen gör att motorfordon efterhåller den reglerade maxhastigheten (50 km/h). Att flytta gång- och cykelpassage från den i samrådet tilltänkta gång- och cykeltunneln till övergångsställe i samma plan i direkt anslutning till rondellen påverkar trafiksäkerheten för barn negativt men skapar en trygghetsskapande överblickbarhet. Sedan barnkonventionen ändrades till lag 2019 skall barnperspektivet beaktas i större omfattning vid planläggning.

Vid lokalisering av samtlig grundskoleverksamhet inom Kullaområdet till samma sida av Rävlandavägen kräver Trafikverket ingen planskild korsning. Samlas grundskoleverksamheten på södra sidan av Rävlandavägen stryks gång- och cykeltunnel ur planläggningen. Gång- och cykeltunneln är en kommunal angelägenhet, vilket medför att kostnaden för eventuellt förverkligande belastar kommunen. Marken som tas i anspråk för tunnel kan nyttjas för andra ändamål.

Tidsplan
Inför samrådsskedet för DP Prästgårdsgärdet (skolområde 3) uppskattades antagande av detaljplanen under tredje kvartalet 2019.

Ställningstagande: Komplexiteten i projektet medger inga tidseffektiva genvägar. Inför kommande skeden (granskning och antagande) krävs omfattande omarbetningar av förslaget. Att se över detaljplaneförslagets huvudsakliga syften innan revidering påbörjas är önskvärt. Plan- och exploateringsenheten anser att en omprövning av skolans lokalisering är ett rimligt första steg.

Förvaltningen anser att planeringen av bostäderna bör fortgå efter kompletterande naturutredningar enligt riktlinjer från pågående ÖP med en varsam exploatering.

Ekonomi, Genomförande och Markägarfrågor
Samrådsförslaget innebär att kommunen utöver mark som redan köpts in även köper in mer mark från Göteborgs stift för att anlägga Fjällastorpskolan. Vid förläggning av skolan i skolområde 3 bör kommunen ta över väghållareskapet för del av Kullavägen. Om kommunen arbetar vidare med skolområde 3 så krävs utöver markköpet också stora investeringar i kommunala gator, framdragande av VA som kommunen inte behöver bekosta på samma sätt om skolan byggs i område 1 eller 2. I område 1 och 2 äger kommunen redan marken och infrastruktur som vägar och VA finns närmare. Sen kommer investeringar i gata och VA ändå behöver göras i område 1 men då kan en större del av dessa kostnader belasta bostadsprojekten som inte är kommunala.

Ställningstagande: Markytan ämnad för Fjällastorpskolan (skolområde 3) kan nyttjas för framtida förskola, övriga typer av skola (ej grundskola) eller t.ex. andra kommunala boenden. Detaljplanen bör ta större hänsyn till att antal grundskolebarn i kommunen kan komma att minska under perioder. Övertagande av väghållarskap innebär lokala utvecklingsmöjligheter men är även kostnadsdrivande i form av underhåll och vinterväghållning. Plan- och exploateringsenheten föreslår att väghållarfrågan utreds ur ett kommunalt helhetsperspektiv.

ALTERNATIVA LOKALISERINGAR

När kommunen bedömer olika bebyggelseförslag eller alternativa lokaliseringar övervägs kan inte alla frågor som övervägs väga lika tungt. Inför ett planuppdrag tittar plan- och exploateringsenheten på frågor i allt från markägoförhållandena, buller, arkeologi, strandskydd, hästallergener osv. Vissa av dessa utredningar är helt avgörande för om projektet går att genomföra medan andra går att lösa genom försiktighetsåtgärder som utreds i planen. Vilka som är de avgörande frågorna varierar från plats till plats. Till exempel kan geotekniken ibland vara en helt avgörande fråga för projektekonomin och ibland vara en av de mist viktiga frågorna.

Förvaltningens bedömning är att tidigare lokaliseringsbedömning inför planuppdraget för skolområde 3 inte tydligt visat vilka faktorer som i detta fall påverkar tidplan och ekonomi/genomförande. Det är bra att den lokaliseringsutredningen kommit fram till att skolan bör vara på Kulla men den borde ha studerat fler områden inom Kullaområdet. I detta fall behöver tidplan ekonomi och genomförande vägas tyngre än faktorer t.ex. storleken på det skolkluster som skapas eller kostnader för utredningar som görs i planskedet. Utredningarna för att göra en plan är mycket små i proportionerna till att bygga en skola t.ex. bygga ut och bekosta skötsel av nya vägar.

UTREDNINGAR SOM BEHÖVS I KOMMANDE ARBETE

I tabellen på nästa sida listas utredningar som bedöms behövas för alla tre områden men som inte är avgörande för val av område.

För alla tre områden behövs olika typer av trafikutredningar utredningarna behöver bland annat behandla trafikalstringstal utbyggnad av gång- och cykelvägar, parkeringsöversyn samt en översyn över trafikrörelserna vid hämtning, lämning av barn samt leveranser till skolan. En översyn av detta bör göras oavsett val av område eftersom trafiksituationen kring skolan är ett vanligt förekommande klagomål från kommuninvånarna.

Utredning för hästallergener behövs inte för skolområde 1 och 2, den är inte svår att göra för skolområde 3 men på grund den lokaliseringen är närmre aktiva jordbruk kan kommunen behöva förhandla med och kompensera dem som håller djur i närheten av området.

Geoteknik behöver utredas för skolområde 1 och 2 och kan påverka byggskedet men om den beställs ihop med översvämning och skyfall kan går det att få en bra bild av byggkostnader. Om skyfall och översvämningsutredning beställs för skolområde 1 och 2 kan det också påverka hur kommunen ser på livslängden på befintlig bebyggelse då även den är nära Nolån. Här kan utredningarna leda till att kostandet i byggskedet uppmärksammas. Den typen av byggkostnader behövs förmodligen inte alls i skolområde 3. Dock behöver VA-utredningen kompletteras och göras om.

När det gäller buller behöver utredningarna som gjorts för samrådet i skolområde 3 göras om för att de bygger på trafikdata som inte är aktuell. Skolområde 1 och skolområde 2 är mer bullerutsatta än skolområde 3 men det går att utreda och skapa bra ljudmiljöer på de platserna också.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) finns för skolområde 3, men bättre underlag t.ex. när det gäller naturmiljö borde MKB inte behövas.

För skolområde 1 kommer strandskyddet att återinträda. Om byggnationen sker enligt gällande plan har den inte strandskydd. För förändringar i skolområde 1 eller om skolområde 2 nyttjas finns särskilda skäl att åberopa för byggnation särskild viktig kommunal angelägenhet, vilket en skola måste anses vara. Dock kan det vara lämpligt att någon form av kompensationsåtgärder görs.

Något som är mer positivt i skolområde 3 än i övriga områden är de arkitektoniska kvaliteterna, det finns större möjligheter för vackra utblickar i högt belägna områden, dock går det även att skapa vackra miljöer på skolområde 1 och 2. En annan fördel med område tre är att befintliga arkitektskisser kan användas rakt av, de kommer behöva bearbetas för skolområde 2 och 3. Dock är dessa summor små i förhållande till andra ekonomiska förutsättningar.

	Skolområde 1	**Skolområde 2**	**Skolområde 3**
Trafikutredning	Behövs	Behövs	Förmodligen göras om
Hästallergener	-	-	Behövs
Arkeologi	-	Behövs	Klar
Geoteknik och markmiljö	Behövs, ras och skredrisker	Behövs	Behöver ny sammanfattning
VA-dagvattenutredning	Behövs	Behövs	Förmodligen göras om
Översvämning skyfall	Behövs, befintlig skola är förmodligen översvämningshotad	Behövs	Behövs förmodligen inte
Buller	Buller går att lösa	Behövs utredning, men går att lösa	Förmodligen göras om, dock enkelt
MKB	-	-	Förmodligen göras om
Strandskyddsdispens	Kommer att återinträda men det finns särskilda skäl	Finns särskilda skäl, dock kan kompensation behövas vid Nolån.	Behövs inte
Arkitektur	Behövs	Behövs	Ritningar kan återanvändas
Gestaltningstekniska kvaliteter	Behöver utredas	Behöver utredas	Kan bli större i detta projekt
Byggledning, utbyggnad, material mm. är ej medräknat	Bro, cykelvägar angöring?	Bro, cykelvägar angöring?	Angöring? Vägbygge trafikmatning, se rondell.

VIKTIGA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I tabellen nedan listas viktiga planeringsförutsättningar för alla tre områden de är avgörande för val av område för att de är planarbetets knäckfrågor. Markfrågan är en mycket viktig förutsättning där område 3 (Samrådsförslaget Fjällastorpskolan) fodrar att kommunen köper in mer mark, vilket kommunen blivit lovade av stiftet. Dock finns det stora möjligheter att bygga enligt befintlig plan på mark kommunen redan äger samt att i område 2 (Öster om Rävlandavägen) äger kommunen stora ytor som inte går att planlägga något annat än verksamhet som är viktiga kommunala angelägenheter på grund av strandskyddet. Det vill säga att den marken kan i framtiden användas för skolor eller t.ex. äldreboenden men förmodligen inte andra typer av verksamheter.

Alla områden har stöd i den översiktsplan kommunen arbetar med. För område 1 (befintlig planlagd skolgård) finns det en gällande detaljplan med stora ytor som det går att bygga på idag. Bedömningen utifrån planförutsättningar och utredningarna är att det går att bygga på marken för område 2 (Öster om Rävlandavägen) inom 2-5 år från när uppdraget att planlägga marken ges. Tidplanen för Område 3 (Samrådsförslaget Fjällastorpskolan) är samma som för område 2 men för skolområde 3 kommer det även krävas stora arbeten och stora investeringar i ledningar och annat som kommer göra att det tar längre tid innan bygget kan komma ingång. I område 3 finns också en större osäkerhet i tidplanen eftersom det förutsätter att en kompletterande naturutredning görs. Naturutredningen är en stor knäckfråga för att säga att det går att bygga i område 2 och 3. Det finns inget krav att göra en naturutredning för område 1, men det skulle vara värdefullt.

När det gäller kostnader för utbyggnad av VA och gata behövs utredningar som underlag för att kunna göra kalkyler. Det går inte beställa den typen av VA-utredningar innan ett planuppdrag. Erfarenhetsmässigt är betydligt billigare att bygga på område 1 och 2 då det är betydligt färre meter nya ledningar och gata som ska byggas då det i område 1 och 2 går att nyttja befintlig infrastruktur på ett helt annat sätt.

Kopplingar till kollektivtrafik är mycket viktig för kommunen som arbetsgivare och för möjligheten att jobba med hållbart resande. Där är kopplingen bättre i område 1 och 2 där det går att nyttja befintlig hållplats för buss 101. Det kommer vara längre till kollektivtrafik i område 3.

	Skolområde 1	**Skolområde 2**	**Skolområde 3**
Marksituationen	Kommunen äger marken, den är planlagd	Kommunen äger marken och kan inte använda den till något annat	Kommunen får köpa marken
Stämmer överens med ÖP2002	Ja	Nej	Nej
Stämmer överens med kommande ÖP	Ja	Ja	Ja
Tid när det går att bygga	Nu	Om cirka 2-5 år förutsatt att ingen överklagar.	Om cirka 2-5 år förutsatt att ingen överklagar. Krävs stora investeringar på marken innan skolan kan börja byggas. Mer arbeten innan byggnationen kan börja.
Naturkopplingsutredning	Behövs egentligen inte men borde göras med hänsyn till Nolån.	Behövs men går att göra mindre omfattande för kommunen	Behövs, om skolan är här går kostnader inte att skjuta till exploatörerna lika enkelt.
VA	Små investeringar	Medelstora investeringar.	Stora, går inte att skjuta lika mycket till exploatörerna.
Kommunala kostnader för utbyggnad gata	Krävs nya anslutningar, kanske broar?	Krävs nya anslutningar, kanske broar?	Stora, handlar också om inköp av vägar mm.
Kopplingar till kollektivtrafik	Mycket bra	Mycket bra	OK.

AVGÖRANDE INVESTERINGAR

Nedanstående punkter belyses inte vanligtvis i en lokaliseringsutredning då det inte direkt är förutsättningar för en plan, dock är det avgörande vilka övriga kostnader utöver byggkostnaderna som projektet för med sig. Kostnaderna berör främst fastighetsenheten då de förväntas finansiera det som byggprojekt för med sig.

För skolområde 1 och 2 kommer det förmodligen att behöver göras nya angöringar eller cykelvägar för att komma åt de nya markytorna. För skolområde 3 krävs kostnadsdrivande vägåtgärder (gång- och cykeltunnel under Rävlandavägen och cirkulationsplats vid Hindåsvägen/Kullavägen). Dessa vägåtgärder kommer inte krävas om skolområdet ligger samlat på samma sida Rävlandavägen (skolområde 1 och 2). I samrådshandlingen framgår inte tydligt hur de åtgärderna ska finansieras.

	Skolområde 1	Skolområde 2	Skolområde 3
Avgörande investeringar	Ny angöring, cykelvägar, bro?	Ny angöring, cykelvägar, bro?	5 miljoner rondell + 30 miljoner tunnel + kommunalt VA + nya vägar längre strecka. Angöring, cykelvägar?
Finns möjlighet att växa flexiblelt? Organiskt för att fördela byggkostnader och inte ta hela investeringen på en gång?	Ja finns möjlighet att bygga idag	Behöver planläggas men kan kombineras med område 1	Kräver stora investeringar. Flexibla möjligheter finns ej stora punktinvesteringar för byggnationen som blir osäker
Flexibla lokalyta - växa och krympa inom lokalerna	Möjligheter finns	Möjligheter finns	Ger inte samma möjlighet att dela upp investeringar i flera delar.
Attraktiv arbetsplats - hållbart resande	Nära busshållplats	Nära busshållplats	Långt från busshållplats.
Barns rörelsefrihet - läge busshållplats	Synpunkter från ungdomsrådet ÖP	Nära busshållplats	Långt från busshållplats.
Skolområdets storlek och uppdelning	Ett samlat område (en enhet)	Två närliggande områden (en enhet)	Två separata områden (två sammankopplade enheter)

Både frågan om Flexibla möjligheter att växa och flexibla lokalytor handlar om att kunna bygga lite pö om pö utan att ta väldigt stora investeringar på samma gång. Om område 1 (befintlig planlagd skolgård) och område 2 (Öster om Rävlandavägen) väljs så kan t.ex. idrottshall byggas på platsen för område 2 och sedan kan fler lokaler byggas efter hand. Den typen av byggnation att bygga lite i taget går inte för område 3. Det går heller inte att låta de olika årskursernas lokaler vara flexibla in i varandra så att det går att nyttja mellan klasserna.

Både attraktiv arbetsplats med hållbart resande blir bättre med område 1+2 då det är större sannolikhet att kollektivtrafik nyttjas på de platserna. Barnkonventionen har blivit lag och därmed borde barnens rörelsefrihet ses som en extra viktig mjuk fråga att bevaka. Det ger större rörelsefrihet för t.ex. de äldre barnen att sluta skolan nära där bussen till Göteborg går och det är större sannolikhet att de orkar cykla till skolan från övriga delar av Bollebygd.

När det gäller skolområdets storlek och uppdelning så finns det både fördelar och nackdelar med stora skolkluster. Förvaltningen bedömer att nackdelarna går att motverka genom intern sektionering för att skapa övergripbara enheter. Två helt separata enheter innebär två skolor som är lättare än ett stort skolområde att övergripa. Förskola och lågstadium bör i sådana fall samsas i Fjällastorpskolan. Två enheter kan innebära dubbla uppsättningar av speciallokaler, till exempel slöjd och bildsal, vilket driver upp kostnaderna för projektet. Fjällastorpskolans lokalisering

kommer i bästa fall upplevas som en skola i tätortens utkant. Blir bostadsbebyggelsen försenad eller inte av över huvud taget riskerar skolan bli en ödslig enklav utan stark koppling med resten av tätorten.

FÖRVALTNINGENS FÖRSLAG TILL FORTSATT HANDLÄGGNING

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att utgångsalternativet för att på bästa sätt tillmötesgå lagstiftade krav, planeringsförutsättningar samt allmänna och enskilda intressen är att jobba efter ett geografiskt samlat planuppdrag som inkluderar skolområde 1 och 2. Förvaltningen anser därmed att samhällsbyggnadsnämnden bör föreslår kommunstyrelsen att ge nämnden ett nytt planuppdrag och för att utreda möjligheterna att planlägga skolan på fastigheterna Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 m.fl. Med det förslaget säkerställs utbudet av grundskollokaler inom överskådlig tid.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att skolområde 3 bättre lämpar sig för enbart förskoleverksamhet när bostadsplanerna för Prästgårdsgärdet och Fjällastorp är längre komna. Planbestämmelserna bör dock vara generösa och tillåta till exempelvis kontor eller kommunala boenden ifall barnkullarna minskar.

MEDVERKANDE

Detta PM är framtaget av Kristina Axelsson (plan-och exploateringschef) och Lars Carlsson (samhällsplanerare) tillsammans med tjänstepersoner från kommunstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

§109 KS2017/52

Ytterligare utredning av lokalisering av skollokaler i Bollebygds kommun

Beslut

Kommunstyrelsens beslut 2018-01-22, § 5, läggs vilande i avvaktan på vidare utredning.

Kommunstyrelsen ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att studera möjligheterna att lokalisera skollokaler och kommunal service på befintlig byggrätt på Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 eller Bollebygds prästgård 1:1. Utredningarna startar och återrapporteras till kommunstyrelsen snarast, förutsatt att samhällsbyggnadsnämnden beviljar ianspråktagande av medel ur investeringsbudgeten för fastighet.

Ärendet

Bollebygds kommun är i behov av lokaler för skola, förskola, matsal, idrottshall m.m. Kommunfullmäktige beslutade om medel till ny skola, förskola och idrottshall i budgeten 2018. I januari 2018 beslutade kommunstyrelsen att fastställa ”Kulla” för lokalisering av ny förskola samt skola för årskurs 7-9. Projektet namnsattes därefter av samhällsbyggnadsnämnden i mars 2018 (SBN2018/61 § 62). I framtagandet av detaljplanen förlades sedan ett område markerat med skola på fastigheten Bollebygds prästgård 1:1 utmed Kullavägen. Sedan kommunstyrelsens beslut i januari 2018 har ny information och nya förutsättningar tillkommit som gör att verkställigheten av kommunstyrelsens beslut behöver avvaktas i syfte att göra fler utredningar.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens beslut 2018-01-22, § 5, läggs vilande i avvaktan på vidare utredning. Kommunstyrelsen ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att studera möjligheterna att lokalisera skollokaler och kommunal service på befintlig byggrätt på Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 eller Bollebygds prästgård 1:1. Utredningarna startar och återrapporteras till kommunstyrelsen snarast, förutsatt att samhällsbyggnadsnämnden beviljar ianspråktagande av medel ur investeringsbudgeten för fastighet.

Ajournering
Sammanträdet ajourneras kl 15-15.10.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- §65 KSAU Ytterligare utredning av lokalisering av skollokaler i Bollebygds kommun
- Beslut om ytterligare utredning av lokalisering av skollokaler

Skickas till
Samhällsbyggnadsnämnden

9. Planuppdrag för ny förskola i Olsfors - yttrande från utbildningsnämnden KS2021/99

§57 KS2021/99

Planuppdrag för ny förskola i Olsfors

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar ärendet, med samhällsbyggnadsnämndens förslag, till utbildningsnämnden för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2021-05-18. Yttrandet ska innehålla uppgift om angivet behov i lokaliseringsutredningens 1.5 föreligger. Kommunstyrelsen önskar också i yttrandet få svar från utbildningsnämnden kring antalet barn i åldrarna 0-13 år, de senaste 10 åren och de kommande 10 åren, i Olsfors, samt hur många kvm det blir per elev när man ianspråktar den befintliga Söråns förskolas lokaler.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag i januari 2018 att utreda förutsättningarna för att tillmötesgå bildnings- och omsorgsnämndens lokalbehov för förskola och skola i Olsfors. Arbete med en lokaliseringsutredning påbörjades därefter och utredningen kom fram till att område C.) Väster om Gesebolsvägen var den bästa lokaliseringen. Område C benämns som område 1: Skolskogstomten i den senare lokaliseringsutredningen som genomfördes. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade i februari 2019 att återremittera ärendet för en fördjupad och mer specificerad beskrivning av olika alternativ och kostnader. Efter att ärendet återremitterats kompletterades lokaliseringsutredningen med område G. Bäckvägen på grund av dess närhet till befintligt skolområde. Lokaliseringsalternativet har uteslutits i den senare lokaliseringsutredningen på grund av att den inte uppfyller ytkraven. I den senare lokaliseringsutredningen utökas storleken för de tidigare utredda områdena och två nya alternativ läggs till i utredningen, område 4: Sågdammstomten och område 6: Vannasjötomten. Totalt har 6 lokaliseringsalternativ utvärderats. Det alternativ som bedöms mest lämpligt för en ny förskola i Olsfors är område 5: Omegatomten på fastigheten Örlid 1:2 som kommunen äger samt Lövaslätt 1:1 och Lövaslätt 1:12. Bedömningen grundar sig på att platsen ligger nära positiva naturvärden, ger samordningsvinster främst för skolverksamhet men även för föräldrar, har nära till befintlig infrastruktur och det finns goda möjligheter för hållbart resande med kollektivtrafik, gång och cykel.

Förslag till beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen remitterar ärendet, med samhällsbyggnadsnämndens förslag, till utbildningsnämnden för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2021-05-18. Yttrandet ska innehålla uppgift om angivet behov i lokaliseringsutredningens 1.5 föreligger. Kommunstyrelsen önskar också i yttrandet få svar från utbildningsnämnden kring antalet barn i åldrarna 0-13 år, de senaste 10 åren och de kommande 10 åren, i Olsfors, samt hur många kvm det blir per elev när man ianspråktar den befintliga Söråns förskolas lokaler.

Arbetsutskottets förslag bifalls av Jonas Ahlgren (S).

Ledamöternas förslag till beslut
Michael Plogell (FR) föreslår som tilläggsförslag att följande mening i förslaget stryks; Kommunstyrelsen önskar också i yttrandet få svar från utbildningsnämnden kring antalet barn i åldrarna 0-13 år, de senaste 10 åren och de kommande 10 åren, i Olsfors.

Efter diskussion återtar Michael Plogell (FR) sitt tilläggsförslag. Ordföranden konstaterar att endast arbetsutskottets förslag därmed återstår.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- §37 KSAU Planuppdrag för ny förskola i Olsfors
- SBN § 59, lokaliseringsutredning förskola Olsfors
- Lokaliseringsutredning förskola Olsfors

Skickas till

Utbildningsnämnden, planchef för kännedom

§34 UN2021/88

Lokaliseringsutredning ny förskola i Olsfors

Beslut
Utbildningsnämnden beslutar sända yttrandet som svar till Kommunstyrelsen.

Ärendet
Utbildningsnämndens föregångare Bildnings- och omsorgsnämnden samt Barn- och utbildningsnämnden har under många år påtalat svårigheterna med att i Örelundsskolan och Söråns förskola få plats för de elever och barn som är skrivna i upptagningsområdet. Det har betytt att under de senaste åren har alltid barn från Olsfors haft sin förskoleplacering inne i Bollebygd. I dagsläget är det åtta barn från Olsfors som har sina placeringar inne i Bollebygd.

Örelundskolan byggdes för mer än 50 år sedan, med ett annat uppdrag än dagens skola. Under 2014 genomfördes en ombyggnation för att anpassa skolan till nutidens krav. Dock var det enbart en ombyggnation och ingen utbyggnad med anledning av att järnvägen omöjliggjorde beviljande av bygglov som då söktes.

Förskolan i Olsfors byggdes om 2012 för att kunna ta emot 80 barn. Byggnaden är ursprungligen upprättad för att vara skola (lågstadiet).

Biblioteket i Olsfors har av utrymmesskäl förpassats till lokaler som ej möjliggör öppethållande för allmänheten.

Utbildningsnämndens förslag är och har varit att förskolan får nya lokaler och att delar av skolverksamheten samt bibliotek flyttar in i Sörån.

Kommunstyrelsen ställer tre frågor till Utbildningsnämnden
1.Hur många barn i åldrarna 0-13 år som funnits i Olsfors de senaste 10 åren och de kommande 10 åren?
2.Hur många kvadratmeter blir det per elev i den befintliga Söråns lokaler?
3.Yttrande om de behov som finns i lokalutredningen punkt. 1.5

Förvaltningens förslag till beslut
Utbildningsnämnden beslutar sända yttrandet som svar till Kommunstyrelsen.
Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag kan antas och finner att så sker.

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar sända yttrandet som svar till Kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Lokaliseringsutredning för förskola i Olsfors
- Svar till Kommunstyrelsen om lokaliseringsutredning för ny förskola Olsfors,
- §57 KS Planuppdrag för ny förskola i Olsfors(KS202199-5) (2)
- §59 SBN Lokaliseringsutredning och förs...ny förskola i Olsfors(SBN202161-4)
- Lokaliseringsutredning för ny förskola i Olsfors(SBN202161-1)
- Lokaliseringsutredning och förslag om u...ny förskola i Olsfors(SBN202161-3)

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsnämnden

Annelie Fischer | Utbildningschef
0734-64 72 00 | annelie.fischer@bollebygd.se

YTTRANDE
Skapad 2021-04-25
Antaget **210517**

Dnr : **UN2021/88-6**

Kommunstyrelsen

Svar till Kommunstyrelsen om lokaliseringsutredning för ny förskola Olsfors,

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsnämndens föregångare Bildnings- och omsorgsnämnden samt Barn- och utbildningsnämnden har under många år påtalat svårigheterna med att i Örelundsskolan och Söråns förskola få plats för de elever och barn som är skrivna i upptagningsområdet. Det har betytt att under de senaste åren har alltid barn från Olsfors haft sin förskoleplacering inne i Bollebygd. I dagsläget är det åtta barn från Olsfors som har sina placeringar inne i Bollebygd.

Örelundskolan byggdes för mer än 50 år sedan, med ett annat uppdrag än dagens skola. Under 2014 genomfördes en ombyggnation för att anpassa skolan till nutidens krav. Dock var det enbart en ombyggnation och ingen utbyggnad med anledning av att järnvägen omöjliggjorde beviljande av bygglov som då söktes.

Förskolan i Olsfors byggdes om 2012 för att kunna ta emot 80 barn. Byggnaden är ursprungligen upprättad för att vara skola (lågstadiet).

Biblioteket i Olsfors har av utrymmesskäl förpassats till lokaler som ej möjliggör öppethållande för allmänheten.

Utbildningsnämndens förslag är och har varit att förskolan får nya lokaler och att delar av skolverksamheten samt bibliotek flyttar in i Sörån.

Kommunstyrelsen ställer tre frågor till Utbildningsnämnden

1. Hur många barn i åldrarna 0-13 år som funnits i Olsfors de senaste 10 åren och de kommande 10 åren?
2. Hur många kvadratmeter blir det per elev i den befintliga Söråns lokaler?
3. Yttrande om de behov som finns i lokalutredningen punkt. 1.5

Yttrande

1. De senaste 10 åren har det i upptagninsområdet för Olfors funnits i genomsnitt 268 barn per år i åldrarna 0 -13 år.
   Prognos för kommande 10 år är ett genomsnitt på 268 barn i åldrarna 0 -13 år

2. Utbildningsförvaltningen beräknar att om ytan för biblioteket ej räknas in så blir det knappt 10 kvm per elev under skoltid och 7,5 kvm per elev under fritidshemstid

En bra planering som nämnden ser det är att bibliotek, förskoleklassen och åk 1-2 är på Sörån tillsammans med fritidshemmet. Nämnden ser gärna att biblioteket finns i mitten av byggnaden eller i en av avdelningarna mot vägen. Då matsalen på Örelundsskolan ej rymmer alla elever kan klasserna och fritidshemsgrupperna med fördel även äta frukost, lunch och mellanmål på Sörån. Men utformningen av skolans inre organisation är en fråga för rektor och dess medarbetare i fritidshem, förskoleklass och grundskola att tillsammans med enhetschef för kultur och fritid samt bibliotekarier utforma utifrån varje verksamhetsforms särart och behov.

3. Utbildningsnämnden anser att det är ett rimligt avvägande, en förskola med sex avdelningar som rymmer 12-24 barn/avdelning. Att två våningar är möjligt men inte ett krav. Övrigt stämmer bra överens med lokalutredningens beskrivning.

BOLLEBYGDS KOMMUN
Utbildningsnämnden

Ingridh Anderen
Ordförande

Annelie Fischer
Förvaltningschef

§59 SBN2021/61

Lokaliseringsutredning och förslag om uppdrag för detaljplan för ny förskola i Olsfors

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden ställer sig bakom lokaliseringsutredningen och föreslår kommunstyrelsen lämna samhällsbyggnadsnämnden ett planuppdrag för ny förskola i Olsfors på Omegatomten och fastigheterna Örlid 1:2, Lövaslätt 1:1 samt Lövaslätt 1:12.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar, förutsatt att kommunstyrelsen ger samhällsbyggnadsnämnden planuppdraget, att under 2021 ianspråkta ca 900 000 kronor ur investeringspost ”fastighet” för de utredningar som krävs vid framtagande av detaljplan för ny förskola i Olsfors.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbar justering av ärendet ska ske.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav i beslut 2018-01-22 § 6 samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att tillmötesgå bildnings- och omsorgsnämndens lokalbehov för förskola och skola i Olsfors. Arbete med en lokaliseringsutredning påbörjades därefter och utredningen kom fram till att område C.) Väster om Gesebolsvägen var den bästa lokaliseringen. Område C benämns som område 1: Skolskogstomten i den senare lokaliseringsutredningen som genomfördes.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2019-02-11 § 43 att återremittera ärendet för en fördjupad och mer specificerad beskrivning av olika alternativ och kostnader. Efter att ärendet återremitterats kompletterades lokaliseringsutredningen med område G.) Bäckvägen på grund av dess närhet till befintligt skolområde. Lokaliseringsalternativet har uteslutits i den senare lokaliseringsutredningen på grund av att den inte uppfyller ytkraven.

I den senare lokaliseringsutredningen utökas storleken för de tidigare utredda områdena och två nya alternativ läggs till i utredningen, område 4: Sågdammstomten och område 6: Vannasjötomten. Totalt har 6 lokaliseringsalternativ utvärderats.

Det alternativ som bedöms mest lämpligt för en ny förskola i Olsfors är område 5: Omegatomten på fastigheten Örlid 1:2 som kommunen äger samt Lövaslätt 1:1 och Lövaslätt 1:12. Bedömningen grundar sig på att platsen ligger nära positiva naturvärden, ger samordningsvinster främst för skolverksamhet men även för föräldrar, har nära till befintlig infrastruktur och det finns goda möjligheter för hållbart resande med kollektivtrafik, gång och cykel.

I detaljplanearbetet för det föreslagna lokaliseringsalternativet kommer det rimligen behövas utredningar för:
- Geoteknik och markmiljö
- VA-dagvattenutredning, översvämning, skyfall
- Strandskydd, kompensationsåtgärder
- Trafiklösning
- Buller, störande verksamhet
- Arkeologi (+ utgrävning om det krävs)
- Naturvärdesinventering
- Värdering

Förvaltningens bedömning är att det är mer fördelaktigt att bygga på egen mark. Lokaliseringsalternativet Omegatomten är till största del kommunägd mark. En centralt lokaliserad förskola ger flera samhällsnyttiga vinster bland annat nyttjande av befintlig infrastruktur, attraktiv arbetsplats, närhet till kollektivtrafik, grönområde och befintligt skolområde.

Ärendets beredning
Ärendet har handlagts och föredragits av samhällsplanerare Diddi Carlsson och plan- och exploateringschef Kristina Axelsson.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut
Samhällsbyggnadsnämnden ställer sig bakom lokaliseringsutredningen och föreslår kommunstyrelsen lämna samhällsbyggnadsnämnden ett planuppdrag för ny förskola i Olsfors på Omegatomten och fastigheterna Örlid 1:2, Lövaslätt 1:1 samt Lövaslätt 1:12.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar, förutsatt att kommunstyrelsen ger samhällsbyggnadsnämnden planuppdraget, att under 2021 ianspråkta ca 900 000 kronor ur investeringspost ”fastighet” för de utredningar som krävs vid framtagande av detaljplan för ny förskola i Olsfors.

Ledamöters förslag till beslut
Sandra Eliasson (C) föreslår följande som tilläggsförslag: Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbar justering av ärendet ska ske.

Beslutsgång
Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut och ett tilläggsförslag. Ordföranden frågar först om samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut och finner att så sker. Ordförande frågar därefter om samhällsbyggnadsnämnden kan besluta om omedelbar justering och finner att ärendet ska justeras omedelbart.

Beslutsunderlag

- Lokaliseringsutredning och förslag om uppdrag för detaljplan för ny förskola i Olsfors
- Lokaliseringsutredning för ny förskola i Olsfors

Skickas till

Utbildningsnämnden
Kommunstyrelsen
Namnberedningen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Lokaliseringsutredning

För en ny förskola i Olsfors

Upprättad av Plan- och exploateringsenheten,
Samhällsbyggnadsförvaltningen 2021-02-25

SBN2020/177

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag att ta fram förslag på möjlig lokalisering av förskola i Olsfors. Utredningen ska ligga till grund för en ny detaljplan.

Örelundsskolan och Söråns förskola är i behov av större lokaler. Förslaget är att bygga en ny förskola i 6 avdelningar för 120 barn i Olsfors. Detta skulle möjliggöra för Örelundsskolan att återta förskolebyggnaden som ursprungligen upprättades för att vara lågstadieskola.

I denna lokaliseringsutredning har 6 olika alternativ utretts: Område 1: Skolskogstomten, Område 2: Kyrkvägstomten, Område 3: Eriksdalstomten, Område 4: Sågdammstomten, Område 5: Omegatomten och Område 6: Vannasjötomten

Bedömningen är att Område 5: Omegatomten är den mest lämpliga platsen för en ny förskola i Olsfors. Bedömningen grundar sig på att platsen ligger nära positiva naturvärden, ger samordningsvinster främst för skolverksamhet men även för föräldrar, har nära till befintlig infrastruktur samt att det finns goda möjligheter för hållbart resande med kollektivtrafik, gång och cykel. Området består idag av skog och grusad yta. Det finns möjligheter att expandera skolverksamheten och samnyttja resurser med grundskolan. Men en eventuell utökning av skolverksamheten i framtiden sker då på bekostnad av natur- och rekreationsvärden. Nackdelar och försvårande faktorer för det valda området är översvämningsrisken och strandskyddet. Trafiksäkerheten bedöms kunna åtgärdas. Slutsatsen till varför området anses lämpligt är det centrala läget, närheten till det befintliga skolområdet och grönområden. Det centrala läget i orten kommer att stärkas när verksamhetsområdet i centrala Olsfors omvandlas till bostäder. Området har därför nära till befintliga bostäder och närhet till framtida bostäder och service.

Dokumentet ska läsas som två-sidigt uppslag.

1. INLEDNING 4

1.1 BAKGRUND 4
1.2 ÄRENDEGÅNG 5
1.3 UPPDRAG OCH SYFTE 6
1.4 ORGANISATION 6
1.5 BEHOV 7
Parkeringsnorm för bilar i Bollebygds kommun 7
1.6 AVGRÄNSNING AV UTREDNINGSOMRÅDE 8

2. BEDÖMNINGSKRITERIER 9

2.1 BARNKONVENTIONEN 9
2.2 BEDÖMNINGSKRITERIER 9

3. BEDÖMNING 11

3.1 STRATEGISK PLANERING OCH STYRDOKUMENT 11
3.1.1 Översiktsplan 2002 11
3.1.2 Utvecklingsplan för Olsfors Hultafors 11
3.1.3 Översiktsplan 2022 samrådshandling 12
3.1.4 Lokalresursplan 2020-2029 13
3.2 GRÖN INFRASTRUKTUR, GRÖNOMRÅDESPLAN OCH KOMPENSATIONSÅTGÄRDER 14
3.3 MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR 15
3.4 TEKNISK INFRASTRUKTUR 16
3.5 HÅLLBART RESANDE OCH TRAFIK 16
3.6 TILLGÄNGLIGHET OCH TRYGGHET 16
3.7 STÖRNINGAR OCH UTREDNINGSBEHOV 17
3.8 GENOMFÖRANDE OCH EKONOMI 18

4. UTREDDA ALTERNATIV 19

4.1 OMRÅDE 1: SKOLSKOGSTOMTEN 19
4.2 OMRÅDE 2: KYRKVÄGSTOMTEN 23
4.3 OMRÅDE 3: ERIKSDALSTOMTEN 27
4.4 OMRÅDE 4: SÅGDAMMSTOMTEN 31
4.5 OMRÅDE 5: OMEGATOMTEN 35
4.6 OMRÅDE 6: VANNASJÖTOMTEN 40

5. SLUTSATS 44

5.1 LÅNGSIKTIGA FÖRDELAR FÖR SAMHÄLLET 44
5.2 MOTIVERING AV VALT ALTERNATIV 44
5.3 KONSEKVENSER MED ATT TA OMRÅDET I ANSPRÅK 45

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Samhällsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag att ta fram förslag på möjlig lokalisering av förskola i Olsfors. Utredningen ska ligga till grund för en ny detaljplan.

Utbildningsförvaltningen beskrev behovet av större lokaler i lokalprogrammet 2017, både för grundskolan och förskolan. Samhällsbyggnadsförvaltningen fick 2018 i uppdrag att utreda förutsättningarna för att tillmötesgå bildnings- och omsorgsnämndens lokalbehov för förskola och skola i Olsfors. Viket resulterade i att ett lokaliseringsarbete påbörjades för en ny förskola i Olsfors. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2019 att återremittera ärendet för en fördjupad och mer specificerad beskrivning av olika alternativ och kostnader. Denna lokaliseringsutredning är en revidering av lokaliseringsutredningen som gjordes 2019.

Olsfors växer och både skola och förskola bedöms ha ett växande barn- och elevunderlag. Det senaste årets statistik visar en ökning av barnfamiljer samtidigt som skolans och förskolans lokaler nyttjas fullt ut. Det akuta behovet av lokaler tillgodosågs med en fristående byggnad (Guldgruvan) på skolans område. Guldgruvan har använts både som förskola och fritidshem beroende på vart behoven varit störst. Just nu används den som fritidshem. Dock finns ett behov från både skola och förskola om utökning av lokaler. Örelundskolan byggdes för mer än 50 år sedan, med ett annat uppdrag än dagens skola. Under 2014 genomfördes en ombyggnation för att anpassa skolan till nutidens krav men elevantalet fortsätter att öka. Det innebär att det finns behov av ytterligare fler klassrum och andra lämpliga lokaler. Förskolan i Olsfors byggdes om 2012 för att kunna ta emot 80 barn. Förskolebyggnaden är ursprungligen upprättad för att vara lågstadieskola. Förslaget på lösning är att förskolebyggnaden ska återupptas för grundskoleverksamhet och att en ny förskola i 6 avdelningar med plats för 120 barn ska byggas, vilket innebär en utökning med 40 förskoleplatser.

Örelundsskolan är en kommunal F-6 skola i Olsfors och har läsåret 2020/2021, 145 elever, från förskoleklass till årskurs 6. Det är 18-28 elever i varje klass. Skolan utgår från åldershomogena klasser och från och med vt 2021 finns två fritidshemsavdelningar. Det är idag 85 elever inskrivna i fritidshemmet. Elever och pedagogisk personal är fördelade på tre arbetslag, åk F-3, åk 4-6 och fritidshem.

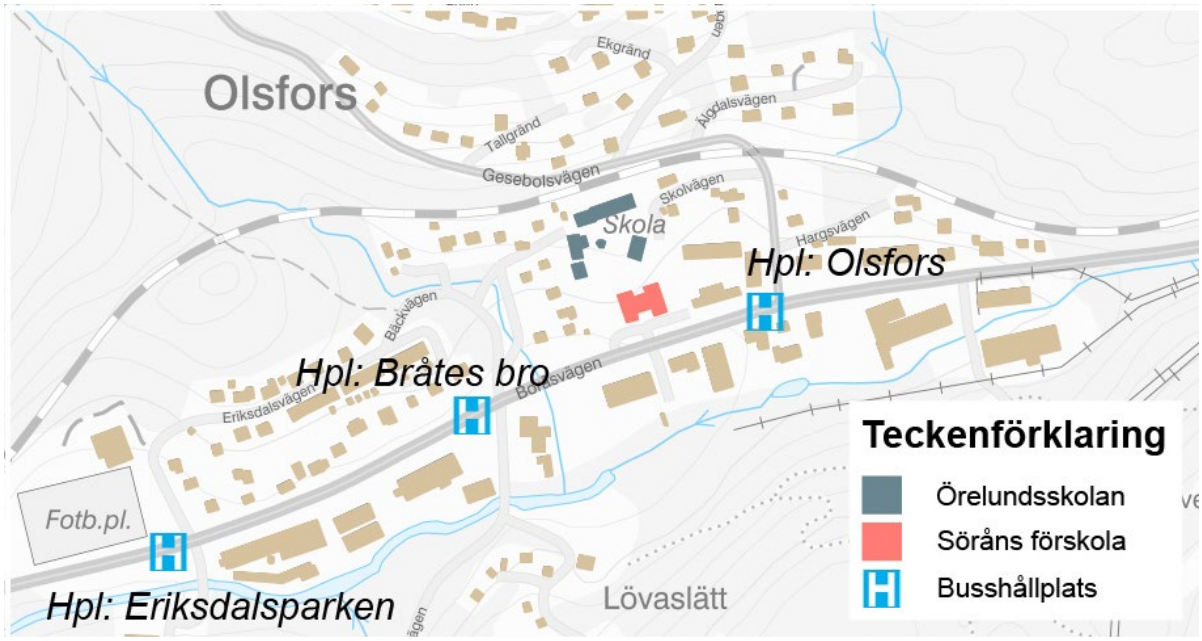

Figur 1. Befintlig placerings av grundskola och förskola.

Söråns förskola är en kommunal förskola i Olsfors och har i dagsläget 75 barn inskrivna. Byggnaden har 780 i bruttototalarea och med rekommendation om 10-12 kvm/ barn blir maxantalet 80 barn vilket är uppnått sen ett antal år tillbaka. Statsbidraget för mindre barngrupper gör att förskolan har 75 barn istället för 80 barn. Under våren finns ytterligare 7 barn som önskat plats på Sörån men ej kunnat beredas. Förskolan är byggd för fyra avdelningar, två yngrebarnsavdelningar och två äldrebarnsavdelningar. Men de två äldrebarnsavdelningarna är delade i fyra mindre grupper. Förskolan är alltså byggd för fyra avdelningar men används som en förskola med sex avdelningar varav 10-15 barn per avdelning.

1.2 Ärendegång

1.2.1 Lokalprogram för ny förskola och grundskola i Bollebygds kommun, upprättat 2017-10-09

Lokalprogrammet anger de behov som Bildnings- och omsorgsförvaltningen har identifierat för ny förskola och grundskola inom kommunen.

1.2.2 Bildnings- och omsorgsnämndens beslut 2017-11-27 § 113

BON2017/356 Lokalbehov för förskola och skola i Olsfors

Bildnings- och omsorgsnämnden beslutar att överlämna behovet av lokaler för förskola och skola i Olsfors till kommunstyrelsen för vidare behandling.

1.2.3 Kommunstyrelsens beslut 2018-01-22 § 6

KS2017/317 Lokalbehov för förskola och skola i Olsfors

Kommunstyrelsen ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att tillmötesgå bildnings- och omsorgsnämndens lokalbehov för förskola och skola i Olsfors.

1.2.4 Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2019-02-11 § 43

SBN2019/19 Lokaliseringsutredning Olsfors

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ärendet återremitteras för en fördjupad och mer specificerad beskrivning av olika alternativ och kostnader

1.2.5 Lokaliseringsutredning – Lokalisering och placering av kommunala verksamheter, upprättat 2019-08-23

Utredningen kom fram till att område C.) Väster om Gesebolsvägen var den bästa lokaliseringen. Område C benämns som Område 1: Skolskogstomten i denna lokaliseringsutredning.

Efter att ärendet återremitterats kompletterades lokaliseringsutredningen med Område G.) Bäckvägen på grund av dess närhet till befintligt skolområde. Området utvärderades men uppfyllde inte ytkraven. Lokaliseringsalternativet har uteslutits inför denna lokaliseringsutredning.

1.2.6 Verksamhetsplan 2020, upprättat 2020-01-03

I investeringsbudgeten 2020 för Fastighetsenheten är projektet Förskola Olsfors inte kostnadsbedömt, förvaltningen behöver tillskriva nämnden förslag om att få ta i anspråk medel ur respektive investeringsport.

1.2.7 Kommunstyrelsens beslut 2020-05-26 § 75

KS2019/222 Planprioritering för Bollebygds kommun

Kommunstyrelsen antar ärendet ”Utredningsuppdrag förskola Olsfors” som nummer 4 av 9 i planprioriteringen 2020.

1.2.8 Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2020-09-14 § 187

SBN2020/177 Lokaliseringsutredning för förskola i Olsfors – ianspråktagande av medel

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner att medel tas i anspråk från investeringspost ”fastighet” ur budgeten år 2020 för genomförande av den geotekniska- och markmiljöutredning som krävs för lokaliseringsutredningen för förskola i Olsfors. Men inga utredningar beställdes det året.

1.3 Uppdrag och syfte

Den 22 januari 2018 (KS2017/317 § 6) gav kommunstyrelsen samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att tillmötesgå bildnings- och omsorgsnämndens lokalbehov för förskola och skola i Olsfors.

Syftet med lokaliseringsutredningen är att hitta och redovisa den mest lämpliga platsen för en ny förskola på 6 avdelningar i Olsfors.

1.4 Organisation

I arbetet har följande personer medverkat

Namn	Förvaltning	Ansvar och uppgifter
Arbetsgrupp		
Diddi Carlson	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Samhällsplanerare och rapportförfattare
Max Lundell	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Samhällsplanerare
Henrik Andersson	Development Partner	Konsult exploateringsingenjör
Daniel Kopp	Samhällsbyggnadsförvaltningen	VA-ingenjör
Kristina Axelsson	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Plan- och exploateringschef och granskare
Referensgrupp		
Jennie Wessbo	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Lokalstrateg och granskare
Annelie Fischer	Utbildningsförvaltningen	Förvaltningschef och sakkunnig
Milena Lampret	Utbildningsförvaltningen	Rektor Örelundsskolan
Maria Elvingsson	Utbildningsförvaltningen	Rektor Söråns förskola
Joakim Mattsson	Södra Älvsborgs Räddningsförbund	Brandingenjör och sakkunnig

1.5 Behov

Utbildningsförvaltningen har behov av en ny förskola i Olsfors och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är att det behövs en tomt på minst 6 500 kvm för en förskola med 6 avdelningar. Lokalresursplanen 2020-2029 beskriver att Örelundsskolan under flera år har saknat lokalytor, det är den skola i Bollebygds Kommun som har minst kvm yta per elev. Förslaget på lösning är att Örelundsskolan tar över Söråns förskolas ytor och att en ny förskola med 6 avdelningar byggs.

Yta

- 6 avdelningar för sammanlagt 120 barn
- Byggnaden bör vara i 2 våningar
- Byggyta per barn 12 kvm, sammanlagt 1 440 kvm bruttoarea
- Friyta per barn 30-40 kvm, sammanlagt 4 800 kvm.
  Minsta totala friytan är 3000 kvm enligt Boverket
- Total yta: 1440 + 4800 = 6240 kvm. Avrundas till 6500 kvm

Parkering och avstånd

- Personal cirka 20 anställda
- Bilparkering 45 % (+- 10 %) av antalet anställda, 9 parkeringsplatser för personal
- Bilparkering 15 % (+- 10 %) av antalet elever, 18 parkeringsplatser för föräldrar
- Sammanlagt 27 parkeringsplatser för bil
- Cykelparkering 15 % av antalet anställda, 18 cykelparkeringar
- Cykelparkering 12,5 % av antalet elever, 15 cykelparkeringar
- Sammanlagt 33 cykelparkeringar
- Varutransport 1 gång/vecka och sophantering med mera
- 500 – 1 000 m avstånd till reningsverket i Olsfors

Parkeringsnorm för bilar i Bollebygds kommun

Parkeringsnormen är från år 2009 och behöver uppdateras. Normtal för skolor och förskolor har inte tagits fram i parkeringsnormen. Vad framtagandet motiverades detta med att behovet för parkering till skolverksamhet kan variera mycket beroende på lokalisering och storlek på verksamheten. En särskild utredning måste göras i dessa fall. Förskolor bedöms ha ett större behov av parkeringsplatser jämfört med skolor eftersom barnen som ska till förskolan lämnas med bil i större utsträckning. Hur skolan ligger i förhållande till kollektivtrafik och bostäder har också betydelse. Parkeringstalen i denna lokaliseringsutredning är en uppskattning för att ge vägledning om vilka ytor som krävs för bil- och cykelparkering.

1.6 Avgränsning av utredningsområde

Utredningsområdet begränsas till Olsfors tätort eftersom närhet till bostäder, infrastrukturnät och kollektivtrafik anses väsentligt.

I denna lokaliseringsutredning har 6 olika alternativ utretts:

- Område 1: Skolskogstomten
- Område 2: Kyrkvägstomten
- Område 3: Eriksdalstomten
- Område 4: Sågdammstomten
- Område 5: Omegatomten
- Område 6: Vannasjötomten

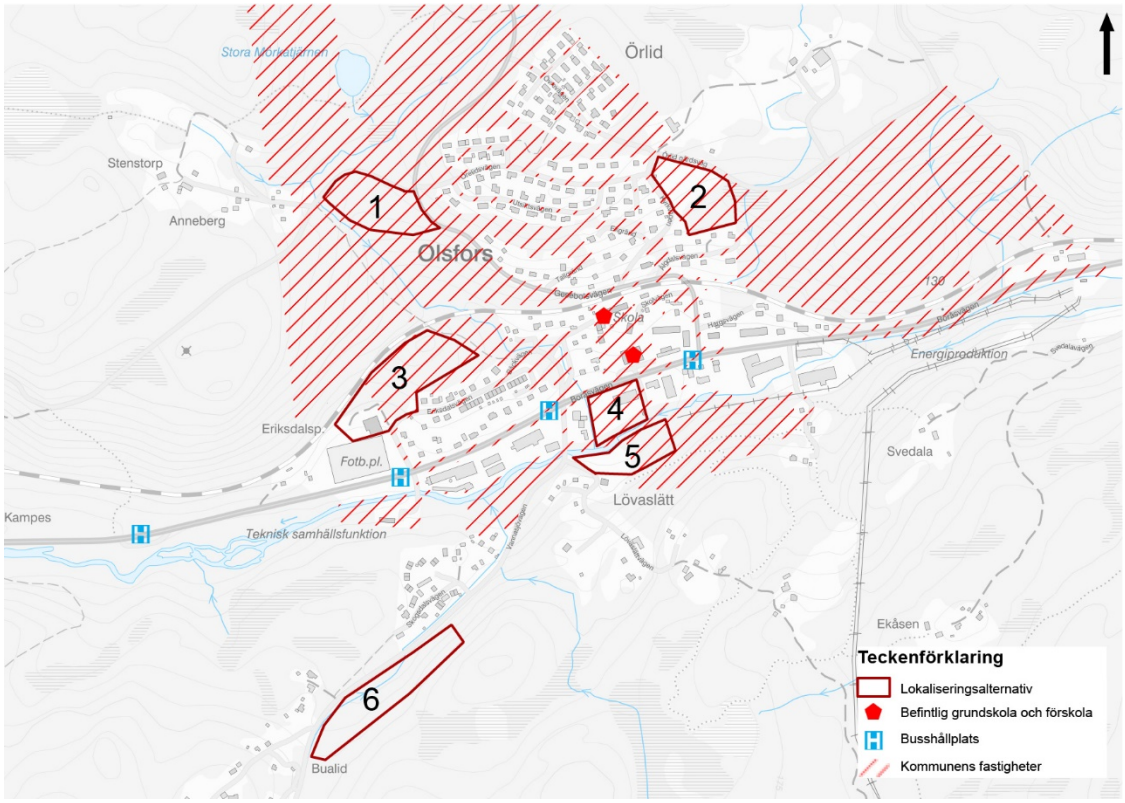

Figur 2. Kommunägd mark skrafferat i rött.

2. Bedömningskriterier

2.1 Barnkonventionen

Barnkonventionen har blivit lag vilket innebär att barn och ungas rättigheter stärks. Det finns fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn[1]:

1. Alla barn har samma rättigheter och lika värde
2. Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
3. Alla barn har rätt till liv och utveckling
4. Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Denna lokaliseringsutredning tar hänsyn till dessa fyra punkter och särskilt när det gäller punkt 2 och 3. En ny förskola i Olsfors ger fler barn i närområdet möjlighet till lärande och en god utveckling. Det kommer att ses över hur barns perspektiv fortsatt kan inkluderas i projektet med en ny förskola. En möjlig idé är att involvera barn i utformningsarbetet av förskolans inne- och/eller utemiljöer.

2.2 Bedömningskriterier

Utvärderingen av olika alternativa lokaliseringar har skett utifrån flera parametrar, huvudsakligen utifrån 8 olika kategorier och huvudfrågor. Kategorierna baseras på kommunens planberedningsmall som används för att bedöma inkomna planbeskedsansökningar (se bilaga 1). De 8 kategorierna är baserat på 3 prioriteringsnivåer. Den första och grundläggande prioriteringsnivån (X) redogör de övergripande förutsättningarna som samtliga alternativ måste förhålla sig till. Det ska poängteras att prioriteringsnivån inte är lägst i den bemärkelsen att den har mindre betydelse, utan mer att den är av en övergripande karaktär. Den andra prioriteringsnivån (II) redogör för de förutsättningar och risker som sannolikt kan hanteras byggtekniskt eller med strategisk utbyggnad. Den högsta prioriteringsnivån (I) redogör de viktigaste och mest avgörande kriterierna för ändamålet förskoleverksamhet.

Prioriteringsnivå	Rubrikordning	Kategori
X	1.	Strategisk planering och styrdokument
X	2.	Grön infrastruktur, grönområdesplan och kompensationsåtgärder
II	3.	Markens förutsättningar
II	4.	Teknisk infrastruktur
I	5.	Hållbart resande och trafik
I	6.	Tillgänglighet och trygghet
I	7.	Störningar och utredningsbehov
I	8.	Genomförande och ekonomi

[1] Barnkonventionen - UNICEF Sverige

1. Strategisk planering och styrdokument

   Huvudfråga: Vad anger de övergripande strategiska dokumenten och styrdokumenten om tätortens utveckling bland annat när det gäller bostäder och befolkningsutveckling?

2. Grön infrastruktur, grönområdesplan och kompensationsåtgärder

   Huvudfråga: Vad anger övergripande naturvärdesinventeringar, grönområdesplaner för tätorten?

3. Markens förutsättningar

   Huvudfråga: Hur ser markens förutsättningar ut när det gäller stabilitet, risker och tillgänglighet?

4. Teknisk infrastruktur

   Huvudfråga: Hur ser den tekniska infrastrukturen ut när det gäller ledningar och risker?

5. Hållbart resande och trafik

   Huvudfråga: Hur ser vägstrukturen ut och vilka möjligheter finns det för hållbart resande?

6. Tillgänglighet och trygghet

   Huvudfråga: vilken service finns i närheten? Gångavstånd anses vara inom cirka 500 meter)

7. Störningar och utredningsbehov

   Huvudfråga: Vad säger övergripande riskutredningar och är den tillämpbar? (buller och vibrationer, farligt gods, störande verksamheter, översvämning, etc.)

8. Genomförande och ekonomi

   Huvudfråga: Hur ser det ut när det gäller ansvarsfördelning, avtal och ekonomiska kostnader?

3. Bedömning

3.1 Strategisk planering och styrdokument

Översiktsplanen från år 2002 (ÖP 02) och utvecklingsplanen för Olsfors och Hultafors från år 2008 gäller fortfarande men är inte längre aktuella. Framtagande av ny översiktsplan pågår och kommer att ersätta de två nämnda styrdokumenten.

Översiktsplanen 2022 samrådshandling (ÖP 2022) och Lokalresursplanen 2020-2029 är två kommunövergripande dokument som anger och beskriver riktningen på bostadsbebyggelsen och befolkningsökningen. En befolkningsökning anges i båda dokumenten och i lokalresursplanen finns prognosen att antalet barnfamiljer i Olsfors kommer öka. De två styrdokumenten är inte antagna än men är mer aktuella och ger en bättre bild av nuläget, kommunens framtidsvision samt framtidsprognoser.

3.1.1 Översiktsplan 2002

Den gällande översiktsplanen antogs av kommunfullmäktige 2002-02-07. Arbete pågår med att förnya översiktsplanen och enligt tidplanen beräknas ett antagande år 2022.

Huvuddelen av den styrda bostadsbebyggelsen ska ske i tätorterna. Det är viktigt att orterna ges möjlighet att behålla och utveckla sin livskraft. En stor del av ÖP 02 hänvisar till utvecklingsplanen för Olsfors Hultafors.

3.1.2 Utvecklingsplan för Olsfors Hultafors

Utvecklingsplanen antogs av kommunfullmäktige 2008-09-18. Därför ses planens aktualitet över i samband med den nya översiktsplanen (ÖP 2022).

Utgångspunkt är i huvudsak att nya bostadsområden ska ligga med närhet till befintlig bebyggelse och till kollektivtrafik. Utvecklingsplanens inriktning är att Olsfors och Hultafors på sikt ska växa närmare varandra. Tyngdpunkten i Olsfors föreslås därför i den östra delen av orten. På längre sikt ses de båda orterna knyts samman uppe på höjderna. Även en varierad bebyggelsestruktur med ett tillskott av mindre lägenheter i ortens centrala lägen föreslås.

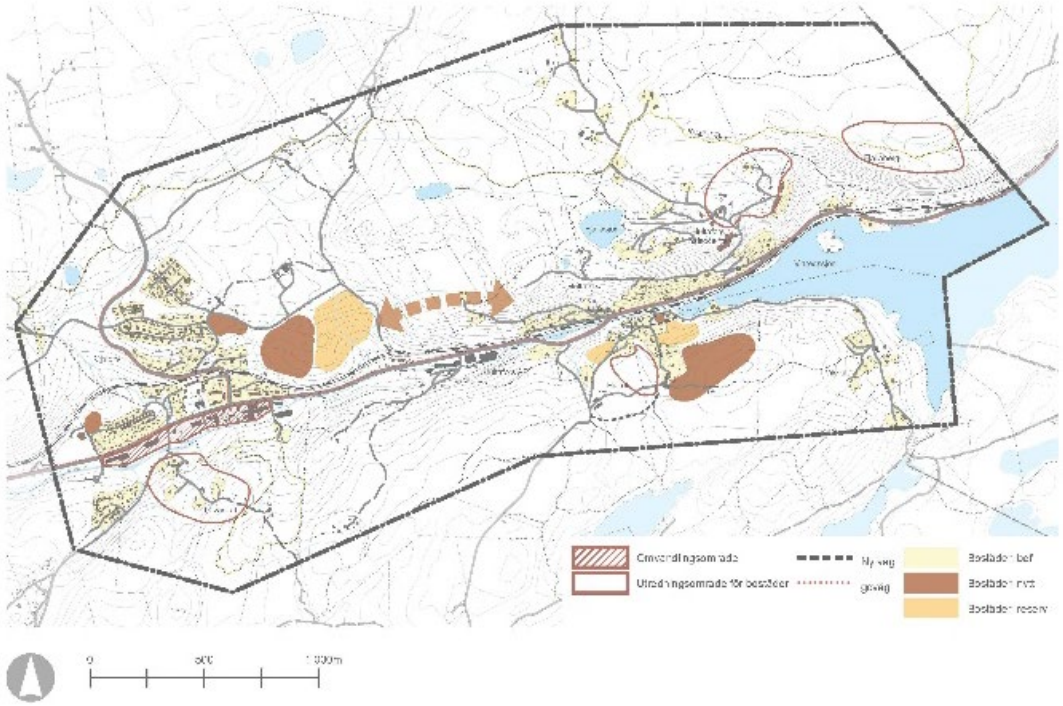

Figur 3. Utvecklingsplan Olsfors och Hultafors.

Nära Örelundsskolan finns ”Skolskogen”, ett skogsområde som har ställts i ordning och har använts aktivt i undervisningen. I området finns vindskydd och små broar som leder över en å.

Där Gesebolsvägen passerar järnvägen i en smal tunnel regleras trafiken idag med trafikljus. Tunneln är mycket smal och nyttjas av alla trafikanter, även gång- och cykeltrafikanter. Utvecklingsplanen hänvisar till en vägutredning, utförd av GF konsult AB 08-01-29, som har studerat kapaciteten genom tunneln och bedömer att den är god och kommer vara god i framtiden med den utbyggnad som föreslås. Det ska dock tilläggas vägutredningen endast har utrett bostadsutveckling och inte placering av kommunal verksamhet som förskola norr om järnvägen.

3.1.3 Översiktsplan 2022 samrådshandling

Befintlig bostadsbebyggelse är främst lokaliserad till norra delen av tätorten. Översiktsplanens samrådshandling föreslår två utvecklingsstrategier för Olsfors: (T2) förtätning inom befintligt nät med cirka 100 bostäder och (TU2) omvandling av industrimark till bostäder och handel.

I utvecklingsstrategi T2 föreslås att huvuddelen av de nya bostäderna lokaliseras till de norra delarna av orten där det redan finns ett väl utbyggt vägnät. Det kan även finnas möjligheter till förtätning i Lövaslätt söderut. Inom det befintliga bebyggelseområdet bedöms cirka 100 bostäder kunna byggas.

I utvecklingsstrategi TU2 föreslås att den centrala delen av industriområdet i Olsfors, längs väg 1757, omvandlas till handel och bostäder. Industriområdet ger ett enformigt intryck och orten skulle tillföras många kvaliteter om de centrala delarna kunde göras mer levande. Det finns dock flera aspekter som måste undersökas vidare bland annat förekomst av markföroreningar och bullernivåer från väg 1757. Inom utvecklingsområdet, men söder om Sörån, ligger Omegastugan. Avsikten är inte att förändra detta men kommunen vill utreda möjligheten till att placera en ny förskola I anslutning till anläggningen.

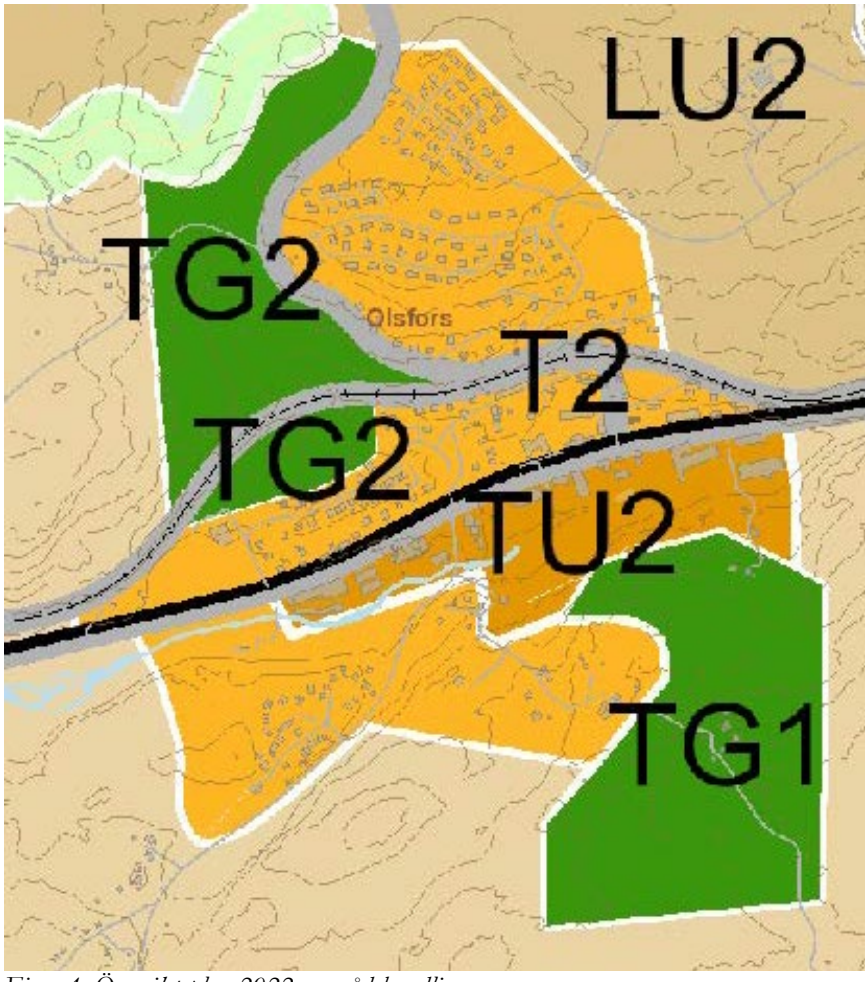

Figur 4. Översiktsplan 2022 samrådshandling.

3.1.4 Dialog översiktsplan

Tidigt i arbetet med översiktsplanen hölls en medborgardialog och medborgare i Olsfors fick bland annat tillfälle att svara på vilka de platser de passar bäst för en ny förskola. De platser som Olsforsborna tycker passar bäst för en ny förskola är:

- **Örelid**
  (Den norra och tätbebyggda delen av Olsfors. Utreds som Område 2: Kyrkvägstomten)
- **Mellan skolskogen och Gesebolsvägen**
  (Utreds som Område 1: Skolskogstomten)
- **SportJohans gamla lokaler vid Boråsvägen**
  (Vid Olsfors östra entré. Är inte med som lokaliseringsalternativ)
- **Centralt**
  (Utreds som Område 3, 4 och 5)
- **Nära den gamla förskolan**
  (Utreds som Område 3, 4 och 5)
- **Mittemot befintlig förskola**
  (Utreds som Område 4)
- **Nära Göteborgsvägen för att föräldrar ska kunna åka buss**
  (Utreds som Område 2, 3, 4 och 5)

SportJohans gamla lokaler vid Boråsvägen har sållats bort och är inte med som lokaliseringsalternativ eftersom den är privatägd och används idag. Området har dock likande förutsättningar med Område 4: Sågdammstomten, där marken till skillnad från SportJohans gamla lokaler är kommunägd. För de centrala lägena som föreslogs har tre lokaliseringsalternativ identifierats och utretts som Område 4: Sågdammstomten, Område 5: Omegatomten och Område 3: Eriksdalstomten.

3.1.5 Lokalresursplan 2020-2029

Olsfors växer och både skola och förskola bedöms ha ett växande barn- och elevunderlag. Det senaste årets statistik visar en ökning av barnfamiljer samtidigt som skolans och förskolans lokaler nyttjas fullt ut.

Antalet yngre barn mellan 1 och 5 år förväntas öka inom kommunen med ca 230 och antalet barn mellan 6 och 15 år förväntas öka med ca 270 fram till år 2029. Ökningen innebär att det saknas platser och verksamheten behöver byggas ut för att möta det utökade behovet. Främst gäller det förskola, grundskola och grundsärskola för Bollebygds tätort samt Olsfors.

Olsfors tätort saknar biblioteksfilial sedan flertalet år (8 år) utifrån att lokalerna används av skola och förskola. Det är en brist som kan åtgärdas i samband med utbyggnad av skola och förskola. Det finns behov av att se över huvudbibliotekets lokalkapacitet och att se över samlokalisering med skola/förskola för en biblioteksfilial i Olsfors. Konceptet Meröppet skulle kunna vara en utvecklingsform både i centralorten och Olsfors.

3.2 Grön infrastruktur, grönområdesplan och kompensationsåtgärder

Två sammanfattande bilder av de rekreationsvärden samt natur- och kulturvärden som finns i Olsfors. Förutsättningarna för varje lokaliseringsalternativ beskrivs mer i nästa kapitel.

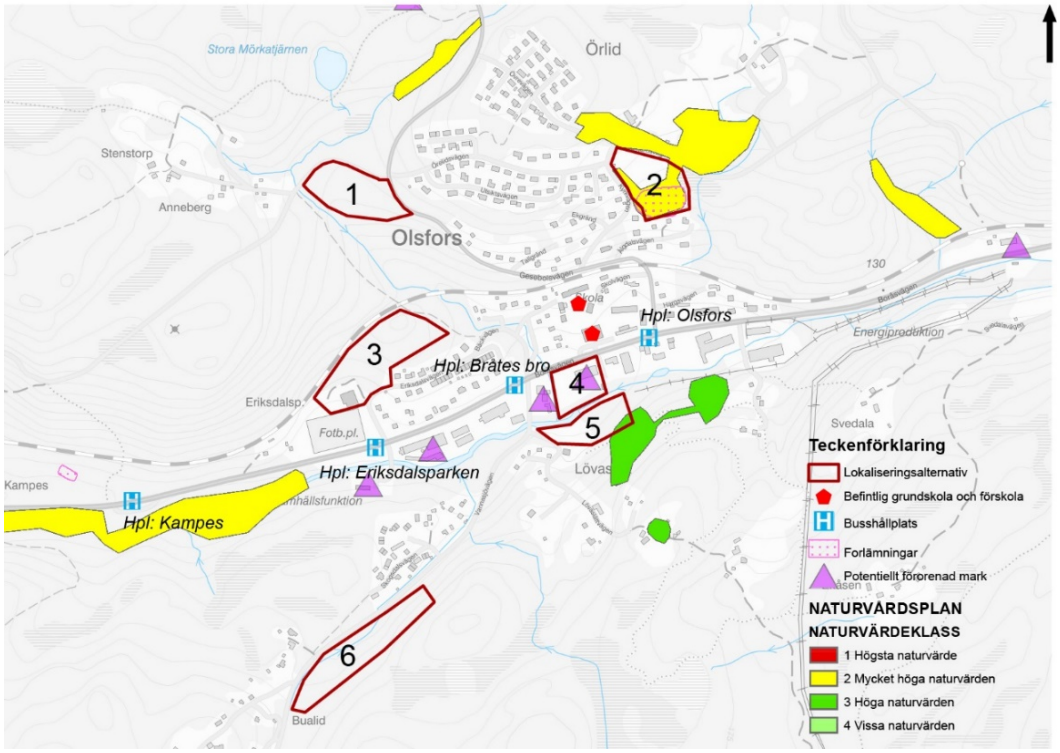

Figur 5. Natur- och kulturvärden.

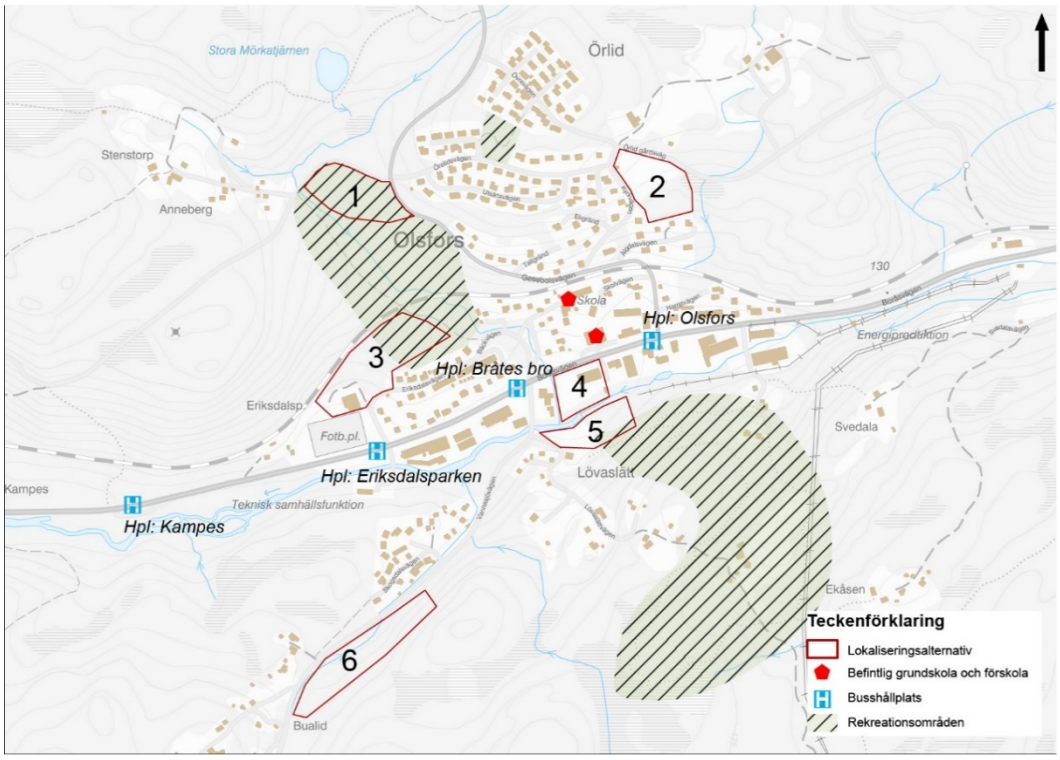

Figur 6. Rekreationsvärden och målpunkter

3.3 Markens förutsättningar

Två sammanfattande bilder av de översta jordlagren och höjdkurvorna. Förutsättningarna för varje lokaliseringsalternativ beskrivs mer i nästa kapitel.

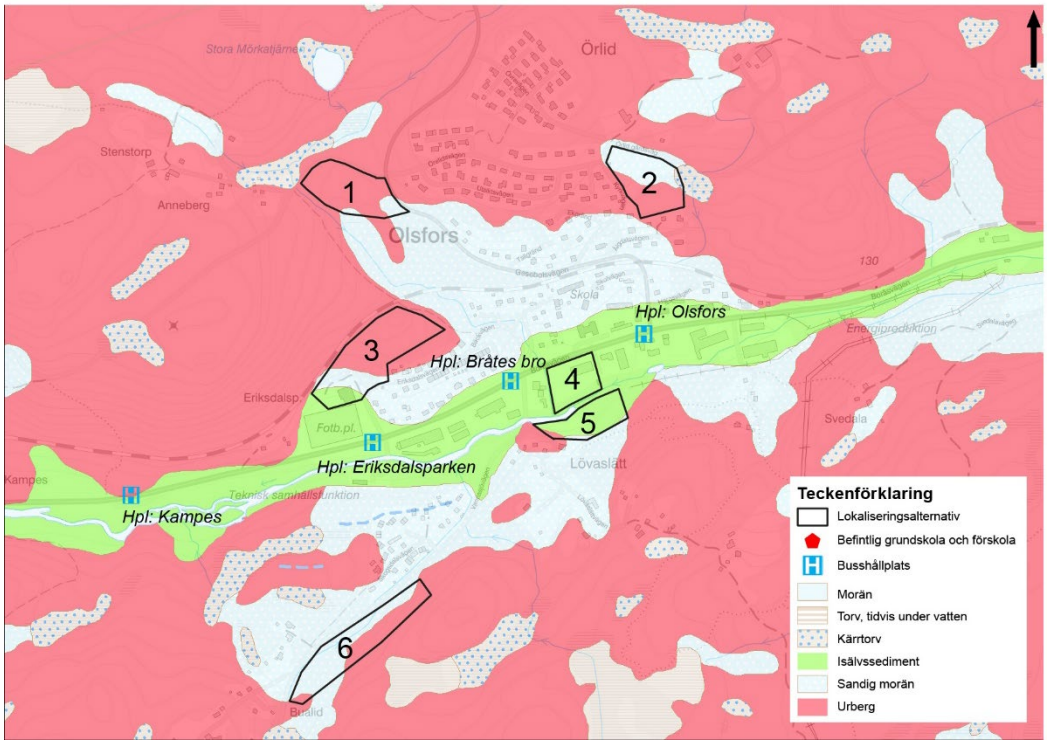

Figur 7. Jordlager.

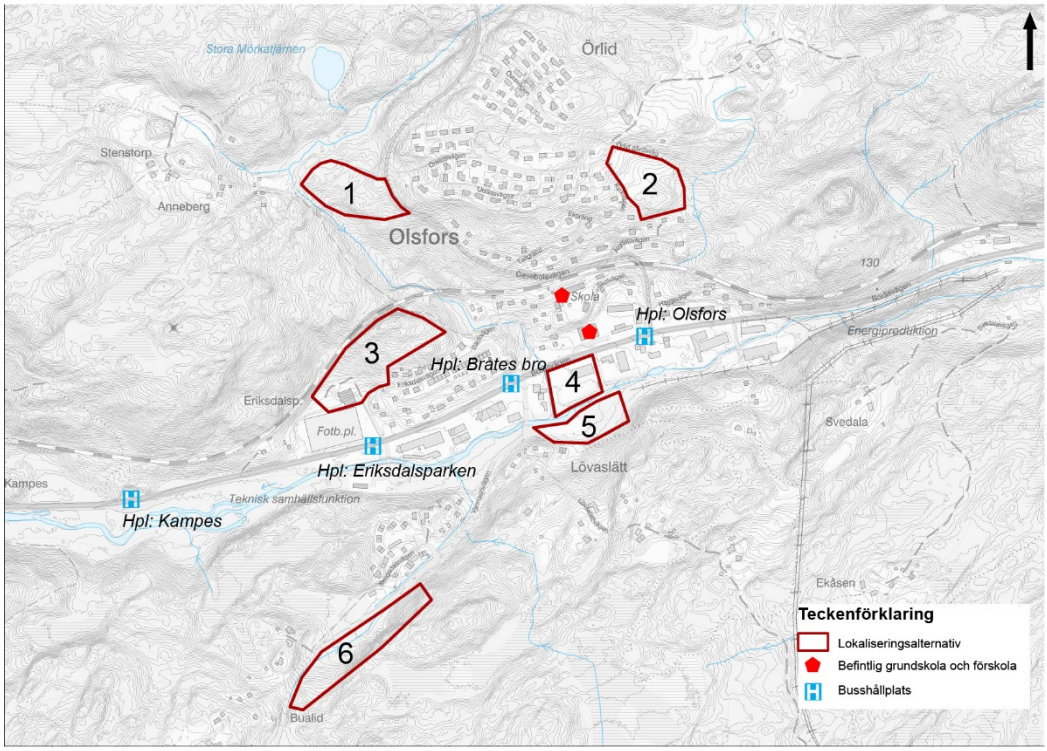

Figur 8. Höjdkurvor.

3.4 Teknisk infrastruktur

Förutsättningarna för varje lokaliseringsalternativ beskrivs mer i nästa kapitel.

De flesta av lokaliseringsalternativen har problem med tillgång till brandpost, antingen vad gäller avstånd eller tillgänglig flödeskapacitet, eller både och. Om det innebär höga kostnader för att uppnå närhet till brandpost med 1200 L/min får alternativ undersökas.

3.5 Hållbart resande och trafik

En översiktlig karta på förbindelserna. Förutsättningarna och avstånd för varje lokaliseringsalternativ beskrivs mer i nästa kapitel.

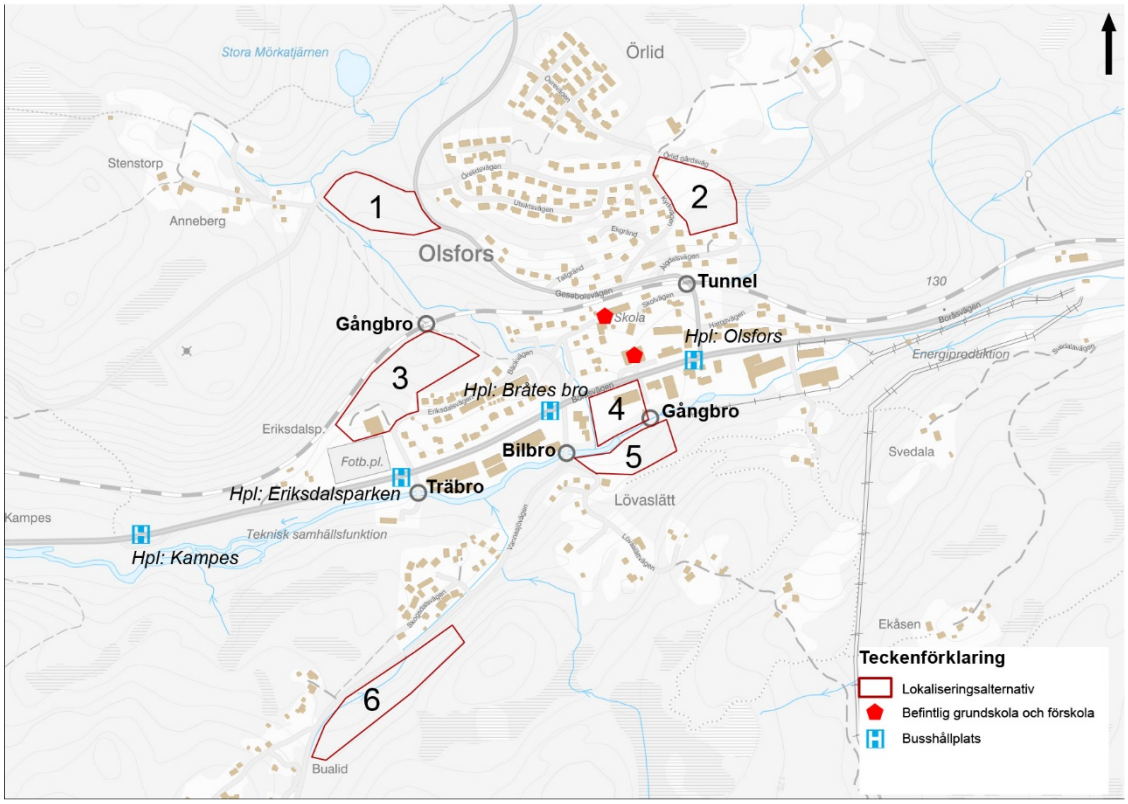

Figur 9. Busshållplatser, broar och järnvägstunnel.

3.6 Tillgänglighet och trygghet

Förutsättningarna för varje lokaliseringsalternativ beskrivs mer i nästa kapitel.

God tillgänglighet möjliggör för att så många som möjligt kan delta i samhället på lika villkor. Den byggda miljön ska kunna användas både av personer som har full rörlighet och personer som använder hjälpmedel. En god tillgänglighet för barn ger i många fall även god tillgänglighet för andra samhällsgrupper.

3.7 Störningar och utredningsbehov

En översiktlig karta på ytliga avrinningsvägar, översvämningsrisk och strandskydd. Förutsättningarna för varje lokaliseringsalternativ beskrivs mer i nästa kapitel.

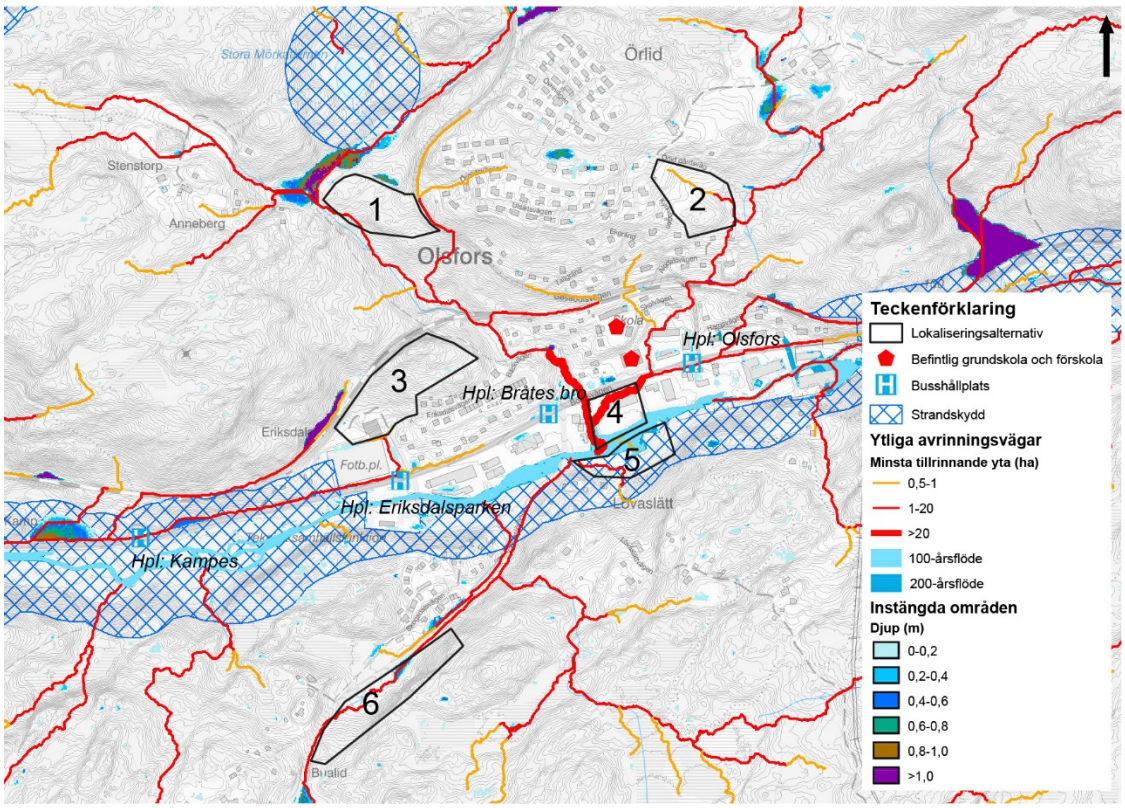

Figur 10. Strandskydd och översvämningsrisk.

3.8 Genomförande och ekonomi

Förutsättningarna för varje lokaliseringsalternativ beskrivs mer i nästa kapitel.

Utvärderingen tar hänsyn till förväntade kostnader och genomförande under byggtiden samt utredningskostnader i samband med detaljplan. Samtliga kriterier vägs samman och grova uppskattningar görs för varje lokaliseringsalternativ.

4. Utredda alternativ

4.1 Område 1: Skolskogstomten

Området består idag av skog med höga värden och till stora delar av urberg eller tunt ytlager morän. Även om förskolan skulle ha närhet till den skolskog som finns kvar skulle det innebära att dessa höga värden går förlorade vid exploatering. Gångavståndet till kollektivtrafiken är cirka 700-800 m, vilket går emot ett av de uppsatta kriterierna Området är utanför dagens verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten och dagvatten (fastighet) men det finns möjligheter att ansluta till dricksvatten och spillvatten vid tomtgräns. Det finns inga utpekade översvämningsrisker och området är utanför strandskyddat område men inom avrinningsområdet till Sörån.

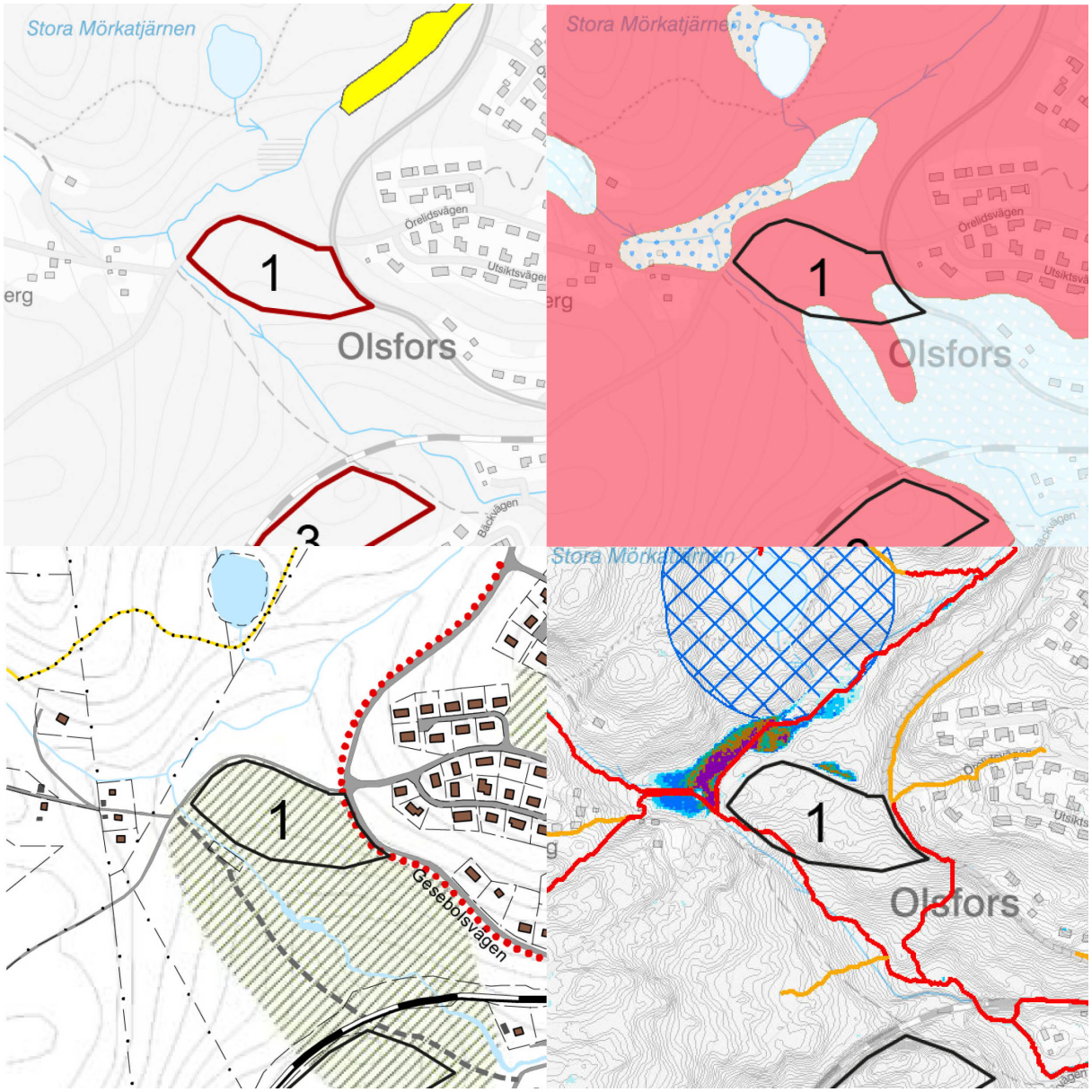

Figur 11. Natur- och kulturvärden u.t.v. Jordlager u.t.h. Rekreationsvärden och målpunkter n.t.v. *Strandskydd och översvämningsrisk n.t.h.*

Fastighet	Del av Örlid 1:2
Fastighetsägare	Kommunen
Adress	Gesebolsvägen
Area	10 000 kvm
Gällande detaljplan	Utanför detaljplanelagt område
STRATEGISK PLANERING & STYRDOKUMENT	
	Området pekas i ÖP2022 ut som grönområde och är därför inte förenligt med kommande översiktsplan. Bostadsutvecklingen föreslås som förtätning inom befintligt bostadsområde främst i norra delen av tätorten men även i södra delen. Lokaliseringsalternativet är i utkanten det tätbebyggda bostadsområdet i norra delen.
GRÖN INFRASTRUKTUR	
Närhet grönområden	Det finns grönområden i direkt anslutning. Det är cirka 650 m till fotbollsplan och 960 m till elljusspår.
Kulturobjekt	I området så finns det en kulturlämning
Skogsbruksplan & naturvärden	Högt värde. Nyplantering av träd kommer ske våren 2021. Området vid Skolskogen har avverkats nyligen (avd 132). Avverkningen upprörde invånare och det fanns önskemål om att inte göra avverkningen alls. Dialog har skett med de som har avverkat skogen vilka har varit väldig försiktiga och lämnat mer skog än de normalt gör vid avverkning. Nyplantering av området är redan beställt eftersom att man som skogsägare har en skyldighet att återplantera efter att man har avverkat. När tillstånd för att avverka söktes skrevs att man avsåg att återplantera. Om man avverkar för att bygga så ska det framgå av anmälan man skickar till Skogsstyrelsen då man måste ange att man ämnar ställa om marken för annan användning. Park- och avfallsenheten bedömer att området vid avd. 132 inte alls är lämpligt att bygga på. Ur skogsbruksplanen avdelning 132 Utökad beskrivning: Gränsar till Örlidvägen. En blandbarrskog med enstaka lövträd. Stig leder parallellt med bäcken. Åtgärdskommentarer: Överhållning av beståndet i dagsläget. Se till att ris och grenar hålls borta från stig. Eventuella vindfällen över stig tas bort.
Lagskyddad natur	Nej
MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR	
Jordarter	Området består till stora delar av urberg eller tunt/osammanhängande ytlager morän
Typ av mark	Skog
Topografi	Höjdskillnader och sluttningar
TEKNISK INFRASTRUKTUR	
Vilka strukturer finns runt omkring?	Inga ledningar i området som behöver flyttas. Det finns möjligheter att koppla på nät. Gatubelysning ägs av samfällighet.

	Dricksvatten- och spillvatten: nära tomtgräns längs Gesebolsvägen. Dagvatten: fastighetsägaren ansvarar troligtvis för dagvatten (ej inom verksamhetsområde). Brandpost: 500 m, ej ok. Dricksvattenledning, spillvattenledning, utlopp för kommunalt dagvatten finns på fastigheten (flytt av dagvattenledning kan krävas), el, väg
Vad är kapaciteten på befintliga strukturer?	Vatten och spillvatten: OK Dagvatten: dagvattenledningar saknas men dagvatten bör gå att släppa mot naturmark efter fördröjning. Brandvatten: Utredning krävs. Troligtvis hög kostnad att bygga ut brandvatten p.g.a. bl.a. tryckstegring sannolikt krävs. Järnvägstunneln är ett hinder och det finns små marginaler för utökning.
HÅLLBART RESANDE & TRAFIK	
	Gesebolsvägens väghållare är Trafikverket och västra vägen mot Anneberg är enskild och ägs av Slättåsens samfällighetsförening. Trafikverkets järnvägstunnel berörs.
Allmänhetens rörelsemöjligheter	Smal bilväg utan trottoar och gångstig genom skogen
TILLGÄNGLIGHET & TRYGGHET	
	Från Boråsvägen måste en smal tunnel under järnvägen, som också är riksintresse, med trafikljus passeras. Boråsvägen och järnvägstunneln kan utgöra fysiska barriärer Det finns en gångbana utmed ena sidan Gesebolsvägen. Ifall biltrafiken stärks behöver det undersökas ifall gång- och cykelvägarna är fortsatt trafiksäkra.
Avstånd till kollektivtrafik	Det är cirka 710 m gångavstånd till busshållplats Bråtes bro via skogsstigen och cirka 800 m till hållplats Olsfors via Gesebolsvägen.
Kommunal och kommersiell service	Endast bostäder inom 500 m. Med gångstigen igenom skolskogen är det cirka 750 m respektive 900 m med bilvägen till befintligt skolområde och den kommersiella servicen i orten.
Samnyttja med befintlig skola	Det är cirka 850 m och därför färre möjligheter att samlokalisera med befintlig skolverksamhet.
Verksamhetens framtida behov	Det finns möjlighet att expandera verksamheten men på bekostnads av natur- och rekreationsvärden.
STÖRNINGAR & UTREDNINGSBEHOV	
Föroreningar	Området har inte varit bebyggt och kommunen har ingen anledning att tro att marken är förorenad.
Avstånd till järnväg	Cirka 280 m, utanför zon för farligt gods
Strandskydd	Ej inom strandskyddat område
Närhet till vattendrag som ställer högre krav på rening	Avrinningsområde som ansluter till Sörån
Översvämningsrisk	Området har ingen utpekad översvämningsrisk
Utredningar	Geoteknik, några prover för markmiljö, naturvärden och parkering

GENOMFÖRANDE & EKONOMI	
	Spränga berg, fyllning, samhällskostnad i att förlora natur- och rekreationsvärden
Sammanfattning av motstridigheter/ konflikter	Nära till merparten av ortens bostäder men långt till kollektivtrafik. Värdefulla skog. Bäckravinen kommer att bli ett viktigt rekreativt inslag i framtiden. Svårt att angöra området.
Bedömning	Ej lämplig, främsta anledningarna är passagen genom järnvägstunneln, avståndet till kollektivtrafiken och de höga rekreationsvärdena.
Kostnadsbedömning	Troligtvis låga utredningskostnader i detaljplan. Eventuell sprängning alternativt uppfyllnad som fördyrande exploateringskostnader.
Långsiktigt hållbar placering (närhet och ortens framtida utveckling som viktiga faktorer)	Närhet till befintliga och framtida bostäder men långt till centrala Olsfors, kollektivtrafik och grundskolan. Det finns möjlighet att expandera verksamheten. Men på bekostnad av natur- och rekreationsvärden.
Rangordning	2 av 6

4.2 Område 2: Kyrkvägstomten

Området utgör idag en äng med sandig morän och cirka 530 m till kollektivtrafik. Det är utanför strandskyddat område men möjlig fornlämningar finns i södra änden av ängen. Höga natur- och kulturvärden har identifierats i området eller i direkt anslutning. Området sluttar ner mot Sörån och Kyrkvägen till området är smal och brant.

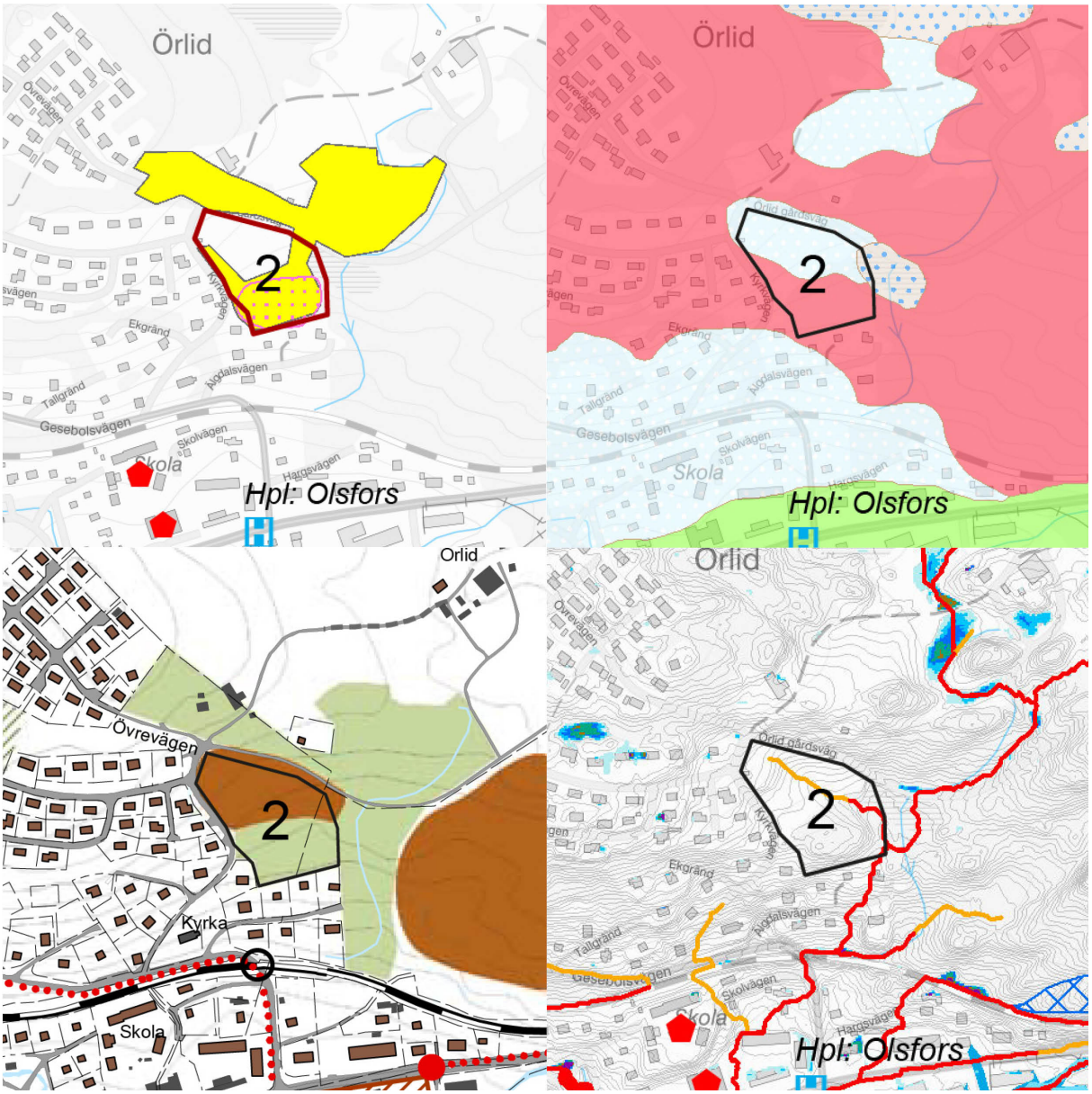

Figur 12. Natur- och kulturvärden u.t.v. Jordlager u.t.h. Rekreationsvärden och målpunkter n.t.v. *Strandskydd och översvämningsrisk n.t.h.*

Fastighet	Del av Örlid 1:2
Fastighetsägare	Kommunen
Adress	Kyrkvägen
Area	7 500 kvm
Gällande detaljplan	Utanför detaljplanelagt område
STRATEGISK PLANERING & STYRDOKUMENT	
	Bostadsutvecklingen föreslås som förtätning inom befintligt bostadsområde främst i norra delen av tätorten men även i södra delen. Lokaliseringsalternativet är i utkanten det tätbebyggda bostadsområdet i norra delen.
GRÖN INFRASTRUKTUR	
Närhet grönområden	Grönområden finns i nära anslutning. Det är cirka 500 m till fotbollsplan och 1,3 km till fotbollsplanen.
Kulturobjekt	Möjliga fornlämningar i södra änden
Skogsbruksplan & naturvärden	Naturvärdesinventeringen har identifierat värden omkring ängen. Det finns grova ädellövträd i sydsluttning, skyddsvärd kryptogramflora.
Lagskyddad natur	Ja biotopskydd och fornlämningar
MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR	
Jordarter	Sandig morän. Medelhög sårbarhet för grundvatten.
Typ av mark	Äng
Topografi	Plant men hela området sluttar åt syd, mot Sörån
TEKNISK INFRASTRUKTUR	
Vilka strukturer finns runt omkring?	Inga ledningar i området som behöver flyttas. Det finns möjligheter att koppla på nät. Gatubelysning ägs av kommunen. VA, el, väg Vatten- spill- och dagvatten: nära tomtgräns längs Kyrkvägen. Brandpost: inom 150 m.
Vad är kapaciteten på befintliga strukturer?	Vatten och spillvatten: OK Dagvatten: OK om fördröjning sker. Förslagsvis minst 10-årsregn fördröjs (varaktighet 10 min, klimatfaktor 1,25). Brandvatten: kapaciteten behöver kontrolleras, ev. behövs åtgärd. Järnvägstunneln är ett hinder och det finns små marginaler för utökning.
HÅLLBART RESANDE & TRAFIK	
	Gesebolsvägens väghållare är Trafikverket och Örelidsvägen är enskild. Trafikverkets järnvägstunnel berörs. Området kan påverkas av buller.
Allmänhetens rörelsemöjligheter	Bilvägar
TILLGÄNGLIGHET & TRYGGHET	
	Kyrkvägen är smal och brant. Angöring och byggtrafik får istället ske från Örelidsvägen. Från Boråsvägen måste en smal tunnel under

	järnvägen, som också är riksintresse, med trafikljus passeras. Det finns en gångbana utmed ena sidan Gesebolsvägen. Ifall biltrafiken stärks behöver det undersökas ifall gång- och cykelvägarna är fortsatt trafiksäkra. Boråsvägen och järnvägstunneln kan utgöra fysiska barriärer.
Avstånd till kollektivtrafik	Det är cirka 530 m gångavstånd till busshållplats Olsfors som är närmst.
Kommunal och kommersiell service	Befintligt skolområde och kommersiell service finns inom ett längre gångavstånd, cirka 550-600 m.
Samnyttja med befintlig skola	Det är cirka 570 m och därför ett godtagbart avstånd för att samlokalisera med befintlig skolverksamhet. Dock med reservation för järnvägstunneln.
Verksamhetens framtida behov	Ja, det finns möjlighet att expandera verksamheten. Men på bekostnad av fornlämningar och natur- och rekreationsvärden.
STÖRNINGAR & UTREDNINGSBEHOV	
Föroreningar	Området har inte varit bebyggt och det finns ingen anledning att misstänka föroreningar
Avstånd till järnväg	Cirka 230 m fågelväg, utanför zonen för farligt gods
Strandskydd	Nej
Närhet till vattendrag som ställer högre krav på rening	Inom avrinningsområdet till Sörån
Översvämningsrisk	Nej
Utredningar	Geoteknik, några prover för markmiljö, arkeologisk, naturvärden, parkering
GENOMFÖRANDE & EKONOMI	
	Markanpassningar, fyllning och schaktning
Sammanfattning av motstridigheter/ konflikter	Nära till merparten av ortens bostäder men långt till kollektivtrafik. Värdefull äng. Fornlämningar och mycket svår angöring.
Bedömning	Ej lämplig, främsta anledningarna är naturvärdena, fornlämningar och tillgänglighet
Kostnadsbedömning	Troligtvis mycket höga kostnader i detaljplan på grund av fornlämningar som behöver utredas och eventuellt grävas ut samt natur- och kulturvärden som behöver kompensationsåtgärder. Om det är fornlämningar som behöver grävas ut görs detta under detaljplanearbetet men det blir en exploateringskostnad. I övrigt troligtvis inga fördyrande exploateringskostnader.

Långsiktigt hållbar placering (närhet och ortens framtida utveckling som viktiga faktorer)	Närhet till befintliga och framtida bostäder men långt till centrala Olsfors, kollektivtrafik och grundskolan. Det finns möjlighet att expandera verksamheten. Men på bekostnad av fornlämningar samt höga natur- och rekreationsvärden. Det finns inga möjligheter att samnyttja resurser med grundskolan.
Rangordning	4 av 6

4.3 Område 3: Eriksdalstomten

Området är idag ett skogbeklätt berg med närhet till befintligt skolområde, service, kollektivtrafik, idrottsplats och grönområde. Järnvägen utgör en fysisk barriär samtidigt som den också är ett farligt godsled. Vid klubbhuset är järnvägen beläget högre upp vilket är förenat med högre risker vid urspårning. Längre in i området gör berget att järnvägen är beläget nedanför vilket innebär lägre risker vid urspårning. Terrängen gör dock svårtillgängligt och markanpassningar skulle krävas.

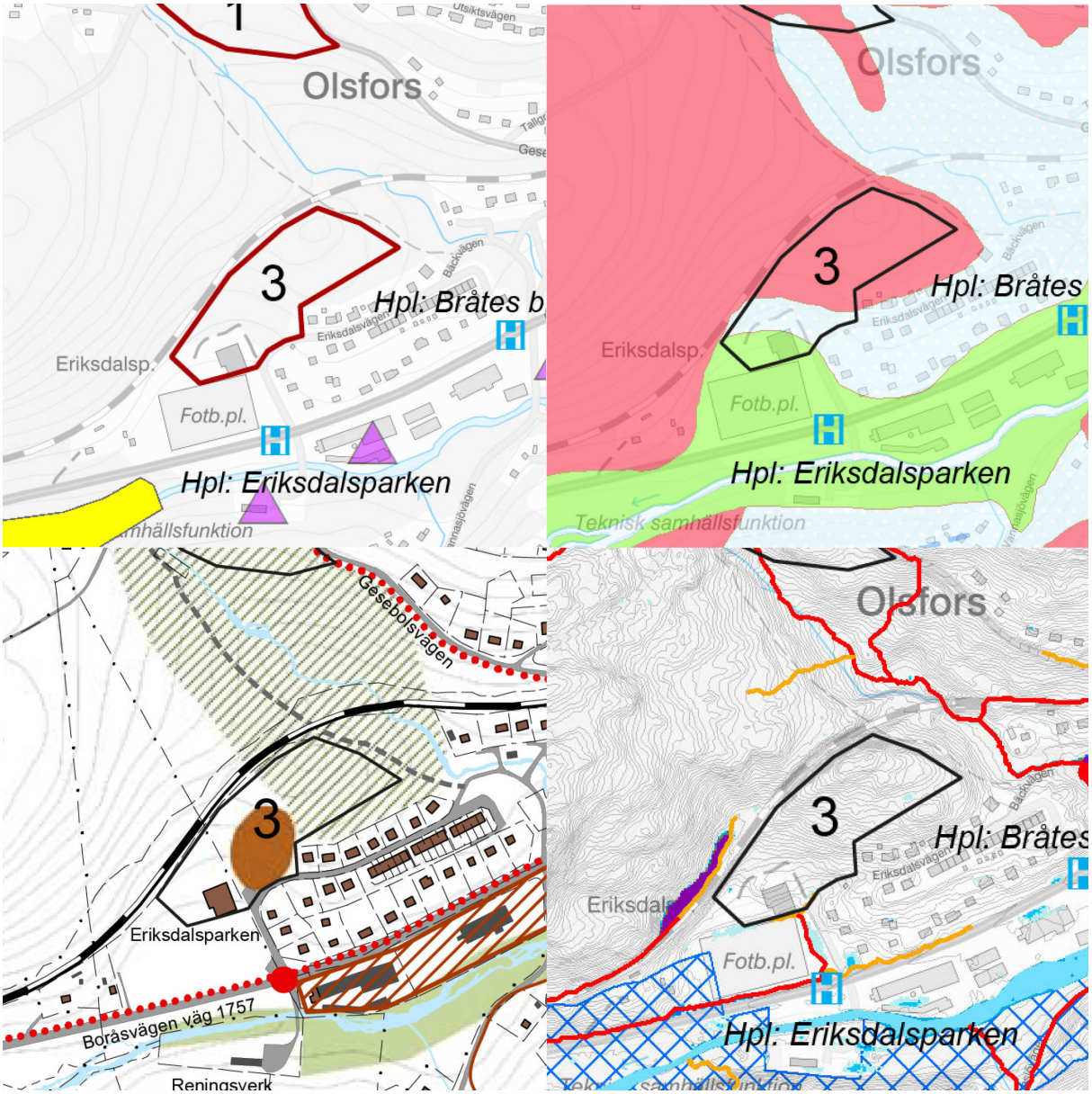

Figur 13. Natur- och kulturvärden u.t.v. Jordlager u.t.h. Rekreationsvärden och målpunkter n.t.v. *Strandskydd och översvämningsrisk n.t.h.*

Fastighet	Del av Örlid 1:2
Fastighetsägare	Kommunen och privat
Adress	Eriksdalsvägen
Area	15 000 kvm
Gällande detaljplan	Förslag till byggnadsplan för Olsfors stationssamhälle i Bollebygds kommun från år 1966. Anger park eller plantering.
STRATEGISK PLANERING & STYRDOKUMENT	
	Bostadsutvecklingen föreslås som förtätning inom befintligt bostadsområde främst i norra delen av tätorten men även i södra delen. Lokaliseringsalternativet är i utkanten det tätbebyggda bostadsområdet i centrala Olsfors.
GRÖN INFRASTRUKTUR	
Närhet grönområden	Grönområden finns inom gångavstånd. Det är cirka 100 m till fotbollsplan och 800 m till elljusspår.
Kulturobjekt	
Skogsbruksplan & naturvärden	Berörs ej av naturvärdesinventeringen. Skogsbruksplanen avdelning 140 och 141. Naturvårdsmål: (140) Utveckla en variationsrik blandskog av löv- och barrträd. Mer död ved. (141) Utveckla en variationsrik skog av löv- och barrträd med ett naturligt inslag av torrträd och lågor. Främja rekreationsvärdena. Utökad beskrivning: (140) Gränsar till bebyggelse. Naturvärdesklass 4. (141) Underväxt av gran, björk och ek. frekvent använda stigar. Skolbarn nyttjar området. Naturvärdesklass 3. Åtgärdskommentarer: (140) Gynna lövträd i kantzonerna mot husen. (141) sikträjning närmast stigarna. Gynna lövträd och udda träd. Håll stigar rena från ris och grenar. Bibehåll det grova trädskiktet. Gynna ek. Produktionsmål: (140) Gran (141) Barrskog
Lagskyddad natur	
MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR	
Jordarter	Urberg och morän i östra delen. I västra delen sand, sandig morän och isälvssediment. Medelhög respektive hög sårbarhet för grundvatten.

Typ av mark	Skogbeklätt berg och liten del exploaterad mark för klubbhus.
Topografi	Plant vid klubbhuset och bergskulle i östra delen. Klubbhuset befinner sig cirka 10 m lägre i höjdnivå jämfört med järnvägen och det finns därmed större risker vid eventuell urspårning. Bergskullen är däremot som högst 10 m över järnvägen men det är oklart hur mycket berg som behöver sprängas för att en god tillgänglighetsanpassning.
TEKNISK INFRASTRUKTUR	
Vilka strukturer finns runt omkring?	Inga ledningar i området som behöver flyttas. Det finns möjligheter att koppla på nät. Gatubelysning utmed Eriksdalsvägen och ägs av kommunen. VA, el, väg, järnväg utan station i orten Vatten- spill och dagvattenledning: nära tomtgräns längs Eriksdalsvägen. Brandpost: 700 m, ej ok.
Vad är kapaciteten på befintliga strukturer?	Vatten och spillvatten: OK Dagvatten: ok om fördröjning sker. Förslagsvis minst 10-årsregn fördröjs (varaktighet 10 min, klimatfakt. 1,25). Brandvatten: utredning krävs.
HÅLLBART RESANDE & TRAFIK	
	Eriksdalsvägen är enskild och Boråsvägens väghållare är Trafikverket.
Allmänhetens rörelsemöjligheter	Bilvägar, stigar
TILLGÄNGLIGHET & TRYGGHET	
	Det finns gång- och cykelväg mellan östra entrén och Bäckvägen samt övergångsställen längs Boråsvägen. Men ingen trottoar längs Eriksdalsvägen. Boråsvägen och järnvägen kan utgöra fysiska barriärer.
Avstånd till kollektivtrafik	Det är cirka 180 m gångavstånd till busshållplats Eriksdalsparken som är närmst.
Kommunal och kommersiell service	Befintligt skolområde inom 500 m och cirka 600 m till kommersiell service.
Samnyttja med befintlig skola	Det är cirka 200 m till befintligt skolområde och inga stora vägar behöver korsas. Därför finns det goda möjlighet för samnyttjande.
Verksamhetens framtida behov	Ytmässigt finns det möjlighet att expandera verksamheten. Men området är kuperat med berg, bredvid järnväg vilket begränsar samt mindre natur- och rekreationsvärden går förlorade.
STÖRNINGAR & UTREDNINGSBEHOV	
Föroreningar	Området har inte varit bebyggt och det finns ingen anledning att misstänka föroreningar
Avstånd till järnväg	0 m vilket betyder att området är inom zonen för farligt gods
Strandskydd	Nej

Närhet till vattendrag som ställer högre krav på rening	Inom avrinningsområdet till Sörån
Översvämningsrisk	Nej
Utredningar	Geoteknik, några prover för markmiljö, buller och farligt gods, parkering, störande verksamheter
GENOMFÖRANDE & EKONOMI	
	Urspårningsräl på rälsen, svårt att skydda mot buller och olyckor som innefattar farligt gods. Spränga berg. Klubbhuset
Sammanfattning av motstridigheter/ konflikter	
Bedömning	Centralt i orten, nära till befintlig skola men alltför höga risker med järnvägen och farligt gods.
Kostnadsbedömning	Troligtvis låga utredningskostnader i detaljplan men för stora exploateringskostnader för att det ska vara värt att bygga kommunal verksamhet som förskola. Byggnation av bostäder kan däremot väga upp för kostnaderna.
Långsiktigt hållbar placering (närhet och ortens framtida utveckling som viktiga faktorer)	Ej lämplig, främsta anledningen är för höga risker med avståndet till järnvägen i samband med urspårning, farligt gods och buller. Vid klubbhuset är järnvägen högre belägen vilket ökar riskerna. Platsen är inte lämplig ur aspekten farligt gods men eftersom området är cirka 100 meter brett är det möjligt att placera en byggnad på 40 meters avstånd med utegård på skyddad sida, avskilt från järnvägen.
Rangordning	Centralt i orten samt nära till service, befintliga och framtida bostäder. Det stora hindret är dock järnvägen. Ytmässigt finns det möjlighet att expandera verksamheten. Men området är kuperat med berg, bredvid järnväg vilket begränsar samt mindre natur- och rekreationsvärden går förlorade. Det kan finnas möjlighet att samutnyttja resurser med grundskolan.
	5 av 6

4.4 Område 4: Sågdammstomten

Området är centralt i tätorten, har cirka 140 m till kollektivtrafik och är anslutet till kommunalt spillvatten och dricksvatten. Används idag som industri och det är troligt att föroreningar förekommer. Fastigheten är i direkt anslutning till Sörån. Området är inom några meter från befintligt skolområde och stora möjligheter för samnyttjande av resurser finns. Fastigheten ägs av kommunen men är dock upplåten med tomträtt till år 2036.

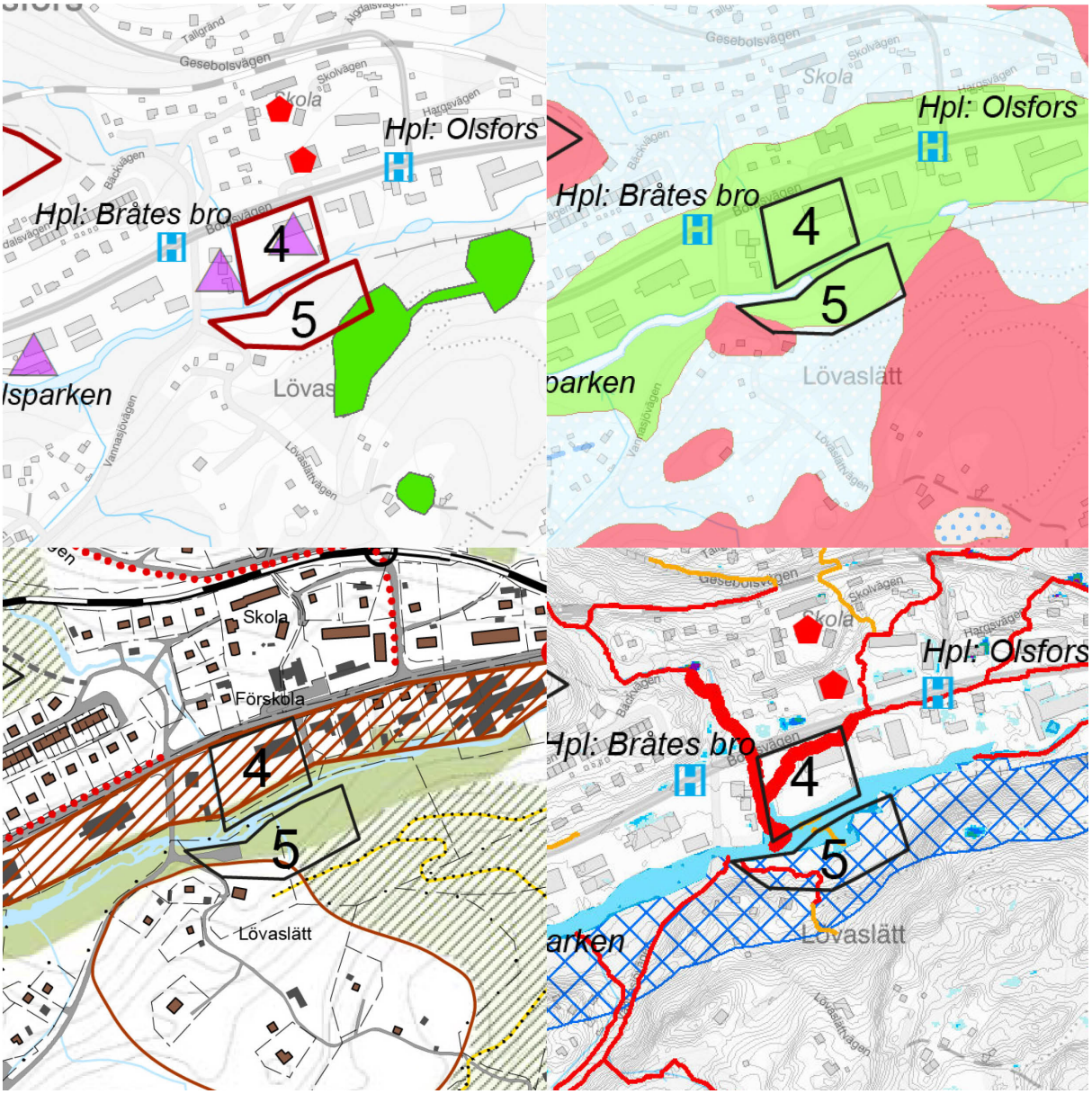

Figur 14. Natur- och kulturvärden u.t.v. Jordlager u.t.h. Rekreationsvärden och målpunkter n.t.v. *Strandskydd och översvämningsrisk n.t.h.*

Fastighet	Örlid 1:169
Fastighetsägare	Kommunen. Fastigheten är upplåten med tomträtt till 2036-01-01 och uppsägning kan inte ske innan dess om inte kommunen köper tomträtten vilket inte är troligt.
Adress	Boråsvägen, Sågdammsvägen
Area	7 400 kvm
Gällande detaljplan	Förslag till ändring av stadsplanen för del av Olsfors i Borås kommun från år 1987. Anger småindustri.
STRATEGISK PLANERING & STYRDOKUMENT	
	Bostadsutvecklingen föreslås som förtätning inom befintligt bostadsområde främst i norra delen av tätorten men även i södra delen. Lokaliseringsalternativet är i centrala Olsfors.
GRÖN INFRASTRUKTUR	
Närhet grönområden	Det är cirka 350 m till grönområde. Det är cirka 530 m till fotbollsplan och 350 m till elljusspår.
Kulturobjekt	Nej
Skogsbruksplan & naturvärden	Naturvärdesinventeringen har identifierat värden längs Sörån. Berörs ej av skogsbruksplanen. Lövskogsinventeringen från år 1989 ger bedömningen klass 3 och beskrivningen blandskog av trivialtyp. Ett något luckigt bestånd där gran, björk och al samdominerar. Inslag av asp. Beståndet är gallrat. Ett vattendrag med ett mindre vattenfall ingår. Skogsdikning har skett. Buskskikt av viden. Fältskikt av fuktig örttyp.
Lagskyddad natur	Nej
MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR	
Jordarter	Området består främst av isälvssediment. Hög sårbarhet och hög genomsläpplighet för grundvatten.
Typ av mark	Industri
Topografi	Platt
TEKNISK INFRASTRUKTUR	
Vilka strukturer finns runt omkring?	God tillgång på ledningar. Gatubelysning ägs av Trafikverket. Dricksvatten- och spillvatten: finns vid tomtgräns. Dagvatten: fastighetsägaren ansvarar för dagvatten då fastigheten angränsar till recipienten. Brandpost: 180 m, ej ok. Avsteg från 150 m kräver godkännande av SÄRF. Kommunal dagvattenledning 4 m in på fastigheten längs den östra fastighetsgränsen, dricksvatten, spillvatten, el, väg

Vad är kapaciteten på befintliga strukturer?	Vatten och spillvatten: OK (bef. dricksvattenservisen behöver dimensioneras upp) Dagvatten: fastighetsägarens ansvar Brandvatten: kapaciteten behöver kontrolleras.
HÅLLBART RESANDE & TRAFIK	
	Boråsvägens väghållare är Trafikverket.
Allmänhetens rörelsemöjligheter	Det finns mycket goda förutsättningar då det finns gång- och cykelbana och att området är centralt i orten.
TILLGÄNGLIGHET & TRYGGHET	
	Det finns gång- och cykelväg mellan östra entrén och Bäckvägen samt övergångsställen längs Boråsvägen. Boråsvägen kan utgöra en fysisk barriär
Avstånd till kollektivtrafik	Det är cirka 140 m gångavstånd till båda busshållplatserna Bråtes bro och Olsfors.
Kommunal och kommersiell service	Befintligt skolområde och kommersiell service finns inom gångavstånd.
Samnyttja med befintlig skola	Det är väldigt korta avstånd, cirka 80 m, och goda mycket möjligheter för samnyttjande eftersom det endast Boråsvägen är emellan. Boråsvägen kan dock utgöra en barriär.
Verksamhetens framtida behov	Det finns inga möjligheter att expandera.
STÖRNINGAR & UTREDNINGSBEHOV	
Föroreningar	Det finns måttlig risk (klass 3) för förorenad mark.
Avstånd till järnväg	Cirka 200 m, utanför zon för farligt gods.
Strandskydd	Dispens från strandskydd, vid planläggning återinträder strandskydd och dispens behöver sökas.
Närhet till vattendrag som ställer högre krav på rening	I direkt anslutning till Sörån
Översvämningsrisk	Liten översvämningsrisk på en del av området, avrinning mot Sörån.
Utredningar	Geoteknik, Avancerad markmiljö, dagvatten, översvämning, parkering, störande verksamheter (inkl. farligt gods)
GENOMFÖRANDE & EKONOMI	
	Sanering av mark och lösa ut hyresgäst
Sammanfattning av motstridigheter/ konflikter	Centralt i orten och nära befintliga skola men området används idag som industri och det finns inget annat område att hänvisa företaget till. Föroreningar kan förekomma.
Bedömning	Ej lämplig, främsta anledningarna är att kommunen inte har åtkomst till marken idag på grund av dagens användning som industri och sannolikheten av föroreningar och påverkan av buller.

Kostnadsbedömning	Troligtvis mycket höga utredningskostnader och uppsägning av tomträtt samt rivning och saneringskostnader vid genomförandet. Troligen för höga kostnader för att det ska vara värt att bygga kommunal verksamhet som förskola. Byggnation av bostäder kan däremot väga upp för kostnaderna.
Långsiktigt hållbar placering (närhet och ortens framtida utveckling som viktiga faktorer)	Centralt i orten gör att lokaliseringsalternativet har nära till befintliga och framtida bostäder, kollektivtrafik och grundskolan. Det finns möjligheter att samnyttja resurser. Men det finns inga möjligheter att expandera verksamheten.
Rangordning	3 av 6

4.5 Område 5: Omegatomten

Området är centralt i Olsfors med cirka 340 m till kollektivtrafik och består av skog och isälvssediment. Det är inom strandskyddat område och i direkt anslutning till Sörån med översvämningsrisk i delar av området. Området är nära befintligt skolområde och finns möjligheter för samnyttjande av resurser.

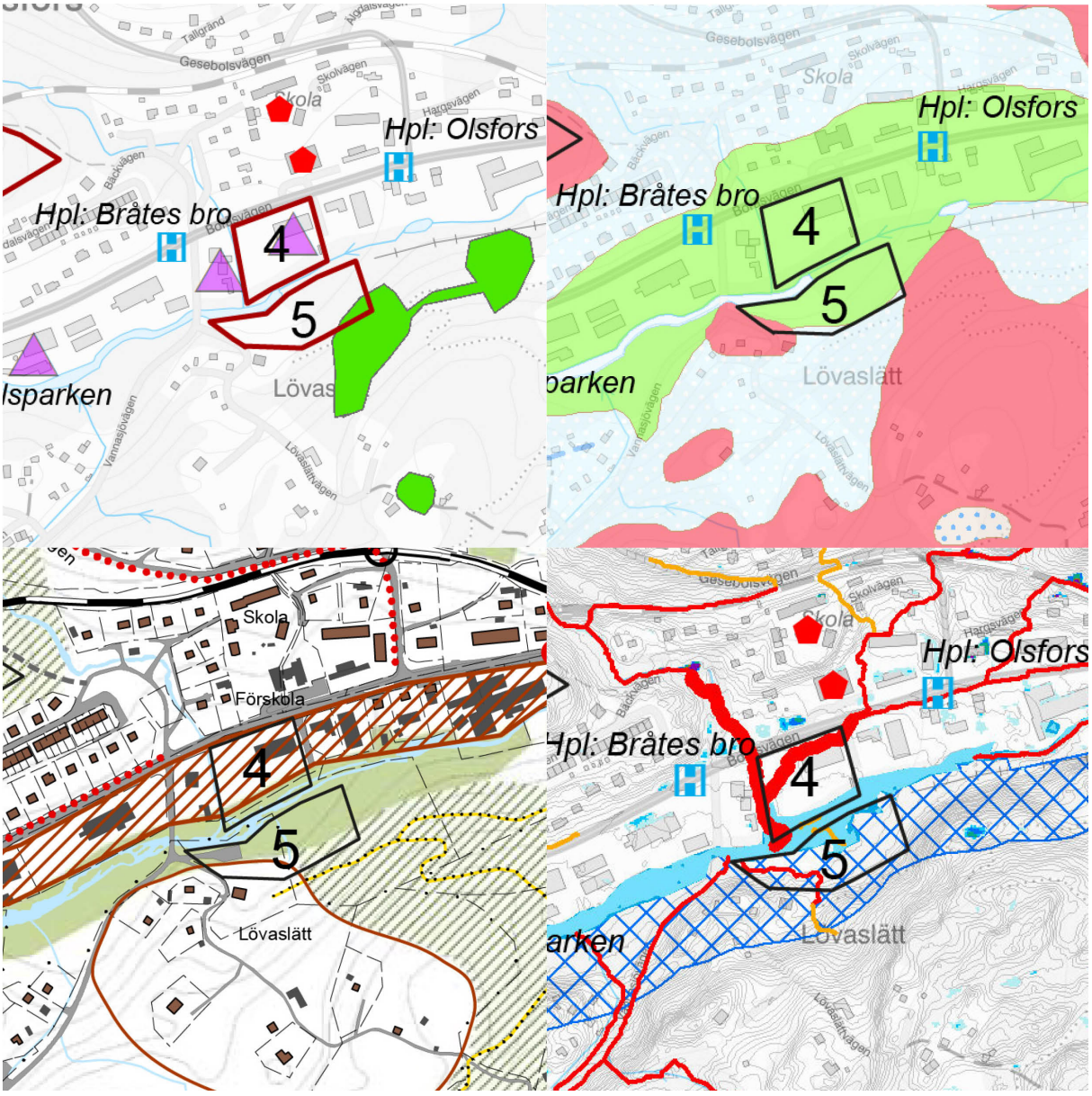

Figur 15. Natur- och kulturvärden u.t.v. Jordlager u.t.h. Rekreationsvärden och målpunkter n.t.v. *Strandskydd och översvämningsrisk n.t.h.*

Fastighet	Del av Örlid 1:2 och Lövaslätt 1:12
Fastighetsägare	Kommunen och privat
Adress	Vannasjövägen, Lövaslättvägen
Area	10 000 kvm
Gällande detaljplan	Utanför detaljplanelagt område
STRATEGISK PLANERING & STYRDOKUMENT	
	Bostadsutvecklingen föreslås som förtätning inom befintligt bostadsområde främst i norra delen av tätorten men även i södra delen. Lokaliseringsalternativet är i utkanten det tätbebyggda bostadsområdet i centrala Olsfors.
GRÖN INFRASTRUKTUR	
Närhet grönområden	Grönområden finns i direkt anslutning. Det är cirka 720 m till fotbollsplan och 10 m till elljusspår.
Kulturobjekt	Nej
Skogsbruksplan & naturvärden	Naturvärdesinventeringen har identifierat värden längs Sörån. Skogsbruksplanen har identifierat välsluten granskog. Ovanför slänten är det mer av öppen karaktär och större inslag av lövträd. Naturvärdesklass 3. Åtgärderna är att gynna lövträd, framförallt ek på det plana området som gränsar till motionsslingan och lämna kvar nedblåsta träd för att öka andelen död ved, undantag är stigen. Naturvädesklass 3. Granskog, åtgärder för att gynna lövträd Avdelning 144 och 146. Naturvårdsmål: (144 & 146) Utveckla höga naturvärden knutna till grova lövträd. Utökad beskrivning: (144) Gränsar till Sörån. Stig genom beståndet. Gallrat naturvärdesklass 3. (146) Kraftig slänt med välsluten granskog. Ovanför slänten är det mer av öppen karaktär och större inslag av lövträd. Gränsar till motionsslingan. Naturvärdesklass 3. Åtgärdskommentar: (144) Lämna kvar nedblåsta träd för att öka andelen död ved. Undantag är stigen som hålls ren från ris, grenar och stammar. (146) Gynna lövträd, framförallt ek på det plan området som gränsar till motionsslingan. I övrigt vanlig gallring i granen om det går. Lövskogsinventeringen från år 1989 ger bedömningen klass 3 och beskrivningen blandskog av trivialtyp. Ett något luckigt bestånd där gran, björk och al samdominerar. Inslag av asp. Beståndet är gallrat. Ett vattendrag med ett mindre vattenfall ingår.

	Skogsdikning har skett. Buskskikt av viden. Fältskikt av fuktig örttyp. Söder om lokaliseringsalternativet anger naturvårdsplanen nordvänd brant och bra förutsättningar för kryptogamer (sporväxter).
Lagskyddad natur	Strandskydd
MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR	
Jordarter	Isälvssediment. Hög sårbarhet och hög genomsläpplighet för grundvatten.
Typ av mark	
Topografi	Halva södra området är kuperat medan delen vid ån är platt.
TEKNISK INFRASTRUKTUR	
Vilka strukturer finns runt omkring?	Inga ledningar i området som behöver flyttas. Det finns möjligheter att koppla på nät. Telekabel finns nedgrävd längs med Sörån. Gatubelysning ägs av samfällighet. Föreningsägd elljusspår söder om tänkt placering. Vatten, spillvatten el, enskild väg och bro. Dricksvatten- och spillvatten: 130 m Dagvatten: fastighetsägaren ansvarar för dagvatten då fastigheten angränsar till recipienten. Brandpost: 420 m, ej ok.
Vad är kapaciteten på befintliga strukturer?	Vatten och spillvatten: OK Dagvatten: fastighetsägarens ansvar. Brandvatten: Utredning krävs. Troligtvis hög kostnad att bygga ut brandvatten p.g.a. långt avstånd till stora ledningar. Vägen är enskild. Vinterväghållning utförs inte av kommunen. Bilbron till Upptröstvägen kan utgöra hinder men bedöms ha god bärighet.
HÅLLBART RESANDE & TRAFIK	
	Vannasjövägen är enskild och väghållare är Olsfors-Östra Hunghult samfällighetsförening.
Allmänhetens rörelsemöjligheter	Från Boråsvägen till Vannasjövägen måste bro passeras. Korsningen vid bron behöver ses över. Det finns gång- och cykelväg mellan östra entrén och Bäckvägen samt övergångsställen längs Boråsvägen. Men inga längs Vannasjövägen. Boråsvägen, Vannasjövägen och Sörån kan utgöra fysiska barriärer.
TILLGÄNGLIGHET & TRYGGHET	
Avstånd till kollektivtrafik	Det är cirka 340 m gångavstånd till busshållplats Bråtes bro och 260 m till hållplats Olsfors via Sågdammsvägen.
Kommunal och kommersiell service	Befintligt skolområde och kommersiell service finns inom gångavstånd.

Samnyttja med befintlig skola	Det är cirka 400 m till befintligt skolområde och finns goda möjlighet till samutnyttjande.
Verksamhetens framtida behov	Det finns möjlighet att expandera verksamheten. Men på bekostnad av natur- och rekreationsvärden.
STÖRNINGAR & UTREDNINGSBEHOV	
Föroreningar	Området har inte varit bebyggt men det finns en risk att föroreningar från vägar och närliggande industrier har letat sig in
Avstånd till järnväg	Cirka 300 m fågelväg, utanför zon för farligt gods
Strandskydd	Ja, inom strandskyddat område. Strandskyddets syfte måste tillvaratas.
Närhet till vattendrag som ställer högre krav på rening	
Översvämningsrisk	Risk för översvämning i delar av området, avrinning mot Sörån.
Utredningar	störande verksamheter (inkl el-ledning), Geoteknik , några prover för markmiljö, dagvatten och hydrologi, översvämning, buller och verksamhetsbuller, parkering
GENOMFÖRANDE & EKONOMI	
	Skydda mot översvämning och eventuella kompensationsåtgärder, bredda bron eller lägga till gångbro. Rättighet för väg fram till området utreds i planarbetet om den ska fortsätta vara enskild eller vara kommunal. Hantering av privat mark hanteras genom rättighet eller markinlösen. Bron kan behöva breddas för mötande fordon Bron klarar med stor sannolikhet belastning under byggtrafik
	Vägen ingår i gemensamhetsanläggningen Erikstorp GA:4 som förvaltas av Olsfors-Östra Hunghult samfällighetsförening. Både Lövaslätt 1:12 och Örlid 1:2 ingår redan i vägsamfälligheten och har därmed rättighet att nyttja vägen. Halva bron på Vannasjövägen är inom detaljplanerat område som gata inom allmän plats. Det finns två alternativ som får utredas vidare i detaljplanearbetet. Lämpligt ur fastighetsbildningssynpunkt är att bilda en egen fastighet för förskolan. Den nya fastigheten kan sedan ingå i gemensamhetsanläggningen. Alternativet är att den kommunala vägen utökas till fastigheten. Isåfall krävs en inlösen av mark från gemensahetsanläggningen.

Sammanfattning av motstridigheter/ konflikter	Inom strandskyddat och översvämningsrisk men centralt i orten med god tillgänglighet.
Bedömning	Lämplig, främsta anledningarna är det centrala läget, närheten till befintliga skolområdet och grönområden. Nackdelar och försvårande faktorer är översvämningsrisken och strandskyddet. Trafiksäkerheten bedöms kunna åtgärdas.
Kostnadsbedömning	Troligtvis något högre utredningskostnader och kompensationsåtgärder i detaljplan men troligen låga exploateringskostnader med reservation för brons skick.
Långsiktigt hållbar placering (närhet och ortens framtida utveckling som viktiga faktorer)	Verksamhetsområdet i centrala Olsfors pekas ut som omvandlingsområde till bostäder. Området har nära till befintliga och närheten till framtida bostäder och service kommer att stärkas. Det finns möjligheter att expandera verksamheten och samnyttja resurser med grundskolan. Eventuell expansion av verksamheten sker då på bekostnad av natur- och rekreationsvärden.
Rangordning	1 av 6

4.6 Område 6: Vannasjötomten

Området består av skog, sandig morän, torv och urberg. Översvämningsrisk finns på delar av området och har närhet till Sörån men är utanför strandskyddat område. Området är på den södra delen av Olsfors som är mer glesbebott. Gångavståndet är cirka 650 m till kollektivtrafik.

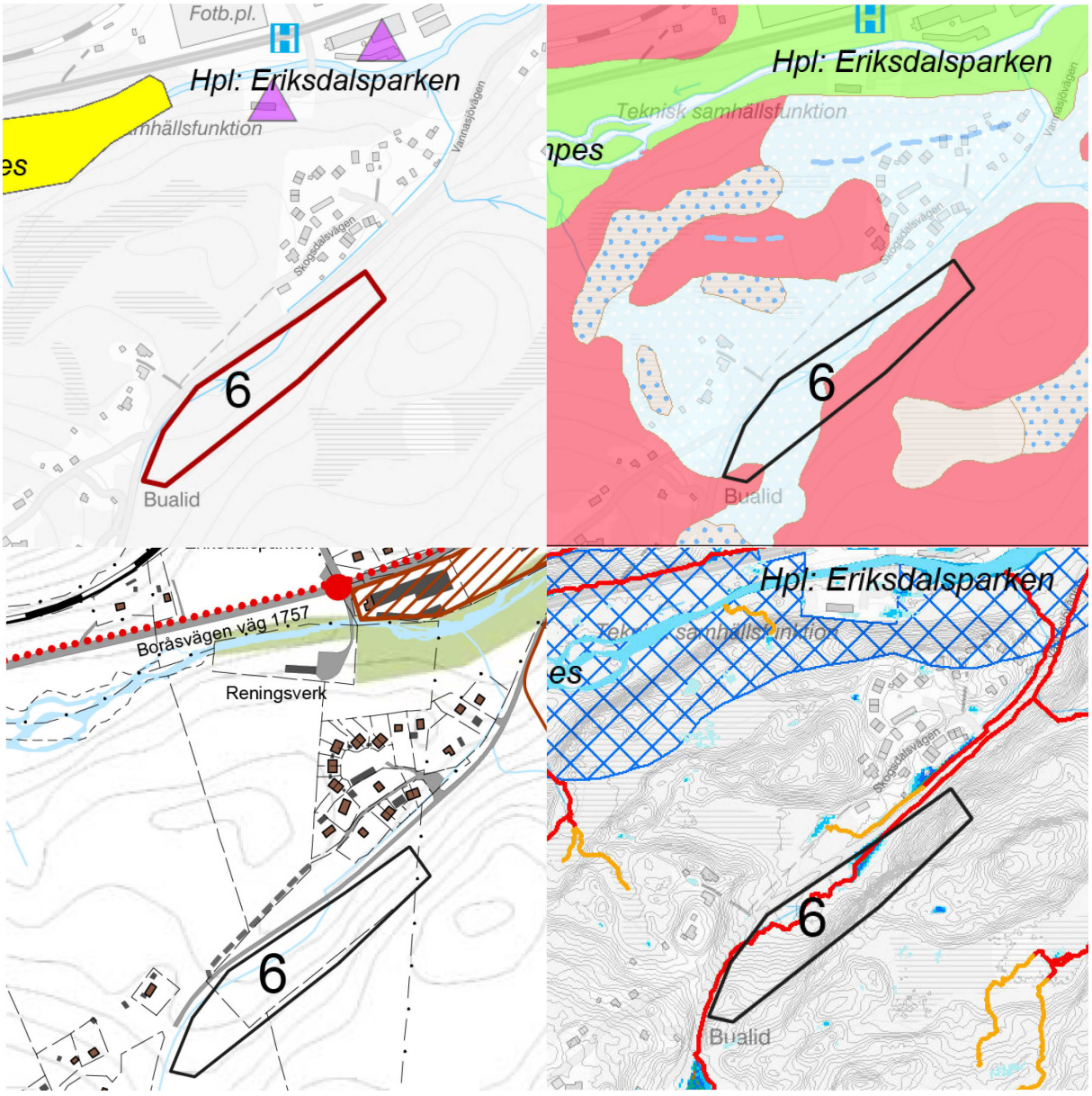

Figur 16. Natur- och kulturvärden u.t.v. Jordlager u.t.h. Rekreationsvärden och målpunkter n.t.v. *Strandskydd och översvämningsrisk n.t.h.*

Fastighet	Erikstorp 4:6 söder om vägen
Fastighetsägare	Privat
Adress	Vannasjövägen
Area	17 000 kvm
Gällande detaljplan	Utanför detaljplanelagt område
STRATEGISK PLANERING & STYRDOKUMENT	
	Bostadsutvecklingen föreslås som förtätning inom befintligt bostadsområde främst i norra delen av tätorten men även i södra delen. Lokaliseringsalternativet är i södra delen av Olsfors och mer avskilt från dagens samlade bebyggelse.
GRÖN INFRASTRUKTUR	
Närhet grönområden	Det finns grönområden i nära anslutning. Det är cirka 1 km till fotbollsplan och cirka 600 m till elljusspår.
Kulturobjekt	Nej
Skogsbruksplan & naturvärden	Berörs ej av naturvärdesinventeringen och skogsbruksplanen.
Lagskyddad natur	Nej
MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR	
Jordarter	Sandig morän, torv och urberg. Låg sårbarhet och låg genomsläpplighet för grundvatten.
Typ av mark	Skog och kuperad terräng. Krävs sprängning både för byggnad och lekyta.
Topografi	Plant men området är smalt och vid en brant.
TEKNISK INFRASTRUKTUR	
Vilka strukturer finns runt omkring?	Inga ledningar i området som behöver flyttas. Det finns möjligheter att koppla på nät. Gatubelysning ägs av samfällighet. Dricksvatten, spillvatten, el, väg och bro Dricksvatten- och spillvatten:80 m Dagvatten: saknas (ej inom verksamhetsområdet för dagvatten). Brandpost: 870 m, ej ok.
Vad är kapaciteten på befintliga strukturer?	Vatten och spillvatten: OK (lokal tryckstegring av dricksvatten kan behövas). Dagvatten: ansvaret ligger troligtvis på fastighetsägaren. Utredning kan krävas Brandvatten: Utredning krävs. Troligtvis hög kostnad att bygga ut brandvatten p.g.a. långt avstånd till stora ledningar. Vägen är enskild. Vinterväghållning utförs inte av kommunen.
HÅLLBART RESANDE & TRAFIK	
	Vannasjövägen är enskild och väghållare är Olsfors-Östra Hunghult samfällighetsförening.
Allmänhetens rörelsemöjligheter	Från Boråsvägen till Vannasjövägen måste bro passeras.
TILLGÄNGLIGHET & TRYGGHET	
	Det saknas gång- och cykelvägar längs med Vannasjövägen.

	Boråsvägen, Vannasjövägen och Sörån kan utgöra fysiska barriärer
Avstånd till kollektivtrafik	Det är cirka 650 m gångavstånd till busshållplats Bråtes bro som är närmst. Avståndet kan dock upplevas som längre.
Kommunal och kommersiell service	Endast bostäder inom 500 m och cirka 600-700 m till servicen i centrala Olsfors.
Samnyttja med befintlig skola	Det är cirka 750 m till befintligt skolområde och därför färre möjligheter att för samnyttjande.
Verksamhetens framtida behov	Det finns inga möjligheter att expandera.
STÖRNINGAR & UTREDNINGSBEHOV	
Föroreningar	Nej
Avstånd till järnväg	Cirka 1 km fågelväg, utanför zon för farligt gods
Strandskydd	Nej
Närhet till vattendrag som ställer högre krav på rening	Sörån och myrar.
Översvämningsrisk	Medelstor översvämningsrisk på en del av området, avrinning mot Sörån.
Utredningar	Geoteknik, några prover för markmiljö, dagvatten, parkering
GENOMFÖRANDE & EKONOMI	
	Investeringar i säkra gång- och cykelvägar, spränga berg, samhällskostnad i att förlora natur- och rekreationsvärden, bredda bron eller lägga till gångbro Bron kan behöva breddas för mötande fordon Bron klarar med stor sannolikhet belastning under byggtrafik
Sammanfattning av motstridigheter/ konflikter	Få bostäder är lokaliserade till denna del. Området upplevs avlägset men i meter är området på godtagbart gångavstånd. Dock saknas säkra gång- och cykelvägar.
Bedömning	Ej lämplig, främsta anledningarna är lokaliseringen i orten och få bostäder i närområdet.
Kostnadsbedömning	Troligtvis låga utredningskostnader i detaljplan och troligen sprängning som fördyrande exploateringskostnad. Det finns även risk för att brons skick påverkar exploateringskostnaderna.
Långsiktigt hållbar placering (närhet och ortens framtida utveckling som viktiga faktorer)	Området saknar närhet till majoriteten av befintliga bostäder men bostäder i närområdet kan tillkomma i framtiden. Avsaknad av gång- och cykelväg samt befintliga bostäder gör området avlägset trots gångavstånd till kollektivtrafik.

	Det finns inga möjligheter att expandera verksamheten eller samnyttja resurser med grundskolan.
Rangordning	6 av 6

5. Slutsats

Område 5: Omegatomten bedöms som den mest lämpliga platsen för en ny förskola i Olsfors. Bedömningen grundar sig på att platsen ligger nära positiva naturvärden, ger samordningsvinster främst för skolverksamhet men även för föräldrar, har nära till befintlig infrastruktur samt att det finns goda möjligheter för hållbart resande med kollektivtrafik, gång och cykel.

5.1 Långsiktiga fördelar för samhället

Behovet av en ny förskola i Olsfors anses utgöra ett angeläget allmänt intresse. Detta med bakgrund i att Örelundsskolan och Söråns förskola i dagsläget inte har plats för fler elever. Det krävs endast en liten inflyttning på cirka 5 barnfamiljer för att skolverksamheten blir tvungen att hänvisa elever till andra orter eller införskaffa moduler. Barnkonventionen beskriver barns rätt till utveckling vilket i detta fall tolkas som tillgång till förskola och grundskola i närområdet och tillgång goda skollokaler. En ny förskola med fler avdelningar löser både de kortsiktiga och långsiktiga behoven för samhället. Med en ny förskola skulle det även möjliggöra för ett återupptagande av bibliotek i Olsfors, något som fick prioriteras bort på grund av platsbrist.

Behovet för en ny förskola har pekats ut i lokalresursplanen och samrådshandlingen till översiktsplanen 2022. Översiktsplanen 2022 samrådshandling pekar ut att tätortsutvecklingen i Olsfors bör ske i anslutning till befintliga bostäder norr om järnvägen och centralt i orten i samband med omvandling av verksamhetsområdet. Det finns också möjlighet till förtätning i Lövaslätt, södra delen av Olsfors. En ny förskola med fler avdelningar skulle stärka ortens betydelse för barnfamiljer i Olsfors och den angränsande orten Hultafors som ingår i skolverksamhetens upptagningsområde. En ny förskola i Olsfors möjliggör även för utökning av Örelundsskolans verksamhetslokaler. Tätortsutvecklingen som pekas ut i översiktsplanen 2022 gör frågan om ny förskola i Olsfors än mer aktuell.

5.2 Motivering av valt alternativ

Närhet till bostäder är en viktig faktor vid lokalisering av förskola vilket uppfylls av område 5: Omegatomten. Kriterierna *god tillgänglighet*, *närhet till kollektivtrafik* och *möjlighet till samnyttjande med befintlig skolverksamhet* väger tungt i utvärderingen och område 5: Omegatomten bedöms uppfylla dessa kriterier. Närhet till bostäder uppfylls även av område 1: Skolskogstomten och område 2: Kyrkvägstomten men alternativen uppfyller inte kriterierna god tillgänglighet, närhet till kollektivtrafik och möjlighet till samnyttjande med befintlig skolverksamhet lika väl som område 5: Omegatomten. Den smala järnvägstunneln utgör en barriär för skolverksamhet i område 1 och 2 vilket gör att alternativen anses orimliga för att tillgodose det allmänna intresset med en ny förskola.

Område 3: Eriksdalstomten ligger centralt i orten men närheten till järnvägen och den farliga godsleden gör alternativet olämpligt men eftersom området är cirka 100 meter brett är det möjligt att placera en byggnad på 40 meters avstånd med utegård på skyddad sida, avskilt från järnvägen. Område 4: Sågdammstomten har bäst förutsättningar för samnyttjande med befintlig skolverksamhet men fastigheten är upplåten med tomträtt till 2036-01-01 och uppsägning kan inte ske innan dess om inte kommunen köper tomträtten vilket inte är troligt. Lokaliseringsalternativet är därför inte tillgängligt inom en snar framtid. Område 6: Vannasjötomten uppfyller få kriterier då den saknar närhet till majoriteten av befintliga. Avsaknad av gång- och cykelväg samt befintliga bostäder gör området avlägset trots gångavstånd till kollektivtrafik.

En centralt placerad förskola med god tillgång till kollektivtrafik möjliggör för att föräldrar med olika förutsättningar enkelt kan hämta och lämna sina barn. Med god tillgång till kollektivtrafik menas korta avstånd mellan busshållplats och förskola samt en plan terräng som gör det enkelt och tryggt att röra sig med barn och barnvagn.

Skogen vid orienteringsklubben Omega och elljusspåren används flitigt idag av grundskolan och förskolan. Söråns förskola bedriver stor del av sin pedagogiska verksamhet kring naturen och ån vilka är en del av läromiljön. Område 5: Omegatomten skulle möjliggöra för att stärka denna inriktning ytterligare i framtiden. Närheten till grundskolan som kommer att vara kvar på det befintliga skolområdet möjliggör för en fortsatt samverkan mellan skolorna.

5.3 Konsekvenser med att ta området i anspråk

Lokaliseringen innebär exploatering av naturvärden och intrång i strandskyddet. Allmänhetens tillgång måste säkras och kompensationsåtgärder bör ske för de naturvärden som går förlorade. Bedömningen är att det går att bygga en ny förskola på platsen och säkra allmänhetens tillgång till strandområdet, exempelvis genom att fortsatt låta gångstigen löpa genom området men närmare Sörån.

Strandskyddets syfte är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområden. Syftet är också att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten. Strandskyddszonen omfattar både land, vatten och undervattensmiljö. Huvudregeln är att kommunen är beslutsmyndighet. Länsstyrelsen är beslutsmyndighet om planen avser byggande av försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg och om området omfattas av annat skydd eller vattenskyddsområde samt om skyddet har beslutats av någon annan än en kommun (7 kap 18 § MB). För lokaliseringsalternativen är det kommunen som är beslutsmyndighet men Länsstyrelsen kan överpröva planen enligt ingripandegrunderna. Kommunen får i en detaljplan upphäva strandskydd för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta område i anspråk väger tyngre än strandskyddsintresset.

Naturvårdsplanen har identifierat att branten som vetter mot norr, strax söder om lokaliseringsalternativet, har bra förutsättningar för kryptogamer (alger, lavar, mossor och ormbunksväxter) vilka är en viktig del av ekosystemet. En exploatering av området kan komma att påverka dessa. Upplevelsen vid elljusspårets start kommer att påverkas av byggnation men eftersom lokaliseringen är i utkanten av friluftsområdet påverkas inte naturupplevelsen i området som helhet.

Bilaga 1 - Bedömningskriterier

Prioritering avvägning

X (grön) = Övergripande förutsättningar som samtliga alternativ måste förhålla sig till. Oftast sådant som inte kan byggas bort.

II (blå) = Kan hanteras byggtekniskt och risker kan byggas bort och blir då en fråga om ekonomi och resurser samt en genomförandefråga. Utvärderingen av alternativen

I (röd) = Viktiga och avgörande faktorer

Y (gul) = Framåtsyftande. Inför fortsatt detaljplanearbete.

Prioriteringsnivå	Rubrikordning	Kategori
X	1	Strategisk planering och styrdokument
X	2.	Grön infrastruktur, grönområdesplan och kompensationsåtgärder
II	3.	Markens förutsättningar
II	4.	Teknisk infrastruktur
I	5.	Hållbart resande och trafik
I	6.	Tillgänglighet och trygghet
I	7.	Störningar och utredningsbehov
I	8.	Genomförande och ekonomi
Y	9.	Målsättning, tidplan och prioritet

Utförlig utvärderingsmall

1. Strategisk planering och styrdokument

- **Huvudfråga: Vad anger de övergripande strategiska dokumenten och styrdokumenten om tätortens utveckling bland annat när det gäller bostäder och befolkningsutveckling?**
- Vad anger den gällande översiktsplanen?
    - Eventuellt, vad anger samråds- eller granskningshandlingarna för den nya översiktsplanen?
- Hur vill vi att området ska utvecklas på sikt? Är exploateringen förenlig med kommunens vision?
- Vilka strategiska styrdokument berörs? Finns det någon strategisk plan? Något planprogram?

Närhet till bostäder

- Vilka visioner och prognoser finns det gällande bostäder och befolkning?
- Finns det närhet (inom ca 500 m) till bostäder/bostadsområden/bebyggelse med hushåll/familjer med barn i åldrarna 1-6 år samt 12-16 år?
- Finns det närhet framtida bostäder/bostadsområden/bebyggelse med hushåll/familjer med barn i åldrarna 1-6 år samt 12-16 år?
- Finns det närhet till bostäder/bostadsområden/bebyggelse där ett generationsskifte i framtiden gör att hushåll/familjer med barn i åldrarna 1-6 år samt 12-16 år flyttar in?

2. Grön infrastruktur, grönområdesplan och kompensationsåtgärder

- **Huvudfråga: Vad anger övergripande naturvärdesinventeringar, grönområdesplaner för tätorten?**
- Grönområdesplan/Naturvårdsplan; Vilken klassning och vilka värden/funktioner finns beskrivna?
- Del av sammanhängande struktur - gröna länkar (spridningskorridor för djur och växter) eller röda länkar (människostråk)?
- Hur berörs planen av Västra Götalands regionala handlingsplan för grön infrastruktur (Länsstyrelsen i samarbete med Naturvårdsverket, klar 1 okt 2018)?
- Behov att tillföra/stärka naturvärden, rekreation, mötesplatser, fritidsaktiviteter, lekplatser, etc?
- Finns det lagskyddad natur att ta hänsyn till? Hur påverkar exploatering av området den lagskyddade naturen? Exempel på lagskyddad natur är biotopskydd (stenmur i jordbrukslandskap, alléer och rödlistade arter i artskyddsförordningen), naturreservat, riksintressen och strandskydd.
- Finns det inmätta träd eller rödlistade arter? (OBS! Dispensansökan och kompensationsåtgärder samråds med LS!)
- Känsliga eller skyddsvärda miljöer? (ex. våtmark, gränszoner mellan naturtyper, lövskog, och oersättlig jordbruksmark)?
- Kulturlandskap? Finns där värden som är oersättliga, ex jordbruksmark?
- Påverkas kulturmiljöer och fornminnen?
- Finns det behov av kompensationsåtgärder och varför? Är kompensationsåtgärder aktuellt i fler planer just nu? Samordna i sådana fall genom att låta arbetsgruppen för kompensationsåtgärder hålla ett gemensamt kompensationsåtgärdsmöte för dessa planer.

3. Markens förutsättningar

- **Huvudfråga: Hur ser markens förutsättningar ut när det gäller stabilitet, risker och tillgänglighet?**
- Vilka jordarter finns det enligt SGUs jordartskarta?
- Finns det områden med sankmark?
- Finns det förekomst av förorenad mark?
- Finns det förekomst av raviner?
- Finns det risk för erodering, ras eller skred?
- Är det stor lutning/topografi (%)?
- Hur ser möjligheterna ut när det gäller topografi att tillgänglighetsanpassa inom området och hur är tillgängligheten för att ta sig till området?
- Finns det förekomst av markradon?
- Finns det översvämningsrisk på grund av nederbörd, befintliga sjöar eller vattendrag?
- Behöver vi beställa utredningar för markmiljö, kommer geo att beställas? (Om markmiljö behövs beställ den samtidigt som geo)
- Kommer vi behöva extra utredningar för dagvatten och hydrologi?

4. Teknisk infrastruktur

- **Huvudfråga: Hur ser den tekniska infrastrukturen ut när det gäller ledningar och risker?**
- Hur påverkar markens förutsättningar den tekniska infrastrukturen?

Ledningar

- Vilka ledningar finns i området?
- Finns ledningar som behöver flyttas (el, fiber, VA, fjärrvärme, fjärrkyla, gas)? Om det finns vad innebär flytt av dessa ledningar, vad är uppskattat kostnad och vem ska betala?

El

- Vem är eldriftare?
- Finns det bra anslutningspunkter för el? Behövs transformatorstation?
- Finns det gatubelysning?

Vatten, avlopp och avfall

- Finns det kommunalt VA? Hur långt är det till närmaste VA-ledning eller anslutningspunkt?
- Har kommunen ansvaret för dagvattnet?
- Är det inom vattenskyddsområde?
- Har området närhet till vattendrag eller andra känsliga naturområden som ställer högre krav på rening?
- Behövs det en dagvattenutredning? Om inte hur ska dagvattnet lösas? Behövs fördröjnings magasin? Ska vi lämna plats för en damm?
- Om dagvattenutredning behövs beställs den av vem? Från deras upphandlade konsulter som sedan fakturerar planenheten. Det är fortfarande planenheten som har det formella ansvaret för dagvattenutredningen.
- Finns det släckvatten och brandposter nära? Finns det behov av att reglera släckvatten på något sätt? Är brandpostnätet och dess kapacitet tillräckligt för planerad verksamhet och byggnation? Ofta behandlas detta i planskedet men det är lämpligt att aktualisera frågan i bygglovet för att kunna komplettera brandpostnätet. För att kunna bedöma om det finns tillgång till tillräckligt brandvatten, vill räddningstjänsten att det i byggskedet presenteras ett ritningsunderlag som visar brandpostnät och dess kapacitet i det aktuella området. Räddningstjänsten bedömningar bygger på anvisningar i VAV P83 svenskt vatten.
- Ska det byggas stora parkeringsanläggningar? Finns det risk för föroreningar och därmed krav på dagvattenhantering?
- Kan avfallshantering lösas på ett bra sätt? Är det bra tillgänglighet för sopbilen? Se riktlinjer när det gäller avstånd och utformning i avfallsföreskrifterna.

Kapacitet

- Hur ser kapaciteten ut på platsen och vilka behov finns idag och i framtiden?
- Vad finns respektive saknas?
- Vilka behov genererar planen?
- Hur är kapaciteten på befintliga strukturer?
- Behöver något kompenseras? OBS! Tänk på att analysera förutsättningarna utifrån olika gruppers förutsättningar och perspektiv, ex. barn och äldre.

5. Hållbart resande och trafik

- **Huvudfråga: Hur ser vägstrukturen ut och vilka möjligheter finns det för hållbart resande?**

Mobilitet

- Hur ser möjligheterna ut för hållbart resande med kollektivtrafik, gång och cykel?
- Finns det gång- och cykelvägar? Är dessa säkra?
    - Behövs nya gång- och cykelvägar, gator, busshållplatser, parkering, angöring, sophantering etc. eller förbättringar av det befintliga?
- Hur ser det ut för parkering av cyklar och bilar?
- Vilka förväntade rörelsemönster finns det på föräldrar och barn i hur de rör sig mellan bostaden och förskolan?
- Hur stor andel av hushållen i Olsfors och Hultafors, befintliga såväl som planerade, når platsen på ett trafiksäkert och klimatsmart sätt?
- Behövs mobility management-åtgärder?

Vägar

- Påverkas statligt vägnät?
- Berörs riksintressen för kommunikation t.ex. järnväg eller väg?
- Berörs trafikverket kopplat till genomförandefrågor?
- Vem är väghållare?
- Ska det vara kommunalt huvudmannaskap av vägar och cykelvägar om inte varför?
- Vad har vägarna för hastighetsbegränsning?
- Har vägarna kapacitet för ökad trafikmängd?
- Finns det säkra gång- och cykelvägar med trafiksäkra trafikövergångar (så att barnen själva kan ta sig till skolan)?
- Finns det fysiska barriärer som stora trafikleder, vattenstråk och terräng?

Angöring

- Hur kan räddningstjänsten angöra?
- Vilka olika angöringsalternativ finns det för olika trafikslag och räddningstjänsten?
- Behöver trafiken ledas om? Behöver trafiken ledas in i känsliga områden (ex villa bebyggelse)?

6. Tillgänglighet och trygghet

- **Huvudfråga: vilken service finns i närheten? Gångavstånd anses vara inom cirka 500 meter)**
- Finns det närhet (inom ca 500 m) till grönområden som är lämpliga för användning i skolverksamhet såsom undervisning eller för aktiviteter anordnade av fritidshem och förskola?
- Finns det närhet (inom ca 500 m) till idrottsplatser, lekplatser och motionsområden?
- Finns det närhet till kollektivtrafik?
- Finns det möjligheter att ta sig till grönområden, lekplatser, kollektivtrafik och liknande utan att passera fysiska barriärer?
- Hur är den upplevda tryggheten när det gäller att vistas i området och ta sig till området? Upplevd trygghet handlar om grupper eller individers upplevelser av platsen.
- Hur kan den upplevda tryggheten och säkerheten se ut för berörda målgrupper?
    - Kom ihåg att upplevd trygghet kan vara skild från hur säker den byggda miljön är och skilja sig mellan barn och vuxna.
      Finns det några sådana skillnader? Denna punkt kan jämföras med frågan om det finns gång- och cykelvägar och om dessa är säkra.

Kommunal och kommersiell service

- Hur långt är det till närmaste affär?
- Kan man gå och cykla till affären?
    - Hur långt är det till kommunal service? Exempelvis vart ligger närmsta: grundskola, förskola, äldreboende, LSS-boende, vård?
- Finns det möjlighet att samlokalisera/samutnyttja med existerande skolverksamhet?

Verksamhetens framtida behov

- Finns det möjlighet att ytterligare expandera på platsen för utökad verksamhet i framtiden?

7. Störningar och utredningsbehov

- **Huvudfråga: Vad säger övergripande riskutredningar och är den tillämpbar? (buller och vibrationer, farligt gods, störande verksamheter, översvämning, etc.)**
- Vilka utredningar behöver beställas? I vilken ordning? Sammanfattning av utredningsbehov.

Olämplig markanvändning och kulturmiljö

- Finns det en befintlig eller före detta deponi nära?
- Är det brukningsvärd åkermark?
- Finns det industriområde med avståndszon för buller och för luftföroreningar?

Trafik

- Vilket avstånd är det till järnväg? Är det inom eller utanför (150 m) zonen för farligt gods och för buller?
- Berörs området av närhet till motorväg? Är det inom zonen för farligt gods, buller och luftföroreningar?
- Berörs området av någon korridor för ny järnväg?

8. Genomförande och ekonomi

- **Huvudfråga: Hur ser det ut när det gäller ansvarsfördelning, avtal och ekonomiska kostnader?**

Genomförande under byggtid

- Hur kan fordon ta sig till området under byggtiden?
- Klarar infrastrukturen, exempelvis broar, av ökad belastning under byggtiden?
- Behöver vägar eller andra områden i närheten av lokaliseringsalternativet spärras av? Hur påverkas flödet och hur kan detta hanteras?
- Är det särskilt viktigt att det hanteras i en viss ordning?

Ansvar och avtal

- Påverkar nya vägar, cykelvägar osv genomförandet?
- Om nya gator eller ny parkmark anläggs vem ska sköta den? Vem ska sköta drift, underhåll och utbyggnad?
- Vem betalar vad? Är det kommunalt huvudmannaskap på vägar och parkmark? Om det inte är det, vilket ansvar har kommunen för vägar och liknande?
- Finns det gemensamhetsanläggningar eller samfälligheter? Behövs det nya gemensamhetsanläggningar eller samfälligheter?
- Finns gällande avtal, servitut, markinköp etc?
- Behövs exploateringsavtal?
- Finns det Trafikverksfrågor som kräver avtal?
- Finns det utredningsbehov och kostnader (stora investeringar, kostnadsfördelning etc.) och andra faktorer som kan påverka planens genomförande (kostnader, möjlighet till avsteg, tillstånd, dispenser, överklaganden etc)?

Ekonomi

- Hur ser kostnaderna ut utifrån grova uppskattningar om exploatering- och driftskostnader?
- Behövs stor ombearbetning av marken? Behöver det göras nedfällning av träd, sprängning av berg eller säkrande av mark?
- Är det ekonomiskt kostsamt att bygga här?
- Går den att genomföra med hänsyn till kostnader och samhällsnytta?
- Hur ska planvinster fördelas? Vid planförluster ska skäl anges och hur underskottet ska täckas. Vilka principer gäller för fördelning av kostnader och intäkter? Ekonomisk effektivitet; metoderna för att fördela kostnader och intäkter får inte vara så kostsamma att de ekonomiska fördelarna elimineras.

9. Målsättning, tidplan och prioritet

- **Huvudfråga: Hur bör projektet prioriteras och drivas?**
- Vad bör den övergripande ambitionen och målsättningen vara?
- Hur kan projektet förändras för att styra mot kommunens vision?
- Vad bör den övergripande ambitionen och målsättningen vara?
- Går den att genomföra med hänsyn till kostnader och samhällsnytta? T.ex. att det ska finnas lokalytor i bottenplan, särskilda gestaltningskrav avseende kulturmiljön, det offentliga rummet etc.
- Tidsplanen, vad är den beroende av?
- Hur bör projektet prioriteras?
- När borde planen läggas i planenhetens verksamhetsplan?
- Tycker avdelningarna att projektet har olika prioritet?
- Finns det behov av någon annan typ av ansvarsfördelning i projektet än den normala att planenheten projektleder planen? (utrednings-/projekteringsansvar etc)?

10. Samrådsremiss för ny järnväg mellan Göteborg-Borås, samråd 3 - yttrande till Trafikverket KS2020/69

§76

KS2020/69

Samrådsremiss för ny järnväg mellan Göteborg–Borås, samråd 3

Beslut

Ärendet skickas till kommunstyrelsen utan förslag från arbetsutskottet.

Ärendet

Gestaltningsprogrammet ingår i lokaliseringsutredningen för en ny dubbelspårig järnväg mellan Göteborg och Borås. Gestaltningsprogrammet sammanfattar det gestaltningsarbete som genomförts i lokaliseringsutredningen och utgör samtidigt underlag för kommande arbete. Projektets gestaltningsavsikter, som har tagits fram utifrån projektets mål, ligger tillsammans med den integrerade landskapskaraktärsanalysen (ILKA), till grund för gestaltningsprogrammet. I ILKA beskrivs landskapets karaktär, funktion och relationer, men även landskapets känslighet och potential för järnvägsanläggningen. Gestaltningsprogrammet utgår även från de analyser som gjorts i lokaliseringsutredningens sociala konsekvensanalys (SKA). Syftet med gestaltningsprogrammet är att på ett översiktligt vis sammanfatta det gestaltningsarbete som genomförts i lokaliseringsutredningen. Ett annat syfte med gestaltningsprogrammet är ett skapa en förståelse för hur anläggningen kan komma att se ut och hur mycket plats den tar i anspråk samt hur den kan komma att påverka omgivningen. Gestaltningsprogrammet redovisar ett antal platsspecifika åtgärder med syfte att passa in anläggningen i dess omgivning. Ytterligare ett syfte med gestaltningsprogrammet är att svara på vilka korridorer och stationsalternativ som bäst lyckas ta till vara den potential som ?nns i landskapet samt hur väl känsligheterna i landskapet
kan hanteras inom korridoren.

Utredningsområdet sträcker sig från Almedal i väster och förbi Borås tätort i öster. Utredningsområdet berör sex kommuner: Göteborg, Mölndal, Härryda, Bollebygd, Mark och Borås. Projektets gestaltningsavsikter har applicerats i utvalda områden längs med sträckan. Dessa områden benämns i gestaltningsprogrammet för fokusområden. De utvalda fokusområdena är områden med stora allmänna intressen, där det ställs särskilda krav på gestaltningen och gestaltningsaspekterna är alternativskiljande. Planerad byggstart för Göteborg-Borås är 2025-2027.

Till dagens sammanträde är tjänsteskrivelse och förslag till yttrande inte färdigt utan skickas med inför kommunstyrelsens sammanträde 2021-05-25.

Förslag till beslut

Ledamöternas förslag till beslut

Michael Plogell (FP) föreslår att ärendet skickas till kommunstyrelsen utan förslag från arbetsutskottet. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- Samråd 3 Gestaltningsprogram

Skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Lars Carlsson | Samhällsplanerare
073-464 71 10 | lars.carlsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Svar på remiss angående ny järnväg mellan Göteborg-Borås, samråd 3.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta upprättat förslag till yttrande som sitt eget och översänder det till Trafikverket.

Ärendet

Trafikverket har upprättat ett samrådsunderlag för Göteborg-Borås, en del av nya stambanor. Detta är samråd nummer tre av preliminärt tre samrådstillfällen.

I detta samråd redovisas alternativa förslag till möjliga sträckningar av ny järnväg mellan Göteborg och Borås, samt de förslag Trafikverket har bedömt att de inte kommer att gå vidare med. Bollebygds kommun berörs av ett förslag till möjlig sträckning; Alternativ Bollebygd Syd. Alternativ Hindås, Alternativ Hestra, Alternativ Bollebygd Nord och Alternativ Olsfors från samråd 2 är inte längre aktuella.

För delsträckorna Almedal-Landvetter flygplats och inom Borås har Trafikverket rangordnat två alternativ vardera. Inget av dessa alternativ har någon direkt påverkan på Bollebygds kommunala intressen och är därmed inget som kommunen yttrar sig om. Gällande den regionala nyttan hänvisar Bollebygd främst till Boråsregionens yttrande.

Syftet med samrådet är att allmänheten, myndigheter och organisationer ska kunna bidra med sin kunskap om förhållanden som är viktiga att ta hänsyn till. Efter detta samråd arbetar Trafikverket vidare med handlingarna med stöd av inkomna synpunkter och därefter sker granskning av lokaliseringsutredningen.

Underlaget finns tillgängligt för synpunkter mellan 19 april 2021 och 11 juni 2021.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Yttrande från Kommunstyrelsen

Samrådsredogörelse för samråd 1 och 2, samrådshandling 2021-04-19*

Lokaliseringsutredning, samrådshandling 2021-04-19*

Miljökonsekvensbeskrivning, samrådshandling 2021-04-19*

Bilagor till miljökonsekvensbeskrivning*

Landskapskaraktärsanalys, samrådshandling 2020-09-09*

Social konsekvensanalys, samrådshandling 2021-04-19*

Gestaltningsprogram, samrådshandling 2021-04-19*

Planläggningsbeskrivning, 2021-04-12*

* Handlingar hämtas från Trafikverkets webbsida för projektet (följ nedanstående länk).

Dokument för Göteborg-Borås - Trafikverket

Skickas till
Samhällsbyggnadsnämnden, Trafikverket

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Lars Carlsson
Samhällsplanerare

BOLLEBYGDS KOMMUN

YTTRANDE
Skapad 2021-05-03
Antaget **2021-05-25**

Kommunstyrelsen

Lars Carlsson | Samhällsplanerare
073-464 71 10 | lars.carlsson@bollebygd.se

Dnr : **152013**

Trafikverket

Yttrande Göteborg-Borås, en del av nya stambanor - samråd 3

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket har upprättat ett samrådsunderlag för Göteborg-Borås, en del av nya stambanor. Detta är samråd nummer tre av preliminärt tre samrådstillfällen.

I detta samråd redovisas alternativa förslag till möjliga sträckningar av ny järnväg mellan Göteborg och Borås, samt de förslag Trafikverket har bedömt att de inte kommer att gå vidare med. Bollebygds kommun berörs av ett förslag till möjlig sträckning; Alternativ Bollebygd Syd.

Syftet med samrådet är att allmänheten, myndigheter och organisationer ska kunna bidra med sin kunskap om förhållanden som är viktiga att ta hänsyn till. Efter detta samråd arbetar Trafikverket vidare med handlingarna med stöd av inkomna synpunkter och därefter sker granskning av lokaliseringsutredningen.

Yttrande

Bollebygds kommun är fortsatt positiv till Göteborg-Borås, en del av nya stambanor. Omställning från vägtrafik till järnväg ger möjligheter till minskad påfrestning på hårt belastade riksväg 27/40. Utöver frigörande av vägkapacitet ges möjligheter till renare närmiljö och minskat vägbuller.

Bollebygds kommun ser positivt på valet av sträckningskorridor genom Bollebygd. Bollebygd Syd är det lokaliseringsalternativ som kommunen förordat i samråd 2.

Inför nästkommande planeringsskede önskar Bollebygds kommun att nedanstående punkter beaktas.

- Hänsyn till Bollekollens rekreationsområde. Bollebygd Syd passerar Bollekollen, vilket är ett viktigt rekreationsområde för vinteridrott och cykel. I samrådshandlingarna har det inte fastslagits om järnvägen skall förläggas i tunnel under Bollekollen eller i marknivå direkt norr om backen. Den sociala konsekvensanalysen fastslår att endast förläggning i tunnel tillgodoser nuvarande användning. Utifrån att verksamheten vid Bollekollen riskeras att läggas ner och att aktiviteterna inte går att flytta till annan plats inom kommunen anser Bollebygd att järnvägen förläggs i tunnel såvida det inte framkommer att nuvarande verksamhet kan fortsätta med järnväg förlagd i markplan.

- Lokalisering i västra delen av stråket. Området mellan kommungränsen mot Härryda och Kullamotet är kuperat, vilket utifrån samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning föranleder lokalisering antingen norr eller söder om Källeberg/Ljungliden. Utifrån tidigare samrådsyttrande om att inte omöjliggöra en kopplingspunkt mellan nuvarande järnväg och nya stambanan väster om Bollebygds tätort vill Bollebygds kommun trycka på att denna fråga fortfarande är aktuell inför kommande bearbetning av sträckningskorridoren.

- Lokalisering i östra delen avstråket. Sedan samråd 2 har Alternativ Bollebygd Syd smalnats av vid kommungränsen mot Borås. Bollebygds kommun ställer sig positivt till att stråket tar mindre delar av mark nära bebyggd miljö i anspråk än tidigare. Av samma anledning önskar Bollebygd att lokalisering norr om riksvägen i största möjliga mån undviks.

- Gestaltning. Den planerade järnvägen skär igenom känsliga miljöer. Broar och tunnlar bör formges så diskret som möjligt och med höga arkitektoniska ambitioner för att leva upp till samma standard som det iögonfallande landskapet. Bollebygd önskar i ett tidigt skede detaljerad inblick i hur visuella förändringar kring Kullamotet hanteras (markanspråk, brohöjder, materialval, arkitektoniska uttryck m.m.).

BOLLEBYGDS KOMMUN
Kommunstyrelsen

Michael Plogell
Ordförande

Monica Holmgren
Förvaltningschef

TRAFIKVERKET

Enligt sändlista

Diariet

Samrådsremiss för ny järnväg mellan Göteborg–Borås, en del av nya stambanor i Göteborg Stad, Mölndals stad, Härryda kommun, Bollebygds kommun, Marks kommun och Borås Stad, Västra Götalands län

Trafikverket Region Väst har tagit fram en samrådshandling för lokaliseringsutredning med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för ny järnväg mellan Göteborg–Borås, en del av nya stambanor i Göteborg Stad, Mölndals stad, Härryda kommun, Bollebygds kommun, Marks kommun och Borås Stad, Västra Götalands län.

Samrådet syftar till att ge och få information. Syftet är att allmänheten såväl som myndigheter och organisationer ska kunna bidra med sin kunskap om förhållanden som är viktiga att ta hänsyn till i arbetet. Efter detta samråd arbetar vi vidare med handlingarna med stöd av inkomna synpunkter och därefter sker granskning av lokaliseringsutredningen. Synpunkterna kommer sammanställas i en samrådsredogörelse.

De korridorer och stationslägen som redovisades på höstens samråd är nu konsekvensbedömda. Utifrån den samlade kunskapen har en sammanvägd bedömning gjorts och vi presenterar nu vårt förslag till rangordning av lokaliseringsalternativ för ny järnväg mellan Göteborg och Borås. Detta finns det nu möjlighet att lämna synpunkter på. Samrådet genomförs helt digitalt för att motverka spridning av coronaviruset.

Vi vill få in synpunkter och yttranden på samrådshandlingen **senast 2021-06-11.** Synpunkter skickas till Ärendemottagningen, Investering, Box 810, 781 28 Borlänge eller via e-post till investeringsprojekt@trafikverket.se. Ange ärendenummer TRV 2021/23920.

Samrådshandlingen finns tillgänglig på Trafikverkets webbsida www.trafikverket.se/goteborg-boras under Dokument i menyn.

Samrådshandlingen består av följande dokument:

- Lokaliseringsutredning, daterad 2021-04-19
- Miljökonsekvensbeskrivning, daterad 2021-04-19
    - med bilaga Kulturarvsanalys daterad 2020-09-09
    - med bilaga Naturvärdesinventering, daterad 2021-04-19
- Landskapskaraktärsanalys, daterad 2020-09-09
- Social konsekvensanalys, daterad 2021-04-19
- Gestaltningsprogram, daterad 2021-04-19

På webbsidan finns också samrådsredogörelsen från samrådet hösten 2020, daterad 2021- 04-19. Där finns även en planläggningsbeskrivning, daterad 2021-04-16, som beskriver den fortsatta planläggningen och kommande granskning. På webbsidan finns även en interaktiv karta där vårt förslag är sammanfattat. Där finns också filmer som beskriver den nya järnvägen och lokaliseringsutredningen.

Vid eventuella frågor kontakta Josefin Axelsson, delprojektledare, josefin.axelsson@trafikverket.se eller 010 123 15 09.

Med vänlig hälsning,

Malin Odenstedt Lindhe och Jan Johansson, projektledare

Bilaga: Sändlista

Sändlista

Samrådskrets samråd våren 2021, Göteborg-Borås, en del av nya stambanor

Information om samrådet skickades med e-post till nedan angiven sändlista.

Den som ska bygga järnväg ska samråda med länsstyrelsen, berörda kommuner och de enskilda som särskilt berörs. Om järnvägsplanen har betydelse för kollektivtrafiken, ska samråd även ske med berörda regionala kollektivtrafikmyndigheter. Om järnvägen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska samråd också ske med de övriga statliga myndigheter samt den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda.

Länsstyrelsen Västra Götalands län fattade beslut om att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan den 2020-07-27 och samråd ska därför ske med utökad samrådskrets.

Projektets samrådskrets vid samråd våren 2021 utgörs av:

BERÖRD LÄNSSTYRELSE
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
BERÖRDA KOMMUNER
Bollebygds kommun
Borås Stad
Göteborgs Stad
Härryda kommun
Marks kommun
Mölndals stad
BERÖRD REGION, KOLLEKTIVTRAFIKMYNDIGHET OCH KOMMUNALFÖRBUND
Västra Götalandsregionen
Göteborgsregionens kommunalförbund
Borås regionen- Sjuhärads kommunalförbund
Räddningstjänsten Storgöteborg
Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
BERÖRDA STATLIGA MYNDIGHETER
Arbetsmiljöverket
Bergsstaten
Boverket
Elsäkerhetsverket
Energimyndigheten
Fortifikationsverket

Försvarsmakten
Havs- och vattenmyndigheten
Jordbruksverket
Kammarkollegiet
Kemikalieinspektionen
Lantmäteriet
Livsmedelsverket
Luftfartsverket
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Naturvårdsverket
Polisen
Post- och telestyrelsen
Riksantikvarieämbetet
Skogsstyrelsen
Socialstyrelsen
Statens Geotekniska Institut (SGI)
Statens fastighetsverk
Strålsäkerhetsmyndigheten
Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)
Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut (SMHI)

Transportstyrelsen
Vattenmyndighet för Västerhavets vattendistrikt
BERÖRD STATLIGT BOLAG
Swedavia
ORGANISATIONER OCH FÖRENINGAR SOM KAN ANTAS BLI BERÖRDA
Intresse och aktivitetsföreningar
Benareby Aktivitetsförening
Borås Flygplatsförening
Botaniska föreningen i Göteborg
Friluftsfrämjandet Mölnlycke
Funktionsrätt Västra Götaland
Gesebols byalag och bygdegårdsförening
Göteborgs astronomiska klubb
Hestrafors Idrottsförening
Hindås skidklubb
Hulta Bollebygd Golfklubb
Järnvägsfrämjandet
Klimatomställning Borås
Lantbrukarnas riksförbund (LRF)
Mellersta Götalands Jordägareförbund
Mölndals Kvarnby
Nabbavägens Intresseförening
Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF)
Odlingsföreningen Tillsammans
Rävlanda Samhällsförening
Sandareds Intresseförening
Sjövalla FK
Skid- och orienteringsklubben 68 i Sandared (SOK 68)
Sportfiskarna

Svensk cykling
Västergötlands Botaniska förening
Västsvenska entomologklubben
Väg- och samfällighetsföreningar
Grankärrsvägens Samfällighetsförening
Hyltans samfällighetsförening
Hyltans vägsamfällighet
Nabbauddens väg- och stugförening
Näsets vägförening
Nässlehults samfällighetsförening
Råbergets vägförening
Solhallsgatans Vägsamfällighet
Sundshults vägförening
Svenska Jägareförbundet
Tränningstorps Vägsamfällighet
Åbydalens samfällighetsförening
Naturskyddsföreningar
Mölndals Naturskyddsförening
Naturskyddsföreningen i Borås
Naturskyddsföreningen i Göteborg
Naturskyddsföreningen i Härryda
Naturskyddsföreningen i Mark
Fågelföreningar
Göteborgs ornitologiska förening
Marks Fågelklubb
Sveriges Ornitologiska Förening
Västergötlands ornitologiska förening
Fiskevårdsförbund
Borås-Öresjö fvof
Bosjöns fvof
Gesebolssjön m.f.l sjöars fvo

Ingsjöarna & Oxsjöns fvo
Mölndalsåns fiskevårdsförening
Nordsjöns fvo
Sandsjön-Buasjöns fvof
Storån övre fvof
Surtans övre fvof
Viaredssjöns fvof
Västra Nedsjöns fvof
Östra Nedsjöns fvof
Vattenvårdsförbund:
Kungsbackaåns vattenvårdsförbund och vattenråd
Lygnerns vattenråd
Mölndalsåns vattenråd
Säveåns vattenråd
Viskans vattenråd
Ätrans vattenråd
ÖVRIGA
Övrig länsstyrelse, region och kommun
Länsstyrelsen Jönköping
Region Halland
Region Jönköpings län
Ulricehamns kommun
Politiska partier
Miljöpartiet de gröna i Härryda
Miljöpartiet i Bollebygd
Moderaterna Bollebygd
Kristdemokraterna Mölndal
Sverigedemokraterna Härryda
Näringsliv och näringslivsorganisationer
Akademiplatsen AB
Borås City

Borås Näringsliv AB
Borås TME
Branschföreningen Tågföretagen
Business Region Borås
Business Region Göteborg
Citycon Mölndal Galleria Fastighets AB
Fastighets AB Forsåker, Ikano Bostad
Fastighetsägarna Borås
Företagarna Borås
Forsnacken AB
GoCo Development för Vectura AB, Next Step Group AB
GoCo Development för GoCo Health Innovation City m.fl.
GoCo Development för Tingshuset 13
Handelskammaren i Jönköpings län
Högskolan i Borås
Jernhusen
Knallelandsgruppen
Landvetter Södra Utveckling AB (LSUAB)
MölnDala Fastighets AB
NCC Property Development
Näringslivets Transportråd
Peab Borås Exploatering AB
Skanska Industrial Solution AB
Svenskt Näringsliv
Terraproject
Sveriges åkeriföretag
Viared Företagsförening
Västsvenska handelskammaren
Ledningsägare
Borås Energi och Miljö

Borås Elnät AB
Ellevio AB
Gryaab
Göteborg Energi
Härryda Energi
Härryda Vatten och Avfall AB
Kretslopp och vatten (Göteborgs Stad)
Mölndal Energi
Sandhults-Sandareds Elektriska Ekonomiska förening
Skanova
Svenska Kraftnät

Nordion Energi (fd Swedegas)
Vattenfall
Enskilda som särskilt berörs
För projekt Göteborg-Borås är det, på grund av utredningsområdets storlek, inte möjligt att identifiera vilka enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Samrådet med enskilda anses därför innefattas i samrådet med allmänheten.
Allmänhet
Dessa personer förutsätts nås genom annons i tidning, informationsblad, digitalt nyhetsbrev vår webbsida via inbjudningar till allmänna samrådsmöten alternativt digital samråd.

Information om personuppgiftsbehandling

Trafikverket har inhämtat kontaktuppgifter till er organisation i syfte att genomföra rubricerad åtgärd i enlighet med sektorslagarna för infrastruktur i syfte att genomföra samråd för ny järnväg mellan Göteborg-Borås. Kontaktuppgifter till företrädare för organisationer utgör personuppgifter. Uppgifter som har samlats in är organisationens företrädare och kontaktuppgifter till dessa. Rättslig grund är allmänt intresse. Uppgifterna kommer att behandlas av Trafikverkets personal, och kan överföras till leverantörer och andra myndigheter. Inkomna synpunkter, yttranden och personuppgifter i ärendet utgör allmän handling och bevaras enligt arkivlagen. Beslut och andra dokument innehållande namn och fastighetsbeteckningar kan komma att publiceras.

Personuppgifterna skyddas genom att Trafikverkets regelverk för informationssäkerhet tillämpas.

Personer vars personuppgifter behandlas har rätt att begära registerutdrag, begära rättelse, begära radering, begära begränsning av behandlingen samt invända mot behandlingen. Denna begäran för dina personuppgifter kan göras hos projekt Göteborg-Borås. Begäran kan också göras till Trafikverkets kontaktcenter med angivande av föregående kontaktuppgifter. Personuppgiftsansvarig är Trafikverket, 781 89 Borlänge. Kontaktcenter: 0771-921 921. Dataskyddsombudet kan nås på samma adress. Du har också rätt att klaga till Datainspektionen som är tillsynsmyndighet för dataskyddsförordningen.

Mer information om Trafikverkets behandling av personuppgifter samt kontaktuppgifter till dataskyddsombud finns på http://trafikverket.se/gdpr

11. Upphävande av utvecklingsplan Olsfors-Hultafors (kf fattar slutligt beslut) KS2021/12

§74 KS2021/12

Upphävande av utvecklingsplan Olsfors-Hultafors

Beslut

Arbetsutskottets förslag till Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige upphäver utvecklingsplan för Olsfors-Hultafors.

Ärendet

Utvecklingsplan för Olsfors-Hultafors antogs av kommunfullmäktige 2008-09-18. Syftet med dokumentet vid antagandet var att stimulera utvecklingen i Olsfors och Hultafors, främst genom att föreslå nya områden för bostäder och verksamheter. Utvecklingsplanen angav även hur intressen gällande natur, friluftsliv och kulturmiljö skulle tillgodoses. Underlaget har nyttjats som stöd vid detaljplanering och bygglovgivning.

I nuläget tas en ny översiktsplan för Bollebygds kommun fram. Planen förväntas bli antagen vid årsskiftet 2021/2022. För att staka ut en entydig utvecklingsinriktning för Olsfors och Hultafors kommer de framtidsvisioner som fortfarande bedöms vara intressanta och genomförbara att flyttas över till kommande översiktsplan.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige upphäver utvecklingsplan för Olsfors-Hultafors.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Upphävande av utvecklingsplan Olsfors-Hultafors
- Utvecklingsplan Olsfors-Hultafors

Skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Lars Carlsson | Samhällsplanerare
073-464 71 10 | lars.carlsson@bollebygd.se

Kommunfullmäktige

Upphävande av utvecklingsplan Olsfors-Hultafors

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige upphäver utvecklingsplan för Olsfors-Hultafors.

Ärendet
Utvecklingsplan för Olsfors-Hultafors antogs av kommunfullmäktige 2008-09-18.

Syftet med dokumentet vid antagandet var att stimulera utvecklingen i Olsfors och Hultafors, främst genom att föreslå nya områden för bostäder och verksamheter. Utvecklingsplanen angav även hur intressen gällande natur, friluftsliv och kulturmiljö skulle tillgodoses. Underlaget har nyttjats som stöd vid detaljplanering och bygglovgivning.

I nuläget tas en ny översiktsplan för Bollebygd fram vilken förväntas bli antagen vid årsskiftet 2021/2022. För att staka ut en entydig utvecklingsinriktning för Olsfors och Hultafors kommer de framtidsvisioner som fortfarande bedöms vara intressanta och genomförbara att flyttas över till kommande översiktsplan.

Bedömning
Utvecklingsplanen är fortfarande ett gällande planeringsunderlag för Olsfors-Hultafors. De utstakade målen delades in i tre övergripande kategorier. Bedömningen är utformad efter samma struktur utifrån två återkommande ställningstaganden; *måluppfyllelse* och *fortsatt aktualitet*.

Kommunala mål

- Ta tillvara på den lokala utvecklingspotentialen.
- Skapa möjligheter för nya bostäder och arbetstillfällen.
- Ge förutsättningar för en upprustning och omvandling i de centrala delarna av orterna

De kommunala målen är av regenererande karaktär vilket gör dem ständigt aktuella och svårbedömda ur ett måluppfyllelseperspektiv. De kommunala målen som planeringsunderlag förs över till ny översiktsplan.

Lokala mål

- Nya bostäder, bland annat fler självbyggartomter.
- Upprustning av trafikmiljön, särskilt väg 1757 genom orterna.
- Hastighetssänkande åtgärder.
- Omvandling av industriområdet i Olsfors.
- Ny sträckning av Gesebolsvägen i Olsfors.

- Gång- och cykelvägar, dels mellan orterna och mot Bollebygd och Sandared, dels inom orterna.
- Ökad service, framförallt kommersiell.
- Mötesplatser (t ex internetcafé för ungdomar).
- Turism baserat på naturupplevelser.
- På sikt en ny påfart på motorvägen från Olsfors och Hultafors.
- Ny vägport med större kapacitet under järnvägen på Gesebolsvägen i Olsfors

De elva lokala målen beskriver invånarnas och näringslivets synpunkter och har högre detaljeringsgrad. De flesta målen är fortfarande aktuella vilket innebär att måluppfyllelsen inom denna kategori är låg. De anspråk som anses vara fortsatt intressanta och rimliga förs över till ny översiktsplan.

Sammanfattande mål

- Åtgärder i trafikmiljön.
- Nya bostadsområden.
- Upprustning av centrum i Olsfors
- Gång- och cykelvägar

Av de fyra sammanfattande målen (kommunala + lokala) har vissa åtgärder i trafikmiljön skett och gång- och cykelbana är under slutprojektering. De tolv utpekade områdena för nya bostäder (figur 1 och figur 2) samt upprustning av centrala Olsfors (figur 3) har inte genomförts. Ny översiktsplan tar ett nytt grepp om de ogenomförda åtgärderna.

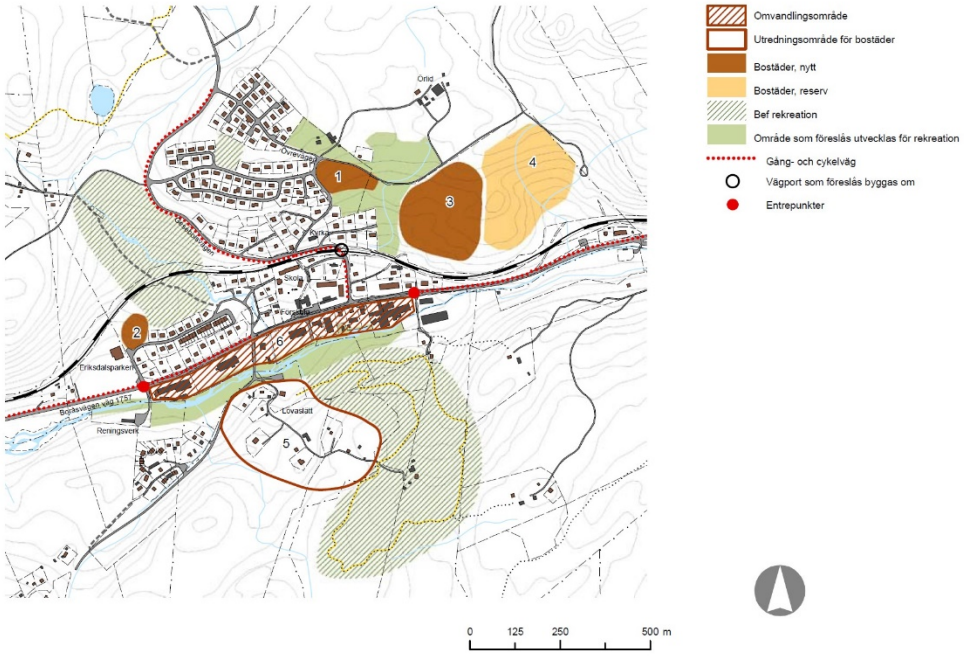

Figur 1. Bostadsutvecklingsmöjligheter i Olsfors (nummer 1 till 6)

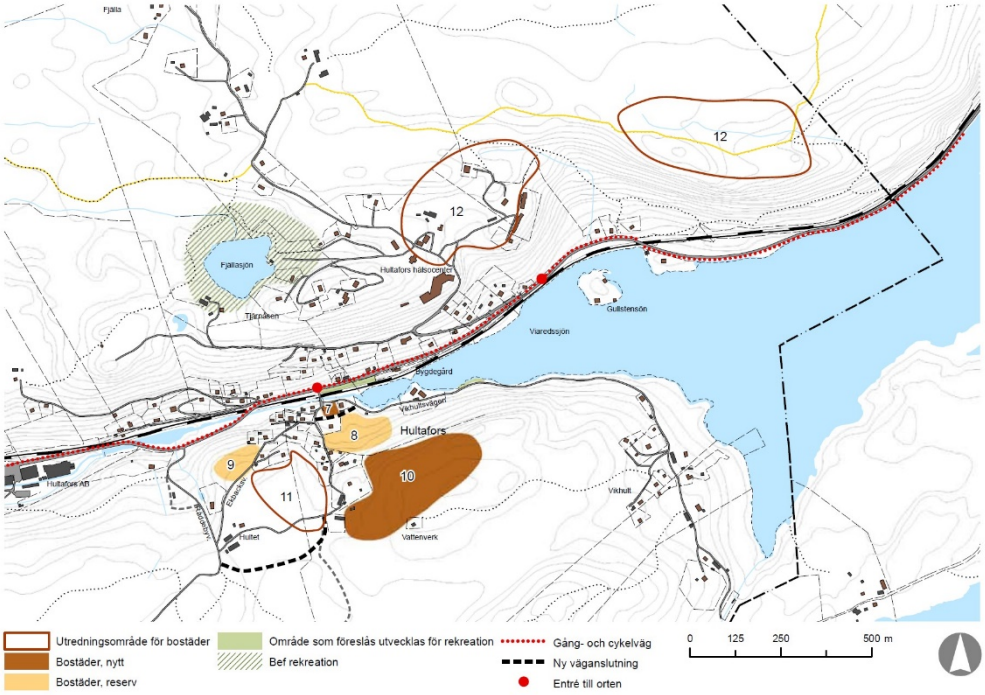

Figur 2. Bostadsutvecklingsmöjligheter i Hultafors (nummer 7 till 12)

Figur 3. Omvandlingsmöjligheter i Olsfors

Infrastruktur

I utvecklingsplanen ställer sig kommunen bakom en satsning på en vägkoppling mellan Olsfors-Hultafors och riksvägen. Denna påfart/avfart skulle stimulera tätortsutvecklingen och ge kortare restider till Borås och Göteborg. I dagsläget finns inga intentioner från Trafikverket om att denna förbindelse kommer att bli verklighet och är inte heller något som Bollebygds kommun driver aktivt.

Boråsbanan mellan Göteborg och Borås förväntas behålla nuvarande sträckning och roll i tågtrafikssystemet även efter att ny järnväg (Götalandsbanan) har anlagts. I ny översiktsplan kommer ett område för möjliggörande att anlägga en järnvägsstation i Olsfors-Hultafors att pekas ut. En ny järnvägsstation för regiontåg bedöms stimulera tätortsutvecklingen och ge stadigvarande möjligheter för hållbara resor till/från Olsfors-Hultafors inom befintlig infrastruktur. Även möjligheten att skapa en anläggning för omlastning av gods mellan väg och järnväg anses vara rimligt att titta närmare på inom ramen för samma projekt. Åtgärden kräver vidare diskussioner med bland andra Trafikverket.

Teknisk försörjning

Den tekniska försörjningen beskrivs som bristfällig och i behov av omfattande åtgärder. Förvaltningens bedömning är att behovet av åtgärder fortfarande är en aktuell fråga. Beskrivning och åtgärdsförslag gällande teknisk försörjning för utvecklingsplaneområdet förs över till ny översiktsplan och fortlöpande VA-planering.

Pågående planering

Nedan redovisas ärenden som undantas bedömning då de befinner sig i ett pågående planeringsskede.

Förskola

Förläggande av förskola i Olsfors är pågående ärende, där beslut kring planläggning fattas fortlöpande under 2021.

Livsmedelsbutik

Möjligheten att bedriva livsmedelsbutik i Olsfors tätort har testades hösten 2020. Livsmedelsbutikskedjan Lifvs hade för avsikt att etablera en obemannad butik i omedelbar närhet till Boråsvägen. Mars 2021 meddelade Lifvs att företagets etableringsstrategi är pausad och därmed även projektet i Olsfors.

Beslutsunderlag

Utvecklingsplan Olsfors-Hultafors (2008), KS2021/12-1

Tjänsteskrivelse, KS2021/12-2

Skickas till

Kommunfullmäktige, samhällsbyggnadsnämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Lars Carlsson
Samhällsplanerare

Utvecklingsplan för Olsfors-Hultafors

BOLLEBYGDS KOMMUN

Samhällsbyggnadsavdelningen, Bollebygds kommun
antagen av Kommunfullmäktige 2008-09-18

Utvecklingsplan för Olsfors och Hultafors har arbetats fram under 2007-2008. Arbetet har letts av Samhällsbyggnadsavdelningen och en grupp tjänstemän från kommunens olika förvaltningar har utgjort referensgrupp.

Politiskt ansvarig är kommunstyrelsen där kommunstyrelsens arbetsutskott har fungerat som politisk styrgrupp. Beslut om antagande kommer att fattas av kommunfullmäktige.

Denna handling har utarbetats av planarkitekt Anna Winnberg vid Samhällsbyggnadsavdelningen och arkitekt Bo Harlén, GF konsult AB. Övriga som deltagit i arbetet är Michaela Kleman, Torbjörns Sundsten, Lisa Brunnström, Ulla Henskog, Stefan Sjödin, Anna Ligården, Pär Lundqvist, Camilla Falk och Ann-Marie Nilsson från Bollebygds kommun.

Delaktiga i arbetet har även Olsfors samhällsförening och Hultafors bygdegårdsförening och byalag varit, som representanter för invånarna i de båda orterna.

Bakgrund och syfte 5
Vad är en utvecklingsplan? 5

1 VIKTIGA FÖRUTSÄTTNINGAR 6
Geografiskt läge 6
Kort historik 6
Olsfors och Hultafors idag 7
Olsfors 7
Hultafors 8
Geotekniska förhållanden 8
Verksamheter 10
Befolkning 10
Allmän service 11
Kommersiell service 12
Fritid och friluftsliv 12
Kommunikationer 13
Teknisk försörjning 13
Gator och vägar 14
Naturvärden 15
Kulturmiljövärden 17
Gällande planer 19
Riksintressen och förordnanden 19
Politiska beslut 19
Orternas starka och svaga sidor 20

2 MÅL 21
Vad vill kommunen? 21
Vad vill Olsfors- Hultaforsborna? 21
Vad vill olika intressenter/exploatörer? 21

3 UTVECKLINGSMÖJLIGHETER 22
Gestaltningsprinciper 22
Utvecklingsmöjligheter - Olsfors 24
Bostäder 24
Fritid, rekreation och grönstruktur 26
Vägar 27
Utvecklingsmöjligheter - Hultafors 28
Bostäder 28
Fritid, rekreation och grönstruktur 30
Vägar 30
Ett attraktivt centrum 31
Kollektivtrafik 33
Teknisk försörjning 33
Infrastruktur 34
Allmän och kommersiell service 34
Fritid och rekreation 35
Kulturmiljövärden 35
Tillgänglighet, trygghet och folkhälsa 35

4 MILJÖASPEKTER 36
Behovsbedömning 36

5 KONSEKVENSER 37
Avstämning mot ÖP 37
Miljömässiga konsekvenser 37
Natur och rekreation 37
Kultur 39
Naturresurser 39
Mark- och vattenfrågor 40
Trafik 41
Hälsa och säkerhet 41
Landskapsbild 41
Sociala konsekvenser 41
Ekonomiska konsekvenser 41
Fortsatt arbete – åtgärder 42
Tidsprioritering av fysiska åtgärder 42

Bakgrund och syfte

Inflyttningen till Bollebygds tätort och de västra kommundelarna har ökat kraftigt de senaste åren medan invånarantalet i Olsfors och Hultafors i stort sett har varit konstant. Orterna har haft en svagare utveckling bland annat beroende på det geografiska läget och kopplingen till övrig infrastruktur. De senaste två åren visar dock befolkningsstatistiken att invånarantalet har ökat, framförallt i Olsfors. I kommunens översiktsplan ÖP 2002, anges behovet av en fördjupad översiktsplan för Olsfors och Hultafors. Kommunstyrelsen beslutade 2007-02-15 att ersätta arbetet med en fördjupad översiktsplan för Olsfors och Hultafors med en utvecklingsplan.

Kommunens syfte med denna utvecklingsplan är att stimulera utvecklingen i Olsfors och Hultafors, genom att föreslå nya områden för bostäder och verksamheter. Planen skall även ange hur andra olika intressen gällande natur, friluftsliv och kulturmiljö skall tillgodoses. Detta skall fungera som stöd vid framtida detaljplanering och bygglovgivning.

Vad är en utvecklingsplan?

Att genomföra en fördjupning av översiktsplanen är ett tidskrävande arbete som normalt tar minst tre år. Innehållet styrs till stora delar av Plan och bygglagen (PBL) och det finns krav på vad en fördjupning av översiktsplanen skall innehålla och hur planprocessen ska hanteras.

Istället för att ta fram fördjupade översiktsplaner har flera kommuner, däribland Tjörns kommun och Lilla Edets kommun, valt att ta fram sk tätortsstudier/områdesplaner/utvecklingsplaner som behandlar de viktigaste frågorna. Metoden effektiviserar planarbetet betydligt. Det är ett enklare sätt att utföra en studie över de båda tätorterna Olsfors och Hultafors och det ges bättre möjligheter att behandla de frågor som är viktigast för orterna.

En utvecklingsplan motsvarar enligt PBL (Plan- och bygglagen) ett program för detaljplanearbete. Den kan ha ett friare innehåll och är inte styrd av PBL vad gäller process i samma omfattning som en fördjupning av översiktsplanen. Den kan till och med ge ett bättre underlag för efterföljande detaljplanearbete. Den största vinsten är att tidsåtgången bedöms bli halverad jämfört med om en fördjupning av översiktsplanen skulle ha gjorts. Det är dock viktigt med en väl tilltagen och förankrande samrådsprocess innan utvecklingsplanen kan antas.

1 VIKTIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Geografiskt läge

Olsfors och Hultafors är belägna i den östra delen av Bollebygds kommun mot gränsen till Borås. Avståndet till Göteborg är knappt fem mil, till Bollebygd är det åtta kilometer och till Borås femton kilometer.

Orterna ligger i Söråns dalgång där ån rinner från Viaredssjön i riktning mot väster. Landskapet är kraftigt kuperat och bebyggelsen är belägen på de branta bergssluttningarna. I dalgången går både järnvägen mellan Göteborg och Borås och länsväg 1757 (gamla riksväg 40) mellan Bollebygd och Borås. Motorvägen mellan Göteborg och Borås går drygt en kilometer söder om orterna. Närmsta påfart i väster finns vid Grönkullenmotet cirka åtta kilometer väster om Olsfors och i öster cirka 1 mil vid Viaredsmotet.

Tillsammans i de båda orterna bor det drygt 900 personer, i Olsfors cirka 650 personer och i Hultafors cirka 280 personer. Service kan utnyttjas i Bollebygd och i Sandared i Borås kommun knappt tre kilometer öster om Hultafors.

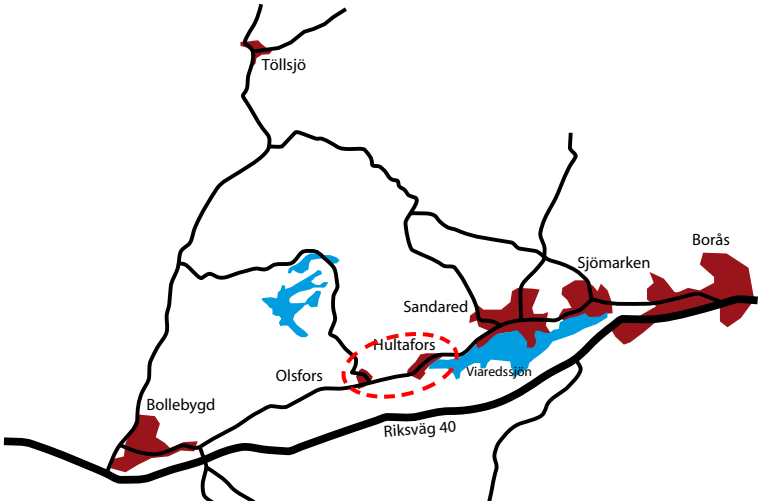

Kort historik

Före industrialiseringen i slutet av 1800-talet fanns endast ett antal gårdar och några byar i området där Olsfors och Hultafors idag ligger. Olsfors utgjordes av gårdarna Örelid norr om Sörån och Lövaslätt i söder. Vid Hultafors fanns byarna Fjälla på den norra sidan Sörån och Övre Hultet och Vikhult söder om Sörån.

Landsvägens sträckning kom till 1836 då den ersatte den tidigare vägen mellan Borås och Göteborg som låg cirka en kilometer söderut. I samband med industrialiseringen av Sverige i slutet av 1800-talet och efter att väg och järnväg dragits fram började orterna expandera. Ur Sörån utnyttjades det forsande vattnet till vattenkraft och det byggdes upp verksamheter i anslutning till ån. Detta var en av anledningarna till att Tumstocksfabriken etablerades i Hultafors.

Hultafors började växa fram i samband med att järnvägen mellan Göteborg och Borås anlades och en hållplats anordnades vid Viaredssjöns västliga vik. Vid denna tid fanns ingen bebyggelse i Hultafors med undantag för banvaktarstugan som byggdes 1894.

Hultafors hälsocenter byggdes 1906. Läget på höjderna bjöd på milsvid utsikt över Viaredssjön. Hultafors stationshus byggdes med anledning av Hälsocentrets tillkomst och var färdigt 1909. De första 20 åren förekom flera ägarbyten och inriktningen på verksamheten växlade. 1926 köptes anläggningen av Adventistsamfundet som drev verksamheten under lång tid som kuranstalt och enskilt sjukhem. Hela anläggningen omfattar ett femtontal byggnader. Större delen av byggnaderna byggdes under 1930 och 40-talen. Den ursprungliga huvudbyggnaden har byggts om och till vid flera tillfällen, bl a 1942-43 och 1970 med tidstypiskt utformade byggnader. Förutom lokaler för behandling finns bl a samlingslokaler, personalbostäder och en kyrka.

Utsikt från höjderna vid gården Hultet över sprickdalen vid Hultafors. Österut mot Viaredssjön.

Under 1930-talet präglades Hultafors av en stark expansion, både Tumstocksfabriken och hälsocentret utökade sina verksamheter och byggdes till. I samband med detta ökade även bostadsbebyggelsen i orten.

Olsfors var länge den mindre av de båda orterna, men här fanns både skola och kyrka. Kyrkan byggdes 1916. Under efterkrigstiden började dock Olsfors att växa. Från 60-talet och framåt byggdes flera villaområden i den norra delen av Olsfors, områden som idag utgör ungefär en tredjedel av hela orten.

Olsfors och Hultafors idag

Olsfors och Hultafors ligger i ett utpräglat skogslandskap med stort inslag av sjöar och mossar. Skogsmarkerna på höjderna domineras av urberg med inslag av mossar och kärr.
Landskapet är kraftigt kuperat och orterna är belägna i Söråns dalgång, en sprickdal som sträcker sig västerut från Viaredssjöns västra strand. Bebyggelsen i Olsfors och Hultafors ligger till största del på sluttningarna mot Söråns dalgång. Utspridda gårdar och bybildningar ligger i höjdlägen kringgärdade av uppodlade åker- och betesmarker. Sprickdalens branta sluttningar skapar tydligt avgränsade rum i landskapet. I framförallt Olsfors och vid Tumstocksfabriken bildar sluttningarna mycket markanta väggar mot omgivningen. Trakterna kring Hultafors präglas av en storslagenhet skapat av mötet mellan Viaredssjön och de branta skogsklädda sluttningarna som tillsammans skapar fantastiska vyer åt öster.

Olsfors

I Olsfors är sluttningarna ner mot Söråns dalgång något flackare än i Hultafors. Boråsvägen och framförallt järnvägen fungerar som barriärer i samhället. Under järnvägen finns endast en förbindelse, en smal vägport där både biltrafik och gång- och cykeltrafik samsas.

Söder om järnvägen ligger merparten av Olsfors bebyggelse med skola och förskola, bostadsbebyggelse och längst i väster Eriksdalsparken. Bebyggelsen som ligger på sluttningen ned mot Sörån utgörs av både hyreshus, radhus och villor i olika storlek, bland annat tidstypiska småhus från 50-talet. Örelundsskolan ligger centralt på en höjd strax söder om järnvägen och utgör ett tydligt landmärke i centrala Olsfors.

Mellan Boråsvägen och Sörån ligger en rad industrier, vars byggnader skapar ett slags storskalighet i kontrast till bostadsbebyggelsen på norra sidan om Boråsvägen. Flera av av byggnaderna vänder tillstängda

fasader utan fönster mot Boråsvägen. Mitt emot Gesebolsvägen ligger några byggnader där det tidigare funnits affärer, i dag finns bland annat blomsteraffär och smörgåsbutik.

En bit söder om Sörån i skogen ligger ett mindre bostadsområde vid vägen åt sydväst mot Råddeby. Bebyggelsen utgörs av en samling radhus och några friliggande villor. Bebyggelsen ligger mycket nära Olsfors men är visuellt avskild från orten. Nära Sörån ligger Omegastugan, orienteringsklubbens klubbstuga, med tillhörande elljusspår.

Norr om järnvägen ligger huvuddelen av Olsfors nyare bostadsbebyggelse. Här dominerar villor, lite äldre vid kyrkan och villor från 60-talet fram till 80-talet längre norrut. Mellan bostadsområdena finns naturmarker, främst tallskog som ramar in bebyggelsen. I ett av dessa grönområden finns också Olsfors lekplats som renoverades under 2006, med nya lekredskap, sittplatser och belysning.

Hultafors

Sprickdalen är i Hultafors mycket smal och djup, på den norra sidan reser sig berget nästan hundra meter över dalbotten. På dessa höjder är utsikten över Viaredssjön storslagen. Här ligger Hultafors hälsocenter med sina femtontalet byggnader. Bebyggelsen är komplex, en egen kyrka, en äldre huvudbyggnad från 1920-talet, samlingslokaler och arbetarbostäder. Många av husen har bevarat sin ursprungliga karaktär och tidstypiska utformning. Hälsocentrets huvudbyggnad och de tidigare arbetarbostäderna är synliga från långt håll.

I den östra delen av samhället finns Hultafors AB, tumstocksfabriken, med omkringliggande bostadsbebyggelse som varit kopplad till fabriken. I närheten av industribyggnaderna finns ett par före detta disponentvillor och några arbetar- och förmansbostäder. Övrig bebyggelse i Hultafors karakteriseras av friliggande villor och några mindre flerfamiljshus, liknande större villor. Bebyggelsen ligger placerad på de branta sluttningarna norr och söder om Söråns dalgång där vägen och järnvägen går.

Geotekniska förhållanden

Jordarter i området utgörs i huvudsak av ett tunt lager morän på berg. Dalgångens sluttningar mot Sörån täcks av sandig morän och invid Sörån finns i allmänhet isälvssediment. I övrigt täcks landskapet av ett tunt eller osammanhängande jordlager, i huvudsak på berg. Mer omfattande beskrivning av markförhållanden ges för de områden som föreslås för byggnation.

Huvudbyggnaden på Hultafors hälsocenter, även kallat sanatoriet med milsvid utsikt söderut.

Landskap och rekreation

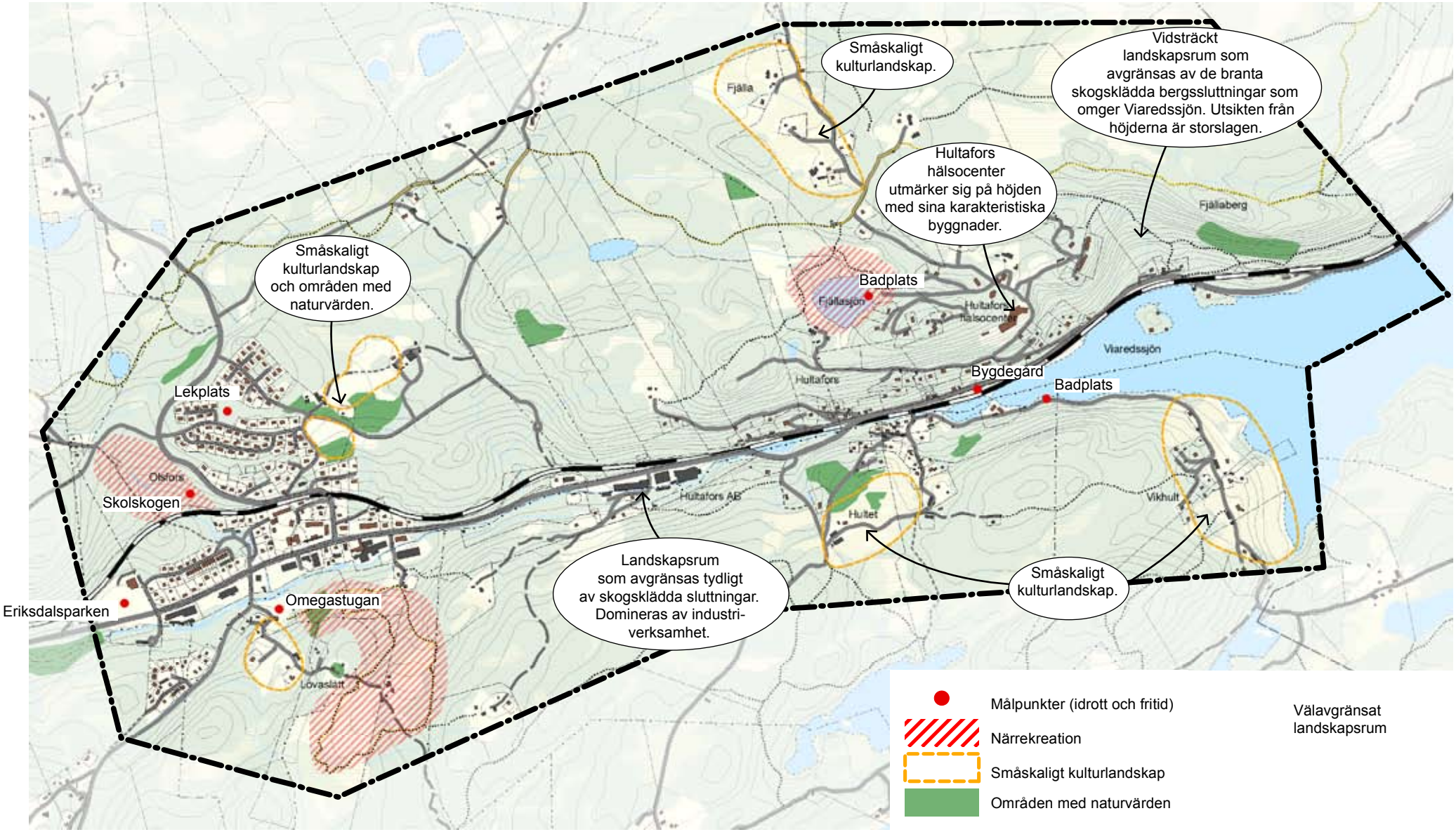

Verksamheter

Det finns ett rikt närinsliv i Olsfors och Hultafors trots att orterna är relativt små. I orterna med omgivning finns strax under 300 arbetstillfällen inom näringslivet. Verksamheter, främst inom tillverkning, transport, bygg och handel. Skolan och förskolan är andra arbetsplatser i orten. Till de stora företagen hör Tumstocksfabriken, Hultafors Tools, mellan Olsfors och Hultafors och Hammar Maskin AB som ligger några kilometer väster om Olsfors. Tillsammans har företagen drygt 200 anställda. Hälsocentret i Hultafors är en annan verksamhet som funnits länge i trakten om än med olika ägare. Bland de mindre företagen finns bland annat snickeri, elfirma, åkeri, försäljning av sportartiklar m fl. De flesta företagen är lokaliserade längs med Boråsvägen i Olsfors men flera enmansföretag finns utspridda i orterna.

Hultafors snickerifabrik som ligger i Olsfors.

Hultafors Tools mellan Olsfors och Hultafors, i folkmun kallad "Tumstocksfabriken".

Befolkning

Folkmängden i orterna uppgår till 650 i Olsfors och knappt 300 i Hultafors. Till största del utgörs befolkningen av barnfamiljer och äldre personer. Invånare i åldern 20-30 år är kraftigt underrepresenterade i orterna vilket kan förklaras av att den dominerande boendeformen är småhus. Både Olsfors och Hultafors är till stor del utpräglade pendlarorter där de flesta arbetspendlar till Borås eller Göteborg. Invånarantalet i Hultafors har gått upp och ned de senaste åren och till och med minskat något. I Olsfors har invånarantalet varit ganska konstant fram till 2004 då det började öka.

År	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Hultafors	296	307	288	284	289	283	277
Olsfors	615	619	611	610	610	627	650

Detta är invånarantalet för tätorterna Hultafors och Olsfors enligt SCB den 31/12 varje år.

En enkätundersökning utfördes under 2003 av Byalaget i Hultafors som finansierades av ett EU projekt (Leader+ Sjuhärad). Majoriteten av dem som svarade säger att de trivs bra och att de känner för trakten. Sådant som ansågs betydelsefullt för framtiden i Hultafors var goda kommunikationer, äldreboende, ungdomsgård och kommunal service. I övrigt ansågs Hultafors hälsocenter viktigt för trakten liksom tumstocksfabriken, bygdegården. Vidare påtalades inflyttning, nybyggnation och bevarande av naturen som viktiga.

Viktigt för val av boplats var ett bra boende, närhet till naturen och bra kommunikationer. Något som upplevdes som ett problem i Hultafors då undersökningen utfördes var dålig trafiksäkerhet, att bilarna kör för fort, tung trafik och buller. Majoriteten av de som bor i Hultafors hade valt att bo där på grund av närheten till naturen och den vackra utsikten. Hur bussen som kommunikationsmedel fungerar rådde det delade

meningar om, drygt hälften av de som svarade ansåg att den fungerade bra medan resten tyckte att den fungerade dåligt.

Olsfors attraktivitet som boendeort har ökat de senaste åren. Vid lokalisering av ny bebyggelse är närheten till kollektivtrafik och skola viktiga faktorer. Närhet till vacker natur och möjligheter till en aktiv fritid är också betydelsefullt.

Det finns ett behov av bostäder till ungdomar, äldre och andra personer som vill ha ett enklare boende i lägenheter. Dessa bör lämpligen lokaliseras centralt i orterna, nära kollektivtrafik och eventuell service.

Örelundsskolan i Olsfors.

Allmän service

Den kommunala servicen i Olsfors och Hultafors utgörs av en F-6 skola, Örelundsskolan, och en förskola, Sörån, som båda ligger centralt i Olsfors. Förskolan har pedagogisk verksamhet för barn i åldrarna 1-5 år. Fritidshemsverksamhet finns för grundskolebarnen. Förskolan och skolan tar främst emot barn och elever från de östra delarna av Bollebygds kommun; Gesebol, Hultafors och Olsfors. Ett mindre bibliotek som även fungerar som skolbibliotek finns i nya lokaler vid Söråns förskola.

I nuläget bor ca 70 barn i åldrarna 1-5 år i Olsfors varav 50 barn går i förskolan. Prognoser visar på att barn i åldrarna 1-5 år ökar med ca 20 fram till 2012. Detta innebär att förskolan i Olsfors behöver utökas med en avdelning. Utökningen bedöms kunna ske inom befintliga förskolelokaler.

Under läsåret 06/07 har ca 110 elever gått vid Örelundskolan. De senaste åren har antalet elever på Örelundskolan minskat och skolan har i nuläget ytmässigt ett visst överskott på lokaler. Grundskolan beräknas klara upp till 150 elever inom befintlig lokalyta. Prognoser visar på att antalet elever i åldrarna 6-12 år fortsätter att minska fram till 2009 därefter ökar antalet elever igen. För 2012 prognostiseras ca 120 elever i åldrarna 6-12 år, vilket skulle innebära en ökning jämfört med idag.

Majoriteten av eleverna i Olsfors väljer att gå årskurs 7-9 i Bollebygd. Några elever väljer Sandaredsskolan i Borås kommun. Eftersom Bollebygds kommun inte har någon egen gymnasieskola blir gymnasier i Borås och Härryda aktuella för elever i Olsfors och Hultafors.

Andelen äldre av befolkningen i Olsfors och Hultafors liknar i stort den i hela Bollebygds kommun, möjligtvis med en lägre andel 80 år och äldre. Knappt 20 personer bedöms vara i behov av service via hemtjänst eller plats på särskilt boende.

Kommersiell service

Det kommersiella utbudet i Olsfors och Hultafors är begränsat. Matvaruaffär har funnits till och från i Olsfors. Boende i orterna utnyttjar i stor utsträckning service i Bollebygd eller Sandared. I Sandared bor runt 2000 personer och det finns ett varierat utbud av affärer och service bla simhall, apotek, matvaruaffär mm. En ökad befolkning kan skapa ett underlag för service i Olsfors.

Fritid och friluftsliv

Det finns ett mycket aktivt föreningsliv i Olsfors och Hultafors. I Olsfors finns flera idrottsföreningar. IK Omega, orienteringsklubben, har även aktiviteter inom gymnastik, löpning, innebandy och styrketräning. Orienteringsklubben har sin klubbstuga intill Sörån i Olsfors med ett 2,5 kilometer långt elljusspår och en boulebana. IF Olsfors är en fotbollsklubb med hemmaarena i Eriksdalsparken i Olsfors. Inom sin verksamhet har man fotbollsskola och ungdomsfotboll samt ett A-lag.

Missionskyrkan i Olsfors har flera aktiviteter i veckan för både ungdomar och barn i form av tonårskvällar och söndagsskola. Scoutföreningen SMU i Olsfors har träffar ungefär en gång i veckan med aktiviteter för barn och ungdomar. Övriga föreningar är Örelunds föräldraförening och Hultafors bygdegårdsförening och byalag. Föreningen äger och sköter bl a det gamla stationshuset i Hultafors.

Det varierade och vackra skogslandskapet ger goda förutsättningar till rekreation i form av vandringsturer och naturupplevelser. Knalleleden, vandringsleden som förbinder Göteborg med Sjuhäradsregionen, går strax norr om Olsfors och Hultafors. Vid Hultafors hälsocenter bjuder den på storslagen utsikt från höjderna över Viaredssjön.

Skolskogen i Olsfors med broar över ån.

Nära Örelundsskolan i Olsfors finns ”Skolskogen”, ett skogsområde som har ställts i ordning och används aktivt i undervisningen i skola och förskola. I området finns vindskydd och små broar som leder över en å. Allmänna badplatser finns vid Vannasjön och Viaredssjön. Vid Fjällasjön finns en privat badplats som sköts av Hultafors hälsocenter. Denna används även av boende i trakten.

Kommunikationer

Kollektivtrafiken utgörs av bussturer ungefär en gång i timmen mellan Bollebygd och Borås med lite tätare turer på morgonen. Bussen tar ungefär en halvtimme till Borås och en kvart till Bollebygd. För att resa vidare till Göteborg måste man byta buss i Bollebygd och restiden blir då sammanlagt ungefär en timme. Hållplatser finns med ungefär 500 meters mellanrum på sträckan i och mellan Olsfors och Hultafors längs väg 1757.

Teknisk försörjning

Huvuddelen av bebyggelsen i Olsfors och Hultafors har kommunal va-försörjning. Avloppsreningsverket, som byggdes om 2006, ligger i sydvästra Olsfors, strax söder om Sörån. Antalet boende som är anslutna till avloppsreningsverket och som har kommunalt vatten och avlopp var knappt 900 stycken, år 2004. Eftersom flertalet boende arbetar utanför tätorterna, och då inte nyttjar va-försörjningen, blir belastningen på avloppsreningsverket mindre, sannolikt ca 500 personekvivalenter (pe). Avloppsreningsverket är dimensionerat för 700 pe.

Spillvattennätet i såväl Olsfors som Hultafors är sedan länge i dåligt skick. Stort inläckage av regn- och markvatten samt tillförsel av dagvatten till nätet orsakar bräddningar från avloppsreningsverket till Sörån som då onödigt förorenas. Bräddning sker regelbundet och utgör 56% av inkommande flöde. Likaså förorenas mark och grundvatten vid utläckage. Vid mycket höga flöden förekommer det att allt avloppsslam i reningsverket spolas ut och åvattnet förorenas kraftigt. Det tar sedan lång tid att få igång reningsprocessen igen.

Behovet av att restaurera ledningsnäten har uppmärksammats men omfattningen av åtgärder och kostnader gör att restaurering blir ett mångårigt projekt sannolikt 10-15 år.

Ett restaureringsprojekt har påbörjats under 2007 som ska mynna ut i beslut om åtgärder som förbättrar spillvattenledningen på sträckan Olsfors- Hultafors. Vilken verkan dessa åtgärder kan ge avseende inläckage av ovidkommande vatten går ej att förutse i dagsläget.

Dricksvattenförsörjningen sker i dag med leverans av vatten från Borås kommun via sjöledning i Viaredssjön. Vattnet håller en god mikrobiologisk och kemisk kvalitet men uppfattas av flera ha en oangenäm lukt och smak. Orsaken till detta håller nu på att utredas. Likaså skall spolning av ledningar göras.

Planering och provpumpning för ny vattentäkt har gjorts på industrifastigheten Örlid 1:169 som ligger invid bilverkstaden på Örlid 1:71. Inledande analyser av vattnet har gjorts, vilka visar att vattnet inte är av bättre kvalitet än det som nu tas från Borås. Vidare finns risk att markföroreningar från verksamheterna i närheten förorenar grundvattnet. Likaså finns risk att de läckande avloppsledningarna i samhället högre upp i terrängen förorenar grundvattnet på platsen.

Gator och vägar

Både Olsfors och Hultafors trafikmatas via väg 1757 mellan Bollebygd och Borås. Detta är huvudvägen genom orterna som också fungerar som en regional förbindelse för vägtrafik och avlastningsväg för riksväg 40. Det sker transporter av farligt gods längs vägen. I centrala Olsfors är vägen ombyggd sedan några år tillbaka med syfte att skapa en mer trafiksäker miljö, framförallt vid skolan. Vägen smalnades av och det byggdes trottoar och busshållplatser. Hasighetsbegränsningen är 30 km/h. Det finns dock fortfarande problem med höga hastigheter genom samhället.

Anslutande väg från norr i Olsfors, väg 1759, Gesebolsvägen, har delvis låg standard genom samhället. Gesebolsvägen passerar under järnvägen i en smal vägport där både bil-, gång- och cykeltrafik samsas. Den har en maxhöjd på 4,1 meter vilket är begränsande för bland annat lastbilstrafiken i området. Avsaknaden av gång- och cykelbana i vägporten är en stor brist eftersom många barn använder vägen som skolväg. Även korsningen Gesebolsvägen/Örelidsvägen kan medföra trafiksäkerhetsproblem eftersom Örelidsvägen ansluter till Gesebolsvägen i en kurva.

Även i Hultafors finns problem med höga hastigheter genom samhället. De branta sluttningarna skapar här en svår trafiksituation där flera av vägarna som matar bostäder har en låg standard genom bl a en kraftig väglutning och låg standard på anslutning till väg 1757. Detta är begränsande för eventuell ny bebyggelse.

Gång- och cykelvägar finns i Olsfors och delvis på sträckan mellan Olsfors och Hultafors. Det finns stort behov att förbättra gång- och cykelvägnätet både inom orterna och mellan dem.

Vägporten under järnvägen i Olsfors.

Boråsvägen, väg 1757, byggdes om för några år sedan.

Naturvärden

Olsfors och Hultafors ligger i Söråns dalgång som sträcker sig i öst-västlig riktning. Dalsidorna är mycket branta och till huvuddel bevuxna med granskog. Lövskog förekommer i mer låglänta områden, bl a längs Sörån, liksom i anslutning till vissa gårdar. De vanligaste lövträden är björk, asp, klibbal och ek. Lövträd av olika slag är också vanliga i trädgårdarna i samhällena. Merparten av granskogen består av likåldriga brukade bestånd med förhållandevis låga naturvärden. I otillgängliga branter och längs bäckar och åar kan dock högre naturvärden finnas.

Inventering och bedömning av värdefulla naturområden är gjord inom planområdet vilket ska bli en del av naturvårdsprogram för Bollebygds kommun. Inventeringen har visat att ett flertal områden med höga naturvärden finns inom området.

Naturvärdena i området är framförallt knutna till lövskogsmiljöerna, de äldre kulturlandskapen och Sörån. Även Viaredssjön, Fjällasjön och andra mindre sjöar och vattendrag har vissa naturvärden. Några områden av riksintressen för naturvården finns dock inte i området, inte heller några naturreservat.

Vid gården Örelid i norra Olsfors finns gammal hagmark med äldre lövträd, främst ask och lönn. På träden finns en skyddsvärd flora av lavar och mossor. Detsamma gäller för den ekskog som vidtar strax öster om gården. En del av skogen är bedömd av Skogsstyrelsen som en nyckelbiotop, dvs den har ett särskilt högt naturvärde.

Kulturlandskapet vid Vikhult, Hultet och Fjälla bidrar till mångformigheten i landskapet genom sin öppenhet och sina inslag av stenmurar, gamla körvägar mm. Vid Vikhult finns också inslag av äldre gårdsmiljöer och är bedömt som ”område med vacker landskapsbild” (Natur i Älvsborgs län, Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1976). Odlingslandskapet kring byn Vikhult har bedömts som odlingslandskap med högt bevarandevärde respektive mycket högt natur- och kulturvärde (Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län, samt Ängar och hagar i Älvsborgs län, Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1994).

Håmossen som ligger nordväst om Hultafors är en mycket välutvecklad, sluttande mosse som i Länsstyrelsens våtmarksinventering (Våtmarker i Älvsborgs län, Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1993) ges den högsta klassificeringen, objekt med särskilt höga naturvärden. Mossen omges helt av tät sumpskog. Området är beläget på en höjdplatå och betingas sannolikt av den höga nederbörden. Den är ett mycket fint exempel på en sällsynt mossetyp som motiverar det höga skyddsvärdet.

Delar av lövängsresten vid ödegården i Olsfors som bör bevaras.

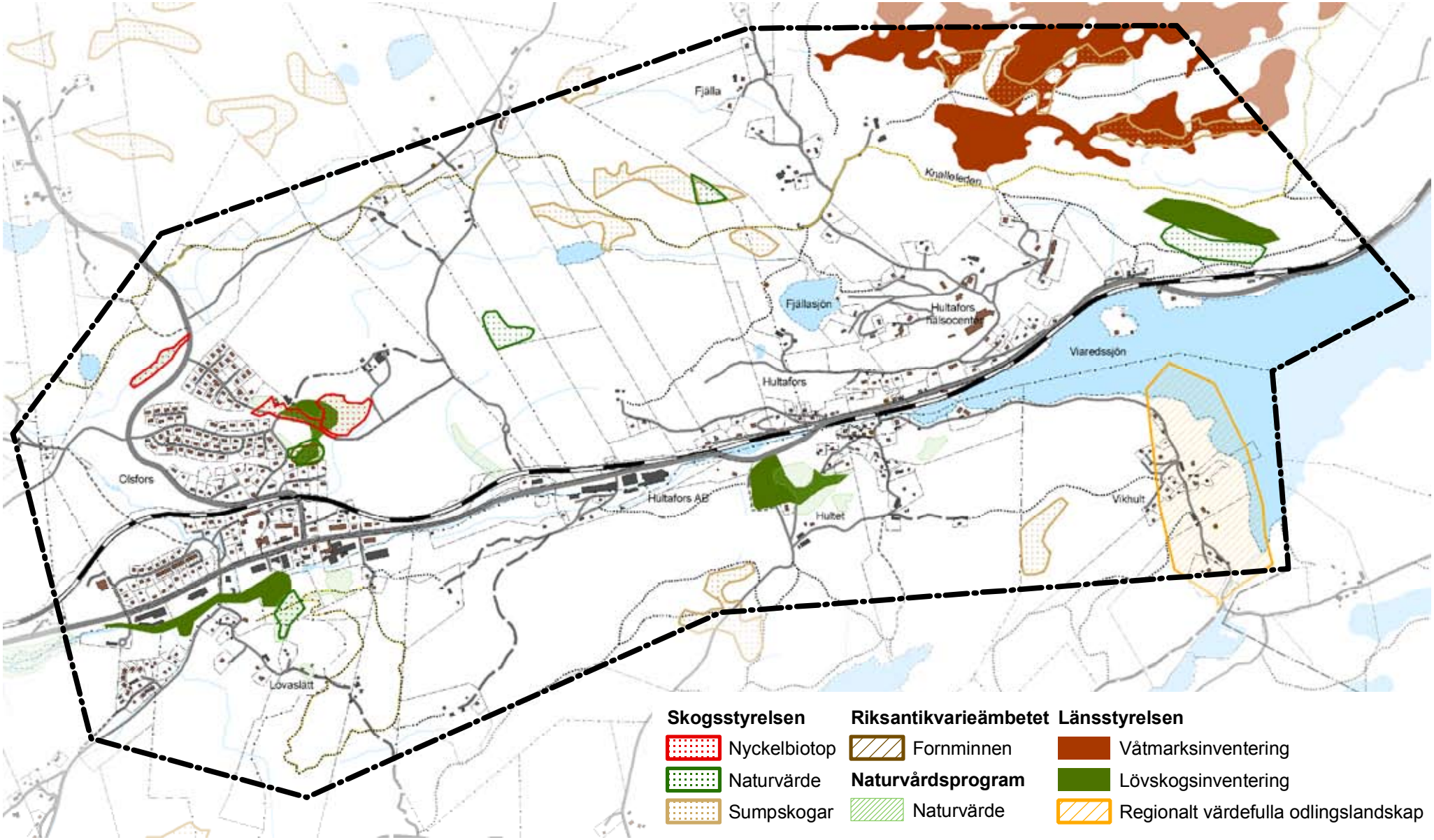
Fjälla
Fjällasjön
Hultafors hälsocenter
Hultafors
Viaredssjön
Olsfors
Hultafors AB
Hultet
Vikhult
Lövaslätt
Skogsstyrelsen
Nyckelbiotop
Naturvärde
Sumpskogar
Riksantikvarieämbetet
Fornminnen
Naturvårdsprogram
Naturvärde
Länsstyrelsen
Våtmarksinventering
Lövskogsinventering
Regionalt värdefulla odlingslandskap
0
500
1 000m

Kulturmiljövärden

I den nordöstra delen av Olsfors finns jordbruksmarker som har varit brukade under lång tid. Dessa ligger vid Örelid gård vilken senare delades upp i två delar varav den ena, Örlid 1:3 är bebodd än idag. Den andra delen låg närmare Olsfors samhälle och är numera svårt förfallen och obebodd sedan länge. Den är omgiven av ett flertal ekar, bland annat ett vackert vårdträd. De jordbruksmarker som omger gårdarna har stått obrukade en längre tid och stora delar av det som utgjorde ängs- och åkermark har bebyggts i modern tid. En bit nordöst om kyrkan i Olsfors finns en äldre åkerlycka med gamla träd och ett femtontal mindre odlingsrösen (fornlämningsnummer Bollebygd 118) vilka är rester efter ett månghundraårigt jordbruk. I detta område syns till exempel terrasskanter vilka är typiska lämningar efter jordbruk med årder och plog.

Olsfors kyrka, fram till 1970 även kallad Hultafors kapell, stod klar 1916. Den skulle möta behovet i det framväxande lilla samhället Olsfors och även Hultafors ingick i upptagningsområdet. Kyrkan är skyddad enligt kulturminneslagen, kap 4.

En stor del av Hultafors klassas enligt Bollebygds kulturminnes-inventering som värdefull bebyggelsemiljö (Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 41, Bollebygds kommun, 1997). Detta motiveras främst av den väl sammanhållna bebyggelsestrukturen och tydligt avläsbara samhällsutvecklingen. I kulturminnesinventeringen anges att; ”Orten utgör ett bra exempel på en mindre tätorts utveckling under 1900-talet som på ett lokalt plan avspeglar delar av samhällsutvecklingen i stort. Den bevarade stationen och järnvägen samt kontinuiteten av verksamheten vid hälsocentret och tumstocksfabriken är i sammanhanget av stor betydelse. Området tillmäts också betydelsefulla miljövärden genom den karakteristiska topografin.”

Olsfors kyrka, byggd 1916.

Stationshuset i Hultafors, från 1909.

Det finns även flera enskilda byggnader med ett särskilt högt kulturhistoriskt värde. Bland dessa finns stationshuset i Hultafors och Hultafors hälsocenter med omgivande bebyggelsemiljö. Anläggningens komplexa sammansättning av ett stort antal byggnader med olika funktioner och utformning bildar tillsammans en helhet med viktiga miljövärden.

På höjderna norr om Hultafors hälsocenter ligger byn Fjälla. Här finns fem gårdar omgivna av öppen odlingsmark. Fyra av gårdarna ligger väl samlade kring en liten grusväg som leder genom byn. Karakteristiskt för gårdarna är deras bevarade snickarstugor. Bebyggelsestrukturens helhet med gårdslägen och odlingslandskap anges också som intressant.

Gamla landsvägen i Olsfors/Hultafors har ett kulturhistoriskt värde. Detta bör tas i beaktande vid framtida planering.

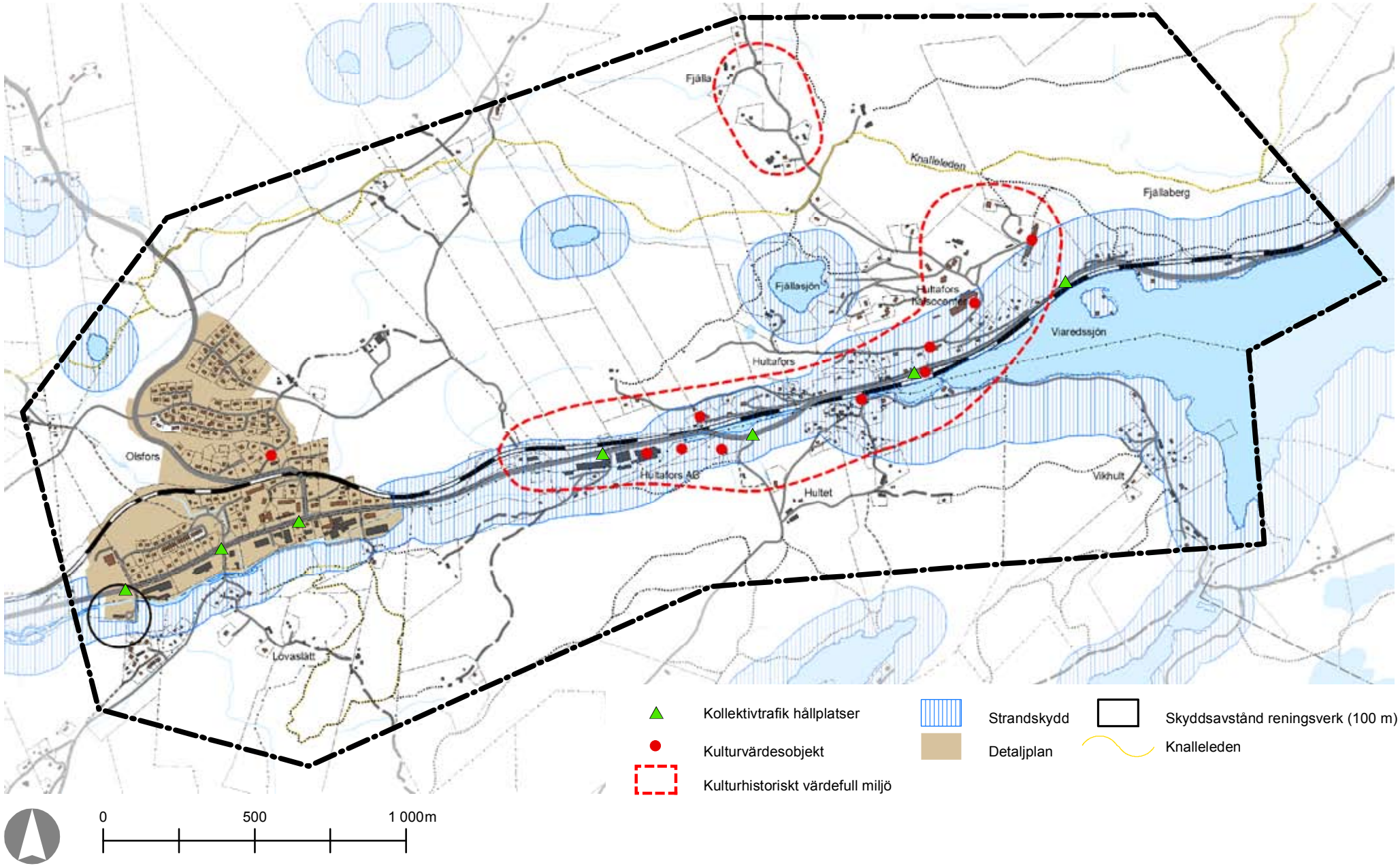
Fjälla
Knalleleden
Fjällaberg
Fjällasjön
Hultafors Kalkcentral
Viaredssjön
Hultafors
Olsfors
Hultafors AB
Hultet
Vikhult
Lövaslätt
Kollektivtrafik hållplatser
Kulturvärdesobjekt
Kulturhistoriskt värdefull miljö
Strandskydd
Detaljplan
Skyddsavstånd reningsverk (100 m)
Knalleleden
0
500
1 000m

Gällande planer

Den gällande översiktsplanen för Bollebygds kommun, ÖP 2002 anger att en fördjupning av översiktsplanen ska göras för Olsfors och Hultafors. Genom beslut av Kommunstyrelsen 2007-02-15 genomförs nu istället denna utvecklingsplan.

Större delen av Olsfors omfattas av detaljplanelagt område med undantag för den del som ligger söder om Sörån. Hultafors samt delar av Olsfors omfattas av begreppet samlad bebyggelse.

Riksintressen och förordnanden

Järnvägen utgör ett riksintresse i området och även vissa av Telias ledningar omfattas av riksintresse.

Runt Viaredssjön gäller 200 meters strandskydd och längs Sörån och övriga sjöar gäller 100 meters strandskydd. Syftet med strandskyddet är att säkerställa allmänhetens tillträde samt att värna den biologiska mångfalden i berörda områden. Inom strandskyddat område gäller förbud mot ny bebyggelse, anläggningar och markarbeten. Dispens eller upphävande av strandskyddet kan ges av Länsstyrelsen om det finns särskilda skäl.

Enligt Väglagen §47 gäller generellt byggnadsfritt skyddsavstånd på 30 m längs länsväg 1757 genom orterna. Detta gäller dock inte inom detaljplanelagt område.

Politiska beslut

En motion inlämnades 2003-11-19 om att kommunen i samarbete med Vägverket bör planera för gång- och cykelbanor genom Hultafors och att åtgärder vidtas för en lugnare trafikrytm. Denna resulterade i att en ny återvinningsstation färdigställdes under hösten 2007.

En motion gällande gång- och cykelväg från Olsfors-Hulatfors till Bollebygd har inlämnats (2006-10-27). Hänvisning gjordes då till det planuppdrag som fanns att ta fram en fördjupad översiktsplan (numera denna utvecklingsplan).

Kommunala tomter i Olsfors har också varit föremål för en motion (2004-11-19). Man önskade då att kommunen snarast ska utreda och planera för kommunala tomter i Olsfors. Samma hänvisning gjordes då till den fördjupade översiktsplanen.

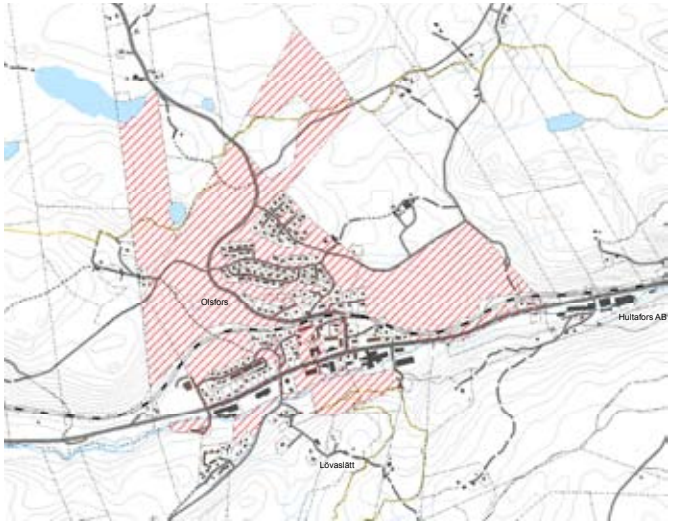

Kommunägd mark i området.

Orternas starka och svaga sidor

Starka sidor

- Pendelavstånd till Göteborg och Borås
- Relativt täta bussförbindelser Bollebygd-Borås
- Naturnära, strandnära - fina boendemiljöer
- Nära till skola och förskola i Olsfors
- Det finns äldre kulturmiljöer att värna och utveckla
- Tumstocksfabriken och hälsocentret har skapat en stark profil för Hultafors
- Rikt föreningsliv

Svaga sidor

- Boende i Olsfors och Hultafors kräver tillgång till bil.
- Det saknas gång- och cykelbanor på flera håll
- Olsfors centrum domineras av industrier och kan upplevas oattraktiv som bostadsort
- Sörån är en dold resurs i Olsfors
- Det saknas affär och samlingsplats utomhus för ungdomar och vuxna

Möjligheter inför framtiden

Det finns goda möjligheter att bilpendla både till Borås och Göteborg från orterna och relativt goda bussförbindelser. Möjligheter finns också att skapa förbättringar i kollektivtrafiken. Närheten till en vacker natur ger goda förutsättningar för att kunna skapa attraktiva boendemiljöer.

Flera av de svaga sidorna kan avhjälpas genom olika åtgärder i den fysiska miljön t ex genom förändringar i vägmiljöer och i centrum genom t ex att öka tillgängligheten till Sörån i Olsfors. Mer långsiktigt arbete krävs dock för att göra industriområdet i centrala Olsfors mer tilltalande.

För att få en affär till orten krävs ett större befolkningsunderlag och att tillräckligt många utnyttjar den service som erbjuds. En blandad sammansättning av olika bebyggelsetyper (villor, flerbostadshus och radhus) är också viktigt för att få en blandad befolkning med möjligheter att bo kvar även när barnen har flyttat ut och villan har sålts.

2 MÅL

Vad vill kommunen?

Kommunens mål med denna utvecklingsplan är:

- att ta tillvara på den lokala utvecklingspotentialen
- att skapa möjligheter för nya bostäder och arbetstillfällen och därmed öka orternas attraktionskraft som bostadsorter
- att ge förutsättningar för en upprustning och omvandling i de centrala delarna av orterna

Vad vill Olsfors- Hultaforsborna?

De lokala aktörerna, näringslivet m fl har följande mål för utvecklingen:

- Nya bostäder, bl a fler självbyggartomter
- Upprustning av trafikmiljön, särskilt väg 1757 genom orterna
- Hastighetssänkande åtgärder
- Omvandling av industriområdet i Olsfors
- Ny sträckning av Gesebolsvägen i Olsfors
- Gång- och cykelvägar, dels mellan orterna och mot Bollebygd och Sandared, dels inom orterna
- Ökad service, framförallt kommersiell
- Mötesplatser (t ex internetcafé för undgomar etc)
- Nya bostäder, ”självbyggartomter”
- Turism baserat på naturupplevelser
- På sikt en ny påfart på motorvägen från Olsfors och Hultafors.
- Ny vägport med större kapacitet under järnvägen på Gesebolsvägen i Olsfors

Vad vill olika intressenter/exploatörer?

Det finns några intressenter som har framfört önskemål om att bygga bostäder i Hultafors. Byggnation av villor vid Hultafors hälsocenter samt på Fjällaberg längre österut. Här finns goda möjligheter att skapa unika boendemiljöer med vacker sjöutsikt.

Sammanfattning

I flera avseenden stämmer kommunens mål med de lokala målen. I sådana fall handlar det främst om att hitta metod och medel för genomförande. Huvudidén är att öka attraktiviteten och orternas status. Ny bebyggelse ska ge orterna möjlighet att växa och genom detta skapa ett bättre underlag för service. Det är även viktigt att de kvaliteter som finns idag bevaras och utvecklas.

Målen kan sammanfattas i följande tänkbara utvecklingsmöjligheter/ åtgärder.

- Åtgärder i trafikmiljön
- Nya bostadsområden
- Upprustning av centrum i Olsfors
- Gång- och cykelvägar

3 UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

I Olsfors och Hultafors utgör det kraftigt kuperade landskapet en begränsande faktor samtidigt som det är en viktigt kvalitet vid lokalisering av ny bebyggelse. Det finns möjligheter att skapa attraktiva bostadslägen med närhet till natur och med vacker utsikt. Utgångspunkt är i huvudsak att nya bostadsområden ska ligga med närhet till befintlig bebyggelse och till kollektivtrafik. Detta skapar förutsättningar för en sammanhållen bebyggelsestruktur som kan bidra till en hållbar samhällsutveckling genom närhet till befintlig infrastruktur och kommunalt vatten och avlopp.

Utvecklingsplanens inriktning är att de båda orterna på sikt ska växa närmare varandra. Tyngdpunkten på utbyggnaden i Olsfors föreslås därför i den östra delen av orten. På längre sikt kan de båda orterna knytas samman uppe på höjderna.

För att kunna skapa en varierad bebyggelsestruktur som ger möjlighet för både yngre och äldre att bo kvar inom orten behövs ett tillskott av mindre lägenheter i centrala lägen. Denna typ av bostäder bör lokaliseras med närhet till service och kollektivtrafik. Utvecklingsmöjligheter för denna typ av bostäder föreslås i de centrala delarna av Olsfors och Hultafors.

Gestaltningsprinciper

Närheten till rika naturmiljöer är en av de stora kvalitéerna av att bo i Olsfors och Hultafors. Det finns flera områden med höga naturvärden i nära anslutning till orterna, främst i form av äldre lövträd och ängs- och hagmarker. Det är viktigt att dessa värden liksom närhet till lek- och rekreationsområden särskilt värnas vid byggnation av nya bostadsområden. Gröna kilar och höjdpartier bör sparas och fungera som naturliga grönområden i bebyggelsen. Landmärken och landskapselement inom det omgivande landskapet bör tillvaratas för att få intressanta utblickar och vyer.

Det kuperade landskapet ställer höga krav på hur ny bebyggelse passas in i landskapet. Att anpassa den nya bebyggelsen till topografin är avgörande. Bebyggelsen bör därför i exponerade lägen ha vissa gemensamma drag såsom enhetlig byggnadsvolym och krav på souterrängvåning där det är branta sluttningar. Sprängning och utfyllnader med slänter och stödmurar bör undvikas.

Det är också nödvändigt att den nya bebyggelsen anpassas till befintliga bebyggelsemiljöer, framförallt i Hultafors där det finns kulturhistoriska värden. Att värna den lokala byggnadstraditionen skapar förutsättningar för bra boendemiljöer med lokal särprägel.

Bostadsområde i Göteborg. Med naturen in på knuten.

Gunnilse ås i Göteborg. Bebyggelsen har anpassats till terrängen.

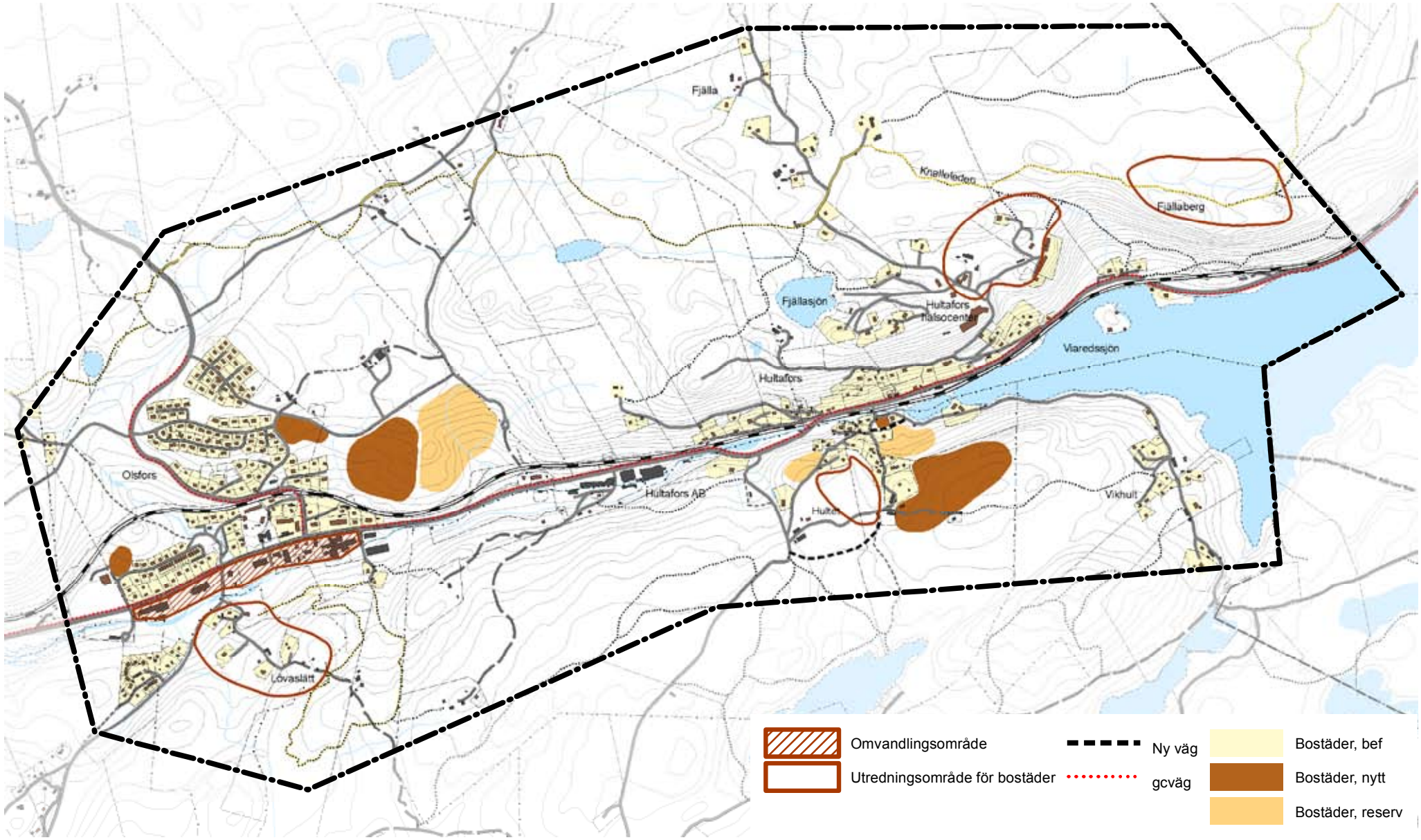
Fjälla
Knallefjäden
Fjällaberg
Fjällasjön
Hultafors Hälsocentral
Viaredssjön
Hultafors
Olsfors
Hultafors AB
Hultet
Vikhult
Lövaslätt
Omvandlingsområde
Utredningsområde för bostäder
Ny väg
gcväg
Bostäder, bef
Bostäder, nytt
Bostäder, reserv
0
500
1 000m

Utvecklingsmöjligheter - Olsfors

I Olsfors föreslås huvuddelen av de nya bostäderna i de norra delarna av orten där det redan finns ett väl utbyggt vägnät. I de centrala delarna föreslås att industrimark omvandlas till bostäder och handel. En viktig del i omvandlingen är att tillgängligheten till Sörån ökas och även till andra tätortsnära naturområden.

Bostäder

1 Örlid - Friliggande villor/radhus, mindre flerbostadshus
Vid korsningen Övrevägen-Kyrkvägen föreslås ett nytt bostadsområde om cirka 10 tomter. Området utgörs av en öppen åkermark på cirka 10 ha. Åkermarken kantas av lövskog med naturvärden bl a i form av äldre lövträd. Området sluttar svagt och marken utgörs av morän på berg. Det bör vid detaljplaneläggning utredas närmare var natur- och kulturvärden finns så att den nya bebyggelsen kan lokaliseras så att dessa värden i så stor utsträckning som möjligt kan bevaras. Trafikmatning sker via befintliga vägar.

2 Eriksdalsparken - Flerbostadshus
I skogsbacken upp mot järnvägen vid Eriksdalsparken föreslås ett område för flerbostadshus anpassade till äldre eller ungdomar som vill bo kvar på orten. Området sluttar mot sydväst och utgörs av morän på berg och är bevuxet med likåldrig granskog. Området bedöms kunna innehålla upp till 20 lägenheter.

3 Älgdalsvägen - Friliggande villor/radhus, mindre flerbostadshus
Öster om Älgdalsvägen finns möjlighet att uppföra bostäder. Området utgörs av barrdominerad skog i en sydsluttning i huvudsak på urberg. Området kan rymma 20-30 villatomter. Väganslutning finns från Älgdalsvägen och från Övrevägen.

4 Östra Olsfors - Bostäder på längre sikt
Området föreslås bebyggas på längre sikt med bostäder. Marken utgörs av både urberg och sandig morän, till huvuddel bevuxen med barrskog. Området bedöms kunna rymma 30-50 bostäder. Till en början kan området trafikmatas via Älgdalsvägen/Övrevägen men på sikt bör en ny väganslutning från väg 1757 söderifrån studeras. På längre sikt kan även området knytas ihop med Hultafors via en väg uppe på höjden. I området finns en bäck kring vilken det finns vissa naturvärden. Denna bör skyddas vid detaljplaneläggning.

5 Lövaslätt - Utredningsområde för bostäder
Lövaslätt utgörs av några mindre gårdar och enbostadshus omgivna av ängs- och hagmarker. Läget är intressant för bebyggelsekomplettering eftersom det ligger i anslutning till centrala Olsfors. Marken utgörs av både urberg och sandig morän och är relativt kuperad. Området föreslås utredas för bostadsbebyggelse, företrädesvis friliggande villor som anpassas till den befintliga bebyggelsestrukturen.

6 Centrala Olsfors - Omvandlingsområde
Den centrala delen av industriområdet i Olsfors, längs väg 1757, föreslås omvandlas till handel och bostäder. Industriområdet ger ett enformigt intryck och orten skulle tillföras många kvaliteter om de centrala delarna kunde göras mer levande. Det finns dock flera aspekter som måste undersökas vidare bl a förekomst av markföroreningar och bullernivåer från väg 1757. Se vidare avsnittet ”Ett attraktivt centrum” om utveckling av Olsfors centrum.

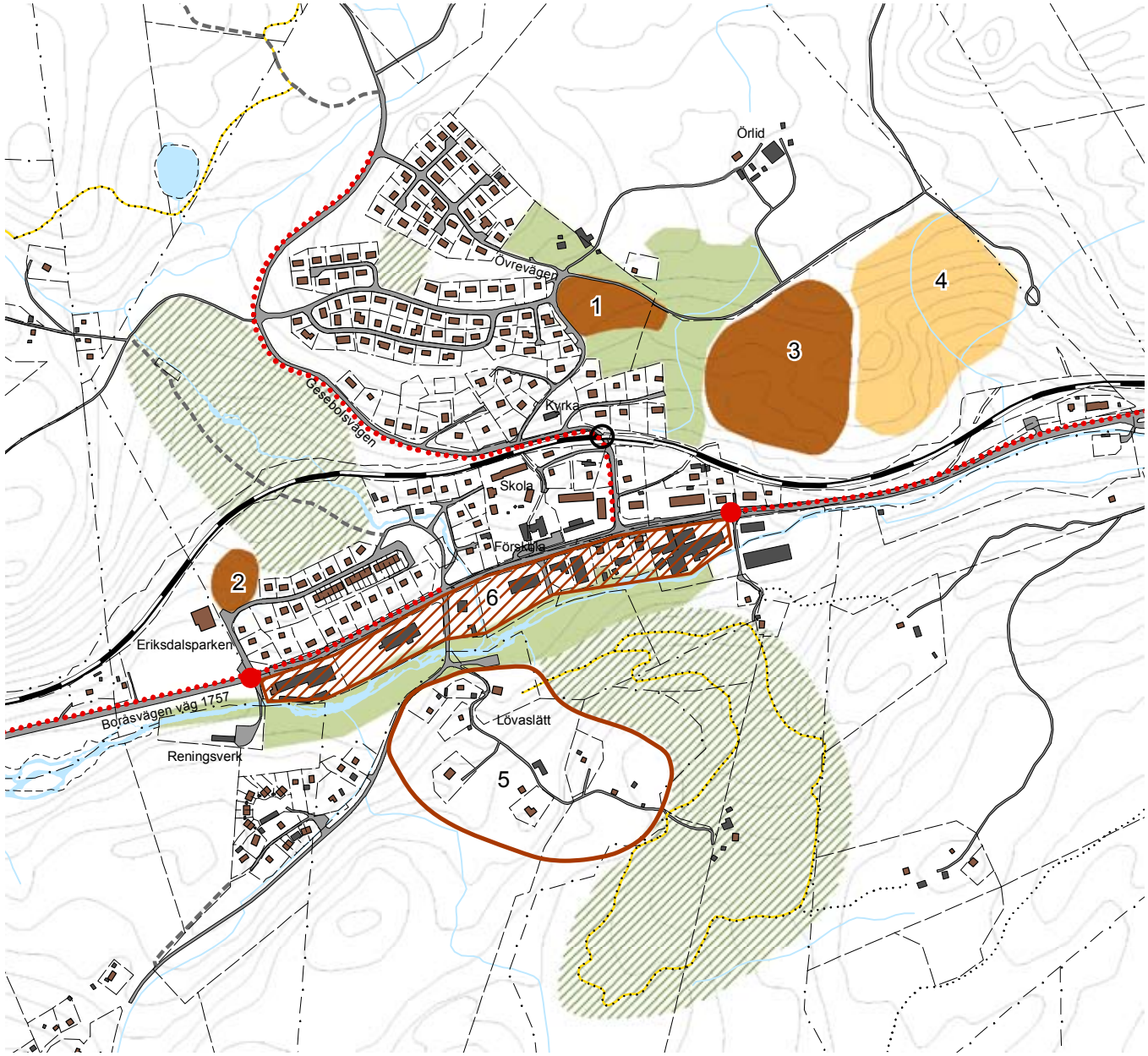

Omvandlingsområde

Utredningsområde för bostäder

Bostäder, nytt

Bostäder, reserv

Bef rekreation

Område som föreslås utvecklas för rekreation

Gång- och cykelväg

Vägport som föreslås byggas om

Entrepunkter

0 125 250 500 m

Fritid, rekreation och grönstruktur

I och i anslutning till Olsfors finns flera områden som idag utnyttjas som ströv- och rekreationsområden. Det finns också områden som föreslås utvecklas för att få högre rekreationsvärden. Detta kan ske genom t ex förbättrade gångvägar, iordningställande av sittplatser mm. Dessa områden bör skyddas vid framtida detaljplaneläggning.

Tillgängligheten till Sörån föreslås förenklas genom att gångvägar och broar anordnas och att vegetationen gallras vid behov. En skyddszon mot ån bör finnas vid uppförande av ny bebyggelse.

Skogssluttningen söder om Gesebolsvägen, där Skolskogen finns, nyttjas som närrekreationsområde av Olsforsborna. Delar av skogsområdet utgörs av äldre granskog med stora granar och mossa på marken. En bäckravin skär genom området och skapar stora upplevelsevärden.

Kring ödegården i norra Olsfors, Örlid, finns både natur- och kulturvärden. Området har goda förutsättningar för att bli ett attraktivt rekreationsområde. Det är viktigt att både natur- och kulturvärden tas tillvara och skyddas vid planläggning.

Örlid(1). Nya tomter i Norra Olsfors.

Sörån där den rinner genom Olsfors.

En nyligen färdigställd gångbro över Sörån i centrala Olsfors.

Vägar

Det finns ett stort behov av att skapa en säkrare trafiksituation kring Gesebolsvägen, framförallt för gång- och cykeltrafikanter. I samrådsförslaget (daterat 2007-08-30) fanns två lösningar föreslagna, dels en ny väg, alternativt att åtgärder görs i befintlig väg.

Där Gesebolsvägen passerar järnvägen i en trång vägport regleras trafiken idag med trafikljus. Vägporten är mycket smal och utnyttjas av alla trafikanter, även gång- och cykeltrafikanter.

En vägutredning, utförd av GF konsult AB 08-01-29, visar att en ny väg skulle medföra stora ingrepp i naturen eftersom skärningar och fyllnader skulle behöva göras för att uppnå en acceptabel väglutning. En ny väg skulle dessutom vara betydligt dyrare att genomföra jämfört med att göra förbättringar i befintlig väg. Även kapaciteten genom vägporten har studerats och den är idag god och kommer även att vara god i framtiden med den utbyggnad som föreslås.

Med hänsyn till Gesebolsvägen låga standard, framförallt för gång- och cykeltrafikanterna, skulle vissa åtgärder i befintlig väg ändå behöva göras även om det byggs en ny väg. Detta tillsammans med avvägningen att ett värdefullt rekreationsområde skulle tas i anspråk för en ny väg leder till att detta förslag utgår. I stället ges förslag på åtgärder i befintlig väg. Åtgärderna koncentreras på att förbättra i huvudsak för gång- och cykeltrafikanterna.

De åtgärder i befintlig väg som föreslås i utredningen kan göras i deletapper med relativt enkla åtgärder att börja med. I utredningen föreslås att körfältsbredden i befintlig vägport kan minskas till förmån för gång- och cykeltrafikanterna. Gångbanan breddas och ett räcke sätts upp som avskiljer gångbanan från körbanan.

En förlängning av gång- och cykelväg behövs i Olsfors centrum.

Åtgärder som föreslås längs Gesebolsvägen norr om vägporten är en separat gång- och cykelväg samt att vägen smalnas av vid övergångsstället. För att skapa en säkrare trafiksituation föreslås även en ny separat port under järnvägen för gång- och cykeltrafikanter. Befintlig järnvägsport behöver dock fortfarande vara signalreglerad eftersom det inte blir tillräckligt med utrymme för fordon att mötas även om gångbanan tas bort.

Boråsvägen, väg 1757, föreslås upprustas med t ex farthinder och trädplantering mellan de båda punkter som markerats som entréer till samhället (se vidare avsnittet ”Ett attraktivt centrum” om utvecklingen av Olsfors centrum).

En gång- och cykelväg finns längs väg 1757 i centrala Olsfors. Denna föreslås förlängas västerut mot Eriksdalsparken. Många barn och ungdomar tar sig dit för att idrotta men även för att besöka fritidsgården som också ligger där.

Utvecklingsmöjligheter - Hultafors

I Hultafors föreslås den befintliga bebyggelsen kompletteras med mindre bebyggelsegrupper i nära anslutning till den södra delen av samhället. Dessa ligger till största del i anslutning till befintliga vägar och vatten och avloppsledningsnät. Kommunen ser en stor utvecklingspotential i Hultafors hälsocenter i form av verksamheter som hotell mm. Det har även visats intresse att bygga på höjderna öster om hälsocentret. Förslag ges även på förändringar i väg 1757 för att skapa en mer välkomnande entré till orten och för att få ned hastigheten på trafiken.

Bostäder

7 Centrala Hultafors - Flerbostadshus
Ett område i centrala Hultafors föreslås för flerbostadshus. Detta kan vara en lämplig lokalisering för seniorbostäder. Området bör kunna rymma 4-6 lägenheter. Marken utgörs troligen av isälvssediment eller morän. Det omfattas av strandskydd.

8 Vikhultsvägen - Friliggande villor/Radhus
Ett område vid Vikhultsvägen centralt i Hultafors föreslås för byggnation av villor alternativt radhus. Området kan ge plats för cirka 10 tomter. Det ligger i svag norrsluttning centralt i Hultafors och omfattas av strandskydd. Marken utgörs av sandig morän. Trafikmatning kan ske via en anslutning från Vikhultsvägen, alternativt från Hultgränd.

9 Ekbacksvägen - Friliggande villor/Radhus
Ett nytt bostadsområde med knappt 10 tomter föreslås vid Ekbacksvägen. I området finns naturvärden varför det är viktigt att dessa i så stor omfattning som möjligt tas tillvara vid byggnation av bostäder. Marken utgörs av ett tunt eller osammanhängande jordlager, huvudsakligen morän på berg. Ny bebyggelse föreslås koncentreras främst till den öppna ängsmarken så att befintlig lövskog ska kunna sparas. Området trafikmatas via befintlig väg Råddebyvägen/Ekbacksvägen.

10 Vattenverket - Friliggande villor
På höjderna vid vattenverket i södra Hultafors föreslås ett nytt bostadsområde. Marken utgörs av ett tunt eller osammanhängande jordlager, huvudsakligen morän på berg. Inslag av sandig morän i området kan förekomma. Området kan rymma 30-40 villatomter. Här finns möjlighet till mycket vacker utsikt över Viaredssjön. Området bör trafikmatas via Råddebyvägen med ny väganslutning förbi gården Hultet.

11 Hultet – Utredningsområde för bostäder
Området utgörs av äldre odlingsmarker som ligger i nära anslutning till Hultafors samhälle. I området föreslås ett visst tillskott av bostäder (ca 4-6 villatomter). Ytterligare studier måste till för att fastställa var och hur det är lämpligt att placera ny bebyggelse så att de kulturmiljövärden som finns idag bevaras.

12 Fjällaberg och Hultafors hälsocenter - Utredningsområde för bostäder
Kommunen ställer sig positiv till byggnation av bostäder på Fjällaberg norr om Viaredssjön men ser samtidigt svårigheter med att lösa trafikmatningen till området. En ny väg måste dras fram till området för att det ska kunna exploateras eftersom befintlig väg har för låg standard. En ny väg skulle medföra ett stort ingrepp i naturen och innebära mycket stora kostnader. Ytterligare utredningar behövs för att kunna säkerställa om denna byggnation är realistisk. Marken utgörs av urberg. Ett mindre kärr finns också i området.

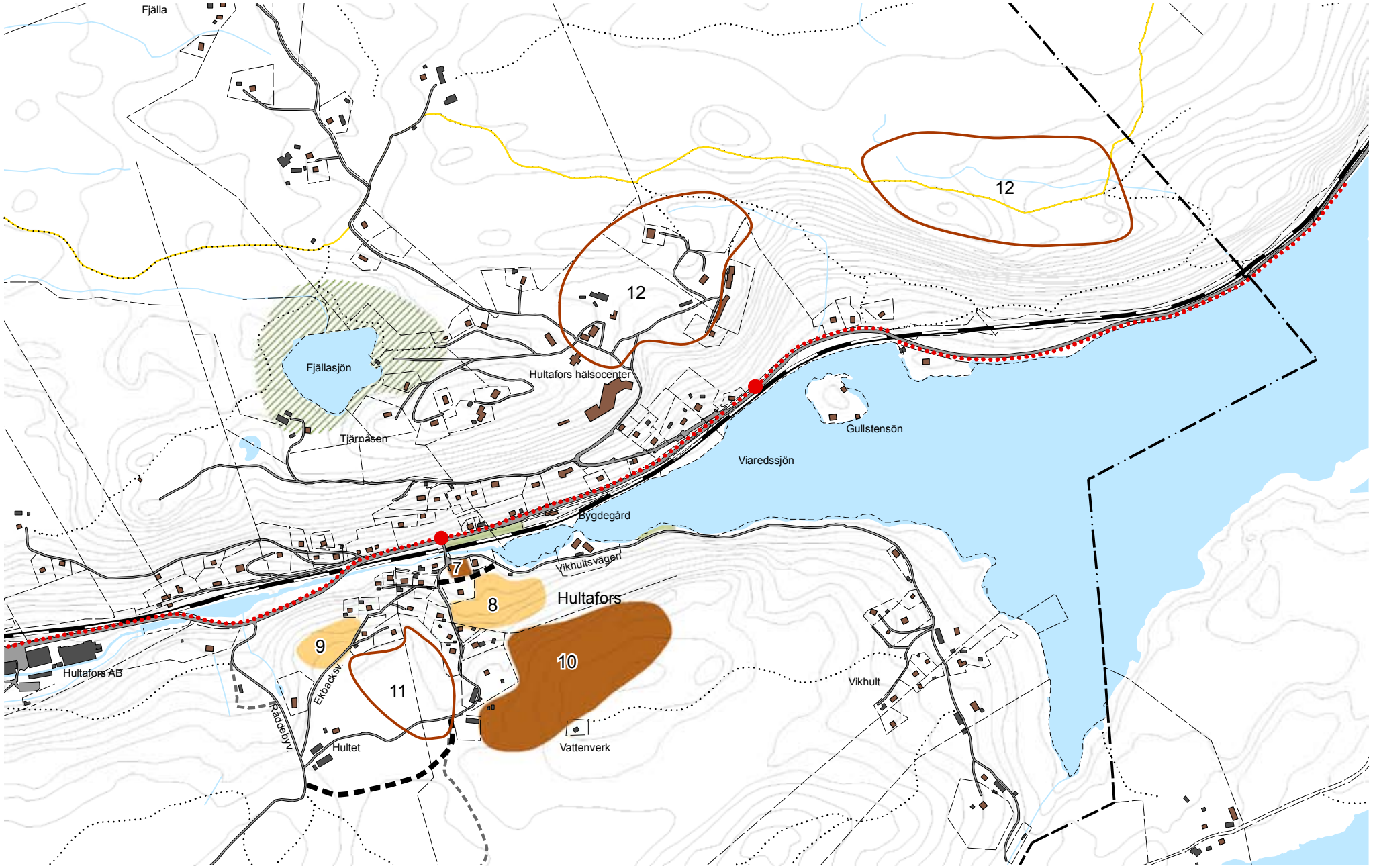
Fjälla
12
12
Fjällasjön
Hultafors hälsocenter
Tjärnåsen
Gullstensön
Viaredssjön
Bygdegård
Vikhultsvägen
7
8
Hultafors
9
10
11
Hultafors AB
Ekbacksv.
Raddebyv.
Hultet
Vattenverk
Vikhult
Utredningsområde för bostäder
Bostäder, nytt
Bostäder, reserv
Område som föreslås utvecklas för rekreation
Bef rekreation
Gång- och cykelväg
Ny väganslutning
Entré till orten
0
125
250
500 m

Fritid, rekreation och grönstruktur

I trakten runt Hultafors finns goda möjligheter till naturupplevelser och rekreation. Området kring Fjällasjön är ett välbesökt strövområde och bryggan och bastun som finns vid sjön kan användas av byborna. Det är viktigt att tillgängligheten till dessa områden värnas. Badplatsen vid Viaredssjön i Hultafors bör upprustas.

Bebyggelsen i centrala Hultafors från väster över Viaredssjön.

Område centralt i Hultafors som föreslås bebyggas med ett mindre flerbostadshus.

Området vid stationshuset i föreslås berikas med exempelvis trädplantering mm.

Vägar

För att skapa en tydligare markering av entréerna till orten och få en hastighetssänkning i samhället föreslås åtgärder i gatumiljön. I zonen mellan de på kartan markerade entrépunkterna bör olika åtgärder vidtas. Dessa kan vara att vägen smalnas av, träd planteras så att det ges en tydligare markering av att man kommer in i ett samhälle.

Bron över Sörån söder om järnvägen i Hultafors är smal och sliten. För att den ska ha en god standard och kunna klara av en ökad trafik till eventuella nya bostadsområden behöver den förbättras och breddas.

Vikhultsvägen går mycket nära Sörån/Viaredssjön i centrala Hultafors. För att få en högre trafiksäkerhet föreslås att den leds om för att istället ansluta från Hultgränd.

För att kunna genomföra en byggnation av bostäder vid vattenverket (10)måste en bättre väganslutning skapas. Detta kan ske genom att en ny väg byggs förbi gården Hultet så att infart kan ske via Råddebyvägen. Den passerar värdefulla ängs- och hagmarker kring gården Hultet och det är därför viktigt att vägen anpassas till landskapet. Hultgränd, från centrala Hultafors, bedöms inneha för låg trafiksäkerhet för att klara ett ökat trafikflöde.

Gång- och cykelvägar föreslås mellan Olsfors och Hultafors och på sikt även vidare mot Bollebygd och Sandared. Till Bollebygd är vägen bred och det finns goda möjligheter att bygga en cykelväg. Mot Sandared är det däremot mer problematiskt eftersom vägen är smal och går nära Viaredssjön. Ytterligare studier måste göras för att visa om det är möjligt.

Ett attraktivt centrum

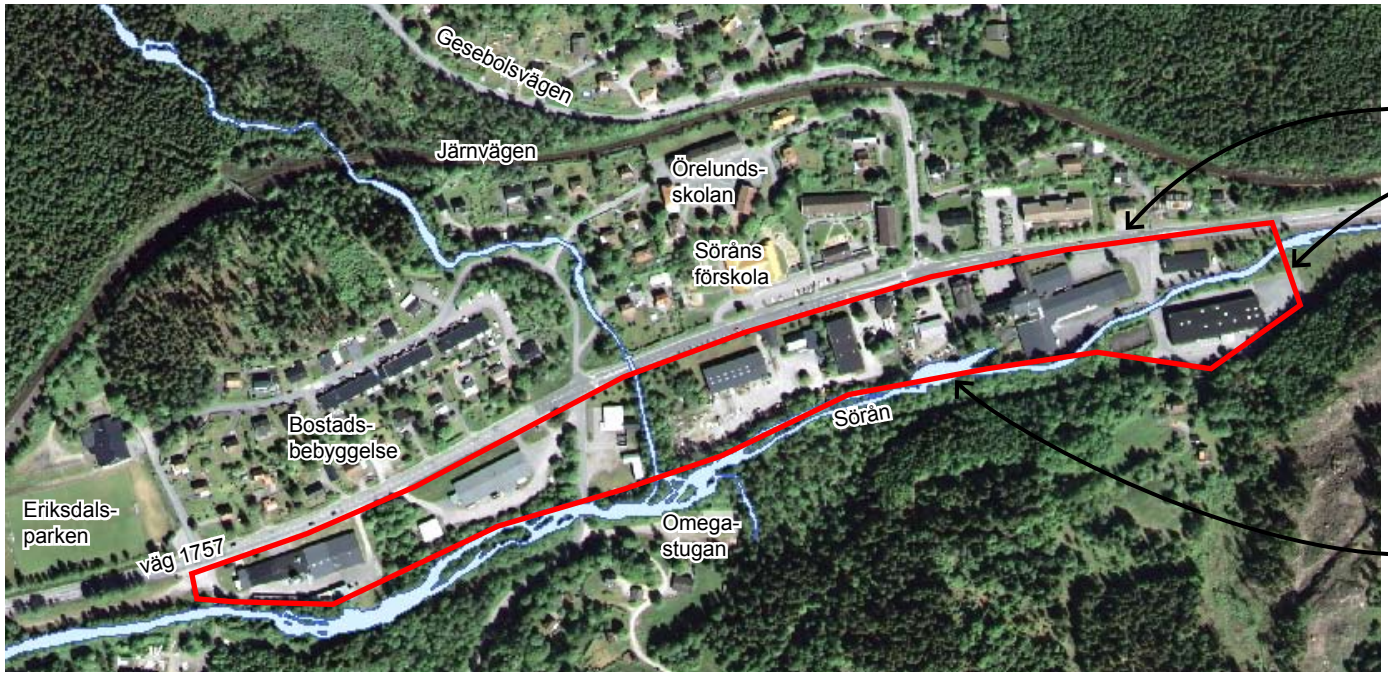

Omvandlingsområdet är centralt beläget i Olsfors mellan väg 1757 och Sörån.

De centrala delarna av Olsfors präglas idag av storskaliga enformiga industribyggnader. Boråsvägen som löper genom samhället är utformad som en landsväg med bred körbana och höga lyktstolpar mm. Enformiga industrifasader och delvis skräpiga fastigheter kantar den södra sidan av vägen. I samband med en trygghetsvandring under hösten 2005 visade det sig dessutom att framförallt barn upplevde en ganska stor otrygghet kring industriområdet. Sörån rinner genom orten men är en en dold resurs som skulle kunna tillföra orten stora upplevelsevärden.

Enformiga industrifasader kantar vägen i centrala Olsfors.

Centrala Olsfors. Den breda vägen inbjuder till höga hastigheter.

Idéskiss över centrala Olsfors

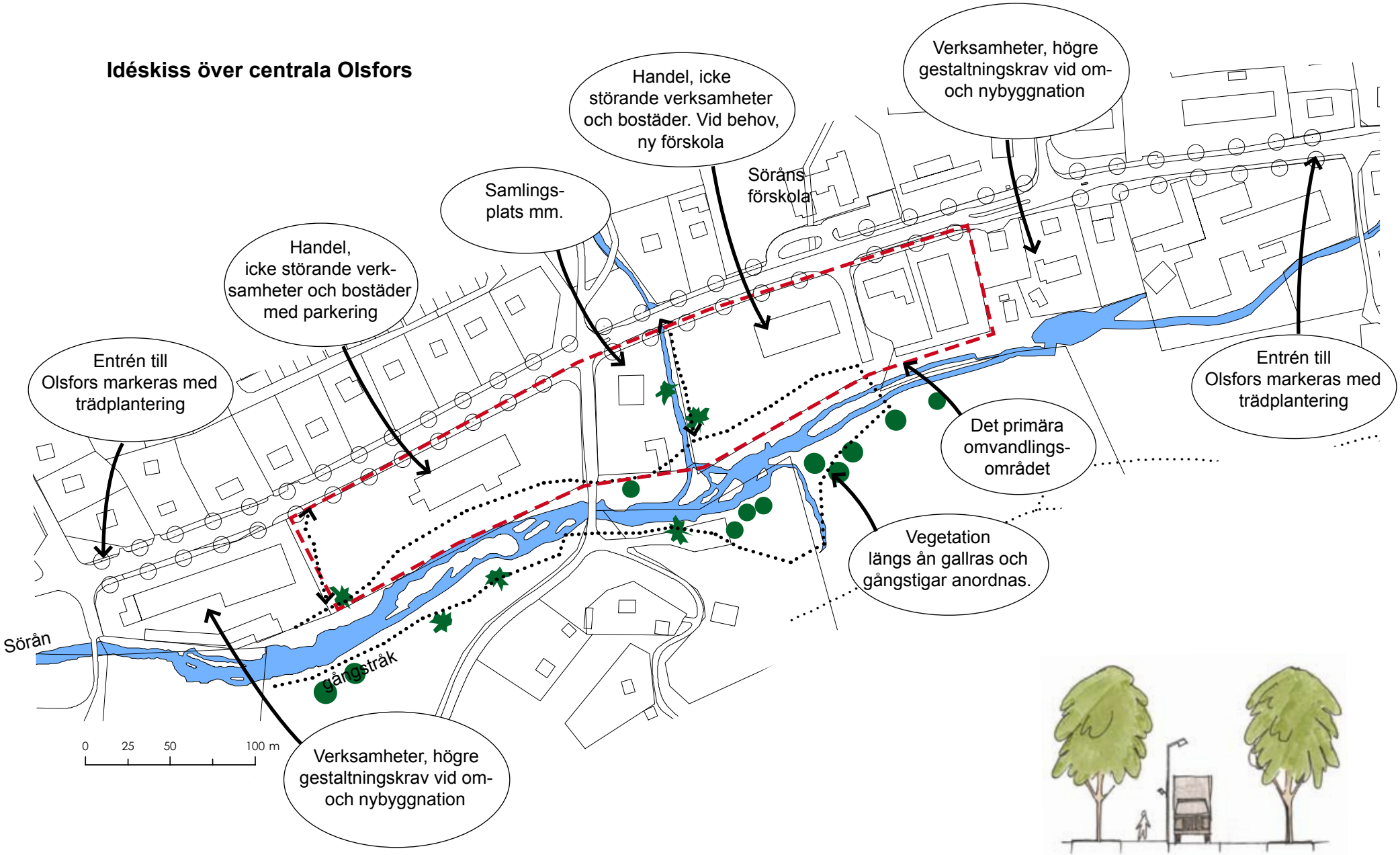

Körbanan smalnas av. En gång- och cykelväg läggs intill körbanan med belysning som är anpassad för både gc vägen och bilvägen. Vägen kantas av trädrader som ramar in och skapar rumslighet.

Kommunen vill med utvecklingsplanen skapa möjligheter att omvandla befintligt industriområde till ett område för bostäder, handel och icke störande verksamheter (se idéskiss). Samtidigt kan tillgängligheten till Sörån ökas genom att gångvägar anordnas i området och att vegetation röjs. Omvandlingsområdet föreslås innefatta hela industriområdet mellan Boråsvägen och Sörån. Dock föreslås omvandlingen till handel och bostäder koncentreras till de mest centrala delarna. Möjlighet finns för ytkrävande och störande verksamheter att flytta ut mot Råssa mellan Bollebygd och Olsfors eller till industriområdet vid Grönkullen. Där pågår ett detaljplanearbete för ytterligare industrietableringar.

Boråsvägen, väg 1757, föreslås upprustas med t ex farthinder och trädplantering. Mellan de båda entrépunkterna bryts karaktären av landsväg mot stadsgata, smalare körytor eventuellt med mitträcken, planteringar på ömse sidor och kanske t o m vissa mötesplatser (för människorna) längs gång- och cykelvägen och vid de tydligt markerade övergångsställena.

Ombyggnaden kräver engagemang från fastighetsägare och kan bidra till att ge sänkta hastigheter och en mer välkomnande entré till orten.

Gestaltningsprinciper
I hela området bör högre krav på gestaltning ställas vid om- och nybyggnation så att orten får ett mer tilltalande utseende. Exempelvis bör stora volymer brytas ned i mindre enheter och byggnadsvolym och fasadmaterial bör utformas med särskild hänsyn. Skyltar bör placeras på fasad och samverka med byggnadens utformning. Vid bygglovgivning bör gestaltningsfrågor diskuteras i ett tidigt skede.

Kollektivtrafik

Arbetspendlingen till och från Olsfors och Hultafors är stor. För att kunna åstadkomma en långsiktig hållbarhet i samhället bör kollektivtrafikresandet förenklas och utvecklas. Detta gäller framförallt turtätheten samt bytesmöjligheter till andra trafikslag i Bollebygd och Borås. En ökad folkmängd i de båda orterna skapar ett bättre underlag för kollektivtrafiken och kan därmed ge en ökad turtäthet.

Något direkt behov av en pendelparkering har varit svårt att uppskatta. Möjlighet finns i Hultafors att ha en sådan vid det gamla stationshuset. I Olsfors kan möjligheterna att anlägga en pendelparkering studeras inom det föreslagna omvandlingsområdet i de centrala delarna av Olsfors.

Teknisk försörjning

Olsfors avloppsreningsverk har i dagsläget kapacitet för 700 personekvivalenter (pe) vilket innebär en teoretisk anslutningsmöjlighet för ytterligare cirka 200 pe. Skulle inläckaget av vatten till reningsverket minskas genom åtgärder i avloppsledningsnätet kan kapaciteten sannolikt öka. Ytterligare utredning krävs för att avgöra om det behövs några ombyggnationer av reningsverket för att kunna ta emot den föreslagna utbyggnaden med cirka 200-250 bostäder i Olsfors och Hultafors.

Om ny vattentäkt ska anordnas på Örlid 1:169 får mark- och vattenundersökningar göras för att klargöra om marken i omgivningen eller vattnet är påverkat av föroreningar. Sådana undersökningar behövs också för att ta reda på vilka reningsåtgärder som behövs i ett vattenverk för att kunna producera dricksvatten av god kvalitet.

För att kunna tillgodose den föreslagna utbyggnaden krävs stora investeringar i ledningsnätet då det i dagsläget är mycket bristfälligt. Omfattningen av åtgärder och kostnader gör att restaurering blir ett mångårigt projekt på sannolikt 10-15 år. Rimligen bör ovidkommande

vatten i ledningsnäten begränsas åtminstone till ca 20% innan nya områden kan kopplas på ledningsnäten. Då stor del av den föreslagna bebyggelsen ligger högt i både Olsfors och Hultafors kräver tillbyggnad och nybyggnad av tryckstegringsstationer i aktuella lägen.

System för lokalt omhändertagande av dagvatten bör planeras i samband med ny bebyggelse. Detta dels för att balansera befintliga grundvattennivåer och för att avlasta kommunens reningsverk. Möjligheter för utjämningsmagasin (dammar) bör studeras i samband med detta.

En ny återvinningsstation som ligger mellan de båda orterna färdigställdes hösten 2007. Denna ersätter de två återvinningsstationer som fanns i de centrala delarna av Olsfors och Hultafors.

Infrastruktur

Motorvägen mellan Borås och Göteborg går cirka en kilometer söder om orterna. Motorvägens närhet är dock inget som kan utnyttjas i dagsläget då närmsta påfart är Grönkullenmotet cirka åtta kilometer väster om Olsfors och Viaredsmotet vid infarten till Borås cirka tio kilometer österut. En motorvägspåfart vid Olsfors och Hultafors skulle kunna förkorta restiden till Borås och Göteborg. Det skulle dessutom kunna vara ett läge för industrietableringar i anknytning till en påfart till motorvägen. Kommunen vill i utvecklingsplanen stödja en ny anslutning till motorvägen vid Olsfors och Hultafors.

Allmän och kommersiell service

Föreslagen utbyggnad av Olsfors och Hultafors kan innebära en ökning med upp till 200-250 bostäder. Behov kan då finnas av ytterligare en förskola om 4-6 avdelningar. Lämplig lokalisering av en sådan är i området söder om Boråsvägen i Olsfors, i nära anslutning till den befintliga förskolan.

Örelundsskolan i Olsfors kan i dagsläget ta emot ytterligare ca 30 elever inom grundskolans befintliga lokalytor. Detta under förutsättning att lokalerna genomgår en ombyggnation och renovering samt att utemiljön anpassas. Om hela den planerade utbyggnaden som föreslås i utvecklingsplanen genomförs kommer skolan att behöva byggas till.

Behovet av äldreomsorg i Olsfors och Hultafors kommer inte att öka markant av föreslagen utbyggnad av orterna. Vid en befolkningsökning på 10 % ligger behovet kvar som idag på runt 20 personer. Utifrån detta gör omsorgsförvaltningen bedömningen att det inom den närmsta tiden inte finns något behov av en utbyggnad av äldreomsorgens verksamheter i området, då antalet tänkbara brukare i området är för lågt.

I det fortsatta planeringsarbetet bör dock hänsyn tas till målet om kvarboendeprincipen. För att möjliggöra detta i Olsfors och Hultafors, bör det upprättas alternativa boendeformer, såsom seniorboende eller mellanboende, så att man kan bo kvar i sin hemort, även när man blir gammal och behöver kommunens stöd och service. Sådana möjligheter föreslås i centrala delar av orterna där det finns möjligheter att uppföra flerbostadshus med lägenheter, i Olsfors vid Eriksdalsparken och vid omvandling av industriområdet till bostäder. I Hultafors föreslås ett område strax söder om Sörån, mitt i samhället.

Fritid och rekreation

En viktig anledning till varför många bor i Olsfors och Hultafors är på grund av närheten till naturen. Detta kan på många sätt utvecklas i orterna. Den vackra naturen och det dramatiska landskapet har goda förutsättningar att erbjuda möjligheter till en naturinriktad turism t ex kanot, mountainbike, vandring. Det är viktigt att speciellt värdefulla områden bevaras och utvecklas.

Kulturmiljövärden

De byggnader som utpekats som bevarandevärda i Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 41, Bollebygds kommun av Älvsborgs länsmuseum, 1997 bör skyddas med bevarandebestämmelser vid framtida planläggning. Detta gäller främst stationshuset i Hultafors (byggnadsminne 1991) delar av Hultafors hälsocenter och Hultet 2:43 Solgläntan.

Tillgänglighet, trygghet och folkhälsa

Ett viktigt mål för kommunen är att beakta faktorer som tillgänglighet, trygghet och en ökad fysisk aktivitet. Folkhälsoarbetet i Bollebygd är riktat till hela befolkningen men barn, ungdomar och utsatta grupper såsom äldre och funktionshindrade är särskilt prioriterade. I den fysiska planeringen finns möjligheter att skapa förutsättningar för en god och jämställd folkhälsa. Att beakta skillnader inom socio-ekonomiska grupper, etniska grupper, åldergrupper, geografiska områden samt mellan könen kan vara ett sätt. Detta kan ske genom att främja en blandning av hyres-, bostads- och äganderätter för att motverka ett segregerat boende.

Trygghet
Den fysiska planeringen kan främja trygghet genom att planera för sociala mötesplatser för alla åldrar. Genom att skapa olika slags mötesplatser i samhället som affär, bibliotek, torg med mera kan olika möten mellan människor skapas. Det är viktigt med säkra gång- och cykelvägar framförallt till skola och fritidsaktiviteter.

Tillgänglighet
Ett tillgängligt samhälle gör det lättare för människor med funktionshinder av olika slag att ta sig fram och göra saker. En handikappvänlig badplats är något som bör eftersträvas. En affär i närheten av bostaden är också viktigt ur tillgänglighetssynpunkt.

Ökad fysisk aktivitet
Grönområden i nära anslutning till bostäder är angeläget och att det är lätt att ta sig till dessa via enkla och tydliga gångvägar. Ytor för spontanidrott och lek i närheten av bostadsområden liksom närhet till park och natur i centrala områden där ofta funktionshindrade och äldre bosätter sig är viktigt för en ökad fysisk aktivitet.

4 MILJÖASPEKTER

Behovsbedömning

Kommunen har genomfört en behovsbedömning enligt PBL 5 kap 18 § och miljöbalken 6 kap 11 § (MB) för aktuell utvecklingsplan för Olsfors - Hultafors. Kommunen har bedömt att utpekade områden från allmän synpunkt är lämpliga för utbyggnad av bostäder, vägar och gång- och cykelvägar. Kommunen har bedömt att utvecklingsplanen inte medför någon betydande miljöpåverkan. Vid behovsbedömningen har kriterierna i MKB-förordningens bilaga 4 särskilt beaktats och inte ansetts vara uppfyllda. Utvecklingsplanen medger inte användning av aktuella områden för något av de ändamål som räknas upp i PBL 5 kap 18 §, varför kriterierna i MKB-förordningens bilaga 2 inte behöver särskilt beaktas. Konsekvenserna för vissa miljöfaktorer har studerats översiktligt i samband med arbetet med utvecklingsplanen, vilket också har legat till grund för kommunens behovsbedömning.

Kommunens ställningstagande grundar sig på bedömningarna att ett genomförande av utvecklingsplanen:

• inte påverkar något Natura 2000-område och därmed inte kräver tillstånd enligt 7 kap 28 § MB.
• inte anger förutsättningar för kommande verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt MKB-förordningens bilaga 1 & 3.
• inte bedöms negativt påverka möjligheterna att uppfylla nationella och regionala miljömål.
• inte bedöms ge upphov till en stor miljöpåverkan på naturvärden, biologisk mångfald, landskap, fornlämningar, vatten etc. Vissa värdefulla natur- och rekreationsvärden kan påverkas negativt men genom anpassning av föreslagna utbyggnader till dessa, bedöms denna påverkan inte bli betydande.
• inte ge upphov till risker för människors hälsa eller för miljön.
• inte bidrar till att några miljökvalitetsnormer överskrids.
• inte påverkar några områden eller natur som har erkänd nationell eller internationell skyddsstatus, t ex riksintressen eller naturreservat. Delar av aktuellt område ligger inom strandskyddat område, men föreslagna utbyggnader etc bedöms inte nämnvärt påverka de värden som strandskyddet är ämnat att skydda eller minska tillgängligheten till Sörån. I centrala Olsfors planeras gångstråk längs och utblickar mot Sörån vilket ökar tillgängligheten till ån och är positivt för friluftslivet. Dispensansökan gällande strandskyddet kommer dock att krävas.

Kommunen har därmed bedömt att en miljöbedömning med en miljökonsekvensbeskrivning inte behövs för aktuell utvecklingsplan. Däremot har kommunen för avsikt att i den fortsatta planprocessen utreda den miljöpåverkan som bedöms uppstå till följd av utvecklingsplanen.

Betesmark omgiven av äldre ek vid Ekbacksvägen.

5 KONSEKVENSER

Avstämning mot ÖP

I översiktsplanen för Bollebygds kommun, ÖP 2002, anges att en fördjupad översiktsplan bör göras för Olsfors och Hultafors. Genom beslut i Kommunstyrelsen 2007-02-15 ändrades uppdraget till att gälla en så kallad Utvecklingsplan. Denna kommer formellt att hanteras som ett detaljplaneprogram men med en väl tilltagen samrådsprocess.

I ÖP 2002 anges att befolkningsökningen i kommunen kommer att vara proportionellt större i Bollebygd men att även övriga tätorter i kommunen skall växa. Det anges att de små orternas livskraft särskilt skall beaktas och att Olsfors-Hultafors möjligheter som boendeorter skall tas tillvara. Möjligheter att bygga ungdoms- och äldreboende skall undersökas liksom att erbjuda tomtmark med extra högt bebyggelsevärde i form av utsikt, storlek och terrängutformning.

Översiktsplanen poängterar att Sörån har stor betydelse för Olsfors tätort och att ån skall bibehållas och utvecklas som grönstråk och lyftas fram som en tillgång för orten. Översiktsplanen anger att flera betydande verksamheter finns i Olsfors och att orten bör lyftas fram som en attraktiv verksamhetsort. Denna utvecklingsplan föreslår att det sker en succesiv omvandling mot bostäder mellan väg 1757 och Sörån och föreslår att ytkrävande industriverksamhet flyttas ut mot Råssa/Bollebygd. Detta är viktigt för att orten ska bli mer attraktiv som boendeort.

Miljömässiga konsekvenser

Natur och rekreation

Olsfors

I Olsfors innebär utvecklingsplanen främst att barrdominerad skog utan några högre naturvärden exploateras för bostadsutbyggnad (2, 3, 4). I nordost exploateras även delar av ett gammalt kulturlandskap med igenväxande betesmark och lövdominerad skog som hyser en mindre lövängsrest med höga naturvärden(1). Mindre områden med gammal odlingsmark och blandskog kan även komma att utnyttjas för bostadsutbyggnad i sydost(5). Föreslagna utbyggnader innebär fysiska ingrepp genom bl a sprängning, utfyllnader, schaktningsarbeten och avverkning av skogsmark.

Konsekvenserna av utbyggnaden vid Övrevägen(1) är beroende av hur väl den anpassas till områdets naturvärden. Konsekvenserna bedöms som måttliga, förutsatt att ingrepp i värdefulla naturmiljöer minimeras, t ex bör lövängsresten vid den gamla ödegården och äldre lövträd kring betesmarken bevaras. Anslutande ädellövskog skall bevaras som rekreationsområde, vilket är positivt. Genom att gallra bort inträngande gran kan natur- och rekreationsvärdena ökas. För utbyggnadsområde (5) bedöms konsekvenserna som små – måttliga då områdena inte hyser några högre natur- och rekreationsvärden. Detta förutsätter att de hamlade lövträden längs vägen i Lövaslätt(5) bevaras.

Omvandlingen av industriområdet i centrala Olsfors(6) bedöms inte påverka några naturmiljöer negativt samtidigt som tillgängligheten ned till Sörån ökar. Längs åns södra strand planeras gångstråk och gallringsåtgärder för att öka allmänhetens tillgänglighet. Detta är positivt för friluftslivet samtidigt som det kan medföra vissa ingrepp i den lövdominerade skog som växer här. Ingreppen kan begränsas betydligt om befintlig kraftledningsgata utnyttjas.

Hultafors
I Hultafors innebär utvecklingsplanen att öppen gräsmark(7), grandominerad blandskog(12) och gles granskog(10) utan några högre naturvärden exploateras för bostadsutbyggnad. Vid Vikhultsvägen exploateras även en lövdominerad blandskog med vissa naturvärden(8). Vidare tas delar av en värdefull hagmark och ekskog i det småskaliga odlingslandskapet kring gården Hultet i anspråk för bostäder(9, 11) och en ny väg.

Föreslagna bostäder på den öppna gräsmarken i centrala Hultafors(7) bedöms inte påverka några högre natur- eller rekreationsvärden. Vid Vikhultsvägen innebär utbyggnaden ingrepp i en sluttning med främst ung lövskog med inslag av äldre ek och lönn. Den östra delen av sluttningen hyser vissa naturvärden trots att tidigare granskog nyligen avverkats och endast en ung gles lövskog har sparats. I de lägre, fuktiga delarna av sluttningen är delvis söderkörd av skogsmaskiner, men hyser i bitvis en rik mossflora. Konsekvenserna för naturmiljön bedöms som måttliga förutsatt att äldre lövträd och en del av de fuktiga områdena sparas som naturmark.

Planerade bostäder vid Ekbacksvägen(9) kan innebära ett stort ingrepp i en betesmark och delar av omgivande ekdominerad lövskog. Konsekvenserna bedöms som måttliga om utbyggnaden begränsas till betesmarken. Det är då viktigt att omgivande äldre ekar och sluttningar med lövskog bevaras.

Utbyggnaden vid vattenverket(10) bedöms inte ge upphov till några större ingrepp i naturmiljön då området utgörs av gles granskog som tydligt påverkats av avverkning. Däremot medför tillfartsvägen ingrepp i det värdefulla odlingslandskapet kring gården Hultet. En betesmark tas i anspråk för en ny vägsträckning och sannolikt krävs även en breddning av befintlig grusväg, vilket påverkar odlingslandskapet negativt. Anpas-sas den nya vägen väl till landskapet kan konsekvenserna minskas. Från naturvårdssynpunkt bör en tillfart via Hultgränd övervägas för att bevara miljön kring Hultet orörd.

Föreslagna områden för bostäder vid Fjällaberg(12) innebär mycket stora ingrepp i orörd, mycket kuperad skogsmark eftersom en ny tillfartsväg krävs. Konsekvenserna för naturmiljön bedöms bli stora även om området främst utgörs av grandominerad blandskog utan några högre naturvärden. Områdets rekreationsvärden kan påverkas negativt då den ostörda naturen som omger Knalleleden delvis försvinner, men samtidigt kan en utbyggnad innebära att utblickarna ut mot Viaredssjön förbättras, vilket är positivt ur rekreationssynpunkt.

Utbyggnaden nordost om Hultafors hälsocenter(12) bedöms i sig ge måttliga konsekvenser för naturmiljön. När en ny tillfartsväg fordras innebär detta som för Fjällaberg(12) stora negativa konsekvenser för naturmiljön.

Gång- och cykelvägar
Utbyggnaden av gång- och cykelvägar innebär vissa ingrepp i naturmiljön, t ex vid avverkning av träd och omgrävning av diken etc. Större delen av föreslagna sträckningar berör främst redan påverkade områden, varför konsekvenserna för naturmiljön bedöms som liten. Utbyggnaden av gång- och cykelvägar är däremot mycket positivt från rekreationssynpunkt eftersom möjligheterna till cykling och promenader i en säkrare trafikmiljö ökar väsentligt.

Kultur

Olsfors
Bostadsutbyggnaden vid Övrevägen(1) kan ses som ett ytterligare ett ingrepp i en del av det småskaliga men igenväxande kulturlandskapet som finns i anslutning till gården Örlid. Detta är redan påverkat genom tidigare ängs- och åkermark har utnyttjats för bostadsutbyggnad. I sydväst finns en gammal åkerlycka med ett flertal odlingsrösen (fornlämning 118) som är bevuxen med hagmarksskog med äldre ädellövträd. Området skall bevaras som ett rekreationsområde, men vid eventuella åtgärder för att öka tillgängligheten måste hänsyn tas till kulturvärdena.

I de sydöstra delarna av Lövaslätt(5) finns också ett mindre igenväxande kulturlandskap som kan påverkas negativt vid en utbyggnad.

Hultafors
Flera utbyggnadsområden föreslås inom den utpekades värdefulla bebyggelsemiljön i Hultafors. Dessa bedöms inte negativt påverka områdets kulturvärden förutsatt att den nya bebyggelsen anpassas till befintlig bebyggelsemiljö och lokala byggnadstraditioner.

Den nya vägsträckningen och bostadsutbyggnaden vid Ekbacksvägen(9) kan ses som ett stort ingrepp i det småskaliga kulturlandskapet. Landskapet är dock redan påverkat genom tidigare ängs- och åkermark har utnyttjats för bostadsutbyggnad. Den föreslagna bostadsutbyggnaden vid Hultet(11) kan ses som ett stort ingrepp i det småskaliga kulturlandskapet. Ingreppet kan minskas under förutsättning att ny bebyggelse och vägar kan anpassas till områdets karaktär, befintlig bebyggelsemiljö och lokala byggnadstraditioner.

Naturresurser

Utvecklingsplanen innebär att mindre områden med jordbruksmark exploateras. Enligt 3 kap 4 § MB får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Berörd jordbruksmark vid Örlid är dock igenväxande och ut-gör en så liten brukningsenhet att den sannolikt inte kan bedömas såsom brukningsvärd. Däremot kan berörd jordbruksmark vid Hultet eventuellt anses som brukningsvärd.

I anslutning till berörd jordbruksmark finns även vissa småbiotoper i form av stenmurar och odlingsrösen som omfattas av generellt biotopskydd enligt 7 kap 11 § miljöbalken. Eventuellt kan jordbruksmarken vid Örlid vara för igenvuxen för att denna paragraf skall anses gälla.

Utvecklingsplanen föreslår bl a omvandling av industrimark, gallringsåtgärder och anläggning av gångstråk vid Sörån, vilket påverkar strandskyddat område enligt 7 kap 13-14 §§ MB i anslutning till Sörån. Även föreslagna bostäder i de norra delarna av Lövaslätt och i de centrala delarna av Hultafors kan komma att ske inom strandskyddat område. Dispens från strandskyddet krävs för dessa åtgärder.

Åkerlyckan med odlingsrösen (fornlämning 118).

Delar av odlingslandskapet som omger Hultet 2:16.

De värdefulla lövskogsmiljöerna vid Örlid och Hultet kan anses omfattas av 3 kap 6 § MB. Eventuellt omfattas även delar av sluttningen vid Vikhultsvägen. Enligt denna paragraf skall områden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras natur- och/eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. En bostadsutbyggnad kan eventuellt innebära konflikt med dessa bestämmelser om lövskogen påverkas negativt.

Mark- och vattenfrågor

Utvecklingsplanen föreslår vissa ändringar av markanvändning för områden som idag utnyttjas som industrimark. Delar av industrimarken har utnyttjats för verksamheter som kan ha gett upphov till markföroreningar. Därför krävs markundersökningar avseende föroreningar för att kunna avgöra om industrimarken är lämplig för annan markanvändning och/eller om olika saneringsåtgärder krävs. Om utvecklingsplanen innebär att sanering genomförs av markföroreningar som idag förorenar Sörån och grundvattnet i området är detta mycket positivt.

Planerade utbyggnader innebär en ökad belastning på befintligt avloppsledningsnät och reningsverk. Restaureringar av dagens undermåliga ledningsnät krävs och inläckaget av ovidkommande vatten som orsakar bräddningar av orenat avloppsvatten från avloppsreningsverket till Sörån måste begränsas innan nya bostadsområden kan kopplas in. Ytterligare utredningar krävs för att bedöma utvecklingsplanens påverkan på avloppsledningsnätet och Söråns vattenkvalitet samt vilka restaureringar och ombyggnader som krävs av reningsverk och ledningsnät för att få en acceptabel hantering av avloppsvatten i området. Åtgärder som minskar risken för bräddningar till Sörån är mycket positivt från naturvårdssynpunkt med tanke på åns fiskeribiologiska värden.

Föreslagen utvecklingsplan innebär en ökad vattenförbrukning i området. Dricksvattenförsörjningen till Olsfors – Hultafors sker i dagsläget via en sjöledning i Viaredssjön från Borås. Vattenkvaliteten är låg, vilket kan bero på dåligt rengjorda ledningar och reservoarer, förhållandena i vattentäkten och lång uppehållstid i ledningar. Orsaken till den bristande vattenkvaliteten behöver utredas och ledningsnätet behöver rengöras. En ny vattentäkt planeras på industrifastigheten Örlid 1:169, men innan denna kan tas i bruk krävs utredningar av vattenkvaliteten samt av förekomsten av föroreningar i grundvattnet till följd av markföroreningar från omgivande verksamheter eller från läckande avloppsledningar. Inför planerade utbyggnader måste en dricksvattenförsörjning av god kvalitet vara tillgodosedd.

Utvecklingsplanen innebär en ökning av hårdgjorda ytor, vilket medför att markens förmåga att infiltrera vattnet försvinner i viss utsträckning och därmed ökar mängden dagvatten. Det medför att en del av den naturliga fördröjning som sker i planerade utbyggnadsområden upphör. Den förändrade markanvändningen innebär att belastningen på Sörån och i viss mån Viaredssjön kommer att ändra karaktär. Förutom närings-ämnen innehåller dagvatten olika typer av miljöskadliga ämnen, bl a tungmetaller. Här kommer utvecklingsplanen att leda till en ökad belastning eftersom halterna av metaller och andra miljöskadliga ämnen i dagvatten normalt är högre än i avrinnande vatten från skogs- och jordbruksmark. Hur stora utsläppen blir beror på hur bebyggelse etc placeras, hur stor yta som kommer att hårdgöras och hur dagvattnet från utbyggnadsområdena tas omhand innan det når recipienterna.

Möjligheterna till lokalt omhändertagande av dagvattnet för föreslagna utbyggnader bör studeras, eftersom detta kan reducera belastningen på områdets bäckar och recipienterna Sörån och Viaredssjön avsevärt. En minimering av dagvattenpåverkan från området är viktig då Sörån hyser fiskeribiologiska värden.

Trafik

Utvecklingsplanen ger upphov till en ökad trafik i området samtidigt som trafiksäkerheten höjs genom anläggandet av nya gång- och cykelvägar längs väg 1757 och Gesebolsvägen. Trafiksäkerheten på såväl väg 1757 som många lokalvägar är dålig. Vägstandarden på många lokalvägar är mycket låg på grund av liten vägbredd, branta lutningar, dåliga anslutningar till väg 1757, etc. I samband med fortsatt planering bör trafikmatningen till de olika utbyggnadsområdena studeras för att kunna uppnå lösningar med en acceptabel trafiksäkerhet.

Hälsa och säkerhet

Vissa av föreslagna utbyggnader medför att ny bebyggelse kommer ligga i anslutning till stall och betesmarker för hästar, vilket kan ge upphov till störningar i form lukt och flugor. Detta anses som olämpligt om man strikt utgår från Boverkets riktlinjer och Socialstyrelsen rekommendationer. Samtidigt skall de lokala förutsättningarna tas med vid bedömningen av lämpligt skyddsavstånd i aktuellt fall. Finns avskärmande vegetation mot den nya bebyggelsen, ligger området i ”rätt riktning” i förhållande till stallet gällande förhärskande vindriktning etc.

Landskapsbild

I Olsfors kommer delar av den föreslagna bebyggelsen att påverka landskapsbilden i och med att bebyggelsen lokaliseras på de bergssluttningar som omger orten. För att lanskapsbilden inte ska påverkas negativt är det viktigt att den nya bebyggelsen anpassas till terrängen och att vegetationspartier sparas i anslutning till de nya områdena. Föreslagna bostadsområden vid Övrevägen(1) kommer inte att påverka landskapsbilden negativt eftersom de ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och inte är visuellt exponerade på håll.

Föreslagen bebyggelse i anslutning till de centrala delarna av Hultafors, söder om landsvägen (7,8,9) bedöms endast påverka landskapsbilden i mindre omfattning. Dessa områden ligger i nära anslutning till befintlig bebyggelse. Området vid vattenverket(10) däremot ligger mycket exponerat uppe på en höjd och kommer att innebära en stor påverkan på landskapsbilden. I detta område är det viktigt att markbearbetning och utformning av hus sker i anpassning till landskapet.

Föreslagen bebyggelse(12) på höjderna vid Fjällaberg medför mycket stor påverkan på landskapsbilden då de ligger väl synliga på bergskanten. Dessa kommer att bli karaktärsskapande för trakten eftersom de är synliga på långt håll. Det är därmed viktigt att med en medveten gestaltning och terränganpassning av området.

Sociala konsekvenser

Närhet till skola, förskola och kollektivtrafik är stor från större delen av de föreslagna bostadsområdena. Utvecklingsplanen innebär en ökning med sammanlagt 200-250 bostäder i Olsfors och Hultafors. Det ökade antalet bostäder i orterna innebär att underlaget för service blir större. De föreslagna gång- och cykelvägarna i planen innebär att det från barnperspektiv kommer att vara säkrare trafikmiljö. Orterna är redan idag typiska pendlingsorter och förslaget innebär att detta kommer att förstärkas.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunala investeringar som kommer att krävas utgörs främst av en eventuell utbyggnad av förskola/skola samt kostnader för gång- och cykelvägar. Ombyggnad av Boråsvägen genom de båda orterna kommer att medföra ökade kostnader för kommunen. Utbyggnad av gator och vägar samt gång- och cykelvägar i anslutning till utbyggnadsområden bedöms kunna täckas vid exploateringen, vilket kan regleras i exploateringsavtal.

Fortsatt arbete – åtgärder

Utredningar

Olika typer av utredningar behövs för att kunna gå vidare med vissa av de områden som utpekats för bostadsetablering.

– Gestaltningsprogram för omvandling av vägmiljön i Olsfors och Hultafors
– Utredning av VA-situationen
– Markundersökning gällande förorenad mark i industriområdet i Olsfors
– Utredning för en eventuellt ny vägsträckning till Fjällaberg (sker i samband med detaljplanearbetet)

Nya detaljplaner

För föreslagna bostadsområden krävs att nya detaljplaner tas fram bl. a. för skapande av kommunala ”självbyggartomter”.

Ändring av gällande detaljplaner

– Detaljplaner för industriområdet i Olsfors ändras från industriverksamhet till bostäder och serviceverksamhet

Tidsprioritering av fysiska åtgärder

Utvecklingsmöjligheter på kort sikt

Åtgärd	Ansvar
– Upprustning av vägmiljöer i Olsfors och Hultafors, gång- och cykelvägar mm	Kommunen - Vägverket
– Omvandling av industriområdet i Olsfors påbörjas	Kommunen - Privata exploatörer -Fastighetsägare

Utvecklingsmöjligheter på längre sikt

Åtgärd	Ansvar
– Kommunala tomter i Olsfors	Kommunen
– Nya bostadsområden i Olsfors och i södra Hultafors (flerbostadshus, villatomter)	Privata exploatörer
– Fortsatt omvandling av industriområdet i Olsfors till bostäder	Kommunen - Privata exploatörer - Fastighetsägare
– Ombyggnad av Gesebolsvägen inkl. vägport	Kommunen - Vägverket - Banverket
– Nya bostäder på höjden vid hälsocentret (om vägfrågan kan lösas)	Privat exploatör
– Gång- och cykelväg till Bollebygd och Sandared	Kommunen - Borås stad - Vägverket
– Ny avfart från motorvägen	Kommunen - Borås stad - Vägverket

12. Budgetunderlag 2022-2024, kommunstyrelsen KS2021/151

§77 KS2021/151

Budgetunderlag kommunstyrelsen 2022-2024

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Budgetunderlag 2022-2024 för kommunstyrelsen godkänns.

Ärendet

Enligt kommunens styrmodell är det mål- och budgetförutsättningar som är det första underlaget som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Mål- och budgetförutsättningarna tas fram kommungemensamt och behandlas i kommunstyrelsen i februari. Därefter ska respektive nämnd upprätta förslag till budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specificering av förändrade behov.

Förslag till beslut

Budgetunderlag 2022-2024 för kommunstyrelsen godkänns.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Budgetunderlag kommunstyrelsen 2022-2024
- Budgetunderlag kommunstyrelsen 2022-2024

Skickas till

Kommunstyrelsen

Gäller för: Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig: Ekonomichef

Dnr : **151718**

Budgetunderlag kommunstyrelsen 2022-2024

Budgetunderlagets funktion

Enligt kommunens styrmodell är det mål- och budgetförutsättningar som är det första underlaget som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Mål- och budgetförutsättningarna tas fram kommungemensamt och behandlas i kommunstyrelsen i februari. Därefter ska respektive nämnd upprätta förslag till budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specificering av förändrade behov. I denna rapport beskrivs kommunstyrelsens budgetunderlag för 2022-2024

Kommunstyrelsen har en särställning jämfört med övriga nämnder på så sätt att uppdraget är bland annat att samordna, leda och stödja övriga nämnder/förvaltningar. Detta uppdrag behöver utvecklas. Vissa uppdrag, åtaganden och behov som kommunen har uppfylls till viss del eller inte alls och ett aktivt ställningstagande måste göras. I vissa frågor kommer förstärkningar på kommunstyrelsen innebära fördelar för övriga nämnder medan minskningar i många fall kan innebära suboptimering.

Preliminär budgetram 2022

Ram 2021	**59 610**
Beslut	-2 800
Effektivisering	-801
Ram 2022	**56 009**

Kommunstyrelsens ram föreslås minskas från 59,6 mnkr till 56 mnkr. Den största förändringen beror på att det under kommunstyrelsen finns avsatt 2,8 mnkr för provisoriska skollokaler, när dessa kostnader är mer kända kommer budgeten omfördelas till utbildningsnämnden vilket beräknas ske under 2021. Dessutom finns en effektivisering på 0,8 mnkr föreslagen. Kommunstyrelsen erhåller inga tillskott baserat på befolkningstillväxt och har heller inga större interna eller externa intäkter, utan har en helt ramfinansierad budget.

Beskrivning av åtgärder

Upphandling

Det finns ett stort tryck på att genomföra upphandlingar i kommunen, enligt nuvarande upphandlingspolicy ska varje nämnd själva genomföra sina upphandlingar medan kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för kommunövergripande upphandlingar, dvs där flera nämnder har ett likartad behov. I dagsläget har nämnderna identifierat behov på ca 70 upphandlingar men kommunstyrelsens budget räcker för ett 20-tal. Det finns väldigt lite resurser på nämnderna och av tradition har kommunstyrelsen genomfört även nämndspecifika upphandlingar eftersom behoven där har varit väldigt stora.

Kommunstyrelsens bemanning inom området är en kommunjurist som även har uppdraget att vara kommunens upphandlingsansvarig på ca 50 % samt en administratör på deltid. Utöver det finns avsatt ca 600 tkr för inköp av upphandlingskonsulter.

Under året har kommunledningsgruppen uttryckt att de vill se att kommunstyrelsen tar ett större ansvar även för nämndernas upphandlingar, men kommunstyrelsen saknar resurser för det. Ett sätt att lösa det kan vara att jobba med intern prissättning avseende upphandlingsresurser som möjliggör att kommunstyrelsen kan anställa upphandlare som jobbar på uppdrag av nämnderna

som står för kostnaderna. Ett första steg i den riktningen har tagits genom att samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen har för avsikt att dela på finansiering av en upphandlartjänst. Kommunstyrelsens andel finansieras genom sänkt anslag för upphandlingskonsulter.

IT
I dagsläget är merparten av den licensiering av Microsoft produkter som kommunen har baseras på antal datorer och användare. Kostnaden för Microsoft-licenserna ligger på IT-enheten, verksamheterna står enbart för kostnader för sina egna verksamhetssystem. Dessa licenser är ganska omfattande och innehåller många funktioner. Framöver kommer en större del av licenskostnaden utgå ifrån enbart användaren och baseras exakt på vilka funktioner den ska använda. Kostnaden kommer då variera från under 500 kr om året per användare för de allra enklaste licenserna till upp till 10 ggr så mycket för de mest avancerade. Samtidigt är det viktigt att alla medarbetare har de licenser som de behöver för att kunna göra ett så bra jobb som möjligt. Den avvägning mellan kostnad och nytta är väldigt svår för IT-enheten att göra, därför kan det vara lämpligt att såväl beslut om vilka licenser som ska nyttjas och kostnaden för dessa förs över från kommunstyrelsen till respektive nämnd.

Önskemål om utökad ram

Besöksnäring 50 %
Kommunstyrelsen ansvara för besöksnäring enligt reglemente. Vare sig resurs eller funktion finns på kommunstyrelseförvaltningen för att aktivt arbeta med frågan. I dag hanteras uppdraget på kommunchef som vare sig har kunskap eller möjlighet att arbeta strategisk eller praktiskt med frågan. Kommunstyrelsen måste ta ett aktivt beslut om man vill ha fokus på besöksnäring eller ej. Väljer man att inte prioritera frågan kommer Bollebygds kommun inte att vara delaktig i t ex Boråsregionens utveckling inom besöksnäring. Väljer kommunstyrelsen att frågan ska vara prioriterad måste resurs avsättas och funktion inrättas alternativt får kommunstyrelsen besluta vad som kommunstyrelseförvaltningen kan prioritera bort inom given ram så att resurs kan omfördelas.

Informationssäkerhetssamordnare, kommuncentral funktion, 50 %
I samband med den nya dataskyddsförordningen som trädde i kraft i maj 2018 arbetades det fram en Informationssäkerhetspolicy (KS2018/59) och en Strategisk plan för informationssäkerheten (daterad 2017-08-28) i kommunen. Det togs fram en arbetsgrupp och i samband med detta genomfördes grundläggande informationssäkerhetsanalyser på flertalet viktiga verksamhetssystem som används. Arbetet upphörde i samband med att dåvarande informationssäkerhetssamordnaren slutade (2018) och sedan dess har det inte funnits ett samordnat arbetssätt för arbetet. Det innebär att kommunens verksamheter arbetar efter bästa förmåga, men utan samordning och systematik. För att säkerställa att kommunen har ett gott, regelmässigt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten och med dataskyddet så behöver arbetet startas upp på nytt.

Informationssäkerhet handlar om att ge den information kommunen hanterare rätt skydd, att upprätthålla önskad sekretess, riktighet och tillgänglighet, utan att för det skapa hinder för användaren. Det handlar om:

- **Konfidentialitet:** Att informationen skyddas mot obehörig insyn
- **Riktighet:** Att informationen skyddas mot oönskad förändring
- **Tillgänglighet:** Att information görs åtkomlig för behörig person vid rätt tillfälle

Dataskydd handlar om hur vi följer och hanterar dataskyddsförordningen, GDPR, (The General Data Protection Regulation) som gäller i hela EU. Den har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter så att det fria flödet av uppgifter inom Europa inte hindras. Det handlar även om att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter.

Informationssäkerhetsarbetet och dataskyddet ska möjliggöra ett säkert informationsutbyte och utgöra stöd för utveckling och digitalisering. Den digitala miljön blir mer om mer och mer komplex och kräver att dataskyddsfrågor hanteras professionellt. Informationssäkerhet har inget egenvärde i sig och för att på riktigt tillgodose behovet bör informationssäkerhet ses som en kärnfunktion. En kärnfunktion som har en plats i alla projekt som startas och diskuteras inför alla nya inköp som görs.

Dataskyddet är inget val, utan ett lagkrav med skyldigheter och det är viktigt för kommunen att värna om kommunmedlemmarnas integritet. Om dataskyddet inte efterlevs och kommunen inte kan visa på hur arbetet fungerar kan Integritetsmyndigheten besluta om en administrativ sanktionsavgift. För mindre allvarliga överträdelser ska avgiften uppgå till högst 5 miljoner kronor och för allvarliga överträdelser till högst 10 miljoner kronor.

Kommunen behöver bygga upp en organisation kring informationssäkerhet och dataskydd där kommunstyrelsen ansvara för informationssäkerhetssamordningen men där kommunstyrelsen liksom övriga förvaltningar även behöver ha en informationssäkerhetshandläggare på respektive nämnd, se modell

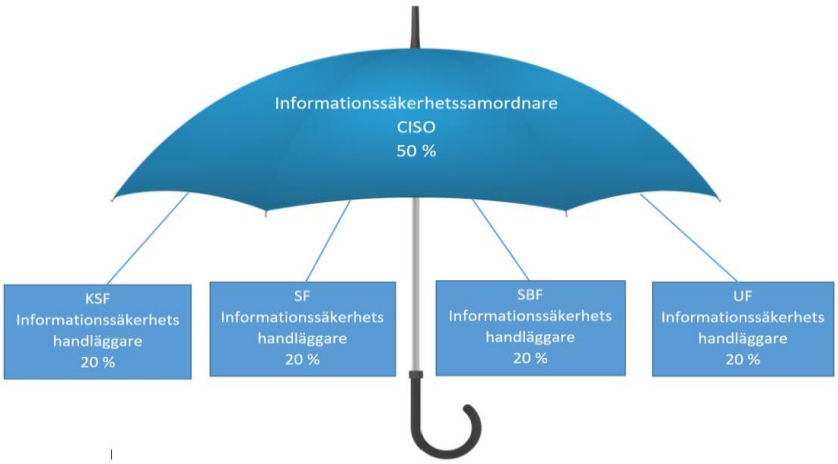

Informationssäkerhetssamordnaren/ CISO (Chief Information Security Officer) är den funktion som inför, driver och vidareutvecklar arbetet. Det ska vara en person som har kunskap om verksamhetens behov, IT-miljö, rättsliga aspekter, ekonomi och revison och tidsåtgången beräknas till 50 % av en heltidstjänst. Informationssäkerhetssamordnaren får även uppdraget som Dataskyddskontakt (DSK), den funktion som är kontaktperson gentemot dataskyddsombud och som arbetar strategiskt och operativt med dataskydd i kommunen.

Informationssäkerhetshandläggare, KSF, 20 %
Kommunstyrelsen och nämnderna är personuppgiftsansvariga inom respektive verksamhetsområde. Som personuppgiftsansvariga har kommunstyrelsen det yttersta ansvaret för all behandling av personuppgifter inom sitt verksamhetsområde. Om behandling sker i strid med

dataskyddsförordning eller andra bestämmelser kan den personuppgiftsansvarige ställas till ansvar, oavsett om denne haft uppsåt att handla i strid med lagen eller varit oaktsam. För att underlätta arbetet så kan nämnden delegera ansvaret för den operativa hanteringen till en tjänsteperson som får rollen som registeransvarig inom förvaltningen. Registeransvarig är den som praktiskt ser till att registerförteckningen är uppdaterad, att skriva en årlig rapport till nämnden/kommunstyrelsen gällande behandlingen av personuppgifter inom förvaltningen.

Enligt önskad modell ovan behöver varje förvaltning avsätts 20 % av en årsarbetare till arbetet som registeransvarig och informationssäkerhetshandläggare.

Arbetet på förvaltnings/tjänstepersonsnivå avseende informationssäkerhet och dataskydd sker i önskad arbetsform enligt modell nedan

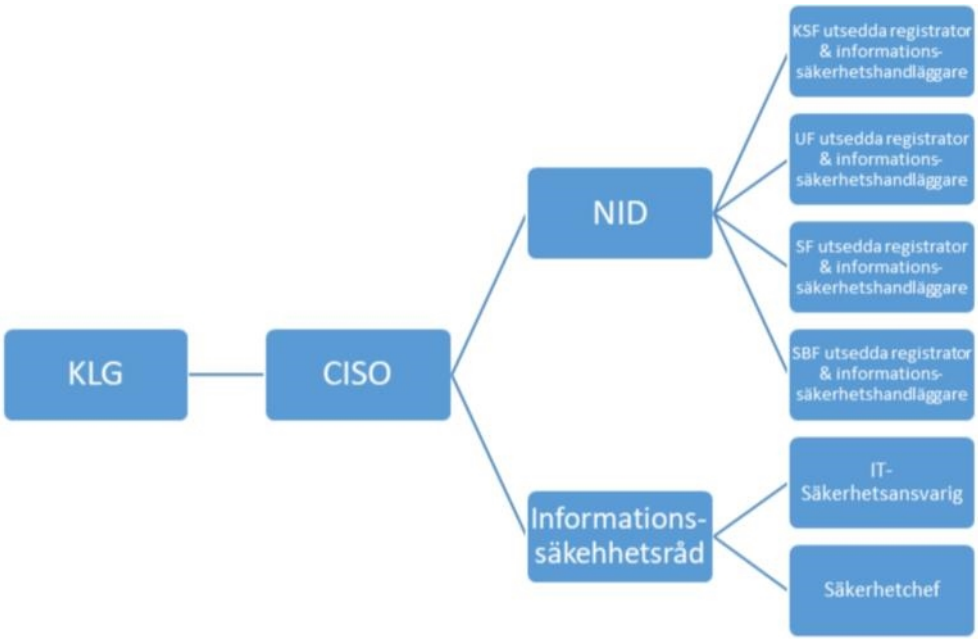

NID = Nätverk för informationssäkerhet och dataskydd

Miljö/hållbarhetsstrateg, 50 %
Kommunen har idag ingen funktion som utpekat arbetar med miljö och hållbarhet.
Då det finns nationella och regionala mål för miljö och hållbarhet som kommunen inte kan välja bort att arbeta med behöver ett ställningstagande göras på vilken nivå och med vilket engagemang kommunen vill arbeta med dessa frågor. På lokalnivå finns ännu inga miljö eller hållbarhetsmål men ambitionen är att det ska finnas KF mål inom området. För att få till ett aktivt, utvecklande arbete inom miljö och hållbarhet behöver kommunstyrelsen en funktion som aktivt arbetar med miljöfrågor, konsekvensbeskrivningar, analyser, utredningar och strategier för att skapa en hållbar utveckling.

Tjänsten beräknas till en halvtid och behöver kombineras med annat uppdrag eller samordnads med annan kommun som har liknande behov av tjänst och omfattning.

Ekonom, 100 %
Kommunstyrelsen är kommunens centrala ekonomifunktion även förser nämnderna med ekonomtjänster. Utbildningsnämnden och socialnämnden har varsin ekonom på heltid medan samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen har delar av tjänster. Överlag fungerar ekonomiadministration, redovisning och prognoser m.m. på ett tillfredställande sätt. Ekonomienheten har även ett övergripande ansvar för intern kontroll och målsamordning.

Det finns dock flera områden som kan leda till bättre stöd och underlag för både verksamheter och förtroendevalda. Även om saker går att göras effektivare, och vissa saker är redan genomförda med förenklade prognoser och rapporter, så är det ändå så att det finns en hel del områden där resurserna inte räcker till för att växla upp och ta ytterligare steg. Det gäller främst att utveckla ekonomistyrning, målstyrning, intern kontroll och att jobba mer med jämförelser och analyser av verksamhetskostnader. Jämfört med liknande kommuner i sjuhärad har ekonomifunktionen ca 1-2 tjänster färre, dessutom är även ekonomichefen IT-chef vilket ytterligare minskar resurserna på ekonomisidan.

Lokalstrateg, 30 %.
Lokalstrateg finns redan idag men är organisatoriskt placerad på samhällsbyggnadsförvaltningen. Tjänsten, eller den del av tjänsten som utgör nuvarande verksamhetschefs uppdrag inom lokalresursplanering, bör lyftas över till kommunstyrelsen då lokalresursplanering är ett uppdrag som ligger inom kommunstyrelsens ansvarsområde.

Beroende på uppdragen som kommunstyrelseförvaltningen har, att se över kommunövergripande strategiska funktioner samt översyn av kommungemensam service, och dess förslag till organisation är det svårt att säga om det är kommunstyrelsen som behöver utökning för tjänsten eller om budget ska föras över från samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsnämnden bör få behålla budget för den del som, i person, förs över till kommunstyrelsen och budget för motsvarande del av tjänst tillföras kommunstyrelsen, alltså bibehåller samhällsbyggnadsnämnden befintlig budget och kommunstyrelsen får en utökning.

Effektivisering
Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt eller liknande utan har en helt anslagsfinansierad budget. Det innebär att det inte sker något tillskott till verksamheten med automatik. Kostnaderna under kommunstyrelsen kan delas in i två delar.

Den kommunövergripande delen som t.ex. finansierar gemensamma lokaler, räddningstjänst, kollektivtrafik osv. är väldigt svåra att påverka och bestäms på många sätt av andra än kommunstyrelsen själva.

Den andra delen är kommunstyrelsens egna verksamheter med ekonomi/IT, HR/Lön och administrativa enheten. Dessa kostnader går att minska men det kommer få konsekvens för övriga nämnder. Förvaltningens bedömning är att det snarare behövs satsas på kommunstyrelsens verksamheter för att erbjuda ett än bättre stöd än att det minskas. Det finnas annars risker att nämnderna behöver bygga upp egna suboptimerade funktioner inom de områden där kommunstyrelsen behöver minska.

Det innebär inte att kommunstyrelseförvaltningen inte ska effektivisera sina verksamheter utan måste hela tiden effektivisera och utveckla sina processer. Förvaltningens uppfattning är dock att det utrymme som frigörs kan komma till bättre nytta genom medvetna satsningar som kan skapa mervärde för övriga nämnder.

Ett annat område att sänka kommunstyrelsens kostnader är att se över de personalsociala åtgärderna som budgeteras under KS. Det rör sig om ca 300 tkr som kan minskas genom att minska friskvårdsbidraget till 1000 kr per person och ta bort kulpengen.

Kommunstyrelseförvaltningen har valt att prioritera önskemålen enligt följande:
1. Undvika effektivisering, 801 tkr
2. Informationssäkerhet 50 %
3. Ekonom 100 %
4. Informationssäkerhet KS 20 %
5. Miljö-/hållbarhetstrateg 50 %
6. Besöksnäring 50 %
7. Lokalstrateg 30 %

Preliminär budgetram 2023

E-handel
Ett område där många kommuner har identifierat en effektiviseringspotential är inom e-handel. E-handel innebär för kommunens del att leverantörer och deras artiklar läggs upp i ett internt e-handelssystem och sedan sker alla beställningar i det systemet snarare än i leverantörens egna webshop. Det innebär att kommunen kan styra vilka produkter som ska köpas in utifrån det upphandlade sortimentet. Det finns även möjligheter att välja produkter utifrån miljö/klimat kriterier. En fördel med e-handel är det förenklar fakturaadministrationen genom att leverantörsfakturan matchas mot beställningen och kan gå direkt till betalning om allt stämmer.

E-arkiv
Boråsregionens e-Handlingsplan går in i nästa steg och under 2021 kommer det att komma en remiss till kommunen där kommunen ska ta ställning till om och hur man vill gå vidare i det gemensamt i projekt för införande av e-Arkiv som slutarkiv för medlemskommunerna.
Initialt innebär det en kostnadsökning för kommunen men på sikt är det en effektivisering som bör generera lägre kostnader. Kostnaden för att gå över till e-arkiv beror på vilken lösning man väljer och om Borås stad är med i samverkan eller ej. Kostnaden ligger preliminärt mellan 135 tkr upp till 300 tkr.

Heltidsplan
Under åren 2021-2022 har kommunstyrelsen fått en utökad budget för att arbeta med plan för heltid. Dessa medel avräknas från kommunstyrelsens ram 2023.

Investeringar
Sedan några år har kommunen ändrat strategi från att leasa datorutrustning till att köpa. Generellt är det långsiktigt ett betydligt bättre alternativ men det innebär att mer än tidigare behöver tas som en investeringskostnad. Kommunstyrelsens investeringsram är inte höjd med anledning av den förändrade strategin men kommunstyrelsen har inom sin ram omvandlat driftskostnader från leasingkostnader till kapitalkostnader. Det innebär alltså att kostnaden som uppstår till följd av investeringarna redan är medräknade på driftsbudgeten men inte i investeringsbudgeten. Kommunstyrelsen räknar med ett behov på investeringsbudget på ca 2 mnkr om året för IT.

BOLLEBYGDS KOMMUN

TJÄNSTESKRIVELSE
2021-04-26 1 (1)

Dnr :KS2021/151-1

Kommunstyrelseförvaltningen

Daniel Aronsson | Ekonomichef
0734-64 70 06 | daniel.aronsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Budgetunderlag kommunstyrelsen 2022-2024

Förslag till beslut
Budgetunderlag 2022-2024 för kommunstyrelsen godkänns.

Ärendet
Enligt kommunens styrmodell är det mål- och budgetförutsättningar som är det första underlaget som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Mål- och budgetförutsättningarna tas fram kommungemensamt och behandlas i kommunstyrelsen i februari. Därefter ska respektive nämnd upprätta förslag till budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specificering av förändrade behov.

Beslutsunderlag
Mål- och budgetförutsättningar 2022-2024

Skickas till
Ekonomiavdelningen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Daniel Aronsson
Ekonomichef

13. Uppföljningsrapport april 2021 för kommunstyrelsen KS2021/150

§78 KS2021/150

Uppföljningsrapport april 2021 för kommunstyrelsen - information

Ärendet

Uppföljningsrapport per april har i första hand ett ekonomiskt fokus där årets prognos för kommunstyrelsen redogörs för. Fullständig aprilrapprt presenteras på kommunstyrelsens sammanträde 2021-05-25.

Kommunstyrelsen

Dnr : xxxxx

Uppföljningsrapport april 2021, Kommunstyrelsen

Ekonomiskt utfall och prognos

Verksamhet/enhet *Belopp i tkr*	2021					2020
	Utfall nettokostnad jan-apr	Avvikelse nettokostnad jan-apr	Budget nettokostnad helår	Prognos nettokostnad helår	Prognos avvikelse helår	Utfall nettokostnad helår
Kommunstyrelsens ordf.	-677	43	-2 059	-2 059	0	-2 079
Kommunchefens avdelning	-8 966	1 720	-31 474	-29 174	2 300	-26 318
Ekonomiavdelningen	-2 803	393	-9 265	-8 765	500	-4 545
IT-enheten	-1 824	506	-7 142	-7 142	0	-12 514
HR-avdelningen	-2 176	1 162	-9 670	-8 670	1 000	-6 833
Totalt	**-16 446**	**3 824**	**-59 610**	**-55 810**	**3 800**	**-52 289**

Kommunstyrelsens prognos tyder på ett överskott på 3,8 mnkr jämfört med budget. Av dessa är 2,8 mnkr hänförliga till vissa specifika åtgärder som KS erhållit medel för men som ej kommer nyttjas. Enligt kommunens styrmodell kan KS ej nyttja dessa medel till andra ändamål.

Kommunstyrelsens ordförande

Under kommunstyrelsens ordförande budgeteras kostnader hänförliga till den politiska verksamheten, inga större avvikelse konstateras.

Kommunchefens avdelning

Under kommunchefens avdelning budgeteras flera av de kommunövergripande kostnaderna såsom räddningstjänst, lokaler, färdtjänst och kollektivtrafik. En viss osäkerhet finns här kopplat till kostnader för färdtjänst och kollektivtrafik som i dagsläget ser ut att gå mot ett litet överskott. Det vägs upp av en något högre personalkostnad jämfört med vad som budgeterats.

Kommunstyrelsen har erhållit 2,8 mnkr för provisoriska skollokaler som ska fördelas till utbildningsnämnden när kostnaden för dessa är mer kända. Anledningen till denna tilldelning på KS är att i samband med budgeten togs så var det stor osäkerhet kopplat till lokalerna, det var t.ex. inte beslutat om även matsalen skulle vara en modullösning. I dagsläget görs bedömningen att enbart 500 tkr kommer användas under året vilket innebär ett överskott på 2,3 mnkr för KS. Anledningen till den lägre kostnaden är främst att det inte kommer uppstå några kostnader för matsalen under året, att vissa förväntade etableringskostnader tas som investeringar samt att hyreskostnaden totalt blir lägre.

IT-enheten

IT-enheten sorterar organisatoriskt under ekonomiavdelningen men följs upp som en självständig enhet i uppföljningsrapporterna. Under IT-enheten budgeteras samtliga kostnader exkl. personalkostnader för kommunstyrelsens IT-verksamhet. Det gäller främst kommunövergripande licenser, konsulttjänster samt kapitalkostnader för inköpt IT-utrustning.

Inga större avvikelse konstateras just nu men det finns två områden med stor osäkerhet. Dels genomförs en ny licensupphandling som kommer innebära ökade kostnader jämfört med tidigare avtal, hur stor merkostnaden blir är i dagsläget inte klart eftersom genomgång tillsammans med

licenspartner genomförs just nu. Dessutom finns en relativt gammal mail-lösning som behöver uppgraderas för att erbjuda en fortsatt säker maillösning på sikt.

Sammantaget finns en stor osäkerhet kring IT kostnaderna under året, men det är sannolikt att budgeten kan hållas.

Ekonomiavdelningen

Under ekonomiavdelningen budgeteras kostnader för kommunens centrala ekonomiadministration, upphandling, digitaliseringsmedel och IT-personal. Prognosen tyder på ett överskott på 0,5 mnkr vilket är hänförligt till att kommunstyrelsen har omvandlat budget inom ram för att anställa en digitaliseringsledare men rekryteringen är ännu ej genomförd.

HR-avdelningen

Under HR-avdelningen budgeteras kostnader för kommunens centrala HR-funktion, fackliga kostnader, kommunövergripande personalsociala kostnader samt kostnader för reception.

Prognosen tyder på ett överskott på 1 mnkr vilket främst är hänförligt till att avdelningen erhållit tillskott för att anställa en projektledare för heltidsprojektet men projektledaren börjar först i juni. Dessutom är kostnaden för övrig personal på avdelningen lägre än budgeterats till följd av ledigheter och vissa intäkter från projekt.

Verksamhet/enhet *Belopp i tkr*	2021				
	Utfall nettokostnad jan-apr	Avvikelse nettokostnad jan-apr	Budget nettokostnad helår	Prognos nettokostnad helår	Prognos avvikelse helår
Politisk verksamhet	-853	-7	-2 418	-2 418	0
Näringsliv o konsument	-179	2	-522	-522	0
Miljö, hälsa, hållbar utveckling	167	268	-273	-273	0
Räddningstjänst och totalförsvar	-2 919	494	-9 890	-9 890	0
Färdtjänst	-340	170	-1 597	-1 597	0
Kollektivtrafik	-149	14	-483	-483	0
Översiktsplan	-440	-107	-1 000	-1 000	0
Gemensamt	-11 731	2 996	-43 427	-39 627	3 800
-varav fackligt	-245	65	-888	-888	0
-varav pers.främjande åtgärder	-23	194	-650	-650	0
-varav företagshälsovård	-52	65	-350	-350	0
Summa	**-16 446**	**3 824**	**-59 610**	**-59 610**	**3 800**

Tabellen ovan visar utfallet för perioden på verksamhetsnivå. Kostnader och intäkter för perioden är inte periodiserade vilket innebär flera stora avvikelser på verksamhetsnivå. Inga större avvikelser som inte redan är kommenterade kan ses.

Sammanställning prognoser under året

	feb.	april	aug.	okt.	bokslut	avvikelse
Kommunstyrelsen	1 000	3 800				

Jämfört med förra prognosen är det främst kostnaden för de provisoriska skollokalerna som förväntas bli betydligt lägre. Vid förra prognostillfället var dessa kostnader fortfarande osäkra. I övrigt görs även bedömningen att HR-avdelningen kommer göra ett något bättre resultat än förväntat, i övrigt finns inga större avvikelser.

14. Uppföljningsrapport april 2021 för Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) KS2021/116

§79 KS2021/116

Uppföljningsrapport april 2021 för Bollebygds kommun - information

Ärendet

Uppföljningsrapport per april har i första hand ett ekonomiskt fokus där årets prognos för kommunen redogörs för. Fullständig aprilrapprt presenteras på kommunstyrelsens sammanträde 2021-05-25.

Kommunstyrelseförvaltningen

Peter Häggquist | Controller/Redovisningsekonom
0734-64 70 39 | peter.haggquist@bollebygd.se

Kommunfullmäktige

Uppföljningsrapport april 2021, Bollebygds kommun

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna uppföljningsrapport april för Bollebygds kommun.

Ärendet
Prognosen för årets resultat för Bollebygds kommun är ett överskott med ca 25 miljoner kronor (mnkr). Det är något bättre än prognosen per februari som var drygt 22 mnkr. Nämnderna väntas visa överskott med 2,4 mnkr. Enda nämnd som prognosticerar med ett underskott är utbildningsnämnden som dock kraftigt har försämrat sin prognos till -4,2 mnkr. Både kommunstyrelsen, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden prognosticerar med överskott. En stor del av kommunens överskott utgörs av reavinster, 10,4 mnkr.

Beslutsunderlag
Uppföljningsrapport april, Bollebygds kommun

Skickas till
Kommunfullmäktige för beslut.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Peter Häggquist
Controller/Redovisningsekonom

Kommunstyrelsen

Dnr : KS 2021/116

Uppföljningsrapport april 2021, Bollebygds kommun

Ekonomiskt utfall och prognos

Belopp i mnkr	2021 Utfall Jan - april	2021 Prognos Helår	2021 Budget helår	2021 Avvikelse prognos	2020 Utfall helåret
Verksamhetens intäkter	42,5	115,0	98,7	16,3	116,2
Verksamhetens kostnader	-224,4	-663,3	-657,5	-5,8	-649,9
Avskrivningar	-9,0	-27,5	-27,5	0,0	-27,3
Verksamhetens nettokostnader	**-190,8**	**-575,8**	**-586,3**	**10,5**	**-560,9**
Skatteintäkter	161,1	491,3	480,7	10,7	468,1
Generella statsbidrag och utjämning	36,3	110,3	111,3	-1,0	113,0
Verksamhetens resultat	**6,6**	**25,9**	**5,7**	**20,2**	**20,2**
Finansiella intäkter	0,0	0,5	0,5	0,0	1,3
Finansiella kostnader	-0,3	-1,5	-1,5	0,0	-1,5
Resultat efter skatteint och finansnetto	**6,3**	**24,9**	**4,6**	**20,3**	**20,0**
Årets resultat	**6,3**	**24,9**	**4,6**	**20,3**	**20,0**

Resultatet för perioden är ett överskott med 6,3 miljoner kr (mnkr). Prognosen för helåret är ett överskott med ca 25 mnkr, det är 20,3 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på 4,6 mnkr.

Driftredovisning *Belopp i tkr*	2021 Utfall	2021 Avvikelse	2021 Prognos utfall	2021 Budget	2021 Prognos avvikelse	2020 Utfall
	jan-apr	jan-apr	helår	helår	helår	Helår
Kommunfullmäktige	-308	165	-1 417	-1 417	0	-1 180
Kommunstyrelsen	-16 366	3 900	-55 810	-59 610	3 800	-52 288
Utbildningsnämnden	-99 191	-562	-289 380	-285 180	-4 200	-274 291
Socialnämnden	-48 829	13 159	-180 810	-182 810	2 000	-188 974
Samhällsbyggnads-nämnden	-12 574	496	-35 810	-36 410	600	-37 507
Revisionen	-163	93	-766	-766	0	-767
Valnämnden	0	60	0	-180	180	-31
Överförmyndare	-227	33	-780	-780	0	-842
Jävsnämnden	-11	6	-50	-50	0	-19
Summa nämnder	**-177 667**	**17 350**	**-564 823**	**-567 203**	**2 380**	**-555 900**
Ofördelad budget	0	1 000	-3 000	-3 000	0	0
Lönerörelse	0	2 967	-8 900	-8 900	0	0
Räntenetto och pensioner mm	-13 453	-10 686	-10 500	-8 300	-2 200	-6 456
Reavinster	0	0	10 400	0	10 400	1 241
Summa ovan	**-191 120**	**10 631**	**-576 823**	**-587 403**	**10 580**	**-561 115**
Skatteintäkter och generella statsbidrag	197 423	89	601 701	592 001	9 700	581 082
Årets resultat	**6 303**	**10 720**	**24 878**	**4 598**	**20 280**	**19 967**

Uppföljningen per april är inget bokslut vilket innebär att intäkter och kostnader inte nödvändigtvis är periodiserade till rätt period. Däremot är personalbudgetarna periodiserade efter hur dessa kostnader varierar över året, avvikelserna i utfallet bör därmed främst bero på t.ex. taxor som inte fakturerats ännu eller köpta platser som släpar i kostnad. Utfallet för perioden är ett överskott med 10,7 mnkr jämfört med den periodiserade budgeten.

Nämnderna väntas visa överskott mot budget med 2,4 mnkr. Jämfört med prognosen per februari så har utbildningsnämndens prognos kraftigt försämrats, från -800 till -4 200 tkr. Kommunstyrelsen har däremot förbättrat sin från 1 000 till 3 800 tkr, vilket även samhällsbyggnadsnämnden har gjort, från 0 till 600 tkr. Socialnämndens prognos är oförändrad[1].

I prognosen antas att den ofördelade budgeten på 3,0 mnkr förbrukas.

De flesta medarbetare utom lärarna har fått nya löner fr.o.m. april. Nämnderna kommer att kompenseras för detta senare från budgeten för lönerörelse där 8,9 mnkr finns.

Posten räntenetto och pensioner har ett underskott på -10,7 mnkr mot budget vilket beror på en stor pensionsutbetalning som sker årligen i mars. Prognosen för räntenetto och pensioner har försämrats från 0 till -2,2 mnkr. Främsta orsak är nya nationella beräkningar för framtida pensioner till följd av nya livslängdsantaganden. Generellt antas kommunernas pensionsskulder (den del som finns i balansräkningen) öka med ca 5,5 procent. Det innebär en större kostnad 2021, då skulden skrivs upp. Exakta prognoser för Bollebygd kommuns räkning görs först i delårsbokslutet.

Till följd av tomtförsäljningar på Tyftet och intäkter från markanvisning får kommunen reavinster på ca 10,4 mnkr.

Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag prognosticerades per februari att överstiga det budgeterade med 9,3 mnkr, nu är prognosen något förbättrad, till 9,7 mnkr. För att förtydliga vad det är som ändrats så finns nedanstående tabell. Prognosen för skatteintäkterna har förbättrats med ca 1,3 mnkr sedan februariuppföljningen, från 490,0 till 491,3 mnkr. Samtidigt så har budgeten ökats med 1,0 mnkr för det som kallas skolmiljarden, vilket gör att det inte längre blir ett överskott på den raden. Utbildningsförvaltningen har parallellt budgeterat med 1,0 mnkr i ökade kostnader vilket gör att kommunens budgeterade resultat är detsamma.

Budgeten för statsbidraget för äldreomsorgen[2] på 3,8 mnkr är också flyttad men det påverkar inte resultatet.

Skatteintäkter och generella statsbidrag	feb-uppföljningen			april-uppföljningen		
	Progn	Budg	Avvikelse	Progn	Budg	Avvikelse
Skatteintäkter	490,0	480,7	9,3	491,3	480,7	10,7
Gen.statsbidr. o utjämn.	109,3	110,4	-1,0	109,3	110,4	-1,1
Äldreomsorgsbidr.	3,8	3,8	0,0	-	-	-
Skolmiljarden	1,0	0	1,0	1,1	1,0	0,1
Summa	**604,1**	**594,8**	**9,3**	**601,7**	**592,0**	**9,7**

Belopp i mnkr.

I resultaträkningen så ingår äldreomsorgsbidraget och skolmiljarden i posten generella statsbidrag och utjämning men har brutits ut här för ökad förståelse.

Överskottet med 25 mnkr innebär att nettokostnaderna för 2021 ökar med 2,7 procent och skatteintäkter ihop med generella statsbidrag ökar med 3,5 procent jämfört med utfallet 2020.

[1] Socialnämndens prognos per februari slutade på 2 020 tkr, nu är den avrundad till 2 000 tkr.
[2] ”Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer”.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen *Belopp i tkr*	2021					2020
	Utfall	Avvikelse	Prognos utfall	Budget	Prognos avvikelse	Utfall
	jan-apr	jan-apr	helår	helår	helår	Helår
Kommunstyrelsens ordf.	-677	43	-2 059	-2 059	0	-2 079
Kommunchefens avdelning	-8 966	1 720	-29 174	-31 474	2 300	-26 318
Ekonomiavdelningen	-2 803	393	-8 765	-9 265	500	-4 545
It-enheten	-1 824	506	-7 142	-7 142	0	-12 514
HR-avdelningen	-2 176	1 162	-8 670	-9 670	1 000	-6 833
Totalt	**-16 446**	**3 824**	**-55 810**	**-59 610**	**3 800**	**-52 289**

Kommunstyrelsens prognos tyder på ett överskott på 3,8 mnkr jämfört med budget. Av dessa är 2,8 mnkr hänförliga till vissa specifika åtgärder som KS erhållit medel för men som ej kommer nyttjas. 2,3 mnkr av det avser överskott avseende provisoriska skollokaler under 2021 vilket beror på att det inte kommer uppstå några kostnader för matsalen under året, att vissa förväntade etableringskostnader tas som investeringar samt att hyreskostnaden totalt blir lägre. 0,5 mnkr beror på att kommunstyrelsen erhållit tillskott för att anställa en projektledare för heltidsprojektet men projektledaren börjar först i juni. Enligt kommunens styrmodell kan KS ej nyttja dessa medel till andra ändamål.

Resterande överskott på 1 mnkr beror till största del på vakanser och en förväntad lägre kostnad för färdtjänst och kollektivtrafik till följd av corona-pandemin.

Det finns dock osäkerheter inom IT som kan innebära en försämrad prognos. Dels genomförs en ny licensupphandling som kommer innebära ökade kostnader jämfört med tidigare avtal, hur stor merkostnaden blir är i dagsläget inte klart. Dessutom finns en relativt gammal mail-lösning som behöver uppgraderas för att erbjuda en fortsatt säker maillösning, kostnaden beror till stor del på vilka val kommunfullmäktige tar angående framtida maillösning. I dagsläget bedömer dock kommunstyrelsen att dessa kan hanteras inom anslagen budget för IT.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden *Belopp i tkr*	2021					2020
	Utfall	Avvikelse	Prognos utfall	Budget	Prognos avvikelse	Utfall
	jan-apr	jan-apr	helår	helår	helår	Helår
Förskola	-22 335	-49	-65 686	-64 186	-1 500	-61 616
Fritidshem	-7 060	-388	-20 634	-20 334	-300	-20 504
Grundskola F-9	-48 331	-3 569	-130 902	-127 602	-3 300	-128 209
Grundsärskola	-2 706	1 953	-11 780	-12 880	1 100	-6 509
Gymnasieskola	-14 963	82	-44 782	-44 882	100	-42 428
Vuxenutbildning	-953	49	-3 974	-2 974	-1 000	-3 843
Fritid/kultur	-2 338	1 274	-10 231	-10 631	400	-9 633
Gemensamt	-257	8	-758	-758	0	-932
Nämnden	-248	78	-633	-933	300	-617
Summa	**-99 191**	**-562**	**-289 380**	**-285 180**	**-4 200**	**-274 291**

Störst underskott prognostiseras för grundskolan där personalkostnaderna fortsatt är högre än budget och samma gäller för förskolans underskott.

Grundsärskolans överskott är lägre än tidigare prognos men organisationen inför hösten är inte helt färdig ännu.

Kostnaderna för köpt gymnasieverksamhet för vårterminen har minskat och därigenom de prognostiserade kostnaderna för höstterminen och helåret minska och generera ett överskott. I maj efter nämndens rapport kom information om att Borås reviderat sina prislistor pga. tilläggsbudget. Ytterligare revideringar pga. tilläggsbudget flaggas också för framöver. Priserna har ökat och prognosen kommer att påverkas negativt.

Vuxenutbildningens underskott kommer på samma sätt av att kostnaderna för hösten 2020 kommer att fortlöpa under 2021. Förvaltningen är redan restriktiv i beviljandet av utbildningar. Utbildningsförvaltningen ser att elever som ännu ej gått ur gymnasiet redan har ansökt om vuxenutbildning för att läsa upp gymnasiebetyg. Detta är en trolig konsekvens av en lång tid av distansutbildning den sk. utbildningsskulden.

Fritid och kulturs prognos på överskott bottnar i fortsatt lägre kostnader med anledning covid-19 såsom exempelvis skolavslutningsarrangemanget Schools out.

Nämnden prognostiseras visa samma överskott som förra året då man fortsatt minimerar antalet sammanträden för att anpassa sig för rådande pandemi.

Prognosen är att nettokostnaderna ökar med 5,5 procent jämfört med föregående år.

Socialnämnden

Socialnämnden *Belopp i tkr*	2021					2020
	Utfall	Avvikelse	Prognos utfall	Budget	Prognos avvikelse	Utfall
	jan-apr	jan-apr	helår	helår	helår	Helår
Äldreomsorg	-25 446	6 924	-96 272	-95 915	-357	-93 251
Funktionsnedsättning	-10 996	2 513	-38 544	-40 115	1 571	-45 010
IFO	-12 112	3 735	-45 232	-46 031	799	-49 959
Nämnden	-275	-13	-762	-749	-13	-754
Summa	**-48 829**	**13 159**	**-180 810**	**-182 810**	2 000	-188 974

Socialnämnden prognostiserar ett årsresultat på 2 000 tkr. Resultatet fördelar sig på överskott inom funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorgen (IFO) och underskott inom äldreomsorg och nämnden.

Överskottet för funktionsnedsättning beror på fler intäkter än budgeterat, försäljning av assistanstimmar, ersatta corona-kostnader och mer ersättning från Försäkringskassan. Det är även mindre köpt verksamhet och lägre personalkostnader än budgeterat inom funktionsnedsättning.

Budgetöverskott inom IFO härrör från lägre personalkostnader än budgeterat pga vakanta tjänster och överskott för köpt verksamhet. Mindre intäkter för nyanlända än budgeterat på IFO förklarar försämrad prognos individ och familjeomsorg jämfört med februari. Utifrån rådande pandemiläget, framför allt i omvärlden har inte den planerade kvoten av flyktingar anlänt till kommunen. Kontakt med Migrationsverket är taget och den info kommunen har fått är att under hösten kommer den planerade kvoten för 2021 komma. Budgetunderskott äldreomsorg avser övriga kostnader såsom inköp.

Nettokostnaderna väntas minska med 4,3 procent för helåret jämfört med föregående år, främst pga mindre köpt verksamhet och lägre personalkostnader.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnads-nämnden *Belopp i tkr*	2021					2020
	Utfall	Avvikelse	Prognos utfall	Budget	Prognos avvikelse	Utfall
	jan-apr	jan-apr	helår	helår	helår	Helår
Nämnden	-309	5	-900	-900	0	-846
Samhällsbyggn.chef enhet	-2 928	-77	-8 252	-8 252	0	-8 571
Utvecklingsenheten	-	-	-	-	-	-2 852
Plan- och exploateringsenheten	-1 886	786	-7 298	-7 698	400	-9 241
Bygg- och miljöenheten	-1 153	658	-4 920	-5 170	250	-2 941
Fastighetsenheten	-193	446	-1 169	-1 669	500	-1 428
VA/gatuenheten	-3 533	-706	-8 200	-8 200	0	-7 937
Renhållning och park	-1 912	-742	-3 837	-3 287	-550	-2 964
Verksamhetschef lokalvård, måltid, fastighet	-1 116	53	-3 059	-3 359	300	-3 126
Lokalvård	152	-41	650	950	-300	260
Måltid	187	-3	1 175	1 175	0	2 139
Åsastugorna	117	117	0	0	0	
Summa	**-12 574**	**496**	**-35 810**	**-36 410**	**600**	**-37 507**

Nettokostnaden för perioden januari till februari är -12 574 tkr vilket är 496 tkr bättre än budgeterat. Prognosen för helåret är ett överskott med 600 tkr. Nettokostnaden väntas bli lägre än föregående år, men då flera delar flyttats till andra nämnder är det inte jämförbart.

Plan- och exploateringsenheten väntas visa överskott med 400 tkr. Orsaken är vakanser. Konsult ersätter delvis. Bygg och miljöenheten har förbättrat prognosen jämfört med februari. Orsaken är viss vakansgrad och plus för intäkterna. Fastighetsenheten har också förbättrat prognosen, orsaken är främst internräntan som sänkts.

Renhållningsverksamhet prognosticerar ett underskott med -550 tkr. Orsaken är kostnadshöjningar från entreprenörens sida, vilket är enligt avtal. Taxehöjningar som har gjorts täcker inte detta fullt ut.

Lokalvårdens kostnader är höga pga. pandemin. Det är både en hög förbrukning men också högre priser.

Investeringarna

	Budget 2021	Utfall jan-apr	Prognos 2021	Avvikelse prognos-budget 2021
Samhällsbyggnadsnämnden				
Fastighet	-70 500	-744	-16 300	54 200
Gata	-1 500	-1 009	-1 500	0
Markinköp	-5 000	0	0	5 000
Övrigt, reinvesteringar	-2 000	0	0	2 000
Kommunstyrelsen				
Strategiska markinköp	-20 000	0	0	20 000
Övrigt	-2 000	-362	-2 000	0
Utbildningsnämnden	-2 500	-81	-2 500	0
Socialnämnden	-1 000	0	-1 000	0
Summa skattefinansierad verksamhet	***-104 500***	***-2 196***	***-23 300***	***81 200***
Renhållning	-500	0	-360	140
VA	-14 000	-78	-1 500	12 500
Summa intäktsfinansierad verksamhet	***-14 500***	***-78***	***-1 860***	***12 640***
Exploateringar	-25 000	-475	-1 430	23 570
Summa exploateringar	***-25 000***	***-475***	***-1 430***	***23 570***
Totalsumma investeringar	**-144 000**	**-2 749**	**-26 590**	**117 410**

Investeringarna till och med april är 2 749 tkr. Nämnderna kan ha gjort egna prioriteringar inom kommunfullmäktiges ramar ovan, se nämndernas separata uppföljningsrapporter för detaljer.

Prognoserna innebär att investeringar kommer att göras med ca 26,6 mnkr vilket är 117,4 mnkr mindre än budgeterat.

I raden exploateringar finns tre projekt: Tyftet 3 där tomtförsäljningar bedöms slutföras under året vilket ger ett överskott i år med 6,4 mnkr. För Bergadalen 2-3 väntas utgifter i år med ca 12 mnkr men beloppet beror på dels utfallet av upphandlingen och dels hur mycket arbete som hinns med. Avslut av projektet sker under nästa år. Slutligen finns markanvisning Tyftet 2, där intäkter på drygt 4 mnkr väntas. För alla exploateringsprojekt gäller en osäkerhet kring när inkomster och utgifter kan uppstå, de kan skjutas till kommande år. När respektive projekt avslutas kommer en slutredovisning att ske.

Personalstatistik

	Jan-apr 2021			Jan-apr 2020		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	524	118	642	529	108	637
Antal visstidsanställda	65	28	93	79	31	110
Antal timavlönade (timmar)	17 464	7 182	24 645	20 378	10 419	30 797
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	1 208	667	1 875	1 339	494	1 833
Sjukfrånvaro (%)	8,8 %	6,7 %	8,4 %	10,3 %	5,5 %	9,4 %
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	33,4 %	24,3 %	32,0 %	38,2 %	15,9 %	35,6 %
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	6,9 %	5,3 %	6,5 %	5,3 %	8,4 %	6,1 %
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	8,5 %	6,4 %	8,1 %	10,3 %	4,9 %	9,3 %
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	9,9 %	7,8 %	9,6 %	12,0 %	4,6 %	10,7 %

Mellan april 2020 och april 2021, har antalet tillsvidareanställda i kommunen ökat med 5 medarbetare. Visstidsanställda för samma period i kommunen har minskat med 17 medarbetare. Kommunen har minskat användandet av antal arbetade timmar utförda av timavlönade med 6 152 timmar.

Sjukfrånvaron har minskat jämfört med samma period förra året, från 9,4 procent till 8,4 procent. Störst minskning finns inom utbildningsförvaltningen medan socialförvaltningen är i princip oförändrad. I alla förvaltningar ser man att den långa sjukfrånvaron minskar som andel av total sjukfrånvaro, medan den korta istället ökar.

Kommunens befolkningsutveckling

Den 31 mars hade kommunen 9 549 invånare, jämfört med årsskiftet är det en ökning med 5 personer. Förra året ökade befolkningen med 14 personer för samma period januari-mars. Ökningen totalt 2020 var 49 personer. Det är inga större skillnader i förändringarna mellan perioderna.

	2020 jan-mars	2021 jan-mars
Antal invånare början av året	**9 495**	**9 544**
Antal födda	24	29
Antal döda	-27	-26
Födelsenetto	**-3**	**3**
Inflyttning	132	129
Utflyttning	-127	-143
Flyttnetto	**5**	**-14**
Invandring	20	19
Utvandring	-10	-6
Invandringsnetto	**10**	**13**
Justeringar	2	3
Antal invånare den 31 mars	**9 509**	**9 549**

Prestationer per april

Prestationer för Utbildningsnämnden april 2021	Per april 2021	Budget-ram 2021	Förän-dring	Belopp budg kr 2021	Utfall 2021
Antal barn i förskola (folkbokförda i Bollebygd)	543	560	-17	85 120	-1 447 040
- varav köpt verksamhet	*40*	*40*	-		
- såld verksamhet	10	10	-		
Antal elever i förskoleklass (folkbokförda i Bollebygd)	133	126	+7	43 006	+301 042
- varav köpt verksamhet	*31*	*31*	-		
- såld verksamhet	0	0	-		
Antal elever i grundskola år 1-9* (folkbokförda i Bollebygd)	1 204	1 240	-36	59 373	-2 137 428
- varav köpt verksamhet	191	188	+3		
- såld verksamhet	24	19	+5		
Integrerad särskola och grundsärskola* (folkbokförda i Bollebygd)	10	10	-	300 000	-
- varav under utredning (volymbuffert)	8	-	-		
- varav köpt verksamhet	*2*	*2*	-		
- såld verksamhet	0	0	-		
Fritids grundsärskola	7	-	+7	28 480	+199 360
Varav köpt	2	-	+2		
Antal elever i fritidshem (folkbokförda i Bollebygd)	510	570	-60	28 480	-1 708 800
- varav köpt verksamhet	*108*	*122*	*-14*		
- såld verksamhet	6	9	-3		
Antal elever i gymnasiet (folkbokförda i Bollebygd)	355	370	-15	120 000	-1 800 000
- varav i egen regi	*9*	-	-		
- varav gymnasiesär	*4*	-	-		
- såld verksamhet	0	-	-		
Totalt					-6 592 866

* Grundsärskoleelever har tidigare ingått i sammanställningen av grundskolans elevantal både i budget och utfall. Särredovisas här.

Tabellen redovisar volymer per april och jämförs med budgeterade volymer enligt ram. Siffrorna är alltså inte en helårsprognos.

För förskolan har man lägre barnantal än budgeterat men högre per april än internbudgeterat och sett till helårsprognos som är 532 st.

För förskoleklass har man ett högre elevantal än budgeterat men antalet sjunker för höstterminen. Helårsprognosen är 126 st.

Fritidshem har lägre elevvolymer än helårsprognos och budget. Elevantalet brukar vara lägre och minska under våren, för att därefter öka till höstterminen. Man kommer dock inte nå upp till volymerna för budgetram. Helårsprognosen är 543 st. Fritidshem för grundsärskoleelever ersätts med samma belopp som övrig fritids men kostar 4, 6,eller 10 gånger mer.

Grundskolan har lägre elevantal per april än budgeterat men högre än helårsprognos som är 1 198 st. Till detta skall beaktas att de grundsärskoleelever var inskrivna och internbudgeterade

för har ett värde som motsvarar 96 grundskoleelever i ersättningsbelopp enligt budget. Eftersom budgetbeloppet aldrig ersatt kostnaden för dessa elever, har budgeten tidigare och nu tagits ur grundskolans och andra verksamheters ramar.

Gymnasiet har färre elever än budgeterat men där ökar volymerna för hösten då 9:orna är fler än det som går ut tredje året i gymnasiet. Prognosen för helår är 371 st. Volymerna kan komma att öka ännu mer då elever som inte har fullständiga betyg efter coronaåren kan komma att läsa ett fjärde år.

Gymnasiesärskolan har aldrig haft separat tilldelning utöver gymnasiets belopp men de 4 elever som kommunen har idag motsvarar 19 elever i gymnasiets volymersättning.

Prestationer för Socialnämnden april 2021	Per april 2021	Budget-ram 2021	Förän-dring	Belopp budg kr 2021	Utfall 2021
Boende vuxna LSS	19	23	-4	1 000 000	-4 000 000
Boende unga LSS	1	3	-2	900 000	-1 800 000
Daglig verksamhet	34	32	2	250 000	500 000
Totalt					-5 300 000

Tabellen redovisar volymer per april och jämförs med budgeterade volymer enligt ram. Siffrorna är alltså inte en helårsprognos.

Prestationer äldreomsorg är inte med i denna rapportering. Det går inte att utvärdera äldreomsorg i gammal modell. Ny modell är framtagen för år 2022. Prestationer redovisas då.

Boende unga LSS: eftersom volymerna inte har förändrats på flera år finns det inget budgetbelopp specificerat att räkna på. Referens tal i prestationer är hämtat från uträkning LSS utjämning, kr 900 000.

Boende vuxna LSS har lägre antal brukare per april än budgeterat. Helårsprognos, 22 st.

Boende unga LSS har lägre antal brukare per april än budgeterat. Helårsprognos, 3 st.

Daglig verksamhet har fler antal brukare per april än budgeterat. Helårsprognos, 44 st.

15. Flytt av kommunens e-post till Exchange Online (kf fattar slutligt beslut) KS2021/145

§80 KS2021/145

Flytt av kommunens e-post till Exchange online

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner att molntjänst får användas för kommunens e-post.

Ärendet

Till följd av stora risker och en allvarlig driftsstörning i kommunens gamla datacenter har kommunstyrelsen fattat beslut om att tillfälligt tillåta att kommunens e-post flyttas till molntjänsten Exchange Online som driftas av Microsoft.

Kommunstyrelsen anser att frågan slutgiltigt ska avgöras av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen bedömning är att det finns tre möjliga alternativ och förordar en fortsatt drift av kommunens e-post som en molntjänst.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner att molntjänst får användas för kommunens e-post.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Flytt av e-post till exchange online
- Rapport avseende drift av e-post
- §87 KS Flytt av kommunens e-post till Exchange online

Skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Daniel Aronsson | Ekonomichef
0734-64 70 06 | daniel.aronsson@bollebygd.se

Kommunfullmäktige

Flytt av e-post till molntjänst

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige godkänner att molntjänst får användas för kommunens e-post.

Ärendet
Till följd av stora risker och en allvarlig driftsstörning i kommunens gamla datacenter har kommunstyrelsen fattat beslut om att tillfälligt tillåta att kommunens e-post flyttas till molntjänsten Exchange Online som driftas av Microsoft. Kommunstyrelsen anser att frågan slutgiltigt ska avgöras av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen bedömning är att det finns tre möjliga alternativ och förordar en fortsatt drift av kommunens e-post som en molntjänst.

Ekonomiska förutsättningar
Alternativet som innebär att kommunen e-post fortsätt att driftas som en molntjänst innebär en betydligt lägre kostnad jämfört med lokal drift som framgår av bifogad rapport.

Oavsett vilken modell som väljs beräknas båda alternativen rymmas inom befintlig IT-budget. Däremot kommer lokal drift av e-post tränga undan andra projekt som i sin tur kan innebära andra negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Bedömning
Av rapporten framgår att det finns tre möjliga alternativ.

Fortsatt drift av kommunens e-post som molntjänst

Lokal drift i uppgraderat datacenter.

Alternativet innebär att kommunen under hösten vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa en så god driftsmiljö som möjligt genom att komplettera det nya datacentret så att det har kapacitet att drifta e-postserver. De främsta nackdelarna med detta alternativ är att det är dyrt och är sämre utifrån ett informationssäkerhetsperspektiv. Däremot kan det upplevas som mer ok utifrån ett dataskyddsperspektiv då informationen lagras på kommunens egna servrar.

Lokal drift i det gamla datacentret.

Detta alternativ innebär att e-posten flyttas tillbaka till det gamla datacentret, vilket innebär att de risker som nu har avvärjts genom migreringen återuppstår. Detta alternativ avråds starkt ifrån då det kan äventyra hela kommunens driftssäkerhet.

Utifrån ovanstående förordar kommunstyrelseförvaltningen en fortsatt drift av e-post som molntjänst.

Oavsett vilket alternativ som väljs måste kommunen stärka arbetet med informationssäkerhet och dataskydd. En mängd åtgärder är planerade bl.a. utbildningar, nya riktlinjer och rutiner. Den mest akuta åtgärden är att kommunens verksamheter måste arbeta utifrån ett riskbaserat förhållningssätt där varje informationsmängd bedöms och lämplig behandling väljs för just den informationen. Till stöd för det arbetet behövs tydliga riktlinjer, rutiner och kompetens.

Beslutsunderlag

1. Rapport avseende drift av e-post

Skickas till

Ekonomiavdelningen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Daniel Aronsson
Ekonomichef

16. Årsredovisning 2020 för Bollebygds kommun - återremiss (kf fattar slutligt beslut) KS2020/267

§62

KS2020/267

Årsredovisning 2020 för Bollebygds kommun

Beslut

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet till kommunstyrelsen, då ärendet till dagens sammanträde inte är komplett. Ärendet återkommer på kommunfullmäktiges nästa sammanträde.

Ärendet

Sammanträdet ajourneras kl 19.35-19.55.

Förslag till beslut

Ledamöternas förslag till beslut

Peter Hemlin (M) föreslår att ärendet återremitteras till kommunstyrelsen, då ärendet till dagens sammanträde inte är komplett. Ärendet återkommer på kommunfullmäktiges nästa sammanträde.

Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- §71 KS Årsredovisning 2020 för Bollebygds kommun
- Årsredovisning 2020 Final_uppslag

Skickas till

Kommunstyrelsen

Årsredovisning

Bollebygds kommun

INLEDNING

4. Kommunstyrelsens ordförande har ordet

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

5. Den kommunala koncernen
7. Översikt över verksamhetens utveckling
8. Kommunernas ekonomi
8. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
15. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
15. Balanskravsresultatet
18. Förväntad utveckling
19. Väsentliga personalförhållanden

DRIFTREDOVISNING

22. Budgetbeslut m.m. under året
24. Driftredovisning utfall

INVESTERINGSREDOVISNING

27. Investeringsredovisning

FINANSIELLA RAPPORTER, KOMMUNEN

30. Finansiella rapporter, kommunen

SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER

38. Sammanställda räkenskaper

MÅLUPPFÖLJNING

41. Kommunfullmäktiges mål
44. Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen

VERKSAMHETSBERÄTTELSER

45. Barn och utbildning
45. Förskola
46. Förskoleklass, grundskola och fritidshem
47. Gymnasieskola
48. Vuxenutbildning
49. Område funktionsnedsättning
50. Äldre
50. Stöd till individer och familjer
52. Kultur och fritid
53. Samhällsbyggnad
54. Renhållning
55. VA-verksamheten
55. VA-redovisning
58. Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder

REVISIONSBERÄTTELSE

60. Revisionsberättelsen

BILAGA

62. Bilaga

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Året 2020 var det andra året som Bollebygdsalliansen styrde kommunen. Året då de långsiktiga planerna skulle sättas i verket. Året då vi i alliansen skulle visa vad vi ville göra under mandatperioden. Så kom pandemin och allt som inte var av akut karaktär fick temporärt läggas på is. Inplanerade aktiviteter för medarbetare, invånare och näringsliv fick ställas in, likaså de traditionsenliga Schools Out och julmarknaden samt även firandet av att kommunen blev 25 år. Glädjande nog kunde vi ändå utse en ambassadör och demokratistipendiat under året med ett coronasäkert firande.

Under förvåren gick kommunen in i stabsläge och Krisledningsnämnden väcktes till liv. Arbeten sattes igång för att stödja lokala företag och föreningar. Bollegården stängdes i etapper för att hindra spridning av smitta. Distansundervisning infördes för gymnasiestudenter och vissa förskolor anpassade sina verksamheter. Min upplevelse är att kommunens medarbetare, lokalt näringsliv och invånare har alla varit föredömen för att begränsa smittspridningen. Man har ställt upp för varandra. En eloge.

I politiken träffades avtal om så kallad borgfred, vilket i stort innebar att de politiska församlingarna minskade i storlek, kontroversiella frågor sköts på framtiden och fokus fick läggas på operativa frågor. Situationen var i det närmaste ohållbar från demokratisk synvinkel, varför kraft lades på att finna digitala metoder för att lösa den. Därefter kunde det politiska arbetet i stort återgå till det normala. För kommunens anställda var det digitala mötet redan en verklighet.

Omställningen i allas sätt att arbeta i vardagen var dock väsentlig; de som kunde arbeta hemifrån skulle göra det. Detta gällde även för oss politiker. Trots avsaknaden av det personliga mötet kunde vi planenligt fortsätta arbetet med den sedan länge efterlängtade översiktsplanen. Med hjälp av vår nya kommunchef kunde vi under senvåren så smått inleda arbetet med att implementera våra långsiktiga planer. De policys om miljö och hållbarhet som skulle ha införts under våren infördes under hösten och är nu föremål för implementering. I avvaktan på detta har kommunen lämnat fyra miljölöften för innevarande år till regionen. Arbetet med att digitalisera kommunens verksamheter fortsätter. Projektet Heltid som norm infördes och ska verkställas 2021-22. Arbetet med att implementera ett tillitsbaserat arbetssätt sattes igång under året och en styrmodell som baserades på denna antogs i kommunfullmäktige. Den under hösten 2019 antagna näringslivsstrategin tvättades av och en handlingsplan togs fram för att förbättra näringslivsklimatet. Den lokalresursplan som kommunen saknat under flertalet år har i en del beslutats om och implementerats. Den andra delen kommer vi att ta beslut om under våren 2021. Tillsammans med översiktsplanen, en finansieringsplan som är under framtagande och det bostadsförsörjningsprogram som ska tas fram 2021 kommer den att utgöra grunden för en långsiktig planering av kommunens utveckling. Kraft fortsatte att läggas på att påverka dragningen av den planerade nya järnvägslinjen med minsta möjliga ingrepp i Bollebygd. För att få en så tydlig bild av invånarnas uppfattning av kommunen deltog kommunen i flera enkäter av olika slag. Resultaten av dessa arbetar vi med i skrivandes stund. Vi planerar att utveckla arbetssättet framöver.

Vad gäller olika händelser under året kan följande vara av värde att nämna. I april kunde efter omfattande arbete avtal träffas om fiberutbyggnad. Ägandet i Solviken avvecklades. Projekten i Bergadalen och Tyftet fortsätter enligt plan. Flerbostadshus uppfördes i Töllsjö och centrala Bollebygd. Andra detaljplaner vann laga kraft och kommer att verkställas under innevarande år. Socialförvaltningen, som under en längre tid haft bekymmer av olika slag, implementerade en handlingsplan för att komma till rätta med dessa med målsättningen att ha en väl fungerande verksamhet med en budget i balans vid utgången av 2021. Bland annat har daglig verksamhet med gott resultat omlokaliserats till nya lokaler på Hembygdsvägen. Utbildningsnämnden satte igång planeringen av en grundsärskola i centrala Bollebygd.

Under våren föreföll den ekonomiska framtiden mörk och ett svagt positivt resultat prognosticerades. Denna förändrades dock markant under året i huvudsak till följd av utökade anslag från staten.

Till följd av den rådande situationen är det svårt idag att sia om framtiden, både på kort och på lång sikt. Vi bör dock inte räkna med ett lika bra ekonomiskt resultat som för 2020. Arbetet med att minska nettokostnadsutvecklingen är prioriterat. Ökningen har bromsats in under 2020 och jag räknar med att den kan fortsätta ligga på en balanserad nivå under innevarande år. Den oroande trend vi sett sedan 2017 måste brytas för att vi ska kunna överleva som egen kommun.

Året 2020 var ett annus horribilis för flertalet av oss, både nationellt och lokalt. Jag vill därför passa på att på mina och alla mina politikerkollegors vägnar rikta ett stort tack till samtliga medarbetare i kommunen som på ett enastående och föredömligt sätt utfört sina värv i dessa svåra stunder. Tack!

Michael Plogell (FR)

Förvaltningsberättelse

Den kommunala koncernen

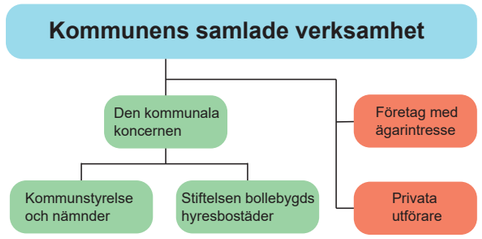

Den kommunala koncernen omfattar Bollebygds kommun samt Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo). Utanför detta finns andra intressenter som privata utförare och kommunala företag där kommunen är delägare, nedan finns en kort beskrivning.

Bollebygd kommuns högsta beslutande organ, kommunfullmäktige, består av 31 ledamöter och 22 ersättare. Efter valet 2018 ändrades majoriteten till Bollebygdsalliansen som består av Folkets röst, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna med tillsammans 16 mandat.

Antal mandat vid val till kommunfullmäktige		
Parti	2015-2018	2019-20122
Folkets röst	2	**5***
Moderaterna	7	**5**
Centerpartiet	2	**3**
Kristdemokraterna	1	**2**
Liberalerna	1	**1**
Sverigedemokraterna	5	6
Socialdemokraterna	**10**	7
Miljöpartiet	**2**	1
Vänsterpartiet	**1**	1
Summa	**31**	**31**

*En ledamot har lämnat för att bli oberoende.

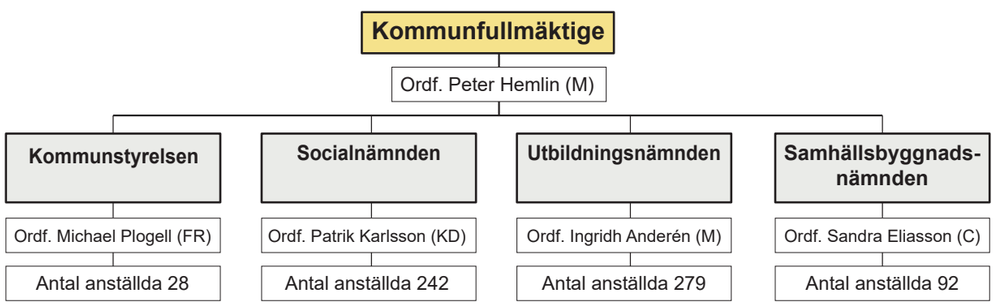

Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder förvaltar 400 lägenheter belägna i kommunen, samt 11 lokaler och ett äldreboende.

Verksamhetslokaler ägs i första hand av kommunen, undantaget äldreboendet och vissa kontorslokaler för samhällsbyggnadsförvaltningen.

Privata utförare finns främst inom det fria skolvalet, varav Gadden är den största med undervisning från förskoleklass till och med årskurs 6, skolan finns i Bollebygd. Kommunen har ingen gymnasieskola utan detta köps från främst Borås stad, (utgjorde knappt hälften av gymnasiekostnaderna) men även från Härryda kommun (ca 23 procent). Köpta gymnasieplatser från privata utförare utgjorde ca 17 procent. I övrigt så köps verksamhet inom individ- och familjeomsorgen och LSS-verksamheten avseende vissa typer av boende, placeringar för vård eller daglig verksamhet. Kommunen har infört LOV inom hemtjänsten sedan 2010 men någon extern utförare har inte funnits under 2020.

Det finns ett antal företag där kommunen är samägare med andra kommuner. Under 2019 blev kommunen delägare i Gryaab och förvärvade 103 st. aktier vilket motsvarade 1,13 procent av företaget. Totalt är det åtta kommuner som äger företaget varav Göteborgs stads ägarandel utgör ca 70 procent. Gryaab renar främst avloppsvatten.

Kommunen är medlem i ett antal kommunalförbund, se tabell s.7

Kommunen är även delägare i Kommuninvest ekonomisk förening.

Förbund	Verksamhet	Kostnad 2020, mnkr
Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF)	Räddningstjänst	8,9
Sjuhärads samordningsförbund	Olika rehabiliterande insatser åt arbetslösa eller sjukskrivna invånare	0,2
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	Tillväxt, regional utveckling, infrastruktur och välfärdsfrågor. Business region Borås ingår här.	0,9

Översikt över verksamhetens utveckling

Ekonomiskt resultat 2020

- Det ekonomiska resultatet för kommunen blev ett överskott med 20,0 miljoner kronor (mnkr). Det var 12,9 mnkr bättre än det budgeterade resultatet.
- Nämndernas resultat blev tillsammans ett överskott med 4,8 mnkr.
- Kommunens skatteintäkter blev 7,5 mnkr sämre än budgeterat vilket vägs upp av att de generella statsbidragen har stärkts till följd av främst corona-pandemin med 17,8 mnkr.
- Kommunens nettokostnader ökade med 2,3 procent vilket är en klart lägre ökning än tidigare år.
- Resultatet för Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder blev 2,5 mnkr, vilket innebär att kommunkoncernens resultat blev 23,1 mnkr efter att mellanhavanden exkluderats.
- Kommunens soliditet har stärkts från 25 till 28 procent, inklusive ansvarsförbindelsen.

10-årig översikt kommunen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Utdebitering, skatt, kr	21,49	21,59*	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59
Årets resultat, mnkr	1,5	3,2	8,8	6,9	21,3	37,6	33,3	27,0	2,2	20,0
Årets resultat[1], kr/invånare	184	377	1 029	801	2 423	4 134	3 593	2 863	232	2 092
Verksamhetens nettokostnader, mnkr	350,1	355,7	377,4	400,8	405,3	426,9	468,2	500,1	548,4	560,9
Verksamhetens nettokostnader, % av skatteintäkter och gen.statsbidr.	98,8%	96,8%	97,6%	97,6%	94,1%	91,5%	93,3%	95,9%	98,9%	96,5%
Nettoinvesteringar, mnkr	81,8	45,3	25,6	42,1	29,2	91,5	66,2	47,3	27,1	21,9
Självfinansieringsgrad, (samtl invest.) %	16%	36%	95%	56%	130%	62%	81%	109%	101%	215%
Eget kapital, mnkr	156	159	168	175	196	234	267	297	299	319
Soliditet enl. balansräkningen, %	45	39	39	40	41	44	44	46	47	50
Soliditet, inkl. samtliga pensionsförpliktelser, %	2	2	2	5	9	16	20	23	25	28
Långfristiga skulder, mnkr	113	157	157	157	183	183	213	213	196	161
Långfristiga skulder, kr/invånare	13 463	18 455	18 337	18 146	20 798	20 105	22 997	22 595	20 621	16 831
Antal anställda, tills vidare	479	480	492	492	513	561	581	630	634	641
Befolkningen	8 356	8 507	8 562	8 652	8 799	9 102	9 262	9 427	9 495	9 544

[1]Årets resultat, efter finansiella poster.

10-årig översikt, Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Årets resultat, mnkr	1,3	7,7	3,5	4,0	3,2	2,4	4,0	1,0	0,2	2,5
Hyresintäkter, mnkr	31,6	32,6	32,8	33,1	32,8	37,6	37,6	37,6	39,0	40,7

**Bollebygds kommun, liksom övriga kommuner i VGR, fick en sänkt skatt med 43 öre 2012 till följd av ändrat ansvar för kollektivtrafiken, regionen höjde sin skatt med lika mycket. Att kommunens utdebitering ändå ökade med 10 öre innebar alltså en ökad skatteintäkt till kommunen motsvarande 53 öre.*

Kommunernas ekonomi

Inför 2020 så var utsikterna relativt ansträngda för många kommuner då prognoserna talade om en dämpad konjunktur och växande behov till följd av demografin. På grund av extra statsbidrag som succesivt har tillförts så blev resultatet för kommunsektorn starkt. Preliminära siffror visar på ett resultat[2] på över 30 miljarder för kommunerna, föregående år var det 7,1 miljarder. Alla siffror för 2020 är dock preliminära, men några större ändringar brukar det inte bli.

Att konjunkturen mattats av visar skatteintäkterna som enbart ökade med 0,8 procent i kommunerna. Lägger man till de generella statsbidragen och utjämningen ökade det däremot tillsammans med 5,1 procent. Samtidigt har kostnadsökningarna varit låga jämfört med tidigare år. Ökningen i kommunerna var 1,2 procent och orsaken är lägre aktivitet inom många verksamheter, till stor del beroende på pandemin.

Det så kallade finansiella sparandet, då man också räknar in utgifter för investeringar, beräknas bli positivt för första gången på tio år.

Det var 20 kommuner i landet som hade ett negativt resultat 2020. För 2019 var det 118 kommuner.

Kommunernas resultat, sett som kronor per invånare blev 2 894 kr för riket som helhet, för Bollebygds kommun var resultatet[3] 2 113 kr/invånare. Jämfört med övriga kommuner i Sjuhärad var det en genomsnittlig nivå.

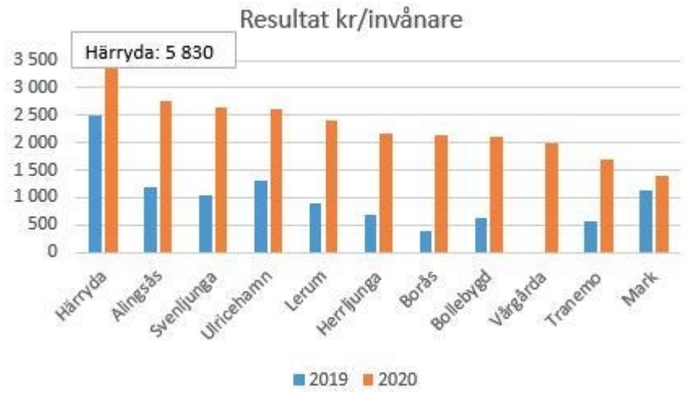

Kommunernas resultat i kr/invånare har ökat jämfört med 2019. Härryda kommun sticker ut med ett resultat på 5 830 kr/inv. vilket var högst i länet och på plats sex i landet.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Corona-pandemin

Totalt under 2020 var antalet bekräftade fall av covid-19 i Bollebygd 396[4] stycken . Detta gäller personer folkbokförda i kommunen och är något mindre än genomsnittet för länet. Påverkan på kommunen och dess verksamheter har varit mycket stor. I detta avsnitt sammanfattas några händelser.

Övergripande kommunenen

I mars startade krisledningsstaben sitt arbete där förvaltningschefer, säkerhetsansvarig, informatör, m.fl. ingår. Strukturerade möten har till en början hållits dagligen och följer den struktur som övats flertal gånger. Krisledningsnämnden aktiverades också.

Alla medarbetare som har kunnat har arbetat hemifrån. Kurser, konferenser och möten har ställts in eller hållits digitalt. Överlag har detta skett utan alltför mycket besvär. Samtliga förtroendevalda har utrustats med läsplattor för att kunna delta i sammanträden digitalt, konferensutrustning har installerats i Bollebygdskolans matsal och i Tingshuset. Kommunfullmäktiges möten har hållits helt digitala från och med oktober.

Mycket av det mer långsiktiga kvalitetsarbetet har fått läggas åt sidan för att arbeta med bemanning och smittskydd. Det gäller inom alla kommunens verksamheter.

Kostnader för lokalvård har varit hög pga. stor åtgång på papper, tvål och handsprit.

Med detta sagt så har kommunen kompenserats ekonomiskt på flera sätt från statligt håll, mer om det i driftredovisningen.

Socialförvaltningen

Den 10 mars stängdes äldreboendet för besökare och öppnade igen den 15 oktober. Att hålla smittan utanför äldreomsorgen har varit det allra mest prioriterade. Smittan lyckades att hållas utanför boendet ända tills julhelgen[5] , då ansökte kommunen till Folkhälsomyndigheten om att få tillstånd att stänga på nytt. Åtgärderna har varit mycket påfrestande för de boende och anhöriga. Viss lindring har skett genom att få till besök utomhus bakom skärmar, eller genom digitala besök.

Den korta sjukfrånvaron inom äldreomsorgen har ökat men den långa har minskat och totalt sett så har den minskat jämfört med föregående år. Vikarier har anställts för längre perioder för att skapa mer stabilitet. Bemanningen har varit tillfredsställande under hela perioden inom äldreomsorgen. En framgångsfaktor har varit den förtätning av chefer som är gjord sedan tidigare; det har bidragit till snabbare lösning på eventuella problem som dykt upp under arbetsdagen.

Dagverksamheten har stängts ner. Korttidsenheten har använts till stor del som mellanboende för personer som flyttat hem från sjukhus till äldreboendet, till dess att man kan vara säker på att ingen smitta förs in.

Det har aldrig helt saknats tillgång på skyddsmateriel, som munskydd, visir, handskar m.m. även om vissa produkter har blivit restnoterade hos leverantören. I flera fall har man varit tvungen att använda dyrare material i situationer där enklare produkter hade räckt. Kommunen har efterlevt råd och rekommendationer från Folkhälsomyndigheten. I början av pandemin var kraven från Folkhälsomyndigheten lägre på användandet av skyddsmateriel. Hade kraven då varit i nivå med vad som senare gällde, så hade materielen inte räckt till.

Samarbetet med vårdcentralen har fungerat bra under året.

Utbildningsförvaltningen

Sjukfrånvaron har varit stor inom förskolan men också inom skolan. Frånvaron till följd av vård av barn har också ökat men också frånvaro pga. hemkarantän då någon anhörig varit smittad. Även många barn och elever har varit frånvarande. Vikarier har anställts på längre tid för att kompensera. Förmodligen finns det en ”utbildningsskuld” inom skolan som måste tas igen på något vis framöver.

Under mars t.o.m. juli ändrades reglerna inom förskolan för de barn som har vårdnadshavare som är föräldraledig eller arbetslös. Dessa barn fick ingen rätt till plats under denna tid till följd av pandemin.

De gymnasielever som hade distansundervisning kunde hämta matpaket på skolorna. För elever i grundskolan vidtogs flera åtgärder för att undvika trängsel, t.ex. extra bemanning av personal vid insläppen. Elever i högstadiet fick äta i caféet istället för matsalen.

De nationella proven ställdes in och simundervisningen har legat nere till stor del. Även språkundervisningen har legat nere då resor ska undvikas. Skolavslutningen Schools out ställdes in, liksom föräldramöten och uppträdanden.

Stor kraft har lagts på att planera för en stängning av förskola och skola, vilket dock aldrig helt har införts under 2020.

Kommunens stöd till samhället

Kommunen har samordnat frivilliginsatser för inköp av främst mat till äldre över 70 år. Då Folkhälsomyndigheten rekommenderade att alla över 70 år inte skulle handla själva så ställde elva personer upp för att handla mat och annat nödvändigt åt totalt 17 personer. Kommunens insats bestod i att samman-

[2]Verksamhetens resultat, dvs. resultat före finansiella poster och före eventuella extraordinära poster.
[3]Samma definition som ovan.
[4]https://www.vgregion.se/covid-19-corona/statistik-covid-19-i-vastra-gotaland/ Veckorapport v 53.
[5]Se avsnittet om väsentliga händelser efter bokslutsperioden för situationen under 2021.

föra frivilliga med äldre samt att hjälpa till med vissa betallösningar. Ett stort tack till alla frivilliga men också till de lokala mataffärerna och till Apoteket för bra samarbete!

För att ge ett extra stöd till det lokala näringslivet fick varje medarbetare ett extra presentkort på 250 kr i april. Värdet på presentkortet till julklappen ökades till 600 kr.

Kommunen har arbetat med att hjälpa leverantörer med likviditeten genom att betala leverantörsfakturor i förtid samt ge möjlighet till anstånd med betalning av kundfakturor om behovet finns.

Ett extra föreningsbidrag, 500 tkr som Kommunstyrelsen beslutade om och som alla föreningar kunde söka fördelades på alla föreningar som sökt. Totalt var det 17 föreningar som ansökte om extra föreningsstöd.

Kommunens tillsyn har anpassats på olika vis, genom att förläggas på andra tider eller lösas på distans.

Andra händelser av väsentlig betydelse (utan inbördes rangordning)

- Ny kommunchef började den 7 januari 2020
- Ny ekonomichef tillträdde före sommaren.
- Några omorganiseringar har skett internt i kommunen: Socialförvaltningen leds fr.o.m. april av en förvaltningschef istället för två som var fallet tidigare. Kommunstyrelseförvaltningen har numera tre chefer inklusive kommunchef istället för fyra.
- De första stegen har tagits, med start i början av året, med framtagandet av ny översiktsplan. Ett antal medborgardialoger har hållits, dock enbart en i fysisk form.
- De fastigheter som kommunen sålde under året var Solviken och den gamla brandstationen i Bollebygds tätort.
- En genomlysning har skett av individ- och familjeomsorgens verksamhet av PwC. En handlingsplan har tagits fram med ett flertal åtgärder kring bl.a. styrning, rutiner, mål och roller för verksamheten.
- Daglig verksamhet flyttade in till nyrenoverade lokaler på Hembygdsvägen. Det innebär att verksamheterna inte är spridda på flera ställen utan kan samlas på ett ställe.
- Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder färdigställde 24 lägenheter på Odinslundsvägen under andra halvåret.
- Flera av kommunens verksamheter har haft en stor personalomsättning, t ex. individ- och familjeomsorgen och delar av samhällsbyggnadsförvaltningen. Konsulter kan kortsiktigt vara en lösning som också innebär fördelar men vakanser sliter samtidigt på befintliga medarbetare.
- Ett antal beslut är tagna för att hantera lokalfrågor inom skolan: ombyggnad av del av Bollebygdskolan till verksamhet för grundsärskola, paviljonglösningar för klassrum vid samma skola samt ny lösning för matsalen, också vid Bollebygdskolan.
- Kommunen deltog tillsammans med 99 andra kommuner i SCB:s medborgarundersökning 2020. Sammanfattningsvis är de som svarade på enkäten ungefär lika nöjda med att bo och leva i Bollebygd som man är i andra kommuner. Man är mer nöjd med tryggheten och mindre med kommunikationer och fritidsmöjligheter. Man är också mer nöjd med grundskola och äldreomsorg och mindre nöjd med kultur, gator och vägar och idrotts- och motionsanläggningar.
- Socialnämnden har haft stora utmaningar 2019 med att hålla budget. Även 2020 har det varit kärvt och nämnden önskade därför att få tillåtelse att frångå de ekonomiska styrprinciperna som kräver att åtgärder vidtas. Kommunfullmäktige biföll detta i september.

Väsentliga händelser som inträffat efter årets utgång

Fram till julhelgen 2020 hade äldreboendet klarat sig utan corona-smitta bland de boende, tyvärr smittades då ett antal boende. I början av 2021 drabbades därefter boendet av ett större utbrott av covid-19. Fram till den siste februari 2021 har fyra personer boendes på äldreboendet avlidit där man samtidigt har kunnat konstatera smitta hos dessa. Ingen person med hemtjänstinsatser har avlidit med smitta. Av länets 49 kommuner så är det endast fyra som har sluppit dödsfall inom sina äldreboenden. Det är tre kommuner i länet som inte har haft något dödsfall bland personer med hemtjänstinsatser (t.o.m. 28 februari) varav Bollebygd är en av dem.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Antalet arbetslösa har ökat i kommunen från en nivå på runt 170 stycken 2019 till 254 stycken i december 2020, då ingår även de som är i olika arbetsmarknadsprogram. Detta följer samma utveckling som länet totalt, se diagram. Från toppnoteringen i augusti på 283 personer så har det minskat något till 254 personer i december.

Andelen öppet arbetslösa var i december 3,3 procent[6] i Bollebygd. Dessutom var det 2,1 procent som deltog i något program med aktivitetsstöd. Jämfört med länet i stort, och riket är arbetslösheten låg både i Bollebygd och i de flesta grannkommunerna. Den öppna arbetslösheten samt personer i program med aktivitetsstöd var 5,4 procent i december 2020, endast en annan av Sjuhäradskommunerna hade en lägre nivå, Tranemo. Däremot låg både Härryda och Lerum lägre. Tranemo har ungefär samma siffror som ett år före, annars har alla andra ökat. Bollebygds ökning är ungefär som de övriga.

Av kommunens 4 894 personer som var sysselsatta arbetade 720 stycken, eller 15 procent inom handel, som var den vanligaste branschen. Därefter kommer vård och omsorg och sociala tjänster med 14 procent. Andelen som arbetar med handel är något högre än genomsnittet i riket och andelen som arbetar inom vård och omsorg är något lägre. Annars så skiljer sig invånarnas branschtillhörighet inte särskilt mycket från riket i stort. Uppgifterna gäller kommunens så kallade nattbefolkning, dvs. oavsett på vilken ort som man arbetar. Många av invånarna pendlar till andra kommuner för att arbeta. Det är hela 68 procent av de som bor i Bollebygd (och som arbetar) som pendlar till ett arbete i en annan kommun. Vanligast är att man pendlar till Göteborg (22 procent) och Borås (20 procent). Drygt hälften av arbetstagarna på en genomsnittlig arbetsplats i kommunen bor också i kommunen (54 procent). En femtedel pendlar in från Borås och övriga är mer spridda.

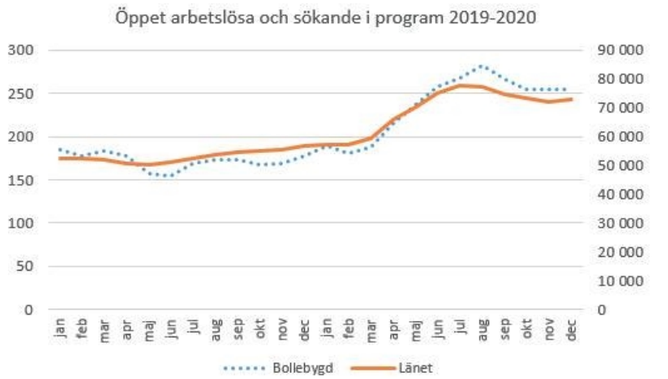

Antal arbetslösa i Bollebygd ses på den vänstra axeln och antalet i länet på den högra.

Öppen arbetslöshet samt personer i program med aktivitetsstöd, december 2019 och december 2020.

[6]Av den registerbaserade arbetskraften. Måttet kan inte jämföras med den nationella arbetslöshetsstatistiken.

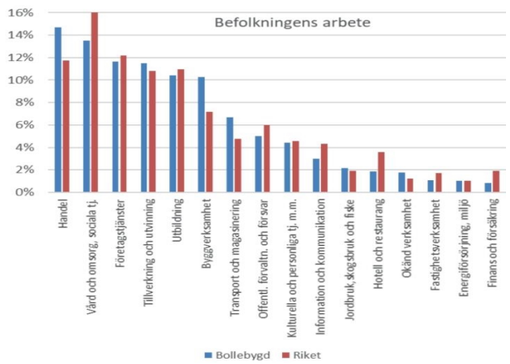

Demografiska förändringar

	2019	2020
Antal invånare början av året	**9 427**	**9 495**
Antal födda	97	92
Antal döda	-66	-93
Födelsenetto	**31**	**-1**
Inflyttning	570	615
Utflyttning	-562	-577
Flyttnetto	**8**	**38**
Invandring	58	38
Utvandring	-33	-28
Invandringsnetto	**25**	**10**
Antal invånare slutet av året	**9 495**	**9 544**

Förändring av antal invånare. Till summeringen i tabellen ska det läggas till justeringar med 2 stycken 2020 och 4 stycken 2019.

Befolkningen har under året ökat med 49 personer, eller 0,5 procent. Antal födda var 92 stycken vilket är genomsnittet för de senaste fem åren. Antal döda var 93 stycken vilket är högre än tidigare år. Det har varierat mellan 66 till 80 döda under åren 2015-2019. Antalet in- och utflyttade varierar en del mellan åren, netto var det 38 stycken fler som flyttade in än ut och det var högre än föregående år. Men för åren 2015-2018 har det legat kring drygt 100 personer i flyttnetto varav toppåret 2016 var 259 fler som flyttade in än ut. Invandringsnettot var tio vilket är ganska lågt jämfört med åren 2015-2019 då det legat mellan 16 till 39.

Den åldersgrupp som ökat mest är 75-84 åringarna som blivit 40 fler jämfört med 2019. Den grupp som man oftast menar är i arbetsför ålder, 19-64 år, minskade med 14. Ser man på förändringen under fem år så ökade den däremot med 241 personer. Samtliga skolåldrar har ökat med 235 personer sedan 2015

Den senaste befolkningsprognosen anger att 2025 kommer kommunen att ha ca 10 700 invånare och 2030 ca 12 055 invånare. Alla befolkningsgrupper väntas öka utom för 65-74 år. Till 2025 väntas skolåldrarna öka med ca 160 barn och förskoleåldrarna med ca 60 barn. Prognoserna baseras bl.a. på att ett antal byggnationer kommer att ske och särskilt för åren bortom 2025 är dessa prognoser osäkra. Man kan också konstatera att prognosen innebär ökningar på drygt 2 procent årligen till 2025 och därefter på över 3 procent. Det är en klart högre takt mot de senaste tre åren som legat kring 1 procent.

Bollebygds befolkningsökning 2020 är densamma som landet som helhet, 0,5 procent. Av grannkommunerna så är det Vårgårda som ökat mest, 1,2 pro

Åldrar	Grupp	Antal invånare dec 2020	Förändring 1 år tillbaka	Förändring 5 år tillbaka		Prognos 2025	Prognos 2030
0	Nyfödd	93	-6	7		116	145
1-5	Förskola	576	6	-6		639	827
6-9	F-klass+lågst.	539	8	45		551	665
varav 7-9	*lågstadie*	408	*20*	*45*		414	495
10-12	Mellanstadie	416	8	67		442	485
13-15	Högstadie	379	11	76		425	472
16-18	Gymnasium	348	-5	47		423	470
19-64	Vuxen	5 159	-14	241		5 936	7 080
65-74	Yngre pensionär	1 113	-7	49		1 028	1 098
75-84	Äldre pensionär	708	40	207		861	924
85-	Äldre äldre	213	8	12		272	384
	Summa	**9 544**	**49**	**745**		**10 693**	**12 550**

Antal invånare har ökat med 49 stycken under 2020 till 9 544 stycken. Jämfört med utgången av 2015 så har befolkningen ökat med 745 stycken under dessa fem år. I slutet av 2025 kommer kommunen ha 10 693 invånare –enligt befolkningsprognosen.

cent medan Herrljunga, Svenljunga och Tranemo alla minskade i befolkning med 0,2-0,4 procent.

Byggande

	Färdigställda bostäder			
	2017	2018	2019	2020
Flerbostadshus	1	17	0	24
Småhus	22	21	44	15

Under 2020 färdigställdes 24 lägenheter i flerbostadshus och 15 småhus. Totalt sett är det ungefär som 2018 och 2019. Under året påbörjades byggande av 34 småhus. Uppgifterna är något preliminära.

Faktorer som leder till behovsförändringar avseende kommunal service

Ökad ärendemängd inom individ- och familjeomsorgen (IFO)

Under hösten 2020 syntes en förändring i verksamheten för barn och unga där antalet orosanmälningar ökar och anmälningarna rör allt allvarligare situationer. Under de sista månaderna 2020 rör ca 75 procent av aktiva utredningar våld mot barn vilket kräver stora utredningsinsatser och ställer mycket höga krav på personalen. Det går inte att slå fast att utvecklingen är kopplad till pandemin men enligt en studie av Socialstyrelsen har antalet orosanmälningar ökat i hela riket under hösten.

Ett stort arbete har skett för att bättre strukturera IFO:s arbete. Under 2019 var dels kostnaderna mycket höga för olika placeringar och dels har personalomsättningen varit hög under lång tid. Under 2020 har flera placeringar kunnat avslutas och förhoppningsvis så får man se 2019 som en tillfällig topp när det gäller HVB-placeringar.

Ny förskola på sikt

Antal barn i förskola har minskat något jämfört med 2019. Antal födda barn i kommunen var 92 stycken 2020 vilket var ungefär som snittet de senaste fem åren. Aktuell befolkningsprognos visar dock på en ökning från 576 stycken barn i åldern 1-5 år till 639 barn 2025. Ökningen bygger till stor del på att planerad byggnation kommer att ske. En lokaliseringsutredning kommer färdigställas i början av 2021 angående ny förskola i Olsfors. En eventuell byggnation ligger flera år framåt.

Fler elever i grundskolan

Antal grundskoleelever har ökat succesivt under flera år, mellan 2019 och 2020 däremot var det i princip lika många. Även gymnasieeleverna var i princip lika många. Det finns en brist på lokaler, främst i Olsfors där skolan är trångbodd. Utifrån befolknings prognosen kommer antal barn i åldern 6-15 år att öka från 1 334 stycken 2020 till 1 418 stycken 2025, dvs. 84 stycken. I anslutning till Bollebygdskolan kommer paviljonger med bl.a. sex lektionssalar att uppföras under 2021 med planerad inflyttning till hösten. Eventuell ny förskola Olsfors skulle kunna avlasta skolan där, men det ligger flera år framåt.

Den nya Fjällastorpskolan är pausad. Oavsett lösning så bedöms ny skola inte finnas på plats inom fem år då det är många steg som måste tas, bl.a. finns ingen detaljplan på plats.

Ny grundsärskola under bildande

Antal elever inskrivna i grundsärskolan var elva stycken 2020. Antalet har ökat succesivt från fyra stycken 2018. En enhet för grundsärskola håller på att bildas; rektor är rekryterad och kompetensen hos medarbetarna ses över och utvecklas. Under 2021 kommer en del av Bollebygdskolan att byggas om och anpassas för grundsärskolan.

Äldreomsorgen –ökade behov

Antalet äldre med behov av hemtjänst har varit ungefär desamma de senaste åren, 133 stycken var det 2020, men antalet beslutade timmar hemtjänst har däremot ökat ganska mycket. Beläggningen på äldreboendet har varit nästan 100-procentig under 2020. Att antalet äldre ökar är ett faktum och där är byggnation och flyttströmmar en mindre faktor. Fram till 2025 så bedöms gruppen 85 år och över att öka med ca 60 stycken. Gruppen 75-84 år kommer öka med ca 150 stycken. Fram till 2030 är ökningen så klart ännu större. Se avsnittet om demografi för detaljer.
Den psykiska ohälsan ökar hos de äldre och coronapandemin har försvårat problemen. Även demenssjukdomar ökar generellt i Sverige vilket ställer krav på utveckling av boendeplatser, ökad kometens både inom särskilt boende och hemtjänst. Stöd för anhöriga behöver också utvecklas ytterligare. Socialnämnden har under året rapporterat 16 rapporter om beslut som inte kunnat verkställas, inom skälig tid, på grund av platsbrist på Bollegården. Hittills

har inget av dessa lett till att kommunen fått betala vite. Vi årets slut är tre kvar att verkställa av dem som rapporteras under året.

Arbete pågår med att planera för ett nytt äldreboende. Trender visar att hemsjukvårdsinsatserna ökar och allt mer komplexa vårdbehov föreligger vilket ställer krav på ökad kompetens även inom hemsjukvården. Ökningen beror till största del på att människor i större utsträckning, och med svårare diagnoser än tidigare, kan vårdas i hemmet istället för på sjukhus.

Funktionsnedsättning, långsam ökning

Antal personer med beslut om boende enligt LSS var 20 stycken under året. Sedan 2017 har det ökat med tre stycken. Det behövs fler platser för boende, kommunen köper i nuläget platser för att täcka behovet, men tillräckligt underlag för att bygga ytterligare en gruppbostad i kommunen finns. Planering pågår, men inget konkret beslut är fattat ännu. Tre beslut har rapporterats som ej verkställda under året, vid slutet av året återstod två.

Det var 33 personer som hade beslut om daglig verksamhet enligt LSS 2020. Detta är en grupp som har ökat med ca tio stycken de senaste fem åren. Under året flyttade verksamheten in i nya lokaler på Hembygdsvägen, tanken har varit att samla alla arbetstagare här istället för att sprida ut det på flera ställen.

Anslutning till Gryaab

Kommunen blev delägare i det kommunala bolaget Gryaab 2019 med syfte att ansluta sig till deras avloppsreningsverk senast 2025. En osäkerhetsfaktor är att det under 2020 visade sig att länsstyrelsens miljötillstånd för Gryaab inte tillåter en anslutning av Bollebygds kommun. Arbete pågår i frågan.

Risker

Finansiella risker

Kommunen hade vid årsskiftet lån på 160 mnkr (samtliga hos Kommuninvest). Av dessa så hade 90 mnkr rörlig ränta och 44 mnkr var bundet till 2022 och 26 mnkr till 2025. Genomsnittlig ränta var 0,64 procent och genomsnittlig räntebindning var 1,12 år. Stiftelsens lån var 249 mnkr, genomsnittsräntan var 0,23 procent och räntebindningstiden var 2,66 år. Ränteläget bedöms vara lågt under flera år framöver. Om en räntehöjning sker med 1 procentenhet innebär det ökade årliga kostnader på ca 1,6 mnkr för kommunens del. Kommunens finanspolicy anger inga begränsningar kring bindningstider för lån. Kommunen hade ca 5,5 mnkr placerade i fonder, samtidigt fanns det ca 91,8 mnkr i likvida medel. Riskexponeringen får ses som låg, baksidan är att kommunen kan gå miste av eventuella värdeökningar.

Kommunens pensionsförpliktelser

De totala pensionsförpliktelserna uppgick till 178,8 mnkr, inkl. skatt, av denna utgjorde 39,2 mnkr avsättningen i balansräkningen och resterande 139,7 mnkr utgjorde ansvarsförbindelsen utanför balansräkningen. Redovisningen är i enlighet med lagstiftningen. Kommunen har inte tryggat förpliktelserna genom försäkring eller stiftelse, samtliga är så kallade återlånade medel. I balansräkningen finns 5,5 mnkr i olika placeringar men dessa är inte specifikt öronmärkta för just pensionsförpliktelserna. Pensionsförpliktelserna utgjorde 18 700 kr/invånare, ungefär detsamma som 2019, genomsnittet för alla Sveriges kommuner 2019 var 22 500 kr.
Kommunens kostnader för pensioner kommer öka måttligt närmaste åren, det handlar om mindre än 1 mnkr årligen. Men prognosen bygger på oförändrat antal medarbetare.

Pensionsförpliktelse, kommunen	2020	2019
Avsättning inkl. särskild löneskatt	39,2	35,6
Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	139,7	142,7
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring eller stiftelse	0	0
Summa pensionsförpliktelser	**178,8**	**178,3**
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0*	0*
Återlånade medel	178,8	178,3
Konsolideringsgrad (utredningsgrad)	98 %	97 %

Pågående tvister

Det pågår en tvist mellan Marks kommun och den entreprenör som skötte insamling av kommunens hushållsavfall 2016–2018. Efter avslutad upphandling tecknades avtal och entreprenören påbörjade insamlingen 2016. Tvisten uppkom under 2017 och rör i huvudsak den avtalade rörliga ersättningen för så kallade gångavstånd. Entreprenören har stämt Marks kommun på totalt 49 mnkr, vilket kommunen bestridit. Ärendet planeras att tas upp i Tingsrätten under september 2021. Tvisten kan komma att beröra Bollebygds kommun då samma entreprenör också skötte insamling av hushållsavfall i Bollebygds kommun under den perioden. Ingen kostnad är upptagen då Bollebygd kommuns inställning är att tvisten saknar grund.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunens mål- och budgetarbete

Kommunfullmäktige beslutar om kommunens vision, övergripande mål, mål för god ekonomisk hushållning och budgetramarna. Vision och övergripande mål beslutas inför varje ny mandatperiod, men kommunfullmäktige kan också inför varje år besluta om mål på nämndnivå.

Mål- och budgetförutsättningar är det första underlag som tas fram i den årliga budgetprocessen, den tas fram av kommunstyrelsen under februari månad och innehåller omvärldsanalys, strategiska kommuninterna frågor och syftar till att visa på eventuella förändringar i verksamheter och öka kunskapen om vilka förutsättningar som gäller för verksamheterna. I mål- och budgetförutsättningarna finns de preliminära ramarna för nästkommande budgetår och utgör grunden för nämndernas fortsatta budgetarbete.

I maj sammanträder budgetberedningen och då presenterar nämnderna konsekvenserna av de preliminära ramarna samt hur de ska ta sig an de mål som blivit föremål för dialog med kommunstyrelsen. I augusti/september uppdateras budgetförutsättningarna och respektive nämnd presenterar ytterligare information för budgetberedningen. Därefter tar den politiska beredningen vid som mynnar ut i ett budgetförslag för nästkommande år samt plan för de kommande två åren under oktober månad som sedan beslutas av kommunfullmäktige i november.

Kommunens styrmodell reviderades i december 2020. En förändring mot tidigare modell är att nämnderna ges möjlighet att ta med sig hela eller delar av överskottet från ett år till ett annat. Även det omvända kan bli aktuellt, att nämnden kan tvingas återställa ett negativt resultat. En samlad bedömning ska göras av hur nämnden har klarat sin verksamhet i stort. Hanteringen kan bli aktuell för första gången 2021 i och med den bokslutsberedning som görs under mars månad.

Nämnderna kan även fritt besluta om egna mål för sin verksamhet samt relevanta nyckeltal. För 2020 så beslutade utbildningsnämnden om fem och socialnämnden om sex egna mål.

Uppföljning av mål och ekonomi sker kontinuerligt, vid fyra tillfällen per år delges fullmäktige det ekonomiska resultatet och förväntad årsprognos. Målen följs upp i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Kommunens arbete med intern kontroll

Arbetet med internkontroll regleras i det reglemente som beslutades under 2015. Där fastslås kommunstyrelsens och övriga nämnders ansvar. Kortfattat innebär det att varje nämnd ska göra en risk- och väsentlighetsanalys årligen och sedan rapportera vilka kontroller som gjorts och resultaten av dessa. Kommunstyrelsen ska årligen utvärdera den samlade interna kontrollen och rapportera detta till kommunfullmäktige samt eventuellt föreslå förbättringar. Kommunstyrelseförvaltningen gör dessutom vissa stickprovskontroller årligen, en plan för detta presenteras i kommunstyrelsen.

I december 2020 antogs riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Även i nämndernas reglementen berörs frågan om uppsiktsplikt.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Avstämning av mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige beslutade för 2020 om två finansiella mål:

1. Det ekonomiska resultatet ska över mandatperioden motsvara 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommunens resultat 2020 var ett överskott med 20,0 mnkr, det motsvarar 3,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet anger att det är resultatet över mandatperioden som gäller. Mandatperioden sträcker sig från och med 2019, det första året efter valet, till och med 2022. Resultatet 2019 var ett överskott med endast 2,2 mnkr eller 0,4 procent vilket gör att det krävs resultat på runt 24 mnkr för vardera 2021 och 2022 för att nå målet på 3,0 procent. Det budgeterade resultatet för 2021 ligger på 4,6 och för 2022 ligger det på 11,0 mnkr. I resultatsiffrorna har ingen hänsyn tagits till att reavinster förbättrat resultaten med 8,5 mnkr 2019 och 1,2 mnkr 2020. Tidigare år så har dessa exkluderats men kommunfullmäktiges mål anger inte att så ska ske.

I nuläget är bedömningen att målet inte kommer att uppnås.

Målet på 3 procent krävs för att kommunen ska kunna genomföra planerade investeringar utan att tvingas öka låneskulden alltför mycket. God ekonomisk hushållning innebär att varje generation ska bära sina kostnader.

2. Minst 40 % av kommunens skattefinansierade investe-

ringar och exploateringar ska finansieras med egna medel över mandatperioden.

Skattefinansierade investeringar och exploateringar uppgick till 19,6 mnkr 2020. Resultatet ihop med avskrivningarna uppgick till drygt 47 mnkr vilket innebär att samtliga av dessa investeringar har kunnat finansieras med egna medel (241 procent). För 2019 nåddes också målet med bred marginal. Investeringsramen i budgeten för 2021 är 129,5 mnkr och för 2022 är det 213,5 mnkr. Det är den nya grundskolan ihop med en ny förskola som gör att ramen är så stor. Det är även budgeterat med strategiska markinköp på 20 mnkr för samtliga av åren 2021-2023. Totalt sett över mandatperioden så kommer investeringarna i sådana fall landa på drygt 386 mnkr medan resultatet ihop med avskrivningarna blir knappt 108 mnkr, det ger en självfinansiering på 38 procent och målet nås då inte.

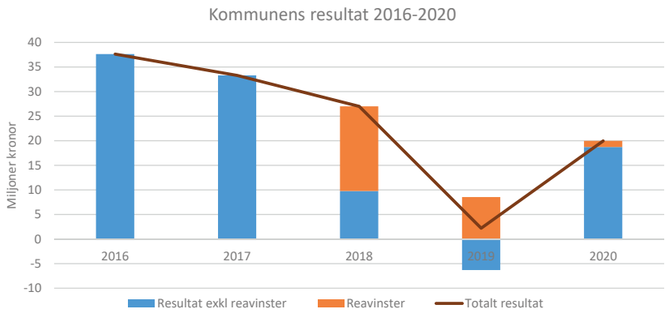

Kommunens resultat de senaste fem åren i miljoner kronor. Resultatet har för 2018 och 2019 bestått av reavinster på 17,2 respektive 8,5 mnkr. Hade reavinsterna inte förekommit 2019 hade det blivit ett negativt resultat det året. Reavinster 2020 blev 1,2 mnkr.

Diagrammet visar investeringsvolymen (staplarna) för åren 2017-2020. Detta är de skattefinansierade investeringarna samt exploateringarna, avgiftsfinansierade investeringar ingår inte.

Sett i backspegeln för de senaste åren så blir investeringarna aldrig så höga som budgeterat. Av olika anledningar är dessutom den nya grundskolan försenad och väldigt lite tyder på att investeringarna under 2021 hamnar så högt som 129,5 mnkr. Därför får man anse att målet om minst 40 % kommer att nås.

Avvikelse mot budget

Enligt RKR ska upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen om total budgetavvikelse och förklaringar till denna. I avsnittet om driftredovisning görs en grundlig genomgång kring detta, men för att uppfylla normeringen så lämnas det också här:

Kommunens resultat på 20,0 mnkr innebar ett utfall som var 12,9 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på 7,0 mnkr. Nämnderna visade överskott mot budget på 4,8 mnkr och skatteintäkter ihop med de generella statsbidragen visade överskott med 5,3mnkr.

Nettokostnadsutvecklingen

Verksamhetens nettokostnader ökade med 2,3 procent medan skatteintäkterna (ihop med de generella statsbidragen) ökade med 4,8 procent. Det är viktigt att nettokostnaderna långsiktigt inte ökar mer än skatteintäkterna, och så är inte heller fallet 2020. För åren 2017-2019 däremot så ökade nettokostnaderna med i snitt nästan 9 procent per år medan skatteintäkterna legat på i snitt knappt 6 procent. I diagrammet nedan syns det genom att avståndet mellan de båda kurvorna minskat. Om reavinsterna exkluderas (den streckade linjen) så närmar sig kurvorna och nettokostnaderna blir då till och med större än skatteintäkterna 2019.

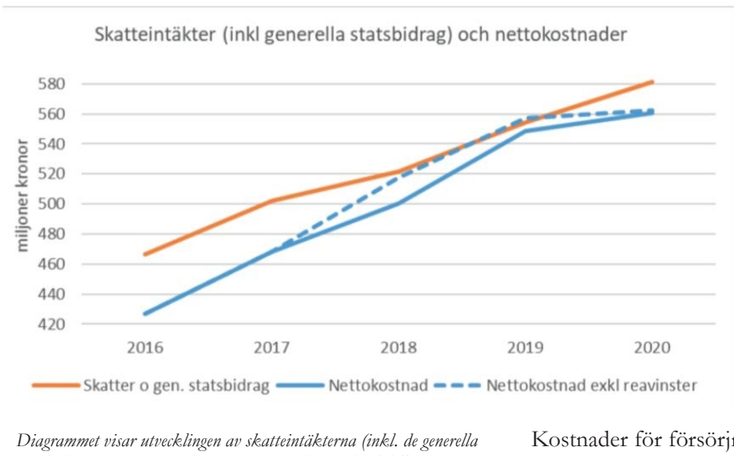

Diagrammet visar utvecklingen av skatteintäkterna (inkl. de generella statsbidragen) överst samt kommunens nettokostnader. Mellanrummet mellan kurvorna utgörs främst av resultatet och till mindre del av finansnettot

Tillfälliga intäkter och kostnader

Resultatet 2020 har belastats med en kostnad på 2,5 mnkr till följd av att ett investeringsprojekt skrivits ned. Det gäller utredning av ny järnvägsstation som skett under 2013-2016, projektet har funnits i bokföringen som ett pågående exploateringsprojekt. Inga framtida ekonomiska fördelar går att finna varför det skrivs ned i sin helhet. Reavinster och reaförluster till följd av sålda fastigheter utgjordes netto av ett överskott på 1,2 mnkr. Tillsammans bidrog det till ett underskott för kommunen med 1,3 mnkr. Beloppet anses inte som någon jämförel sestörande post.

Personalkostnaderna

Personalkostnaderna ökade totalt med 3,1 procent. Om man exkluderar pensionskostnaderna så blir ökningen istället 4,0 procent. Det är en förhållandevis låg ökning jämfört med tidigare år. Åren 2016 och 2017 ökade dessa med 11 respektive 12 procent. År 2018 ökade det med 4,7 procent och 2019 med 4,7 procent.

Störst ökning procentuellt 2020 finns på samhällsbyggnadsnämnden med 7,5 procent. Ökningen finns främst inom planverksamheten, VA och gata och lokalvård. Socialnämndens personalkostnader ökade med 7,2 procent. Utbildningsnämndens personalkostnader ökade med endast 0,9 procent. Mer beskrivning finns i avsnittet driftredovisning.

Den genomsnittliga löneökningen 2020 var 2,6 procent; mellanskillnaden upp till 4,0 procent består främst av volymökning av personal och eventuellt löneglidningar.

Övrigt kring intäkter och kostnader

Intäkterna uppgick till 116,2 mnkr vilket är något lägre än 2019 (117,3). Störst skillnad mellan åren finns i försäljningsintäkterna från exploateringsverksamheten, då 13,3 mnkr kom in på 2019. För 2020 var dessa intäkter 1,4 mnkr. Kommunen har fått kompensation för sjuklöner med 6,9 mnkr till följd av pandemin. Om dessa båda effekter räknas bort så har intäkterna ökat med 3,8 procent.

Kostnader för försörjningsstöd har ökat från 7,0 till 7,8 mnkr. Kostnaden för bostadsanpassning har däremot minskat från 3,4 till 1,4 mnkr. Kostnad för köpt verksamhet har minskat med hela 10,3 mnkr till 124,4 mnkr. Det är socialnämnden och placeringar inom individ- och familjeomsorgen som står för den allra största minskningen, från 22,6 till 14,1 mnkr vilket motsvarar en minskning med 38 procent. Övriga nämnder har små förändringar.

Bland övriga kostnader kan nämnas skyddsmaterial och arbetskläder som ökat från 0,4 till 2,6 mnkr. Däremot har kostnaderna för kompetensutveckling minskat från 2,6 till 1,6 mnkr. Kostnaden för inhyrd personal på 3,4 mnkr var ungefär som föregående år

Ekonomisk ställning

Eftersom kommunens totala resultat varit positivt och skulderna har minskat så har soliditeten stärkts jämfört med 2019, från 47 till 50 procent. Om an. svarsförbindelsen avseende pensioner räknas in så blir soliditeten 28 procent, även den har stärkts jämfört med 2019.

Några stresstester
Nedan anges vilka effekter som olika förändringar innebär på kommunens ekonomi.

Förändring	Effekt
Ränta 1 % för kommunens lån	+- 1,6 mnkr
Personalkostnader 1 %	+- 4,0 mnkr
Skattesats 1 kr	+- 25 mnkr
Börsindex 10 %	+- 0,6 mnkr
5 tjänster med genomsnittslön inkl soc.avgifter	+- 2,8 mnkr

Balanskravsresultatet

Årets resultat reduceras med en reavinst på 650 tkr till följd av försäljning av Flässjum 3:63, samt orealiserade vinster på värdepapper med 385 tkr. Resterande reavinster till följd av tomtförsäljningar ska inte ingå då det ses som en omsättningstillgång. Kommunen har inga tidigare underskott att återställa.

Årets resultat enligt resultaträkningen	20,0
-Reducering av samtliga realisationsvinster	-0,7
+ Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0
- Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-0,4
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	18,9
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-13,1
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0
= Årets balanskravsresultat	5,8

Kommunfullmäktige beslutade i mars 2020 att införa en resultatutjämningsreserv (RUR). Enligt denna får ett belopp reserveras till RUR:en med den del av resultatet som överstiger en procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag. En procent motsvarar 5,8 mnkr vilket betyder att 13,1 mnkr (18,9-5,8) kan avsättas till RUR:en, vilket också är vad som kommer att föreslås till kommunfullmäktige.

Förväntad utveckling

Omvärldsanalys

Den demografiska utmaningen i riket beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden. Grovt räknat ökar behoven av välfärd med 1 procent per år den kommande tioårsperioden. Främst drivs kostnadsutvecklingen av fler äldre.

Kostnaderna och antalet sysselsatta i kommunal sektor har under de senaste decennierna ökat i betydligt snabbare takt än vad som motiveras av den demografiska utvecklingen, främst som en följd av ambitionshöjningar. Den utveckling som sektorn haft hittills kommer inte att vara möjlig i framtiden. Det mesta talar därför för att bemanningen inte kommer att kunna öka i takt med välfärdsbehoven.

Även om situationen på många sätt ser annorlunda ut i Bollebygd påverkas vi ändå till följd av det långtgående utjämningssystem som finns. Systemet innebär att även om vi får fler äldre och barn i vår kommun så kan vi få mindre andel av den kommunalekonomiska utjämningen om ökningen är mindre hos oss jämfört med riket i stort.

Bollebygd
För Bollebygds del är det precis som för riket i stort en förväntad kraftig ökning av äldreomsorg som kommer driva kommunens kostnadsutveckling de närmsta 10 åren. Samtidigt är Bollebygd en kommun med en kraftig förväntad befolkningsutveckling vilket även kommer innebära behov av fler platser inom förskola och skola.

Till följd av det demografiska trycket, och även i dagsläget platsbrist inom skola/förskola som löses med provisoriska lokaler, förväntas de närmsta åren innebära stora investeringar i välfärden. Det handlar t.ex. om en nybyggd förskola i Olsfors, ny-/tillbyggnad av skola i centralorten, fler platser på äldreboende och nya gruppboenden inom funktionsnedsättning. Totalt är investeringsbudgeten för åren 2021-2023 på 680,5 mnkr, vilket ska jämföras med de 96,3 mnkr som nettoinvesterades under 2018-2020.

Under första delen av 2021 kommer kommunen ta fram en långsiktig finansiell plan fram till 2030 där konsekvensen på balansräkningen för de demografiska behoven samt effekten av en kraftigt höjd investeringstakt åskådliggörs.

Budget 2021-2023
Utvecklingen av skatteintäkter och bidrag förväntas de närmsta tre åren uppgå till ca 2,6 procent per år, vilket ungefär beräknas motsvara den årliga lön- och prisjusteringen. Det innebär att såväl demografiska behov, ökad servicenivå, nya lagkrav samt driftskostnader som konsekvens av ökade investeringar måste finansieras genom antingen ökade intäkter eller genom kostnadsreducerande åtgärder. Utgångsläget är också ett svagt budgeterat resultat för 2021 samt ganska kraftiga nettokostnadsökningar historiskt sett.

Sammantaget krävs kraftiga åtgärder för att återställa kommunens resultat till en nivå i enlighet med kommunfullmäktiges mål på ett överskott på 3 procent av skatteintäkter och bidrag.

Väsentliga personalförhållanden

Ett år starkt präglat av coronapandemin

2020 är starkt präglat av Coronapandemin som lett till att alla kommunens verksamheter fått ställa om sin verksamhet och skapat andra nya förutsättningar för medarbetarna. I kommunens budget finns målet att Bollebygds kommun ska vara en bra och attraktiv arbetsgivare. Planering och åtgärder för att arbeta med målet fanns vid årets början. Pågående Coronapandemi gjorde att det mesta av det arbetet fick pausas och fokus fick istället läggas på att ställa om verksamheten utifrån pandemin. Omställningsarbetet har inneburit förändrade rutiner och arbetssätt i hela verksamheten och naturligtvis påverkat medarbetarna. I olika perioder har det varit påfrestande för medarbetarna i verksamheten då arbetet i många falla har fått anpassas från en dag till en annan utifrån den förutsättning som gällt då.

Rekrytering
Pensionsavgångar, personalomsättning men även ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att Bollebygds kommun har ett kontinuerligt rekryteringsbehov. Personalomsättningen i kommunen som helhet var 26,8 %, och leder till ett mer eller mindre ständigt rekryteringsbehov. Flertalet av kommunens yrkeskategorier är så kallade bristyrken vilket innebär att det inte finns tillräckligt med tillgänglig arbetskraft på arbetsmarknaden och utifrån det råder det en tydlig konkurrens om arbetskraft med rätt kompetens. Det är de arbetssökandes marknad. Under 2020 genomfördes 106 rekryteringar i den ordinarie verksamheten. Utöver det ökade behovet av korttidsvikarier på grund av pandemin vilket lett till att chefer i de personalintensiva verksamheterna fått lägga mycket tid på rekrytering under året.

Kompetensförsörjning
Under 2020 skulle ett arbete med att ta fram en kommunövergripande strategisk kompetensförsörjningsplan fortsatt. Arbetet avbröts i och med rådande pandemi. Och fokus blev istället rekrytering för att bemanna de vikariat som har uppstått då medarbetare varit frånvarande från arbetet på grund av Coronapandemin.

En viktig del av kompetensförsörjningen är att arbeta med att utveckla och behålla medarbetare genom tex kompetensutveckling som chef och medarbetare har kommit överens om i den individuella utvecklingsplanen. Dessa aktiviteter har fortsatt i den mån det har varit möjligt utifrån rådande pandemi. Vissa aktiviteter har skjutits fram för att genomföras vid ett senare tillfälle.

Jämställdhet mellan kvinnor och män
Jämställdhetsanalysen av lönerna visar att arbetet med ett strukturerat arbetssätt med en beslutad lönestruktur och lönestrategi har gett resultat och bidragit till att löneskillnaderna mellan män och kvinnor i kommunens verksamheter har minskat generellt. Medianlönen, den mittersta lönen i både gruppen kvinnor och gruppen män, var 30 600 kr. Utifrån det perspektivet har Bollebygds kommun som arbetsgivare jämställda löner. Det finns dock fortfarande en del osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor där arbetet med att rätta till dessa löneskillnader kommer att fortsätta.

Heltid som norm
Heltid som norm är dels en jämställdhetsfråga men även en kompetensförsörjningsfråga. En jämställdhetsfråga utifrån att kvinnor, inom framförallt vård och omsorg, inte har samma möjlighet att försörja sig både i yrkesverksam ålder och senare vid pensionen. En kompetensförsörjningsfråga utifrån att arbetskraften som finns tillgänglig inte kommer att räcka till för att möta de behov av arbetskraft som Sverige står inför med en minskande befolkning i arbetsför ålder. De vi redan har anställda måste arbeta heltid för att täcka de behov som finns idag och de som kommer att finnas i framtiden. Andelen tillsvidareanställda med heltid har under 2020 ökat med 0,7 procentenheter i kommunen totalt. Den största andelen deltidsarbetande har äldreomsorgen i Bollebygds kommun och där har andelen heltidsanställda minskat med knappt 5 procentenheter.

Hälsa och arbetsmiljö

Arbetsmiljön i kommunens verksamheter ska både främja hälsa och förebygga ohälsa, vilket under 2020 inneburit utmaningar i och med pågående pandemi. Arbetet har främst inriktats på att anpassa verksamheterna och arbetssätten till de nya riktlinjer som kommit från olika myndigheter under året. Det har inneburit omställning för de flesta verksamheterna där utvecklingsarbete fått stå tillbaka till förmån för att lösa verksamheten. Chefer och medarbetare i organisationen har ställt om, ställt upp och gjort en bra verksamhet för Bollebygdsbon.

Den totala sjukfrånvaron har ökat från 7,8 procent till 9,4 procent, vilket är en ökning med 1,6 procentenheter. Den största ökningen av sjukfrånvaron har skett inom utbildningsförvaltningen. Kvinnors sjukfrånvaro var i snitt 3,3 procentenheter högre än männens sjukfrånvaro 2020. 2019 var skillnaden 4,8 procentenheter. Den ökade sjukfrånvaron kopplas till pågående pandemi.

Andelen långtidssjukskrivna över 60 dagar av det totala antalet sjukskrivna har minskat från 41,4 procent 2019 till 34,3 procent 2020. Det indikerar att rehabiliteringsarbetet för att få medarbetare åter i tjänst efter sjukskrivning gett resultat. Sjukfrånvaron är förhållandevis jämnt fördelad mellan åldersgrupperna. Dock står fortfarande de medarbetare som är över 50 år för en högre sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron beror både på strukturella orsaker och på andra orsaker som är kopplade till den enskilde medarbetaren. Strukturella orsaker till sjukfrånvaro kan vara ohälsosam schemaläggning med för lite återhämtning mellan arbetspassen, långa arbetspass, arbetspass med otillräcklig bemanning, för många antal medarbetare per chef eller otydliga uppdrag. De sjukfrånvaroorsaker som kopplas till den enskilde medarbetaren beror både på fysiska och psykiska sjukdomar.

11 medarbetare har under året varit avstängda från arbetet på grund av smitta kopplad till covid-19. Endast några enstaka medarbetare har varit frånvarande på grund av att de är i riskgrupp.

Under 2020 inkom 439 avvikelser i medarbetarnas arbetsmiljö. Det är en minskning med 112 stycken jämfört med föregående år. Av dessa 439 avvikelser var 88 riskobservationer, 259 tillbud, 85 olycksfall, 4 färdolycksfall och 3 arbetssjukdom. Flest avvikelser har inträffat i klassrum och näst fler hos brukare i kommunens olika verksamheter. Orsaken till avvikelsen i arbetsmiljön som angivits i anmälan i flest fall faller inom kategorin övrigt vilket innebär att det varit svårt att avgöra i vilken kategori det ska anmälas. Svårigheten består ofta i att det kan vara både till exempel psykisk påfrestning och en personskada och medarbetaren väljer då kategorin övrigt. Den näst största kategorin är psykisk överbelastning. Olycksfallen utgörs av hot och våld främst kopplat till bru kare och elever men också av annan psykisk påfrestning från brukare.

Medarbetarna har under 2020 varit hemma för vård av sjukt barn ca 10 procent mer jämfört med 2019. Ökningen finns i alla förvaltningar.

Arbetet för att främja hälsa har fortsatt i liten skala under året och 52,6 % av medarbetarna har nyttjat sitt friskvårdbidrag vilket är 2,6 procentenheter högre än föregående år.

Förvaltning	2020	2019
Kommunstyrelseförvaltningen	2,5 %	2,5 %
Samhällsbyggnadsförvaltningen	9,2 %	7,8 %
Socialförvaltningen	10,5 %	10,0 %
Utbildningsförvaltningen	8,9 %	6,3 %
Totalt	**9,4 %**	**7,8 %**

Sjukfrånvaron per förvaltning 2019-2020.

	2020			2019		
	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro, totalt	10,1 %	6,6 %	9,4 %	8,7 %	3,9 %	7,8 %
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar	35,7 %	24,9 %	34,3 %	44,2 %	16,7 %	41,4 %
Sjukfrånvaro ≤ 29 år	7,4 %	5,5 %	6,9 %	6,4 %	4,4 %	5,8 %
Sjukfrånvaro 30-49 år	9,7 %	7,0 %	9,2 %	8,7 %	3,9 %	7,8 %
Sjukfrånvaro ≥ 50 år	11,2 %	6,5 %	10,5 %	9,6 %	3,6 %	8,6 %

Personalvolymer

Den 31 december 2020 hade Bollebygds kommun 641 tillsvidareanställda och 100 tidsbegränsat anställda medarbetare, totalt 741 personer. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 7 personer och antalet tidsbegränsat anställda har ökat med 6 personer jämfört med 2019. Det innebär att det totalt antal anställda har ökat med 13 personer jämfört med 2019.

Andelen visstidsanställda i förhållande till totalt antal anställda har under de senaste fem åren varit på i stort sett samma nivå, för 2020 var det knappt 14 procent av kommunens medarbetare som hade en visstidsanställning.

Av 641 tillsvidareanställda utgjorde kvinnorna 83 procent (531 stycken). Andelen kvinnor av de visstidsanställda var 73 procent, eller 74 kvinnor.

Ökningen av antalet timavlönade medarbetare kan främst kopplas till ökningen i socialförvaltningen och kan härröras till att behovet av korttidsvikarier har ökat i och med pandemin. Inom utbildningsförvaltningen har antalet timmar utförda av timavlönade minskat och anledningen till det är framförallt svårigheten i att rekrytera korttidsvikarier.

Åldersfördelning

Medelåldern på tillsvidareanställda och tidsbegränsat anställda medarbetare i Bollebygds kommun var 44,8 år. Under 2020 avslutade 15 medarbetare sin anställning med pension.

Lönebildning

Löneökningarna i löneöversyn 2020 var 2,5 procent av den totala lönesumman. Löneöversynen inleddes i början på året med de grupper som det fanns på gående kollektivavtal om lön med och avsikten var att fortsätta med övriga så snart de centrala parterna med Sveriges kommuner och regioner (SKR) som representant för kommunerna hade kommit överens om nivåerna i de nya lönekollektivavtalen. På grund av pågående pandemi avbröt de centrala parterna sina pågående löneförhandlingar. Förhandlingarna återupptogs i oktober och lönekollektivavtalen i kommunerna blev klara i november. Arbetsgivaren kom tillsammans med de fackliga organisationerna överens om att det var viktigt att betala ut nya löner, retroaktiv lön och engångsbelopp utifrån Kommunals avtal innan jul 2020. Utifrån det gjordes ett generellt lönepåslag på 2 procent för cirka hälften av kommunens medarbetare.

Framtid

Pågående pandemi har påverkat alla verksamheter i kommunen och påvisat de områden och arbetssätt som behöver utvecklas och förändras. Pandemin har också påverkat arbetssätten för många medarbetare och kommer fortsatt att bidra till förändring. Precis som övriga kommuner och regioner i Sverige står Bollebygd inför utmaningen att attrahera och locka unga att arbeta i välfärdsyrkena, erbjuda en bra arbetsmiljö och möjligheter till en långsiktig professionell utveckling i kommunens alla verksamheter. Det kräver ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning där alla perspektiv måste belysas och ifrågasättas. Arbetet kommer att vara inriktat på att söka nya lösningar för att utvecklas och möta framtidens medarbetare. Arbetet kommer att bedrivas i enlighet med SKRs strategier för att lösa kompetensutmaningen då mindre antal tillgänglig arbetskraft ska ta hand om fler invånare med behov. Den så kallade demografiska utmaningen.

Förvaltning	2020	2019
Kommunstyrelseförvaltningen	265	667
Utbildningsförvaltningen	22 416	23 414
Socialförvaltningen	80 191	72 746
Samhällsbyggnadsförvaltningen	8 436	7 324
Totalt antal timmar	**111 308**	**104 151**

Arbetade timmar per förvaltning som utförs av timavlönade vikarier

Ålder	kvinnor	män	Totalt
29 år eller yngre	66	21	87
30-39 år	143	38	181
40-49 år	161	35	196
50-59 år	153	30	183
60 år och äldre	78	16	94
Totalt	**601**	**140**	**741**

Ålder för samtliga anställda i kommunen vid årsskiftet.

Driftredovisning

Budgetbeslut m.m. under året

Generella statsbidrag

På grund av främst coronapandemin så har regeringen föreslagit flera olika tillskott till kommunerna under året, besluten har fattats av riksdagen. För Bollebygds del så handlar det om 17,8 mnkr. Nedan tabell sammanfattar dessa. Kompensation periodiseringsfond innebär att kommunerna kompenseras då enskilda näringsidkare tillåts sätta av hela vinsten från 2019 i en periodiseringsfond.

Övriga statsbidrag

Regeringen har också kompenserat kommunen för samtliga sjuklönekostnader under april-juli med 3,9 mnkr. För perioden augusti-december har det skett en nedtrappning, kommunen har kompenserats för ungefär 65 procent av sjuklönekostnaderna, totalt har man fått 3,1 mnkr för den perioden. Totalt är det 6,9 mnkr som kommunen fått i ersättning under 2020. Dessa summor har nämnderna fått utbetalat till sig.

Kommunen har dessutom fått ersättning från socialstyrelsen, efter ansökan, för merkostnader till följd av coronapandemin. Totalt har man fått 3,6 mnkr utbetalat, vilket var ca 91 procent av det sökta beloppet. Kommunen gjorde ytterligare en ansökan vid slutet av året för medel i den så kallade omgång två, utbetalning skedde i februari 2021 med 2,4 mnkr. Det var 1,7 mnkr av detta som var uppbokat.

Benämning	Aviserat eller beslutat	Totalt belopp till kommunerna	Belopp till Bollebygds kommun	Utbetalat?
Höjning generellt statsbidrag	Beslut februari	1,7 mdkr	1,6 mnkr	mars
Välfärdsmiljarderna	Aviserat 20 jan Beslut juni	3,5 mdkr	3,2 mnkr	juli
	Aviserat 2 april Beslut juni	10,5 mdkr	9,6 mnkr	juli
	Aviserat 18 maj Beslut juni	3,0 mdkr	2,8 mnkr	juli
Kompensation periodiseringsfond		640 mnkr	0,6 mnkr	dec
Summa ovan		**19,4 mdkr**	**17,8 mnkr**	

Nämndernas budgetramar

Ett antal budgetjusteringar har skett hittills under året. Bl.a. fick revisionen en högre budget med 100 tkr genom beslut av kommunfullmäktige i april, anledningen var att revisionen ville göra ytterligare granskning av hanteringen av socialnämndens underskott. Detta togs från det budgeterade resultatet. I april beslutade kommunfullmäktige också att tillföra 2,4 mnkr till vardera utbildnings- respektive socialnämnden. Orsaken var att riksdagen i februari beslutat tillföra extra medel till kommunerna för att stärka välfärden. Budgeten för generella statsbidrag höjdes med motsvarande. Nämnderna har kompenserats för de löneökningar som har skett under 2020. Efter att ha fördelat ut lönebudgeten utefter de individlistor som finns över den personal som är aktuell för lönerevision så återstod det en budget på 349 tkr. I september beslutade kommunstyrelsen att omfördela 3,0 mnkr från den ofördelade budgeten till utbildningsnämnden. Syftet var att förbereda för starten av särskolan. I oktober beslutade kommunfullmäktige att tilldela samhällsbyggnadsnämnden 1,5 mnkr för arbetet med översiktsplanen. Det reglerades mot det budgeterade resultatet som minskades till 7,0 mnkr.

Kommunens budget, nettokostnader (tkr)	KF beslut 14 nov 2019	Revisionen 100 tkr	Extra, 2,4 mnkr	löner	ÖP och särskola	Aktuell ram
Budget per nämnd:						
Kommunfullmäktige	-1 417					-1 417
Kommunstyrelsen	-54 000			-400		-54 400
Utbildningsnämnden	-272 000		-2 400	-4 350	-3 000	-281 750
Socialnämnden	-176 000		-2 400	-2 820		-181 220
Samhällsbyggnads-nämnden	-38 000			-681	-1 500	-40 180*
Revisionen	-791	-100				-891
Valnämnden	-20					-20
Överförmyndare	-780					-780
Jävsnämnden	-50					-50
Summa nämnder	**-543 058**	**-100**	**-4 800**	**-8 251**	**-4 500**	**-560 708**
Budget övrigt:						
Ofördelad budget	-4 000				3 000	-1 000
Lönerörelse	-8 600			8 251		-349
Räntenetto och pensioner	-6 700					-6 700
Summa	**-19 300**			**8 251**		**-8 049**
Skatteintäkter och generella statsbidrag	**571 000**		**4 800**			**575 800**
Resultatet	**8 642**	**-100**	**0**	**0**	**-1 500**	**7 042**

**avrundning har skett 1 tkr.*

Driftredovisning utfall

Driftredovisning	Bokslut 2020						Bokslut 2019		
	Utfall			Budget	Avvikelse		Utfall		
	Kostnad	Intäkt	Netto	Netto	Netto	%	Kostnad	Intäkt	Netto
Kommunfullmäktige	-1 180	-	-1 180	-1 417	237	17	-1 466	0	-1 466
Kommunstyrelsen	-55 133	2 845	-52 288	-54 400	2 112	4	-53 549	2 397	-51 152
Utbildningsnämnden	-308 610	34 319	-274 291	-281 750	7 459	3	-300 021	33 331	-266 690
Socialnämnden	-232 964	43 989	-188 974	-181 220	-7 754	-4	-230 410	39 458	-190 952
Samhällsbyggnads-nämnden	-139 698	102 191	-37 507	-40 180	2 673	7	-133 032	95 532	-37 499
Revisionen	-767	-	-767	-891	124	14	-925	0	-925
Valnämnden	-31	-	-31	-20	-11	-55	-423	231	-193
Överförmyndare	-842	-	-842	-780	-62	-8	-751	-	-751
Jävsnämnden	-19	-	-19	-50	31	62	-33	-	-33
Summa nämnder	**-739 244**	**183 344**	**-555 900**	**-560 708**	**4 808**	1	**-720 610**	**170 949**	**-549 661**
Ofördelad budget				-1 000	1 000		-	-	-
Lönerörelse				-349	349		-	-	-
Räntenetto och pensioner mm	-15 005	8 549	-6 456	-6 700	244	3	-20 021	9 074	-10 967
Reavinster	-129	1 370	1 241	0	1 241		-4 783	13 310	8 527
Summa ovan	**-754 378**	**193 263**	**-561 115**	**-568 757**	**7 642**		**-745 414**	**193 333**	**-552 081**
Skatteintäkter och generella statsbidrag	-	581 082	581 082	575 800	5 283	1		554 286	554 286
Årets resultat	**-754 378**	**774 345**	**19 967**	**7 042**	**12 925**		**-745 414**	**747 619**	**2 207**

I tabellen för driftredovisning ovan så ingår interna motparter. För att se kopplingen till kommunens resultaträkning och eliminering av de interna motparterna, se bilaga i slutet av årsredovisningen.

Principer för internredovisningen ska lämnas i årsredovisningen: Intern och extern bokföring särskiljs genom olika motparter. Nämnderna belastas med avskrivningskostnader och internränta för de investeringar som har gjorts, detta finns med i driftredovisningen ovan som en intern kostnad på respektive nämnd och en intern intäkt på raden räntenetto. På raden räntenetto bokförs därefter kommunens externa räntekostnader för de lån som kommunen tagit. Nämnderna belastas med en internhyra för de fastigheter som kommunen äger. I denna ingår eventuella kapitalkostnader för de fastigheter som har ett bokfört värde. Verksamheter för lokalvård och måltid finns inom samhällsbyggnadsnämnden och dessa finansieras genom internfakturering till de nämnder som nyttjar deras tjänster. Detta, samt internhyrorna, förklarar varför samhällsbyggnadsnämnden har stora kostnader men också stora intäkter.

Kommunfullmäktige

Resultatet för kommunfullmäktige blev ett överskott med 237 tkr. Kostnaderna för arvoden var lägre än föregående år, främst beroende på att då ingick arvoden även till förtroendevalda i andra nämnder då dessa fick arvoden då de deltog i introduktion och utbildningar till följd av ny mandatperiod. För enkelhetens skull så belastade dessa arvoden kommunfullmäktige 2019. Antal fullmäktigemöten var åtta under året, samma som 2019.

Under året köptes surfplattor in till samtliga förtroendevalda för att garantera att distansmöten skulle kunna hållas. Kapitalkostnader för denna investering belastar kommunfullmäktiges budget från september och har kostat 68 tkr under året. Dessutom tillkom ca 30 tkr för tillbehör och licenser. Trots att detta inte var budgeterat så blev det ändå ett överskott 2020.

Kommunstyrelsen

Resultaten för 2020 blev ett överskott på 2 112 tkr, nettokostnadsutvecklingen i förhållande till 2019 är 2,2 procent. Intäkterna visade på ett överskott på 569 tkr och var även 450 tkr högre än 2019 vilket till stor del förklaras av ersättning för coronarelaterade kostnader på 256 tkr och statsbidrag för sjuklöner ca 90 tkr. Kostnaderna var totalt 1 537 tkr högre än 2019, men ändå 1,5 mnkr lägre än budget. Bruttokostnadsutvecklingen var totalt ca 3 procent mellan åren.

Kostnaden för bidrag ökade med 541 tkr mellan 2019 och 2020 vilket till största del berodde på ett särskilt riktat stöd till föreningslivet i Bollebygd till följd av Coronapandemin.

Kostnader för lokaler ökade med 945 tkr. Anledningen till kostnadsökningarna berodde främst på Hembygdsvägen. Från 2021 och framåt delas kostnaden mellan socialnämnden och kommunstyrelsen, där socialnämnden tar kostnaden för den delen som avser daglig verksamhet och kommunstyrelsen den outnyttjade ytan. Inledningsvis var planen att överföringen skulle ske vid halvårsskiftet men då lokalen ännu inte var klar belastade kostnaden kommunstyrelsen under hela året.

Övriga kostnader och kapitalkostnader var ungefär på samma nivå som 2019, men en ökning hade budgeterats främst för att satsa på IT och digitaliseringen. Denna budgetökning nyttjades dock inte till följd av att flertalet IT-/digitaliseringsprojekt skjutits upp.

Utbildningsnämnden

Resultatet för utbildningsnämnden var ett överskott med 7 459 tkr. Nettokostnaderna har ökat med 2,9 procent och beror främst på ökade inköp som t.ex. skolskjuts och busskortskostnader, ökade kostnader rörande digitalisering och licensavgifter. Överskotten finns inom förskolan 4 571 tkr, grundsärskolan 3 763 tkr, gymnasiet 1 474 tkr och kultur och fritid 1 033 tkr. Överskottet inom förskolan kommer av att verksamheten har haft färre barn, många ordinarie medarbetare sjuka samt färre vikarietimmar. Grundsärskolans överskott kommer av det budgettillskott som tillfördes i september och där pandemin bl.a. försvårat kurser och vidareutbildning för personal inom området. Överskottet inom gymnasieverksamheten beror på köpta platser. Även om det är plus mot budget så har kostnaderna ökat med 6 procent jämfört med 2019. Överskottet för fritid och kultur kommer av lägre personalkostnader, arrangemang som inte kunnat genomföras under pandemin samt lägre kostnader för föreningsbidrag.

De största underskotten finns inom grundskolan -2 257 tkr och vuxenutbildningen -1 097 tkr där grundskolan bl.a. har högre personalkostnader än budgeterat. Nettokostnader för löner var 1,6 procent högre jämfört med 2019, samtidigt har lönerevisionen gett en löneökning för personalen med i snitt 2,6 procent vilket innebär att personalvolymerna minskat. Vuxenutbildningens underskott beror på en volymökning främst för grundläggande-, gymnasial- eller påbyggnadsutbildning.

Socialnämnden

Resultatet för socialnämnden var ett underskott med -7 754 tkr. Resultatet fördelar sig på överskott i äldreomsorg och funktionsnedsättning och underskott inom individ och familjeomsorg. Underskott härrör köpta platser institutionsvård vuxna, köpta familjehem, ekonomiskt bistånd och inhyrd personal.

Nettokostnadsökningen inom äldreomsorgen var 1,9 procent jämfört med 2019. Den relativt låga nettokostnadsökningen beror på ersatta pandemiomkostnader från staten och beviljade statsbidrag.

Nettokostnaderna minskade inom funktionsnedsättning med 13 procent jämfört med 2019. Det beror på ersatta pandemiomkostnader från staten, försäljning av assistanstimmar och reduktion av personalkostnader på grund av omstrukturering. Daglig verksamhet har flyttat till en ny lokal vilket har möjliggjort att hela verksamheten nu är samlad till en adress istället för som tidigare fyra, och har medfört ett minskat personalbehov.

Nettokostnadsökningen inom individ- och familjeomsorgen var 6 procent jämfört med 2019. Orsakerna till nettokostnadsökning är färre intäkter 2020 i jämförelse med 2019 gällande återsökningar från Migrationsverket. Placeringar av vuxna på grund av missbruk har ökat under 2020. Detta beror främst på beslut om flera mycket långa placeringar i början av året. Antalet hushåll ekonomiskt bistånd har i snitt per månad ökat med 8 % jämfört med 2019. Flera hushåll som tidigare har haft delförsörjning genom ekonomiskt bistånd under året har övergått till att ha biståndet som enda inkomstkälla. Kostnaden för familjehem har ökat under året på grund av att verksamheten har arbetat med korta placeringar och då har använt sig av jourhem som har ett högre arvode. Individ- och familjeomsorgen har under året haft stor andel inhyrd personal.

Socialnämnden har fått ersättning för pandemiomkostnader från staten med 5 600 tkr där också ersättning för sjuklöner ingår.

Samhällsbyggnadsnämnden

Resultatet för samhällsbyggnadsnämnden var ett överskott med 2 673 tkr. Nettokostnaderna var i princip desamma som 2019, på totalen. De större överskotten finns inom bygg och miljö och plan och exploatering och beror till stor del på vakanser. Inom bygg och miljö har avgiftsintäkterna varit högre än budgeterat och även högre än 2019. Till följd av pandemin var kostnaden för lokalvård högre än budgeterat, -690 tkr. Renhållningsverksamheten gick med ett underskott på -879 tkr. Tidigare års överskott på 548 tkr som funnits avsatta på ett balanskonto tömdes och lyftes in i resultatet vilket förbättrade underskottet till -331 tkr. Trots höjda taxor från juni 2020 gick alltså renhållningsverksamheten ändå inte runt. VA-verksamheten visade överskott med 1 869 tkr och det överskottet gick till den så kallade VA-fonden, se mer om det i särskilt avsnitt om VA-verksamheten.

Övriga nämnder

Revisionen visade överskott med 124 tkr, kostna-

derna var också lägre än 2019. Under året tillfördes revisionen 100 tkr i ytterligare budget för att göra en genomlysning eller granskning av socialnämndens verksamhet samt kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Denna budget har dock inte nyttjats då granskningen inte genomfördes. Orsaken var fullmäktiges beslut att tillåta avsteg från styrprinciperna, revisionen skulle få svårt att finna grund för eventuell kritik. Överförmyndaren visade underskott med -62 tkr. Valnämnden och jävsnämnden hade inga större avvikelser.

Övriga poster

Det som benämns finansförvaltningen är alla övriga poster som inte ingår i någon nämnd. Här har det ingått en budget på ursprungligen 4 000 tkr för oförutsedda händelser, efter att 3 000 tkr ombudgeterats under året så kvarstår en budget på 1 000 tkr. Inga kostnader har uppstått vilket innebar ett plus på 1 000 tkr. Posten för lönerörelsen gav ett överskott på 349 tkr efter att utfallet för lönerörelsen hade ombudgeterats till nämnderna. Utfallet för posten räntenetto och pensioner m.m. var ett överskott med 244 tkr. I denna post finns kostnader på 2 462 tkr till följd av att utredningen av järnväg och ny station skrivits ned. Främst har det varit kostnader under åren 2013-2016 för arkitekter, utredare och till Trafikverket. Dessa har bokförts som pågående investering men bedömningen är nu att inga framtida ekonomiska fördelar finns kopplat till dessa utgifter och hela projektet skrivs därmed ned.

I posten reavinster/förluster fanns kostnader på 129 tkr varav reaförlust försäljningen av Solviken utgjorde 69 tkr. Försäljning av två andra fastigheter gav en intäkt på 1 370 tkr och en kostnad för 60 tkr (anskaffningskostnad).

Investeringsredovisning

Verksamhet	Utfall	Budget	Avvikelse
Fastighet			
Hembygdsvägen	-5 556	-8 000	2 444
Råssa	-218	-3 000	2 782
Hemkunskapssal, Bollebygdskolan	-955	-720	-235
Solskydd förskolor	-228	-160	-68
Ej specificerat fastighet	-47	-28 120	28 073
Gata			
Ekedalsvägen GC	-521	-500	-21
Olsfors återvinningsstation	0	-200	200
Ej specificerat Gata	-668	-800	132
Övrigt, årligt anslag reinvesteringar:			
Samhällsbyggnadsnämnden	-411	-2 000	1 589
Utbildningsnämnden	-1 438	-1 500	62
Socialnämnden	-748	-1 000	252
Kommunstyrelsen, IT	-3 399	-2 500	-899
Kommunstyrelsen, digitalisering	-997	-1 000	3
Kommunstyrelsen, strategiska markinköp	0	-25 000	25 000
Delsumma skattefinansierad verksamhet	**-15 187**	**74 500**	**59 313**
Renhållning			
Rollpacks ÅVC	0	-300	300
Ej specificerat renhållning	0	-200	200
VA			
Tyftet, (dagvatten, dränering)	0	-500	500
VA Töllsjö 1:65 (byggande av hyresrätter)	-952	-2 500	1 548
Ny vattentäkt och verk Töllsjö	-509	-1 000	491
VA omläggning Olsfors	0	-500	500
Reling spillvatten Olsfors/Hultafors	0	-250	250
Tyftet Olofs väg	0	-1 000	1 000
Anläggningsinvesteringar	-768	-4 000	3 232
Överföringsledningar (utredningar)	-83	-	
Ej specificerat VA	0	-4 250	4 250
Delsumma avgiftsfinansierad verksamhet	**-2 312**	**-14 500**	**12 271**
Exploateringar			
Tyftet 3 (Olofs väg)	-2 083	-3 000	917
Bergadalen 2-3	-1 714	0	-1 714
Prästgårdsgärdet	-408	0	-408
Övriga exploateringar	-228	0	-228
Ej specificerat exploateringar	0	-22 000	22 000
Delsumma exploateringar	**-4 433**	**-25 000**	**20 567**
Totalsumma	**-21 932**	**-114 000**	**92 151**

Belopp är i tkr. Minustecken innebär negativt saldo, dvs. utgifterna överstiger eventuella inkomster.

Under 2020 investerades för 21,9 mnkr. Det var klart lägre än budgeten på 114,0 mnkr. Nedan redogörs får några av de större posterna.

Ombudgeteringar under året

Totalramen är densamma som vid kommunfullmäktiges beslut i november 2019. Kommunfullmäktiges budget var inte specificerad mer än till totalt för fastighet (40 mnkr), gata (1,5), renhållning (0,5), VA (14) och exploateringar (25). Kommunstyrelsens investeringsbudget var satt till 3,5 mnkr. Budgeten inom dessa områden har nämnderna själva fördelat. Övriga poster för reinvesteringar är detsamma som kommunfullmäktige angett.

Fastigheter

Den första etappen av ombyggnaden för daglig verksamhet på Hembygdsvägen avslutades i november 2020. Åtgärderna har innefattat bl.a. förnyad planlösning inklusive nya våtrum, ny ventilation, renoverade ytskikt, nytt akustikundertak, ny allmänbelysning, brandskyddsåtgärder samt indragning av fiber. Avvikelsen mot budget speglas av att kostnadsuppskattningen gjordes i ett mycket tidigt skede av projektet, när det fortfarande fanns många oklarheter kring projektets omfattning.

Det är ännu oklart när ombyggnation av personalutrymmen på Råssa kommer att påbörjas. Kostnaden hittills på 218 tkr avser renovering av pumpgrop.
Den ena av två hemkunskapssalar i Bollebygdskolan renoverades under hösten 2020. Budgetavvikelsen beror på att det under projektets gång visade sig att åtgärderna som behövde göras på ventilationsanläggningen var av mer omfattande art än vad som hade kartlagts på förhand.

Nio platsbyggda solskydd uppfördes på fem förskolor runt om i kommunen under sommaren 2020. Solskydden är byggda i trä och täckta med plåttak.

Gata

Upphandling för gång- och cykelväg utefter Ekedalsvägen är utförd och avtal tecknades med entreprenör i slutet av 2020. Entreprenad påbörjas i början av 2021.

Övrigt

IT-verksamheten har investerat för 3,4 mnkr vilket är klart mer än vad som budgeterats. En orsak är en medveten strategi att gå från leasing till att själv äga produkterna, vilket normalt är mer ekonomiskt. Av investeringsutrymmet på 1 mnkr för digitalisering har hela utrymmet nyttjats. Den enskilt största posten gäller inköp av surfplattor för förtroendevalda för 525 tkr. Inga strategiska markinköp har gjorts under året.

Renhållning

Inköp av rollpacks (för pressning av t.ex. kartonger vid återvinningscentralen) har blivit försenat på grund av oklarheter i upphandlingen. Ny upphandling görs 2021.

VA

Utredning har skett under året för dagvattenhantering vid Tyftet och dialog har förts med berörd fastighetsägare. Planen är att genomföra fysiska åtgärder under 2021. VA-åtgärder på fastighet Töllsjö 1:65 är genomförda och klara. Detta avser den tomt där Bollebo har byggt hyresrätterna. Provpumpning har skett för ny vattentäkt i Töllsjö med positivt resultat. Projekt pågår för VA-omläggning i Olsfors. Servitut för ledningar har tagit längre tid än beräknat, men bedöms genomföras under 2021.

Några större fleråriga projekt

Större fleråriga projekt	Utfall t.o.m. 2020	Prognos	Budget	Avvikelse	Beräknat färdig
Hembygdsvägen	-17 758	-17 758	-20 000	2 242	2020
Tyftet 2	13 691	18 240	Ej spec.	-	2022
Tyftet 3	-2 319	4 000	Ej spec.		2022
Hemkunskapssal Bollebygdskolan	-955	-955	-720	-235	2020

Hembygdsvägen: Avser lokaler för att inrymma främst daglig verksamhet, lokalerna köptes 2018. Totala utgifter inklusive inköpspriset på 12,0 mnkr blev 17 758 tkr. De renoveringar som är gjorda omfattar endast en första etapp, den är dock färdig. Inga beslut är tagna kring fortsatt renovering och användande av övriga delar av fastigheten.

Tyftet 2: Avser exploatering av småhustomter, projektet har pågått sedan 2016. Totala utgifter har varit 11,3 mnkr medan försäljningsinkomsterna har varit 25,0 mnkr, netto 13,7 mnkr. Tillkommer gör inkomster från markanvisningen på 4,6 mnkr. Inga ytterligare utgifter väntas vilket innebär att projektet i sådana fall slutar med ett överskott på 18,2 mnkr. Investeringsbudgeten har angett totalramar för exploateringarna

Tyftet 3: Avser exploatering av småhustomter. Utgifter t.o.m. 2020 var 2 959 tkr och inkomster 640 tkr, netto var det -2 319 tkr. Ytterligare utgifter väntas med några hundratusen. Med samtliga tomter sålda så är prognosen att projektets saldo blir ett överskott runt 4 mnkr.

Finansiella rapporter, kommunen

Resultaträkning

Belopp i miljoner kr (mnkr)	Not	2020 Utfall	2020 Budget	2020 Avvikelse	Utfall helår 2019
Verksamhetens intäkter	1	116,2	123,0	-6,8	117,3
Verksamhetens kostnader	2	-649,9	-665,2	15,4	-640,7
Avskrivningar		-27,3	-25,0	-2,3	-25,1
Verksamhetens nettokostnader		**-560,9**	**-567,2**	**6,3**	**-548,4**
Skatteintäkter	3	468,1	475,6	-7,5	458,8
Generella statsbidrag och utjämning	4	113,0	100,2	12,8	95,5
Verksamhetens resultat		**20,2**	**8,6**	**11,6**	**5,8**
Finansiella intäkter	5	1,3	0,0	1,3	2,3
Finansiella kostnader	6	-1,5	-1,6	0,1	-5,9
Resultat efter finansiella poster		**20,0**	**7,0**	**12,9**	**2,2**
Årets resultat		**20,0**	**7,0**	**12,9**	**2,2**

Balansräkning

Belopp i mnkr	Not	2020	2019
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	7	0,1	0,4
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8	429,1	452,7
Maskiner och inventarier	9,10	33,0	23,1
Övriga materiella anläggningstillgångar			-
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier, andelar och grundfondskapital	11	13,9	13,6
Summa anläggningstillgångar		**476,1**	**489,8**
Bidrag till infrastruktur		-	-
Omsättningstillgångar			
Förråd, lager o exploateringsfastigheter		35,9	33,3
Fordringar	12	36,7	31,5
Kortfristiga placeringar		-	-
Kassa och bank	13	91,8	83,8
Summa omsättningstillgångar		**164,5**	**148,6**
SUMMA TILLGÅNGAR		**640,6**	**638,4**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Årets resultat		20,0	2,2
Resultatutjämningsreserv		13,1	0
Övrigt eget kapital		286,4	297,3
Summa eget kapital	14	**319,5**	**299,5**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	15	39,2	35,6
Andra avsättningar		-	-
Skulder			
Långfristiga skulder	16	160,6	195,8
Kortfristiga skulder	17	121,3	107,5
Summa skulder		**281,9**	**303,3**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**640,6**	**638,4**

PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER	Not	2020	2019
Panter och därmed jämförliga säkerheter			
Ställda panter	18	0,3	0,3
Borgensförbindelser	19	302,5	265,5
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna			
eller avsättningarna		139,7	142,7
varav Borås stad		2,8	2,9
varav löneskatt		27,3	27,9
Övriga ansvarsförbindelser		-	-

Kassaflödesanalys

Belopp i mnkr	Not	2020	2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		20,0	2,2
Justering för av - och nedskrivningar	7, 8, 9	27,3	25,1
Justering för gjorda avsättningar	15	3,6	3,3
Justering för ej likviditetspåverkande poster	9,11	-0,2	0,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**50,6**	**31,0**
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL			
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	12	-5,2	3,6
Ökning/minskning förråd och lager		-2,7	3,4
Ökning/minskning kortfristiga skulder	17	13,8	6,1
Förändring av rörelsekapital		**5,9**	**13,1**
Kassaflöden från den löpande verksamheten		**56,5**	**44,1**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i immateriella tillgångar	7	-	-
Investering i materiella tillgångar	8,9	-16,7	-30,6
Försäljning av materiella tillgångar	8	3,4	-
Investering i finansiella tillgångar	11	-	-0,1
Försäljning av finansiella tillgångar		-	-
Kassaflöden från investeringsverksamheten		**-13,3**	**-30,7**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Förändring långfristiga skulder	16	-35,2	-17,6
Ökning av långfristiga fordringar		-	-
Kassaflöden från finansieringsverksamheten		**-35,2**	**-17,6**
Årets kassaflöde		**8,0**	**-4,2**
Likvida medel vid periodens början		83,9	88,0
Likvida medel vid periodens slut		**91,8**	**83,9**

Noter

Belopp i mnkr	2020	2019
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsmedel	6,6	7,4
Taxor och avgifter	40,3	35,4
Hyresintäkter	4,3	3,9
Bidrag	56,1	49,2
Varav från staten	*49,2*	*40,1*
Försäljning av tjänster och verksamheter	7,6	8,2
Försäljning av exploateringsfastigheter (jämförelsestörande post)	0,7	13,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,7	-
Summa verksamhetens intäkter	**116,2**	**117,3**
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag	-21,3	-22,7
Entreprenad och köp av verksamhet	-124,4	-134,7
Konsulttjänster och tillfälligt inhyrd personal	-9,9	-9,9
Personalkostnader	-399,0	-387,0
Lokalkostnader	-12,1	-10,8
Övriga kostnader	-83,1	-70,9
Sålda tomträtter (jämförelsestörande post)	-0,1	-4,8
Summa verksamhetens kostnader	**-649,9**	**-640,7**
Not 3 Skatteintäkter		
Preliminära skatteintäkter	477,1	462,6
Slutavräkning	-9,1	-3,8
Summa skatteintäkter	**468,1**	**458,8**
Avräkningsbelopp per invånare (kr)		
Slutavräkning 2019/2018	-244	24
Preliminär slutavräkning 2020/2019	-715	-430
Not 4 Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	63,1	68,3
Införandebidrag	7,3	-
Regleringsbidrag	9,7	6,6
Regleringsavgift	-	-
Generella bidrag från staten	19,2	2,0
Kostnadsutjämningsbidrag	-	3,9
Kostnadsutjämningsavgift	-3,5	-
Kommunal fastighetsavgift	19,4	18,4
Utjämning LSS	-2,4	-3,7
Summa generella statsbidrag och utjämning	**113,0**	**95,5**
Not 5 Finansiella intäkter		
Försäljningspris finansiella anl.tillgångar	-	0,3
Ränteintäkter	0,1	0,0
Försäljning och värdering finansiella oms.tillg.	0,4	0,7
Övriga finansiella intäkter	0,8	1,3
Summa finansiella intäkter	**1,3**	**2,3**
Not 6 Finansiella kostnader		
Räntekostnader på långfristiga lån	-1,3	-1,4
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-4,5
varav borgen Hulta golfklubb	-	*-3,0*
Summa finansiella kostnader	**-1,5**	**-5,9**

Noter, fortsättning

Belopp i mnkr	2020	2019
Not 7 Immateriella anläggningstillgångar		
Anskaffningsvärde	3,8	3,8
Ackumulerade avskrivningar	-3,7	-3,4
Bokfört värde	**0,1**	**0,4**
Redovisat värde årets början	**0,4**	**1,0**
Investeringar	-	-
Flyttningar/omklassificeringar	-	-
Avskrivningar	-0,3	-0,5
Redovisat värde periodens slut	**0,1**	**0,4**
Samtliga tillgångar är förvärvade. Avskrivningsperiod är 3-5 år.		
Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	675,1	677,8
Ackumulerade avskrivningar	-246,0	-225,1
Bokfört värde	**429,1**	**452,7**
Redovisat värde årets början	452,7	415,2
Investeringar	0,7	53,6
Flyttningar/omklassificeringar	-	3,3
Försäljningar	-3,2	
Utrangeringar	-0,2	-
Avskrivningar	-21,0	-19,3
Redovisat värde periodens slut	**429,1**	**452,7**
Genomsnittlig nyttjandeperiod för fastigheterna: 31,0 år (mark skrivs inte av)		
Not 9 Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	125,4	118,5
Ackumulerade avskrivningar	-107,5	-101,5
Bokfört värde	**18,0**	**16,9**
Redovisat värde årets början	16,9	18,4
Investeringar	7,0	7,4
Flyttningar/omklassificeringar	-	-3,6
Utrangeringar	0,1	-
Avskrivningar	-6,0	-5,2
Redovisat värde periodens slut	**18,0**	**16,9**
Genomsnittlig nyttjandeperiod: 6,7 år		
Not 10 Pågående investeringsprojekt		
Pågående investeringsprojekt	**15,0**	**6,2**
Not 11 Finansiella anläggningstillgångar		
Aktier och andelar		
Kommuninvest	6,1	4,5
Sjuhärads kommunalförbund	0,3	0,3
Coompanion Sjuhärad	0,0	0,0
Inera	0,0	0,0
Gryaab	1,0	1,0
Summa aktier och andelar	**7,4**	**5,8**
Grundfondskapital		
Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder	1,0	1,0
Långfristiga placeringar		
Aktieindexobligationer mm	5,5	5,1
Långfristiga fordringar		
Kommuninvest Förlagslån	0,0	1,6
Summa finansiella anläggningstillgångar	**13,9**	**13,6**
Not 12 Fordringar		
Kundfordringar	4,1	3,7
Diverse kortfristiga fordringar	24,5	20,4
- varav fordran mervärdesskatt	*2,7*	*2,0*
Förutbetalda kostnader	6,5	6,5
Upplupna intäkter	1,6	0,9
Kortfristiga placeringar	-	-
Summa kortfristiga fordringar	**36,7**	**31,5**
Not 13 Kassa och bank		
Bank	91,8	83,8
Summa Kassa och bank	**91,8**	**83,8**
Not 14 Eget kapital		
Ingående balans	299,5	297,3
Årets resultat exkl resultatutjämningsreserv	6,9	2,2
Resultatutjämningsreserv	13,1	0
Utgående balans	**319,5**	**299,5**
2020 är det första året med RUR.		
Not 15 Avsättningar pensioner		
Särskild avtalspension	0,5	0,7
Förmånsbestämd ålderspension, m.m.	30,1	26,8
Pension till efterlevande	1,0	1,1
Summa pensioner	**31,5**	**28,7**
Löneskatt	7,6	7,0
Summa pensioner och löneskatt	**39,2**	**35,6**
Specifikation:		
Ingående avsättning	35,6	32,3
Nyintjänad pension	3,3	Se kommentar nedan
varav		
-FÅP	*3,3*	
-Särskild avtalspension	*-0,0*	
Årets utbetalningar	-1,1	
Ränte- och basbeloppsuppräkning	0,8	
Ändring av försäkringstekniska grunder	*-0,1*	
Övrig post	*0,3*	1,6
Byte av tryggande	*-0,3*	
Förändring av löneskatt	*0,7*	1,7
Utgående avsättning pensioner	***39,2***	**35,6**
Då kommunen har bytt pensionsadministratör 2019 är det inte möjligt att specificera förändringen 2019.		
Utredningsgrad:	*98 %*	*97 %*

Not 16 Långfristiga skulder		
Kommuninvest	160,0	195,0
Långfristig leasingskuld	0,6	0,8
Summa långfristiga skulder	**160,6**	**195,8**
Not 17 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	23,7	20,5
Personalens skatter och avgifter	10,7	10,6
Övriga kortfristiga skulder	6,0	4,0
Förutbetalda intäkter	36,4	24,0
Upplupna kostnader	44,5	48,5
- varav löner	*1,6*	*1,2*
- varav semesterlöneskuld	*15,0*	*13,9*
Summa kortfristiga skulder	**121,3**	**107,5**
Not 18 Ställda panter		
Flässjum Övregården 4:98	0,3	0,3
Not 19 Borgensförbindelser		
Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder *(Enligt beslut i KF, utnyttjad borgen är 249 mnkr)*	299,0	262,0
Förlustansvar för egna hem	0,0	0,0
Gadden, fristående skola	3,5	3,5
Summa borgensförbindelser	**302,5**	**265,5**

Not Kostnad för räkenskapsrevision	
Revisionens totala kostnader 2020	767 tkr
varav räkenskapsrevision:	
20 % av revisorernas arvoden	67 tkr
Revisorernas biträden	249 tkr
Summa räkenskapsrevision	**316 tkr**

Not Leasing

Kommunen leasar främst fordon inom hemtjänst och övrig omsorgsverksamhet samt inom samhällsbyggnadsverksamheten. Även viss datautrustning leasas. Uppgifter om framtida minimileaseavgifter (i tkr) som ska betalas inom de närmaste fem åren finns i tabellen ovan.

Framtida leasingavgifter förfaller:		per 2020	per 2019
Operationell leasing	Inom 1 år	4 115	3 700
	Senare än 1 år men inom 5 år	3 866	1 956
	Senare än 5 år	0	0
Finansiell leasing	Inom 1 år	170	168
	Senare än 1 år men inom 5 år	628	798
	Senare än 5 år	0	0

Not Särredovisningar

Den särredovisning som tillämpas gäller VA-verksamheten, enligt lag om allmänna vattentjänster. Den finns i verksamhetsavsnittet.

Not redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats utifrån lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen, samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. Om avsteg från detta är gjorda så anges det specifikt nedan. Ingen ändring av redovisningsprinciperna har skett sedan bokslutet 2019.

Intäkter och kostnader - Inkomster och utgifter är i allt väsentligt periodiserade till rätt period. En gräns på ett basbelopp gäller, inkomster eller utgifter över detta ska alltid periodiseras. Det förekommer att lägre belopp också periodiseras, i synnerhet hyror. Statsbidrag som inte är generella utan avser något visst projekt eller liknande, periodiseras alltid.

Not Solidarisk borgen

Bollebygds kommun har i juni 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 292 kommuner och regioner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.
Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.
Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Bollebygds kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229 801 864 kronor och totala tillgångar till 525 483 415 941 kronor. Bollebygds kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 469 748 474 kronor och av de totala tillgångarna till 494 151 888 kronor.

Anslutningsavgifter avseende VA-verksamheten redovisas som verksamhetens intäkter och periodiseras på 50 år. Årets förändring av semesterlöneskuld, intjänad ferielön och övertid kostnadsbokförs över resultaträkningen. Den totala skulden redovisas som en kortfristig skuld i balansräkningen. Timlöner som intjänats i december men utbetalas i januari är periodiserade och belastar resultatet för 2020. Internräntan sattes till 1,5 procent 2020 och är samma som den som SKR tagit fram som exempel.

Jämförelsestörande poster – Det finns några poster som skulle kunna ha bedömts som jämförelsestörande men som inte gjort det. Det gäller samtliga corona-relaterade kostnader och de statsbidrag som kommunen erhållit för dessa. Det gäller också reavinsterna på netto 1,2 mnkr för försäljning av tre fastigheter. Kommunen har också skrivit ned ett pågående investeringsprojekt för 2,5 mnkr. Det gällde utgifter nedlagda åren 2013-2017 för utredning av ny järnvägsstation i samband med byggandet av Götalandsbanan. Inga framtida ekonomiska fördelar eller någon ökad servicepotential kan kopplas till dessa utgifter varför de har kostnadsförts.

Aktivering - Investeringar som aktiveras har som princip haft ett anskaffningsvärde på över ett basbelopp (exkl. mervärdesskatt) och en livslängd på minst tre år.

Immateriella tillgångar - Samtliga immateriella tillgångar är förvärvade.

Komponentredovisning - Kommunen tillämpar komponentredovisning fr.o.m. 2015. Avskrivningstider är framtagna utifrån rekommendationer från RKR och branschen, dessutom har diskussioner förts med andra kommuner för att skapa likvärdighet. Byggnader har delats in i fem komponenter med avskrivningstider på mellan 15-80 år. Gator har mellan 2-5 komponenter beroende på typ. Investeringar inom VA har redan haft karaktären av komponentredovisning eftersom de ingående delarna ofta är lätt identifierbara, men fem komponenter finns inom detta område. Några justeringar har inte skett på gamla investeringar. Flera av de gamla investeringarna i fastigheter har en avskrivningstid på 33 år. Bedömningen är att en genomgång och uppdelning i komponenter skulle hamna i genomsnitt på ungefär samma avskrivningstid varför nyttan av att göra detta arbete inte överväger nedlagd arbetstid. Om någon befintlig fastighet genomgår större renovering så ska dock ny bedömning göras av berörda komponenter.

Sammanställd redovisning - Kommunkoncernen består av kommunen och Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder. Förvaltningsberättelsen ska enligt RKR upprättas utifrån ett koncernperspektiv. Detta har inte gjorts för varje rubrik. Bedömningen är att man ändå kan få en fullständig bild av koncernen då den är så pass enkelt uppbyggd med enbart kommunen samt stiftelsen. Stiftelsens förutsättningar redogörs för i ett separat avsnitt. Gemensam notapparat för koncernen saknas, men samma argument finns för detta som ovan.

Internredovisningsprinciperna – Internredovisningen särskiljs genom motparterna. Köp och sälj förekommer inom bl.a. måltid, lokalvård och internhyrorna. Det är viktigt att få en rättvisande redovisning utifrån verksamhetsbegreppet, att t.ex. hyror för lokaler fördelas till rätt verksamhet så att statistiken i räkenskapssammandraget blir rättvisande. Prissättning sker utifrån självkostnad.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna utgörs av kommunen samt Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder tillsammans är de Bollebygds kommunkoncern. Mellanhavanden är eliminerade. Enligt lagstiftningen ska sådana räkenskaper tas fram och uppställning ska göras i tabell med kommunens uppgifter i anslutning.

Resultaträkning koncernen

	Koncernen 2020	Kommunen 2020	Koncernen 2019	Kommunen 2019
Verksamhetens intäkter	145,9	116,2	146,2	117,3
Verksamhetens kostnader	-666,7	-649,9	-660,9	-640,7
Avskrivningar	-35,3	-27,3	-32,8	-25,1
Verksamhetens nettokostnader	**-556,1**	**-560,9**	**-547,5**	**-548,4**
Skatteintäkter	468,1	468,1	458,8	458,8
Generella statsbidrag och utjämning	113,0	113,0	95,5	95,5
Verksamhetens resultat	**25,0**	**20,2**	**6,8**	**5,8**
Finansiella intäkter	1,3	1,3	2,3	2,3
Finansiella kostnader	-2,4	-1,5	-6,8	-5,9
Resultat efter finansiella poster	**23,9**	**20,0**	**2,3**	**2,2**
Uppskjuten skatt	-0,2	-	0,0	-
Resultat efter bokslutsdispositioner	**23,7**	**20,0**	**2,3**	**2,2**
Skatt på årets resultat efter bokslutsdispositioner	-0,6	-	-	-
Årets resultat	**23,1**	**20,0**	**2,3**	**2,2**

Balansräkning koncernen

	Koncernen 2020	Kommunen 2020	Koncernen 2019	Kommunen 2019
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	0,1	0,1	0,4	0,4
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	684,3	429,1	679,1	452,7
Maskiner och inventarier	57,2	33,0	51,1	23,1
Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier, andelar och grundfondskapital	13,0	13,9	12,6	13,6
Summa anläggningstillgångar	**754,6**	**476,1**	**743,2**	**489,8**
Omsättningstillgångar				
Förråd, lager o exploateringsfastigheter	36,1	35,9	33,4	33,3
Fordringar	51,5	36,7	33,9	31,5
Kassa och bank	111,2	91,8	103,3	83,8
Summa omsättningstillgångar	**198,8**	**164,5**	**170,6**	**148,6**
SUMMA TILLGÅNGAR	**953,4**	**640,6**	**913,8**	**638,4**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Årets resultat	23,1	20,0	2,3	2,2
Övrigt eget kapital	347,1	299,5	344,8	297,3
Summa eget kapital	**370,2**	**319,5**	**347,1**	**299,5**
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	39,2	39,2	35,6	35,6
Avsättning uppskjuten skatt	1,3	-	1,1	-
Skulder				
Långfristiga skulder	353,6	160,6	361,8	195,8
Kortfristiga skulder	189,1	121,3	168,2	107,5
Summa skulder	**542,7**	**281,9**	**530,0**	**303,3**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**953,4**	**640,6**	**913,8**	**638,4**

Kassaflöde koncernen

	Koncernen 2020	Kommunen 2020	Koncernen 2019	Kommunen 2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	23,1	20,0	2,3	2,2
Justering för av - och nedskrivningar	35,3	27,3	32,8	25,1
Justering för räntor och skatt	1,4	-	-0,2	-
Justering för gjorda avsättningar	3,6	3,6	3,3	3,3
Justering för ej likviditetspåverkande poster	-0,2	-0,2	0,4	0,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	*63,2*	*50,6*	*38,6*	*31,0*
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL				
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-18,0	-5,2	2,4	3,6
Ökning/minskning förråd och lager	-2,7	-2,7	3,4	3,4
Ökning/minskning kortfristiga skulder	15,7	13,8	7,9	6,1
Kassaflöden från den löpande verksamheten	**58,1**	**56,5**	**52,3**	**44,1**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering i immateriella tillgångar	-	-	-	-
Investering i materiella tillgångar	-49,8	-16,7	-59,3	-30,6
Försäljning av materiella tillgångar	3,4	3,4	-	-
Investering i finansiella tillgångar	-	-	-0,6	-0,1
Försäljning av finansiella tillgångar	-	-	-	-
Kassaflöden från investeringsverksamheten	**-46,5**	**-13,3**	**-59,9**	**-30,7**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Förändring långfristiga skulder	-3,2	-35,2	-17,6	-17,6
Ökning av långfristiga fordringar	-	-	-	-
Kassaflöden från finansieringsverksamheten	**-3,2**	**-35,2**	**-17,6**	**-17,6**
Årets kassaflöde	**8,5**	**8,0**	**-25,1**	**-4,2**
Likvida medel vid periodens början	103,4	83,9	128,1	88,0
Likvida medel vid periodens slut	**111,9**	**91,8**	**103,0**	**83,9**

Måluppföljning

Kommunfullmäktiges val

Nr	Mål	Målet är… uppnått	delvis uppnått	ej uppnått
Arbete och företagande:				
1	Det ska vara enkelt att bedriva näringsverksamhet i Bollebygd. - Kommunen ska verka för att näringsidkare som bedriver eller vill starta verksamhet i Bollebygds kommun ges de skäliga förutsättningar, råd och anvisningar som fordras för verksamhetens bedrivande.		**Delvis**	

I Bollebygd har det startats knappt 60 nya företag under året. I Svensk Näringslivs rakning har kommunen fallit från plats 108 till 222. Resultatet visar att det finns ett utvecklingsområde inom kommunen i hur företagarna upplever bemötandet från förtroendevalda och tjänstepersoner.

Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har under året tillsammans tagit fram en handlingsplan för förbättrat företagsklimat. Såväl förtroendevalda som tjänstepersoner har deltagit i ett flertal föreläsningar anordnade av Boråsregionen som handlar om hur man kan utveckla och förbättra företagsklimatet. Konceptet ”en väg in” för näringslivet har fastställts vilket syftar till att underlätta för den som vill komma i kontakt med kommunen och att det inte ska spela någon roll vem man vänder sig till för samordningen internt i kommunen ska säkerställa att ett korrekt och samlat svar ges.

Bredbandsutbyggnaden är en viktig faktor för att det ska vara enkelt att bedriva företagande oavsett var man befinner sig geografiskt i kommunen. Under året har kommunen tagit hjälp av bredbandslyftet för att få fart i frågan och avtal har skrivits med ett företag.

Samtliga kommunens detaljplaner finns sedan 2020 på webben. De nya detaljplanerna som tas fram och antas är digitala och läggs ut på hemsidan i anslutning till laga kraft av respektive plan.

Målet anses delvis uppfyllt då vissa insatser för att nå målet är uppnådda, andra inte alls men flertalet av de insatser som planerats är delvis uppnådda.

2	Kommunen ska vara en attraktiv och bra arbetsgivare.		**Delvis**	

Pandemin har medfört att det planerade arbetet inom målet för en attraktiv och bra arbetsgivare till stor del har fått senareläggas. Fokus för kommunens verksamheter har under året varit att arbeta med en så hållbar organisation som möjligt och lösa det dagliga arbetet så bra som möjligt. Det har lett till att det strategiska arbetet i målet har nedprioriterats.

Fokus har under året legat på att hantera den dagliga driften till exempel genom omfördelning av personal, säkerställa personalens arbetsmiljö ut smittskyddshänseende t ex genom skyddsutrustning och hemarbete. Då arbetsmiljö hemma inte alltid fyller arbetsmiljölagens krav togs också fram råd och rutiner för hemarbete. Det köptes även in så kallade hemmakit som innebär att medarbetarna får låna hem en stor skärm och tangentbord.

Arbetet med att undersöka och skapa förutsättningar för chefer inleddes under året i ett kommungemensamt projekt, finansierat till viss del av utomstående aktör, med hjälp av den forskningsbaserade metoden Chefoskopet som mynnar ut i en kartläggning av chefernas förutsättningar.

Inom socialförvaltningen har det blivit lättare att rekrytera och bibehålla medarbetare. Till exempel har man under året tagit bort alla konsulter och har nu mer egen personal inom myndighetsutövningen.

Personalomsättningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen har ökat något.

Målet uppnåddes delvis trots nödvändiga omprioriteringar i verksamheten med stort fokus på att säkerställa en god arbetsmiljö med de förändrade förutsättningar som panedmin inneburit.

Delaktighet:

3	Kommunen ska eftersträva högt arbetsdeltagande och möjliggöra sysselsättning efter förmåga.			Ej uppnått

Målet för året av andel inskrivna på AME som haft praktikplats var 30 %. Resultatet blev 19 %. Insatserna har i stor utsträckning handlat om att påbörja och starta olika åtgärder för att öka deltagandet på lång sikt. Totalt 48 personer har varit inskrivna hos AME under 2020. Under 2019 var 83 personer inskrivna hos AME.

Till stor del är det som socialnämnden föresatt sig göra genomfört men arbetet har inte framskridit så långt som var tänkt på grund av coronapandemin. AME:s möjlighet att ordna praktikplatser har påverkats av covid-19 och de begränsningar som den har medfört när det kommer till arbetsplatsernas möjligheter att ta emot individer för olika typer av praktik och arbetsträning. Andelen personer som har haft praktikplats under året är därför lägre 2020 än tidigare år och når inte uppsatt mål.

DUA (delegation för unga och nyanlända) är en överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen, Borås stad och övriga sjuhäradskommuner om att samverka för att hitta sysselsättning till målgruppen. DUA-överenskommelsen bygger på att kommunerna tar fram lokala ”jobbspår” för unga och nyanlända som står långt från arbetsmarknaden och överenskommelsen har vidareutvecklats till att omfatta alla unga och/eller nyanlända som har behov av stöd, och samverkan med fler kommuner. Arbetet med den delregionala projektplanen har försenats på grund av covid-19 pandemin och planen var färdigställd först i oktober 2020. Några effekter har den nya överenskommelsen har inte kunnat ses ännu.

Socialnämnden har under året inlett den dialog med extern part kring idéburet offentligt partnerskap (IOP) i syfte att finna fler praktikplatser och/eller sysselsättning. Socialnämnden har även tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden påbörjat samverkan för att undersöka möjligheterna till återbruk.

Under året har en kartläggning av vilka individer som skulle kunna vara aktuella för en kommunal stödanställning genomförts. Tillsammans med HR-avdelningen har ett stödmaterial för olika typer av stödanställningar tagits fram. Verksamheten kommer under 2021 att fortsätta arbetet med att utveckla arbetet med stödanställningar och ser även över möjligheter till externa samarbetspartners i frågan.

Trygghet, uppväxt och åldrande:

4	Invånarna i kommunen ska uppskatta att bo i hela kommunen. - Invånarna ska känna sig trygga. De ska ha frihet att välja boende i livets alla skeenden.		Delvis	

Kommunen tappar i öppna jämförelser avseende trygghet från plats 9 till 25, vilket ändå måste anses som en hög placering.

I slutet 2020 genomförde kommunerna i Sjuhärad i samarbete med polisen en trygghetsundersökning. Alla som bor, jobbar eller spenderar fritid i Bollebygd hade möjlighet att besvara enkäten. 70 % svarar att de känner sig mycket trygga eller trygga i Bollebygd. 20 % svarar att de varken känner sig trygga eller otrygga och 10 % uppger att de känner sig otrygga eller mycket otrygga. Resultatet visar på att man upplever Bollebygd som en trygg kommun

Flera insatser har inte kunnat genomföras enligt plan med anledning av Covid-19. Till exempel fick Schools out ställas in, men det gjordes andra insatser för att få till en trygg och bra skolavslutning. Tillsammans med föreningar, nattvandrarna och Europa Direkt Sjuhärad anordnades spridda aktiviteter i form av grillning, handboll, tipspromenad mm. Ungdomsgården Krafthuset bemannandes med vikarier och

ungdomsutvecklarna åkte till de platser i kommunen där ungdomarna samlades för att finnas till som trygga vuxna. Nattvandrarna var aktiva med flera vandringsgrupper under hela kvällen.

Kommunen saknar såväl aktuell Översiktsplan som Bostadsförsörjningsprogam. Arbetet med att ta fram dessa påbörjades under året.

Översiktsplanen har en viktig vägledande funktion. Översiktsplanen ger en bred och tidig information till kommuninvånarna, företag och organisationer om hur kommunen ser på utvecklingen av olika delar i kommunen samt visa hur kommunen arbetar med sin fysiska planering för att nå de nationella miljömålen och gällande miljökvalitetsnormer. Översiktsplanearbetet ska användas som ett av verktygen som behövs för att bli en långsiktigt hållbar kommun.

Målet anses delvis uppnått då flertalet av de insatser som planerats visar att man uppnått målet helt eller delvis. Någon enstaka insats har ej nått måluppfyllelsen.

5	Invånarna ska känna förtroende för kommunens samhällsservice.		Delvis	

SCBs medborgarundersökning Nöjd-Medborgar-Index (NMI) visar att kommunen hamnar på ett index på 51, vilket är godkänt. Index under 40 är ”inte godkänt” och index över 55 är ”nöjd”. Utvecklingsområden för kommunen, om kommunen vill öka NMI, är bland annat idrotts- och motionsanläggningar, gator och vägar, miljöarbete och kultur. Däremot är invånarna mindre nöjda med inflytandet i Bollebygds kommun, där index bara når upp till 36, vilket är något sämre än genomsnittet i landet.

Då det inte finns få relevanta insatser och indikatorer på vare sig KF eller nämndsnivå är det svårt att följa upp målet. Brukar-, kund- och medborgarundersökningar har inte genomförts eller redovisats i den utsträckning att resultat kan utläsas.

6	Eleverna i Bollebygds kommun ska ha uppnått fullföljda studier (fullgjorda gymnasiestudier)			Ej uppnått

Kommunen bedriver bara gymnasieutbildning för elever som går introduktionsprogrammet, övriga plaster köps av andra kommuner eller av friskolor. Inför hösten 2020 hade alla elever en plats på gymnasieskola.

Andelen elever med examen eller studiebevis inom 4 år har minskat från 89,0 till 78,5 % jämfört med 2019 Andel gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet har minskat från 59.8 till 55,9 %

Betydelsefullt för eleverna på gymnasiet är att Bollebygds kommun har en bra grundskoleutbildning. Då Bollebygds kommun inte har något eget gymnasium finns det svårigheter med att stödja och följa upp eleverna på individnivå.

Insatser som varit betydelsefulla under året är bland annat projekten Plug Innan och En skola för alla betonar vikten av närvaro som grund för lärandet. Projektet En skola för alla har visat på ett lyckat resultat då man har arbetat med att stödja ungdomar i övergången mellan grundskola och gymnasiet. Plug Innan varade fram till september 2020 och avslutades med en spridningskonferens, medan En skola för alla har ansökt om nya projektmedel för fortsatt arbete.

Kommunen har deltagit i VI-projektet, ett arbete med ungdomar upp till 24 år som inte lyckats med vanliga gymnasiestudier och där man kan erbjuda fler utbildningsalternativ för att ungdomarna ska kunna se möjligheter att gå vidare för att få kunskaper motsvarande gymnasiekompetens eller liknan

Utbildningsnämnden bedömer att målet inte är uppnått.

Miljösmart kommun:

7	Kommunen ska efterleva av kommunen uppsatta miljö- och hållbarhetsmål.			Ej uppnått

Det finns inga miljö- eller hållbarhetsmål uppsatta i kommunen vilket gör att målet inte går att bedöma.

Under året tog Kommunfullmäktige beslut om en hållbarhets- och en miljöpolicy. Dessa ska ses som ett första steg mot att ta fram och implementera miljö- och hållbarhetsmål i kommunen. En kontakt har etablerats med Miljöbron som har varit och kommer att fortsätta vara kommunen behjälplig i att analysera var kommunen befinner sig i sitt hållbarhetsarbete samt under våren 2021 finnas som stöd och processpartner i framtagandet av hållbarhets- och miljömål.				
God ekonomisk hushållning:				
8	Det ekonomiska resultatet ska över mandatperioden motsvara 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.			Ej uppnått
Kommunens resultat 2020 var ett överskott med 20,0 mnkr, det motsvarar 3,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatet 2019 var ett överskott med 0,4 procent. Målet anger att det är resultatet över mandatperioden som gäller. För att nå målet om 3 procent för mandatperioden så krävs resultat i nivån 24 mnkr för vardera 2021 och 2022. I budget 2021 är resultatet 4,6 mnkr för 2021 och 11,0 mnkr för 2022 vilket gör att målet inte bedöms att nås.				
9	Minst 40 % av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar finansieras med egna medel över mandatperioden.	Uppnått		
Skattefinansierade investeringar och exploateringar uppgick till 19,6 mnkr 2020. Resultatet ihop med avskrivningarna uppgick till drygt 47 mnkr vilket innebär att samtliga av dessa investeringar har kunnat finansieras med egna medel. För 2019 nåddes också målet med bred marginal. Investeringsramen i budgeten för 2021 är 129,5 mnkr och för 2022 är det 213,5 mnkr. Det är den nya grundskolan ihop med en ny förskola som gör att ramen är så stor. Det är även budgeterat med strategiska markinköp på 20 mnkr för samtliga av åren 2021-2023. Totalt sett över mandatperioden så kommer investeringarna i sådana fall landa på drygt 386 mnkr medan resultatet ihop med avskrivningarna blir knappt 108 mnkr, det ger en självfinansiering på 38 procent och målet nås då inte. Sett i backspegeln för de senaste åren så blir investeringarna aldrig så höga som budgeterat. Av olika anledningar är dessutom den nya grundskolan försenad och väldigt lite tyder på att investeringarna under 2021 hamnar så högt som 129,5 mnkr. Därför får man anse att målet om minst 40 % kommer att nås.				

Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen

Av 9 mål bedömer kommunstyrelsen att ett mål uppnås, 4 uppnås delvis och 4 mål uppnås ej.

Gemensamt för flera av målen som delvis nås är att de visar på en ambition eller viljeinriktning snarare än att vara mätbara mål. Det innebär att det är väldigt svårt att på objektiva grunder bedöma måluppfyllelsen utan istället görs en bedömning av de insatser som gjorts under året. För flera av målen gäller att planerade insatser under året inte genomfördes p.g.a Corona vilket bidrar till en sämre måluppfyllnad. Bland målen kan det även vara så att vissa delar uppfylls och tyder på ett gott resultat men andra uppfylls inte, vilket då också bedöms som att målet är delvis uppfyllt. Ett exempel på det är mål 1 där Bollebygd tappar över 100 placeringar i svenskt näringslivs ranking, men det har samtidigt nåddes målet avseende nyetablerade företag redan under kvartal 3, vilket tyder på att det ändå finns goda förutsättningar att bedriva näringsverksamhet i kommunen.

Bland de mål som inte uppfylls har Corona haft en stor inverkan på ett av målen. Det gäller inte minst mål 3 som rör ökat arbetsdeltagande genom att bl.a. anordna och förmedla praktikplatser vilket har försvårats kraftigt till följd av pandemin. För mål 6 som rör fullgjorda gymnasiestudier kan dock resultatet inte förklaras av Corona. För mål 7 klimatsmart kommun, finns egentligen uppställda miljö- och hållbarhetsmål. Under året togs dock både miljö- och hållbarhetspolicys fram vilket ger goda förutsättningar att ta fram och arbeta med detta mål under 2021.

Det enda mål som bedöms som uppnått är ett av kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning där målet är att 40 % av investeringarna under mandatperioden 2019-2022 ska vara självfinansierade. Det andra målet för god ekonomisk hushållning att resultatet ska motsvara 3 % bedöms inte nås under mandatperioden.

Verksamhetsberättelser

Barn och utbildning

Utbildningsnämnden är huvudman för all verksamhet inom skolväsendet och bibliotek i Bollebygds kommun samt för föreningsbidrag.

Den totala sjukfrånvaron i förvaltningen har stigit sedan 2019 med 2,6 procentenheter. Långtidssjukskrivningarna har minskat med cirka 3,9 procentenheter. Ökning av sjukfrånvaron när det avser den korta har ökat i samtliga åldersgrupper och beror såklart på de restriktionerna som funnits under större delen av 2020: stanna hemma även vid milda symptom. Få av utbildningsförvaltningens medarbetare kan arbeta hemifrån. All frånvaro har ökat under 2020 i förvaltningen, vård av sjukt barn, semester och smittbärarpenning. Pandemin har sedan mars överskuggat alla utmaningar. I förvaltningsberättelsen står det mer om detta.

Utbildningsnämnden gick in i året med många och betydande utmaningar framför sig, framförallt ekonomin, att möta behov inom beslutade ekonomiska ramar, att trygga balansen mellan krav och resurser för att arbetssituationen ska vara rimlig för våra medarbetare.

Resultatet för året var ett överskott på 7,5 mnkr för utbildningsnämnden. Anledningen till överskottet var främst effekterna av rådande pandemi såsom exempelvis ersättning för sjuklöner (2,6 mnkr) under året, stor sjukfrånvaro samt frånvaro för vård av sjukt barn men få vikarier. Även tillskott för grundsärskolan som tyvärr ej kunnat användas som det var tänkt av olika anledningar bidrar till överskottet.

Lönekostnaderna är lägre än budgeterat 2020 och även jämfört med 2019 trots att nämnden har haft 10 fler anställningar (coronavikarier) för att täcka upp vid den höga frånvaron. Men frånvaron har varit mycket hög.

Under 2018 genomfördes ett intensivt arbete för att förbereda för Fjällastorpskolan. Det är planerat för förskola, skola och samlingssal, dock pausades arbetet under 2019. 2020 har arbete ägnats åt att planera för provisoriska lokaler i avvaktan på den permanenta lösningen. Grundsärskolan får en permanent lös ning vilket är glädjande. De behov kring lokaler som nämnden flaggat för kvarstår. Förutom arbetet med de provisoriska skollokalerna så pågår en lokaliseringsutredning för ny förskola i Olsfors så att skolan kan ta Sörån i anspråk.

Förskola

Årets verksamhet

På grund av den rådande pandemin har arbetet inte kunnat utföras som det var planerat. Det har varit en stor frånvaro både hos medarbetare och hos barn under stora delar av året. Den 16 mars 2020 beslutade utbildningsnämnden att tillfälligt ändra nämndens regler för förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem. Ändringen innebar att barn som hade rätt till plats i förskola på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös och arbetssökande inte hade rätt till plats i förskola som drivs av Bollebygds kommun. Beslutet gällde från och med den 17 mars 2020. Beslutet förlängdes vid flera tillfällen och gällde fram till och med den 3 juli 2020. Bakgrunden till beslutet var den höga smittspridningen av covid-19. Trots att beslutet saknade lagstöd och innebar en inskränkning av vissa barns rätt till förskola bedömdes det nödvändigt för att klara personalförsörjningen och arbetsmiljöansvaret inom verksamheten. En konsekvens av att dessa barn inte varit på förskola under flera månader är en del av barnen behövde extra inskolning när de kom tillbaka till förskolan. Personalen behöver även arbeta särskilt mycket med att skapa/återskapa trygga relationer med dessa barn.

Förutom beslutet om 15-timmars barnen har verksamheterna fått prioritera att skapa en hållbar organisation och lösa det dagliga arbetet så bra som möjligt med fokus på omsorg och tillsyn. Detta har påverkat det systematiska kvalitetsarbetet i stor utsträckning där de flesta planerade insatser och aktiviteter inom identifierade utvecklingsområden har fått ställas in. Det har även påverkat den planerade undervisningen som inte har kunnat genomföras i den utsträckning som skollagen och läroplanen för förskolan säger.

Några nyckeltal

Antal	2018	2019	2020
Antal barn i förskola*	541	523	512
Antal barn i pedagogisk omsorg	14	9	
Andel av anställda med förskollärarexamen	56%	52%	**
Antal barn per årsarbetare	6,1	5,5	**

* Inklusive köpta, ej sålda.
** Uppgifter för 2020 finns inte tillgängliga ännu

Framtida utveckling

Även 2021 kommer att präglas starkt av Coronapandemin. Ytterligare ett digitalt år eller i alla fall en digital vår är det som planeras för. Verksamhetsmöten under våren 21 kommer att ägnas åt en digital kommunövergripande fortbildning i Takk för all tillsvidareanställd personal.

Förskolan ser att det finns flera barn med omfattande stödbehov. Tidigare upptäckter och större kunskap gör att andelen ökar. Detta ställer krav på förskolan. Det finns ett ansvar och ett behov att kunna möta och skapa bästa tänkbara förutsättningar för alla barn. Ett bekymmer är de stora barngrupper som finns i förskolorna. Många relationer är sällan bra för något barn. Arbetet med anknytningspedagogiken är en viktig faktor och det är ett fortsatt utvecklingsområde.

Under andra halvåret återskapas ledningsorganisationen med fyra rektorer igen. En styrka i förskolans verksamhet är rektorernas samarbete och gemsamma tänk för likvärdigheten i kommunens förskolor.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020			2019
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
Förskola	−61 616	−64 187	4 571		−60 767

Förskolan redovisade ett överskott på 4 571tkr. Verksamheten har lägre barnantal än budgeterat och ska genom det visa ett överskott. Coronapandemin har, liksom för flertalet av utbildningsnämndens verksamheter, ytterligare utökat det överskottet. Verksamheterna har haft få barn, många ordinarie medarbetare sjuka och full eller delvis ersättning för dessa samt färre vikarietimmar. Kommunen säljer färre och köper färre förskoleplatser än budgeterat vilket är ett led i att barnantalet minskar men också att preferensen verkar ha svängt till förskoleplats i hemkommunen.

Några nyckeltal

	2018	2019	2020
Meritvärde (17 ämnen)	248	239	225
Antal elever i skola*	1 281	1 310	1 311
Antal elever per lärare	11,5	11,9	i/u
Lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, andel	78,7 %	73,4%	i/u
Antal barn i fritidshem	525	544	542
Antal elever/årsarbetare i fritidshem	20,0	21,3	i/u
Andel pedagoger med högskoleutbildning på fritidshem	54,2 %	43,7%	i/u
Antal elever grundsärskola	4	8	11

*inkl köpta, ej sålda. Snitt helår. Exkl. grundsärskoleelever
i/u innebär att uppgift ännu inte finns för 2020

Nettokostnaderna har ökat med 1,4 procent jämfört med 2019 och berodde till största del av ökade inköp. Personalkostnaderna har ökat med 0,2 procent inkl. löneökning 2020 samtidigt har barnantalet minskat med 2,1 procent. Detta motsvarade 11 barn.

Förskoleklass, grundskola och fritidshem

Årets verksamhet

Pandemin överskuggar allt arbete som skett under 2020. Bollebygds lärare och annan personal gör ett fantastiskt arbete varje dag tillsammans med barn och elever samt deras vårdnadshavare. Dock har det ställs höga krav på alla och utmaningarna har varit många detta år. Under 2020 infördes en ny lag och en tillfällig förordning som syftar till en flexibilitet i skolverksamheten under Coronapandemin.

Nämnden ser att behoven av åtgärder för barn och elever med omfattande behov av stöd och service är fortsatt stora. Alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Om skolan har sett över organisationen runt eleven och märker att det inte räcker ska extra anpassningar göras. Det är stödinsatser som oftast kan ske inom ramarna för den vanliga undervisningen. Dock finns ett fåtal elever med genomgripande behov av stöd som inte kan lösas inom ramen för den vanliga undervisningen. Det är elever som med anledning av sjukdom eller funktionsnedsättning har betydande svårigheter i den dagliga livsföringen.

Framtida utveckling

Den rådande pandemin och de förändrade förutsättningarna som det för med sig påverkar allt arbete i skolan även under 2021. Bl.a. har skolverket beslutat att ställa in vårens nationella prov, förutom proven i årskurs 3 i grundskolan. Skolorna förväntar sig och förbereder för en fortsatt svår tid med hög personalfrånvaro och en verksamhet som ständigt måste förändras och riskbedömas ur smittsäkerhetssynpunkt. Även det planerade införandet av nya kursplaner i grundskola och gymnasieskola har skjutits upp ett år pga. de hårt belastade verksamheterna. Att hålla ut och hålla i ytterligare ett halvår eller ett år. Bollebygd kommun utvecklar grundsärskolan och kommer under 2021 att starta upp i lokaler på Bollebygdskolan F-3. Det finns behov att säkerställa de ekonomiska förutsättningarna även för framtiden. Under 2021 kommer en provisorisk paviljonglösning göras på befintlig skolgård vid Bollebygdskolan i avvaktan på en permanent lösning. Det finns en brist på specialpedagogisk kompetens på skolorna och det är en kompetensförsörjningsutmaning. Arbetet för elever i omfattande behov av stöd behöver struktureras och utformas med stöd i den forskning som finns. Arbetet med att främja skolnärvaron är prioriterat och den absolut viktigaste delen för att ge alla barn/elever samma möjligheter att lyckas. Matematik är ett identifierat utvecklingsområde.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020			2019
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
Intäkter	-20 504	-20 399	-105		-18 514
Grundskola	-128 209	-125 952	-2 257		-130 566
Grundsärskola	-6 509	-10 272	3 763		-2 089
Totalt	**-155 222**	**-156 623**	**1 401**		**-151 169**

Fritidshem redovisade ett resultat på -105 tkr för helåret. Nettokostnaden har ökat jämfört med föregående år med 10,7 procent. Ökningen kan bero på att det gjorts omfördelningar i personalkostnader mellan fritidshem och grundskola. Elevantalet var nästan oförändrat, det var i snitt två elever färre 2020 än 2019.

Verksamheten grundskola redovisade ett resultat på -2 257 tkr och grundsärskola ett överskott med 3 763 tkr. Detta är första gången grundsärskolans resultat är separerad från grundskolan i redovisningen och då man tidigare inte alltid separerat kostnaderna på rätt verksamhet får resultaten för jämförelse ses ihop. Överskottet för dem gemensamt är 1 504 tkr och nettokostnaden har ökat med 1,6 procent. Elevantalet har ökat med 0,3 procent. Personalkostnaderna har ökat med 0,4 procent. Det som har ökat är inköp och beror främst på strategiska inköp gjorda i slutet av året med inriktning på grundsärskolan. Inköpen har möjliggjorts p.g.a. tillskottet i välfärdssatsning på 2 400 tkr som tillkom efter apriluppföljningen samt det tillskott på 3 000 tkr som tillfördes grundsärskolan i september. Då det sista tillskottet kom sent under året och pandemin försvårat möjlighet till kurser och vidareutbildning har förvaltningen gjort strategiska inköp till främst grundsärskolan under slutet av året.

Köpt grundskoleverksamhet har minskat stort med drygt 1 200 tkr eller 5,8 procent. Detta kan tyda på en preferens mot utbildning i hemkommunen under pandemin liksom för förskolan.

Personalkostnaderna är fortsatt högre än budgeterat för grundskolan och beror på antalet elever med omfattande stödbehov samt att antalet elever i grundsärskola fortsätter öka, liksom för övriga kommuner i närområdet och riket. Den högre kostnaden för särskoleeleverna har tidigare tagits från grundskolans ram utöver de budgettillägg som nämnden erhållit för grundsärskolan under året. För elever med omfattande stödbehov är särskilda undervisningsgrupper och en-till-en stöd kostnadsdrivande. Skolorna upplever att det är svårt att göra ytterligare besparingar pga. de begränsningar som storleken på klassrummen utgör samt den generella lokalbristen. Nettokostnaden för fritidshem, grundskola och grundskola gemensamt har ökat med 2,7 procent och elevantalet minskat med -0,5 procent eller en elev jämfört med föregående år.

Gymnasieskola

Årets verksamhet

I april 2020 hade Bollebygds kommun 348 elever på gymnasieskola eller motsvarande kurser på folkhögskola. 3 elever gick på gymnasiesärskola. I oktober 2020 går 350 elever och 5 på gymnasiesärskola.

Bollebygds kommun har största antalet elever på kommunala och fristående gymnasier i Borås stad, därefter på Hulebäcksgymnasiet i Härryda kommun. Ca 50 elever går på olika gymnasieskolor i Göteborg, Alingsås, Lerum, Kungsbacka, Mark, Svenljunga, Tomelilla, Ljungbyhed och i Karlstad. Eleverna i gymnasieskolorna har till stor del bedrivit fjärr- eller distansundervisning under 2020 med anledning av pandemin.

Några nyckeltal

Antal	2018	2019	2020
Antal elever i gymnasieskola	332	372	369

Typ av utbildning, procent	2018	2019	2020
Yrkesförberedande	36	43	47
Högskoleförberedande	64	57	53

Några nyckeltal

		2018	2019	2020
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning hemkommun, genomsnitt	Bollebygd	13,9	14,3	13,9
	Riket	14,3	14,4	14,4
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	82,9	73,1	77,3
	Riket	71,7	71,8	71,5
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	82,2	89,0	78,5
	Riket	78,6	78,1	77,9
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	54,9	52,7	55,5
	Riket	54,4	54,6	54,3

Framtida utveckling

För vissa av gymnasieskolans program har inriktningar, programfördjupningar och ämnen reviderats. Ämnesplanerna i matematik, engelska och moderna språk har också reviderats. De flesta förändringar skulle ha börjat gälla från den 1 juli 2021. Dock har detta skjutits upp ett år pga. pandemin.
Coronasituationen har varit omvälvande och självfallet har den inneburit många ansträngningar för gymnasieskolans elever. Då pandemin fortsätter så finns en del svårigheter för gymnasieskolorna då tex inte alla moment kunnat genomföras.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020		2019
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Gymnasieskola	-42 428	-43 902	1 474	-40 174

Verksamheten gymnasieskola redovisade ett resultat på 1 474 tkr för helåret. Nettokostnaderna har ökat med 5,6 procent jämfört med 2019 och elevantalet har minskat med 0,8 procent. Det är kostnader för köpta gymnasieplatser som ökat med drygt 2 000 tkr. För 2020 utökades ramen till gymnasiet internt
för att täcka för de ökade kostnaderna och elevvolymerna. Medlen togs jämt fördelat från övriga verksamheters ramar. Det tycks också som att kostnaden för utbildningarna ökat alternativt har eleverna valt dyrare program jämfört med 2019.

Vuxenutbildning

Årets verksamhet

Kommunal vuxenutbildning består av SFI (svenska för invandrare), grundskolekurser, gymnasiekurser och gymnasial yrkesutbildning. Kommunal vuxenutbildning bedrivs inte i Bollebygds kommun, men kommunen är medfinansiärer till regionens gemensamma arbete med gymnasial yrkesutbildning, BR-Vux. Där finns hela Boråsregionen representerad och de kommuner som bedriver vuxenutbildning i egen regi kan anordna kurser inom BR-Vux och då kan alla deltagande kommuner skicka sökande till den kursen. Bollebygds kommun köper all annan vuxenutbildning från andra huvudmän, företrädesvis Borås stad som många sökande har lätt att ta sig till. Bollebygds kommun köper även från den utbildningsanordnare som den sökande önskar gå hos, om det skulle passa bättre med t ex arbete eller andra studier.

Antalet sökta och beviljade kurser med interkommunal ersättning är högt i förhållande till antalet som Bollebygds kommun faktureras för. Att det är så beror på att inte alla som söker en kurs kommer med på kursen, eller väljer att inte starta kursen. Kommunen vet alltså inte hur många av de som söker som man kommer att få betala för. Detta gör att det är svårt att lägga budget för vuxenutbildningen. Kurser som ger en grundläggande behörighet, dvs grundskole- och gymnasiestudier är Bollebygds kommun skyldig att säga ja till. Likaså att läsa svenska för invandrare, SFI. Gymnasial yrkesutbildning inom BR-vux bekostas genom statsbidrag.

Antal	2019	2020
Sökta och beviljade kurser	95	185
Fakturerade kurser	16	30

Grundskola, gymnasium och gymnasiala yrkeskurser.

Antal per månad	2019	2020
Januari	36	32
April	28	23

SFI, antal personer

Bollebygds kommun deltar i en satsning på VO-college tillsammans andra kommuner där syftet är att motivera fler att utbilda sig inom vård och omsorg. Det innebär att Bollebygd också säger ja till dessa yrkesutbildningar, men är restriktiva till allt annat som ligger utanför BR-vux kursutbud. SFI har minskat något, men antalet personer som söker och läser grundskolebehörighet, gymnasieämnen och gymnasiala yrkeskurser har så gott som fördubblats sedan 2019. Det stämmer väl överens med de förväntade nationella siffrorna.

Antal	2017	2018	2019
Elever i kommunal grundläggande vuxenutbildning	16	14	15
Elever i kommunal gymnasial vuxenutbildning	117	102	151
Elever i SFI-utbildning	0	0	36
Elever i särvux	2	2	2

Grundskola, gymnasium och gymnasiala yrkeskurser.

Framtida utveckling

Vuxenutbildningen spelar en avgörande roll för flera stora samhällsutmaningar, som nyanländas etablering, individers möjlighet att byta yrke och kompetensförsörjningen till arbetslivet. Det är i dagsläget fler i riket som studerar inom kommunal vuxenutbildning än inom gymnasieskolan. Mycket talar för att fler personer kommer att studera inom vuxenutbildningen de kommande åren, inte minst på grund av följderna av rådande pandemi. Även om situationen är påfrestande för vissa branscher i nuläget finns många bristyrken där behovet av utbildade är och framöver kommer vara stort. Många kommer att behöva vuxenutbildningen för att omskola sig eller komplettera sin utbildning. Det finns också ett stort behov på arbetsmarknaden av yrkesutbildade på gymnasial nivå.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020		2019
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Vuxenutbildning	-3 843	-2 746	-1 097	-3 289

Verksamheten vuxenutbildning redovisade ett resultat på -1 097 tkr för helåret. Det är minskat antal i SFI- utbildning som är berättigade till schablonersättning från Migrationsverket. Det tyder på att individerna som tidigare gått SFI och som haft schablonersättning nu vidareutbildar sig inom andra delar av vuxenutbildningen såsom grundläggande- och gymnasial utbildning eller påbyggnadsutbildning.

Verksamheten antydde i delårsrapporten att antalet ansökningar har och kunde komma att öka ännu mer på hösten på grund av Coronapandemin och rådande konjunkturläge . Verksamheten har gjort prioriteringar vid beviljningar utifrån budget och lagstiftning.

Område funktionsnedsättning

Årets verksamhet

I april månad gick socialförvaltningen från att drivas av två förvaltningschefer, med ansvar för området äldreomsorg respektive funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorg, till att drivas av endast en förvaltningschef med ansvar för hela socialförvaltningens område. Verksamheten har dessutom påbörjat en omorganisering och det pågår ett arbete med att skapa bättre förutsättningar för medarbetarna med cheferna inkluderade. Det handlar bland annat om att förtydliga uppdrag och förbättra det administrativa stödet för chefer. Daglig verksamhet har under året flyttat till nya lokaler på Hembygdsvägen. Den tidigare utspridda verksamheten har nu inrymts i en lokal.

Framtida utveckling

Det behövs fler platser inom boende med särskild service, både med inriktning autism och med en allmän inriktning. Kommunen köper idag platser för att täcka behovet, men underlag är tillräckligt för att bygga ett boende till för att kunna ge plats på hemmaplan. Planering pågår med att förverkliga detta. En verksamhet för korttidsvistelse behöver utvecklas. Vidare så behöver verksamheterna inom funktionsnedsättning utvecklas för att täcka in fler grupper av personer med särskilda behov. Även ett ökat stöd för anhöriga behöver utvecklas. Utveckling av ledarskapet behövs för att förverkliga ett nära och coachande ledarskap, det vill säga frigöra tid för chefer att leda sin verksamhet nära sin personal och brukare. Verksamheten kommer att arbeta med att kvalitetssäkra processer, skapa tydlighet med riktlinjer och rutiner

Verksamheten redovisade ett överskott med 1 087 tkr. I avsnittet för driftredovisning beskrivs några orsaker.

Några nyckeltal

Antal	2018	2019	2020
Boende vuxna och barn/unga	18	19	20
Daglig verksamhet	27	31	33

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020		2021
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Funktionshinder	-45 010	-46 097	1 087	-51 728

Äldre

Årets verksamhet

Covid-19-pandemin har inneburit mycket arbete, som inte var planerat, vilket har lett till att mycket annat angeläget arbete har fått stå åt sidan, bl.a. arbetet med verksamhetsmålen. Socialförvaltningen gick tidigt upp i stabsläge för att snabbt arbeta fram åtgärder för att skydda både brukare och personal i brukarnära arbete. Bollegårdens äldreboende stängde för besökare den 10 mars. Socialförvaltningen har nu rutiner för att möta ett större utbrott av smitta. I slutet av december blev de första boende på Bollegården smittade och ett besöksförbud infördes igen, med tillstånd från länsstyrelsen. Oron hos brukarna har varit och är stor och det är svårt för de boende på Bollegården att inte kunna ta emot besökare i sina egna hem.

Sjukfrånvaron var trots pandemin lägre än föregående år, men högre än förväntat före pandemins intåg. Total sjukfrånvaro 2020 var 11,9 procent, föregående år var den 12,9 procent. Mycket talar för att den lägre sjukfrånvaron beror på det nära och coachande ledarskapet som infördes under våren 2020.
Verksamheten har under året fördjupat arbetet kring vision och värdeord med fokus på ett professionellt bemötande.

Psykisk ohälsa hos äldre ökar och så även före pandemin, och restriktionerna och rekommendationerna om fysisk distansering har ytterligare förvärrat problemen med till exempel ensamhet. Äldreomsorgens planer på en så kallad äldremottagning i samverkan med Närhälsan stoppades av pandemin. Den förebyggande verksamhetens aktiviteter har till stora delar ställts in under året. Nytt är dock att det nu finns en anhörigkonsulent inom äldreomsorgen som står i begrepp att starta upp sin verksamhet med bland annat utbildningar, individuellt stöd och vägledning för personal.

Resultatet av den, under 2019, genomförda analysen av chefers arbetsmiljö ledde fram till ett koncept som idag kallas gemensamt ledarskap, i projektform. Projektet har pågått under hela 2020. Det gemensamma ledarskapet som är nära och coachande gör att det i det närmaste alltid är minst en chef på plats fysiskt. Det skapar möjligheter till direkt återkoppling i samband med att arbetet utförs på enheterna. Enhetscheferna har fått större möjligheter att vara närvarande sida vid sida med sina medarbetare i deras och de boendes vardag.

Framtida utveckling

Planering för uppförande av ett nytt äldreboende är påbörjad. Fördjupat arbete och en utveckling av det professionella bemötandet kommer att genomföras i hela äldreomsorgen. Utveckling av det nära och coachande ledarskapet ger förutsättningar till utveckling av ett hälsosamt medarbetarskap genom bland annat arbete med hälsosamma scheman, tätare uppföljning mellan chef och medarbetare, samt ökad chefsnärvaro i vardagen vilket ökar tydlighet, stabilitet och kontinuitet. Den förebyggande verksamheten kommer att utökas med ett specialteam för psykisk hälsa och demens som främst ska fungera som stöd till omsorgspersonalen som i sin tur ger stöd till brukare och anhöriga. Äldreomsorgslyftet, som är en statlig satsning för grundutbildning av personal inom äldreomsorg, kommer att fortsätta. Äldreomsorgslyftet finansieras delvis av statliga medel.

Några nyckeltal

	2018	2019	2020
Procentuell beläggning demens	96%	98%	100%
Procentuell beläggning somatisk	95%	102%	98%
Procentuell beläggning korttid	100%	93%	83%
Antal vårdtagare hemtjänst	127	133	133
Beslutade timmar hemtjänst	4 882	5 476	5 649

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020		2019
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Äldreomsorg	–93 250	–95 357	2 107	–91 471

Verksamheten visade överskott mot budget med 2 107 tkr. I avsnittet för driftredovisning beskrivs några orsaker. Nettokostnadsökning var 1,9 procent jämfört med 2019.

Stöd till individer och familjer

Årets verksamhet

Under mars månad gjorde PwC en granskning av individ- och familjeomsorgens verksamhet utifrån det ekonomiska läget. Granskningsrapporten lämnades till verksamheten under april månad och en handlingsplan utformades därefter med fokus på de rekommendationer som lämnades. I december lämnade verksamheten en återkoppling på handlingsplanen till socialnämnden och kommunstyrelsens arbetsutskott. Flertalet av åtgärderna i handlingsplanen har genomförts men då en del åtgärder är långsiktiga kommer arbetet att fortgå även under 2021.
Under hösten syntes en märkbar förändring i verksamheten för barn och unga där antalet orosanmälningar ökar och anmälningarna rör allt allvarligare situationer. Under de sista månaderna 2020 rör ca 75 procent av aktiva utredningar våld mot barn vilket kräver stora utredningsinsatser och ställer mycket höga krav på personalen, både kompetens- och resursmässigt. Det saknas evidens för att utvecklingen är kopplad till covid-19 men enligt en studie av Socialstyrelsen har antalet orosanmälningar ökat i hela riket under hösten.

Individ- och familjeomsorgen har under de senaste åren haft en mycket hög personalomsättning vilket medförde att flera tjänster fylldes av konsulter under första halvåret 2020. Verksamheten har under året arbetat intensivt med rekrytering och strukturering för att kunna tillsätta egen personal. Insatserna har gett önskat resultat och i oktober avslutades det sista konsultuppdraget vilket innebär att individ- och familjeomsorgens verksamhet bedrivs helt utan konsulter för första gången på minst 10 år. För att även fortsatt stärka stabiliteten infördes under hösten en tillfällig organisation med verksamhetschef, organisationen gäller till och med 31 december 2021.

Som nämndes i 2019 års årsredovisning skulle arbetet under 2020 fokuseras på uppföljning av beslut för att säkerställa att korrekta insatser gavs. Detta arbete påbörjades i april 2020 efter att ny ledningspersonal hade tillsatts och har gett mycket stor effekt. Vid genomgången kunde flera placeringar, såväl för vuxna som för barn, avslutas och hemflytt ske. Sett till året totalt har antalet familjehemsplaceringar av barn och unga ökat med ca 20 %, majoriteten av dessa är dock korta placeringar och mot bakgrund av den översyn som gjorts bedömer verksamheten inte att antalet placeringar kommer fortsätta öka. Av det totala antalet placeringar under de senaste två åren är 12 st. s.k. uppväxtplaceringar, det vill säga placeringar som beräknas bestå under lång tid. Antalet dygn som barn och unga har varit placerade på HVB-hem har minskat markant under 2020 jämfört med 2019, minskningen beror framförallt på att äldre beslut setts över och insatserna har justerats för att passa aktuella individer bättre.

Placeringar av vuxna på grund av missbruk har ökat under 2020, detta beror främst på att verksamheten valde ta beslut om flera mycket långa placeringar i början av året. Dessa har dock kunnat avslutas under andra halvåret och året avslutas utan några placeringar externt. Verksamheten har påbörjat utveckling av kommunal öppenvården inom ansvarsområdet, vilket kommer fortsätta under 2021 då resursenheten också fått en ökad budget efter omfördelning inom individ- och familjeomsorgens verksamheter för att möjliggöra utvecklingen.

Av de personer som har ekonomiskt bistånd är det en mycket hög andel som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd i jämförelse med andra kommuner. Arbete har gjorts för att minska denna andel och en viss framgång har kunnat ses, trots att pandemin har gjort det betydligt svårare att få praktik.

Två av de åtgärder som PwC rekommenderade handlade om kvalitetssäkring av uttag av statistik och ekonomiuppföljning, verksamheten har arbetat mycket med dessa punkter året, bland annat har arbetssättet med den ekonomiska prognosen gjorts om och förbättrats. Under andra halvåret 2020 syntes resultat av arbetet genom att de ekonomiska prognoserna blev allt mer korrekta och korrekt statistik kunde tas ut ur systemet för att användas för analys och utveckling.

Under 2020 har pandemin påverkat hela verksamheten och vilka insatser som har kunnat utföras. Så långt som möjligt har biståndsbedömda insatser utförts digitalt och icke-biståndsbedömda insatser så som föräldrautbildningar och ungdomsgårdsverksamhet har ställts in under hela eller delar av året. Det kommer sannolikt ha konsekvenser för framtiden men det är svårt att i nuläget förutse hur det kan komma att påverka.

Framtida utveckling

Verksamheten fortsätter under 2021 att arbeta med strukturer och införande och säkrande av evidensbaserade metoder i arbetet. Den förändring som har åstadkommits genom ärendegenomgångarna kommer att följas upp och riktlinjer förändras till att korta placeringar är huvudregeln. Det ska även kompletteras med en utbyggd öppenvård där stöttande behandling kan ges på hemmaplan. Ett stort fokus för verksamheten är att arbeta med kvalificerad ekonomisk styrning där enhetschefernas ansvar för sin verksamhet har tydliggjorts och stärkts. Det är i dagsläget svårt att säga vilka effekter pandemin kommer att ha på verksamheten, det är sannolikt att en effekt kommer att ses inom försörjningsstödet där det kommer vara svårare att hjälpa personer till egen försörjning. Verksamheten arbetar på metoder för hur denna grupp ska kunna särskiljas och följas upp.

Några nyckeltal

Antal	2019	2020
Ekonomiskt bistånd, antal hushåll i snitt per månad	64	69
Placeringar vuxna missbruk (HVB+LVM) antal dagar	1 656	1 920
Placeringar barn och unga, HVB-hem antal dagar	1400	639
Placeringar barn och unga, familjehem antal dagar	21	25
Aktualiseringar	490	543
Anmälningar barn och unga **	312	417
Antal öppnade utredningar barn och unga **	312	417

*Placeringar kortare än 14 dagar har uteslutits
**Uppgifterna gäller antal anmälningar totalt oavsett om de leder till utredning.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020		2019
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
IFO, nettokostnad,tkr	-49 956	-38 786	-11 170	-47 058

Verksamheten redovisade 2020 ett underskott med -11 170 tkr.

Resultatet i verksamheten fördelar sig på underskott på myndighetsteam vuxna, barn/unga, och nyanlända. IFO:s omkostnader på grund av pandemin under året uppgick till 75 tkr. Verksamheten har fått ersatt pandemiomkostnader från staten med 48 tkr där också ersättning för sjuklöner ingår.

Nettokostnaderna ökade med 6 procent jämfört med 2019. Orsakerna till nettokostnadsökning är färre intäkter 2020 i jämförelse med 2019 gällande återsökningar från Migrationsverket. Placeringar av vuxna på grund av missbruk har ökat under 2020. Detta beror främst på beslut om flera mycket långa placeringar i början av året. Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd har i snitt per månad ökat med 8 procent jämfört med 2019. Flera hushåll som tidigare har haft delförsörjning genom ekonomiskt bistånd under året har övergått till att ha biståndet som enda inkomstkälla. Kostnaden för familjehem har ökat under året på grund av att verksamheten har arbetat med korta placeringar och då har använt sig av jourhem som har ett högre arvode. Individ- och familjeomsorgen har under året haft stor andel inhyrd personal.

Kultur och fritid

Årets verksamhet

Direktiven, från myndigheter gällande pandemin, inom området kultur och fritid har ändrats under året och man har utifrån dessa snabbt behövt korrigera verksamheter. Pandemin har gjort att mycket verksamhet har fått ställas in.

För andra året i rad har biblioteket deltagit i Boråsregionen och Sjuhäradsprojektet Gränslösa bibliotek, vilket har haft som syfte att nå nya besökare med fokus på personer med annat modersmål än svenska. Det här året har projektet gett möjlighet dels till fortbildningstillfällen för personalen, dels flera programpunkter riktade till målgruppen.

Under året har arbetet med att genomföra meröppet bibliotek i Töllsjö gått vidare med ett antal planeringsmöten, men svårighet med tillgänglighetsfrågor och ombyggnation har fördröjt processen.

På grund av pandemin blev årets upplaga av Schools out inställd och arbetsgruppen fick skifta fokus från att samla alla ungdomar på en plats till att få en så stor spridning av firande ungdomar som möjligt. Man mobiliserade vuxna i form av vuxenvandrare, föräldrar och föreningsliv som tillsammans med arbetsgruppen och fantastiska ungdomar lyckades hålla bra avstånd och få till en lugn avslutningskväll i Bollebygd.

Under året har enheten haft flera föreningsträffar med olika inriktningar. Föreningslivet i Bollebygd står för mycket av Kommunens fritidsutbud för barn och unga. En lite oroväckande tendens är att aktivitetsstödet till barn och unga minskat under året.

Verksamheten har också under året varit piloter för ett bokningssystem som kan byggas ut till ett föreningsadministrativt system som kommer att underlätta för föreningarna att ansöka om sina stöd samt lägga in bokningar och träningar i kommunens lokaler. Föreningslivet har lidit både ekonomiskt och aktivitetsmässigt under våren. Utbildningsnämnden tog under våren beslut om att betala ut aktivitetsstöd till Bollebygds föreningar med samma summa som föregående år för de som har fått ställa in sina aktiviteter på grund av pandemin. Idrottshallarna har hållit stängt under nästan hela vårterminen för att säkerställa personalbehov inom andra verksamheter samt för att hindra smittspridning i enlighet med FHM rekommendationer.

Avtalet med Härryda kulturskola har reviderats vid ett tillfälle och är nu ett löpande avtal tills någon av parterna säger upp det. Bollebygds kommun avsätter årligen 1 mkr till kulturskoleverksamheten. Kulturskolan har i år beviljats 250 tkr av statliga utvecklingsmedel för att utveckla studio och öppenverksamhet i anslutning till den frivilliga musikundervisningen.

Framtida utveckling

När det gäller framtiden kring bibliotek och mötesplatser så handlar det mycket om skapandet av nya offentliga öppna mötesplatser samt effektivisering och utveckling av redan befintliga. Det finns behov av sådana i alla kommunens delar och relativt stort är behovet i Olsfors, där det saknas både biblioteksfilial och bra mötesplats.

Det är viktigt att även blicka bortanför kommungränsen för att komma framåt. I jämförelser kring kultur och fritidsfrågor ligger Bollebygds Kommun på en nivå som har varit densamma under flera år medan andra kommuner bygger idrottsanläggningar och förlänger öppettiderna i de redan befintliga offentliga rummen. Bollebygds Kommun behöver hitta strategier för hur man kan nyttja kommunala resurser på bättre och effektivare sätt som ger ökad aktivitet, helt enkelt mer för fler.

Fritiden ska aktivera och närvara, föreningslivets möjligheter att få fler ideella ledare och plats i ändamålsenliga aktivitetslokaler är utmaningar för framtiden. Den metoden att nå framgång med att stärka föreningslivet är att hitta nya samarbetsformer.

Coronapandemi har ställt hela kultur- och fritidssverige inför en helt ny situation med en rad nya ställningstagande. Kommunens idrottshallar har mestadels varit stängda och endast utomhusidrotten har kunnat träna. Pensionärsverksamheten som annars är en av de aktivaste föreningarna har också så gott som stått still under våren.

Några nyckeltal

Antal	2018	2019	2020
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1 000 inv.	216	212	206
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0–17 år	12,9	12,9	13,5
Böcker i kommunala bibliotek, antal/inv.	4,8	4,7	4,8
Deltagartillfällen i idrotts-föreningar, antal/inv. 13-20 år	17	13	i/u

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020		2019
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Kultur och fritid	–9 633	–10 666	1 033	-9 824

Fritid och kultur redovisade ett resultat på 1 033 tkr för helåret. Överskottet beror delvis på den lägre aktivitetsgraden i verksamheten till följd av pandemin.

Nettokostnaden har minskat jämfört med föregående år med 1,9 procent.

Samhällsbyggnad

Årets verksamhet

Året inleddes med att ansöka om deltagande i regeringens satsning ”Bredbandslyftet”, detta för att få stöttning i underlag och verktyg för att se över de strategiska valen inom bredbandsområdet. Arbetet har inneburit förberedande situationsanalyser, en workshop med representanter för kommunledningen samt uppföljande möte med förslag från Bredbandsforum på områden som bedömdes vara särskilt värdefulla för Bollebygds kommun att fokusera på. Samverkansavtal med ny avtalspart för bredbandsutbyggnad tecknades därefter. Det handlar om cirka 1 000 hushåll på Bollebygds kommuns landsbygd som fortfarande saknar fiber. Styrgruppen för bredband följer arbetet.

Arbetet fortsätter med att arbeta för att förbättra gång- och cykelbanorna, vilket var en del av de förbättringsområden som framgick i enkätundersökningen Kritik på teknik. Under året har projektering av gång- och cykelväg utmed Ekedalsvägen genomförts inför byggnation under 2021.

Kommunstyrelsen har gett samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att studera möjligheterna att lokalisera skollokaler och kommunal service på befintlig byggrätt på Flässjum 13:1, Flässjum 3:135 eller Bollebygds prästgård 1:1 i Bollebygd. Detta innefattar även att lokaliseringutredningen görs för Fjällastorpskolan. Då detaljplanen inte är antagen, som möjliggör byggnation av skola, beslutade kommunstyrelsen att ge i uppdrag till samhällsbyggnadsnämnden att i samarbete med utbildningsnämnden ta fram förslag för hur man kan lösa det akuta lokalbehovet som råder fram tills det att ny skola, förskola och idrottshall kan förväntas vara klar. Arbetet har fortgått under hösten 2020. Uppdrag har i december givits samhällsbyggnadsnämnden att verkställa beslut om lektionssalar, grundsärskola samt matsal.

Lokaliseringsutredning för förskola i Olsfors är påbörjad.

Under året har Trafikverket haft ute ett underlag för samråd (det sista samrådet av totalt två) om stambanans (dubbelspårig järnväg för höghastighetståg och snabba regionaltåg mellan Göteborg och Borås) ut-

redningsområde och föreslagna möjliga korridorer. Samrådet kommer att sammanställas och sammanfattats i en samrådsredogörelse.

Under året startades arbetet med framtagande av ny översiktsplan upp. Det har under året hållts en tidig dialog samt samråd i processen. Nästa steg är utställning, då det åter finns möjlighet att lämna synpunkter.

Inom plan- och exploateringsenheten har personalomsättningen påverkat negativt under året. Vakanserna har gjort att arbetet med detaljplaner, exploateringsfrågor samt enhetens övriga arbete, tappat fart.

Samhällsbyggnadsnämnden fattade under året beslut om att Solviken skulle försäljas då inte kommunens verksamheter hade behov av eller kunde nyttja anläggningen på ett resurseffektivt sätt. Nämnden fattade även beslut om att sälja den gamla brandstationen i Bollebygd.

Hembygdsvägen har renoverats i en första etapp för att inrymma daglig verksamhet. Inflyttning påbörjades under oktober-november och inrymmer nu samtliga av Bollebygd kommuns dagliga verksamheter.

Framtida utveckling

Arbetet med översiktsplanen fortsätter.
Lokalfrågorna kommer fortsatt att vara i fokus. Ett förslag till lokalresursplan 2020-2029 har arbetats fram och kommunstyrelsen har beslutat att den ska skickas på remiss till samhällsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden och socialnämnden för att sedan färdigställas inför beslut i kommunstyrelsen samt antagande i kommunfullmäktige under våren 2021. Lokalresursplanering innebär en årlig samordning av verksamhetsplanering samt planering av kommunens lokalanvändning. Lokalresursplanens syfte är att få fram ett samlat planeringsunderlag för befintliga lokaler samt de lokaler som det finns brist på.

Vidare planering för användning av resterande lokalytor på Hembygdsvägen kommer att starta 2021.

Några nyckeltal

Antal	2018	2019	2020
Antal tillstånd till enskilda avlopp	43	71	104
Antal ansökningar om förhandsbesked, byggnation	24	14	18
Antal ärenden bostadsanpassning	38	50	45
Kostnad bostadsanpassning, tkr	2 414	3 391	1 433

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad		2020		2019
tkr*	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Samhälls-byggnad	-37 507	-40 180	3 673	-37 499

Nämnden visade överskott med 2,7 mnkr. Nettokostnaderna var i princip oförändrade. Det har varit underskott för fordonsverksamheten, kostnaderna för reparationer, självrisker m.m. har ökat. Även renhållningsverksamheten och lokalvård har visat underskott mot budget. I övrigt så är det överskott inom plan- och exploatering (vakanser) och bygg- och miljö (stora intäkter från bygglov och tillsyn). Gatuverksamheten visade också överskott då bl.a. behovet av snöröjning och halkbekämpning var lägre. Måltidsverksamheten har lyckats pressa inköpspriserna till följd av nytt avtal.

Renhållning

Årets verksamhet

Återvinningscentralen, som invigdes i slutet av 2018, har i undersökningar erhållit högt betyg av kommuninvånarna. Under 2020 har en markant uppgång av antalet besökare registrerats. På helåret så har besökarantalet gått upp 15-20 procent jämfört med 2019 års nivåer. Detta ses som ett resultat av att Återvinningscentralen är mer lättillgänglig samt att man i hela Sverige har sett ett ökat besökarantal på Återvinningscentraler tack vare den rådande pandemin. Den 1 juni började den uppdaterade avfallstaxan att gälla i kommunen. Arbetet med att ta fram en ny regional avfallsplan har tagit fart och kommunicerats på flera plan inom kommunen. Även arbetet med att ta fram ett Grönt kort i kommunen för att besöka ÅVC på icke öppettider har gått framåt. Enheten har påbörjat arbetet med att ta fram en ny skogsbruksplan för att ersätta den nu gällande.

Framtida utveckling

Även under 2021 så kommer mycket resurser på avfallsenheten läggas på att arbeta med den regionala avfallsplanen. Parallellt med detta har samhällsbyggnadsförvaltningen börjat arbeta med nya avfallsföreskrifter som ska ersätta de som är nu gällande. Båda dessa delar behöver vara i samklang med varandra. Även avfallstaxorna tas med i detta arbete, så att kostnadstäckningen kan bli bättre. Arbetet med att ta fram ett grönt kort på återvinningscentralen samt arbetet med en kommunal återbrukssamverkan kommer även det att vara i fokus under 2021.

Tidigare års överskott har lagts till balansräkningen (en skuld). 2019 lyftes 559 tkr in i resultatet för renhållning för att täcka underskottet, resultatet blev därmed noll. Utfallet 2020 blev ett underskott mot budget med -879 tkr och kvarvarande medel på 548 tkr lyftes in i resultatet för att förbättra renhållningens resultat till -331 tkr. Då avsatta medel saknas vid ingången av 2021 krävs anpassningar eller taxehöjningar.

Ekonomiskt resultat

		2020		2019
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Intäkter	11 577	11 850	-273	11 052
Kostnader	-12 507	-11 901	-607	-11 611
Nettokostnad	-930	-51	-879	-559
Reglering med fond	548	0	548	559
Resultat efter reglering	-382	-51	-331	0

VA-verksamheten

Årets verksamhet

Bollebygd kommuns goda tillgång till vatten för vattenförsörjning är en av våra viktigaste styrkor, naturresurser och samhällsintressen. Det ställer höga krav på skydd mot verksamheter och åtgärder som kan påverka vattnets kvalitet och kvantitet negativt. Arbete med revidering av Backa vattenskyddsområdes geografiska utbredning samt med tillhörande skyddsföreskrifter fortgår. Beslut har fattats om att gå ut på samråd med framtaget underlag. Skyddsföreskrifterna har utformats med vattentäktens nutida och framtida skyddsbehov i fokus.

Arbete har pågått med att ta fram avtal för anslutning av fastigheter utanför fastställt verksamhetsområde för kommunalt VA, då flera ärenden inkommit. Förvaltningen haft möten med Gryaab och länsstyrelsen kring möjlig anslutning mot Gryaab, detta sedan Gryaab erhållit ett tillstånd där möjligheten inte fanns med att ansluta avloppsvatten från Bollebygd och Olsfors. Gryaab har i december 2020 skickat in en anmälan till länsstyrelsen att Bollebygds kommun skall få släppa sitt spillvatten till Gryaab. Anmälan skall nu handläggas av länsstyrelsen.

VA-verksamhetens har fortsatt många och stora utmaningar för befintligt ledningsnät och VA-anläggningar. Utredning avseende tillskottsvatten har genomförts. Arbete fortsätter bland annat med att statusbedöma brunnar och ledningsnät med avseende på skick och inläckage.

Provpumpning ny grundvattenbrunn i Töllsjö är avslutad och denna visar på god kapacitet och kvalité. Projekt fortskrider med att utvärdera ny placering eller om uppgradering av befintligt vattenverk är tillräckligt.

Framtida utveckling

Den största frågan för VA-verksamheten under kommande år är att fortsätta att arbeta med överföringsledningar till Härryda. I Olsfors och Hultafors fortsätter arbetet med att minska utläckage på dricksvatten och även minska ut- och inläckage på spillvattennätet. I Töllsjö fortsätter arbetet med att utreda framtida dricksvattenbrunn/vattenverk med ny eller utökad vattentäkt.

VA-redovisning

Resultaträkning

Belopp i mnkr	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter	1	17,9	15,6
Verksamhetens kostnader	2	– 14,0	– 11,1
Avskrivningar		– 3,2	– 2,7
Verksamhetens nettokostnader		**0,8**	**1,8**
Finansiella kostnader		– 1,0	– 0,9
Verksamhetens resultat		**– 0,2**	**0,9**
Skattefinansiering enligt budget		2,1	2,3
Reglering skuld VA-fond		-1,9	-3,2
Årets resultat		**0,0**	**0,0**

Verksamhetens resultat för VA var ett underskott med 0,2 mnkr. Genom skattekollektivet så skjuts 2,1 mnkr till vilket då ger ett överskott på 1,9 mnkr, detta överskott läggs till den VA-fond som är inrättad för att täcka ökade kostnader då reningsverket i Bollebygd ska ersättas med annan lösning. Beslut finns om att ansluta kommunen till Gryaab vilket kräver att ledningar läggs i riktning västerut.

Balansräkning

Belopp i mnkr	Not	2020	2019
Anläggningar	3	63,9	66,1
Maskiner och inventarier	4	2,0	2,1
Pågående investeringar		2,4	1,8
Summa anläggnings-tillgångar		**68,2**	**70,0**
Kundfordringar		0,7	0,8
Summa omsättnings-tillgångar		**0,7**	**0,8**
Summa tillgångar		**69,0**	**70,7**
Eget kapital		0	0
Summa eget kapital		**0**	**0**
Långfristiga skulder		44,5	50,6
Kortfristiga skulder	5	24,5	20,1
Summa skulder		**69,0**	**70,7**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**69,0**	**70,7**

Noter VA-verksamheten	2020	2019
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Anslutningsavgifter	0,5	0,6
Förbrukningsavgifter	17,4	15,0
Övriga intäkter	0,0	0,0
Summa verksamhetens intäkter	**17,9**	**15,6**
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-5,6	-3,9
El	-1,2	-1,2
Lokalhyror	-0,3	-0,3
Övriga kostnader	-6,8	-5,7
Summa verksamhetens kostnader	**-14,0**	**-11,1**
Not 3 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	106,8	106,3
Ackumulerade avskrivningar	-42,9	-40,2
Bokfört värde	**63,9**	**66,1**
Redovisat värde årets början	**66,1**	55,4
Investeringar	0,5	9,3
Flyttningar/omklassificeringar		3,6
Avskrivningar	-2,7	-2,3
Redovisat värde periodens slut	**63,9**	**66,1**
Genomsnittlig nyttjandeperiod för fastigheterna: 41,6 år (mark skrivs inte av)		
Not 4 Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	8,8	8,5
Ackumulerade avskrivningar	-6,8	-6,4
Bokfört värde	**1,9**	**2,1**
Redovisat värde årets början	**2,1**	2,2
Investeringar	0,3	3,9
Flyttningar/omklassificeringar		-3,6
Avskrivningar	-0,4	-0,4
Redovisat värde periodens slut	**1,9**	**2,1**
Genomsnittlig nyttjandeperiod: 9,7 år		
Not 5 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1,1	0,6
Upplupna kostnader	0,1	0,0
Förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter	14,4	12,5
Förutbetalda intäkter (VA-fond)	8,9	7,0
Summa kortfristiga skulder	**24,5**	**20,1**

Redovisningsprinciper för VA

VA-verksamheten följer samma principer som kommunen i övrigt när det gäller avskrivningstider, periodiseringar m.m.

Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo)

Uppdrag och antal lägenheter

Stiftelsen äger och förvaltar 400 lägenheter (föregående år 376) och 11 lokaler samt 83 lägenheter inom särskilt boende för äldre. Total bostadsyta uppgår till 36 426 kvadratmeter inklusive bostäder inom särskilt boende. Lokalytorna uppgår till 799 kvadratmeter. Lägenheterna finns både i Bollebygd, Olsfors och Töllsjö.

Ekonomisk utveckling

Stiftelsens resultat för 2020 var ett överskott med 2,5 mnkr. Trots pandemin så har nybyggnadsprojekten genomförts som planerat. Visionen är att Bollebo ska äga 700 bostäder år 2028. På Odinslundsvägen färdigställdes 24 lägenheter under andra halvåret 2020. Här har området försetts med laddstolpar för elbilar. Byggnation av radhus i Töllsjö har påbörjats och inflyttning väntas ske i april 2021.

Pandemin har dock inneburit begränsningar i det planerade inre underhållet, vilket har medfört ett ekonomiskt överskott. Det har även varit lägre driftskostnader än budgeterat.

Resultaträkning

Belopp i mnkr	2020	2019
Hyresintäkter	40,7	39,0
Övriga intäkter	0,3	0,5
Summa intäkter	**41,0**	**39,6**
Direkta fastighetskostnader	–20,7	–21,9
Övriga externa kostnader	–2,7	–3,7
Personalkostnader	–4,8	–5,4
Avskrivningar	–8,0	–7,7
Summa rörelsekostnader	**–36,2**	**–38,6**
Rörelseresultat	**4,8**	**1,0**
Finansiella poster	–0,9	–0,9
Resultat efter finansiella poster	**3,9**	**0,0**
Bokslutsdispositioner	–0,8	–0,2
Resultat efter bokslutsdispositioner	**3,2**	**0,2**
Skatt på årets resultat	–0,6	–0,2
Årets resultat	**2,5**	**0,2**

Lägenhetsfördelning (antal)

	Bostäder	Särskilt boende	Totalt
1 r.o.k.	29	81	110
2 r.o.k.	184	2	186
3 r.o.k.	137		137
4 r.o.k.	49		49
5 r.o.k.	1		1
Summa	**400**	**83**	**483**

Några nyckeltal	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsättning, mnkr	40,7	39,0	37,6	37,6	37,6
Resultat efter finansiella poster, mnkr	3,9	0,0	1,2	6,6	4,0
Balansomslutning, mnkr	314,5	276,6	274,5	277,2	272,9
Justerat eget kapital, mnkr	51,8	48,6	48,5	47,5	42,4
Soliditet, %	16,5	17,6	17,7	17,1	15,5
Medeltal anställda	9	9	8	8	7

Bollebygds kommun

Revisorerna

2021-05-04

Till
Fullmäktige i Bollebygds kommun
organisationsnummer 212000-2973

Revisionsberättelse för år 2020

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedd revisor den verksamhet som bedrivits i kommunens stiftelse. Granskningen av kommunen har utförts av sakkunniga från PwC som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som vi anser tillräcklig för att ge grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Under året har brister i efterlevnaden av kommunens riktlinjer för upphandling uppmärksammats gällande dokumentation och anmälan av delegationsbeslut. Vi har noga övervägt vårt beslut att inte ge en formell anmärkning utan riktar allvarlig kritik mot kommunstyrelsens ordförande för handläggningen av eventuell bolagisering av bostadsstiftelsen. Vi uppmanar även Kommunstyrelsen att tillse att riktlinjerna efterlevs i högre omfattning framöver, exempelvis genom information om gällande regelverk.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Föregående år riktade vi en anmärkning gentemot Socialnämnden för bristande ekonomisk styrning och kontroll. Under 2020 fattade Kommunfullmäktige (2020-09-01; § 111) beslut om att att bifalla Socialnämndens förslag att frångå kommunens ekonomiska styrprinciper för att nämnden skall få tid att vidta åtgärder för en budget i balans vid ingången av år 2022. Revisorerna kommer aktivt att följa nämndens arbete med handlingsplan och åtgärder framöver i enlighet med fullmäktiges beslut.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2020.

Bollebygds kommun 2021-05-04

Jan-Åke Andersson
ordförande

Margaretha Almqvist-Malmsjö
vice ordförande

Leif Arvidsson

Elin Axelsson

Göran Nordh

Bilagor
Revisionsrapport PwC, Granskning av årsredovisning 2020
Sammanfattande PM "Grundläggande granskning 2020", PwC
Revisionsberättelse för stiftelsen Bollebo 2020

	Resultaträkningen										Driftredovisningen			Utfall		
	Externa poster										Interna poster					
	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader	Avskrivn	**Verks.nettokostnader**	Skatteint. O utjämn	**Verksamhetens resultat**	Finansiella int.	Finansiella kostn.	Resultat efter finansiella poster	**Årets resultat**	intäkter	kostnader	**Utfall enl driften i årsrapporten**	Kostnad	Intäkt	Netto
Kommunfullmäktige	0	-1 097	-67	**-1 164**		**-1 164**			-1 164	**-1 164**	0	-15	**-1 180**	-1 180	0	-1 180
Kommunstyrelsen	2 318	-47 154	-2 524	**-47 361**		**-47 361**		0	-47 361	**-47 361**	527	-5 455	**-52 288**	-55 133	2 845	-52 288
Utbildningsnämnden	32 743	-256 366	-1 158	**-224 780**		**-224 780**		-1	-224 781	**-224 781**	1 576	-51 085	**-274 291**	-308 610	34 319	-274 291
Socialnämnden	45 351	-222 371	-875	**-177 895**		**-177 895**		-1	-177 896	**-177 896**	-1 361	-9 717	**-188 974**	-232 964	43 989	-188 974
Samhällsbyggnadsnämnden	34 245	-107 558	-22 641	**-95 954**		**-95 954**		-11	-95 964	**-95 964**	67 946	-9 488	**-37 507**	-139 698	102 191	-37 507
Revisionen	0	-766	0	**-766**		**-766**			-766	**-766**	0	-1	**-767**	-767	0	-767
Valnämnden	0	-31	0	**-31**		**-31**			-31	**-31**			**-31**	-31	0	-31
Överförmyndare	0	-842	0	**-842**		**-842**			-842	**-842**			**-842**	-842	0	-842
Jävsnämnden	0	-19	0	**-19**		**-19**			-19	**-19**			**-19**	-19	0	-19
Summa nämnder	**114 657**	**-636 204**	**-27 265**	**-548 812**	**0**	**-548 812**	**0**	**-13**	**-548 825**	**-548 825**	**68 687**	**-75 762**	**-555 900**	**-739 244**	**183 344**	**-555 900**
Ofördelad budget														0	0	0
Lönerörelse				**0**		**0**			0	**0**			**0**	0	0	0
Räntenetto och pensioner mm	198	-13 540		**-13 342**		**-13 342**	1 276	-1 465	-13 531	**-13 531**	7 075		**-6 456**	-15 005	8 549	-6 456
Reavinster/förluster	1 370	-129		**1 241**		**1 241**			1 241	**1 241**			**1 241**	-129	1 370	1 241
Summa ovan				**0**		**0**			0	**0**			**0**	**-754 378**	**193 263**	**-561 115**
				0		**0**			0	**0**			**0**			
Skatteintäkter och generella statsbidrag				**0**	581 082	**581 082**			581 082	**581 082**			**581 082**	**0**	**581 082**	**581 082**
Årets resultat														0	0	0
	116 224	**-649 873**	**-27 265**	**-560 913**	**581 082**	**20 169**	**1 276**	**-1 478**	**19 967**	**19 967**	**75 762**	**-75 762**	**19 967**	**-754 378**	**774 345**	**19 967**

17. Trafikplan 2022 Västtrafik - yttrande till Västtrafik AB KS2021/153

§83 KS2021/153

Trafikplan 2022 - yttrande till Västtrafik

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande om Trafikplan 2022 och skickar det som kommunens yttrande till Västtrafik AB.

Ärendet

Västra Götalandsregionen ansvarar för den allmänna kollektivtrafiken i regionen. Regionen är ensam ägare av kollektivtrafiken sedan skatteväxling gjordes 2011. För att en linje/tur skall vara ekonomisk och miljömässigt försvarbar enligt Västra Götalandsregionen ska det finnas minst 8 passagerare per tur (utslaget på ett helt år) och ha en 33 procent kostnadstäckningsgrad. Bollebygds kommun har fått ett trafikförslag på Trafikplan 2022 som presenterades på kommunstyrelsens möte i april 2021. Bakgrundsarbetet med trafikplan 2022 är att anpassa verksamheten till resbehoven och en ansträngd ekonomi för regionen. Utgångspunkt i fakta om hur resandet såg ut innan pandemin, effektivitet i trafikupplägg och genomförbarhet. Grunden i besparingsarbetet från Västtrafik har varit att påverka kund så lite som möjligt alternativt påverka så få som möjligt. Fokus är att effektivisera genom utglesning av trafik eller hänvisning till parallelltrafik, vilket innebär att spara där påverkan på kund blir låg och där det finns kapacitet i systemet alternativt där resandet är väldigt lågt. Förslag som framkommit tidigare från Västtrafik på Boråsbanan (tåg) är sen kvällstur, fredag och lördag med avgång klockan 23:00 från Göteborg.

Det har kommit fler förslag på besparingar från Västtrafik sedan senaste sammanträdet på kommunstyrelsen 2021-04-13, utmed Boråsbanan (tåg) förutom den sena kvällsturen fredag och lördag från Göteborg klockan 23.00 vilket innebär att det är totalt fyra förslag på besparingar från Västtrafik på Boråsbanan (tåg).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande om Trafikplan 2022 och skickar det som kommunens yttrande till Västtrafik AB.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Yttrande över trafikplan 2022, Västtrafik

- Trafikplan 2022 - yttrande till Västtrafik
- Trafikplan 2022 underlag och förslag
- Komplettering trafikplan 2022, tåg.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Fia Wickström | Näringslivschef/Planeringssekreterare
0734-64 70 11 | fia.wickstrom@bollebygd.se

Dnr : **151693**

Västtrafik AB

Trafikplan 2022 - yttrande till Västtrafik

Sammanfattning av ärendet

Bollebygds kommun har fått ett trafikförslag på Trafikplan 2022 från Västtrafik. Bakgrundsarbetet med trafikplan 2022 är att anpassa verksamheten till resbehoven och en ansträngd ekonomi för regionen. Utgångspunkt i fakta om hur resandet såg ut innan pandemin, effektivitet i trafikupplägg och genomförbarhet.

Grunden i besparingsarbetet från Västtrafik har varit att påverka kund så lite som möjligt alternativt påverka så få som möjligt. Fokus är att effektivisera genom utglesning av trafik eller hänvisning till parallelltrafik, vilket innebär att spara där påverkan på kund blir låg och där det finns kapacitet i systemet alternativt där resandet är väldigt lågt.

Yttrande

Bollebygds kommun har i flertalet forum påvisat oron över linjer som dras ner och påverkar resandet för resenärer som reser till, från och inom kommunen.

Enligt Målbild tåg 2035, där turtätheten är en av de sex framgångsfaktorerna för integrering med befintlig trafik i andra läns infrastruktur. Turtäthet är viktig för att uppnå ett ökat resande. Ju högre turtäthet, desto starkare blir kollektivtrafikalternativet. Tågneddragningar är extra oroande då det är ett högt prioriterat politiskt mål när det gäller den storregionala trafiken vilket påverkar många resenärer och kommuner.

Boråsbanan (tåg) trafikerar flera orter vilket inte befintliga linjer med buss gör som är av stor betydelse för resenärer till och från Bollebygds kommun.

Påverkan på föreslagna neddragningar på Boråsbanan (tåg) är oroande för kommunen, vilket innebär följande:
Kvällsturen fredag och lördag med tåg klockan 23.00 finns tur med linje 101 från Göteborg i nära anslutning till föreslagen neddragning. Linje 110 från Bollebygd till Borås har tätare turer på kvällen, timmestrafik på klockslaget 00.11 från Bollebygds station vilket innebär att det finns turer exempelvis klockan 22.11, 23.11 och 00.11. Däremot påverkar det på- och avstigande resenärer till och från Bollebygds station på övriga orter utmed Boråsbanan.

Eftermiddagstur lördag och söndag med tåg från Borås klockan 17.30. Här går busstrafiken betydligt glesare. Närmaste turerna som kan hänvisas från Borås med linje 110

är klockan 16.42 eller 18.42. Från Bollebygd till Göteborg finns en tur klockan 18.15 på linje 101 i det här tidsläget.
Denna neddragning påverkar våra resenärer kraftigt samtidigt som resenärerna på övriga orter utmed Boråsbanan inte har någon resmöjlighet med kollektivtrafiken till och från Bollebygds station.

Lunchtiderna måndag till fredag från Göteborg klockan 12.05 och från Borås klockan 12.35 har möjliga alternativ med linjerna 101 och 110 som går timmestrafik runt lunch i båda riktningarna. Däremot påverkar även denna indragning resenärer på övriga orter till och från Bollebygds station utmed Boråsbanan.

Vårt förslag är att busslinje 100, som trafikerar riksväg 40 mellan Borås och Göteborg angör Bollebygd. Vi har förstått att det finns krav på att restiden ska vara kort för trafik mellan Borås och Göteborg, men vi gör bedömningen att kravet inte kan vara lika hårt under lågtrafiktid (dag, kväll och helg) som under högtrafiktid. Två turer per timma med linje 100 och linje 101 bör angöra Bollebygd per timma övrig tid.

Förutom de neddragningar som är föreslagna i Trafikplan 2022 vill kommunen även framföra synpunkter på tidigare neddragningar och övrig kollektivtrafik som är knapphändiga för resenärer till och från Bollebygds kommun.

Den senaste indragningen av linje 402 har fått stor påverkan för resenärer som bor och arbetar inom Bollebygds kommun samt för anställda inom kommunen som bor i Sandared och i Sjömarken. En möjlighet att underlätta resandet för denna målgrupp är att erbjuda Närtrafiken över kommungränserna med samma betalsystem som övrig kollektivtrafik. Det finns behov av fler turer på dagtid utmed väg 1757. En del turer från Sandared bör vända i Olsfors. Det är svårt att rekrytera ny personal till kommunen både för kommun samt för övriga arbetsgivare inom näringslivet.

Enligt kommunens resepolicy skall i första hand kollektivtrafik nyttjas vid tjänsteresor. Det är svårt redan idag för anställda inom Bollebygds kommun att nyttja kollektivtrafiken för resor inom tjänsten vid kortare mötestider i Borås och Göteborg. Ytterligare neddragningar av linjer gör det inte lättare för resenärer i tjänsten att nyttja kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken är en förutsättning för både kommun och näringsliv att vara en attraktiv arbetsgivare.

Kommunen har flera resenärer som arbetar oregelbundna arbetstider. För att nämna några exempel så fungerar det oftast bra för resenärer som arbetar vid Södra Älvsborgs Sjukhus (SÄS) förutom resenärer som bor i Olsfors och Hultafors. Flera av dessa resenärer arbetar treskift. Däremot så fungerar det inte för resenärer som arbetar vid Sahlgrenska Universitetssjukhusen (SU); Sahlgrenska-, Mölndals- och Östra sjukhusen. En del tider för kollektivtrafik passar till deras skift, men det är enbart åt det ena eller andra hållet, vilket innebär att denna vårdpersonal inte har möjlighet att åka med kollektivtrafiken. Detta måste hanteras.

Vi anser att det är av stor vikt att kommunen med regionen, Västtrafik och Trafikverket samt övriga aktörer ser en helhet för vår snabbt växande kommun där fysisk planering går hand i hand för en optimal samordning av kollektivtrafiken i den strategiska samhällsutbyggnaden. Kommunen ser tydligt att kollektivtrafiken är ett viktigt medel för utveckling av den egna kommunen och för regionen i sin helhet
.

Resandestatistik är ett viktigt underlag för planering och bör förbättras. Det är inte bara vid neddragningar av trafik som statistiken är viktig utan också för att kommun och övriga aktörer ska kunna följa resandet samt justera trafiken för att möta resenärerna på bästa sätt. Bollebygds kommun vill ha en ökad insyn och vara delaktiga när region, Västtrafik och trafikbolag tar beslut som påverkar kollektivtrafik i kommunen.
Det är önskvärt med en dialog mellan politiker i kommunen och i regionen inför neddragningar av trafiken. Det är även önskvärt att ha dialogmöten med berörda kommuner vid neddragning av linjer som berör flera kommuner.

BOLLEBYGDS KOMMUN
Kommunstyrelsen

Michael Plogell
Ordförande

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Denna skrivelse har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kommunstyrelseförvaltningen

Fia Wickström | Näringslivschef/Planeringssekreterare
0734-64 70 11 | fia.wickstrom@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över trafikplan 2022, Västtrafik

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande om Trafikplan 2022 och skickar det som kommunens yttrande till Västtrafik AB.

Ärendet

Västra Götalandsregionen ansvarar för den allmänna kollektivtrafiken i regionen. Regionen är ensam ägare av kollektivtrafiken sedan skatteväxling gjordes 2011. För att en linje/tur skall vara ekonomisk och miljömässigt försvarbar enligt Västra Götalandsregionen ska det finnas minst 8 passagerare per tur (utslaget på ett helt år) och ha en 33 procent kostnadstäckningsgrad.

Bollebygds kommun har fått ett trafikförslag på Trafikplan 2022 som presenterades på kommunstyrelsens möte i april 2021. Bakgrundsarbetet med trafikplan 2022 är att anpassa verksamheten till resbehoven och en ansträngd ekonomi för regionen. Utgångspunkt i fakta om hur resandet såg ut innan pandemin, effektivitet i trafikupplägg och genomförbarhet.

Grunden i besparingsarbetet från Västtrafik har varit att påverka kund så lite som möjligt alternativt påverka så få som möjligt. Fokus är att effektivisera genom utglesning av trafik eller hänvisning till parallelltrafik, vilket innebär att spara där påverkan på kund blir låg och där det finns kapacitet i systemet alternativt där resandet är väldigt lågt.

Förslag som framkommit tidigare från Västtrafik på Boråsbanan (tåg) är sen kvällstur, fredag och lördag med avgång klockan 23:00 från Göteborg.

Det har kommit fler förslag på besparingar från Västtrafik sedan senaste sammanträdet på kommunstyrelsen 2021-04-13, utmed Boråsbanan (tåg) förutom den sena kvällsturen fredag och lördag från Göteborg klockan 23.00 vilket innebär att det är totalt fyra förslag på besparingar från Västtrafik på Boråsbanan (tåg).

Från Göteborg fredag och lördag klockan 23.00. Det har varit 5 resenärer i genomsnitt per tur som varit på- och avstigande på Bollebygds station.

Från Borås lördag och söndag klockan 17.30. Det har varit 3 resenärer i genomsnitt per tur som varit på- och avstigande vid Bollebygds station på lördag samt 4 resenärer i genomsnitt per tur som varit på- och avstigande vid Bollebygds station på söndag.

Från Göteborg måndag till fredag klockan 12.05. Det har varit 12 resenärer i genomsnitt per tur som varit på- och avstigande vid Bollebygds station.

Från Borås måndag till fredag klockan 12.35. Det har varit 15 personer i genomsnitt som varit på- och avstigande resenärer vid Bollebygds station.

Alternativa restider till ovanstående förslag på neddragningar är följande enligt Västtrafik.
Kvällstur fredag och lördag: Klockan 23.23 finns en tur på linje 101 från Göteborg som ligger närmst att ersätta tågturen. Linje 110 från Bollebygd till Borås har tätare turer på kvällen, timmestrafik på klockslaget 00.11 från Bollebygds station vilket innebär att det finns turer till exempel klockan 22.11, 23.11 och 00.11.

Eftermiddagstur lördag och söndag:
Här går busstrafiken något glesare. Närmsta turerna som kan hänvisas till från Borås med linje 110 är 16.42 eller 18.42. Från Bollebygd till Göteborg finns en tur klockan 18.15 på linje 101 i det här tidsläget.

Lunchtid måndag till fredag:
Linjerna 101 och 110 går i timmestrafik runt lunch i båda riktningarna.

Beslutsunderlag

Förslag till yttrande från Bollebygds kommun om Trafikplan 2022 Västtrafik, med kommunens synpunkter på föreslagna neddragningar av fyra turer på Boråsbanan (tåg) och de konsekvenser som det får för resenärer till och från kommunen överlämnas till Västtrafik.

Skickas till

Västtrafik AB

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Fia Wickström
Näringslivschef/Planeringssekreterare

18. Dialogmöte 2021 med Västtrafik KS2021/152

§84 KS2021/152

Dialogmöte 2021 med Västtrafik

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen antar förslag till svar på frågor om kollektivtrafik inför dialogmöte med Västtrafik 2021.

Ärendet

Västra Götalandsregionen är ensam ägare och ansvarar för den allmänna kollektivtrafiken sedan skatteväxling gjordes år 2011. Västtrafik ombesörjer den allmänna kollektivtrafiken utifrån de mål och riktlinjer som beslutats av Västra Götalandsregionen. För att den allmänna kollektivtrafiken skall var miljömässigt och ekonomiskt hållbar enligt Västra Götalandsregionen skall en linje/tur ha minst 8 passagerare per tur året runt och/eller en täckningsgrad på minst 33 procent.

Varje år vill Västtrafik ha skriftligt svar på frågor från respektive kommun inför vad Västtrafik kallar ett dialogmöte, bl a frågor som rör utvecklingen i kommunen under de kommande tre åren och som har en påverkan på kollektivtrafiken; befolkningsökning, infrastruktur och resbehov, utbyggnadsområden med inflyttning respektive avvecklingsområden.

Svaren utgör också viktig input till framtagande av utvecklingsplaner för kollektivtrafiken. Västtrafik vill ha de skriftliga svaren senast 2021-06-04.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till svar på frågor om kollektivtrafik inför dialogmöte med Västtrafik 2021.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Dialogmöte 2021 med Västtrafik
- Frågor att besvara inför dialogmöte.

Skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Fia Wickström | Näringslivschef/Planeringssekreterare
0734-64 70 11 | fia.wickstrom@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Dialogmöte 2021 med Västtrafik

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen antar svar på frågor om kollektivtrafik inför dialogmöte med Västtrafik 2021.

Ärendet
Västra Götalandsregionen är ensam ägare och ansvarar för den allmänna kollektivtrafiken sedan skatteväxling gjordes år 2011. Västtrafik ombesörjer den allmänna kollektivtrafiken utifrån de mål och riktlinjer som beslutats av Västra Götalandsregionen. För att den allmänna kollektivtrafiken skall var miljömässigt och ekonomiskt hållbar enligt Västra Götalandsregionen skall en linje/tur ha minst 8 passagerare per tur året runt och/eller en täckningsgrad på minst 33 procent.

Varje år vill Västtrafik ha skriftligt svar på frågor från respektive kommun inför vad Västtrafik kallar ett dialogmöte.

Frågor som rör utvecklingen i vår kommun under de kommande tre åren och som har en påverkan på kollektivtrafiken; befolkningsökning, infrastruktur och resbehov, utbyggnadsområden med inflyttning respektive avvecklingsområden.

Skolpendlingen i den allmänna kollektivtrafiken. Några förändringar som påverkar antalet elever som reser med skolkort både grundskola och gymnasium.

Svaren utgör också viktig input till framtagande av utvecklingsplaner för kollektivtrafiken.
Västtrafik vill ha de skriftliga svaren senast 2021-06-04.

Bakgrund

Befolkningsutveckling Bollebygds kommun 2015-2020						
	Antal per 31 december					
Grupp	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-15 år	1 814	1 915	1 962	1 997	1 976	2003
16-67 år	5 557	5 673	5 744	5 826	5 884	5856
68- år	1 428	1 514	1 556	1 604	1 635	1685
	8 799	9 102	9 262	9 427	9 495	9544

Procentuell förändring					
16-67 år	2,1%	1,3%	1,4%	1,0%	-0,5%

Samhällsplaner, infrastruktur och förändrade resbehov
Kommunens översiktsplan (ÖP) beräknas vara antagen vid årsskiftet 2021/2022 där Västtrafik är involverade i arbetet. Möte mellan kommun och Västtrafik är önskvärt om kommunens översiktsplan inför framtida trafikplaner utöver de kommande tre åren.

Exploateringarna av centrala Bollebygd fortsätter under innevarande och kommande år på samma sätt som tidigare. Sålunda expandera områdena Tyftet och Bergadalen. I de centrala delarna av Bollebygd är flerfamiljshus inplanerade och inflyttning pågår kontinuerligt. Vidare pågår arbete med planering av bostäder på Kullaområdet (Prästgårdsgärdet, Prästgården, Fjällastorp) samt verksamhetsmark i Getabrohult nära Grönkullemotet. Befolkningen i centralorten beräknas öka i antal. I Töllsjö pågår byggnation av flerfamiljshus, villor och radhus. Även där beräknas folkmängden öka.

I SCBs statistik 2019, se nedan, kan utläsas att av boende i Bollebygd pendlar 1873 till Göteborgsområdet och 981 till Borås. Vidare pendlar in till Bollebygd 605 personer från Borås respektive 422 från Göteborgsområdet. Statistiken omfattar endast de som arbetar och bor på respektive ort. Statistiken anger inte pendlingssätt och inkluderar inte personer som går i skola eller högskola. Underlaget är sålunda osäkert och mörkertalet kan vara omfattande.

Kollektivtrafiken når inte områdena Bergadalen/Tyftet, vilket leder till ett naturligt brukande av flera personbilar per hushåll. Befintlig vändhållplats i Erikstorp ombesörjer resenärer förutom boende intilliggande förskola och skola med idrottshall. Rent generellt dominerar resor med personbil trafiken i Bollebygd, vilket står i kontrast till de miljöplaner som kommunen håller på att utarbeta.

Kommunen som arbetsgivare måste bli mer attraktiv. Idag väljer flera potentiella arbetstagare uttryckligen andra arbetsgivare på grund av brister i kollektivtrafiken. Fler barn studerar idag i högstadiet. Till hösten 2021 beräknas flertalet av de som idag går i klass 9 tillträda gymnasier eller andra studier. Sammanlagt kommer ca 365 elever pendla till Borås eller Göteborg. Antalet elever i Bollebygdskolan kommer att öka något. Ett generellt ökat behov av en fungerande kollektivtrafik föreligger, vilket vi tidigare har påpekat och skickat till er i tidigare svar på frågor inför dialogmöte med Västtrafik utifrån de enkätsvar som vi fått från allmänheten.

I den enkät som har genomförts 2019 som anges ovan har det sammanlagt varit drygt 760 personer som har besvarat enkäten. Respondenterna utgörs även av personer som inte bor, men arbetar i kommunen. Den huvudsakliga mängden har lämnats av personer som bor i kommunen. Majoriteten av svar har lämnats från respondenter som pendlar västerut. Även studerande har besvarat frågorna. Vidare har även personer som pendlar på annat sätt än genom buss eller tåg besvarat enkäten. Enligt SCB arbetspendlar per 2019 sammanlagt 4 887 personer, varav 1873 till Göteborgsområdet, 981 till Borås. Vidare arbetspendlar till Bollebygd sammanlagt 2 895 personer, varav 605 från Borås, 422 från Göteborgsområdet. I denna mängd inräknas inte personer som studerar på annan ort.

Postadress 517 83 Bollebygd | Besöksadress Ballebovägen 2 | Telefon 033–231300 | Telefax 033-231428 | Webbplats www.bollebygd.se | E-post kommunen@bollebygd.se

Enkäten omfattar 16 procent av pendlingsmängden, exklusive studerande som inte ingår i SCB:s material. Oaktat enkäten i dagsläget idag inte kan utgöra underlag för helt valida och reliabla slutsatser ger den ändå en stark indikation på hur pendlingsstrukturen ser ut. De huvudsakliga slutsatserna är följande:

- Den stora andelen pendling sker med bil. Flera av respondenterna har förklarat att detta sker till följd av brister i turtäthet.
- Den huvudsakliga pendlingen, såväl med bil som med buss/tåg sker mellan 06.00-09.00 och 16.00-19-00.
- De huvudsakliga invändningarna mot trafik idag är dels turtätheten, dels brister i synkronisering mellan matartrafik och pendlingstrafik, dels turtäthet i matartrafik under högtrafik.
- En stark kritik av överfulla (trafikfarliga?) eller uteblivna pendlingsturer.
- En allmän önskan om utökad trafik under kvälls-, helg- och lågtrafiktider.

Förslag för er inför fortsatta kontakter:

- Utvärdera möjligheterna att stärka pendlingstrafiken under de perioder som anges ovan.
- Utvärdera möjligheterna att låta buss 100 angöra Bollebygd under lågtrafik.

Så länge som det varken finns en väl fungerande kollektivtrafik eller konkreta planer därför - som kommunen känner till -, saknas förutsättningar att prioritera frågor som rör kollektivtrafiklösningar. Dock kan nämnas att arbete med både cykel- och gångvägar pågår i Bollebygd, Olsfors utmed väg 1756 mellan centralorten och Ballasjön mot Hindås. Konkreta planer finns att förbättra möjligheterna för bilparkering i centralorten.

Kollektivtrafikens utveckling
Kollektivtrafikens utveckling är av avsevärd betydelse för både den interna och externa kommunikationen samt för miljön. I den miljöstrategi som utarbetats anges att Bollebygd ska sträva mot att minska utsläpp av koldioxid och andra hälsohämmande ämnen. För att strategin ska uppfattas som en seriös produkt krävs medverkan av den organisation som är ansvarig för kollektivtrafik. Ett betydande ansvar ligger sålunda på Västtrafiks axlar.

Vi har identifierat en mängd funktionsbehov/funktionsbrister som förekommit under en längre tid, varav de mest väsentliga är: obefintlig synkning mellan intern och extern busstrafik, avsaknad med tågtrafik som passerar centrala Bollebygd, uteblivna eller överfulla turer. Buss når inte de delar av området Erikstorp som är föremål för bebyggelse. Befintlig hållplats vid Erikstorp, Skräddargårds-vägen, ombesörjer befintliga delar av området samt förskola, skola och idrottshall.

Buss och anropsstyrd trafik som linje 402 trafikerar inte i tillräcklig utsträckning resebehovet för boende och arbetspendling på dag- och kvällstid utmed väg 1757.

Bollebygds kommun har i flertalet forum påvisat oron över linjer som dras ner och påverkar resandet för resenärer som reser till, från och inom kommunen. Den senaste indragningen av linje 402 har fått stor påverkan för resenärer som bor och arbetar inom Bollebygds kommun. Stor påverkan även för anställda inom kommunen som bor i Sandared och Sjömarken. En möjlighet att underlätta resandet för denna målgrupp är att erbjuda Närtrafiken över kommungränserna med samma betalsystem som övrig kollektivtrafik. Det finns behov av fler turer på dagtid utmed väg 1757. En del turer från Sandared bör vända i Olsfors. Det är svårt att rekrytera ny personal till kommunen både för kommunen samt övriga arbetsgivare inom näringslivet.

Skrivelse har inkommit från Moderata samlingspartiet i kommunen om behov av kollektivtrafik utmed väg 1756 mellan Bollebygd och Hindås där förslag finns att linje 611 ska trafikera området med jämna mellanrum, se bilaga 2.

Resenärer med rollator, rullstol, barnvagn hinner inte visa biljett, spänna fast sina hjälpmedel/ barnvagn och sig själva innan fordonet startar. Hjälp kan behövas av chaufför.

Enligt kommunens resepolicy skall i första hand kollektivtrafik nyttjas vid tjänsteresor. Det är svårt redan idag för anställda inom Bollebygds kommun att nyttja kollektivtrafiken för resor inom tjänsten vid kortare mötestider i Borås och Göteborg. Ytterligare neddragningar av linjer gör det inte lättare för resenärer i tjänsten att nyttja kollektivtrafiken enligt Trafikplan 2022.

Bollebygds kommun anser att det är av stor vikt att kommunen med regionen, Västtrafik, Trafikverket och andra aktörer ser en helhet för vår snabbt växande kommun där den fysiska planeringen går hand i hand för en optimal samordning av kollektivtrafiken i den strategiska samhällsutbyggnaden. Bollebygds kommun ser tydligt att kollektivtrafiken är ett viktigt medel för utveckling av den egna kommunen och för regionen i sin helhet.

Södra Älvsborgs Sjukhus (SÄS) har en viktig funktion som både mål- och bytespunkt och bör ingå i det storregionala systemet sägs det i Målbild tåg 2035. Här bör nämnas att även Sahlgrenska Universitetssjukhusen (SU); Sahlgrenska-, Mölndals- och Östra sjukhusen också har en viktig funktion i det storregionala systemet. Bollebygds kommun har flera resenärer som pendlar till och från dessa sjukhus till vår kommun. Deras arbetstid är 06.45-15.00, 13.30-21.30 samt 21.00-07.00. En del tider för kollektivtrafiken passar deras skift, men det är enbart åt det ena eller andra hållet, vilket innebär att vårdpersonalen inte har möjlighet att åka med den allmänna kollektivtrafiken. Detta måste hanteras.

Vi har som förslag att busslinje 100, som trafikerar riksväg 40 mellan Borås och Göteborg angör Bollebygd. Vi har förstått att det finns krav på att restiden ska vara kort för trafik mellan Borås och Göteborg, men vi gör bedömningen att kravet inte kan vara lika hårt under lågtrafiktid (dag, kväll och helg) som under högtrafiktid. Två turer per timma med linje 100 och linje 101 bör angöra Bollebygd per timma övrig tid.

Resandestatistik är ett viktigt underlag för planering och bör förbättras. Det är inte bara vid neddragningar av trafik som statistiken är viktig utan också för att kommun och övriga aktörer ska kunna följa resandet samt justera trafiken för att möta resenärerna på bästa sätt.

Bollebygds kommun vill ha en ökad insyn och vara delaktiga när region, Västtrafik och trafikbolag tar beslut som påverkar kollektivtrafik i kommunen.

Det vore önskvärt med en dialog mellan politiker i kommun och i region inför neddragningar av trafiken. Det är även önskvärt med dialogmöten med berörda kommuner vid neddragningar av linjer som berör flera kommuner.

Skolpendling i den allmänna kollektivtrafiken
Grundskoleelever från Olsfors och Hultafors använde kollektivtrafiken för att ta sig till och från Bollebygdskolan. Skoltiderna är klockan 08.30-15.00 måndag till fredag. Idag kommer eleverna för sent till skolan på morgonen från Olsfors och Hultafors. Eftermiddagen fungerar för de flesta

eleverna, men inte för dem som har anpassad studiegång eller liknande. Antal elever till Bollebygdskolan som åker med skolkort kommer att öka från nästa läsår.

Alla gymnasieelever använder skolkort till och från skolan. 365 gymnasieelever som åker åt olika håll. Merparten cirka 70 procent åker mot Borås, resten av eleverna mestadels Härryda men också mot Göteborg. Gymnasieelever som bor i Töllsjö har fortfarande svårt att ta sig till gymnasiet då det inte finns någon kollektivtrafik i Töllsjö till väg 180 mot Borås och Alingsås.
Inga förändrade ramtider är planerade för grundskolan

Bifogar pendlingsstatistik nedan från SCB 2019.

Bor i Bollebygd och arbetar i:

Arbetar i	**2019**	**andel 2019:**
1443 Bollebygd	1564	32%
1480 Göteborg	1075	22%
1490 Borås	981	20%
1401 Härryda	509	10%
1481 Mölndal	202	4%
1489 Alingsås	106	2%
1463 Mark	84	2%
1402 Partille	58	1%
0180 Stockholm	40	1%
1441 Lerum	29	1%
Övriga VGR	105	2%
Övriga landet	134	3%
Totalt som arbetar	**4 887**	

Arbetar i Bollebygd och bor i:

Bor i:	**2019**	**andel 2019:**
1443 Bollebygd	1 564	54%
1490 Borås	605	21%
1401 Härryda	184	6%
1480 Göteborg	128	4%
1463 Mark	111	4%
1489 Alingsås	42	1%
1481 Mölndal	32	1%
1441 Lerum	31	1%
1384 Kungsbacka	25	1%
1402 Partille	22	1%

Övriga VGR	91	3%
Övriga landet	60	2%
Totalt som arbetar	**2 895**	

Beslutsunderlag

Fakta om Bollebygds kommun
Befolkningsutveckling
Pendlingsstatistik; in- och utpendling, SCB 2019
Samhällsplaner, infrastruktur och förändrat resbehov
Skolpendling

Skickas till

Västtrafik AB

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Fia Wickström
Näringslivschef/Planeringssekreterare

2021-02-19

Frågor att besvara inför dialogmötet

För att göra dialogmötena så givande som möjligt vill vi att ni inför mötet besvarar några frågor som rör utvecklingen i er kommun. De skriftliga svaren utgör också viktig input till framtagande av utvecklingsplaner för kollektivtrafiken.

1. **Samhällsplaner, infrastruktur och förändrade resbehov**
   - Vilka utbyggnadsområden (med inflytt) respektive avvecklingsområden finns/planeras under de kommande tre åren i er kommun som kan ha påverkan på kollektivtrafiken? (om möjligt med uppgifter om antal bostäder/arbetstillfällen/befolkningsmängd)
     - Komplettera gärna med kartbild eller geo.data-underlag till Remix.
   - Ska kommunen påbörja något arbete inom närmsta året med ÖP, FÖP, planprogram, trafik-/mobilitetsstrategi, större detaljplan etc. där det är önskvärt att Västtrafik deltar i tidigt skede?
   - Ser ni några nya/förändrade arbets- och/eller studiependlingsbehov (t.ex. flytt av företag)?
   - Finns det några nya infrastrukturella initiativ eller arbeten som bidrar till att ge förutsättningar för hållbara resvanor (t.ex. prioriterad framkomlighet för kollektivtrafiken, bussgator, gång- och cykelbanor, parkeringsmöjligheter mm)?
   - Har er kommun några pågående projekt eller initiativ inom hållbart resande som Västtrafik bör känna till eller ingå i (t.ex. åtgärder inom mobility management)?
   - Finns det åtgärder i en eventuell trafikstrategi som påverkar kollektivtrafikens utveckling de kommande åren?
   - Har ni identifierat några funktionsbehov och/eller funktionsbrister i kollektivtrafiksystemet (t.ex. behov av ny bytespunkt, dålig framkomlighet, hållplatsutformning etc.)?

2. **Skolpendling i den allmänna kollektivtrafiken**
   - Ser ni några förändringar som påverkar antalet elever som reser med skolkort? Gäller både grundskola och gymnasium.
     - Förändring i elevantal på befintliga skolor?
     - Nya skolor, flytt eller nedläggning av skolor eller andra förändringar?
   - Ser ni att ni kommer att förändra ramtiderna för grundskolan?

3. **Tillköp**
   - Hur ser kommunens planer ut för befintliga tillköp?
   - Ser ni behov av att göra nya tillköp?

4. **Övriga frågor**
   - Något annat ni önskar ta upp?

Skicka in svaren på frågorna till kommun@vasttrafik.se senast den 4 juni 2021.

19. Uppdrag kring införande av barnkonsekvensanalys i Bollebygds kommun KS2021/32

§85 KS2021/32

Uppdrag kring införande av barnkonsekvensanalys i Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar att införa rubrik, ”Barnkonsekvensanalys”, i mallen för tjänsteskrivelser samt att barnkonsekvensanalys ska göras enligt metodhandbok ” Metodhandbok för Barnkonsekvensanalys”.

Ärendet

En barnkonsekvensanalys är enligt Barnombudsmannen ett analytiskt verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggöra barnets bästa. Analysen framställs med avsikt att öka kvaliteten i beslut som rör barn och unga. Syftet med barnkonsekvensanalysen ska enligt FN-kommitténs förslag förutspå den påverkan en viss handling eller ett visst beslut kan få för barn och deras åtnjutande av sina rättigheter. Syftet med Bollebygd kommuns metod för barnkonsekvensanalysen är att grundstrukturen ska vara till nytta för alla förvaltningar.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att införa rubrik, ”Barnkonsekvensanalys”, i mallen för tjänsteskrivelser samt att barnkonsekvensanalys ska göras enligt metodhandbok ” Metodhandbok för Barnkonsekvensanalys”.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Barnkonsekvensanalys inför beslut
- Metodhandbok för barnkonsekvensanalys

Skickas till

Kommunstyrelsen

Handläggare
| Amanda Salib

Dnr : **149029**

Metodhandbok för barnkonsekvensanalys

Metodhandboken fungerar som en vägledning för hur Bollebygds kommun ska genomföra en barnkonsekvensanalys i både stora och små ärende inom de olika förvaltningarna. Handboken bidrar med olika tips och rekommendationer på metoder för arbetssätt, och exempel på hur inhämtningen ur barnens perspektiv inom olika verksamhetsområden. Varje barnkonsekvensanalys är unik och det stora uppdraget är att identifiera vilka beslutsprocesser som berör barn och unga och ta reda på vilka tillägg eller förändringar som behöver göras i det ordinarie arbetet.

Kommunens mål med att införliva barnkonsekvensanalyser (BKA) är för att ge barn samma rättigheter och lika värde i samhället men också uppmärksamma barnens bästa. Barn och ungas perspektiv ska vara en naturlig del av förvaltningarnas arbete och barn ska ges möjlighet till inflytande i kommunens arbete. I Bollebygd har det under många år varit prioriterat med ungas inflytande och delaktighet. Bollebygds kommun ser detta som ett positivt och viktigt uppdrag då barnen idag är en stor del av samhället och även kommer bli det framtida samhället.

Syftet med metodhandboken är att öka kunskapen om barnkonventionen och ge inspiration att utveckla arbetet med barnperspektivet i fokus. Barnkonsekvensanalysen framställs även med avsikt att öka kvalitén i beslut som rör barn och unga. Modellen för barnkonsekvensanalyser är ett analysverktyg för alla förvaltningar i Bollebygds kommun vid exempelvis ombyggnadsprojekt eller kultur- och fritids aktiviteter. Metoderna för analysen ska ge stöd och vägledning för att belysa vilka behov, tillgångar och brister som behöver lyftas fram utifrån barnperspektivet. Metoderna som framställs siktar på att säkerställa barn och ungas perspektiv och inflytande. Metoderna som framställs ska vara enkla och ögonöppnande att arbeta med, men också betydelsefulla och kunskapsgivande för verksamheten samt barn och unga.

Dokument kan ses som ett ”levande dokument” då tjänstepersoner med tiden kan tillägga, justera eller ta bort information och andra metoder som anses vara bättre och enklare att arbeta med samt även når upp till tjänstepersonernas ideal.

Barnkonsekvensanalys och Barnkonventionen

Vad är en barnkonsekvensanalys?

En barnkonsekvensanalys är enligt Barnombudsmannen ett analytiskt verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggöra barnets bästa. Med hjälp av barnkonsekvensanalyser kan lokala och regionala beslutsfattare arbeta systematiskt och vara säkra på att barn och ungas perspektiv finns med i besluten. Syftet är att på kort och lång sikt ska förbättra barn och ungas levnadsvillkor. FN-kommittén för barnets rättigheter rekommenderar att barnkonsekvensanalyser ska göras vid större förändringar som rör barn. Det kan exempelvis gälla vid framtagandet av policydokument och budget, nedläggning eller byggande av skolor, byggande av bostadsområden och förändring i verksamheter etc.

En barnkonsekvensanalys uppmärksammar projekt utifrån barnperspektivet. Det innebär exempelvis att det ska finns gott om utrymme för lek, mötesplatser, rekreation och platser med olika karaktär i den offentliga miljön vilket är en del av barns grundläggande behov.

Utmaningen som kan framkomma ligger i att förändra vuxnas attityder till barn och vilken vikt som ska läggas vid deras erfarenheter, kunskap och inflytande i beslutsprocesser. Genom att fokusera på barn och ungas behov samt verkligheter kan dessa attityder förändras och förbättras på lång sikt. Det är essentiellt att bli bättre på att se barns behov och perspektiv. Ett barnperspektiv behövs i alla verksamheter för att ge barn möjlighet att inflika med sina egna åsikter och funderingar. Barnkonsekvensanalyser är inte till för att försvåra verksamheters arbete utan är till för att förenkla det. I enkelhet kan man betrakta barnkonsekvensanalysen som en avstämning med ett antal punkter som behöver avbokas av vuxna till förmån för barnperspektivet. Tanken är även att det i ett ordinarie arbete ska anses som en naturlig del i arbetet, och att analysen ska tas hänsyn till som när man exempelvis följer andra lagar.

Vad är Barnkonventionen?

Den svenska riksdagen har beslutat att FN:s konvention om barns rättigheter ska beaktas i samhällets alla verksamheter. Barnkonventionen kräver att barnets bästa ska beaktas och analyseras i alla beslut som berör barn. Barn har en unik kunskap om sin egen situation, och därför är det viktigt att lyssna till barn för att skapa förutsättningar för deras delaktighet. Barn är alla människor under 18 år, oavsett kön, religion, socioekonomisk bakgrund, etnicitet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Barnkonventionen bidrar med en universell förklaring av rättigheter som bör gälla för alla världens barn. Konventionen ska beröra alla samhällen oberoende av religion, kultur eller andra särdrag. Konventionen handlar om det enskilda barnets rättigheter. Trygga och goda uppväxtvillkor innebär att barn växer upp i en stimulerande miljö, känner trygghet och att de får uttrycka sin åsikt och få sina åsikter respekterade. Så skapas en socialt hållbar utveckling.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar, varav 41 är ”sakartiklar” som slår fast vilka rättigheter barn ska ha. Fyra av sakartiklarna i barnkonventionen är vägledande för hur helheten ska tolks. Dessa artiklar är 2, 3, 6 och 12 och kallas för de fyra grundprinciperna. När man läser alla övriga artiklar bör man, enligt Barnombudsmannen, läsa dem med grundprinciperna ”som glasögon”.

- ***Artikel 2 Barnets rätt till likvärdiga villkor***

1. Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt.
2. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

- ***Artikel 3 Barnets bästa i främsta rummet***

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.
2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, och skall för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder.

- ***Artikel 6 Barnets rätt till liv och utveckling***

1. Konventionsstaterna erkänner att varje barn har en inneboende rätt till livet.
2. Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

- ***Artikel 12 Barnets rätt att uttrycka sina åsikter***

1. Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål ska barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet.

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och utgör en del av folkrätten. Sverige ratificerade barnkonventionen 1990, som ett av de första länderna. Det är 140 länder som hittills har ratificerat barnkonventionen. Sverige valde, den 1 januari 2020, att även ta in hela barnkonventionen i den nationella lagstiftningen och göra barnkonventionen till lag i Sverige.

Hela FN:s konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) kan läsas på Barnombudsmannens webbplats, www.bo.se.

Hur ökar vi barn och ungas delaktighet?

För att anamma barnens perspektiv och deras bästa i kommunens arbete är det grundläggande att lyssna och öka delaktigheten för barn och unga. Generellt bör barnet själv ges möjlighet att framföra sina synpunkter och för att barnets bästa ska kunna tillgodoses måste barnets åsikter ses som betydelsefulla. Först när barnet själv fått uttrycka sina åsikter och de tas med i beslut som påverkar dem, kan barnets bästa och deras perspektiv ses som uppfyllt av kommunen. Förvaltningarna arbetar dagligen för ett hållbart, socialt, ekonomiskt och miljömässigt anpassat samhälle och barnen bör få chansen att delta i kommunens samhällsarbete.

För kommunen är det viktigt med kompetensgivande insatser för alla tjänstepersoner och politiker kring barnkonventionen och barnkonsekvensanalys. Kunskapen kan tillämpas med hjälp av utbildningar och andra dialoger i form av workshops eller vid APT (arbetsplatsträff) för att få fokus på frågan. Kompetenshöjningen bidrar med förståelse men även som en påminnelse för hur man själv ska kunna tänka på barnperspektivet och införliva det i varje beslut. Vidare kan man även införa workshops med barn och unga för en större samverkan men även ytterligare erfarenheter och kunskap för vuxna samt barn och unga.

Vad tillför lagen som inte redan finns?

I och med att barnkonventionen blivit till svensk lag kommer alla obligatoriskt arbeta med den och är skyldig till att ta hänsyn till barn och ungas perspektiv på en mer djupgående och analyserad nivå. Konventionen har även fått en större tyngd i samhället än tidigare år då barnkonventionen enbart var ratificerad år 1990. Barnkonsekvensanalyser utformas med anledningen av att vägleda tjänstepersoner i rätt riktning gällande barnkonventionen och barnperspektivet. Det tillför även ett systematiskt arbetssätt som säkerställer att barnens delaktighet och inflytande tas på allvar och implementeras som en naturlig arbetsgång. Det kommer på lång och kort sikt bidra med positiva effekter för barn och unga. I det långa loppet kommer konventionen stärka ungas uppväxtvillkor och samhället kommer att gynnas socialt, ekonomiskt, hållbart samt miljömässigt.

Att genomföra barnkonsekvensanalyser kräver ett professionellt förhållningssätt till de beslutsprocesser som rör barn och unga. Professionalismen handlar om det faktum att den personen som gör en barnkonsekvensanalyser ska ha grundläggande kunskap om hur barns intressen eller rättigheter är formulerade i nationell lagstiftning, förarbeten, riktlinjer, föreskrifter eller policy i förhållande till den frågeställning som ska bedömas.

Barnkonventionen som lag tillför nya perspektiv och metoder för hur barnperspektivet kan utvecklas och leda till säkrare levnadsvillkors för barn och unga idag och inför framtiden. Konventionen ställer även högre krav på professionalismen att utvecklas och bredda sina kunskaper och förhållningssätt till barnperspektivet. Vilket kommer resultera i att frågan kommer få en högre ståndpunkt och barnen kommer få en högre kunskap om sin makt i relation till deras individuella utveckling.

Metoder och förvaring av BKA

Syftet med metoderna och underlaget för barnkonsekvensanalysen är att grundstrukturen ska vara till nytta för alla förvaltningar i Bollebygds kommun. Metoden för Bollebygds kommun är till för att man inom förvaltningen ska säkerställa att barnens perspektiv fångats upp och förmedla allmänheten om hur samt varför det tagits till vid just det specifika beslutet. Bollebygds barnkonsekvensanalys vill innehålla ett bredare resonemang om till exempel ekonomiska aspekter, vilka positiva och negativa konsekvenser som kan framkomma på både kort och lång sikt för olika grupper av barn. Det kan gälla åtgärder för barn med funktionsnedsättning av olika slag, barn med olika etnicitet eller nationell bakgrund, barn i olika åldrar och barn av olika kön. Barnkonsekvensanalysen ska enligt FN-kommitténs förslag förutspå den påverkan en viss handling eller ett visst beslut kan få för barn och deras åtnjutande av sina rättigheter. Detta är aspekter och rekommendationer som Bollebygds kommun strävar efter och vill förverkliga i praktiken med den framtagna barnkonsekvensanalysen. Metoderna för Bollebygds kommun är baserade på hur samt till vilken grad ett beslut/handling påverkar barn. Det kommer införas en underrubrik i tjänsteskrivelser men även utvecklas ett annat enskilt dokument där en fördjupad analys ska skrivas. De olika metoderna förklaras mer djupgående nedan samt vid vilka tillfällen de ska användas.

Förvaring av BKA
Efter att barnkonsekvensanalysen är färdigskriven ska den förvaras tillsammans med ärendet som det är kopplat till. Förvaringen sker i det befintliga ärende- eller individhanteringssystem som verksamheten redan använder.

Rubrik i tjänsteskrivelse
För att säkerställa att barnperspektivet alltid är en del av verksamheternas arbete kommer en underrubrik införas i tjänsteskrivelserna. Under rubriken i tjänsteskrivelsen kommer det även stå med ett kort informationsstycke om syftet med barnkonsekvensanalysen. Tjänstepersoner ska kort och exakt analyserar hur barnkonventionen och barnperspektivet diskuterats och inkluderats inför beslut. Rubriken i tjänsteskrivelsen fylls i vid varje beslut, oavsett om det har en direkt koppling till barn eller inte.

Analysverktyg vid beslut som rör barn direkt
Vid större beslut där barn direkt påverkas behöver tjänstepersoner utöver det ovanskrivna uppdraget även mer analyserat och djupgående beskriva barnperspektivet med hjälp av en metod i form av en tankekarta. För denna metod finns det en mall i ett annat dokument där tjänstepersonerna kan skriva i direkt. Mallen innehåller ett kort informationsstycke och en bild på tankekartan samt några exempel på rubriker. Metoden är utformad som en tankekarta då syftet är att den ska ses som en vägledning och stöd för vad som bör finnas med i analysen. Uppkommer det andra aspekter/konsekvenser som tankekartan inte nämner bör dessa även skrivas ned i analysen.

Tankekartan är en metod där tjänstepersonerna får friheten att på egen hand tillämpa rubriker, underrubriker och innehåll i dokumentet. De får chansen att välja hur innehållet ska analyseras och presenteras i dokumentet och därmed bestämma vilka frågor som är mest relevanta för en analys kring beslutet. Tankekartan är lämpad för alla förvaltningar i Bollebygds kommun med tanke på att den är utformad med bredare frågor som man själv kan anpassa för sin egen förvaltning i analysen. Syftet med metoden är att tjänstepersonerna ska känna frihet i arbetet men även utveckla sin analysförmåga kring barnkonventionen och barnkonsekvensanalyser. Metoden kan med tiden utvecklas för att uppnå tjänstepersoners ideal.

Direkt och inte direkt påverkan till barn
Varje förvaltning arbetar olika mycket med barn och det kan i vissa förvaltningar vara en självklarhet när barn berörs direkt eller inte, medan det i andra förvaltningar kan vara svårare att bedöma hur man ska gå tillväga. Tjänstepersoner i förvaltningarna behöver på egen hand reflektera över om beslutet anses påverka barn direkt eller inte. Detta kan vara en svårighet då det blir en definitionsfråga och det kan då vara positivt att diskutera och reflektera med flera personer ifall det finns osäkerheter.

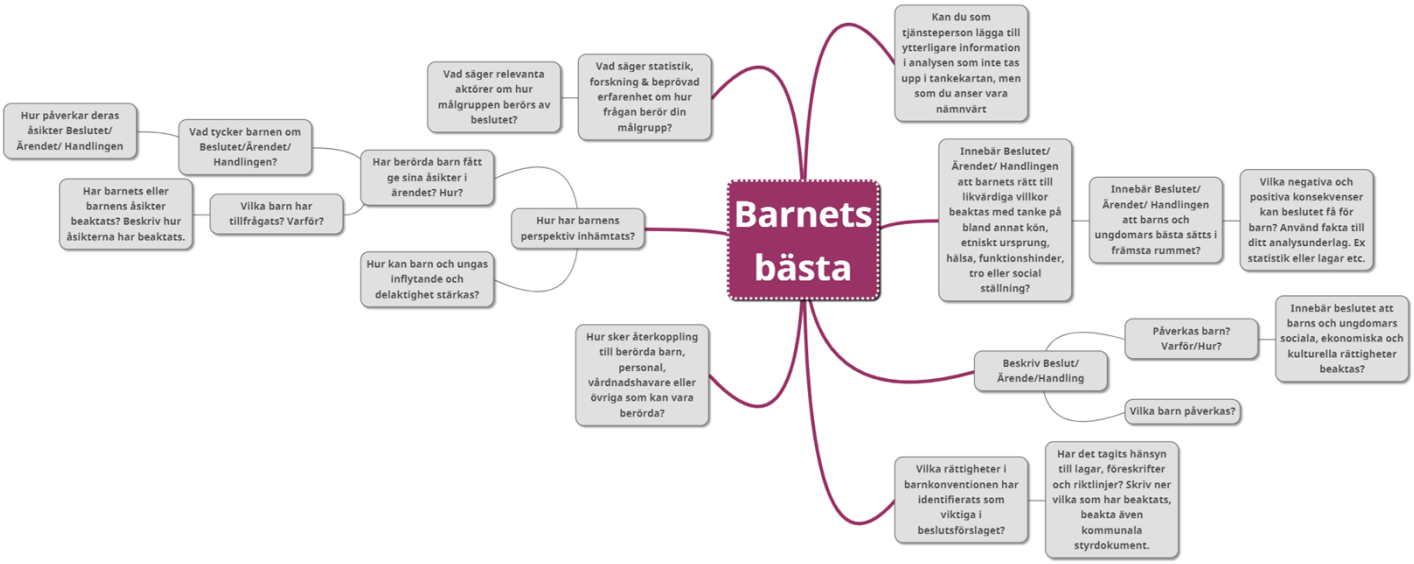

Definitioner som kan vara bra att ha med i analysen:

- **Barn** varje människa under 18 år.
- **Barnets bästa** handlar om det enskilda barnet, en grupp barn eller barn generellt och måste avgöras i varje enskilt fall. Hur man kommer fram till vad som är barnets bästa ska föregås av en utredning och prövning där hänsyn ska tas till barnets behov och egna åsikt, utifrån ålder och mognad.
- **Barnperspektiv** är när vuxna ser barnet, strävar efter att förstå det och vidtar åtgärder som de bedömer vara till barnets bästa. Barnperspektivet kan inrymma barnets perspektiv men behöver inte göra det.
- **Barnets perspektiv** speglar en utsaga från ett barn. För att kunna uttala sig om barnets perspektiv krävs att barnet själv har fått säga sin mening
- **Barnrättsperspektiv** att vid varje beslut eller åtgärd som rör barn beakta att dess rättigheter enligt barnkonventionen tas tillvara.

BOLLEBYGDS KOMMUN

TJÄNSTESKRIVELSE
2021-04-19 1 (1)

Dnr :KS2021/32-1

Kommunstyrelseförvaltningen

Amanda Salib | Praktikant
| amanda.salib@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Barnkonsekvensanalys inför beslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att införa rubrik, ”Barnkonsekvensanalys”, i mallen för tjänsteskrivelser samt att barnkonsekvensanalys ska göras enligt metodhandbok ” Metodhandbok för Barnkonsekvensanalys”.

Ärendet

En barnkonsekvensanalys är enligt Barnombudsmannen ett analytiskt verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggöra barnets bästa. Analysen framställs med avsikt att öka kvalitén i beslut som rör barn och unga. Syftet med barnkonsekvensanalysen ska enligt FN-kommitténs förslag förutspå den påverkan en viss handling eller ett visst beslut kan få för barn och deras åtnjutande av sina rättigheter.
Syftet med Bollebygd kommuns metod för barnkonsekvensanalysen är att grundstrukturen ska vara till nytta för alla förvaltningar.

Skickas till

samhällsbyggnadsnämnden
socialnämnden
utbildningsnämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Amanda Salib
Praktikant

20. Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB (kf fattar slutligt beslut) KS2017/69

§96 KS2017/69

Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige fastställer förslag till reviderat ägardirektiv för Gryaab AB.

Ärendet

Göteborgs stad har skickat förslag till revidering av ägardirektiv för Gryaab AB till ägarkommunerna. Ägardirektiv är fråga av principiell beskaffenhet och då ärendet rör bolag som Göteborgs Stad äger tillsammans med andra kommuner ska ägardirektivet beslutas av kommunfullmäktige i respektive delägarkommun. Önskvärt är att samtliga delägares kommunfullmäktige har tagit beslut innan sommaren 2021.

Förslaget till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab” (från 2010) samt nuvarande specifikt ägardirektiv för Gryaab AB. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen med anpassningar till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Göteborgs stad gör den sammanfattande bedömningen att en anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg, möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag. I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag. Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet ”Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag”, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument. Genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, med utgångspunkt i texter som tillämpas av Göteborgs stad i relation till de helägda bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen inom ramen för Göteborgs Stads styrsystem.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer förslag till reviderat ägardirektiv för Gryaab AB.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB
- VB: Expediering Göteborgs Stadshus AB 2021-03-22, § 36 - Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB (3/3)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag
Styrelsen 2021-03-22
Diarienummer 0024/21

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig
Telefon: 031 368 54 55
E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Gryaab AB enligt ärendets bilaga 3 fastställs.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna bolagsstämmofullmakt efter att kommunfullmäktige fastställt ägardirektivet.

Sammanfattning

Ärendet utgör förslag till nytt ägardirektiv för Gryaab AB. Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande *”Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab”* (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Gryaab AB. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadshus AB har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Gryaab AB (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Gryaab AB
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Gryaab AB

Ärendet

Ärendet utgör förslag till revidering av ägardirektiv för Gryaab AB. Ägardirektiv är fråga av principiell beskaffenhet och ska beslutas av kommunfullmäktige. Beredningsgången följer av stadens riktlinjer för ägarstyrning. Då ärendet rör bolag som Göteborgs Stad äger tillsammans med andra kommuner ska ägardirektivet beslutas av samtliga delägares kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Förslaget till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande *”Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab” (från 2010)* samt nuvarande specifikt ägardirektiv för Gryaab AB. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen med anpassningar till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade 2019-09-12 om en ny och enhetlig struktur för ägardirektiv till Göteborgs helägda bolag. En liknande enhetlighet har dessförinnan skapats avseende reglementen för nämnder i Göteborgs Stad. Strukturen omfattar grundläggande, vägledande och generella principer och krav på utförande av uppdrag i kommunalt ägda bolag och nämnder. Strukturen inkluderar också de specifika verksamhetsuppdragen till respektive bolag och nämnd.

Vid ägarråd i Renova, Gryaab och Grefab 2020-02-27 initierade representanter från Göteborg en diskussion angående ägarstyrningen och genomförande av uppsikten avseende de regionala bolagen.

Vid ägarråd 2020-05-14 informerade representanter från Göteborg om arbetet som bedrivs i Göteborg med att strukturera genomförandet av uppsiktsplikten samt att ytterligare stärka struktur för kommunfullmäktiges ägarstyrning av de helägda bolagen. De regionala bolagens styrdokument består för närvarande bland annat av generella riktlinjer från 2010 samt att specifika ägardirektiv beslutats för bolagen vid olika tidpunkter. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumenten och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Stadshus AB fick vid mötet 2020-05-14 ägarrådens uppdrag att ta fram förslag till reviderade ägardirektiv med utgångspunkt i den struktur som tillämpas för helägda bolag i Göteborg med anpassningar för de regionala bolagen unika förutsättningar.

I beredningen av ärendet har samverkan skett löpande med stadsledningskontoret i Göteborg. Avstämning har dessutom skett med huvudmännens ansvariga tjänstemän i teknisk/ekonomisk delegation (Gryaab) och kommunala chefsnätverket (Renova). I beredningen har samverkan även skett löpande med respektive bolag.

Vid delrapportering 2020-10-29 till ägarråden informerades om arbetet och vilka områden som bolagen själva lyft för diskussion och eventuell omprövning i de specifika ägardirektiven för respektive bolag.

Kommentarer till förslag generella och gemensamma texter – Kapitel 1 och 3
Dessa kapitel är avsedda att ersätta nuvarande *”Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab”* antagna 2010.

Det nu gällande generella ägardirektivet utgör bilaga 1 till detta beslutsunderlag. Förslag till generella och gemensamma texter, kapitel 1 och 3, framgår av förslag till nytt ägardirektiv, bilaga 3.

Förslag till kapitel 1 och 3, generella och gemensamma texter för de regionala bolagen, är en uppdatering av nu gällande styrdokument och reglerar exempelvis delägarnas övergripande syfte med bolagsverksamheten. Förslaget innebär också en uppdatering med hänsyn till utvecklad lagstiftning genom kommunallagen och kommunstyrelsernas förstärkta uppsiktsplikt. Bland annat kan nämnas:

Av inledande text framgår att de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab och Grefab på samma sätt som tidigare ska förhålla sig till av Göteborgs Stad beslutade styrande dokument där dessa berör bolagets/bolagens verksamhet.

Av 1 kap. 9 § framgår att de regionala bolagen konsolideras av Göteborgs Stadshus AB och omfattas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning där bland annat roll- och ansvarsfördelning tydliggörs.

Av 3 kap. 3 § framgår att handlingar från bolagets styrelsemöten ska översändas till samtliga delägare parallellt med att de publiceras på Göteborgs Stads hemsida. Ökade krav på att rapportera väsentlig information framgår även av flera paragrafer. Av 3 kap. 4 § framgår det generella kravet på bolagen vad gäller rapportering av väsentlig information.

Av 3 kap. 9 § framgår att som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut rörande uppsiktsplikten, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen. Yttrandet kan utgöra ett av flera underlag för ägarkommunernas kommunstyrelser i beslut rörande prövning av om verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Endast en paragraf, (3 kap 12 § i texten som riktas till Göteborgs Stads helägda bolag) rörande tvister mellan helägda bolag i Göteborgs Stad har strukits i sin helhet vid anpassning till förslag till texter för de regionala bolagen. Skulle tvist uppstå mellan ett av de regionala bolagen och annan verksamhet som någon av delägarna driver får tvistelösning ske på sedvanligt sätt och beroende på tvistens art.

Kommentarer förslag till specifikt ägardirektiv Gryaab – Kapitel 2
Vid avstämning och dialog med teknisk/ekonomisk delegation, TED, 2021-01-29, där också Gryaab medverkade, godkändes följande förslag till justeringar i ägardirektivet till Gryaab.

Ägardirektivet kompletteras med vad som anges i bolagsordningen rörande föremålet för verksamheten. (2 kap 2 §)

Därutöver har det befintliga ägardirektivets texter rörande **Ekonomi** och **Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt** i tillämpliga delar kompletterats med ”standardtexter” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilka har anpassats till Gryaabs förhållanden och förutsättningar.

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Ägardirektivet för Gryaab har kompletterats med ”standardtext” avseende **Bolaget som en del av Göteborgs Stad**. Detta då bolaget konsolideras, följs upp etc inom Göteborgs Stads styrsystem. Syftet är att förbättra styrningen av samtliga bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer inom bolagskoncernen.

Revideringar och kompletteringar i kapitel 2, specifikt ägardirektiv för Gryaab, framgår av bilaga 4, tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Gryaab.

Sammanfattande bedömning

Anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag.

I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag.

Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument.

Genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, med utgångspunkt i texter som tillämpas av Göteborgs stad i relation till de helägda bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen inom ramen för Göteborgs Stads styrsystem.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

(H 2010 nr 170, P 2010-11-25, § 16)

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

Gäller under förutsättning att alla delägarkommuner godkänner generellt ägardirektiv.

Detta ägardirektiv ska antas av respektive bolagsstämma i berörda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa detta och övriga av ägarna utfärdade ägardirektiv.

Ägardirektivets syfte och principer för bolagsstyrning

Ägarnas roll innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagets strategier och mål, hur dessa överensstämmer med ägarnas övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledning.

För att det ska finnas skäl att bedriva bolagsverksamhet krävs att verksamheten, tillsammans med ägarnas övriga verksamhet, direkt eller indirekt skapar nytta för medborgarna. Det är därför naturligt att bolagsverksamheten ska samordnas med ägarnas övriga verksamhet så långt det är möjligt och lämpligt. Verksamheten skall bedrivas i ägarnas ställe.

Ägardirektivets syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för ägarna att följa verksamheten.

Allmänhetens intresse av insyn i bolag i vilka ägarna har ett bestämmande inflytande tillgodoses genom att offentlighetsprincipen även gäller dessa (2 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen).

I detta ägardirektiv tydliggörs ansvar och roller mellan ägarna och bolagen.

Kommunfullmäktige

Respektive ägarkommuns kommunfullmäktige är att anse som ägare. Enligt 3 kap 17-18 §§ KL fastställer kommunfullmäktige ändamålet med bolagets verksamhet samt utser samtliga styrelseledamöter i bolag. Vidare ska respektive kommunfullmäktige ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och VD, ställa frågor.

Kommunstyrelsen

Av 6 kap 1 § KL framgår att respektive ägarkommuns kommunstyrelse har ett ansvar att fortlöpande följa kommunens verksamhet. Detta innebär att respektive kommunstyrelse

även ska ha en överblick och kontroll över bolagens verksamhet, den s.k. uppsiktsplikten.

Lekmannarevisorer

Av 3 kap 17 § KL följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Lekmannarevisorns uppgifter framgår av 10 kap aktiebolagslagen (ABL).

Lekmannarevisorerna ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman.

Bolagets skyldigheter enligt kommunallagen

Berörda bolag är bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. och 8 kap 3c § KL om inte annat följer av lag.

Kommunfullmäktiges ställningstagande

Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare (kommunfullmäktige).

Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas:

· Ändring av bolagsordningen, innebärande exempelvis ändring av ändamålet för bolagets verksamhet eller där det framgår att kommunfullmäktige beslutar

· Ändring av aktiekapitalet

· Fusion av företag

· Förvärv, avyttring eller bildande av indirekt hel- och delägda bolag oavsett värde

· Förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheterna i övrigt

· Bildande av stiftelse

· Förvärv eller avyttring av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi

· Innan styrelser fastställer avgifter till ägarkommunerna skall i den mån det är verksamheter som bedrivs med ensamrätt samråd ske på det sätt som respektive kommun önskar

· Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde.

· Större investeringar som väsentligt påverkar ägarnas ekonomi och/eller medför risk för ägarna

· Övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

Varje ärendes karaktär ska prövas av bolagsstyrelsen. Om tveksamhet uppstår huruvida frågan är av sådan beskaffenhet att ägarnas ställningstagande ska inhämtas, ska den underställas ägarna för sådant ställningstagande.

Ägarna ska kunna förlita sig på att styrelsen fullgör sina skyldigheter i detta avseende.

Bolagets skyldigheter gentemot ägarna

Bolaget skall kontinuerligt hålla ägarkommunerna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt.

A. Det åligger därutöver bolaget att utan dröjsmål tillse att följande handlingar kommer ägarna tillhanda:
- protokoll från bolagsstämma
- protokoll samt beslutsunderlag från styrelsesammanträde
- bolagets årsredovisning
- revisionsberättelse och granskningsrapport
- affärsplan/verksamhetsplan
- budget
- långsiktig investeringsplan
- övriga av ägarna begärda handlingar

B. Bolagsstyrelsen är skyldig att förhålla sig till av Göteborg stad beslutade anvisningar och riktlinjer, policies m.m. som berör bolagets verksamhet.

Verkställande direktörs lön och övriga förmåner

Kommunstyrelsen i Göteborgs stad fastställer lön och övriga förmåner för verkställande direktör i Renova AB, Gryaab AB och Grefab.

Bolagens styrelser

Bolagsstyrelsens ansvar för bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom bolagsstyrelsen, dels mellan bolagsstyrelse och verkställande direktör framgår av 8 kap 4-7 §§ ABL. I enlighet med *Principer för styrning av kommun- och landstingsägda bolag* (SKL) ska styrelsen årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om bolagsstyrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda bristerna eller underrätta ägarna om dessa.

Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelsen ska närvara.

Bolagsstyrelserna ska årligen upprätta en långsiktig investeringsplan. I denna ska investeringarnas eventuella konsekvenser för ägarkommunerna presenteras.

Det åligger bolagsstyrelsen att se till att bolagets organisation är ändamålsenlig. I detta innefattas att organisationen som sådan ska inrymma rutiner och funktioner som verkar kvalitetssäkrande.

Bolagsstyrelsen ska tillse att bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

Bolagsstyrelsen ska årligen upprätta en plan för internkontrollen i bolaget. I denna ska bolagsstyrelsen bland annat dokumentera på vilket sätt bolagsstyrelsen säkerställer att:

· ändamålsenlig verksamhet bedrivs och ekonomiskt tillfredsställande resultat uppnås i bolaget,

· kvaliteten i rapporteringen om verksamhet och ekonomi och intern kontroll upprätthålls,

· bedömning och uppföljning av bolagets risker sker.

Bolagets styrelse skall anta policies inom följande områden:

-miljö

-finans

-personal

-arbetsmiljö

-jämställdhet och mångfald

-kvalitet

-inköp - och upphandling

Bolagsstyrelserna ska samråda med Göteborgs stad vid tillsättande av verkställande direktör,

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden.

Lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även av detta ägardirektiv berörda bolag så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation. Bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

För det fall lokal arbetstagarorganisation fattar beslut enligt ovan kan Nämnden för styrelserepresentationsfrågor medge undantag från lagen innebärande att sådan styrelserepresentation inte får ske.

Nämnden kan samtidigt besluta att en arbetstagarrepresentant inte får tillträda ett uppdrag som styrelseledamot eller suppleant fram till dess att frågan om undantag från lagen slutligt avgjorts.

Tjänstemannaberedning

Av ägarkommunerna utsedda tjänstemän biträder sin kommunstyrelse i bolagsfrågor. För att respektive ägarkommunernas tjänstemän ska kunna fullgöra sitt beredningsansvar ska dessa få tillgång till erforderlig information.

För det fall bolaget anser att sekretess föreligger för begärd uppgift ska det särskilt anges i samband med att uppgiften lämnas ut.

Arkivmyndighet

Region- och Stadsarkivet Göteborg är arkivmyndighet för de bolag som omfattas av detta ägardirektiv.

Ägardirektiv för Gryaab AB

(H 2007 nr. 167, P 2006-12-14)

Uppdraget

Gryaab AB skall medverka i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att införa och driva system som kostnadseffektivt samlar in och behandlar avloppsvatten inom ägarkommunerna. Bolaget skall begränsa förorening till recipient från tillfört avloppsvatten samt i möjligaste mån även tillvarata avloppsvattnets innehåll.

Som utgångspunkt för bolagets ambitionsnivå ifråga om reningskapacitet, återvinnings- och reningsgrad skall finnas en av styrelsen antagen policy. Gryaab AB skall därutöver anta för verksamheten lämpliga policies som skall utvärderas och omprövas i den takt bolaget finner lämpligt.

Bolagets utveckling skall ske med långsiktighet. Gryaab AB:s avloppsrening skall drivas kostnadseffektivt i syfte att erbjuda ägarna låga avgifter. Övriga produkter och tjänster skall erbjudas till marknadsmässiga priser och positivt bidra till en låg kostnadsnivå för brukarkollektivet. Investeringar och utvecklingsarbete skall kunna motiveras från såväl ekonomiska som ekologiska utgångspunkter som av förändrade beteendemönster.

Bolaget skall aktivt samarbeta med berörda verksamheter i syfte att underlätta arbeten med att begränsa utsläppen vid källan.

Gryaab skall, där så är miljömässigt och kommersiellt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer. Sådant samarbete skall genomföras som ett led i att uppfylla bolagets uppdrag.

Bolaget skall bevaka och agera i enlighet med ägarnas intressen inom verksamhetsområdet, särskilt för utvecklingen av lagstiftning och annat regelverk.

Bolaget skall vara ett kompetensorgan och medverka till forskning och utveckling inom avloppsrening ur såväl ekologiskt, ekonomiskt som beteendeperspektiv.

Bolaget skall i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.

Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare. Gryaab AB skall kontinuerligt hålla ägarna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av strategisk betydelse. Bolaget skall i övrigt utarbeta lämpliga former och rutiner för att förse ägarna med underlag och information.

Ägardirektiv för Gryaab AB

Bolagsordning och detta ägardirektiv utgör tillsammans med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning underlaget för delägarnas kommunfullmäktige i styrningen av bolaget. Genom ägardirektivet anger delägarnas kommunfullmäktige ändamålet och den långsiktiga viljeriktningen för bolagets verksamhet samt krav och förväntan på bolaget. Direktivet syftar till att skapa förutsättningar för ett effektivt styrelsearbete samt en aktiv styrning och uppsikt av bolaget.

Ägardirektivet är uppdelat i tre kapitel. **Kapitel 1 och 3** är generella och likalydande för de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab AB och Grefab. Av **kapitel 2** framgår direktiv som gäller specifikt för Gryaab AB. För de regionala bolagen gäller villkoren enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning samt att bolagsstyrelserna i övrigt ska förhålla sig till av Göteborgs stad beslutade styrande dokument som berör bolagens verksamheter.

Kapitel 1 – Inledande bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver förutsättningarna för delägarnas kommunfullmäktige i dess samlade styrning av bolaget.

§ 1 Syftet med det gemensamma ägandet av bolag är att dessa, tillsammans med övriga verksamheter i delägande kommuner, ska skapa nytta för delägarkommunerna, dess invånare samt medverka i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Helhetssyn ska genomsyra bolagens verksamhet. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till uppdraget, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

§ 2 Delägarnas samlade styrning av gemensamt ägda bolag handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktigebeslut genomförs. Implementeringen av delägarnas strategiska målsättningar ska följa vedertagna metoder för strategisk planering, genomförande och uppföljning.

§ 3 Bolagen ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

§ 4 Bolagen ska utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot alla former av diskriminering. Det ska vara föredöme i jämställdhets- och mångfaldsarbetet, arbeta aktivt för en inkluderande kultur samt ha god affärsetik och ett aktivt anti-korruptionsarbete. För samtliga ägare är det av särskild vikt att Bolaget arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter samt goda och anständiga arbetsvillkor.

§ 5 Kommunernas medlemmar ska behandlas lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Oavsett förutsättningar, bakgrund och var i delägarkommunen man bor, ska människor bli värdigt bemötta och få en god och likvärdig service.

§ 6 Bolaget har ansvar för att samråda med och aktivt söka samverkan med andra nämnder och bolagsstyrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra

eller när det är nödvändigt för att uppnå helhetssyn i genomförandet av delägande kommuners mål och riktlinjer.

§ 7 Formellt utövar kommunfullmäktige i delägande kommuner ägarstyrning genom att utse styrelse och lekmannarevisorer samt genom att fastställa bolagsordning och ägardirektiv för bolagen.

§ 8 Göteborgs Stadshus AB har kommunfullmäktige i Göteborgs uppdrag att, i samverkan med övriga delägare, ansvara för den praktiska ägarstyrningen av bolagen med utgångspunkt i sitt ägardirektiv, bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktigebeslut och andra styrdokument.

§ 9 Roll- och ansvarsfördelning mellan de olika nivåerna i Göteborgs Stads bolagsstruktur framgår av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Kapitel 2 – Specifikt för Gryaab AB

Innehållet i detta kapitel beskriver ändamålet med Bolagets verksamhet och delägarnas uppdrag till Bolaget. Gryaab AB ägs av kommunerna Ale, Bollebygd, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille, nedan Ägarkommunerna.

Det kommunala ändamålet

§ 1 Det kommunala ändamålet är att medverka i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att införa och driva system som kostnadseffektivt samlar in och behandlar avloppsvatten inom Ägarkommunerna.

Bolagets uppdrag

§ 2 Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga och driva anläggningar för avloppsrening och behandla avloppsvatten och annan därmed förenlig verksamhet. Syftet med verksamheten är att verkställa den rening som delägarna i egenskap av huvudmän enligt VA-lagstiftningen är skyldiga att vidtaga.

§ 3 Bolaget ska begränsa förorening till recipient från tillfört avloppsvatten samt i möjligaste mån även tillvarata avloppsvattnets innehåll.

§ 4 Som utgångspunkt för bolagets ambitionsnivå ifråga om reningskapacitet, återvinnings- och reningsgrad ska finnas en av styrelsen antagen policy. Gryaab AB ska därutöver anta för verksamheten lämpliga policies som ska utvärderas och omprövas i en takt som bolaget finner lämpligt.

§ 5 Bolagets utveckling ska ske med långsiktighet. Gryaab AB:s avloppsrening ska drivas kostnadseffektivt i syfte att erbjuda ägarna låga avgifter. Övriga produkter och tjänster ska erbjudas till marknadsmässiga priser och positivt bidra till en låg kostnadsnivå för brukarkollektivet. Investeringar och utvecklingsarbete ska kunna motiveras från såväl ekonomiska som ekologiska utgångspunkter som av förändrade beteendemönster.

§ 6 Bolaget ska aktivt samarbeta med berörda verksamheter i syfte att underlätta arbeten med att begränsa utsläppen vid källan.

§ 7 Gryaab AB ska, där så är miljömässigt och affärsmässigt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer. Sådant samarbete ska genomföras som ett led i att uppfylla bolagets uppdrag.

§ 8 Bolaget ska bevaka och agera i enlighet med ägarnas intressen inom verksamhetsområdet, särskilt för utvecklingen av lagstiftning och annat regelverk.

§ 9 Bolaget ska vara ett kompetensorgan och medverka till forskning och utveckling inom avloppsrening ur såväl ekologiskt, ekonomiskt som beteendeperspektiv.

Ekonomi och effektivitet

§ 10 Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för delägande kommuner, dess boende, besökare och näringsliv.

§ 11 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet.

§ 12 Bolaget ska i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.

§ 13 Bolaget ska, i nära samverkan med delägarnas övriga verksamheter, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.

Bolaget som en del av Göteborgs stads organisation

§ 14 Bolaget är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus.

§ 15 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som moderbolaget tar initiativ till.

§ 16 Bolaget ska följa de krav som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

§ 17 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till delägarnas kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej samt att ägarrådet ges möjlighet att samråda i principiella ärenden. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ägarrådet tillfrågas.

§ 18 Exempel på frågor där delägarnas kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningen är inte uttömmande):

a. Ändring av aktiekapitalet
b. Beslut om kapitaltillskott till bolag.
c. Fusion eller likvidering av bolag
d. Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde
e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt
f. Bildandet av stiftelse
g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi.
h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde

i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller delägarkommunernas ekonomi eller medför annan risk (till exempel större investeringar eller avyttringar av tillgångar).

Kapitel 3 – Generella bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver generella skyldigheter för de regionala bolagen.

§ 1 Ändring av bolagsordning beslutas av kommunfullmäktige i delägande kommuner.

§ 2 Bolaget ska varje år upprätta och anta en arbetsordning för styrelsens arbete jämte instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen.

§ 3 Samtliga kallelser inklusive dagordningar, handlingar och protokoll i bolagets styrelse ska finnas tillgängliga på Göteborgs Stads hemsida. Det åligger bolaget att därutöver tillse att nämnda dokument utan dröjsmål kommer samtliga delägare tillhanda. Kommunstyrelserna i delägande kommuner har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt granska bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelserna den information om verksamheten som begärs, om inte informationen omfattas av sekretess. Om informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

§ 4 Bolaget ansvarar för att rapportera väsentliga händelser i verksamheten till sitt moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Bolaget har alltid utöver den löpande rapporteringen ett ansvar att på eget initiativ informera om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den övergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten.

§ 5 Bolaget är skyldigt att tidigt anmäla misstankar om allvarliga oegentligheter i bolagets verksamhet till lekmannarevisorerna.

§ 6 Bolaget ska i sin verksamhet samverka med delägarnas övriga nämnder och bolag i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån Ägarkommunernas perspektiv, med beaktande av krav i kommunallagen och aktiebolagslagen samt annan lag och författning. Bolaget har ett ansvar för att samråda med, och aktivt söka samverkan med, andra nämnder och styrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra.

§ 7 Allmänhetens intresse av insyn i bolaget tillgodoses genom att offentlighetsprincipen omfattar bolaget.

§ 8 Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor i direkt och indirekt helägda bolag samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.

§ 9 Som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen.

§ 10 Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera sitt eget styrelsearbete. Utvärderingen ska minst omfatta:

a. om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter
b. om styrelsens arbetsformer fungerar
c. om styrelsen är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning.

Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda dessa. Utvärderingen, dock ej innehållet, ska protokollföras samt skickas till bolagets moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Stadshus AB svarar för att samla in protokollen från direktunderställda bolag samt rapportera dessa vidare till kommunstyrelsen i Göteborg.

§ 11 Bolagsstyrelsen ska varje år utvärdera verkställande direktörens insatser, endast styrelseledamöter och suppleanter närvarar vid utvärderingen.

Personuppgifter

§ 12 Bolagsstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i bolagets verksamhet

Arbetsgivarfrågor

§ 13 Bolaget ska som arbetsgivare följa Göteborgs Stads arbetsgivarpolitiska inriktning. Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen inför viktigare beslut i arbetsgivarfrågor av principiell strategisk betydelse. Stadshus AB ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bolaget ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelser och kommunfullmäktige i delägarkommunerna.

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

§ 14 Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även Renova, Gryaab och Grefab så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation och bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

§ 15 Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna som innebär att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden. Om lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av formell styrelserepresentation kan bolaget begära undantag från lagen hos Nämnden för Styrelserepresentationsfrågor.

Giltighet

§ 16 Detta ägardirektiv ska för att äga giltighet beslutas av kommunfullmäktige i samtliga delägares kommuner och därefter antas på bolagsstämman.

Tabell med förändringar Kapitel 2 – specifikt för Gryaab AB

Inledning

Text i nuvarande ägardirektiv	Förslag till ändring (kap. 2)	Kommentar
	§ 2 Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga och driva anläggningar för avloppsrening och behandla avloppsvatten och annan därmed förenlig verksamhet. Syftet med verksamheten är att verkställa den rening som delägarna i egenskap av huvudmän enligt VA-lagstiftningen är skyldiga att vidtaga.	Komplettering av ägardirektivet med bolagsordningens text rörande föremålet för verksamheten.
Bolaget skall i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.	§ 10 Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för delägande kommuner, dess boende, besökare och näringsliv. § 11 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet. §12 Bolaget skall i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet. § 13 Bolaget ska, i nära samverkan med delägarnas övriga verksamheter, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning	Ägardirektivet kompletteras och befintlig text utvecklas med ett avsnitt om **Ekonomi och effektivitet.** Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Gryaab har flera delägare.

	är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.	
-	§ 14 Bolaget är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus. § 15 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som moderbolaget tar initiativ till. § 16 Bolaget ska följa de krav som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.	Ägardirektivet kompletteras med ett avsnitt om **Bolaget som en del av Göteborgs Stads organisation**. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Gryaab har flera delägare.
Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare. Gryaab AB skall kontinuerligt hålla ägarna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av strategisk betydelse. Bolaget skall i övrigt utarbeta lämpliga former och rutiner för att förse ägarna med underlag och information.	§ 17 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till delägarnas kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej samt att ägarrådet ges möjlighet att samråda i principiella ärenden. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ägarrådet tillfrågas. § 18 Exempel på frågor där delägarnas kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningen är inte uttömmande): a. Ändring av aktiekapitalet b. Beslut om kapitaltillskott till bolag. c. Fusion eller likvidering av bolag d. Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsför-	Ägardirektivet kompletteras och befintlig text utvecklas med ett avsnitt om **Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt**. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Gryaab har flera delägare.

	hållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt f. Bildandet av stiftelse g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller delägarkommunernas ekonomi eller medför annan risk (t.ex. större investeringar eller avyttringar av tillgångar).	

21. Akut behov av verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgens myndighetsenheter KS2020/280

§98 KS2020/280

Akut behov av verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgens myndighetsenheter

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen avslår socialnämndens förfrågan kring akut behov av verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgen myndighetsenheter. Socialnämndens behov av dessa lokaler finns med i den lokalresursplan som kommunfullmäktige antog på sammanträde i april 2021, och ärendet är således redan med i utvecklingsarbetet kring användning och behov av kommunala lokaler.

Ärendet

Socialnämnden har initierat ett ärende till kommunstyrelsen om akut behov av verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgen. Nämnden menar att under den senaste tiden har antalet våldsärenden ökat kraftigt vilket ställer högre krav på individ- och familjeomsorgens lokaler. Utifrån situationen i samhället ses en stor risk att våldsärenden även fortsatt kommer att utgöra en stor andel av verksamhetens ärenden. Personalgruppen har utökats kraftigt sedan nuvarande lokaler togs i bruk och det är nu inte längre hållbart ur ett arbetsmiljöperspektiv. Personalen tvingas dessutom att kompromissa med ärendesekretessen på grund av trångboddhet i lokalerna. Behovet av nya lokaler har uppmärksammats under en längre tid och finns med i lokalresursplanen men genom förändringen i ärendetyperna samt en ökad belastning av antal ärenden har situationen blivit akut. Då det inte är sannolikt att varken ärendetyp eller belastning kommer att ändras till det bättre inom den närmsta framtiden behöver åtgärder vidtas så snart som möjligt.

Förslag till beslut

Ledamöternas förslag till beslut
Michael Plogell (FR) föreslår att kommunstyrelsen avslår socialnämndens förfrågan kring akut behov av verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgen myndighetsenheter. Socialnämndens behov av dessa lokaler finns med i den lokalresursplan som kommunfullmäktige antog på sammanträde i april 2021, och ärendet är således redan med i utvecklingsarbetet kring användning och behov av kommunala lokaler. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- §31 SN Akut behov av verksamhetslokaler för IFO myndighet(SN2020168-3)

- Akut behov av verksamhetslokaler för IFO myndighet(SN2020168-1)
- Behovsbeskrivning lokal IFO(SN2020168-2)
- §16 KSAU Akut behov av verksamhetslokaler för individ- och familjeomsorgens myndighetsenheter - information

Skickas till
Kommunstyrelsen

§31 SN2020/168

Akut behov av verksamhetslokaler för IFO myndighet

Beslut
Socialnämnden beslutar att beskrivet behov av lokaler för individ- och familjeomsorgens myndighetsenheter måste åtgärdas och skickar ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Ärendet
Under den senaste tiden har antalet våldsärenden ökat kraftigt vilket ställer högre krav på individ- och familjeomsorgens lokaler. Utifrån situationen i samhället ses en stor risk att våldsärenden även fortsatt kommer att utgöra en stor andel av verksamhetens ärenden. Personalgruppen har utökats kraftigt sedan nuvarande lokaler togs i bruk och det är nu inte längre hållbart ur ett arbetsmiljöperspektiv. Personalen tvingas dessutom att kompromissa med ärendesekretessen på grund av trångboddhet i lokalerna.

Behovet av nya lokaler har uppmärksammats under en längre tid och finns med i lokalresursplanen men genom förändringen i ärendetyperna samt en ökad belastning av antal ärenden har situationen blivit akut. Då det inte är sannolikt att varken ärendetyp eller belastning kommer att ändras till det bättre inom den närmsta framtiden behöver åtgärder vidtas så snart som möjligt.

Förslag till beslut
Socialförvaltningens förslag till beslut
Socialnämnden beslutar att beskrivet behov av lokaler för individ- och familjeomsorgens myndighetsenheter måste åtgärdas och skickar ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Akut behov av verksamhetslokaler för IFO myndighet
- Behovsbesrivning lokal IFO

Skickas till
Kommunstyrelsen
Förvaltningschef
Verksamhetschef IFO

BOLLEBYGDS KOMMUN

Behovsbeskrivning lokal (flytt, ny/om- eller tillbyggnad)

Benämning

Ändamålsenliga lokaler för socialtjänsten

Nämnd/förvaltning

Namn och enhet	E-postadress	Telefon
Socialnämnden/IFO	socialnamnden@bollebygd.se	0734-647400

Kontaktperson, behovsbeskrivning

Namn och enhet	E-postadress	Telefon
Anneli Svensson, Verksamhetschef	Anneli.svensson@bollebygd.se	0734-647414

BEHOV

Verksamheten har vuxit ur sina nuvarande lokaler och det finns inte adekvata kontorsutrymmen för personalen vilket gör att verksamheten inte kan hålla sekretess mellan ärenden då handläggare måste dela rum. I verksamheten lyfts detta fram som ett stort arbetsmiljöproblem då den fysiska arbetsmiljön hindrar ett effektivt utförande av de dagliga arbetsuppgifterna.
Brist på mottagningsrum medför svårigheter att utföra arbetet, befintliga rum har dessutom inte tillräcklig ljudisolering vilket medför en hög risk för sekretessbrott då samtal hörs mellan rummen. De mottagningsrum med säkerhetsdörr som finns har säkerhetsdörren placerad mellan rummen vilket ger svårigheter både med isolering och inte heller uppfyller säkerhetskrav.
Under den senaste tiden har antalet våldsärenden ökat kraftigt vilket medför ett större behov av möjlighet att skapa avskilda väntrum då det är högst olämpligt att våldsverkare möter varandra och skapar kontakter i kommunens lokaler. Den ökade andelen våldsärenden ställer även högre säkerhetskrav på lokalerna med särskilt fokus på mottagningsrum som måste vara utrustade med säkerhetsdörr.
Även enhetscheferna har brist på kontorsrum och då de även har operativt ansvar med ärendehandledning har de stort behov av enskilda rum för att hålla sekretessen samt kunna ha ett nära och stöttande ledarskap.

TID

Behovet är långsiktigt men kortsiktiga åtgärder behöver vidtas för att lösa de mest akuta problemen.

KONSEKVENSER OM INGET GÖRS

Verksamheten kommer fortsatt att drabbas av ett ökat antal sekretessbrott, dessa riskerar även att vara allvarligare då det är fler allvarliga ärenden som hanteras inom enheterna. Om det ovan beskrivna behovet inte möts kommer även produktiviteten att sjunka och personalomsättningen kommer även fortsatt ligga mycket högt då den fysiska arbetsmiljön är för dålig. En minskad produktivitet och hög personalomsättningen skulle även ge kraftigt negativa konsekvenser för nämndens ekonomi.

SYFTE

Åtgärderna syftar till att skapa ändamålsenliga lokaler för socialtjänsten som möjliggör ett bibehållet och ökat förtroende för kommunens verksamheter. Ändamålsenliga lokaler ger även trygghet i samhället genom att alla enskilda tillförsäkras integritet och fysisk säkerhet vid besök hos socialtjänsten.
Ändamålsenliga lokaler ger vidare ett professionellt intryck och ökat kommunens konkurrensmöjligheter i rekrytering av personal till socialtjänsten.

BOLLEBYGDS KOMMUN

INTRESSENTER

Samtliga avdelningar som har kontorsutrymme i kommunhuset samt fackliga organisationer.

KRAV UTIFRÅN LOKALISERING

Lokalerna behöver ha utrymme för minst 20 arbetsplatser utifrån nuvarande bemanning men det behöver finnas utrymme att växa och utöka bemanningen inom de närmsta åren. Arbetsplatserna måste möjliggöra en god arbetsmiljö samt uppfylla sekretesskrav.
Det behöver finnas minst 4 mottagningsrum med säkerhetsdörrar samt två mindre väntrum med besökstoaletter. Lokalerna måste även ha tillgång till ett närarkiv samt ordinära personalutrymmen.
Utifrån ett medborgarperspektiv behöver lokalerna vara lättillgängliga geografiskt och vara möjliga att nå med kollektivtrafik och till fots för så många som möjligt.

INVESTERINGSBEHOV

Socialnämnden kan inte göra en sådan uppskattning i nuläget, kompletterande samtal behöver föras med samhällsbyggnad om vilka möjligheter som finns.

CHECKLISTA FUNKTIONER LOKAL:

Lokalerna behöver ha IT/uppkoppling för minst 25 personer samt skrivarmöjligheter. Lokalerna behöver även vara tillgänglighetsanpassade och larm samt lämplig skalskyddsklassning. Det behöver finnas överfallslarm i mottagningsrummen samt uppkopplingslösningar för bärbara personlarm. I nära anslutning till lokalerna behöver det finnas både besök- och personalparkering. Närarkivet måste ha högt brandskydd och vara låsbart.

SAMORDNINGSBEHOV

Inga

HAR ÄRENDET/ BEHOVET VARIT UPPE I NÄMND?

Ärendet föredras för socialnämnden 19 januari 2021

HAR ÄRENDET/ BEHOVET STÄMTS AV MED FÖRVALTNINGSEKONOM?

Förvaltningsekonom har delgetts behovet men i nuläget har det inte varit möjligt att göra en ekonomisk kalkyl, se kommentar under investeringsbehov.

TIDSPLAN

Behovet är akut men socialnämnden kan inte ge någon mer detaljerad tidsplan i nuläget.

22. Årsredovisning 2020 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund (kf fattar slutligt beslut) KS2021/149

§86 KS2021/149

Årsredovisning 2020 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2020 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund.

Förbundsdirektionen och de enskilda ledamöterna i densamma beviljas ansvarsfrihet.

Ärendet

Direktionen för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund, har fastställt årsredovisningen för 2020 och beslutat att översända densamma, tillsammans med revisionsberättelse, till medlemskommunerna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 107 tkr gentemot budget vilket är 973 tkr högre än 2019. De största avvikelserna är förbundskansliet som redovisar ett positivt resultat gentemot budget om 1 221 tkr samt Navet science center som redovisar ett negativt resultat om 1 119 tkr. Business Region Borås samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat, vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2021. Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om knappt 200 tkr i förhållande till lagd budget. Det faktiska resultatet för förbundet överensstämmer därmed med tidigare lagd prognos.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2020 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund. Förbundsdirektionen och de enskilda ledamöterna i densamma beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2020 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund
- Årsredovisning 2020 Boråsregionen sjuhärads kommunalförbund

Skickas till
Kommunstyrelsen

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Årsredovisning 2020
Mål och ekonomi

Innehåll

1 Politisk representation 4
1.1 Direktion 4
1.2 Revisorer 4
2 Förvaltningsberättelse 5
2.1 Organisation och verksamhetsidé 5
2.1.1 Mål 5
2.1.2 Verksamhet och finansiering 5
2.2 Händelser av väsentlig betydelse 6
2.3 Väsentliga personalförhållanden 7
2.4 Resultat 2020 8
2.4.1 Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet 8
2.5 Balanskravsutredning 8
2.6 Investeringsverksamhet 9
2.7 Intern kontroll 9
2.8 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder 9
2.9 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 9
2.10 Verksamhetens förväntade utveckling 10
3 Räkenskaper 11
3.1 Resultaträkning total 11
3.1.1 Resultaträkning Kansli 11
3.1.2 Resultaträkning Tillväxtmedel och projekt 12
3.1.3 Resultaträkning Business Region Borås 12
3.1.4 Resultaträkning Dataskyddsombud 13
3.1.5 Resultaträkning Medarbetarcentrum 13
3.1.6 Resultaträkning Navet science center 14
3.1.7 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 14
3.2 Balansräkning 15
3.3 Kassaflödesanalys 16
3.4 Noter 17
4 Måluppfyllelse 21
4.1 Måluppfyllelse strategiskt mål 21
4.2 Fokusområden 21
4.3 Måluppfyllelse mål 2020 21
4.3.1 Tillväxtmedel 22
4.3.2 Skapa möjligheter till företagande och företagsutveckling 22
4.3.3 Säkerställa nödvändig kunskap och kompetens 23
4.3.4 Säkerställa möjligheterna till samverkan för invånarna 24
4.3.5 Miljöinsatserna ska skapa en hållbar framtid 25

4.3.6 Boråsregionen ska synas och sticka ut för att skapa intresse och framtidsmöjligheter 25
4.3.7 Verka för en väl fungerande infrastruktur och kollektivtrafik.....26
4.3.8 Utveckla samverkan för en god och effektiv vård och omsorg.....26
4.4 Intressebolag 27
5 Dataskyddsombud.....28
5.1 Uppdrag och syfte 28
5.2 Ekonomiskt utfall.....28
5.3 Måluppfyllelse 2020 28
6 Medarbetarcentrum.....30
6.1 Uppdrag och syfte 30
6.2 Ekonomiskt utfall.....30
6.3 Måluppfyllelse 2020 30
7 Navet science center 31
7.1 Uppdrag, vision och verksamhetsidé 31
7.2 Ekonomiskt utfall.....31
7.3 Måluppfyllelse 2020 31
7.3.1 Skapa möjligheter till företagande och företagsutveckling.....32
7.3.2 Säkerställa nödvändig kunskap och kompetens.....32
7.3.3 Miljöinsatserna ska skapa en hållbar framtid.....34
7.3.4 Boråsregionen ska synas och sticka ut för att skapa intresse och framtidsmöjligheter 34
8 Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.....35
8.1 Uppdrag, syfte och målbild 35
8.2 Årsberättelse 2020 35

1 Politisk representation

1.1 Direktion

Direktionen är förbundets beslutande organ och tillika förbundsstyrelse. Direktionen hade sex sammanträden under 2020.

Ordförande	Malin Carlsson (S)	Borås Stad	Tom 200331
Ordförande	Ulf Olsson (S)	Borås Stad	From 200401
1e vice ordförande	Bengt Hilmersson (C)	Vårgårda kommun	
2e vice ordförande	Lisa Dahlberg (S)	Marks kommun	
Ledamot	Michael Plogell (FR)	Bollebygds kommun	
Ledamot	Annette Carlson (M)	Borås Stad	
Ledamot	Gunnar Andersson (M)	Herrljunga kommun	
Ledamot	Stefan Carlsson (S)	Svenljunga kommun	
Ledamot	Tony Hansen (S)	Tranemo kommun	
Ledamot	Roland Karlsson (C)	Ulricehamns kommun	
Ersättare	Lars-Erik Olsson (S)	Bollebygds kommun	
Ersättare	Kerstin Hermansson (C)	Borås Stad	
Ersättare	Niklas Arvidsson (KD)	Borås Stad	
Ersättare	Mats Palm (S)	Herrljunga kommun	
Ersättare	Tomas Johansson (M)	Marks kommun	
Ersättare	Johan Björkman (M)	Svenljunga kommun	
Ersättare	Lennart Haglund (C)	Tranemo kommun	
Ersättare	Wiktor Öberg (M)	Ulricehamns kommun	
Ersättare	Tony Willner (S)	Vårgårda kommun	
Adjungerad	Christofer Bergenblock (C)	Varbergs kommun	
Adjungerad	Jana Nilsson (S)	Varbergs kommun	
Adjungerad	Ingemar Basth (MP)		
Adjungerad	Jan-Olof Sundh (V)		
Adjungerad	Crister Spets (SD)		
Adjungerad	Mikael Levander (NU)		
Adjungerad	Monica Björsell (LPO)		Tom 200227
Adjungerad	Thomas Carlsson (LPO)		From 200228
Adjungerad	Anna Svalander (L)		

1.2 Revisorer

Förbundet ska revideras av minst tre revisorer som är gemensamma för förbundsmedlemmarna. Borås, Mark och Ulricehamn utser vardera en revisor samt en ersättare. Borås revisor är sammankallande. Dessutom kan övriga medlemskommuner om de så önskar utse vardera en revisor och en ersättare.

Ordinarie	Boris Preijde (M)	Borås Stad	
Ordinarie	Roger Fogelström (M)	Marks kommun	Tom 200923
Ordinarie	Marijke Hallencreutz (M)	Marks kommun	From 200924
Ordinarie	Malin Myrman (M)	Tranemo kommun	
Ordinarie	Ingrid Isaksson (S)	Ulricehamns kommun	
Ordinarie	Weine Eriksson (S)	Vårgårda kommun	
Ersättare	Ingwer Kliche (S)	Borås Stad	
Ersättare	Eva Ryberg (S)	Marks kommun	
Ersättare	Lars-Erik Josefsson (M)	Ulricehamns Kommun	
Ersättare	Göran Frantz (M)	Vårgårda kommun	

2 Förvaltningsberättelse

2.1 Organisation och verksamhetsidé

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är ett politiskt styrt samverkansorgan för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal. Förbundet är ett offentligrättsligt organ utifrån kommunallagen. Verksamheten grundar sig på den förbundsordning som beslutats av medlemskommunerna.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Förbundet leds av en *Direktion* där medlemskommunerna företräds av politiskt tillsatta ledamöter. Dessutom adjungeras de partier som inom förbundsområdet eller i enskild kommun uppnått en viss röststyrka och som inte annars är företrädda.

De två beredningsgrupperna, *Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7)* och *Välfärd och Kompetens* arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Det finns även en politisk styrgrupp för Navet science center och ett delregionalt politiskt samråd för Närvårdssamverkan bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen. Förbundet utser Boråsregionens representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom.

Sammanfattningsvis ska förbundet
- Stärka Boråsregionen som attraktiv och konkurrenskraftig tillväxtregion
- Stödja kommunerna i deras samverkan och omvärldsbevakning
- Samverka med nationella organ, Västra Götalandsregionen samt andra myndigheter och organisationer på regional nivå

2.1.1 Mål

Förbundets övergripande strategiska mål är **Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.**

Verksamheten arbetar mot målet genom att *Med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.*

2.1.2 Verksamhet och finansiering

Förbundet bedriver verksamhet inom regional utveckling samt välfärd och kompetens med syfte att främja samverkan mellan medlemskommunerna. Förbundet driver även delregionala projekt och verksamheter på uppdrag av medlemskommunerna samt fördelar tillväxtmedel enligt avtal med Västra Götalandsregionen.

Förbundskansliet bistår den politiska strukturen och har kontakt gentemot kommunala förvaltningar och andra myndigheter och organisationer. Utöver basorganisationen finns temporära resurs- och kompetensförstärkningar.

Förbundets verksamhet bygger i hela sin omfattning på samverkan. I syfte att tillvarata och fånga upp utveckling inom de kommunala verksamhetsområdena deltar förbundet i tjänstemannagrupper på delregional, regional och nationell nivå.

Verksamheten finansieras i första hand via medlemsavgifter från medlemskommunerna samt via bidrag för tillväxtsatsningar från Västra Götalandsregionen. Tillväxtmedel och projektmedel utgör de största intäktsposterna för förbundet. Majoriteten av dessa delas sedan ut till externa parter för olika projekt och utvecklingsarbeten enligt fastställd modell.

Dataskyddsombudsverksamheten, Medarbetarcentrum och Navet science center finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i den interna redovisningen. Detta gäller även Närvårdssamverkan Södra Älvsborg som finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen. Även Business Region Borås redovisas separat och från och med 2020 är kansliet och tillväxtmedel/projekt separata enheter.

Utöver ovanstående bedriver förbundet en rad projekt där finansiering sker i särskild ordning.

Verksamhet	**Finansiering**
Kansli	Medlemsavgift 78 kr/invånare, varav 41 kr för finansiering av kansli och basverksamhet. Varberg 11 kr/invånare.
Tillväxtmedel samt projekt	Anslag för tilldelning av tillväxtmedel är 17 500 tkr varav medlemskommunerna bidrar med 8 000 tkr (37 kr/invånare) och Västra Götalandsregionen med resterande belopp. Utöver tillväxtmedel erhålls projektmedel från andra externa parter.
Business Region Borås	Medlemsavgift 6 kr/invånare.
Dataskyddsombud	Fast avgift om 129 tkr per deltagande kommun samt en rörlig del baserad på antal invånare.
Medarbetarcentrum	Medlemsavgift samt försäljning av tjänster.
Navet science center	Medlemsavgift, bidrag från Skolverket och Västra Götalandsregionen, sålda tjänster samt temporära projektmedel.
Närvårdssamverkan	Medlemsavgift 5,06 kr/invånare (50 %), Södra Hälso- och sjukvårdsnämnden 50 % samt temporära projektmedel.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Det är framförallt två händelser som haft stora konsekvenser för verksamheten under året; coronapandemin och minskat bidrag från Skolverket avseende Navet science center.

Skolverkets bidrag till Navet science center minskades med 1 100 tkr för innevarande år till följd av förändrad fördelningsmodell, där hänsyn inte längre tas till kvalitet utan enbart kvantitativa variabler. Beslutet kom 29 april och var oväntat. Då bidraget förväntas ligga kvar på den lägre nivån kommande år har en översyn gjorts av verksamheten och en ny organisation förhandlats för att uppnå en verksamhet och ekonomi i balans from 2021.

Navet science center är även den verksamhet inom förbundet som påverkats mest ekonomiskt av *coronapandemin.* Helgverksamheten för allmänheten stängde 6 april och Navet har sedan hållit stängt, med undantag av sommarperioden då verksamheten hade begränsade öppettider och begränsat antal besökare. Naturligtvis med mindre intäkter än prognosticerat som följd. Utbildningar och konferenser i Navets lokaler har flyttats fram eller avbokats och utbildningsinsatser nationellt och internationellt har ställts in. Navet har agerat för att minimera pandemins konsekvenser, exempelvis genom att ställa om verksamheten till att pedagogerna besökt skolorna och genomfört uteaktiviteter i matematik, teknik och biologi. Ett antal kostnadsreducerande åtgärder har vidtagits och en ny organisation har förhandlats. Möjligheterna till alternativ finansiering har setts över och nya ansökningar om medel har genererat intäkter.

Även övriga verksamheter inom förbundet har fått ställa om till följd av pandemin. Utbildningar och möten har ställts in eller genomförts digitalt och arbetsuppgifter har prioriterats om. Ett antal av de projekt som beviljats tillväxtmedel har lämnat in reviderade projektplaner, i de flesta fall handlar det om förskjutning av tidplanen samt omställning till digitala lösningar.

Pandemin har haft stora konsekvenser för besöksnäringen och projektledaren för Destination Boråsregionen arbetade under våren med att starta upp en Företagsjour med syfte att ge företagen i regionen hjälp och rådgivning i den svåra sits pandemin medför.

Många av förbundets medarbetare har deltagit i olika former av coronarelaterade insatser; lokalt, regionalt och nationellt. Exempel är länsgemensamma kraftsamlingar kring företagsstöd, regionala kompetensutvecklingsinsatser för varslad personal samt samordning av delregionala insatser inom ramen för kompetensrådet. Regionutvecklare inom välfärdsområdet samt Närvårdssamverkan Södra Älvsborg har näst intill enbart arbetat med samordningsinsatser och stöd till medlemskommunerna, vilket innebär att övriga insatser inom välfärdsutvecklingen fått stå tillbaka.

Förbundet har fått statligt stöd i form av minskade arbetsgivaravgifter under fyra månader samt återbetalad sjukersättning. Sammantaget har förbundets verksamheter kunnat möta pandemin ekonomiskt utan större påverkan. Dock har ordinarie verksamhet fått stå tillbaka och utvecklingsinsatser försenats, vilket fått konsekvenser för måluppfyllelsen.

2.3 Väsentliga personalförhållanden

På grund av förändringar i rapporteringsskyldigheten saknas vissa historiska uppgifter.

	2018	2019	2020
Antal anställda, åa (se bilaga 1)	**44,1**	**44,4**	**42,2**
Sjukfrånvaro total i %	**3,2**	**1,9**	**2,3**
Män	*0,7*	*1,0*	*0,5*
Kvinnor	*4,5*	*2,4*	*3,2*
Sjukfrånvaro 1-14 dgr i % av total sjukfrånvaro	**34,8**	**47,2**	**38,7**
Män	*100*	*53,3*	*18,8*
Kvinnor	*29,3*	*45,9*	*35,7*
Sjukfrånvaro över 60 dgr i % av total sjukfrånvaro	**53,6**	**33,9**	**27,9**
Män	*0*	*46,7*	*0*
Kvinnor	*58,1*	*31,0*	*27,9*
Sjukfrånvaro 29 år och yngre			**0,4**
Män			*0*
Kvinnor			*0,4*
Sjukfrånvaro 30-49 år			**4,6**
Män			*1,1*
Kvinnor			*6,1*
Sjukfrånvaro 50 år och äldre			**1,2**
Män			*0,8*
Kvinnor			*1,2*
Medianlön för tillsvidareanställda, kr/månad	**41 901**	**42 066**	**43 328**
Män			*42 462*
Kvinnor			*43 328*
Tillsvidareanställda med heltidsanställning i %	**93**	**94**	**92**
Genomsnittlig sysselsättningsgrad i %	**99**	**98**	**97**

2.4 Resultat 2020

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 107 tkr gentemot budget vilket är 973 tkr högre än 2019. De största avvikelserna är förbundskansliet som redovisar ett positivt resultat gentemot budget om 1 221 tkr samt Navet science center som redovisar ett negativt resultat om 1 119 tkr. Business Region Borås samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat, vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2021.

2.4.1 Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om knappt 200 tkr i förhållande till lagd budget. Det faktiska resultatet för förbundet överensstämmer därmed med tidigare lagd prognos.

Förbundskansliet redovisar ett överskott om 1 221 tkr vilket är knappt 300 tkr lägre än prognosen vid delåret. Överskottet beror på minskade personalkostnader, bland annat till följd av statliga coronaersättningar (arbetsgivaravgift samt sjukersättning) samt ökade intäkter till följd av effektiviseringar.

Medarbetarcentrum redovisar ett överskott om 5 tkr, vilket är knappt 250 tkr lägre än prognosen vid delåret. Differensen förklaras av en ökad semesterlöneskuld. Business Region Borås prognosticerade ett överskott om 400 tkr och resultatet för helåret blev knappt 1 000 tkr. Överskottet beror på icke utförda aktiviteter på grund av coronapandemin samt att tjänsten var obemannad del av året. BRB:s faktiska resultat bokförs som ett nollresultat.

Navet science center prognosticerade vid delåret ett underskott gällande driften om 1 250 tkr. Det totala driftunderskottet blev 519 tkr och beror på det minskade bidraget från Skolverket samt minskade intäkter till följd av coronapandemin, motsvarande ca 3 000 tkr. Majoriteten av de minskade intäkterna har dock balanserats genom kostnadsreducerande åtgärder och alternativ finansiering. Det totala resultatet för helåret blev ett underskott om 1 119 tkr varav 600 tkr är direktavskrivna kostnader för den nya astronomiutställningen som enligt beslut i Direktionen 2018-02-23 ska belasta eget kapital.

Närvårdskontoret prognosticerade vid delåret ett överskott om ca 800 tkr och resultatet blev ett överskott om 884 tkr. Överskottet förklaras av överflyttade medel från 2019 om 454 tkr, inställda aktiviteter till följd av coronapandemin samt såld tjänst till Västra Götalandsregionen motsvarande 50 % under mars-oktober och därefter 80 %. Närvårdskontorets faktiska resultat bokförs som ett nollresultat vilket möjliggör för det politiska samrådet inom Närvårdssamverkan Södra Älvsborg att hantera resultatet i enlighet med beslutad styrmodell.

2.5 Balanskravsutredning

Kommunalförbundet redovisar ett positivt ekonomiskt resultat för 2020 om 107 tkr. Förbundet använder inte resultatutjämningsreserv (RUR).

Beräkning av balanskravsresultat

Belopp i tkr	
Årets resultat enligt resultaträkningen	107
Reduceringar och justeringar	0
Balanskravsresultat	107

2.6 Investeringsverksamhet

Navet science center har under året investerat i en ny astronomiutställning motsvarande 1 738 tkr. Enligt beslut i Direktionen 2018-02-23 ska denna belasta det egna kapitalet.

Budget, tkr	Utfall, tkr
0	1 738

2.7 Intern kontroll

Uppföljning av intern kontrollplan för 2020 är genomförd och redovisas i bilaga 2. Beslut om intern kontrollplan 2021 fattades av Direktionen 2020-12-11.

2.8 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder

Samma redovisningsprinciper har använts som för årsredovisning 2019.

2.9 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och landsting ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
   - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
   - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet

Kommunallagen anger att kommunernas ekonomi ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2020 är

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 mnkr

Det totala egna kapitalet vid årets utgång är 9 784 tkr, fördelat på kansliet 8 155 tkr, Navet 908 tkr och Medarbetarcentrum 721 tkr.

Enligt beslut i Direktionen 2018-02-23 ska kostnaderna för den nya astronomiutställningen på Navet science center belasta eget kapital. Förbundets egna kapital överstiger det finansiella målet.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet en måluppfyllelse för verksamheten där 14 av 21 mål anses helt uppfyllda, fyra mål anses delvis uppfyllda och tre ej uppfyllda. Utöver de fastställda mål som anges i verksamhetsplanen har förbundet under året tillsammans med medlemskommunerna initierat och påbörjat insatser inom en rad områden, exempelvis utvecklat stöd för kommunerna kopplat till coronapandemin, reviderat och ställt om projektinsatser samt utökat deltagandet i regionala samverkansarenor.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl

de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.10 Verksamhetens förväntade utveckling

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för perioden 2021-2030 samt den delregionala utvecklingsstrategi som är under utarbetande kommer att ha stor påverkan på verksamheterna inom regional utveckling Boråsregionen. Genom de nya överenskommelser som tecknas med Västra Götalandsregionen under 2021 kommer de delregionala utvecklingsinsatserna ske mer genom ett processinriktat arbetssätt. Förbundet kommer i större utsträckning att agera processledare för utvecklingsinsatser i regionen och i något mindre omfattning fördela utvecklingsmedel till berörda aktörer.

Inom område regional utveckling och infrastruktur ligger fokus på att utarbeta en gemensam strukturbild för Boråsregionen. Strukturbilden ska utgöra ett gemensamt underlag för delregional och viljestyrd planering i ett brett perspektiv. Under 2021 kommer också stort fokus att riktas mot att föra fram Boråsregionens behov av nödvändiga infrastruktursatsningar i samband med revideringen av den nationella och regionala infrastrukturplanen. Särskilt fokus kommer att riktas mot behovet av nödvändiga väginvesteringar samt utbyggnad av den spårbundna trafiken, där ny stambana mellan Göteborg och Borås samt utveckling av de regionala banorna är prioriterade.

Samverkansinsatserna inom ramen för Business Region Borås fortsätter med extra fokus på insatser för att skapa bättre förutsättningar för tillväxt samt att skapa en region utan etableringsgränser. Exempel på insatser är genomförandet av utbildningen “förbättrat företagsklimat, gemensam insiktsmätning för hela Boråsregionen samt att verka för färdigställd industrimark i hela regionen.

Inom välfärdsområdet är det fortsatt fokus på arbetet på omställning till Nära vård samt att införa framtidens vårdinformationsmiljö, FVM, ett gemensamt verksamhetsstöd för informationsöverföring. Under rådande omständigheter med pågående pandemi kommer insatser också i hög utsträckning att riktas mot att stödja kommunerna i deras arbete med rutiner kring corona.

Navet science center är i en omställningsfas och har formulerat ett nytt långsiktigt mål där ambitionen är att bredda ägarkretsen till fler kommuner i Boråsregionen.

3 Räkenskaper

3.1 Resultaträkning total

Tkr, exkl interna poster	2020	2019	Not	Budget 2020
Verksamhetens intäkter	**29 283**	**31 614**	1	**40 319**
Verksamhetens kostnader	-61 967	-62 212	2	-78 433
Avskrivningar	-431	-325		-300
Verksamhetens nettokostnader	**-33 115**	**-30 923**		**-38 414**
Förbundsbidrag, Kansli*	9 945	16 822	3	9 946
Förbundsbidrag, Tillväxtmedel och projekt	8 339		4	13 844
Medlemsavgifter, Navet	7 231	7 487	5	7 231
Medlemsavgifter, Medarbetarcentrum	2 427	2 367	6	2 427
Medfinansiering, Närvårdssamverkan	1 850	2 564	7	2 264
Medfinansiering, BRB	1 355	1 300	8	1 342
Medfinansiering, DSO	2 409	0	9	2 409
Verksamhetens resultat	**441**	**-383**		**1 049**
Finansiella intäkter	28	0	10	0
Finansiella kostnader	-362	-483	11	-1 020
Resultat efter finansiella poster	**107**	**-866**		**29**
Extraordinära poster	0	0		0
Årets resultat	**107**	**-866**		**29**

* 2019 inkl Tillväxtmedel och projekt

3.1.1 Resultaträkning Kansli

Tkr, inkl interna poster	2020	Budget 2020
Verksamhetens intäkter	**4 658**	**3 307**
Verksamhetens kostnader	-13 029	-13 253
Avskrivningar	-33	0
Verksamhetens nettokostnader	**-8 404**	**-9 946**
Förbundsbidrag, Kansli	9 945	9 946
Finansiella intäkter	28	0
Finansiella kostnader	-348	0
Resultat före extraordinära poster	1 221	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**1 221**	**0**

3.1.2 Resultaträkning Tillväxtmedel och projekt

Tkr, inkl interna poster	**2020**	**Budget 2020**
Verksamhetens intäkter	**16 263**	**24 871**
Verksamhetens kostnader	-24 727	-37 715
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	**-8 464**	**-12 844**
Förbundsbidrag, Tillväxtmedel och projekt	8 339	13 844
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	-1 000
Resultat före extraordinära poster	**-125**	**0**
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**-125**	**0**

3.1.3 Resultaträkning Business Region Borås

Tkr, inkl interna poster	**2020**	**2019**	**Budget 2020**
Verksamhetens intäkter	**0**	**83**	**0**
Verksamhetens kostnader	-1 355	-1 383	-1 342
Avskrivningar	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	**-1 355**	**-1 300**	**-1 342**
Medfinansiering, BRB	1 355	1 300	1 342
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	**0**	**0**	**0**
Extraordinära intäkter	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0
Årets resultat	**0**	**0**	**0**

3.1.4 Resultaträkning Dataskyddsombud

Tkr, inkl interna poster	**2020**	**Budget 2020**
Verksamhetens intäkter	**0**	**0**
Verksamhetens kostnader	-2 284	-2409
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 284	-2 409
Medfinansiering, DSO	2 409	2 409
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	125	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	**125**	**0**

3.1.5 Resultaträkning Medarbetarcentrum

Tkr, inkl interna poster	**2020**	**2019**	**Budget 2020**
Verksamhetens intäkter	**763**	**918**	**473**
Verksamhetens kostnader	-3 185	-3 278	-2 900
Avskrivningar	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	**-2 422**	**-2 360**	**-2 427**
Medlemsavgifter, Medarbetarcentrum	2 427	2 367	2 427
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	**5**	**7**	**0**
Extraordinära intäkter	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0
Årets resultat	**5**	**7**	**0**

3.1.6 Resultaträkning Navet science center

Tkr, inkl interna poster	**2020**	**2019**	**Budget 2020**
Verksamhetens intäkter	**10 064**	**12 116**	**11 668**
Verksamhetens kostnader	-18 002	-20 020	-18 550
Avskrivningar	-397	-292	-300
Verksamhetens nettokostnader	-8 335	-8 196	-7 182
Medlemsavgifter, Navet	7 231	7 487	7 231
Finansiella intäkter	0	0	
Finansiella kostnader	-15	-5	-20
Resultat före extraordinära poster	**-1 119**	**-714**	**29**
Extraordinära intäkter	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0
Årets resultat	**-1 119**	**-714**	**29**

3.1.7 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Tkr, inkl interna poster	**2020**	**2019**	**Budget 2020**
Verksamhetens intäkter	**1 570**	**1 428**	**0**
Verksamhetens kostnader	-3 420	-3 992	-2 264
Avskrivningar	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 850	-2 564	-2 264
Medfinansiering, Närvårdssamverkan	1 850	2 564	2 264
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Resultat före extraordinära poster	**0**	**0**	**0**
Extraordinära intäkter	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0
Årets resultat	**0**	**0**	**0**

3.2 Balansräkning

Tkr	2020	2019	Not
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	3 306	1 998	
Maskiner och inventarier	2 794	1 486	12
Värdepapper	512	512	13
Omsättningstillgångar	74 955	69 562	
Varulager	384	389	
Kortfristiga fordringar	6 165	5 309	14
Fordringar hos Borås stad	68 389	63 837	15
Kassa och bank	17	27	
Summa tillgångar	**78 261**	**71 560**	
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	9 784	9 677	16
Därav årets resultat	107	-866	
Avsättningar	16 140	17 148	
Andra avsättningar	16 140	17 148	17
Skulder	52 337	44 735	
Långfristiga skulder	46	71	18
Kortfristiga skulder	52 291	44 664	19
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**78 261**	**71 560**	

3.3 Kassaflödesanalys

Tkr	**2020**	**2019**
Den löpande verksamheten		
Årets resultat före extraordinära poster	107	-866
Justering för av- och nedskrivningar	431	325
Justering för gjorda avsättningar	-1 008	-12 875
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**-470**	**-13 416**
Minskning av varulager	6	0
Ökning/Minskning kortfristiga fordringar	-5 409	7 903
Ökning kortfristiga skulder	7 626	5 819
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**1 753**	**306**
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-1 738	-273
Finansieringsverksamheten		
Minskning av långfristig skuld	-25	-25
Minskning av långfristiga fordringar	0	0
Kassaflöde från finansierings-verksamheten	**-25**	**-25**
Årets kassaflöde	**-10**	**8**
Likvida medel vid årets början	**27**	**19**
Likvida medel vid årets slut	**17**	**27**
	-10	8

3.4 Noter

Tkr	**2020**	**2019**
1 Verksamhetens intäkter		
Statsbidrag	4 182	6 234
Bidrag från Regionen	14 969	10 082
EU-bidrag	657	1 894
Övriga intäkter	9 475	13 404
Summa	29 283	31 614
2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag till projekt/verksamheter	14 913	8 098
Personalkostnader	31 900	35 428
Material och tjänster	15 154	18 686
Summa	61 967	62 212
3 Förbundsbidrag, Kansli (2019 inkl tillväxt)		
Bollebygd	387	730
Borås	4 615	8 717
Herrljunga	389	740
Mark	1 431	2 698
Svenljunga	440	834
Tranemo	490	925
Ulricehamn	1 006	1 900
Varberg	705	695
Vårgårda	482	904
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2018	0	4 184
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2019	0	-5 505
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2020	0	0
Summa	9 945	16 822
4 Förbundsbidrag, Tillväxtmedel och projekt		
Bollebygd	349	
Borås	4 165	
Herrljunga	351	
Mark	1 291	
Svenljunga	398	
Tranemo	442	
Ulricehamn	908	
Vårgårda	435	
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2019	5 505	
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2020	-5 505	
Summa	8 339	
5 Medlemsavgifter, Navet		
Borås	6 042	5 894
Mark	706	689
Svenljunga	215	210
Tranemo	268	262
Ulricehamn	0	432
Summa	7 231	7 487

6 Medlemsavgifter, Medarbetarcentrum		
Borås	1 524	1 486
Mark	553	540
Svenljunga	164	160
Tranemo	186	181
Summa	2 427	2 367
7 Medfinansiering, Närvårdssamverkan		
Bollebygd	48	47
Borås	570	566
Herrljunga	48	48
Mark	177	175
Svenljunga	54	54
Tranemo	60	60
Ulricehamn	124	123
Vårgårda	59	58
Fakturerat HSNK	1 140	1 132
Överskott 2018	0	755
Överskott 2019	454	-454
Överskott 2020	-884	0
Summa	1 850	2 564
8 Medfinansiering, Business Region Borås		
Bollebygd	57	56
Borås	676	671
Herrljunga	57	57
Mark	209	208
Svenljunga	64	64
Tranemo	72	71
Ulricehamn	147	146
Vårgårda	70	69
Överskott 2018	0	954
Överskott 2019	996	-996
Överskott 2020	-993	0
Summa	1 355	1 300
9 Medfinansiering, Dataskyddsombud		
Bollebygd	204	
Borås	1 019	
Herrljunga	204	
Svenljunga	214	
Tranemo	223	
Ulricehamn	323	
Vårgårda	222	
Summa	2 409	
10 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter kortfristiga fordringar	28	0
11 Finansiella kostnader		
Index E20	343	477
Övrigt	19	6
Summa	362	483

12 Maskiner och inventarier		
Ingående balans	1 486	1 539
Investeringar	1 738	272
Avskrivningar	-430	-325
Utgående balans	2 794	1 486
13 Värdepapper		
Aktier i Mediapoolen AB och Gryning Vård AB	512	512
14 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	1 864	3 464
Övriga fordringar	2 581	271
Interimsfordringar	1 720	1 574
Summa	6 165	5 309
15 Fordringar hos Borås stad		
Internbanken	68 389	63 837
16 Eget kapital		
Ingående eget kapital	9 677	10 543
Årets resultat	107	-866
Utgående eget kapital	9 784	9 677
17 Andra avsättningar		
Bidrag till statlig infrastrukur*	16 140	17 148
18 Långfristiga skulder		
Investeringsbidrag Navet	46	71
19 Kortfristiga skulder		
Semesterlöneskuld	1 898	1 555
Interimsskulder, huvudsakligen inkomstförskott	32 119	23 112
Beslutade projekt	14 395	9 379
Pensioner individuell del, inkl löneskatt	1 564	1 564
Leverantörsskulder	483	4 453
Preliminär skatt	632	545
Arbetsgivaravgift	628	575
Löneskatter	572	3 481
Summa	52 291	44 664

Interna poster på 4036 tkr för 2020 och 3012 tkr för 2019 har exkluderats från resultaträkningen

*Sjuhärads kommunalförbund har i december 2014 beslutat att medfinansiera utbyggnad av E20 genom Västra Götaland med 15 miljoner kronor i 2013 års penningvärde plus anläggningsindex. Bidraget redovisas i balans- och resultaträkning och upplöses på fem år. Indexuppräkning tillkommer från 2017.

	Upplösning tkr 2013 års prisnivå	Index	Utbetalning
2014	9 500	0	0
2015	1 375	0	0
2016	1 375	0	0
2017	1 375	310	0

2018	1 375	1 361	0
2019	0	477	0
2020	0	343	1 351

Revisionskostnader	**2020**	**2019**
Borås stad	27	49
Deloitte	0	20
Totalt	**27**	**69**

4 Måluppfyllelse

4.1 Måluppfyllelse strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är **Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.** Verksamheten arbetar mot målet genom att *Med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.*

Under året har coronapandemin lett till omprioritering och förändrad inriktning för många verksamheter, vilket medfört att flera av målen för 2020 inte har uppnåtts. Däremot har det arbete som pågått legat i linje med det övergripande strategiska målet och det definierade arbetssättet. Ett flertal aktiviteter och insatser har genomförts som uteslutande handlat om att underlätta samverkan och främja nytänkande för att hantera den pandemi som drabbat alla verksamheter.

En enkät har skickats ut till de nätverk och arbetsgrupper förbundet driver och 125 svar har inkommit. Av dessa anger 92 % att förbundets nätverksträffar bidrar till god samverkan och erfarenhetsutbyte i hög eller mycket hög grad. Bedömningen är därför att verksamheten uppnått god strategisk måluppfyllelse ur ett helårsperspektiv.

4.2 Fokusområden

Utifrån Västra Götaland 2020 – strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland (VG2020) har en delregional strategi för tillväxt och utveckling i Boråsregionen tagits fram. Strategin beskriver de tillväxtområden som särskilt prioriteras under 2014–2020. De utvalda fokusområdena är verktyg för att styra mot den för Västra Götaland gemensamma visionen om *Det goda livet.* Inom kulturområdet anger Boråsregionens kulturplan 2020-2023 mål och inriktning.

De prioriterade frågorna i den delregionala tillväxt- och utvecklingsstrategin utgör förbundets fokusområden. För att täcka in all verksamhet inom förbundet har ytterligare två fokusområden gällande infrastruktur och social välfärd formulerats.

- Skapa möjligheter till företagande och företagsutveckling
- Säkerställa nödvändig kunskap och kompetens
- Säkerställa möjligheterna till samverkan för invånarna
- Miljöinsatserna ska skapa en hållbar framtid
- Boråsregionen ska synas och sticka ut för att skapa intresse och framtidsmöjligheter
- Verka för en väl fungerande infrastruktur och kollektivtrafik
- Utveckla samverkan för en god och effektiv vård och omsorg

4.3 Måluppfyllelse mål 2020

Utifrån fokusområdena har mål formulerats som beskriver hur basverksamheten, de interna projekten samt Business Region Borås ska bidra till måluppfyllelsen. Resultat för året redovisas i de färgade fälten under respektive mål.

Som nämnts under 2.2 har coronapandemin haft stor påverkan på förbundets verksamhet och därmed även måluppfyllelsen. Verksamheterna har fått ställa om och ett antal planerade aktiviteter har inte kunnat genomföras. Huvudparten av verksamheten inom välfärdsområdet har inriktats på att stödja medlemskommunerna i deras arbete med pandemin samt att vara en samverkansplattform för kommunerna och regionen. En Företagsjour har startats upp för att stödja företagen i delregionen och resurser har styrts om till att samordna ansökningar av ESF-medel inom olika områden. Kraftfulla insatser har gjorts inom en rad områden för att underlätta arbetet, inte minst genom

omvärldsbevakning. Den omställning som gjorts har skett efter medvetna beslut för att möta de förändrade förutsättningarna.

4.3.1 Tillväxtmedel

Syftet med de tillväxtmedel som fördelas är att bidra till regional utveckling genom att främja gränsöverskridande samverkansprojekt inom flera av fokusområdena. Fördelning av tillväxtmedel sker utifrån en modell där projektbeskrivningar tagits fram baserade på de behov som finns i regionens näringsliv. Organisationer skickar därefter in en ansökan där de beskriver hur de ska lösa de utpekade behoven. Medel kan även sökas inom områdena kultur och miljö och samtliga projekt ska i förlängningen bidra till måluppfyllelsen av de delregionala planerna.

Mål	**Mätetal**	**Verksamhet**
Främja gränsöverskridande samverkansprojekt inom tillväxt, miljö och kultur	Medverkan i processen RUS 2021–2030, effektutvärdering av beviljade projekt och förstudier	Tillväxtmedel
Remissperioden för ny Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 var april–september. Förbundet initierade en process för samråd i nära dialog med kommunerna. En kommunturné genomfördes för att samla in synpunkter från samtliga kommuner och ett gemensamt yttrande formulerades under augusti månad och beslutades i Direktionen i september. Boråsregionens remissvar var ett av 127 inkomna. Arbetet har fungerat väl med stor delaktighet hos samtliga parter. I oktober påbörjades arbetet med att ta fram en delregional utvecklingsstrategi, BRUS, som fortgått under hösten med arbetsgrupper, workshops och FOKUS Boråsregionen, en heldag med inspiration och dialog. Beslut tas av Direktionen i juni 2021. Till följd av coronapandemin gjordes en extra uppföljning och lägesrapport för pågående tillväxtprojekt under våren. Några projekt redovisade större avvikelser, men de flesta har ställt om till digitala modeller. En begränsad utlysning för pågående tillväxtprojekt genomfördes i september med beslut i Direktionen i oktober. I dagsläget pågår 15 tillväxtprojekt samt tre projekt inom miljö och fem inom kultur. Därtill har sex förstudier beviljats medel under året. Allt genomfört enligt antagen modell. Två träffar har genomförts med de projekt som beviljats medel inom området “Stärka Sjuhärads attraktivitet” samt kultur. Syftet var att skapa kännedom och hitta synergieffekter för att utnyttja medlen effektivt. En effektutvärdering av tillväxtprojekt som bedrivits under perioden 2014-2019 presenterades för Direktionen i februari. Målet är uppnått.		

4.3.2 Skapa möjligheter till företagande och företagsutveckling

Mål	**Mätetal**	**Verksamhet**
Företagsklimatet i Boråsregionens kommuner ska förbättras	SKR:s insiktsmätning	Näringsliv/BRB
Två digitala utbildningstillfällen inom projektet Förstärkt företagsklimat har hållits med god uppslutning av tjänstemän och politiker från kommunerna. Inspelningarna finns att ta del av på Business Region Borås hemsida. Ytterligare fyra tillfällen är planerade till 2021. Projektet fortsätter under första kvartalet 2021. Vårgårda och Herrljunga tillhör Topp 10 i Svenskt Näringslivs ranking gällande företagsklimat och Tranemo har klättrat 77 placeringar mellan 2019 och 2020, vilket är positivt för projektets vidare arbete. Samtliga medlemskommuner är nu anslutna till SKR:s insiktsmätning och resultat kommer att levereras i mars 2021. Målet är uppnått.		
Investerare ska lockas till Boråsregionen	Minst fem investeringsförfrågningar via Business Sweden	Näringsliv/BRB
Ett par möten med Business Sweden har ägt rum och samarbetet är nu i en uppbyggnadsfas efter den stora omorganisation som genomförts på Business Sweden. De mässor som Business Region Borås hade planerat att delta på under året för att locka investerare, har alla ställts in. Dock har BRB haft kontakt med ett par investerare, både via Business Sweden och genom egen direktkontakt. Ett drygt hundratal investeringsförfrågningar har inkommit under året, merparten direkt till kommunerna, vilket är en tydlig positiv trend och det är ett fortsatt högt tryck på etableringsförfrågningar. Målet är uppnått.		

Arbetsgivare i Boråsregionen ska ha goda möjligheter att rekrytera rätt kompetens	Måldokument kompetensförsörjning-sarbete framtaget, Praktikplatsen.se samt Kompetensmäkleri används av deltagande kommuner	Kompetens
• Processarbetet för att fylla måldokumentet med gemensamma fokusområden har genomförts via digitala workshops. Dokumentet har bytt namn till Fokusdokument och kommer att bli styrande för kompetensrådets arbete under 2021 och 2022. I Fokusdokumentet för KP-rådet kommer SYV-verksamheten att fokuseras för utveckling enligt hela skolans ansvar. • Projektet runt det digitala verktyget för praktiksamordning, Praktikplatsen.se, har löpt enligt plan och används av deltagande kommuner. Projektet är förlängt till mars 2021 och en kartläggning gällande intresset för fortsatt användande och en eventuell permanent lösning genomförs under våren 2021. • Projektet Digitalt kompetensmäkleri har löpt enligt plan och den hemsida/plattform som skulle tas fram är på plats och används av deltagande kommuner. Innehållet har anpassats utifrån de nya behov som coronapandemin ställt på inblandade parter och diskussioner pågår hur plattformen ska utvecklas framöver. Då det finns medel kvar har projektet beviljats förlängning under 2021 och arbetet ska införlivas i KP-rådets arbete. • En ESF-ansökan gällande att stärka strukturerna och samverkan mellan skola och arbetsgivare beviljades under året och arbetet startade upp vid årsskiftet. Målet är uppnått.		
Fler företag ska startas upp och växa genom synliggörande av besöksnäringen i Boråsregionen	Ökat antal exportmogna företag enligt Turistrådets klassificering ”Sverige, Norden, Världen-företag”	Destination Boråsregionen *UtbildningsBoost*
Projektet Destination Boråsregionen har ställt om till följd av coronapandemin. Projektledarresursen har styrts om till att mer fokusera på näringslivsstödjande insatser. Exempelvis startade en Företagsjour för företagen i regionen upp under våren. Syftet är att företagen ska få hjälp och rådgivning i den svåra sits som pandemin medför. Vidare har tid lagts på att bistå organisationer att söka projektmedel för kompetensutveckling för företagen under coronapandemin. Ovanstående insatser i kombination med att koordinatorn för Business Region Borås började sin anställning i juni, har bidragit till att samarbetet med näringslivsansvariga i kommunerna stärkts, vilket är positivt för den framtida utvecklingen. Gällande projektet UtbildningsBoost har alla fem planerade utbildningar genomförts, varav fyra digitalt. Då besöksnäringen är en av de mest drabbade branscherna under coronapandemin, genomfördes även en extra utbildning på ämnet “Affärsutveckling och lönsamhet”. Med anledning av omställningsprocessen har projektmålet inte nåtts under året. Däremot har de insatser som genomförts varit till stor hjälp för företagen i regionen; inte minst för de företag inom besöksnäringen som råkat mest illa ut. Målet är delvis uppnått.		

4.3.3 Säkerställa nödvändig kunskap och kompetens

Mål	**Mätetal**	**Verksamhet**
Arbetsgivare i Boråsregionen ska ha goda möjligheter att rekrytera rätt kompetens	Modell för validering av formell och reell kompetens prövas	Kompetens *Kompetensslussen*
En modell för validering av formell och reell kompetens har utarbetats och prövats inom ramen för projektet Kompetensslussen. Intresset för arbetet har varit mycket stort; både hos potentiella deltagare, företag och Myndigheten för yrkeshögskolan, då modellen används för kvalitativ validering som leder direkt till arbete. Projektet har funnit andra former för att utföra planerade insatser riktat till deltagarna och uppföljningar visar att deltagarna är mycket nöjda med den kunskap de tillägnar sig. Projektet har kunnat genomföras trots vårens utmaningar och målet bedöms uppnått.		
Kommunernas socialtjänst samt vård och omsorg ska stödjas i att arbeta evidensbaserat och innovativt	90 % upplever att utbildning arrangeras utifrån behov och efterfrågan 90 % upplever att förbundet bidrar till att sprida omvärldsinformation	Välfärd
Till följd av pandemin har verksamheten inom välfärdsområdet varit tvungen att ställa om. Förbundet har arbetat uteslutande med samordning och informationsspridning. Inte minst när det gäller anpassning av länsgemensamma rutiner till lokal nivå, exempelvis provtagning och vaccination. Inblandade parter upplever att arbetet flutit på bra utifrån förutsättningarna. Dock har samtliga fysiska utbildningar ställts in och		

utbildningsmålet är inte relevant. I den enkät som skickats ut till de fyra nätverken inom välfärdsområdet anger 85 % av de 34 svarande att de upplever att förbundet bidrar till att sprida omvärldsinformation, målet är därför inte uppnått.		
Förbundet ska bidra till god kunskapsutveckling genom samordning av samt deltagande i nationella, regionala och delregionala nätverk	90 % upplever att förbundet bidrar till att sprida omvärldsinformation	Samtliga verksamheter
• Nätverksmöten inom samtliga verksamheter har genomförts digitalt under året. Några av nätverken har ställts in då chefer fått prioritera operativa frågor inom sina verksamheter under pandemin. • Både regionala och nationella nätverk har ställt om till digitala möten, vilket i stort fungerat bra. • Till följd av coronapandemin har intensiteten av möten ökat inom vissa verksamheter utifrån ett ökat behov av att sprida information snabbt. Den enkätundersökning som gjorts, där 125 deltagare i förbundets nätverk svarat, visar att 90 % anser att träffarna bidrar till att sprida omvärldsinformation. Målet är därmed uppnått.		

4.3.4 Säkerställa möjligheterna till samverkan för invånarna

Mål	**Mätetal**	**Verksamhet**
En gemensam struktur- och framtidsbild ska vara vägledande för Boråsregionens utveckling	Beslutad struktur- och framtidsbild	Samhällsplanering
Arbetet med att ta fram en struktur- och framtidsbild har delats upp i två delar där arbetet med framtidsbilden kommer att inkorporeras i arbetet med den delregionala utvecklingsstrategin, se 4.3.1. Då strukturbilden ska docka an till det färdiga förslaget, var arbetet vilande under våren men återupptogs under hösten i nära samarbete med arbetet med den delregionala utvecklingsstrategin. Ett tänkt koncept över innehåll och bildspråk är framtaget. Den politiska beredningen BH7 har gett klartecken för fortsatt arbete med innehållet och beslut tas under 2021. Målet är därmed delvis uppnått.		
Kommunerna ska stödjas i arbetet med verksamhetsutveckling med stöd av IT	Antal genomförda aktiviteter i eHandlingsplanen	eKontoret
Verksamheten på eKontoret har ställts om under året, både till följd av coronapandemin samt regionala beslut. Merparten av nätverksdeltagarna inom digitaliseringsområdet satt under våren i krisledning i sina hemkommuner till följd av corona vilket påverkade det gemensamma arbetet. Mycket fokus har lagts på att stödja kommunerna i omställningen till distansmöten. En av två eSamordnare har arbetat heltid med införandeprojektet av Framtidens vårdinformationsmiljö, FVM. Ett nätverk för medlemskommunerna gällande implementationen av FVM har startats upp. Gällande de planerade aktiviteterna i den delregionala eHandlingsplanen har viss framdrift skett kring arbetet med eArkiv och en förstudie är framtagen. 30 aktiviteter har genomförts, inklusive nätverksträffar. Att resurserna på eKontoret halverats till följd av regionala beslut har påverkat möjligheten till aktiviteter och målet anses därmed delvis uppnått.		
Förbundet ska verka för god samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommunerna i Boråsregionen	Minst 90 % av kommunerna är i hög eller mycket hög grad nöjda med förbundets nätverk	Samtliga verksamheter
Under året har förbundets verksamheter i än högre grad än vanligt fokuserat på att stödja kommunerna och skapa samverkansplattformar och möjlighet för erfarenhetsutbyte för att identifiera samordningsvinster. 94 % av de svarande är nöjda med förbundets nätverk i sin helhet, vilket är ett mycket bra resultat. Målet är uppnått.		
Förbundet ska stödja god samverkan mellan kommuner, region och stat	Minst 90 % av kommunerna upplever att förbundet i hög eller mycket hög grad bidrar till att kommunerna kan påverka frågor på regional och nationell nivå	Samtliga verksamheter
Förbundet har varit en samordningsinstans mellan Västra Götalandsregionen och medlemskommunerna i arbetet under coronapandemin. Förbundet har även varit kontakt gentemot nationella myndigheter. 66 % av de svarande anser att förbundet i hög eller mycket hög grad bidrar till att påverka frågor på regional och nationell nivå. Dock har flera personer kommenterat att det inom vissa områden inte är möjligt att påverka, framförallt inte nationellt, men att förbundet och nätverksträffarna bidrar till att föra vidare information mellan grupper på nationell, regional och delregional nivå. Mätetalet bör formuleras om och målet anses delvis uppfyllt.		

4.3.5 Miljöinsatserna ska skapa en hållbar framtid

Mål	Mätetal	Verksamhet
Förbundet ska arbeta för Hållbar utveckling i Sjuhärad	Förslag till organisationsstruktur och hållbarhetsstrategi framtagen	Miljöstrategisk samverkan
Nätverksträffar har genomförts inom området men på grund av rådande situation har projektet reviderats och projekttiden förlängts. Detta påverkar mätetalen och förslag till organisationsstruktur och strategi har inte färdigställts under året. Målet är inte uppnått.		
Förbundet ska driva på utvecklingen inom förebyggande av avfall och en hållbar avfallshantering i Boråsregionen	Förslag till Regional avfallsplan framtagen	Regional avfallsplan
Förslag till regional avfallsplan finns framtagen och skickas ut på remiss under januari 2021. Under hösten 2020 förankrades de totalt 17 st målförslag som arbetats fram under projektet. Förankringen skedde på politisk nivå, på chefsnivå samt bland olika grupper av tjänstepersoner i respektive kommun. Målet är uppnått.		

4.3.6 Boråsregionen ska synas och sticka ut för att skapa intresse och framtidsmöjligheter

Mål	Mätetal	Verksamhet
Förbundet ska främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i regionen	Minst fyra kulturutvecklingsprojekt, två förstudier, två nya samverkansprojekt samt en temadag	Kultur
• Handlingsplan för att uppfylla målen i kulturplanen har tagits fram i samverkan med kommunerna. • Fyra kulturprojekt och två förstudier beviljades medel under 2020, vilka bidrar till att uppfylla målen i regionens strategi. • Två tvärsektoriella tillväxtprojekt drivs. • Tre workshops, 10 nätverksmöten och åtta kommunbesök är genomförda och 15 möten har hållits mellan Västra Götalandsregionen och förbundet samt en Delregional kulturpolitisk dialog genomförd med VGR Kulturnämnd. • Temadagen med syfte att synliggöra och diskutera kulturens roll för samhällsutveckling samt främja gränsöverskridande samverkansprojekt fick ställas in med kort varsel till följd av ändrade coronarestriktioner. Målet är uppnått.		
Boråsregionens position ur ett besöksnäringsperspektiv ska stärkas	Strategi för samverkan inom turism och besöksnäring framtagen, förslag till besöksnäringsstrategi för Boråsregionen framtagen, gemensam modell för att arrangera internationella idrottsevenemang framtagen	Destination Boråsregionen
På grund av coronapandemin har särskilda insatser behövts göras för besöksnäringen, varför det strategiska arbetet har bromsats in. Nätverksmöten har hållits digitalt och innehållit mycket erfarenhetsutbyte. Strategiarbetet har genomförts med extern konsult och intervjuer och workshops har genomförts digitalt med tjänstemän, näringsidkare och politiker. Förslaget kommer att behandlas och presenteras under Q1 2021. Projektet har därmed förlängts. Arbetet med en strategi för samverkan inom besöksnäringen har påbörjats och kommer även den att presenteras under våren 2021. Coronapandemin har ställt hela evenemangsvärlden på ända. Målet är inte nått.		

4.3.7 Verka för en väl fungerande infrastruktur och kollektivtrafik

Mål	Mätetal	Verksamhet
Förbundet ska representera och bevaka kommunernas intressen i länsövergripande utredningar, förhandlingar och arbetsgrupper	Bedriva aktivt påverkansarbete, vara en aktiv part i det delregionala kollektivtrafikrådet, ta initiativ till att samordna remissvar, delta i arbetet med aktuella åtgärdsvalsstudier	Infrastruktur
Remissyttranden inom det delregionala kollektivtrafikrådet har utarbetats tillsammans med tjänstepersoner i samtliga medlemskommuner. Förbundet har deltagit i åtgärdsvalsstudier rörande väg 180 och väg 27, vilka nu är klara. Även ÅVS Kust-till-kust Göteborg-Borås är färdig och för att få med åtgärdsförslag till revideringen av nationell transportinfrastrukturplan har rapporten enbart delgetts för synpunkter. Målet är uppnått.		
Förbundet ska bevaka och agera i planering och genomförande av de objekt i Boråsregionen som finns upptagna i de nationella och regionala infrastrukturplanerna	Utgöra en aktiv part för Boråsregionen i kontakten med myndigheter som Trafikverket och Västra Götalandsregionen, minst 90 % av kommunerna upplever att förbundet i hög eller mycket hög grad bidrar till att kommunerna kan påverka frågor på regional och nationell nivå	Infrastruktur
Delregionerna är delaktiga i arbetet med att fylla regional transportinfrastrukturplan med åtgärder utifrån det nya inriktningsunderlaget som Västra Götalandsregionen tagit fram. Förbundet deltar i samtliga grupper som är aktuella inom området och ett nära samarbete mellan kommunalförbunden och VGR har skett under hösten för att ta fram metoder för åtgärdsplaneringen. Ett nätverk med tjänstepersoner inom Boråsregionen har börjat arbetet med att ta fram prioriteringar inom delregionen. Under hösten har även ett intensivt arbete för Ny stambana Göteborg-Borås genomförts mellan VGR och "stråkkommunerna" på både tjänstepersons- och politisk nivå. Allt med syfte att öka möjligheten att den nya stambanan får finansiering och tidig byggstart. Gällande enkäten är det endast sju personer som ingår i nätverk kring infrastruktur och av dem har 57 % svarat i hög grad på frågan om kommunerna kan påverka frågor på regional och nationell nivå. Då underlaget är så litet samt med hänvisning till resonemanget kring frågan under 4.3.4 bedöms målet uppnått.		

4.3.8 Utveckla samverkan för en god och effektiv vård och omsorg

Mål	Mätetal	Verksamhet
Förbundet ska stödja kommunerna att identifiera verksamhetsområden där de kan samverka och på så sätt erbjuda invånarna likvärdiga insatser	Minst 90 % av kommunerna upplever att förbundet i hög eller mycket hög grad utgör ett stöd för kommunerna att identifiera områden för samverkan	Välfärd
Nätverken drivs digitalt enligt planering och samtliga nätverk har antagit planer som tydliggör syfte och fokus. Under årets utmaningar har allt arbete inriktats mot att stödja kommunerna samt identifiera områden för samverkan. Dock har operativa frågor prioriterats vilket innebär att flera viktiga strategiska frågor har fått stå tillbaka. 88 % anser att nätverksträffarna bidrar till att identifiera områden för samverkan. Målet bedöms uppnått.		
Förbundet ska stödja kommunerna i samordning av statliga satsningar och initiativ inom socialtjänst och vård och omsorg	Minst 90 % av kommunerna upplever att den information som förmedlas är adekvat för verksamhetsområdet i hög eller mycket hög grad	Välfärd
Representanter har utsetts till nationella och regionala nätverk. Initiativ till samordning av statliga satsningar har tagits, bland annat inom funktionshinderpolitiska strategier. Även på nationell och regional nivå har fokus förskjutits från strategiska till operativa frågor under coronapandemin. 100 % av nätverksdeltagarna upplever att den information som förmedlas är adekvat för verksamhetsområdet och målet är därmed uppnått.		

Förbundet ska stödja Boråsregionens kommuner att påverka regionala och nationella frågor som rör god och effektiv vård och omsorg	Minst 90 % av kommunerna upplever att förbundet i hög eller mycket hög grad utgör ett stöd för ett fungerande vårdsamverkansarbete	Välfärd
Coronapandemin har tydliggjort vikten av ett fungerande vårdsamverkansarbete. Erfarenheten är att samverkan med regionen och inom delregionen är väl utvecklad och fungerande. Befintliga samverkansytor har i hög utsträckning visat sig vara effektiva och ändamålsenliga och möjliggjort snabba beslut, exempelvis kring nya coronarelaterade rutiner och riktlinjer, samt utgjort en viktig plattform för informationsspridning mellan huvudmännen. Frågan har inte ställts i enkäten men målet bedöms uppfyllt.		

4.4 Intressebolag

Förbundet är delägare i Gryning Vård AB samt Mediapoolen AB. Förbundet har under året hållit sig informerad om verksamheten i de båda bolagen genom löpande skriftlig och muntlig information samt deltagande vid ägarsamråd. Både bolagen står inför utmaningar, av olika karaktär, och informationstillfällena har därför varit fler än vanligt under året.

5 Dataskyddsombud

5.1 Uppdrag och syfte

Dataskyddsverksamheten inom Boråsregionen är en samverkan som syftar till att effektivt ge medlemskommunerna kunskap och erfarenhet i dataskyddsfrågor. Medlemmarna i Boråsregionen ska känna att de har bra tillgänglighet till dataskyddsombuden och därmed känna trygghet gällande hur den personliga integriteten hanteras inom den egna organisationens olika verksamheter. Med verksamhet avses exempelvis förvaltningar, kluster av förvaltningar, avdelningar, sektorer, sektioner, kommunalförbund, kommunala bolag och nätverk. Personuppgiftsansvarig (PUA) är alltid respektive nämnd eller styrelse.

Samverkansformens övergripande målsättning är att ge medlemskommunerna möjlighet att skaffa sig kontroll över de vitala delarna i dataskyddsförordningen och ge dem verktyg att motverka och minska antalet incidenter; vars konsekvenser kan ge dålig publicitet vilket kan skada både varumärket och minska kommunens anseende hos allmänheten.

Dataskyddsombuden erbjuder sin kompetens och ger service åt verksamheterna, dess personal samt kommunmedlemmar genom rådgivning, information, utredningar och utbildningsinsatser. I de fall det behövs, ges också stöd och hjälp i att bedöma hur personuppgiftsincidenter ska hanteras.

5.2 Ekonomiskt utfall

Dataskyddsombudsverksamheten uppvisar ett positivt resultat om 125 tkr.

5.3 Måluppfyllelse 2020

Det övergripande målet är att **Säkerställa ett gott skydd av den personliga integriteten.** Bedömningen är att målet är uppfyllt vilket baseras på att de beslutade målen uppnåtts.

Mål	Mätetal	Uppföljning 201231
Granska • Tillhandahålla ett konkret verktyg som skapar möjlighet till ökad efterlevnad av Dataskyddsförordningen • Tillhandahålla ett strategiskt verktyg som skapar möjlighet till ökad efterlevnad av Dataskyddsförordningen	• Alla verksamheter (~80) ska under året ha genomfört minst en granskningsomgång • Alla verksamheter/kluster (~20) ska under året ha genomfört minst en genomgång med Mognadsmatrisen	• En handfull granskningar återstår vilket till största delen beror på personalomsättning och i övrigt med hänsyn till Covid-19. • Två av 20 verksamheter har fått skjuta på Mognadsmatrisen till 2021. Målet är delvis uppfyllt.
Kunskap • Tillhandahålla experttjänst i frågor som rör den personliga integriteten • Tillhandahålla möjlighet att låta DSO bidra i det interna arbetet med kulturfrågor som rör den personliga integriteten • Bidra till kompetenshöjning i de kommunala verksamheterna	• DSO ska stötta verksamheterna med råd i enkla (45) och mer komplexa (15) frågor och utredningar • DSO ska besöka nätverk och personalträffar/APT (30) för att informera om dataskydd och stärka medvetenheten kring integritetsfrågor • På uppdrag arrangera utbildningar för att höja kompetensen om dataskydd (4 utbildningsaktiviteter) samt publicera ca 4 nyhetsbrev	• Vi överträffar i år antalet supportärenden vad gäller enkla (45) frågor och arbetade med ett 20-tal komplexa frågor. • Inga fysiska men väl flera (~20) digitala nätverksbesök. Covid-19 har gjort det svårt att uppfylla budgeterat antal träffar. • 1 fysisk chefsutbildning, 2 mindre special-utbildningar och 1 digital temadag är genomförd samt 4 nyhetsbrev är skapade. Målet är uppfyllt.

Ombudsmannaskap • Tillhandahålla expert- och bedömningshjälp vid personuppgiftsincidenter • Tillhandahålla en kontaktpunkt inom ramen för DSO-rollen	• DSO ska stötta arbetet vid alla misstänkta och bekräftade personuppgiftsincidenter (10) • DSO ska finnas tillhands för alla registrerade personer, medarbetare, verksamheter och tillsynsmyndigheten som önskar hjälp med ärenden, information med mera. Alla ärenden ska vara återkopplade till frågeställaren inom 5 arbetsdagar	• 23 incidenter hanterades under året • Alla övriga ärenden är hanterade och avslutade inom satt tidsram. Målet är uppfyllt
Externt nätverk • Boråsregionen ska fortlöpande ses som en självklar partner när det gäller dataskyddsombud	• DSO ska organisera och kontinuerligt inhämta värdefulla nyheter och kunskaper genom omvärldsbevakning (45), deltagande i relevanta nätverk (6) och utbildningar (6)	• Året har gett stort utrymme och inte minst underlag till en omfattande omvärldsbevakning • Fyra utbildningar och sex nätverksträffar är genomförda. Målet är delvis uppfyllt
Planera • Skapa än mer relevant innehåll till de kommunala verksamheterna	• Genom årlig utvärdering av gångna periodens verksamhet bättre möta efterfrågade aktiviteter och skapa relevant verksamhetsplan och budget	• Utvärdering av 2020 och planering för 2021 är genomförd. Målet är uppfyllt

6 Medarbetarcentrum

6.1 Uppdrag och syfte

Medarbetarcentrums syfte är att stödja och utveckla anställda i de samverkande kommunerna Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo. Syftet är att arbeta hälsofrämjande, förhindra inlåsning och aktivt verka för en lönsam personalrörlighet. Genom Medarbetarcentrum erbjuds ledarskapsutbildningar och grupputveckling samt individuellt stöd i roll och yrkeskarriär. Medarbetarcentrum tar tillvara medarbetarnas kompetens och arbetar för välmående arbetsgrupper, hälsa, trivsel och prestation för såväl chefer som medarbetare. Medarbetarcentrum inspirerar medarbetare som vill ha och behöver en positiv *Kraft till förändring*.

6.2 Ekonomiskt utfall

Medarbetarcentrum är en egen enhet inom kommunalförbundet och uppvisar ett överskott om 5 tkr.

6.3 Måluppfyllelse 2020

De övergripande målen är att arbeta för lönsam personalrörlighet samt att stödja och stärka chefer och arbetsgrupper för att öka hälsa, trivsel och prestation och på det viset bidra till att medlemskommunerna är attraktiva arbetsgivare. Utifrån resultatet på genomförda aktiviteter nedan är bedömningen att de uppsatta målen är uppfyllda.

Mål	**Mätetal**
• Marknadsföra Medarbetarcentrums verksamhet för ett ökat användande • Bidra till personalrörlighet genom jobbmatchning • Tillhandahålla ett attraktivt utbud av tjänster utifrån kommunernas behov • Bidra till att nödvändig kunskap och kompetens finns hos cheferna i medlemskommunerna, exempelvis genom ledarskapsprogrammet • Vara ett stöd och verktyg för arbetsgivarna i arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö för att bidra till ökad hälsa hos medarbetarna, högre prestationer i grupper och för ökad attraktivitet hos medlemskommunerna • Vara ett stöd för de kommuner som fokuserar på tillitsbaserat ledarskap	• Regelbundna aktiviteter för att marknadsföra Medarbetarcentrums tjänster och hur de kan användas på ett lönsamt sätt • Ha full tillgänglighet för att utföra basverksamheten med reflekterande samtal och jobbmatchning • Regelbunden kontakt med kommunernas personalenheter för att anpassa utbudet efter kommunernas behov • Genomföra grupputvecklingsinsatser på uppdrag av medlemskommunerna • Genomföra och utveckla ledarskapsprogrammet • Tillföra kunskap och erfarenhetsutbyte genom omvärldsbevakning, nätverk och kompetensutvecklingsinsatser • En årlig dialogträff med HR-personal/chefer • En årlig dialogträff med fackliga representanter • Kontinuerligt inhämta feedback för att utveckla tjänsterna, både på individ- och gruppnivå • Vara ett stöd för chefer och personalenheter i medlemskommunerna • Fyra styrgruppsmöten
• Planerade aktiviteter för marknadsföring har fortlöpt enligt plan, främst genom nyhetsbrev men också genom dialogträffar med exempelvis chefer och HR-avdelningar. • Basverksamheten med reflekterande samtal och jobbmatchning har genomförts utan avvikelser. • En ny omgång av ledarskapsprogrammet startade upp under året med full grupp, tio chefer. Där pågår kompetenshöjning inom olika områden/teman och också inom tillitsbaserat ledarskap. Utbildningen löper fram till mars 2021. • Fortsatt arbete med vård- och äldreförvaltningen i Borås Stad med utbildning för enhetschefer och reflektionsgrupper för enhetschefer. • Uppföljningar både genom telefon och referensträffar visar att medarbetare som tagit del av bastjänsterna gällande reflekterande samtal och matchning är nöjda och flera är nu referenter för verksamheten. Detta gäller även chefer med grupper och i olika uppdrag. • Avslutade gruppuppdrag visar på positiva effekter. Här kan nämnas två grupper med ökade positiva värden gällande egen hälsa, trivsel på arbetsplatsen och med en signifikant ökning av gruppens prestation (20 respektive 23 procentenheter). • Digitala kompetenshöjande insatser utförda, bland annat framtagande av enkäter för uppföljning. • Kontinuerlig kontakt med chefer och personalenheter. Fyra styrgruppsmöten genomförda.	

7 Navet science center

7.1 Uppdrag, vision och verksamhetsidé

Navet ska vara med och utveckla Sjuhäradsbygden till en attraktiv och konkurrenskraftig region med hög utbildningsnivå samt en befolkning med stort intresse för teknik, naturvetenskap och matematik.

Visionen är att *Navet är en självklar samarbetspartner för uppfyllandet av Agenda 2030.* Mission är att *öka lusten till lärande hos alla* och strategin att vara en lärande organisation som ständigt söker nya metoder och samarbetspartners.

Navets verksamhetsidé är att på vetenskaplig grund, med entreprenöriellt lärande, interkulturell dialog och hållbar utveckling skapa teman, utbildningar, program, interaktiva utställningar och experiment. Kunskaper sätts i ett sammanhang och får fler att engagera sig och vilja ha mer kunskaper inom naturvetenskap, teknik och matematik.

7.2 Ekonomiskt utfall

Navet uppvisar ett negativt resultat om 1 119 tkr, varav 600 tkr är planerad investering i ny astronomiutställning som enligt tidigare beslut i Direktionen ska belasta eget kapital. Resterande underskott är en direkt följd av det minskade bidraget från Skolverket samt minskade intäkter till följd av coronapandemin.

Totalt intäktsbortfall till följd av Corona, tkr	
Minskade besök från allmänheten	752
Internationella projekt som flyttats fram	500
Uthyrning av vandringsutställning	800
Konferenser	120
Summa	***2 052***
Minskat bidrag Skolverket	1 071
Totalt	**3 123**

Majoriteten av de minskade intäkterna till följd av corona har dock balanserats genom kostnadsreducerande åtgärder och alternativ finansiering genom nya samarbeten och utvecklingsprojekt.

Då bidraget från Skolverket förväntas ligga kvar på den lägre nivån kommande år har en översyn gjorts av verksamheten och en ny organisation förhandlats för att uppnå en verksamhet och ekonomi i balans from 2021.

7.3 Måluppfyllelse 2020

Navet science center har en politisk styrgrupp med representanter från de kommuner som är medlemmar och verksamhetsplan samt årsberättelse hanteras i styrgruppen. Ekonomin redovisas inom ramen för förbundets ekonomi, dock som en egen enhet.

Navet följer förbundets övergripande fokusområden. Långsiktiga mål och mål 2020 beslutas av styrgruppen. Till varje mål 2020 finns aktiviteter. Under 2020-22 är fokus på Agenda 2030 och de globala målen såväl lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Att få skolor, organisationer och allmänhet engagerade i vår framtid är den övergripande stora utmaningen.

Coronapandemin har i hög grad påverkat Navets verksamhet och därmed måluppfyllelsen. Verksamheten för allmänheten höll stängt mellan 6 april och 24 juni och hade begränsade öppettider under sommaren. Augusti-oktober var det helgöppet med begränsat antal och sedan stängt igen under november och december. Utbildningar och konferenser i Navets lokaler har flyttats fram eller avbokats

och utbildningsinsatser nationellt och internationellt har ställts in. Navet har agerat för att minimera pandemins konsekvenser, exempelvis genom att ställa om verksamheten till att pedagogerna besökt skolorna och genomfört uteaktiviteter i matematik, teknik och biologi.

7.3.1 Skapa möjligheter till företagande och företagsutveckling

Långsiktigt mål	Mål 2020	Uppföljning 201231
Stimulera ökat entreprenörskap genom att verka för att använda och utveckla de entreprenöriella kompetenserna	1.Tillsammans med ett Science center skriva en ansökan om att ta fram ett nytt entreprenöriellt tema med Agenda 2030 fokus	1.Utförs ej 2020, ändrad utlysning
	2.Utvärdera minst två teman utifrån med avseende på entreprenöriella kompetenserna	2.Genomfört
	3.Genomföra ett tekniktema tillsammans med teknikföretag för åk 8 för minst 10 klasser	3.Flyttas till våren 2021 p g a Corona
	4.Utveckla en ungdomsaktivitet på sommaren, med minst 30 ungdomar	4.Genomfört för 265 st
	5.Genomföra ett två veckors ämnesövergripande tema för gymnasiet åk 1 för Sven Eriksson gymnasiet i samverkan med företag för minst 100 elever	5.Genomfört
	6.Handleda minst tre UF-företag inom Agenda 2030	6. Framflyttat p g a Corona
	7.Upparbeta företagskontakter	7. Genomfört

7.3.2 Säkerställa nödvändig kunskap och kompetens

Långsiktigt mål	Mål 2020	Uppföljning 201231
Alla elever i grundskolan ska ha god tillgång till material och undervisning i naturvetenskap, teknik och matematik	1.Ta fram utlåningsmaterial som täcker delar av Lgr F till 6 i NO, Tk och matematik	1.Genomfört
	2.Minst 20 000 elever på Navet-teman	2.Genomfört för 16 956 elever
	3. Minst 1 000 elever på teman i matematik	3.Genomfört för 1 924 elever
	4.Minst 500 elever i teman om programmering	4.Genomfört för 1 696 elever
	5.Minst 500 elever på teman med fokus på Agenda 2030 och de globala målen	5.Genomfört för 1 049 elever
	6.Minst tre nya teman tas fram under året	6. Genomfört ett tiotal teman
	7.En satsning på ett strukturerat program för uteverksamhet för elever åk 1 till 6 genomförs	7. Genomfört
	8.Nytt astronomitema	8. Genomfört
	9.Minst två utvärderingar av skolprojekt	9.Genomfört fyra utvärderingar
	10.Minst 200 pedagoger på utbildning inom naturvetenskap och teknik	10.Genomfört för 662 pedagoger
	11.Minst 500 pedagoger på utbildning i matematik	11.Genomfört för 388 pedagoger
	12.Minst 800 pedagoger utbildas i programmering och digitala verktyg	12 Genomfört för 334 pedagoger
	13.Minst 800 lärarutbildingdagar i grupprocesser	13 Genomfört 560 lärarutbildningsdagar
	14.Totalt minst 3 000 lärutbildningsdagar genomförs	14.Genomfört 1 844 lärarutbildningsdagar

Verka för att fler unga fullföljer sina studier	1.Navet upparbetar kontakter i två utsatta områden i Borås för att kunna få kontakt med föräldrar och barn 2. Utarbetar en projektplan för interkulturell dialog. Navet tar fram två utbildningar i interkulturell dialog 3.Navet deltar i minst fem öppna aktiviteter i utsatta områden i Borås 4.Navet genomför minst tre utbildningar för vuxna i interkulturell dialog 5.Navet möter minst 100 personer från SFI 6.Nytt drogförebyggande tema tas fram och genomförs i ett utsatt område 7.Fortsatt utvecklingsarbete inom interkulturell dialog och entreprenöriellt lärande med minst två utbildningar för personalen 8.Minst fyra skolor får utbildning och processhandledning (PIF, Processutveckling i fokus) ca 75 lärare 9. En ansökan om fortsatta projektmedel till PIF skrivs 10. Utveckla VVV-plattformen för kommunikation med användare 11.Navet definierar nyckelfunktioner för rum för lärande med hjälp av elever på gymnasiesärskolan	1.Genomfört 2. Genomfört 3. Genomfört ett tiotal aktiviteter 4. Delvis genomfört. Paus pga Corona 5. Genomfört 6. Genomfört 7. Genomfört 8. Genomfört 9.Ingen ansökan från kommunens sida 10. Ska genomföras i annat sammanhang 11. Genomfört
Navet ingår som en del i utvecklingsarbetet av skolan i avtalskommunerna	1.Årliga möten med ledningsgrupp i avtalskommunerna 2. Minst två möten med utvecklingsledarna i avtalskommunerna 3.Analys av måluppfyllelsen i avtalskommuner görs och diskuteras med respektive kommun 4.Analyserar, uppföljning av statistik kring fullföljda studier och måluppfyllelse, minst två seminarier i personalen 5.Navet utreder idén på filialer i våra avtalskommuner	1. Ej genomfört 2.Genomfört 3. Genomfört 4. Genomfört 5. Genomfört
Navet är en arena för teknik och vårdyrken	1.Navet samverkar i minst två mässor där vård och teknikjobb exponeras för ungdomar 2.Navet genomför tekniktema med minst 400 elever 3.Navet genomför läsårstemat Drömstaden för minst 300 elever	1. Framflyttat p g a Corona 2. Genomfört 3. Genomfört
Navet bidrar till ökad digital kompetens	1.Navet arbetar strukturerat med minst en kommun med kompetensutveckling i digital kompetens, minst 100 pedagoger i en långsiktig satsning 2.Under 2020 förbereds för en digital makerspace för allmänheten i samarbete med Science park Borås.	1.Genomfört 2.Genomfört
Navet stimulerar intresse och ökar allmänbildningsnivån hos allmänheten	1.Navet genomför minst fem publika aktiviteter lokalt regionalt 2.Minst tio föreläsningar på Navet med allmänheten som målgrupp	1.Genomfört 2. Ej genomfört p g a Corona

	3.Synas i minst fem lokala medier. 4.Navet tar fram en kommunikationsplan 5.Arbeta internt med begreppet vetenskapligt kapital 6.Intern grupprocessutbildning genomförs, minst fyra tillfällen med extern processledare	3. Uppnått 4. Ej genomförd 5.Process påbörjad 6.Genomfört vid två tillfällen fortsätter under 2021

7.3.3 Miljöinsatserna ska skapa en hållbar framtid

Långsiktigt mål	**Mål 2020**	**Uppföljning 201231**
Navet stimulerar intresse och ökar kunskapsnivån om Agenda 2030	1.Navet utvecklar ett område/utställning kring Agenda 2030 som är en öppen arena för alla. 2.Projektet Passion for climate genomför tillsammans med organisationen Twisted feet program för minst 10 klasser 3.En ny utställning i Astronomi fokus *Jorden och det kosmiska kretsloppet* öppnas 4.Navet analyserar den egna verksamheten utifrån de Globala målen 5.Navet utformar avslutande aktiviteter i projektet Utveckla landsbygden 6.Under 2020-2021 är huvudfokus unga 15 till 25 år. Arenan är en innovation hub tillsammans med Borås Stad och Science park 7.Temat drömstaden genomförs med minst tio klasser 8.Temat Drömstaden för åk 5 utvecklas vidare och sprids till ytterligare minst en kommun 9.Utbildningsdag med tjänstemän i minst tre kommuner på tema Agenda 2030 10.Utbildningar för politiker Borås och i Da Nang Vietnam	1.Genomfört 2.Genomfört i fyra klasser 3.Genomfört 4. genomförs process 5. Genomfört 6. Genomfört 7. Genomförs ej detta år p g a Corona 8. Genomförs ej detta år p g a Corona 9. Genomfört 10. Genomförs 15 januari 2021

7.3.4 Boråsregionen ska synas och sticka ut för att skapa intresse och framtidsmöjligheter

Långsiktigt mål	**Mål 2020**	**Uppföljning 201231**
Navet ska verka nationellt och internationellt	1.Navet genomför en turné med Kemidraken Berta till sju SC i Sverige 2.Minst fyra föreställningar inom projektet Nord plus genomförs 3.Navet håller i minst två sessions på ECSITE, The European network of Science centres and museums 4.Navet deltar med en sessions på NSCF, Nordiska science center förbundet 5.Navet deltar i utveckling av SSCF, Svenska Science centerföreningen genom att deltaga i minst två möten 6.Söker efter finansiering av en plattform för kommunikation med VR-teknik	1.Genomfört 2. Genomförs ej detta år p g a Corona 3. Konferens inställd detta år p g a Corona 4. Konferens inställd detta år p g a Corona 5. Genomfört 6. Genomfört

8 Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

8.1 Uppdrag, syfte och målbild

När en person behöver vård- och omsorgsinsatser från både kommun och region är Närvårdssamverkans uppdrag att samverka för att ge bästa möjliga vård, stöd och omsorg. Närvårdssamverkan Södra Älvsborg omfattas av kommunal hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola, skola och elevhälsa i medlemskommunerna samt primärvård, specialistvård, habilitering och tandvård i Södra Älvsborg.

Närvårdskontoret koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg och återfinns organisatoriskt inom kommunalförbundet. Verksamheten styrs av det delregionala politiska samrådet för Närvårdssamverkan bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen samt av en styrgrupp bestående av tjänstemän. Det politiska samrådet har beslutat om Inriktningsdokumentet för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 2019–2022 som tydliggör verksamhetens inriktning och styrning samt Plan och budget 2020 där nedanstående målindikatorer återfinns.

Närvårdssamverkans uppdrag och syfte är att
- Skapa förtroende vårdgivarna emellan
- Skapa bättre och effektivare samarbeten via möten
- Skapa en jämlik vård
- Göra skillnad/Skapa mervärde
- Sprida inspiration och glädje för samverkan

Den gemensamma målbild som vuxit fram utifrån ovanstående syfte är; *Med tillit, där vårdgivarna arbetar tillsammans kring invånarnas behov, bygger Närvårdssamverkan Södra Älvsborg en samverkan som skapar mervärde och trygghet i vårdövergångarna*.

Närvårdssamverkan Södra Älvsborgs värdegrund baseras på ett gemensamt delregionalt förhållningssätt samt på Hälso- och sjukvårdsavtalets värdegrund.

8.2 Årsberättelse 2020

Närvårdskontorets ekonomi redovisas inom ramen för förbundets ekonomi, dock som en egen resultatenhet. Resultatet för helåret blev ett överskott om 884 tkr. Det faktiska resultatet bokförs som ett nollresultat vilket möjliggör för det politiska samrådet inom Närvårdssamverkan Södra Älvsborg att hantera resultatet i enlighet med beslutad styrmodell. Verksamhetsberättelse samt måluppfyllelse redovisas i bilaga 3.

Personal

	Åa	Kommentar
Kansli/Basverksamhet		
Förbundsdirektör	1,0	
Administrativ chef	1,0	
Teamchef	1,5	Sept-dec
Controller och administratör	2,0	
Konferensansvarig, receptionist	1,0	
Regionutvecklare välfärd	2,0	Sept-dec 1,0
Regionutvecklare kompetens	1,0	
Regionutvecklare regional utveckling	1,5	Sept-dec 1,0
Summa	**9,5**	
Projekt/Särskilt finansierad verksamhet		
eSamordnare	2,0	Sept-dec 1,0
Ansvarig Business Region Borås	1,0	
Dataskyddsombud	2,0	
Miljöstrategisk samverkan	1,0	
Projektledare Besöksnäring	0,75	
Projektledare kompetens	1,0	
Vård och omsorgscollege	0,5	
Kultursamordning	0,5	
Projektledare Regional avfallsplan	1,0	
Regionutvecklare regional utveckling	1,0	
Summa	**10,75**	
Medarbetarcentrum		
Verksamhetschef	0,3	
Coach	2,7	
Summa	**3,0**	
Närvårdskontoret		
Koordinator	1,0	
Samordnare	1,0	
Summa	**2,0**	
Navet science center		
Verksamhetschef	1,0	
Administration	2,0	
Pedagoger	8,28	
Bibliotekarie	0,2	
Tekniker	1,6	
Designer	1,0	
Material och konferens	1,5	
Timanställd helgpersonal	1,37	
Summa	**16,95**	
Totalt	**42,20**	

Internkontrollplan 2020

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Granskningsområde	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Frekvens	Kontrollansvarig	Resultat av granskning
Ekonomi och administration					
1. Redovisning	Kontroll av bokförda poster	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Samtliga punkter kontrollerade enligt plan utan anmärkning
	Kontroll av leverantörsfakturor och kontering	Kontrollera avvikelser mot föregående år	2 ggr/år	Administrativ chef	
	Utbetalning ska ske med korrekta uppgifter och underlag	Följ utbetalnings-processen och ta stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
2. Fakturering	Fakturering ska ske med korrekta uppgifter och underlag	Följa fakturerings-processen och ta stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
3. Moms och skatter	Att rapportering sker på rätt sätt och att avstämning finns upprättad. Att inbetalning har skett.	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
4. Löner	Kontroll att rätt utbetalning sker till rätt person	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Kontrolleras månadsvis, utan anmärkning
	Kontroll mot avtalad lön	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
5. Arvoden och reseräkningar	Kontroll att rätt utbetalning sker till rätt person	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Samtliga punkter kontrollerade enligt plan utan anmärkning
	Kontroll mot avtalade ersättnings-belopp	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
	Arvoden/reseräkning ska attesteras	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
6. Handkassa	Handkassan ska vara korrekt	Kontroll att kvitto och kontanter stämmer med bokfört belopp	2 ggr/år	Ekonom Navet	Utan anmärkning
7. Behörighetsrutiner IT	Att behörigheter är korrekta och aktuella för person/period	Kontroll av aktuellt register över användar-licenser	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
8. Räkenskapsinformation	Kontroll av att räkenskaps-information förvaras på rätt sätt	Stickprov	1 gång/år	Administrativ chef	Utan anmärkning

9. Företagskort	Att utställda kontokort är aktuella och används på rätt sätt	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Kontrolleras månadsvis, utan anmärkning
10. Representation	Kontroll av kontering, syfte och deltagare	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Åtgärder vidtagna efter delårsbokslut, därefter utan anmärkning
11. Drift eller investerings-redovisning	Kontroll av att inventarieköp bokas på inventariekonto och uppfyller kraven på inventarie	Kontroll av bokförda inventariekostnader	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
12. Mobiltelefoner	Kontroll av att aktuell förteckning av mobiltelefoner finns samt att telefonavgifter är rimliga i förhållande till tänkt användning	Genomgång av fakturor	Månadsvis	Administrativ chef	Telefonkostnader kontrolleras månadsvis, utan anmärkning
13. Arkivering	Dokumenthanteringsplan ska finnas och tillämpas	Dokumenthanterings-planens aktualitet granskas	1 gång/år	Administrativ chef	Ny plan framtagen och beslutad under året
14. Tillträdeskontroll till lokaler	Kontroll att rätt personer har tillgång till lokalerna	Kontroll och genomgång av nycklar och larmkoder	1 gång/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
15. Diarie/posthantering	Handläggningsrutiner ska vara aktuella och tillämpas	Genomgång av rutiner	1 gång/år	Administrativ chef	Skriftlig rutin framtagen under året
Styrdokument					
16. Delegationsordning	Delegationsordningen ska vara aktuell	Kontroll av aktualitet	1 gång/år	Administrativ chef	Ny delegationsordning framtagen under året i samband med organisationsförändring
17. Attesträtt	Namnprover över attestanter ska upprättas inför varje räkenskapsår Beslutsattest ska ske av rätt person Besluts- och mottagningsattest ska ske av två olika personer	Är den upprättad? Stickprov Stickprov	1 gång/år samt löpande	Administrativ chef	Attestlista med namnprover upprättad, stickprov utan anmärkning
18. Avtalshantering	Undertecknande av avtal sker i enlighet med gällande delegation	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning

19. Dokumenthantering	Alla ärende- och handlingstyper hanteras i enlighet med dokumenthanteringsplanen	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Ny plan framtagen och beslutad under året
20. Inköp och upphandling	Att gällande rutiner för inköp och upphandling är kända och efterlevs	Stickprovsgranskning av dokumentation, kontroll och attest	2 ggr/år	Administrativ chef	Kontroll utan anmärkning, skriftlig rutin ses över under 2021
21. IT-policy	Att IT-policyn är känd och efterlevs	Information kring förhållningssätt, regler, mm	1 gång/år	Administrativ chef	Saknas
22. Kris och säkerhet	Att planer för kris och säkerhets-arbete finns, är kända och efterlevs Att telefonlista till anhöriga finns och är aktuell	Uppföljning av introduktion och genomgång på APT. Kontroll och revidering av telefonlista	2 ggr/år	Administrativ chef	Plan under revidering, telefonlista aktuell
23. Personal	Rutinerna i personalhandboken ska vara aktuella, kända och efterlevas Kontroll av organisationen ur ett kompetensförsörjningsperspektiv	Uppföljning av introduktion och genomgång på APT Riskanalys	1 gång/år 1 gång/år	Administrativ chef Förbundsdirektör	Personalhandboken uppdaterad under året, riskanalys genomförd
24. Slutredovisning av projekt - interna och tillväxtmedel	Kontroll av avslutade projekts slutresultat	Granskning av projektets kostnader och finansiering	2 ggr/år	Förbundsdirektör	Utan anmärkning
25. Dataskyddsförordningen	Kontroll av att handlingsplanen följs	Aktiviteterna i handlingsplanen granskas	Kvartalsvis	Administrativ chef	Arbete pågår enligt plan
26. Systematiskt arbetsmiljö-arbete	Att arbetsmiljöalmanackan följs	Granskning av rutiner och genomförande	2 ggr/år	Skyddskommittén	Revidering av årshjulet sker under 2021

Färgerna hänvisar till resultatet av risk- och väsentlighetsanalysen

Avvikelser följs upp inom en 6-månadersperiod efter att internkontrollen genomförts. Då ska föreslagna åtgärder med anledning av eventuella anmärkningar vara verkställda

Avrapportering görs till Direktionen i samband med årsbokslut

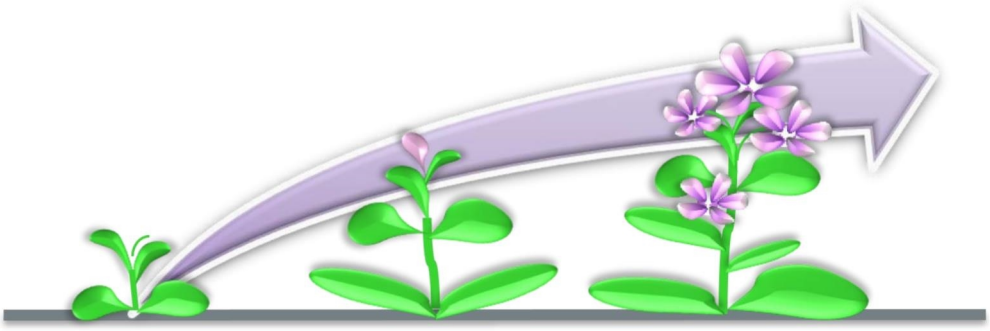

Tillsammans gör vi skillnad!

Verksamhetsberättelse/Årsredovisning
Närvårdssamverkan
Södra Älvsborg 2020

Verksamhetsberättelse/Årsredovisning
DNR: 2020/SKF007
Beslutat datum: 2021-xx-xx

Innehåll

1. Inledning 2

2. Organisation 2

3. Viktiga händelser under året 2

4. Mål och måluppfyllelse i Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 2020 3

5 Ekonomi 3

6. Utmaningar för 2021 4

1. Inledning

Inriktningsdokumentet för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 2019–2022 tydliggör Närvårdssamverkans inriktning och styrning.

Grunden för respektive huvudmans uppdrag finns reglerat i lagar, författningar, avtal, överenskommelser och politiska beslut.

Regionen och kommunerna har ett gemensamt ansvar för befolkningen. Samverkansarbetet ska leda till att gemensamt ansvar tas för invånarna både på regional, delregional och lokal nivå. Närvårdssamverkan ska bidra till säkra och effektiva processer som utförs på rätt vårdnivå.

Närvårdssamverkan i Södra Älvsborg omfattas av:

- Regionernas verksamheter för tandvård, primärvård, specialistvård och habilitering.
- Kommunal hälso- och sjukvård, socialtjänst, samtliga skolformer samt elevhälsa i följande kommuner: Herrljunga, Vårgårda, Bollebygd, Borås Stad, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn.

Samverkan ska ske kring de invånare i befolkningen som har behov av insatser från både kommun och region, inom ovanstående områden.

Den målbild som i samverkan vuxit fram utifrån ovanstående är:
”Med tillit, där vårdgivarna arbetar tillsammans kring invånarnas behov, bygger Närvårdssamverkan Södra Älvsborg, en samverkan som skapar mervärde och trygghet i vårdövergångarna”.

Närvårdssamverkan Södra Älvsborgs värdegrund baseras på ett gemensamt delregionalt förhållningssätt samt på Hälso- och sjukvårdsavtalets värdegrund.

2. Organisation

Det Delregionala Politiska Samrådet leder och styr Närvårdssamverkan Södra Älvsborg. Samverkan sker på tre nivåer, politisk-, förvaltnings- och verksamhetsnivå.

Styrgruppen för Närvårdssamverkan arbetar på uppdrag från det Delregionala Politiska Samrådet. Gruppen hanterar av Närvårdskontoret anmälda och beredda ärenden och är beslutsfattande. Styrgruppen kan vid behov starta uppdragsgrupper och besluta om specifika tidsbestämda uppdrag.

De lokala ledningsgrupperna, en i varje kommun, har ansvar för samverkan på lokal nivå och det är en förutsättning för en god samverkan.

Som stöd för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg finns Närvårdskontoret, med uppdrag att koordinera, stödja, omvärldsbevaka, bereda ärenden och följa upp samverkan inom olika grupper. Närvårdskontoret ska ha ett opartiskt förhållningssätt gentemot huvudmännen och är organisatoriskt knutet till Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund som har arbetsgivaransvaret.

3. Viktiga händelser under året

- Arbetet och samverkan kring covid-19 har dominerat arbetet 2020. Samverkan har utmanats och växt i takt med arbetet.

- Samtliga kommuner och privata vårdcentraler är nu med i avvikelsesystemet MedControl. Detta är viktig händelse utifrån patientsäkerhet.
- Projektet Tidig upptäckt, Tidiga insatser föll väl ut i Mark och Svenljunga och ska nu spridas till övriga kommuner under 2021. Implementeringsplan upprättas för detta ändamål.
- Beslut har fattats kring Mini-Maria och verksamheten startar 2021.

4. *Mål och måluppfyllelse i Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 2020*

Inför 2020 beslutade det Delregionala Politiska Samrådet att Styrgruppen skulle enas om ett fåtal mätbara mål i samverkan.

Styrgruppen enades om följande mål för att nå den gemensamma målbilden:

Mål och mätetal 2020

1) Antal svarsdagar på avvikelser över beslutad tidsperiod ska vara max 5%.
2) Antal återinskrivningar inom 30 dagar ska vara max 15% på årsbasis.
3) Andel listade individer 75 år och äldre där fördjupad läkemedelsgenomgång genomförts de senaste 12 månaderna, ska ökas med 5% på årsbasis (enligt Munin).
4) Antal upprättade Samordnade Individuella Planer i SAMSA ska vara som lägst 145 st på årsbasis.

Diskussion kring måluppfyllelse:

1) Då vi under 2020 gått in i avvikelsesystemet MedControl, går det ännu inte att urskilja statistik i samverkan. I MedControl finns sedan 2020-12-01 en ny klassificering som heter "Avtal och överenskommelser i samverkan", vilket bör göra det möjligt att ta fram en mer nyanserad statistik under 2021.
2) Andel återinskrivningar har under året legat relativt konstant på 15% men under hösten steg antalet återinskrivningar till följd av covid-19. Under senare delen av året var resultatet återigen 15%, så vi klarade målet för 2020.
3) Till följd av covid-19 samt pga. relativt otillförlitlig data påvisar vi ett negativt resultat gällande att andelen listade individer 75 år och äldre där fördjupad läkemedelsgenomgång genomförts de senaste 12 månaderna, ökat med 5% på årsbasis (enligt Munin). Vikten av läkemedelsgenomgångar framhålls och fortsätter som en målindikator 2021.
4) Målet kring upprättande av Samordnad Individuell Plan (SIP) har inte uppnåtts, på grund av bland annat felaktig dokumentation och kodning. Detta innebär att patienterna har fått en god vård och planering men det har inte registrerats som en SIP.

Sammanfattning: Under 2020 har måluppfyllelsen varit låg, men samverkansklimatet och samarbetet har förbättrats och stärkts. Verksamheterna har byggt upp tillit, skapat rutiner för att stärka arbetet i vårdövergångarna samt hjälpts åt i arbetet kring covid-19. 2020 har varit ett annorlunda år där pandemin stått i centrum och där fokus har varit på att hålla i och hålla ut samt på att hitta gemensamma lösningar och vägar för spridning av snabbt föränderlig information.

Kvalitetsmässiga projekt har dock drivits i syfte att göra det bättre för den enskilda individen, exempelvis Mini-Maria och Tidig upptäckt, Tidiga insatser.

1. *Ekonomi*

Budgetram för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg beräknas per antalet invånare. Region och kommun betalar vardera 5,06 kr per invånare. Det innebär en budgetram på ca 2,2 mkr/år. Närvårdskontoret och Närvårdssamverkans gemensamma aktiviteter, står för merparten av utgifterna. Utvecklingsprojekt som finansieras med separata medel räknas inte in i budgetramen.

Det ekonomiska utfallet för 2020 visar ett överskott på cirka 884 000 kr. Intäkter har inkommit då en person från Närvårdskontoret tjänsteköpts av Koncernkontoret. Likaså har vissa konferenser ställts in, liksom att det fanns ett överskott medflyttat från 2019.

2. Utmaningar för 2021

- Uppnå beslutade mål och mätetal 2021.
- Målet är att implementera Mini-Maria våren 2021.
- Sprida arbetet kring Tidig upptäckt, Tidiga insatser till hela vår delregion.
- Få till statistik gällande avvikelser i samverkan.
- Fortsatt utbildning och öka antalet Samordnade Individuella Planer.
- Arbeta för en god och nära vård.
- Stärka arbetet och arbeta för att motverka suicid.

För mer information se Plan och budget för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 2021.

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund

Till samtliga medlemskommuner i Sjuhärads kommunalförbund

Revisionsberättelse för Sjuhärads kommunalförbund år 2020

Vi revisorer i Sjuhärads kommunalförbund ska bedöma om resultatet i årsrapporten är förenligt med finansiella mål, samt mål för verksamheten som Direktionen beslutat. Vårt uppdrag har sin utgångspunkt i Kommunallagens bestämmelser om granskning av årsrapport.

Vi har granskat årsrapporten för 2020. Kommunallagen ställer krav på att det både för verksamheten och ekonomin skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För att kunna uttala oss om huruvida Sjuhärads kommunalförbund har en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet har vi översiktligt granskat resultat- och balansräkning för verksamhetsåret 2020. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad i förhållande till en revision. Granskningen omfattar resultaträkning, balansräkning, underlaget för periodiseringar, efterlevnad av regelverk samt måluppfyllelse. Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga.

Kommunalförbundet har i *"Budget och verksamhetsplan 2020"* beslutat om ett övergripande mål, sju fokusområden, samt ett flertal verksamhetsspecifika mål och mätetal i enlighet med de lagkrav som ställs på förbundet, b.la. att verksamheten ska bedrivas effektivt och ekonomiskt. Revisorerna noterar att verksamheten har påverkats av coronapandemin både verksamhetsmässigt som ekonomiskt och förbundet har i huvudsak lyckats anpassa verksamheten efter de nya förutsättningarna. Revisorerna bedömer att Sjuhärads kommunalförbund inom ramen för årsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över vilka aktiviteter som genomförts under året i syfte att uppnå de olika mål som Direktionen fastställt. Förbundet redovisar uppfyllelsen av verksamhetsmål i löptext men det finns inte alltid någon tydlig uppställning som visar om dessa anses uppnådda eller inte. Förbundet har identifierat och valt ut mätetal för flera av verksamhetsmålen, men i flera fall inte angett något målvärde för dessa. Detta medför att målen i förekommande fall är svåra att verifiera med revisionell säkerhet.

Kommunalförbundet har fortsatt sin förbättring avseende måluppföljningen jämfört med föregående år. Revisorerna rekommenderar att Förbundet fortsätter att se över antalet mål, målen och mätetalens utformning samt överväger en harmoniserad struktur och metod för uppföljning av de olika verksamheterna inför kommande år.

Med utgångspunkt i att Förbundet i årsrapport 2020 redogör för genomförda aktiviteter i syfte att uppnå Direktionens fastställda mål bedömer revisorerna att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med mål som Direktionen fastställt.
Det ekonomiska utfallet för samtliga verksamheter inom förbundet visar på ett överskott om 107 tkr för verksamhetsåret. Förbundet uppnår båda finansiella målen under året. Vi noterar att

förbundet i årsredovisningen gör två avsteg från lagen om kommunal bokföring och redovisning. Det saknas en driftredovisning och en investeringsredovisning.

Vi bedömer sammanfattningsvis att den av kommunalförbundet upprättade årsrapporten i huvudsak uppfyller lagstiftarens krav och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer avseende innehåll och utformning. Det har i vår översiktliga granskning av årsrapporten inte framkommit några väsentliga avvikelser från god redovisningssed. Resultatet i årsrapporten bedöms i huvudsak vara förenligt med de mål Direktionen beslutat om.

Vi åberopar bifogad rapport.

Borås den 18 mars 2021.

Boris Preijde

Marijke Hallencreutz

Ingrid Isaksson

Weine Eriksson

Malin Myrman

Bilagor:

Rapport - Granskning av Sjuhärads kommunalförbund årsbokslut 2020

Granskning av Sjuhärads kommunalförbunds Årsredovisning 2020

Stadsrevisionen. Borås

Rapport

Andreas Ekelund
Samuel Kaufman

Innehåll

1 INLEDNING **3**

1.1 Syfte och revisionsfrågor 3

1.2 Revisionskriterier 3

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse 4

1.4 Metod 4

1.5 Projektorganisation 4

2 GRANSKNINGSRESULTAT **5**

2.1 Årsredovisning 5

2.2 Förvaltningsberättelse 5

2.3 Redovisningsprinciper 6

2.4 Resultaträkning 6

2.4.1 Ekonomiskt resultat 6

2.5 Balansräkning 6

2.6 Kassaflödesanalys 7

2.7 Drift- och investeringsredovisning 7

2.8 Balanskrav 7

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed 7

2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning 8

2.11 Måluppfyllelse 8

2.12 Konsekvenser av Coronaviruset 12

2.13 Bevakningsområden 12

2.14 Intern kontroll 13

3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING **14**

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med god redovisningssed?
    - Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
    - Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap. kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser Sjuhärads kommunalförbund)
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret)

Övriga delar har granskats översiktligt i syfte att bedöma om deuppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Sjuhärads kommunalförbund är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapssammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande. Granskningen är genomförd med en kontrollmålsmetodik och ett kvalitetssäkrat systemstöd.[1] Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser under 2020 har utförts.

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av moms- och skatteredovisning utförts. Avstämning har genomförts med tjänstepersoner vid Sjuhärads kommunalförbund.

1.5 Projektorganisation

Samuel Kaufman är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Duong och Anna Sandström.

[1] Revisionskontoret i Borås, Revisionskontoren i Norrköping, Linköping, Gävle, Helsingborg, Malmö och Revisionsenheten i Sörmlands läns landsting använder ett gemensamt systemstöd för granskning av årsbokslut och årsredovisning

2 Granskningsresultat

2.1 Årsredovisning

Enligt 1 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen saknar en driftredovisning och en investeringsredovisning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen, med undantag av driftredovisning och investeringsredovisning, i allt har väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kap. ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under året Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning i huvudsak följer den uppställning som anges i 11 kap. i LKBR. Rubrikerna följer inte exakt den ordning som anges i lagstiftningen.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning innehåller en sammanställning av fokusområden, mål och mätetal. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2020.

Revisionskontoret bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.3 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § ska resultaträkning i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat och att noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster. Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR.

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Sjuhärads kommunalförbund redovisar ett överskott på 107 tkr för perioden 2020-01-01–2020-12-31, vilket innebär ett överskott på 78 tkr jämfört med budget för samma period. Resultatet för förbundskansliet uppvisar ett överskott om 1 221 tkr och Navet science center uppvisar ett negativt resultat på 1 119 tkr. Det egna kapitalet uppgår till 9 784 tkr.

Överskottet på förbundskansliet beror på minskade personalkostnader bland annat till följd av statliga coronaersättningar (arbetsgivaravgift samt sjukersättning) samt ökade intäkter till följd av effektiviseringar. Navet science center redovisar ett underskott och det beror på det minskade bidraget från Skolverket, investering i en astronomiutställning samt minskade intäkter till följd av coronapandemin, motsvarande ca 3 000 tkr. Majoriteten av de minskade intäkterna har dock balanserats genom kostnadsreducerande åtgärder och alternativ finansiering.

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap. 1 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa kommunens eller kommunalförbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

En större investering om 1 738 tkr har genomförts i en ny astronomiutställning. Enligt beslut i direktionen 2018-02-23 ska denna belasta det egna kapitalet.

Enligt 6 kap. 2 § framgår det att balansräkningen ska ställas upp enligt uppställningsformen i LKBR. Revisionskontoret noterar att resultatutjämningsreserven inte finns redovisad i balansräkningen.

Revisionskontoret bedömer att balansräkningen är i huvudsak uppställd enligt LKBR och omfattar tillräckliga noter. Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser. Specifikationer och underlag till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning och årets resultat enligt balansräkningen stämmer överens med resultaträkningen. Revisionskontorets samlade bedömning är att balansräkningen i allt väsentlighet ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

2.6 Kassaflödesanalys

Enligt 8 kap. 1 § LKBR ska kassaflödesanalysen redovisa kommunens eller kommunalförbundets in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR R13 Kassaflödesanalys och överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

2.7 Drift- och investeringsredovisning

Enligt 10 kap 1-2 §§ LKBR ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens eller kommunalförbundets investeringsverksamhet.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads kommunalförbunds budget 2020 finns redovisad i resultaträkningen. Revisionskontoret bedömer att det inte uppfyller kraven för en driftredovisning enligt RKR 14 Drift- och investeringsredovisning. Det saknas även en investeringsredovisning som uppfyller RKR 14 Drift- och investeringsredovisning. Revisionskontoret noterar att en investering finns redovisad under kapitel 2.6 investeringsverksamhet i årsredovisningen. Revisionskontoret bedömer att förbundet behöver fortsatt se över drift- och investeringsredovisningen så att de uppfyller RKR R14 Drift- och investeringsredovisning.

2.8 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Revisionskontoret noterar att balanskravsutredningen i årsredovisningen redovisar ett positivt resultat om 107 tkr. Förbundet använder inte resultatutjämningsreserven (RUR).

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för ”god ekonomisk hushållning” enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att ”fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen”.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.

Förbundet har i budget och verksamhetsplan 2020 beslutat om två finansiella mål;

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital på lägst 4 mnkr.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads kommunalförbunds budget och årsredovisningen har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår båda målen under året. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.11 Måluppfyllelse

Sjuhärads kommunalförbunds målarbete

Sjuhärads kommunalförbunds förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet och fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige. Direktionen har beslutat om det övergripande målet; *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.*

Verksamheten arbetar mot målet genom att *Med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.*

Förbundet har två beredningsgrupper, *Hållbar utveckling Sjuhärad (BH7)* och *Välfärd och Kompetens*. Beredningsgrupperna har till uppgift att arbeta med strategiska frågor, bereda ärenden inom sitt kompetensområde till Direktionen, ta initiativ i frågor samt företräda kommunalförbundet inom sitt verksamhetsområde.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Medarbetarcentrum, Navet Science Center, Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg samt Dataskyddsombud.

Utifrån Västra Götaland 2020 – strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland (VG2020) har en delregional strategi för tillväxt och utveckling i Boråsregionen tagits fram för Förbundet. Strategin beskriver de tillväxtområden som särskilt prioriteras under 2014–2020. De utvalda fokusområdena är verktyg för att styra mot den för Västra Götaland gemensamma visionen om ”Det goda livet”.

Under året har förbundets verksamhet påverkats av coronapandemin vilket lett till omprioritering och förändrad inriktning för många verksamheter. En enkät har skickats ut till de nätverk och arbetsgrupper förbundet driver och 125 svar har inkommit. Av dessa anger 92 % att förbundets nätverksträffar bidrar till god samverkan och erfarenhetsutbyte i hög eller mycket hög grad. Bedömningen är därför att verksamheten uppnått god måluppfyllelse ur ett helårsperspektiv.

De prioriterade frågorna i den delregionala tillväxt- och utvecklingsstrategin utgör förbundets fokusområden. För att täcka in all verksamhet inom förbundet har ytterligare två fokusområden gällande infrastruktur och social välfärd formulerats.

Fokusområden för 2020 är:

- Skapa möjligheter till företagande och företagsutveckling.
- Säkerställa nödvändig kunskap och kompetens.
- Säkerställa möjligheterna till samverkan för invånarna.
- Miljöinsatserna ska skapa en hållbar framtid.
- Boråsregionen ska synas och sticka ut för att skapa intresse och framtidsmöjligheter.
- Verka för en väl fungerande infrastruktur och kollektivtrafik.
- Utveckla samverkan för en god och effektiv vård och omsorg.

Basverksamhet och Business region Borås (BRB)
Utifrån fokusområdena har mål formulerats som beskriver hur basverksamheten, de interna projekten samt Business Region Borås ska bidra till måluppfyllelsen.

För förbundets basverksamhet och business region Borås (BRB) presenteras i årsredovisningen 21 mål med tillhörande 33 mätetal. Förbundet gör bedömningen att man nått 14 mål under verksamhetsåret och inte nått sju av målen under verksamhetsåret.

3 4 14 0 av 21 mål

Förbundet uppger att coronapandemin haft stor påverkan på förbundets verksamhet och därmed även måluppfyllelsen. Verksamheterna har fått ställa om och ett antal planerade aktiviteter har inte kunnat genomföras.

Dataskyddsombud
Det övergripande målet för dataskyddsombuden är att *”Säkerställa ett gott skydd av den personliga integriteten”*.

Förbundet har fastställt nio mål samt nio mätetal för verksamhetsområdet avseende 2020. I årsredovisningen redogör förbundet att man uppfyllt fem av nio målen. Fyra av målen bedömer förbundet vara delvis uppfyllda. Måluppfyllelsen bedöms av förbundet i dessa påverkats mycket av följderna av coronapandemin.

0 4 5 0 av 9 mål

Medarbetarcentrum
De övergripande målen är att arbeta för lönsam personalrörlighet samt att stödja och stärka chefer och arbetsgrupper för att öka hälsa, trivsel och prestation och på det viset bidra till att medlemskommunerna är attraktiva arbetsgivare.

Förbundet har fastställt sex mål och elva mätetal för verksamhetsområdet avseende 2020. Revisionskontoret noterar att mätetalen för målen är en blandning mellan utvärderingsbara mätetal och aktiviteter samt att förbundet inte redogör för alla mätetal man har uppgett. Förbundet bedömer att samtliga mål för verksamhetsåret 2020 är uppfyllda.

Navet Science Center
Navet följer förbundets övergripande fokusområden. Långsiktiga mål och mål 2020 beslutas av styrgruppen. Till varje mål 2020 finns aktiviteter. Under 2020-22 är fokus på Agenda 2030 och de globala målen såväl lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Att få skolor, organisationer och allmänhet engagerade i vår framtid är den övergripande stora utmaningen.

Förbundet uppger att coronapandemin i hög grad har påverkat Navets verksamhet och därmed måluppfyllelsen. Helgverksamheten för allmänheten stängde mellan 6 april - 24 juni och hade begränsade öppettider under sommaren. Utbildningar och konferenser i Navets lokaler har flyttats fram eller avbokats och utbildningsinsatser nationellt och internationellt har ställts in. Navet har agerat för att minimera pandemins konsekvenser, exempelvis genom att ställa om verksamheten till att pedagogerna besökt skolorna och genomfört uteaktiviteter i matematik, teknik och biologi. Förbundet menar att detta har lett till mindre intäkter än prognosticerat. Ett antal kostnadsreducerande åtgärder har vidtagits och en ny organisation har förhandlats. Möjligheterna till alternativ finansiering har setts över och nya ansökningar om medel har genererat intäkter.

Förbundet har fastställt nio långsiktiga mål tillsammans med 64 verksamhetsmål för 2020. Förbundet bedömer att 41 av målen har uppnåtts samt att 23 inte uppnåtts under 2020 varav 8 delvis uppnåtts.

15 8 41 0 av 64 verksamhetsmål

Förbundet gör ingen bedömning om verksamheten uppnått uppsatta långsiktiga mål för 2020.

Närvårdskontoret Södra Älvsborg
Närvårdskontoret koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg och återfinns organisatoriskt inom kommunalförbundet. Verksamheten styrs av det delregionala politiska samrådet för Närvårdssamverkan bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen samt av en styrgrupp bestående av tjänstemän. Det politiska samrådet har beslutat om Inriktningsdokumentet för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 2019–2022 som tydliggör verksamhetens inriktning och styrning samt Plan och budget 2020 där nedanstående målindikatorer återfinns.

Närvårdssamverkans uppdrag och syfte är att:

- Skapa förtroende vårdgivarna emellan
- Skapa bättre och effektivare samarbeten via möten
- Skapa en jämlik vård
- Göra skillnad/Skapa mervärde
- Sprida inspiration och glädje för samverkan

Den gemensamma målbild som har tagits fram utifrån ovanstående syfte är:

Med tillit, där vårdgivarna arbetar tillsammans kring invånarnas behov, bygger Närvårdssamverkan Södra Älvsborg en samverkan som skapar mervärde och trygghet i vårdövergångarna.

För att uppnå ovanstående målbild ska fyra målindikatorer uppfyllas. Indikatorerna följs upp via resultat och statistik som Närvårdskontoret tillhandahåller. Resultaten återförs till delregionalt politiskt samråd och till styrgrupp närvård flera gånger per år.

Förbundets bedömning är att Närvårdssamverkan inte når tre av indikatorerna under verksamhetsåret.

Förbundet uppger måluppfyllelse vid årets slut enligt följande:

3 0 1 0 av 4 målindikatorer

Indikatorerna som förbundet bedömer att man inte uppfyller är:

- Antal svarsdagar på avvikelser över beslutad tidsperiod ska vara max 5%.
- Andel listade individer 75 år och äldre där fördjupad läkemedelsgenomgång genomförts de senaste 12 månaderna, ska ökas med 5 % på årsbasis (enligt Munin).
- Antal upprättade Samordnade Individuella Planer i SAMSA ska vara som lägst 145 st. på årsbasis

Sammanfattningsvis konstateras att Sjuhärads kommunalförbund i budget och verksamhetsplan för 2020 har fastställt ett övergripande strategiskt mål samt sju fokusområden för förbundet, ett övergripande mål för dataskyddsombud, två övergripande mål för Medarbetarcentrum. Därutöver har Närvårdssamverkan Södra Älvsborg fyra målindikatorer och en gemensam målbild som kommer genom inriktningsdokumentet Närvårdssamverkan Södra Älvsborg 2019-2022. Utöver detta har förbundet fastställt 21 mål med 33 tillhörande mätetal för basverksamheten och Business region Borås (BRB), nio mål och nio mätetal för verksamhetsområdet Dataskyddsombud, sex mål och elva mätetal för verksamhetsområdet Medarbetarcentrum och nio långsiktiga mål med 64 verksamhetsmål för verksamhetsområdet Navet Science Center.

Totalt för förbundets hela verksamhet rör det sig om:

- 1 övergripande strategiskt mål
- 7 fokusområden för basverksamhet och BRB
- 1 övergripande mål för dataskyddsombud
- 2 övergripande mål för medarbetarcentrum
- 4 målindikatorer för Närvårdssamverkan
- 9 långsiktiga mål för Navet Science center
- 110 mål varav 64 är verksamhetsmål för Navet Science center
- 53 mätetal

Förbundet har i årsredovisningen redovisat vad de gjort för att närma sig sitt övergripande strategiska mål och förbundet gör bedömningen att man kommer uppnå god strategisk måluppfyllelse ur ett helårsperspektiv. Kommunalförbundet har också i huvudsak redogjort för de olika verksamheternas måluppfyllelse avseende deras egna övergripande mål eller förbundets inriktningsmål.

Sammantaget konstateras att kommunalförbundet har 130 olika mål samt 57 mätetal/målindikatorer. Målstrukturen och dess uppbyggnad varierar mellan förbundets olika verksamheter. Det redovisas inte alltid en bedömning om uppföljningen av mätetal innebär en måluppfyllnad eller inte. Förbundet har i flera fall inte heller angivit målvärden för de valda mätetalen.

2.12 Konsekvenser av Coronaviruset

Navet science center är även den verksamhet inom förbundet som påverkats mest ekonomiskt av coronapandemin med nedstängd verksamhet under stora delar av året. Även övriga verksamheter inom förbundet har fått ställa om till följd av pandemin genom att ställa in utbildningar och möten eller ställa om dessa till digitala. Ett antal av de projekt som beviljats tillväxtmedel har lämnat in reviderade projektplaner, i de flesta fall handlar det om förskjutning av tidplanen samt omställning till digitala lösningar. Flera av förbundets medarbetare har deltagit i olika former av coronarelaterade insatser; lokalt, regionalt och nationellt. Kommunalförbundet har fått statligt stöd i form av minskade arbetsgivaravgifter under fyra månader samt återbetalad sjukersättning.

Sammantaget har pandemin inneburit en påverkan på förbundets verksamhet och ekonomi. Detta gäller särskilt Navet. Ordinarie verksamhet fått stå tillbaka och utvecklingsinsatser försenats, vilket fått konsekvenser för måluppfyllelsen.

2.13 Bevakningsområden

Revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund har under året särskilt bevakat följande områden.

Styrning/tilldelning av tillväxtmedel

Syftet med de tillväxtmedel som fördelas är att bidra till regional utveckling genom att främja gränsöverskridande samverkansprojekt inom flera av fokusområdena. Fördelning av tillväxtmedel sker utifrån en modell där projektbeskrivningar tagits fram baserade på de behov som finns i regionens näringsliv. Organisationer skickar därefter in en ansökan där de beskriver hur de ska lösa de utpekade behoven. Medel kan även sökas inom områdena kultur och miljö och samtliga projekt ska i förlängningen bidra till måluppfyllelsen av de delregionala planerna.

Till följd av coronapandemin gjordes en extra uppföljning och lägesrapport för pågående tillväxtprojekt under våren. Några projekt redovisade större avvikelser, men de flesta har ställt om till digitala modeller. En begränsad utlysning för pågående tillväxtprojekt genomfördes i september med beslut i Direktionen i oktober. I dagsläget pågår 15 tillväxtprojekt samt tre projekt inom miljö och fem inom kultur. Därtill har sex förstudier beviljats medel under året. Allt genomfört enligt antagen modell. Två träffar har genomförts med de projekt som beviljats medel inom området "Stärka Sjuhärads attraktivitet" samt kultur. Syftet var att skapa kännedom och hitta synergieffekter för att utnyttja medlen effektivt.

Utvärdering av projektresultat

De senaste åren har två dokument tagits fram avseende projekt som fått tillväxtmedel av Sjuhärads kommunalförbund. Västra Götalandsregionen (VGR) genomförde 2019 uppföljning av delregionala tillväxtmedel[2] och Sjuhärads kommunalförbund har, med hjälp av konsulten WSP Advisory, tagit fram Uppföljning av projektmedel 2014–2019. Båda dokumenten visar på kvantitativa uppgifter om projekten och tillväxtmedlen utifrån gemensamma parametrar såsom kostnader, projektinriktning, medfinansiering samt projektets omfattning i förhållande till aktörer. Rapporten från WSP beskriver även ett antal projekt som fallstudieobjekt för att illustrera resultat från projektmedel. Rapporten från VGR är deskriptiv och gör ingen analys över projektresultat. Rapporten från WSP drar följande slutsats angående Sjuhärads kommunalförbund tillväxtmedel:

Vi menar att uppföljningens resultat pekar mot att arbetet med medlen ligger i linje med de övergripande målen och att de insatser som görs har som gemensam nämnare att de bidrar till regional utveckling (i olika former och ur olika perspektiv bör tilläggas).

[2] Delregionala tillväxtmedel 2019, VGR Analys 2020:28, Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen 2020-05-19

Förbundet uppger att de kommer att göra liknande utvärderingar i framtiden. Utöver det pågår ett arbete med en lokal utvecklingsstrategi med utgångspunkt ur VGR:s nya utvecklingsstrategi för 2021–2030.[3] I denna ingår nya rutiner för insamling av kvantitativ mätvärden för projekten som för tillväxtmedel. På så vis tror förbundet att man kommer att lättare kunna göra analyser och utvärderingar av projektmedlen framgent.

2.14 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Sjuhärads kommunalförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Sjuhärads kommunalförbund har en plan för intern kontroll för 2020 som antagits av Direktionen 2019-12-06. Förbundet har antagit en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Direktionen har inte gjort en egen riskanalys.

Löner intern kontroll

Som en del av granskningen av förbundets interna kontroll har Revisionskontoret gjort en genomgång av förbundets löneprocess. I genomgången har bland annat verksamhetsföreträdare intervjuats. Angående internkontroll avseende löner finns följande post i Sjuhärads kommunalförbunds internkontrollplan:

4. Löner	Kontroll att rätt utbetalning sker till rätt person	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef
	Kontroll mot avtalad lön	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef

Administrativ chef gör stickprov utifrån utanordningslistan två ggr/år och kontrollerar att det stämmer. Därutöver kontrolleras lönelistorna månadsvis av controller och ekonom. Sedan gör den administrativa chefen en extra stickprovskontroll två ggr/år.

Sjuhärads kommunalförbund uppger i årsrapporten att arbetet med intern kontroll fortlöper enligt fastställd plan med undantaget att kontrollmomentet avseende ”IT-policyn är känd och efterlevs” då denna policy saknas.

[3] Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

3 Sammanfattande bedömning

I granskning av Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning ska revisorerna i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed samt om resultatet i redovisningen är förenligt med de mål som Direktionen beslutat om. Ett viktigt underlag för revisorerna är Direktionens analys i förvaltningsberättelsen. Revisorernas bedömning baseras på en genomgång av direktionens redovisning och analys i årsredovisning och bokslut samt de kontroller som utförs av olika underlag. Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen saknar en driftredovisning och en investeringsredovisning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen med undantag av driftredovisning och investeringsredovisning i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed. Förbundet behöver upprätta en drift- och en investeringsredovisning som en del av sin årsredovisning. Förhållandena bedöms som avvikelser från LKBR.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god. För helåret 2020 redovisar förbundet ett överskott om 107 tkr, vilket är ca 78 tkr bättre än budgeterat resultat.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads kommunalförbunds budget och årsredovisning 2020 har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Revisionskontoret konstaterar att förbundet uppnår båda de finansiella målen. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Kommunalförbundet har i *”Budget och verksamhetsplan 2020 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund”* beslutat om ett övergripande strategiskt mål samt sju fokusområden och ett antal olika former av mål för Förbundets olika verksamheter.

Förbundet bedömer att det övergripande målet har uppnåtts under verksamhetsåret. Förbundet har identifierat och valt ut mätetal för vissa av de verksamhetsspecifika målen, men i flera fall inte angett något målvärde för dessa.

Förbundet har en plan för intern kontroll för 2020 som antagits av Direktionen. Förbundet har antagit en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Direktionen har inte genomfört en egen riskanalys. Sjuhärads kommunalförbund redovisar uppföljningen av intern kontroll i årsredovisningen.

Sammantaget konstateras att kommunalförbundet har 130 olika mål samt 57 olika mätetal/målindikatorer. Målstrukturen och dess uppbyggnad varierar mellan förbundets olika verksamheter. Förbundet redovisar uppfyllelsen av verksamhetsmål i löptext men för medarbetarcentrum eller Navet Science center finns det inte alltid någon tydlig uppställning som visar om dessa anses uppnådda eller inte. Förbundet har identifierat och valt ut mätetal för flera av verksamhetsmålen, men i flera fall inte angett något målvärde för dessa. Detta medför att målen i förekommande fall är svåra att verifiera med revisionell säkerhet. Kommunalförbundet har fortsatt sin förbättring avseende måluppföljningen jämfört med föregående år. Revisorerna rekommenderar att

Förbundet fortsätter att se över antalet mål, målen och mätetalens utformning samt överväger en harmoniserad struktur och metod för uppföljning av de olika verksamheterna inför kommande år.

Sammanfattningsvis kan revisorerna konstatera att Sjuhärads kommunalförbund överlag har redovisat vad de gjort för att uppnå övergripande mål och sina fokusområden.

Revisorerna bedömer att Sjuhärads kommunalförbund inom ramen för årsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Med utgångspunkt i att Förbundet i årsrapport 2020 redogör för genomförda aktiviteter i syfte att uppnå Direktionens fastställda mål bedömer revisorerna att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig men bör utvecklas genom att samtliga kontrollmoment genomförs. Den bör även utvecklas genom att direktionen genomför en egen riskanalys.

Borås 2021-03-18

Andreas Ekelund,
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

Samuel Kaufman
Kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

23. Årsredovisning 2020 Sjuhärads samordningsförbund (kf fattar slutligt beslut) KS2021/148

§87 KS2021/148

Årsredovisning 2020 för Sjuhärads samordningsförbund

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2020 för Sjuhärads samordningsförbund.

Kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet

Sjuhärads samordningsförbund omfattar geografiskt åtta kommuner och befolkningsunderlaget i området var vid halvårsskiftet drygt 226 000 invånare enligt statistik från SCB. Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt Borås Stad, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda kommuner som medlemmar. Uppgiften är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. Det som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2020. Revisorerna tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet. Enligt lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser ska varje förbundsmedlem var för sig pröva frågan om ansvarsfrihet.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2020 för Sjuhärads samordningsförbund.

Kommunfullmäktige beviljar även ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2020 Sjuhärads samordningsförbund
- Årsredovisning 2020 fastställd Sjuhärads samordningsförbund

Skickas till
Kommunstyrelsen

ÅRSREDOVISNING FÖR SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND 2020-01-01 – 2020-12-31

Beslut av styrelsen 2021-02-02

ÅRSREDOVISNING FÖR SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND 2020-01-01 – 2020-12-31

Innehållsförteckning

sida

1. Förvaltningsberättelse ... 3
   1.1 Översikt över verksamhetens utveckling ... 4
   1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning ... 5
   1.3 Händelser av väsentlig betydelse ... 5
   1.4 Styrning och uppföljning av verksamheten ... 5
   1.5 God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning ... 6
   1.6 Väsentliga personalförhållanden ... 9
   1.7 Förväntad utveckling ... 10
2. Driftsredovisning ... 10
   Uppföljning per kostnadsställe ... 11
3. Resultaträkning ... 12
4. Balansräkning ... 13
5. Kassaflödesanalys ... 13
6. Redovisningsprinciper ... 14
7. Noter ... 14
   7.1 Noter resultaträkning ... 14
   7.2 Noter balansräkning ... 14
8. Styrelsens underskrift ... 15

1. Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2020.

Organisation

Sjuhärads samordningsförbund omfattar geografiskt åtta kommuner och befolkningsunderlaget i området var vid halvårsskiftet drygt 226 000 invånare enligt statistik från SCB.
Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt Borås Stad, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda kommuner som medlemmar.

Styrelsen som leder Sjuhärads samordningsförbund utses av medlemmarna och har bestått av fyra ledamöter och tio ersättare. Kommunerna, som tillsammans utgör en part, har vardera haft en representant som fördelas på en ledamot och sju ersättare medan övriga tre parter haft en ledamot och en ersättare per part. Presidium bildas av två styrelseledamöter, en som tjänsteman och en av de politiskt utsedda. Kommunernas ledamöter har en ambition om årsvis rullande byte av ordinarie, vilket kan undantas om den ordinarie kommunrepresentanten utses som ordförande eller vice, då förbundet enligt tidigare beslutade ambitioner eftersträvar kontinuitet i dessa roller.

Uppdrag

Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) och den förbundsordning som beslutats av medlemmarna reglerar verksamheten. Uppgiften är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. Det som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet.
Till största del utfördes verksamhet av personal med anställning i Sjuhärads olika kommuner.
Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre och för att förebygga ohälsa hos kvinnor och män. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.
Ändamålet för förbundet är att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning.

Finansiering & Medlemsavgifter

Ägarparterna bidrar med varsin del till medlemsfinansieringen och för kommunerna står deras andel i relation till befolkningsmängd vid föregående halvårsskifte.
Europeiska socialfonden, ESF, står därutöver för en stor del av de medel som bekostat aktiviteter i Sjuhärad under 2020. Förbundet bedriver projekt inom två olika programområden (PO1 och PO2).

Ägarparternas bidrag	**tkr**
Försäkringskassa	4 516
Arbetsförmedlingen	4 516
Kommuner	5 000
Hälso- och sjukvårdsnämnd	5 000
Totalt	**19 032**

Bollebygd	209
Borås	2498
Herrljunga	211
Mark	774
Svenljunga	238
Tranemo	265
Ulricehamn	545
Vårgårda	260

Utöver förbundets 19 miljoner i egna medel tillkommer nästan 10 miljoner från ESF.

Verksamhetsidé och vision
Genom Sjuhärads samordningsförbund kan de fyra ägarparterna verka tillsammans och komma närmare varandra i en flexibel samarbetsform.
Samordningsförbundet är ett sätt att finansiera rehabilitering och ett sätt att arbeta för nytänkande och flexibilitet genom att pröva nya vägar att arbeta och tillsammans göra det som ingen enskild part har ansvar för att göra. Samverkande professioner och organisationer skapar ett gemensamt sammanhållet arbetssätt och synsätt på individens aktivitetsförmåga och olika behov.
Gemensam kraft med människans möjligheter i fokus!

1.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Belopp i tkr	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkt från medlemmar rad 1 Externa projekt rad 2	+19 032 +9 624	+19 087 +7 185	+19 620 +14 953	+20 000 +12 614	+17 668 +7 722	+15 270 +7
Verksamhetens totala kostnader	-28 275	-26 319	-34 218	-32 215	-25 311	-16 860
Årets resultat	378	-47	355	399	79	-1583
Soliditet	3 750/ 12 524 30%	3 372 / 10 126 33%	3 419 / 14 482 24%	3 064 / 13 582 23%	2 665 / 11 728 23%	2 585/ 7 922 33%
Antal anställda	0	0	0	0	0	0

Inkomster från medlemmar och extern finansiering har ovan redovisats i separata poster då både omfattning av projektdrift liksom medlemmarnas anslag skiljt sig åt.
Beträffande medlemsanslag har förbundet äskat om 20 miljoner (för 2020 och för alla tidigare år).
Projektdrift har skiftat beroende på hur många och hur omfattande projekt förbundet sökt och beviljats att driva samt hur projektens fördelning av kostnader varierat.

Enligt fastställd verksamhetsplan har både projekt och löpande verksamhet finansierats 2020, med både strukturövergripande samverkan och individinriktade åtgärder. Året har dock präglats starkt av rådande pandemi, men förbundets kanslipersonal har ändå utfört projektledning av ESF-projekten och basverksamheterna bedrevs kontinuerligt av förbundets ägare. Det har krävts stora insatser och mått att kreativitet att förlägga aktiviteter digitalt, utomhus, eller på andra sätt ändra former för att inte behöva ställa in.

Främst gavs pre-rehabiliteringsinsatser till kvinnor och män i åldrar 16 - 64 år som var aktuella hos två eller fler av medlemmarna i förbundet. Utbudet av aktiviteter, liksom hur omställning till skett, har skiftat inom det geografiska området. Oavsett i vilken sjuhäradskommun deltagare bosatt sig fanns möjlighet att ta del av de olika insatserna, men flertalet platser nyttjades lokalt och endast ett fåtal personer kom från angränsande kommuner, i något undantagsfall även utanför Sjuhärad.
Som ett exempel på strukturpåverkande åtgärd kan nämnas den framtidsmässa om och för unga med funktionsnedsättning som genomfördes dagarna innan pandemin begränsade den formen av insatser. Efterfrågan på att ta del av information som mässdeltagare blev mångfalt större än beräknat och en avslutande workshop uppgavs av beslutsfattare att ge nya uppskattade insikter.

Sjuhärads samordningsförbund har i stora drag nyttjat de medel som stått till förfogande och tagit kostnader för verksamhet i linje med anslagen budget. Avsikten var ett +/-noll resultat, men utfallet landar på ett överskott om 378 tkr vilket är något över styrelsens uppföljning och prognos då inte alla aktiviteter till fullo kunnat genomföras.

1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Styrelsen har bedömt att förbundet har ett långsiktigt behov av eget kapital på minst 2mnkr för att bedriva sin verksamhet. Det egna kapitalet är 3,75mnkr per balansdagen, vilket varit till stöd för att tryggt driva externt bekostade projekt, och ökar förutsättningarna att delar av framgångsrik verksamhet implementeras.

Förbundet har haft omfattande projektdrift. Ersättning för kostnader inom ESF-projekten baseras på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader inom olika tidsintervall för analys och genomförande som inte sammanfaller med kalenderår och som sträcker sig över upp till tre år. Projektredovisning sker efter betalning och medför osäkerhet om eventuell differens mellan kostnader och ersättning. Ett av projekten finansieras av ESF, men ägs av SKR vilket gett ytterligare ett moment av fördröjning och osäkerhet då förbundet inte haft direktkontakt med ESF.

Tillämpning av verkningsfulla evidensbaserade metoder som ACT, Progressionsmätning och Jobmatch Talent värderas högt av personal och deltagare i de olika kommunerna. Både deltagare och personal intygar att det gett dem bra verktyg för insikt och förändring.

1.3 Händelser av väsentlig betydelse

Covid-19 har orsakat ett oroligt år för såväl deltagare som personal och remittenter. Utförande har pågått under hela tiden, men i förändrade former som gynnat en del och missgynnat andra i målgruppen. Exempelvis färre i grupperna, utomhusaktiviteter och helt eller delvis digitalt. Planerade utlandsresor har bytts mot utbyte inom Sverige.

Förbundet har sökt och fått ännu ett projekt beviljat: Undersköterske-utbildningen Män i hälsa kommer att finansieras genom Leader-Sjuhärad under kommande år, riktat till arbetslösa män.

Beträffande uppföljning på deltagarnivå används statistik från SUS. Systemet förvaltas av Försäkringskassan. Ett nytt rapportverktyg installerades i SUS i oktober 2020 och det visade sig ha brister som ännu ej helt korrigerats. Därför måste viss reservation göras vad gäller uppföljningen.

1.4 Styrning och uppföljning av verksamheten

Medlemmarna samlades i mars till samråd. Merparten av ägare hade till mötet utsett andra representanter än den person som är styrelseledamot. Mötets fokus var ägarnas behov av olika insatser, främst ur strategiskt och strukturellt perspektiv, för att indirekt kunna stödja att fler kan komma i arbete, och uthålligt arbeta kvar.
Diskuterades även frågor kring individinriktade aktiviteter, resursfördelning inom det geografiska området, samarbetsklimat mm. Även Män i hälsa diskuterades kort. Att satsningen kunde ses som kontroversiell och väcka starka reaktioner hindrade inte medlemmarnas ambitioner och förbundschef fick senare i uppdrag att verka för start av utbildningen riktat till arbetslösa män.

Styrelsen har hållit sex möten, plus medlemsmötet i mars, med följande ledamöter:
Cecilia Andersson (C), Västra Götalandsregionen, ordförande
Sofia Sandänger, Försäkringskassan, vice ordförande
Jonas Ryhr, Arbetsförmedlingen, ordinarie ledamot tom 0916 sedan var Daniel Boskovic ordinarie
Lars-Åke Johansson (S), Borås Stad, ordinarie ledamot
Nicole Bouyer, Arbetsförmedlingen tom 0916, då Jonas Ryhr istället blev ersättare.
Anette Ryberg, Försäkringskassan
Hanne Jensen (S), Västra Götalandsregionen
Leif Sternfeld (C), Marks kommun

Liselotte Andersson (C), Ulricehamns kommun
Gunilla Blomgren (L), Tranemo kommun
Ingamaj Wallertz Olsson (M), Vårgårda kommun
Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun
Eva Larsson (C), Herrljunga kommun
Patrik Karlsson (KD), Bollebygds kommun

På grund av lagstiftning har möten genomförts med kombination av digital och fysisk närvaro. Till stöd för styrelsens verksamhetsplanering har en grupp av beredningsrepresentanter sammankallats för synpunkter kring frågor från styrelsen, eller från parterna själva. Även andra möten/arbetsgrupper har sammankallats kring sociala företag, skrivande av nytt projekt, planering av workshops, utvärdering och styrning inom startade projekt.

Översyn av styrdokument och beslut om internkontrollplan hanterades av styrelsen vid årets början. Fördjupat analysarbete påbörjades under senhöst inför nästkommande årliga översyn och enligt efterfrågan av revisorer. Kontroller med stickprov är utfört av vice ordförande enligt plan. Ordförande har tillsammans med vice planerat för styrelsens kallelser etc i rollen av presidium.

Förbundets medlemmar höll kansliet med personal enligt antagna riktlinjer och som utförare gjorde de verksamhetsuppföljning genom SUS för sin lokala individinriktade verksamhet. För projekt med externa medel har upphandlad utvärdering kompletterat uppföljning genom SUS.

Bokföring och redovisningstjänster har skötts av ekonomiservice i Mariestad genom region Västra Götaland. Borås stad har administrerat styrelsens arvoden.
Förbundets Dataskyddsombud, genom Boråsregionen, har granskat verksamheten.
Granskningsprotokoll visar att förbundet i hög grad lever upp till ställda krav.

1.5 God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning

Målgruppsbeskrivning, individinriktade insatser
Störst andel av medlen riktades under året till personer aktuella hos minst två myndigheter och ej omedelbart anställningsbara. Antalet kvinnor var 464 och män 296, dvs totalt 760 personer. Oftast fanns sammansatt problematik och lång frånvaro, eller avsaknad av debut, i arbetslivet.

Av alla deltagare hade 96% offentlig försörjning vid start av aktivitet. Numerärt var det 17 kvinnor och17 män, vilket andelsmässigt ger högre frekvens bland män, om än i små procenttal. De största könsskillnaderna i försörjning före insats är att kvinnor hade sjukpenning/rehabpenning i mycket högre utsträckning, medan männen dominerade gällande försörjningsstöd och aktivitetsersättning. Skillnaderna försvinner i princip när antalet ställs i relation till åldersintervall, vilket istället ger stor numerär könsdifferens i åldrarna 45-59 då kvinnorna står för 85% av deltagarantalet.

Kvinnor och män har haft ungefär motsvarande tid i offentlig försörjning. Nästan 60% av deltagarna har haft offentlig försörjning 1-3 år och drygt 20% upp till sex år. Kvarstår sedan ca 20% som haft offentlig försörjning 7år eller mer.

Deltagarna var i åldrar 16-63 år, varav merparten i spannet 20-56 år. Av totala antalet män är nästan precis 40% i åldern 20 - 29 år, medan motsvarande ålderskategori omfattar 30% av alla kvinnorna. 298 personer är över 40 år och av dessa är 212 personer kvinnor.

Utbildningsnivån är generellt högre bland kvinnorna. 24% av kvinnorna har enbart grundskoleutbildning, medan motsvarande siffra bland männen är 37%. 29% av kvinnorna har högskola eller annan eftergymnasial utbildning medan motsvarande för männen är 12% Andelen med gymnasium som högsta studienivå är 43% av kvinnorna och 48% av männen.

Målgruppsbeskrivning, strukturövergripande insatser
Såväl personal hos olika myndigheter som privata arbetsgivare, politiker och offentliganställda inom kontaktyrken som skola, omsorg och direkt rehabiliteringsinriktad verksamhet har utbildats. Mätning sker genom volymantal och i SUS registreras antal utan könsfördelning. Antalet deltagare beräknas vara 435 personer. En övervägande andel utbildade är kvinnor, vilket väl speglar hur ojämställd arbetsmarknaden är i vård och omsorg och övriga kontaktyrken.

Insatser sammanfattning, individinriktade
Aktiv kraft har gett olika aktiviteter som promenader ”walk and talk”, naturvistelse, yoga och träning på gym– med stor lokal variation och löpande inslag av ACT. Aktivitetstiden för deltagare har varit låg från början för att sedan gradvis ökas under de 24 veckor deltagande kan pågå med mål att komma närmare möjlighet att arbeta eller ta del av andra aktiviteter.

Studiesteget har bedrivits i Borås för att underlätta start och/slutförande av studier för kvinnor och män som står särskilt långt från arbete.

Projekt Puls har följt individer genom kartläggning, aktiviteter och eventuell arbetsträning. Projektutbudet har getts lokalt med långtgående stöd. Det material som hämtades in och översattes från Vaeksthusets forskingscenter och BIP-projektet i Danmark har fortsatt använts som metodmaterial för att mäta och stimulera progression mot arbete. Kontinuerliga flerpartssamtal och individuell handlingsplan har följts upp och reviderats under de maximalt 12 månader som deltagande skett. Strukturinriktat ingår även handledarutbildningar och föreläsningar till arbetsgivare som stöd för målgruppens väg in i arbetslivet och arbetsplatserna.

Gröna Vägen Framåt har bedrivit verksamhet i Björbostugan och i den omgivande naturen riktat till personer med stressrelaterad problematik. Deltagare har arbetat med egna handlingsplaner med stöd av profil-analyser kombinerat med avslappning, naturvistelse och arbetsträning aktiviteter.

Parallellt med analys- och planeringsfas för det SKR-ägda ESF-projektet Moves med Sverigeövergripande erfarenhetsutbyte kring utlandspraktik bekostade förbundet egna insatser av liknande slag för en grupp unga personer. Deltagande individer gjorde förberedelser och stärktes mot arbete men pga utbredning av Covid-19 blev det praktik i Sverige.

Insatser sammanfattning, strukturövergripande
Delar har skett vid fysiska sammankomster men digitala lösningar har ökat allteftersom året gått. Till strategiska insatser kan räknas styrgruppsmöten, framtidsmässa samt spridningsinsatser inom projekten.

Projekt Positiv rörelse, som haft utbildningsinsatser för att minska sjukskrivningar bland offentliganställda, upphörde efter en avslutsfas och i mars startade projekt PR hälsa i hållbart arbetsliv. De båda projekten har verkat inom PO1 med medel från ESF och i liknande inriktningar, men med mer strategiskt fokus för att långsiktigt förändra förutsättningar i det nu pågående ”PR”. Att kartlägga samt processleda förändringsarbete för ökad hållbarhet i arbetsmiljö och stärka jämställdhet ingår, och ACT är en viktig kunskap även till denna målgrupp.

Några samverkansteam i området har fortsatt finansierats inom parternas ordinarie verksamhet, med enbart visst processledningsstöd genom förbundet. Samarbetet samlar kunskaper om parternas olika uppdrag och ökar strukturövergripande samverkan.

Jobmatch Talent är ett system för profilanalyser som visar hur olika egenskaper generellt framträder eller nyttjas i arbetssituationer. Utbildningar i JMT och som grupphandledare i ACT, har främst bekostats för personal hos de samverkande parterna som arbetar direkt med målgruppen som ej är i arbete. Inom projekt Puls har analyser utförts med deltagare som sedan fått personligt utformade material till stöd för att lära mer om sig själva och att kunna sikta mot relevanta arbeten.

Handledarutbildningar har skett inom projekt Puls och har riktats bredare, till intresserade företag samt arbetsgivare inom offentlig sektor.

Uppföljning och resultat, individinriktade insatser
Målet har varit ökad egenförsörjning och förbättrad arbetsförmåga. 22 personer har gått till arbete, varav 10 på heltid, 2 på halvtid och 2 på 75% av heltid. Övriga går i arbete på en lägre nivå och de lägsta nivåerna ses bland de kvinnor som börjat arbeta. Förändringen är störst bland männen.

Aktiviteter uppges ha lett till ökad aktivitetsförmåga och tilltro till individens egen förmåga, samt inte minst en mer realistisk syn på egna förmågor, även om det inte genast leder hela vägen till egenförsörjning. Ökad daglig deltagandetid, från insatsens början till utskrivning, indikerar viss måluppfyllelse ur individernas perspektiv. Ett fåtal deltagare har involverats i samband med gemensamma konferenser och de berättade då om nyttan med de insatser de tagit del av, och hur krav och ansvar bidragit till att stärka dem.

Verksamheter har bedrivits med bred geografisk spridning och platserna har fördelats till både kvinnor och män. Verksamheterna har gett förutsättningar till flexibla och personligt anpassade lösningar. Andel kvinnor och män har varierat mellan olika verksamheter.

Totala antal	Antal deltagare folkbokförda i:							
Januari-december 2019	Bollebygd	Borås	Herrljunga	Mark	Svenljunga	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Deltagare 2020	18	296	37	180	44	20	72	49
Varav unika	16	243	27	128	37	17	61	33

Endast få arbetslösa individer i Sjuhärad har valt deltagande i en annan kommun än den de bor i. Totalt har förbundet även gett insatser till 4 unika personer skrivna i kommun utanför Sjuhärad. Överlag har tillgången till aktiviteter varit god och generellt utan köer trots viss personalomsättning eller sjukskrivning. Några verksamheter har haft platser till förfogande som inte fullt ut nyttjats av remittenterna. Puls i Borås har haft kö.Merparten av deltagare (63% av kvinnorna och 54% av männen) skrivs ut mot fortsatt rehabilitering och till följd av sjukdom avslutas 14% respektive 19%. Ett fåtal flyttar, blir föräldralediga eller blir utan mätning av andra orsaker. 18% av kvinnorna och 24% av männen behöver inte fortsatt rehabilitering efter genomgången aktivitet. Bland deltagare som skrivits ut efter verksamhet minskar försörjningsstödet. I övrigt ses ingen tydlig generell minskning i hur många personer som är beroende av offentlig försörjning, men då mäts inte minskning av omfattning i utbetalda belopp. Antalet förvärvsarbetande har ökat från 8 personer till 22, och studerande från 4 till 15. Merparten av utskrivning mot arbete sker på kortare tid än fem månader i aktivitet. Om mätningen kunnat ske

i ett något senare skede än direkt efter avslut uppger en verksamhet att fler i arbete och studier skulle kunna redovisas.

Uppföljning och resultat, strukturövergripande insatser
Från målgruppen offentliganställd personal och chefer inom kontaktyrken som skola och omsorg har 285 personer utbildats i projekt PR-Hälsa i Hållbart arbetsliv och till parternas egen personal har utbildning bekostats för 67 personer att kunna leda/grupphandleda i olika metoder. Fler än 300 personer har deltagit i samband med andra mötestillfällen, resor mm som förbundet arrangerat. Tillsammans i dessa delar har antal deltagare i volyminsatser varit minst 435 personer. Antalet Strukturövergripande volymregistreringar har medvetet hållits på en låg nivå. Endast aktiviteter som förbundet själva arrangerat och finansierat har räknats och varje person har enbart noterats en gång för grupper då upprepade träffar skett.

Effekterna av strukturövergripande insatser är kvalitativa insatser. Såväl personal som deltagare uppger att de metoder som de fått ta del av tillför värden som troligen annars inte nåtts. Exempel från dessa omdömen är att progressionsmetoden varit till stor nytta för att sätta ord på vad som inte fungerar i vardagen, att ACT ger redskap till förändring samt att Jobmatch Talent lyfter fram även starkt begränsade förmågor. Helhetsbilden som förmedlas är att nya insikter och kunskaper med fortsatt övning kan leda vidare mot arbete bortom den period som deltagaren varit inskriven i verksamhet.

Målet om grundläggande god ekonomisk hushållning och att driva verksamhet inom fastslagna medelsramar har uppfyllts. Budgeten har följts upp och rapporterats tertialvis till medlemmarna. Ekonomin är i balans och förbundets eget kapital skapar handlingsfrihet och medger fortsatt projektdrift inför 2021. Genom projektdriften har förbundets möjliga resurser ökats med dryga 50% utöver vad förbundets medlemmar tillsammans bekostar. Eget kapital sett enbart mot medlemmars tillförda medel ligger något högt, men sammanräknat är förbundets eget kapital inom den rekommenderade så kallade trappa som fastställts av nationella rådet.

Förbundet har inte haft några avkastningskrav, vilket är helt i linje med lagstiftningens intention. Förbundet har fortsatt spridit information digitala nyhetsbrev, viss utdelning av trycksaker samt via egen fristående hemsida, www.sjusam.se, där protokoll, verksamhetsinformation mm presenteras.

Balanskravsresultat
Beträffande balanskravsavstämning är årets resultat enligt resultaträkningen 378 tkr. Av detta avgår inga realisationsvinster och ingen justering mot övriga poster enligt LKBR. Förbundet har inga pensionsåtaganden åt personal eller styrelse. Förbundet har inga materiella anläggningstillgångar och har inte haft investeringsbudget 2020.

1.6 Väsentliga personalförhållanden

Förbundet har inga egna anställda men kansliet bemannas med följande tjänster:
Förbundschef ansvarar för förbundets övergripande förvaltning enligt styrelsens anvisningar, och har i detta stöd av en biträdande. Projektledare har delansvar för de respektive projekt som de företräder. Ekonom och Administratör hanterar den många gånger omfattande redovisning som projekt medför. Därutöver finns projektmedarbetare med olika uppdrag inom respektive projekt. Både hel- och deltidsarbete förekommer bland de åtta kvinnor och en man som arbetar för gemensam övergripande administration och projektdrift. Förbundet har köpt tjänster i enlighet med sina antagna riktlinjer för rekrytering av personal. Främst köps tjänster genom olika kommuner i området och ett projekt handhas genom Region Västra Götaland.

Förbundets styrelse är inte formell arbetsgivare, men ett arbetsmiljöansvar följer med kansliets drift. Förbundet hyr för detta lokaler genom en extern hyresvärd och har därmed egna ytor för kontor och mindre möten, utbildningar etc.

1.7 Förväntad utveckling

Förbundet har över åren tagit till sig och arbetat vidare med evidensbaserade metoder samt drivit projekt för att stärka deltagare och strukturövergripande utveckling. Både metodutvecklingsarbete och projektdrift kommer att fortsätta vid sidan av den basverksamhet som finns i varje kommun och som är grunden till att utvecklingsprojekt kan bedrivas i förbundsregi.

Projekt ”Puls” är ett treårigt PO2projekt och liksom PO1projektet ”PR-Hälsa i hållbart arbetsliv” pågår det till 2022-02-28. Genom SKR drivs ESF-projektet Moves som även det kommer att avslutas under första delen av 2022. Under året har förbundet sökt och fått ännu ett projekt beviljat. Ytterligare socialfondsmedel kommer därmed förbundet till del och undersköterske-utbildningen Män i hälsa kommer att finansieras genom Leader-Sjuhärad.

Ekonomiskt innebär projektdrift att mer medel omsätts. Återbetalning görs i efterhand, efter prövning från respektive finansiär. Ofta görs även åtaganden gällande annat än de faktiska utgifter som sker och medfinansiering kan vara större än den kostnadsersättning som kan sökas. Det innebär ekonomiska risker som kan vara mångfalt större än de medel som i själva verket tillförs.

2. Driftsredovisning

Budget för 2020 omfattade vid början av året kostnader om 19620tkr, vilket tidigt under året ändrades för att balansera budget. (Främst genom att finansiering riktat till Sociala företag beslutades upphöra.)

Budgeten beräknade ursprungligen ett minusresultat (-588tkr), men prognos har stegvis korrigerats så att medlemmarna i delårsrapporten fick besked om att ett nollresultat beräknas kunna ske.

Differensen blev totalt större och gav ett överskott. Det kan relateras till att uppbokade estimerade kostnader för 2019 har kunnat återföras och att samordningsförbundets dag samt andra omkostnader har ställts in/skjutits fram till följd av Coronarestriktioner

Belopp tkr	Utfall jan-dec 2020	Aktuell budget jan-dec 2020	Avvikelse utfall – budget	Bokslut helår 2019
Nettokostnad	-18654	-19420	766	-19134
Medlemsavgift	19032	19032	0	19087
Resultat	378	-388	766	-47
Utgående eget kapital	3750	2984	766	3372
Likvida medel	8193			6331

Uppföljning per kostnadsställe

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		Utfall jan-dec 2020	Budget jan-dec 2020	Avvikelse jan-dec 2020
1001	Styrelse (arvoden, konferenser, bilers etc)	-168	-300	132
1003	Gemensamma kostnader (revision, SUS, ek service)	-157	-200	43
1010	Kansli (personal, hyra, IT, informationdiv mtrl)	-1 334	-1 300	-34
3001	Aktiv Kraft Borås	-4 700	-4 700	0
3004	Sociala företag	235	-0	235
3005	Utbildning/Utveckling	-421	-200	-221
3006	Gröna Vägen Framåt	-2 004	-2 000	-4
3008	Aktiv Kraft Mark	-2 370	-2 370	0
3011	Aktiv Kraft Bollebygd	-650	-650	0
3013,3015	Aktiv Kraft Svenljunga och Tranemo	-1 548	-1 550	2
3016	Aktiv Kraft Ulricehamn	-1 650	-1 650	0
3018	Aktiv Kraft Vårgårda	-800	-800	0
3019	Aktiv Kraft Herrljunga	-650	-650	0
3045	Studiesteget i Borås	-700	-700	0
	Medfinansiering till ESF Projekt Puls, och Space/Moves	-1 737	-2 350	613
Summa		**-18 654**	**-19 420**	**766**

När budgeten beslutades var avsikten ett negativt resultat om 588tkr, vilket senare ändrades genom att ta bort kostnadsställe 3004.
Kostnadsställe 3013 och 3015 har sammanförts och kommer inte under 2021 att särredovisas då kommunerna arbetar gemensamt i utförandet av verksamhet finansierat av förbundet.
Att årets medfinansiering till ESFprojekten är lägre än budgeterat beror på återförda medel. Delar av kostnaderna har hanterats inom ramen för projekten.

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		Utfall jan-dec 2020
3041	Moves, Faktiska	-192
3042	Moves, Schablonbaserade	-1 629
3047	Positiv Rörelse -faktiska, senare PR	-369
3048	Positiv Rörelse -Schablonbaserade, senare PR	-2 643
3049	Puls	-6 525
	varav förbundets medfinansiering	1 737
Summa		**-9 621**

Förbundets redovisning ovan omfattar endast direkta penningflöden och inte medfinansiering i form av deltagartid eller andra värden som på olika vis ska tillföras projekten.

3. Resultaträkning

		Utfall jan-dec 2020		Utfall jan-dec 2019
Intäkter				
	Space	0,00		369 911,00
	Point	0,00		2 558 683,00
	Positiv Rörelse, senare PR	3 043 422,00		2 038 307,00
	PULS	5 675 720,00		2 217 478,00
	Moves	904 722,00		0,00
	Övriga intäkter	-8,09	Not 1	-19,42
Summa Verksamhetens intäkter		**9 623 855,91**		**7 184 359,58**
Kostnader				
	Arvoden	-126 493,05		-129 897,66
	Reseersättning	-3 518,30		-76 727,12
	Sociala avgifter	-32 585,00		-38 939,91
	Övriga Personalkostnader	-1 105 451,78		-1 069 977,60
	Verksamhetsanknutna kostnader	-26 569 726,48	Not 2	-24 348 628,83
	Lokalkostnader	-161 336,16		-158 750,00
	Övriga kostnader	-276 281,15	Not 3	-496 231,24
Summa Verksamhetens kostnader		**-28 275 391,92**		**-26 319 152,36**
RES1	**Verksamhetens nettokostnad**	**-18 651 536,01**		**-19 134 792,78**
	Erhållna bidrag från huvudmännen	19 032 000,00		19 087 000,00
	Övriga finansiella intäkter	1 420,91		2 186,76
	Övriga finansiella kostnader	-3 700,08		-1 645,00
Summa Finansiella intäkter/kostnader		**19 029 720,83**		**19 087 541,76**
RES2	**Res före extraordinära poster o specbeslut**	**378 184,82**		**-47 251,02**
	Extraordinära intäkter	0,00		0,00
	Extraordinära kostnader	0,00		0,00
RES3	**PERIODENS RESULTAT**	**378 184,82**		**-47 251,02**

4. Balansräkning

	Ingående balans 2020-01-01	Förändring	Utgående balans 2020-12-31	
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar	0,00	0,00		
Summa anläggningstillgångar	**0,00**	**0,00**	**0,00**	
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar	3 795 155,00	576 736,00	4 371 891,00	Not 1
Likvida medel	6 330 996,14	1 861 875,20	8 192 871,34	Not 2
Summa omsättningstillgångar	**10 126 151,14**	**2 438 611,20**	**12 564 762,34**	
SUMMA TILLGÅNGAR	**10 126 151,14**	**2 438 611,20**	**12 564 762,34**	
EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital	3 372 229,31	0,00	3 372 229,31	
Periodens resultat		378 184,82	378 184,82	
Summa Eget kapital	**3 372 229,31**	**378 184,82**	**3 750 414,13**	
Skulder				
Kortfristiga skulder	6 753 921,83	2 060 426,38	8 814 348,21	Not 3
Summa skulder	**6 753 921,83**	**2 060 426,38**	**8 814 348,21**	
SUMMA EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER	**10 126 151,14**	**2 438 611,20**	**12 564 762,34**	

5. Kassaflödesanalys

Löpande verksamhet	Årets resultat	378 184,82
Kassaflöde från löpande verksamhet		**378 184,82**
Förändring av rörelsekapital		
	Kortfristiga fordringar	-576 736,00
	Kortfristiga skulder	2 060 426,38
	Överlåtelse inkomster	
Förändring av rörelsekapital		**1 483 690,38**
Investeringar	Investeringar	0,00
Investeringsnetto		**0,00**
Finansieringar	Långfristiga fordringar	0,00
	Långfristiga skulder	0,00
Finansieringsnetto		**0,00**
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		**1 861 875,20**
Kontroll (Se Balansrapporten)		
UB Likvida medel		8 192 871,34
IB Likvida medel		6 330 996,14
Summa:		**1 861 875,20**

6. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning i tillämpliga delar.

7. Noter

7.1 Noter resultaträkning

Not 1 Övriga intäkter		*Jan-dec 2020*	*Jan-dec 2019*
3740	Öres- och kronutjämning	-8,09	-19,42
Summa:		**-8,09**	**-19,42**
Not 2 Verksamhetsanknutna kostnader		*Jan-dec 2020*	*Jan-dec 2019*
5538	Verksamhetsanknutna IT-kostnader	-76 652,67	-38 782,96
5539	Övriga verksamhetsanknutna tjänster	-23 804 175,90	-22 849 100,76
5540	Övriga verksamhetsanknutna kostn	-1 852 328,68	-14 869,09
5542	Verksamhetsanknutna resekostnader	-108 044,66	-684 685,66
5543	Verksamhetsanknutna lokalkostnader	0,00	-2 800,00
5544	Verksamhetsanknutna utbildning, kurs- och konferens	-702 429,87	-711 721,53
5545	Verksamhetsanknutna trycksaker	-20 992,50	-38 022,00
5548	Verksamhetsanknuten telefonkostnad, mobil	-5 102,20	-8 646,83
Summa:		**-26 569 726,48**	**-24 348 628,83**
Not 3 övriga kostnader		*Jan-dec 2020*	*Jan-dec 2019*
6230	Datakommunikation	-12 473,53	-9 642,20
6412	Möbler	-6 800,00	-19 752,00
6419	Övriga förbrukningsinventarier	-8 999,09	-48 443,20
6451	Kontorsmaterial	-5 195,99	-9 558,58
6471	Trycksaker	-700	0,00
6911	Kostnader för information och	-9 202,70	-9 525,06
7071	Representation (ej personal)	-1 923,93	-554,46
7212	Tele, mobil	-17 957,27	-6 443,65
7251	Postbefordran	0,00	-46
7541	IT-tjänster	-9 237,50	0,00
7551	Konsultarvoden spec utredn	-90 939,50	-85 166,00
7599	Övriga tjänster	-85 280,10	-293 630,00
7619	Övriga kostnader	-27 571,54	-13 470,09
Summa:		**-276 281,15**	**-496 231,24**

7.2 noter balansräkning

Not 1	*: Kortfristiga fordringar*	*UB 2020-12-31*	*UB 2019-12-31*
1511	Kundfordringar	2 543 384,00	2 194 750,00
1687	Redovisningskonto, Ludvikamoms	75 296,00	99 905,00
1711	Förutbetalda kostnader	0,00	500,00
1712	Upplupna intäkter	1 753 211,00	1 500 000,00
	Summa:	**4 371 891,00**	**3 795 155,00**
Not 2	*: Likvida medel*		
1920	Plusgiro Nordea	9 173,87	0
1930	Bankgiro Swedbank	5 966 022,50	1 114 742,08
1970	Företagskonto	2 217 674,97	5 216 254,06
	Summa:	**8 192 871,34**	**6 330 996,14**
Not 3	*: Kortfristiga skulder*		
2411	Leverantörsskulder	5 610 966,97	4 147 739,00
2991	Upplupna kostnader	3 203 381,24	2 606 182,83
	Summa:	**8 814 348,21**	**6 753 921,83**

8. Styrelsens underskrift

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning. (Uppdraget som ledamot är ett personligt mandat och underskrift sker därför inte i egenskap av representant för en myndighet, utan från personens roll i Samordningsförbundets styrelse, därav parenteser nedan)

Borås 2021- 02 - 02

……..
Cecilia Andersson
Ordförande
(Västra Götalandsregionen)

……..
Sofia Sandänger
Vice Ordförande
(Försäkringskassan)

……..
Lars-Åke Johansson
Ledamot
(Kommunerna; Borås kommun)

……..
Daniel Boskovic
Ledamot
(Arbetsförmedlingen)

Revisionsberättelse

för Samordningsförbundet Sjuhärad, org. nr 222000-2105

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Samordningsförbundet Sjuhärad för år 2020.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att resultaträkningen och balansräkningen för förbundet fastställs.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera förbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett förbund inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt förbundsordning

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Samordningsförbundet Sjuhärad för år 2020.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vi bedömer även sammantaget att styrelsen i Sjuhärad samordningsförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen har varit tillräcklig samt att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Jönköping den 15 februari 2021

KPMG AB

Lisa Tenggren

Auktoriserad revisor

Revisorerna
Sjuhärads Samordningsförbund

Till
Förbundsstyrelsen i Sjuhärads Samordningsförbund
Kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner i Sjuhärads Samordningsförbund
Regionfullmäktige i Västra Götaland

Revisionsberättelse för Sjuhärads Samordningsförbund år 2020

Mitt uppdrag är att granska räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Sjuhärads Samordningsförbund (organisationsnummer 222000 – 2105) för verksamhetsåret 2020. Uppdraget är vidare att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Revisorns ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas rapporten Granskning av Sjuhärads Samordningsförbunds Årsredovisning år 2020.

När det gäller förbundets följsamhet mot budgetbeslut och fastställda mål konstaterar jag att Sjuhärads samordningsförbund uppnår de två finansiella målen. Jag bedömer att Sjuhärads Samordningsförbund inom ramen för årsredovisningen redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Med utgångspunkt i att Samordningsförbundet i årsredovisningen för 2020 redogör för genomförda aktiviteter i syfte att uppnå Förbundsstyrelsens fastställda mål bedömer jag att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Förbundsstyrelsen fastställt. Jag förordar att Förbundsstyrelsen till nästkommande år utvecklar verksamhetsplanen med mätbara verksamhetsmål som bör följas upp i årsredovisningen.

Jag bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Jag bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt God redovisningssed, tillämplig lagstiftning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Jag noterar att Sjuhärads Samordningsförbund i årsredovisningen gör vissa avsteg från lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vid granskningen har det framkommit att specifikationer och uppbokningar inte finns specificerade i tillräcklig omfattning. Jag rekommenderar att man till nästa år kompletterar bokslutsspecifikationer med tillräckliga underlag. Jag bedömer att årsredovisningen, med undantag av upplysning om den sammanlagda kostnaden för revisorernas granskning, i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Jag bedömer att verksamheten i Sjuhärads Samordningsförbund sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, men konstaterar att det är angeläget att Sjuhärads Samordningsförbunds utvecklar målformulering och måluppföljning ytterligare.

Jag bedömer den interna kontrollen som tillräcklig med utvecklingsområden genom att Förbundsstyrelsens riskanalys och uppföljning av intern kontroll dokumenteras.

Jag tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för år 2020.

BORÅS 2021-02-09

Bo-Lennart Bäcklund
Revisor för medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen

Bilaga:
Rapport Granskning av Sjuhärads Samordningsförbunds Årsredovisning år 2020

Granskning av Sjuhärads Samordningsförbunds Årsredovisning 2020

Revisionskontoret. Borås

Rapport

2020

Anna Sandström
Andreas Ekelund
Emma Sandell

Innehåll

1 INLEDNING **3**

1.1 Syfte och revisionsfrågor 3

1.2 Avgränsningar 4

1.3 Revisionskriterier 4

1.4 Ansvarig nämnd/styrelse 4

1.5 Metod 4

1.6 Projektorganisation 5

2 GRANSKNINGSRESULTAT **6**

2.1 Årsredovisning 6

2.2 Förvaltningsberättelse 6

2.3 Redovisningsprinciper 7

2.4 Resultaträkning 7

2.4.1 Ekonomiskt resultat 7

2.4.2 Verifikationer och stickprov 7

2.4.3 Räkenskapsrevision 7

2.5 Balansräkning 8

2.6 Kassaflödesanalys 8

2.7 Drift- och investeringsredovisning 8

2.8 Balanskrav 8

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed 9

2.10 Bedömning av förbundsstyrelsens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning 9

2.11 Övriga iakttagelser 9

2.12 Måluppfyllelse 9

2.13 Intern kontroll 11

3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING **11**

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål och prioriterade insatser som Förbundsstyrelsen beslutat i verksamhetsplanen för år 2020.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige samt Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige och Regionfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Det är även ett underlag för respektive fullmäktiges ansvarsprövning av Sjuhärads Samordningsförbund. Ställningstagandena i revisorernas revisionsberättelse utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med god redovisningssed?
    - Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
    - Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att förbundsstyrelsens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?
- Granskningen kommer även avse nedanstående områden:
    - Förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
    - Resultaträkning.
    - Kassaflödesanalys.
    - Balansräkning.
    - Väsentliga personalförhållanden.
    - Intern kontroll.

Granskning av verksamheten

I årets granskning har revisorerna beslutat om en särskild bevakning av förbundets verksamhetsmål i förhållande till förbundets uppställda mål för god ekonomiskt hushållning. Bevakningen avser i huvudsak:

- Uppföljning och kontroll av förbundets verksamhetsmål.
- Utvärdering av genomförda rehabiliteringsinsatser.
- Uppföljning och kontroll av pågående projekt.
- Rapportering och uppföljning till styrelsen.

1.2 Avgränsningar

Avgränsningar finns i samband med Sjuhärads Samordningsförbunds storlek exempelvis gällande väsentliga personalförhållanden.

1.3 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210), kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap. kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser Sjuhärads Samordningsförbund)
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret)

Övriga delar har granskats översiktligt i syfte att bedöma om de uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

1.4 Ansvarig nämnd/styrelse

Förbundsstyrelsen i Sjuhärads Samordningsförbund är ansvarig.

1.5 Metod

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapssammandraget samt att

pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande. Granskningen är genomförd med en kontrollmålsmetodik och ett kvalitetssäkrat systemstöd.[1] Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser under 2020 har utförts.

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar, stickprov, bankåtaganden samt kontroll av moms- och skatteredovisning utförts. Granskning av förbundets pensionsåtagande genomförs inte då anställda på kontoret inköps som tjänster i förbundet och pensionsredovisning åligger deras arbetsgivare. Granskning av förbundets investeringsredovisning genomförs inte heller då förbundet inte har några materiella investeringar i den bemärkelsen.

Avstämning har skett med tjänstepersoner vid Sjuhärads Samordningsförbund.

1.6 Projektorganisation

Anna Sandström är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Andreas Ekelund och Emma Sandell.

[1] Revisionskontoret i Borås, Revisionskontoren i Norrköping, Linköping, Gävle, Helsingborg, Malmö och Revisionsenheten i Region Sörmland använder ett gemensamt systemstöd för granskning av delårsbokslut och årsredovisning

2 Granskningsresultat

2.1 Årsredovisning

Enligt 1 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska Samordningsförbund upprätta en årsredovisning.

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen saknar en investeringsredovisning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen, med undantag av investeringsredovisning som inte är aktuellt för förbundet, i allt har väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kap. ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under året Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads Samordningsförbunds årsredovisning i huvudsak följer den uppställning som anges i 11 kap. i LKBR. Rubrikerna följer inte exakt den ordning som anges i lagstiftningen.

Revisionskontoret noterar att väsentliga personalförhållanden är undantagna från redovisning då kansliets personal är färre än tio personer enligt undantag i 11 kap. § 6 LKBR.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i Sjuhärads Samordningsförbunds årsredovisning innehåller en sammanställning av mål, projekt och aktiviteter. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2020.

Revisionskontoret bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.3 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § LKBR ska resultaträkning i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat och att noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster. Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR. Benämningen periodens resultat bör istället benämnas årets resultat.

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Sjuhärads Samordningsförbund redovisar ett överskott på 378 tkr för perioden 2020-01-01–2020-12-31. Överskottet beror i huvudsak att alla aktiviteter inte till fullo kunnat genomföras som planerat under året.

2.4.2 Verifikationer och stickprov

Enligt 3 kap. 8 § LKBR ska det finnas en verifikation för varje ekonomisk händelse. Har en kommun eller en region tagit emot en uppgift om den ekonomiska händelsen i en form som anges i 3 kap. 12 § första stycket LKBR, ska denna uppgift användas som verifikation, i förekommande fall kompletterad med uppgifter enligt 3 kap. 9 § LKBR första stycket. Om det behövs med hänsyn till arten av den mottagna verifikationen, får bokföringen i stället grundas på en särskilt upprättad hänvisningsverifikation.

Enligt 3 kap. 9 § LKBR ska verifikationen innehålla uppgifter om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad denna avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall ska verifikationen även innehålla upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga.

Revisionskontoret har genomfört stickprov på samtliga av förbundets reskontra, totalt har 35 stickprov genomförts. Revisionskontoret noterar att ett tiotal stickprov har behövt kompletteras med sidoordnad bokföring av exempelvis kvitton, syfte/program/deltagare på aktiviteter m.fl. Uppgifterna har levererats på skyndsamt sätt av tjänstepersoner på Sjuhärads Samordningsförbund.

2.4.3 Räkenskapsrevision

Enligt 9 kap. 13 § LKBR ska en upplysning lämnas om den sammanlagda kostnaden för de kommunala revisorernas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning.

Revisionskontoret noterar att det saknas en upplysning om den sammanlagda kostnaden för revisorernas granskning i årsredovisningen.

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap. 1 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa kommunens eller Samordningsförbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Revisionskontoret bedömer att balansräkningen är uppställd enligt LKBR och omfattar tillräckliga noter. Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser. Årets resultat enligt balansräkningen stämmer överens med resultaträkningen. Revisionskontorets samlade bedömning är att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital. Specifikationer och uppbokningar finns inte specificerade i tillräcklig omfattning, utan behöver tills nästa år kompletteras med tillräckliga underlag.

Styrelsen har bedömt att förbundet har ett långsiktigt behov av eget kapital på minst 2 mnkr för att bedriva sin verksamhet. Det egna kapitalet uppgår per den 2020-12-31 till 3,75 mnkr och uppfyller därmed förbundsstyrelsens bedömningar.

2.6 Kassaflödesanalys

Enligt 8 kap. 1 § LKBR ska kassaflödesanalysen redovisa kommunens eller Samordningsförbundets in- och utbetalningar under räkenskapsåret. I kassaflödesanalysen ska anges belopp för motsvarande post för det föregående räkenskapsåret. Detta finns inte med i kassaflödesanalysen.

Revisionskontoret bedömer att kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR R13 Kassaflödesanalys och i allt väsentligt överensstämmer med övriga delar av årsredovisningen. Tabellen bör till nästkommande årsredovisning kompletteras med belopp för föregående räkenskapsår.

2.7 Drift- och investeringsredovisning

Enligt 10 kap 1-2 §§ LKBR ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens eller Samordningsförbundets investeringsverksamhet.

Revisionskontoret noterar att det finns en driftredovisning i Sjuhärads Samordningsförbunds årsredovisning. Det saknas en investeringsredovisning då förbundet inte har några investeringar.

2.8 Balanskrav

Ett samordningsförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet som redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Revisionskontoret noterar att balanskravsutredningen i årsredovisningen redovisar ett positivt resultat om 378 tkr. Det saknas därutöver en uppställning av balanskravsresultatet även om en beskrivning gällande balanskravsresultatet återfinns på sidan nio i årsredovisningen. I RKR R15, Bilaga 8 framgår hur balanskravsresultatet ska ställas upp. Då förbundet inte har flera av posterna som krävs i uppställningen får avvikelsen betraktas som ringa.

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutet ska vara genomfört. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.10 Bedömning av förbundsstyrelsens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och samordningsförbund att det ska fastställas mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt 11 kap 1 § kommunallagen.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.

Förbundet har i budget och verksamhetsplan 2020 beslutat om två finansiella mål;

1. Förbundets ekonomi ska vara i balans
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital på lägst 2 mnkr.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads Samordningsförbunds budget och årsredovisning har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår de två uppsatta finansiella målen. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.11 Övriga iakttagelser

Enligt förbundsordning för Sjuhärads Samordningsförbund § 13 Budget framgår det att budgeten ska innehålla en detaljerad budget för innevarande budgetår samt en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden.

Revisionskontoret noterar att budget och verksamhetsplan 2020 innehåller budget för innevarande år och ett år framåt, dock saknas budget för år 2022.

2.12 Måluppfyllelse

Sjuhärads Samordningsförbunds målarbete

Sjuhärads Samordningsförbunds förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet och fastställs av respektive medlemskommuns/regions fullmäktige. Förbundsstyrelsen har beslutat om det övergripande målet; *Effektiv användning av samhällets resurser genom samordnande bedömningar och insatser. Förbundets verksamhet ska vara välkänd externt och inom parternas organisationer.*[2]

[2] Verksamhetsplan 2020-2022, kap. 3, sid 4

Utöver det övergripande målet har förbundet i Verksamhetsplan 2020-2022 fastställt följande tretton mål för förbundet:[3]

- För verksamheterna:
  - aktiviteter med verkningsfulla metoder och rutiner som är tillgängliga, jämställda och icke-diskriminerande samt har tydlig styrning, mätbara ekonomiska ramar och kvantitativa mål.
  - Ökad samverkan mellan parterna.
- För samhället:
  - Minskad ohälsa och minskad andel personer i arbetsför ålder som är beroende av offentlig försörjning.
  - Fler förvärvsarbetar.
- För individen:
  - Förberedande,
    - Ökad aktivitetsförmåga och delaktighet i samhället
    - Ökad självkänsla och självförtroende
    - Förbättrad hälsa och livskvalitet
  - Kartläggande,
    - insikt om hinder/begränsningar, resurser/förutsättningar och aktivitetsförmåga
    - ökad möjlighet till att överbrygga svårigheter och öka aktivitetsförmåga
  - Rehabilitering till arbete/studier,
    - ökad grad av långsiktigt hållbar egenförsörjning genom arbete eller studier
    - ökad disponibel inkomst
  - Förebyggande
    - behålla egenförsörjning, aktivitetsförmåga och delaktighet i samhället
    - behålla eller öka hälsa och livskvalitet

Uppföljning av måluppfyllelse: Insatser rapporteras med in- och utflöden samt resultat i SUS *(sektorsövergripande uppföljningssystem), mätning av progression mot arbete tillämpas för projekten, vissa verksamheter använder enkäter för ytterligare uppföljning av mjuka värden, utförare av aktiviteter lämnar in självvärderingsrapport vid årets slut samt att syfte ska finnas mellan insatser och resultat.*

Förbundet redovisar deltagare och resultat av insatser. Merparten av deltagare skrivs ut mot fortsatt rehabilitering och till följd av sjukdom avslutas en viss procent. Bland deltagare som skrivits ut efter verksamhet minskar försörjningsstödet. I kvantitativa mått har antalet förvärvsarbetande ökat från 8 personer till 22 och studerande från 4 personer till 15 personer.

I verksamhetsplan och årsredovisning finns inga kvantitativa mål angivna.

Gällande kvalitativa mål anger förbundet i årsredovisningen att effekterna av strukturövergripande insatser är bra. Såväl personal som deltagare uppger att de metoder, exempelvis progressionsmetoden, som de fått ta del av tillför värden som troligen annars inte nåtts. Inga konkreta sammanställningar av dessa enkäter/utvärderingar finns angivna i årsredovisningen. Sammanställningar av dessa delar finns istället i en sidoordnad redovisning.

[3] Ibid.

Förbundet har i årsredovisningen redovisat vad de gjort för att uppnå sitt övergripande strategiska mål och om Förbundet nått målet under verksamhetsåret. Samordningsförbundet har också i huvudsak redogjort för de olika projektens måluppfyllelse avseende deras egna övergripande mål.

Förbundet redovisar inte i årsredovisningen en bedömning om de mål som satts upp i verksamhetsplan 2020–2022 har uppnåtts eller ej. Förbundet har inte kvantifierat målvärden för de beslutade målen. I årsredovisningen redogörs dock för insatser och resultat utifrån förbundets individinriktade och strukturövergripande insatser.

Sammanfattningsvis konstateras att Sjuhärads Samordningsförbund överlag har redovisat vad de gjort under året för att uppnå det övergripande långsiktiga målet. Utöver det övergripande målet har förbundet beslutat om tretton mål. Förbundet redovisar inte i årsredovisningen en bedömning om de mål som satts upp i verksamhetsplan 2020–2022 har uppnåtts eller ej. Förbundet har inte kvantifierat målvärden för de beslutade målen. I årsredovisningen redogörs dock för insatser och resultat utifrån förbundets individinriktade och strukturövergripande insatser.

2.13 Intern kontroll

Förbundsstyrelsen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt verksamhetsplan. Förbundsstyrelsen för Sjuhärads Samordningsförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Sjuhärads Samordningsförbund har en plan för intern kontroll för 2020 som antagits av Förbundsstyrelsen den 5 februari 2020. Förbundsstyrelsen har genomfört en egen riskanalys som legat till grund för internkontrollplanen. Förbundsstyrelsen har antagit en plan för intern kontroll.

Sjuhärads samordningsförbund har genomfört löpande uppföljning av den interna kontrollen och rapporterat till förbundsstyrelsen tre gånger under året.

Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig med utvecklingsområden. Utvecklingsområden bedöms vara att styrelsen dokumenterar sin riskanalys och att minst en dokumenterad uppföljning av planen för intern kontroll genomförs under året.

3 Sammanfattande bedömning

I granskning av Sjuhärads Samordningsförbunds årsredovisning ska revisorerna i huvudsak utgå ifrån lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. Revisorerna ska bedöma om resultatet i redovisningen är förenligt med de mål som Förbundsstyrelsen beslutat om. Ett viktigt underlag för revisorerna är Förbundsstyrelsens analys i förvaltningsberättelsen. Revisorernas bedömning baseras på en genomgång av styrelsens redovisning och analys i årsredovisning och bokslut samt de kontroller som utförs av olika underlag. Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys, plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av Sjuhärads samordningsförbunds resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen, med undantag av upplysning om den sammanlagda kostnaden för revisorernas granskning, i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed. Vid granskningen har det framkommit att specifikationer och uppbokningar inte finns specificerade i tillräcklig omfattning. Revisionskontoret rekommenderar att man till nästa år kompletterar bokslutsspecifikationer med tillräckliga underlag.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god. Kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR R13 Kassaflödesanalys och överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen. Till nästkommande år bör årsredovisningen komplettera kassaflödesanalysens tabell med belopp för föregående räkenskapsår. Det saknas därutöver en uppställning av balanskravsresultatet även om en beskrivning gällande balanskravsresultatet återfinns på sidan nio i årsredovisningen. I RKR R15, Bilaga 8 framgår hur balanskravsresultatet ska ställas upp. Då förbundet inte har flera av posterna får avvikelsen betraktas som ringa.

För helåret 2020 redovisar förbundet ett överskott om 378 tkr. Överskottet beror i huvudsak på att alla aktiviteter inte till fullo kunnat genomföras under året.

Sjuhärads Samordningsförbund har i *Förbundsordningen* beslutat om ett övergripande strategiskt mål. Samordningsförbundet har överlag redovisat vad de gjort under året för att uppnå det övergripande långsiktiga målet. Utöver det övergripande målet har förbundet beslutat om tretton mål. Förbundet redovisar inte i årsredovisningen en bedömning om de mål som satts upp i verksamhetsplan 2020-2022 har uppnåtts eller ej. Förbundet har inte kvantifierat målvärden för de beslutade målen. I årsredovisningen redogörs dock för insatser och resultat utifrån förbundets individinriktade och strukturövergripande insatser. Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads samordningsförbund till kommande år behöver utveckla målformuleringarnas mätbarhet samt uppföljning och redovisning av måluppfyllelsen.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads Samordningsförbunds verksamhetsplan och årsredovisning 2020 båda har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Revisionskontoret konstaterar att förbundet uppnår sina två finansiella mål. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda. Revisionskontorets bedömning är att förbundets ställningstagande avseende god ekonomisk hushållning för året behöver utgå ifrån både de finansiella målen såväl som de verksamhetsmässiga målen. Revisionskontoret noterar att det saknas en analys av måluppfyllelsen gällande verksamhetsmålen.

Sjuhärads Samordningsförbund har en plan för intern kontroll för 2020 som antagits av Förbundsstyrelsen. Förbundet har antagit en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Styrelsen har genomfört en egen riskanalys men den är inte dokumenterad. Sjuhärads Samordningsförbund redovisar uppföljningen av intern kontroll löpande på tre styrelsemöten under året. En dokumenterad slutlig uppföljning av intern kontroll saknas.

Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads Samordningsförbund inom ramen för årsredovisningen redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Med utgångspunkt i att Samordningsförbundet i årsredovisningen för 2020 redogör för genomförda aktiviteter i syfte att uppnå Förbundsstyrelsens fastställda mål bedömer Revisionskontoret att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Förbundsstyrelsen fastställt. Revisionskontoret förordar att man till nästkommande år utvecklar verksamhetsplanen med mätbara verksamhetsmål som bör följas upp i årsredovisningen.

Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig med utvecklingsområde. Den interna kontrollen bör utvecklas genom att riskanalys och uppföljning av intern kontroll dokumenteras.

Borås 2021-02-09

Andreas Ekelund,
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

Anna Sandström
Certifierad kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad

BORÅS
STAD

REVISIONSKONTORET

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

24. Årsredovisning 2020 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) (kf fattar slutligt beslut) KS2021/164

BOLLEBYGDS KOMMUN

TJÄNSTESKRIVELSE
2021-05-18 1 (1)

Dnr :152443

Kommunstyrelseförvaltningen

Suzanna Bengtsson | Kommunsekreterare
0734-64 70 10 | suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2020 för Södra Älvsborgs räddningstjänst-förbund (SÄRF)

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2020 för Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF) samt att ansvarsfrihet beviljas för förbundsdirektionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet
Förbundsdirektionen har i mars 2021 beslutat att fastställa årsredovisning och verksamhets-uppföljning för år 2020 samt att tillsammans med revisionsberättelse överlämna årsredovisning och verksamhetsuppföljning till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för bedömning av ansvarsfrihet för direktionen.

Ekonomiska förutsättningar
Årets resultat visar ett överskott med 5,7 mnkr med en omsättning under året på 193,3 mnkr. Avvikelse mot budget är 4,7% och de större posterna består av lägre kostnader för pension, avskrivningar samt personal då många aktiviteter inte kunnat genomföras på grund av coronapandemin.

Beslutsunderlag
Årsredovisning 2020 SÄRF, revisionsberättelse, rapport granskning av årsredovisning 2020.

Skickas till
SÄRF

BOLLEBYGDS KOMMUN

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson
Kommunsekreterare

PROTOKOLLSUTDRAG **Sida 1 av 1**
DIREKTIONEN
Sammanträdesdatum
2021-03-26

§ 14
Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2020 (Dnr. 2021-000164)
Årsredovisning för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har utarbetats enligt bifogad Årsredovisning samt bilagorna Uppföljning av Verksamhetsplan 2020 och Uppföljning av Internkontrollplan 2020.
Verksamheten under 2020 har genomförts enligt beslutat handlingsprogram och verksamhetsplan. Uppföljning av årets verksamhet visar att under 2020 har merparten av de uppsatta målen helt eller delvis blivit nådda.
Årets resultat visar ett överskott med 5,7 Mnkr med en omsättning under året på 193,3 Mnkr. Avvikelse mot budget är +4,7 % och de större posterna består av lägre kostnader för pension, avskrivningar samt personal då många aktiviteter ej kunnat genomföras på grund av Covid-19.

Direktionen beslutar enhälligt

att fastställa årsredovisning och verksamhetsuppföljning för år 2020

att tillsammans med revisionsberättelse överlämna årsredovisning inkl. bilagor till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för bedömning av ansvarsfrihet för direktionen

att förklara paragrafen omedelbart justerad

Rose-Marie Liljenby Andersson
ordförande

Börje Eckerlid

Justeringen tillkännagiven på SÄRF:s och medlemskommunernas anslagstavlor 2021-03-26

Rätt utdraget betygar;

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

Årsredovisning
2020

Dygnet runt, 365 dagar om året,
finns vi för invånarnas säkerhet och upprätthåller
beredskap för att hantera olika typer av olyckor.

Vi är omkring 500 anställda och tillsammans
arbetar vi för att nå vår vision om
***ett säkert och olycksfritt samhälle
för alla***.

Produktion och foto (om inte annat anges): Sandra Eidergren och Caroline Olausson, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund © 2021

Innehållsförteckning

1. Inledning 6
1.1 Förbundsledningen har ordet 6
1.2 Uppdrag och mål 8
2. Förvaltningsberättelse 10
2.1 Verksamhetsutveckling 10
2.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 12
2.3 Händelser av väsentlig betydelse 14
2.4 Förväntad utveckling 24
2.5 Väsentliga personalförhållanden 26
2.6 Styrning och uppföljning av verksamheten 32
2.7 God ekonomisk hushållning 34
2.8 Ekonomisk ställning 35
2.9 Balanskravsutredning 35
3. Finansiella rapporter 36
4. Noter 38
5. Driftsredovisning 40
6. Investeringsredovisning 42

Förbundsdirektionen

Till Kommunfullmäktige i:
Bollebygds Kommun
Borås Stad
Marks Kommun
Svenljunga Kommun
Tranemo Kommun
Ulricehamns Kommun

Borås 2021-03-26

Förbundsdirektionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund avlämnar denna årsredovisning.

Förbundsdirektionen

Rose-Marie Liljenby Andersson (S), Ordförande, Borås
Börje Eckerlid (C), Vice ordförande, Ulricehamn
Ulf Sjösten (M), Borås
Torsten Lindh (S), Svenljunga
Anders Brolin (S), Tranemo
Carl Pålsson (FR), Bollebygd
AnnSofi Turesson (S), Mark

Ersättare

Mohamed Farah (S), Borås
Anna Christensen (M), Borås
Johan Björkman (M), Svenljunga
Ingvar Ideström (M), Ulricehamn
Stephan Bergman (M), Tranemo
Lars-Erik Olsson (S), Bollebygd
Peter Branshöj (M), Mark

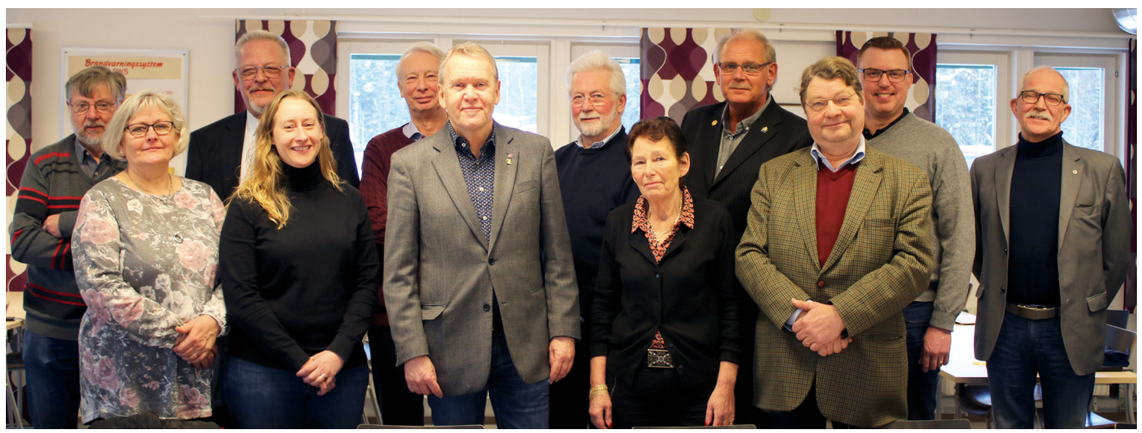

Förbundsdirektionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund 2019-2022, på bilden saknas Mohamed Farah och Johan Björkman.

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Vi är ett kommunalförbund som organiserar och driver räddningstjänst i sex kommuner: Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn.

Förbundet bildades 1995 och Marks kommun anslöt sig 2010.

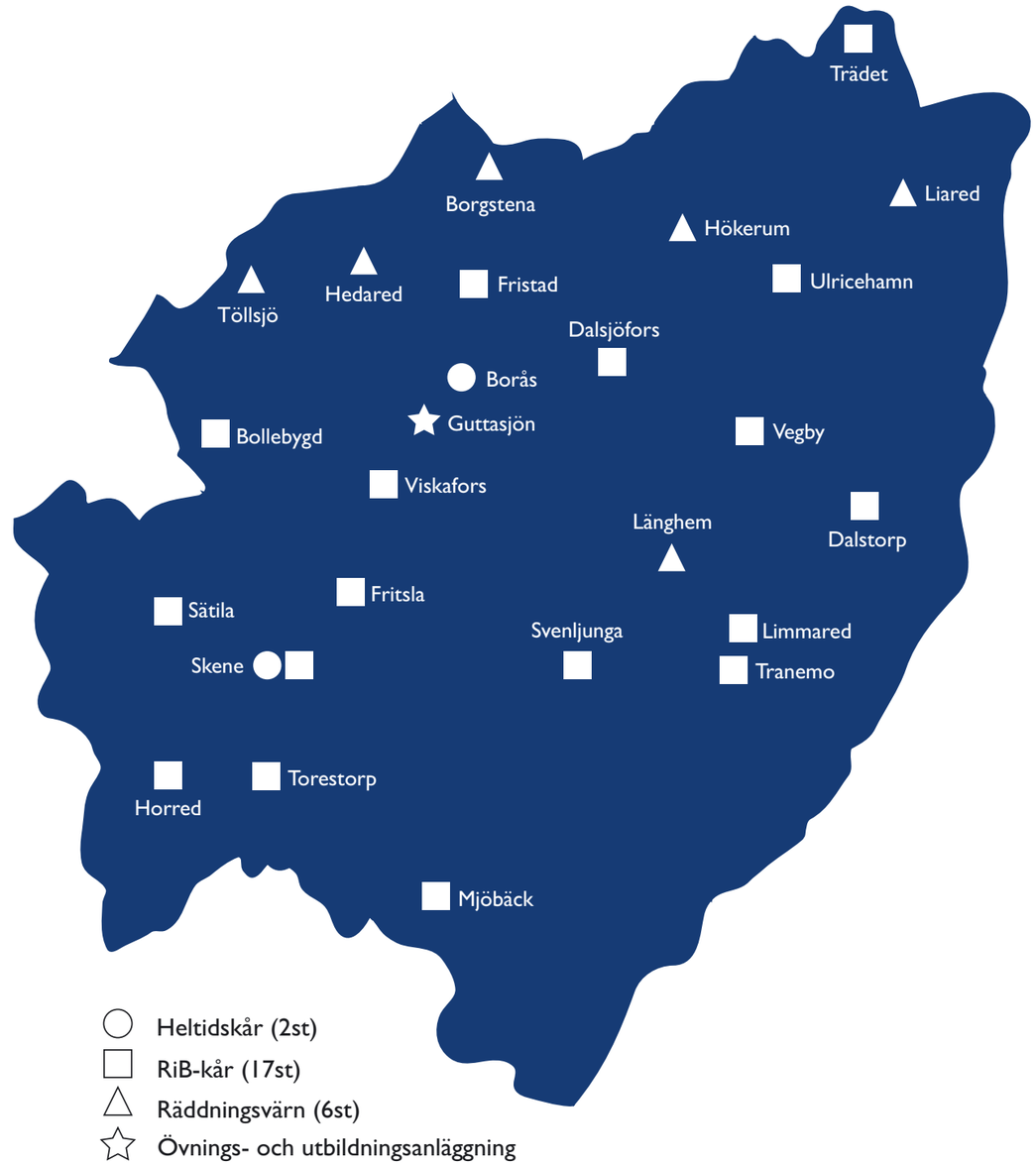

Förbundsledningen har ordet

Flexibilitet och förberedelser inför det oväntade ställdes särskilt i fokus under året i ett ihållande kristillstånd som prövade alla samhällsstrukturer inklusive de samhällsviktiga verksamheter där räddningstjänsten ingår. Så snart pandemin blev ett faktum togs ett omfattande inriktningsbeslut. Ledningen och kommunikatörerna påbörjade stabsarbetet som snart skulle övergå i en uthållighet över tid. Med korta beslutsvägar kunde risker för smittspridning motas tidigt och förbundets kapaciteter hölls ihop. Skyddsutrustning i lager delades snabbt ut men både trycket och efterfrågan blev stor i hela landet. Riktlinjer fylldes på, omfallsbeslut avvägdes och fattades systematiskt i förhållande till ständiga omvärldsanalyser. Distansarbete utvecklades konstant under året med konsten att genomföra digitala möten och konferenser vilket i ilfart ställde högre tekniska krav på utrustning och individuella färdigheter. Noggrannhet ledde till en stabil bemanning och ekonomi trots inskränkningar av verksamheten. Sjuktalen höll sig fortsatt låga i likhet med tidigare år.

Räddningstjänstens roll och kompetens, att ständigt anpassas till de risker som finns är mer aktuellt än någonsin. SÄRF:s förändringsresa startade hösten 2016 varefter organisatoriska, personella och ekonomiska omställningar genomförts fortlöpande. I handlingsprogrammet infördes sju strategiska inriktningar i syfte att tydliggöra räddningstjänstens helhetsuppdrag och värdegrund. Förändringsarbetet övergick under 2020 sedermera till samlingsbegreppet SÄRF Vision 2030. Den statliga utredningen En Effektivare Räddningstjänst ledde fram till förändringar i Lagen om skydd mot olyckor där SÄRF under resans gång har beretts möjligheter att kunna påverka såväl innehåll i utredningen som under remissprocesserna. Ändringarna omfattar inte bara nya krav på handlingsprogram, övergripande ledning i samverkan och ett ökat förebyggande uppdrag utan även att nya krav kan förespråkas av den nya tillsynsmyndigheten.

Effektivitet är ett nyckelord som genomsyrar verksamheten. Med en underfinansierad budget krävs ständigt kritiska bedömningar i en verksamhet som har i uppdrag att verka för människors liv och hälsa, egendom och miljö med hänsyn till lokala förhållanden och likvärdigt skydd mot olyckor. Målet med initiativet Ett SÄRF är att alla värderas som lika viktiga oberoende plats och funktion. Förmågeprofilen för räddningstjänst kan skifta bland de tjugofyra arbetsplatserna i förbundets sex medlemskommuner, med ett räddningstjänstförbund i ryggen finns dock möjligheter till förstärkning dygnet runt alla årets dagar. RiB-lyftet startade 2017 vilket bland annat innebär att all operativ personal övar ihop enligt verkliga scenarion på olycksplats. Att stärka gemenskapen och arbeta gränsöverskridande har även inneburit att kompetenser och metodval delats genom digitala lösningar vilket underlättat kommunikation och utbildningsgenomföranden. Guttasjöns övningsplats har fortsatt att moderniseras och utökat befintliga övningsytor under året.

En platt organisation skapar en större vertikal närhet och förståelse. Det har visat sig i medarbetarnas engagemang i aktiviteter kopplade till verksamhetsplanen som har stärkt förståelsen för förbundets uppdrag men också för ekonomiska förutsättningar. Ekonomistyrningen har inneburit omvärderingar av investeringar i fordonspark och arbetsredskap samt att kostnadseffektiva upphandlingar visar resultat över tid. I takt med de förutsättningar som ges fortsätter förbundet att anpassa omklädnings- och duschrum för alla anställda.

Rutinmässigt omhändertagande av kontaminerat material har också lett till en rad förbättringar. Användningen av drönare har fortsatt i högre grad att leda till verkningsfulla lokaliseringar av brandhärdar, främja sökandet efter nödställda och inte minst möjliggör för den inre ledningen att samtidigt kunna se vad som händer på skadeplats för att göra tidiga bedömningar.

Förbundet ställs inför nya teknologiska utmaningar. Med fordon som drivs av el och gas på vägarna följer nya rutiner och metoder för att hantera potentiella olyckor. Tillsammans med externa parter, så som RISE, Research Institutes of Sweden, och de möjligheter vårt övningsfält vid Guttasjön erbjuder blickar vi framåt för att vara förberedda inför samhällets framtida kravställning på räddningstjänsten. Vi utvecklas i samverkan och skapar uthållighet över förbundsgränser för att leda och hantera storskaliga och samtidiga insatser.

Räddningstjänsten har en lokal förankring, en närhet men också en sårbarhet. Uppdraget har de senaste åren växt till att bli mer omfattande i takt med att andra verksamheter i mindre utsträckning finns representerade på landsbygden. Därmed ställs högre krav på räddningstjänstpersonal i beredskap att hantera händelser i väntan på ambulans och polis. Urbaniseringen innebär att resurser som kan bemanna stationerna är en samhällsviktig nödvändighet. Räddningstjänstutbildning på gymnasienivå i Marks kommun och i Borås Stad är en av de strategiska satsningar som kan bidra vid elevernas framtida yrkesval.

Med tillförsikt fortsätter SÄRF arbetet framåt för en räddningstjänst i tiden och för framtiden.

Jill Jingbrant
Förbundsdirektör

Rose-Marie Liljenby Andersson
Ordförande

Uppdrag och mål

Vi arbetar för ett säkert och olycksfritt samhälle, för alla.

Uppdraget innebär att identifiera risker för att förhindra och begränsa konsekvenserna av oönskade händelser, förbereda och genomföra räddningsinsatser, uppföljning och erfarenhetsåterföring av inträffade händelser samt att delta i samhällets krishantering.

Vår verksamhetsidé

Vi hjälper dig förebygga det oönskade.

Vi hjälper dig hantera det oönskade.

Vi lär oss av det oönskade.

Vi arbetar före, under och efter olyckor och kriser genom att:

UTVECKLA

Informerar, utbildar och kommunicerar för att förebygga oönskade händelser för ett säkrare samhälle.

Stödjer invånare och medlems-kommuner i skyddet mot olyckor och kriser.

Genomför insatser vid risker, olyckor och kriser för att rädda och skydda människor, egendom och miljö.

Utvecklar ständigt vår egen förmåga och deltar aktivt i utvecklingen av samhällets trygghets- och säkerhetsarbete.

Räddningstjänstuppdragets olika delar

Organisationen är anpassad för att driva och stödja räddningstjänst-uppdragets olika delar.

Förebygga

Genom information, rådgivning och utbildning tillgodoses lagstiftningens krav på skydd och säkerhet i samhället på lokal nivå.

Arbetet bygger på en kontinuerlig och nära samverkan med invånare, näringsliv och medlemskommuner.

I samverkan med kommunerna utformas risk- och sårbarhetsanalyser. Vi medverkar i samhällsplanering, utbildar och ger råd och information till samverkande myndigheter näringsidkare och enskilda.

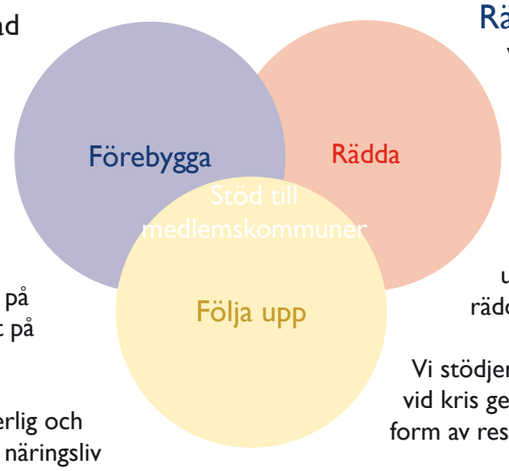

Rädda

Vi har beredskap dygnet runt, året runt för att utföra räddningsinsatser. Arbetet innebär utveckling och bibehållande av kompetens, metoder tekniska resurser för upprätthållande av effektiv räddningstjänstförmåga.

Vi stödjer våra medlemskommuner vid kris genom samverkan och stöd i form av resurser och kompetens.

Följa upp

För att ständigt utveckla verksamheten i takt med samhällets förändrade riskbild identifieras, dokumenteras och analyseras risker, tillbud och olyckor. Att ständigt lära oss av det inträffade och genom att tillvarata erfarenheter i såväl det förebyggande som insatsoperativt arbete höjer och omvärderar förbundets kapacitet.

Från nationella mål till aktiviteter

Med utgångspunkt i förbundets problembild, förbundsordningen och de nationella målen i LSO har vi formulerat en vision, strategiska inriktningar och ett antal säkerhetsmål för perioden 2020-2023 som är styrande för verksamheten.

Det fyraåriga handlingsprogrammets säkerhetsmål omsätts i ettåriga prestationsmål i verksamhetsplanen som följs upp årligen.

Ta del av samtliga säkerhetsmål i vårt Handlingsprogram 2020-2023.

Verksamhetsutveckling

Befolknings- och områdesutveckling

SÄRF är ett förbund som sträcker sig över en stor geografisk yta. Ansvarsområdet omfattar 90x90 kilometer och utgörs främst av skog och landsbygd.

Befolkningen på drygt 200 000 invånare ökar även om tillväxten skiljer sig åt mellan de sex medlemskommunerna. En ökande samt åldrande befolkning leder till ökade risker och sårbarhet vid olyckor.

Närmare 20 procent av befolkningen bor på orter med färre än 200 invånare. En olycka som inträffar i glesbygd riskerar att ta längre tid att upptäcka och det kan ta längre tid för räddningstjänsten att komma fram till platsen. Därför bör invånare i glesbygd ha en högre grad av egen förmåga att själva agera och hantera olyckor innan hjälp kan komma på plats.

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO, ligger det primära ansvaret för att skydda den enskildes liv, hälsa och egendom från olyckor och förmågan att hantera en olycka på den enskilde själv. Det syftar bland annat till att ha ett brandskydd i hemmet med brandvarnare, brandsläckare och brandfilt samt att ha kunskap om hur man ska agera vid en olycka. Räddningstjänsten har dock skyldigheter att förhindra och begränsa skador vilket förutom operativa insatser också syftar till uppgiften att genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen.

I handlingsprogrammet för 2020-2023 beskrivs den nivå av skydd och säkerhet som vi önskar uppnå i samhället genom ett antal säkerhetsmål. Med hänsyn till de nationella målen och vår förbundsprofil är ett av våra mål för perioden att stärka den enskildes och verksamheters förmåga att förebygga och hantera olyckor. I den årliga verksamhetsplanen beskrivs att den enskildes kunskaper ska stärkas genom samordning och utveckling av SÄRF:s utbildning, rådgivning och information samt genom samverkan i säkerhets- och trygghetsskapande arbete i medlemskommunerna. För att nå prestationsmålen har vi genomfört ett antal aktiviteter, läs mer under Händelser av väsentlig betydelse på sida 14 och i bilaga Uppföljning Prestationsmål 2020.

Inom förbundet finns det vissa riskkällor som skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för liv, egendom och miljö. Inom vårt ansvarsområde finns 16 verksamheter som klassas som farlig verksamhet. Genom området går ett flertal leder för farligt gods, dock transporteras relativt låg andel farligt gods via järnväg i förbundet.

SÄRF:s chefsforum.

Inom förbundet rinner de två stora vattendragen Viskan och Ätran. De båda riskerar att svämma över vid höga flöden och kan påverka bebyggelsen runt omkring åarna. För Viskan och Ätran har riskkarteringar gjorts som aktualiserades i samband med stormen Dennis. Läs mer om vår insats på sida 22.

Organisationsutveckling

Den 1 januari 2020 tillträdde en ny Räddningschef i SÄRF. Den lagstadgade funktionen fick en ny inriktning att verka utåtriktat som strategisk kontaktperson och kunskapsresurs, inte minst mot våra medlemskommuner och andra samverkansparter.

Vid årsskiftet bildades en ny avdelning för analys och verksamhetsutveckling där inre ledning och ledningscentral ingår. Avdelningen leds av Räddningschefen med ansvar för att säkerställa förbundets samlade operativa och förebyggande förmågor samt den strategiska metodutvecklingen.

Två gånger per år samlas förbundets samtliga chefer för att diskutera verksamheten och skapa samsyn kring var vi är och vart vi ska. Fokus för 2020 års chefsforum har bestått av fortsatt ledarskaps- och verksamhetsutveckling samt jämställdhetsintegrering i linje med SÄRF Vision 2030.

Arbetet med RiB-lyftet har fortsatt vilket innebär en djupare samverkan inom förbundet. En del i detta arbete har under året varit att implementera tekniska lösningar för att utveckla vår interna kommunikation. Med hjälp av nya verktyg och struktur för bland annat övningsupplägg kommer kommunikation och återkoppling att effektiviseras och kvalitetssäkras. Ett arbete som fortgår med utbildningsgenomföranden under inledningen av 2021.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Medlemsförhållanden

SÄRF är ett kommunalförbund som för medlemskommunernas räkning ansvarar för förebyggande verksamhet inom området samhällsskydd, räddningstjänst och beredskap genom att bereda människors liv, hälsa, egendom samt miljö, ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Kommunalförbundet består av Borås Stad samt kommunerna Bollebygd, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn och finansieras till största delen med skattemedel.

2020 var medlemsbidraget 170,2 Mnkr. Det innebär en bidragsfinansiering av verksamheten med 90,7% och kostnaden per invånare inom förbundet var 828kr (806kr). Resterande finansieras genom intäkter från myndighetsutövning och avtalstjänster.

Pensionsförpliktelser

Pensionskostnader prognosticeras med en beräknad pensionsålder på 59,5 år för SAP-R, Särskild avtalspension inom Räddningstjänst. Under 2020 hade nio stycken möjlighet att avgå med avtalspension. Sju valde att fortsätta arbeta vilket minskade årets pensionskostnader.

Risker

SÄRF har vid utgången av 2020 Eget kapital på 57,4 Mnkr och en soliditet på 35,7% vilket garanterar en långsiktig och stabil verksamhet som klarar stora händelser. Det egna kapitalet ska täcka den ansvarsförbindelse som ligger utanför balansräkningen samt förbundets risker.

Händelser av väsentlig betydelse

Ärendehantering och tillsynsarbete

På grund av pandemin omprioriterades tillsynsplanen från vårdboenden till industrifastigheter under årets första del. Trots detta genomfördes hälften av årets inplanerade vårdboendetillsyner och samtliga sjukhustillsyner.

En kraftig ökning av antalet byggärenden konstateras. Ökningen resulterade i närmre 45 procent fler ärenden jämfört mot årssnittet sett över fem år. Ökningen av dessa handläggningstider överfördes från tillsynsverksamheten.

Över året har tillsynsprocessen ytterligare effektiviserats genom justerade arbetssätt som medförde minskad administration med standardiserade processer med tillgängligt innehåll och språkbruk för ökad förståelse.

I december tog SÄRF:s politiska direktion beslut för första gången sedan 2013, om att tilldela en fastighetsägare vitesföreläggande om brister i ett hyreshus där brandskydd inte åtgärdats.

Rådgivning och information

En Tillsyns-, Rådgivnings- och Informationsplan, TRI-plan, ligger till grund för det förebyggande arbetet. Planen kompletterades med rådgivning och information i en utökad samverkan med förbundets kommunikatörer. Det praktiska samarbetet intensifieras under kommande år med en utsedd ämnesgrupp inom rådgivning och information.

Informationsinsatser

Vår närvaro vid fysiska evenemang har ställts in till följd av restriktioner kopplade till pandemin. Under sommaren beslutades om en förbundsgemensam insats där majoriteten av SÄRF:s stationer genomförde extra övningar med fokus på vattensäkerhet på lokala badplatser i kombination med att visa upp vår förmåga för allmänheten.

I samverkan med medlemskommunerna försågs samtliga kommunala badplatser samt ett antal andra samlingsplatser i förbundet, drygt 100 till antalet, med förebyggande information kring säkra bad- och grillutflykter.

Pandemin innebar att många semestrade på hemmaplan. Mot bakgrund av detta tog SÄRF fram ett antal filmer på temat campingsäkerhet. Sju filmer publicerades under en campingvecka på förbundets sociala medier för att sprida information om säkerhet i samband med bland annat gasolanvändning och grillning samt regelverk kring avstånd mellan husvagnar och tält.

Semesterperioden innebar stora folksamlingar vid badstränder runt om i landet, så även i vårt område. Det i sin tur ledde till trängsel på parkeringar i anslutning till bad och i vissa fall blockerade bommar och räddningsvägar. Detta föranledde informationsinsatser på sociala medier och medverkan i lokalmedia. Vi samverkade även med medlemskommuner kring budskap om vikten av att räddningspersonal kommer fram snabbt med fordon och utrustning och kan arbeta ostört i samband med räddningsinsats i och vid vatten.

Flertalet informationsinsatser har gjorts för att lyfta hur vår verksamhet anpassats på grund av pandemin. Bland annat vilken typ av skyddsutrustning som används i olika situationer samt uppmanat allmänheten att följa myndigheters råd och rekommendationer för att minska smittspridning. Information har löpande delats från www.krisinformation.se där vidimerad och aktuell information från myndigheter samlas. För att nå ut till fler har flerspråkig personal förmedlat budskap om vikten av att följa uppsatta råd från myndigheter i våra sociala kanaler.

En ny utmaning genomfördes på Instagram i samband med Brandvarnardagen den 1 december. Utmaningen Pip med omtanke syftade till att få allmänheten att testa sin brandvarnare. Testet skulle filmas och publiceras på Instagram under #pipmedomtanke ihop med uppmaning att följare skulle göra detsamma. Kampanjen fick stort mediautrymme med draghjälp av lokala profiler, bland annat journalister och kollegor inom blåljusorganisationer.

För att nå målgruppen personer 70 år och äldre med förebyggande budskap i samband med jul togs kontakt med samtliga medlemskommuners trygghets- och seniorboenden. Vi bistod dem med informationsmaterial att dela ut till boende och trygghetsvärdar uppmanades också att testa de boendes brandvarnare, givetvis med pandemin och rådande rekommendationer i åtanke.

Civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap

Under 2020 fattades beslut av riksdagen om Sveriges totalförsvar. Bland annat innebär det ett övergripande mål för totalförsvaret samt nya mål för det militära och civila försvaret. Inom ramen för dessa mål kommer det att delas ut 4,2 Mdkr mellan åren 2021-2025 för att bygga upp det civila försvaret. Som alla andra myndigheter har SÄRF ett ansvar att bidra till det civila försvaret.

Då räddningstjänsten jobbar med olyckor och kriser i vardagen är det en stor möjlighet att med hjälp av fattade beslut på nationell nivå arbeta med att förstärka vår verksamhet på lokal nivå. SÄRF:s inställning är att varje höjning av vår förmåga för räddningstjänsten är en höjning av förmåga för Sveriges totalförsvar.

Förbundet har ännu inte fått mer konkreta åtgärder för att utföra. Arbete med frågorna pågår, framförallt i nätverket Räddsam VG där även Länsstyrelsen Västra Götaland deltar. Några av de arbetsuppgifter som genomförts under 2020 berör ledning, säkerhetsskydd, krigsplacering och utveckling av räddningstjänstuppdraget.

Aktiv samhällsaktör

SÄRF deltar löpande i en rad olika forum för samverkan och kommunikation på lokal, regional och nationell nivå. Räddningstjänsten är en aktiv part i våra medlemskommuners säkerhets- och trygghetsarbete.

Året har inneburit fördjupad samverkan med räddningstjänsten Storgöteborg, polisen och ambulanssjukvården vad gäller pågående dödligt våld, PDV, i gemensamma övningar.

Förbundsdirektören ingår i Räddsam VG:s styrgrupp samt att flera i den övriga personalen medverkar i olika beredningsgrupper för ett säkert och tryggt Västra Götaland med förmåga att hantera det oönskade. Räddningschefen deltar i referensgrupper till MSB gällande bland annat enhetligt ledningssystem samt ledningsutbildning för kommunal räddningstjänst.

Året har inneburit ett kontinuerligt strategiskt arbete för en ökad samverkan och samordning med förbundets medlemskommuner gällande det breda trygghetsskapande arbetet så som brottsförebyggande arbete och myndighetssamverkan.

I början av 2020 genomfördes den årliga nätverksträffen med byggingenjörer och byggnadsinspektörer, verksamma i våra medlemskommuner. Bland annat föredrog SÄRF om hantering av bygglov nära farligt gods-leder. Syftet med de återkommande nätverksträffarna är främst kunskapsöverföring men också att vidmakthålla och utveckla goda relationer och samarbetet.

Under året har arbetet med SÄRF:s samverkansbefäl utvecklats för att stärka stödet räddningstjänsten bistår med till kommunerna i samband med större händelser.

Vi utbildar löpande medlemskommunernas planhandläggare i frågor som omfattar räddningstjänstens intressen, för ett förbättrat samarbete och en ökad förståelse.

Under årets första tertial genomfördes ett möte med sotningsentreprenörerna verksamma inom SÄRF:s geografiska område, för avstämning och uppföljning av det gångna året.

Ett övningsfält under utveckling

SÄRF:s övnings- och utbildningsfält vid Guttasjön har funnits sedan 1988. De senaste åren har upprustning och renovering genomförts för att möta den egna organisationens och externa parters behov av moderna övningsanordningar och anpassade lokaler. År 2020 har inneburit ytterligare steg för att förnya anläggningen. I juni stod en ny övningsplats, på cirka 3 000 kvadratmeter, klar. Platsen kommer att användas för utbildning i hantering av bland annat motorsåg och skärsläckare.

Förarbete med till- och ombyggnation av övningsfältets huvudbyggnad har fortlöpt över året. SÄRF:s politiska direktion beslutade efter en förankringsprocess med Medlemsrådet (medlemskommunernas politiska ledningar) under våren att tillstyrka den utarbetade projekteringsframställan för vidare beslut inom Borås Stad. Framställan godkändes av Kommunfullmäktige varefter en enhällig Direktion beslutade om att gå vidare i processen varefter ett nytt beslut ska fattas efter anbudstidens utgång. Bedömningen är att en eventuell ombyggnad inte ska påverka verksamheten på övningsfältet.

Utbildning

Årets utbildningsinsatser har också påverkats av pandemin. I början av året var övningsfältet i prinicp fullbokat och brandkunskapsutbildning genomfördes enligt plan för våra medlemskommuner. I takt med pandemins utbredning ställdes våra utbildningar i mycket stor utsträckning in. Detsamma gällde externa parters inbokade aktiviteter på fältet. I slutet av året var i stort sett all utbildning avbruten. Följaktligen har antalet utbildade personer och intäkter för vår utbildningsverksamhet påverkats negativt.

2020 genomfördes grundläggande brandutbildning för 1 528 medarbetare i SÄRF:s medlemskommuner med avtal ställt mot 6 510st under 2019. Grundutbildningen består av en teoretisk och en praktisk del. Under våren ställdes samtliga platsförlagda teoretiska utbildningar in med anledning av pandemin. De praktiska momenten kunde fortsätta utomhus på ett smittsäkert sätt om än i minskad omfattning. Under året producerades en webbutbildning för att öka flexibiliteten där kursdeltagarna kunde erbjudas teoriavsnitten.

Med anledning av inställd utbildningsverksamhet ställdes personal om till andra högprioriterade arbetsuppgifter. Personal involverades bland annat i en satsning för att utveckla SÄRF:s interna kommunikation samt tekniskt underhåll inom förbundet.

Intresset för metodutveckling och att genomföra förloppstester ökade markant under året. Flera nationella och internationella aktörer genomförde omfattande test- och försöksverksamheter på övningsfältet vilket innebar en ökning med 100 procent från föregående år.

Sedan 2020 bedriver SÄRF räddningstjänstutbildning för två gymnasieskolor inom förbundets gränser, Sven Eriksongymnasiet i Borås och Marks gymnasieskola i Skene. Eleverna läser fyra delkurser räddningstjänst under sin gymnasietid. Utbildningen syftar till att väcka intresset för räddningstjänsten samt gynna framtida rekryteringar.

MSB valde under hösten att genomföra Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap, GRiB. Utbildningen ses som samhällsviktig och av stor betydelse att genomföra för samhällets totala beredskap. Utbildningarna hölls på Guttasjön, vilket ställde stora krav på lärare samt servicepersonal kring skyddsåtgärder för att minimera smittspridning.

Årets arbete med RiB-lyftet innefattade övningsdagar för samtlig operativ personal i SÄRF. Det genomfördes insatsövningar i avsikt att kvalitetssäkra den operativa förmågan inom hela förbundet och dra lärdomar av varandras erfarenheter. Övningarna utgår ifrån respektive stations förmågebeskrivning i syfte att öva på rätt saker.

Kommunikation

Kommunikationsuppdraget har under de senaste åren utvecklats och renodlats. I syfte att stärka kommunikationen inom förbundet har nya styrdokument utarbetats, Kriskommunikationsplan och Mediehandbok. Kriskommunikationsplanen beskriver kommunikationsarbete i samband med en allvarlig eller extraordinär händelse. Mediehandboken syftar till att utgöra ett stöd för medarbetare inför och i samband med mediekontakt. Dessa har förankrats i organisationen, främst till Inre befäl som är den personalkategori som har daglig kontakt med media. Handboken innehåller en tydlig strategi för att kommunicera förebyggande budskap i kontakt med media i samband med räddningsinsats.

Kommunikationsarbetet har, som mycket annat arbete under året, påverkats av pandemin. SÄRF har inte arrangerat egna event och inte heller deltagit vid externa evenemang. Satsningen har därför ställts om till dialoger och möten med allmänheten digitalt. På så sätt har SÄRF stärkt både vårt deltagande och vår synlighet på sociala medier. Ett större antal inlägg med olycksförebyggande information har sponsrats för att nå ut till fler människor inom valda målgrupper.

Under året har två rådiga ingripanden från allmänheten särskilt premierats. Genom att umärksamma goda exempel ska fler få kännedom om hur de kan agera i en nödsituation. I ett av fallen samverkade vi med bostadsbolaget AB Bostäder för att nå ut med information kring en brand på spis som släckts av boende med hjälp av en brandfilt. Händelsen fick stor medial uppmärksamhet.

Som offentlig verksamhet omfattas SÄRF av lagkravet om tillgänglig digital offentlig service som trädde i kraft den 23 september 2020. Lagen berör bland annat vår webbplats och de dokument som ses som allmän handling. Under året har en revision av webbplatsen genomförts där såväl uppbyggnad som innehåll setts över och anpassats. Personal har utbildats i de nya kraven, dokument har tillgänglighetsanpassats och manualer upprättats. Justering av den digitala kommunikationen i sociala medier har bland annat inneburit taltextning av allt rörligt innehåll och syntolkning av såväl bild som video.

Lokalmedia har visat ett ökat intresse för vår verksamhet och roll i samhället. SÄRF har flitigt synts med anledning av pågående tillsynsärenden. Det kräver goda rutiner för media- och ärendehantering internt, vilket den framtagna Mediehandboken preciserar. Lokalmedia har även deltagit vid flera av våra insatsövningar, vilket genererat reportage

om våra arbetsmetoder och övningsupplägg. Vi ser fördelar med att allmänheten på så sätt får en inblick i vår verksamhet, samtidigt som samverkan med lokalmedia utvecklas. Ytterligare led i detta är korta filmer, så kallade explainers, som tagits fram tillsammans med Borås Tidning. I samband med artiklar som berör räddningstjänstens verksamhet kan dessa filmer adderas. De innehåller bland annat information om vår operativa organisation och brandskydd i hemmet.

Teknikutveckling

Att vara en modern offentlig förvaltning ställer krav på utveckling inom en rad olika områden, inte minst vad gäller teknik. I en tid där digitalisering ökar kraven på tekniska lösningar strävar vi efter lösningar som ska bidra till att effektivisera vårt verksamhet.

Arbete som bedrivs dygnet runt med dynamiska och snabba händelseförlopp ställer höga krav på robusthet och redundans (tekniska system som av säkerhetsskäl kan ersätta varandra vid driftsproblem.) Under 2020 har behovsanalys gjorts av arbetet i vår ledningscentral. Organisationens behov är central vid anpassning av tekniska lösningar. Som ett led i utvecklingen har SÄRF sökt bidrag av MSB för utbyte och modernisering av tekniken i ledningscentralen. Bidraget beviljades i september vilket innebär att MSB bidrar som medfinansiär till hälften.

Metodutveckling

Utveckling av förbundets befintliga drönarverkssamhet har inneburit att en drönare har placerats på Skene brandstation vilket också har inneburit utbildning av fler piloter. Totalt har förbundet fyra drönare på tre olika stationer. Målet med vår drönarverksamhet är dels att genomföra effektivare och säkrare insatser, dels att rationalisera och förbättra förolycksutredning, utbildning samt förebyggande arbete med hjälp av drönarfilmat material.

Under 2020 användes drönare vid flertalet insatser där den bedömts göra stor nytta. Under en omfattande brand som utbröt i september på ett sågverk användes drönare för att överblicka resurser på plats för att underlätta sektorsindelning och men även hur våra insatser påverkade brandbekämpningen. Drönare har också visat sig användbara för att synliggöra brandcellsindelning under insats. Vid skogsbränder har drönare varit effektiva för att lokalisera brandhärd i svårtillgänglig terräng. Möjligheten att livesända bild från drönare till ledningscentral ger en tydlig bild av händelseförlopp i realtid.

Operativa händelser

Antalet händelser, 2 480st, är en 10-procentig minskning sedan föregående år då siffran låg på 2 757st. Det är också den lägsta nivån sedan 2012 vilket tydligt visar på pandemins effekter. Antalet larm har minskat i samtliga medlemskommuner förutom Tranemo där en marginell ökning har skett. Flest insatser görs i Borås Stad som står för 55 procent av totalen. Antalet insatser i förhållande till befolkningen är högst i Tranemo följt av Svenljunga.

Den vanligaste larmorsaken är fortfarande automatlarm utan brandtillbud vilket ökat från föregående år till 867 händelser (848st).

En markant nedgång syns på antalet trafikolyckor som har minskat från 509st 2019 till årets nivå på 384st vilket är den lägsta siffran sedan 2013.

Samma minskning ses i samhället i stort, vilket kan kopplas till den pågående pandemin med hemmaarbete och minskat resande som följd.

Antalet sjukvårdslarm och brand i byggnad ligger i princip på samma nivå som för 2019. Larmtypen brand, ej i byggnad, har minskat något vilket delvis kan härledas till att människor rört sig mindre ute i samhället än under ett normalt år.

Under årets första hälft skedde en ökning i antalet larm som tillhörde kategorin hot om suicid. Vid summering av 2020 syns att den förmodade ökningen planade ut och hamnade på föregående års nivå. Under 2021 kommer vi att arbeta mer kring psykisk ohälsa och hot om suicid genom utbildning av egen personal samt genom samverkan mellan blåljusorganisationer och andra instanser.

Antal insatser per medlemskommun 2018-2020

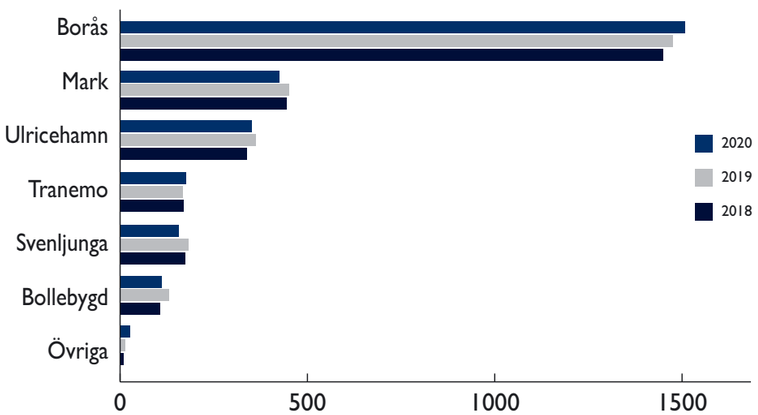

Skadehändelser i SÄRF 2009-2020

Notera Marks kommuns inträde 2010-01-01

Antal larm fördelade på vanligt förekommande händelser 2018-2020

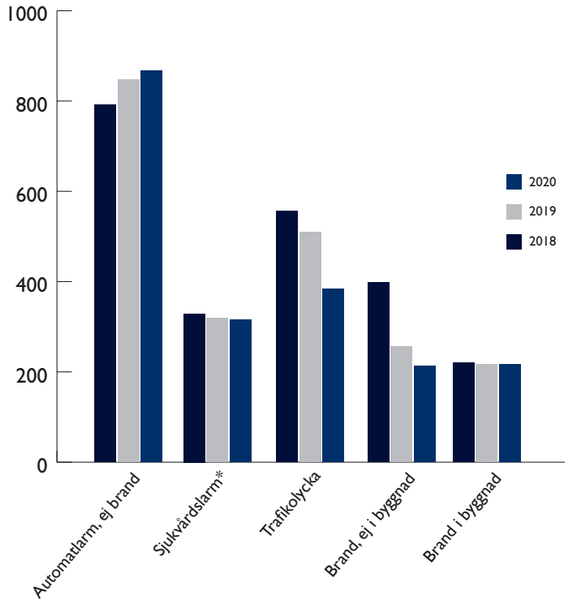

*Sammanslagning av: annat sjukvårdslarm, hjärtstoppslarm, annan hjälp till ambulans.

Antal trafikolyckor 2018-2020

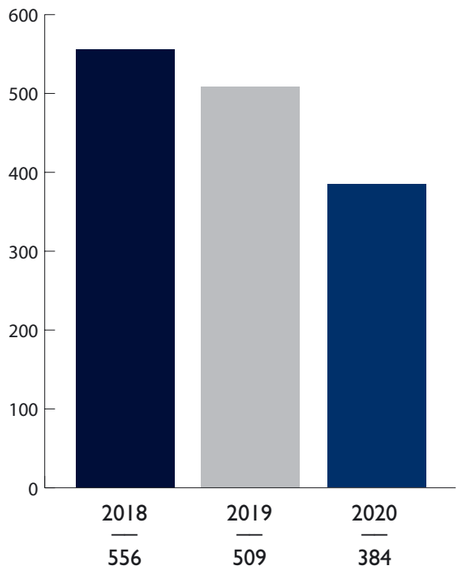

Antal bostadsbränder 2018-2020

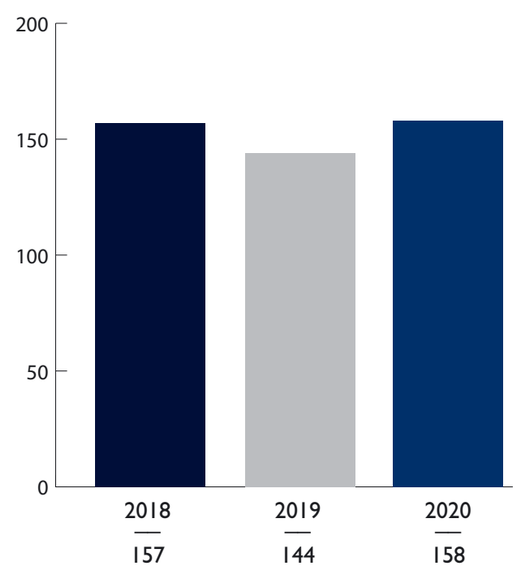

En av årets händelser

Året inleddes med andra utmaningar än den pandemi som senare kom att prägla 2020. Ciara och Dennis, två stormar döpta av den brittiska vädertjänsten, innebar väderrelaterade påfrestningar.

Yrvädret Ciara dök upp i SÄRF:s område 9-10 februari och drog framförallt med sig hård vind. Vinden medförde en hel del stormskador, vilket skapade en hög belastning på vårt förbund. Ciara skulle dock följas av en ännu större utmaning. I mitten av februari medförde ovädret Dennis bland annat höga vattenflöden som omfattade flera län. SÄRF bidrog med resurser och samverkade med samtliga medlemskommuner för att säkerställa att samhällsviktig verksamhet inte riskerade att drabbas.

I samband med att Dennis nådde sin kulmen hanterades ett stort antal översvämmade källare runt om i förbundet. Borås Stad var inledningsvis mest påverkad av regnovädret då Viskan svämmade över på ett antal platser med vattenskadade fordon som följd. Som mest drabbades Svenljunga kommun, de har sedan tidigare vidtagit åtgärder för att hantera Ätrans översvämningar, där läget på flera platser blev förhållandevis kritiskt. Tidigt kontaktades MSB och deras nationella resurs för höga flöden rekvirerades. Snart kunde värmeverket i Svenljunga kommun säkerställas.

Parallellt med insatserna som utfördes på plats pågick ett stabsarbete i SÄRF:s ledningscentral. I samverkan med samtliga medlemskommuner, dammägare/kraftbolag och Länsstyrelserna i Västra Götaland och Halland skapades en gemensam översikt för att få kontroll på flödet längst hela Viskan och Ätran men också för att säkra att andra områden inte skulle nå kritiska nivåer.

Arbetet innebar stora juridiska utmaningar i form av de vattendomar som finns för dammarna i Viskan och Ätran. Tillsammans med Länsstyrelsen Västra Götaland och dammägare fann man att räddningstjänsten kunde använda sig av miljölagstiftningen med stöd av en tidigare vattendom som innebar en lösning med att räddningstjänsten då kunde besluta om åtgärder att vattenflödena ökades. Det svenska systemet från lokal nivå till regional- och nationell nivå fick i sammanhanget testas. Arbetet med att följa upp vattennivåer och samverkan med Länsstyrelse och medlemskommuner fortsatte i olika former februari månad ut. SÄRF vill tacka samtliga inblandade aktörer för ett gott samarbete.

Flygfoto över centrala Svenljunga med stenbron samt översvämmad åkermark längs Ätran. Fotograf: Frivilliga Flygkåren

Förväntad utveckling

En räddningstjänst för alla

Att vara en räddningstjänst för alla som ska spegla samhället är ett aktivt arbete som ligger under ständig utveckling.
Året har inneburit arbete med planer för likabehandling och jämställdhetsintegrering för införande under 2021. Förbundet är medlem i Nätverket Jämställd Räddningstjänst, NJR, samt deltar i MSB:s arbete med målsättning att nå fram med ett nationellt handlingsprogram.

Risker och möjligheter

En föränderlig värld kräver ständig förberedelse och anpassning av räddningstjänstens uppdrag. Att dimensionera för det som kommer att hända, inte bara för det som hänt, och att ha vår förmåga kartlagd och kvalitetssäkrad är därför kontinuerligt i fokus. Samverkan och omvärldsbevakning är också ledord i vårt utvecklingsarbete.

Inom en relativt snar framtid ser vi behov av en intern kompetensförtätning, främst kopplat till ökade krav på digitalisering inom en rad olika områden. En digitaliseringsstrategi är under framtagande.
Alla medarbetare ska medverka i arbetet för ett olycksfritt och säkert samhälle. Det framgår också i förbundets Strategiska inriktningar, se s. 33, som är av en mer övergripande karaktär och återfinns i SÄRF:s handlingsprogram 2019-2023. Samtliga avdelningar och medarbetare ska verka promotivt och proaktivt genom aktiviteter som ligger i linje med de strategiska inriktningarna.

Framtid

Det partsammansatta förändringsarbetet som redan påbörjades hösten 2016 konkretiseras inom ramarna för arbetet med SÄRF Vision 2030. Förbundet fortsätter resan mot en modern offentlig förvaltning där Agenda 2030 för hållbar utveckling, MSB:s Framtidsstudie år 2030 med fokus på kommunal räddningstjänst, förändringar i LSO-lagstiftning och kommande föreskrifter ligger till grund för framtidsarbetet.
Under hösten fördjupades diskussionerna återigen kring morgondagens räddningstjänst med samtliga avdelningar och arbetstagarorganisationer. Avdelningarnas analyser ligger till grund till fortsatt arbete om vart SÄRF är på väg, på kort sikt men framförallt i ett längre perspektiv. Genom delaktighet och förankring i organisationen, är ambitionen att anpassa räddningstjänsten till samhällets nuvarande och framtida utveckling och krav sida vid sida.

Ändrad lagstiftning och övergripande ledning

Från det att Lagen om skydd mot olyckor, LSO, hade varit oförändrad sedan 2003 så ändrades vissa delar i lagen under 2020. Utredningen En effektivare kommunal räddningstjänst som gjordes efter de stora skogsbränderna 2018, medförde att det under hösten togs beslut i riksdagen om förändringar i lagen. Det innebär bland annat att det under 2021 kommer föreskrifter och allmänna råd att utges från MSB om kommunala handlingsprogram, ledningssystem för kommunal räddningstjänst, planering samt utförande av tillsyn och olycksutredning.
Övergångsregler kommer gälla för kraven om nytt handlingsprogram och ledningssystem under 2021. Dessa ska träda i kraft 1 januari 2022. SÄRF:s arbete startades under sena 2020, ett arbete som kommer att bli omfattande under 2021.

Väsentliga personalförhållanden

Året med pandemin

Rådande pandemi har påverkat SÄRF:s interna arbete under i stort sett under hela året. Lokala rutiner för medarbetare utarbetades i mars och dessa har kontinuerligt reviderats allt eftersom nya rekommendationer förmedlats från regering och berörda myndigheter.

Åtgärder för att hindra smittspridning på arbetsplatserna har vidtagits. Bland annat genom att hålla personalgrupper åtskilda, implementera lösningar för digitala möten och inte ta emot externa besök. Vissa personalgrupper har haft möjlighet till distansarbete.

Planering för att kunna hantera en omfattande frånvaro har genomförts. SÄRF har haft låg frånvaro och den har inte påverkat vår möjlighet att bemanna funktioner i verksamheten och fullgöra vårt uppdrag.

Arbetsmiljö

Alla medarbetare ska ha en god och säker arbetsmiljö där förbättringsarbeten ständigt ligger i fokus. Arbetsgivaren, huvudskyddsombud och medarbetare samverkar kontinuerligt för en säker och hälsosam arbetsmiljö.

Skyddskommittén hanterar alla typer av arbetsmiljöfrågor som uppkommit vid arbetsplatsträffar, tillbudsanmälningar, arbetsskadeanmälningar, felanmälningar, riskanalyser eller ärenden uppkomna i andra sammanhang. Samtliga tillbud och arbetsskador hanteras och följs upp i kommittén. Antalet anmälda tillbud har minskat från 20 till 14 under 2020 jämfört med föregående år. Även anmälda arbetsskador är någon färre än föregående år. Två arbetsskador har anmälts under året. Inget tillbud har anmälts som ett allvarligt tillbud till Arbetsmiljöverket under 2020. Skyddsronder har genomförts vilka har utmynnat i åtgärdsplaner som följs upp kontinuerligt i verksamheten.

Grundläggande arbetsmiljöutbildning för styrkeledare i vår RiB-organisation var planerad att genomföras under året.

Antal anställda

Antalet anställda inklusive tidsbegränsat anställda och räddningsvärn uppgick 2020-12-31 till 508 personer, 35 kvinnor och 473 män. Fördelning på personalgrupper enligt nedan:

Personalgrupper	2020	2019	2018
Heltidsanställd operativ personal, ledning och stödfunktioner	139	141	139
Räddningstjänstpersonal i beredskap fördelade på 17 stationer	304	295	297
Personal i räddningsvärn fördelade på sex stationer	65	66	64
Totalt	**508**	**502**	**500**

Med anledning av pågående pandemi har den skjutits på framtiden. Pandemin och de anpassningar som krävts i verksamheten har varit den uteslutande största utmaningen i arbetsmiljöarbetet under året. Arbetsmoment och rutiner har riskanalyserats, bedömts och reviderats systematiskt. Anpassningar har gjorts i verksamheten med anledning av att minska smittspridningen.

Distansarbetet utökades och tillämpades snabbt under 2020 för de medarbetare med sådana arbetsuppgifter som kunde utföras utanför ordinarie arbetsplats. Detta arbetssätt har ställt stora krav på teknik och medfört förändrade arbetsrutiner och nya verktyg att kommunicera via. Möjlighet till distansarbete har successivt utökats. Mycket tid har lagts på inköp och iordningställande av datorer. Inköp av skyddsutrustning kopplat till pandemin blev en omedelbar utmaning för förbundet. Utbudet har i perioder varit begränsat och inköp har gjorts via ett flertal olika kanaler för att upprätthålla ett beredskapslager för vår verksamhet. Pandemin har i många avseenden, om än i olika grad, påverkat alla medarbetare i SÄRF.

SÄRF:s organisation per 2020-01-01

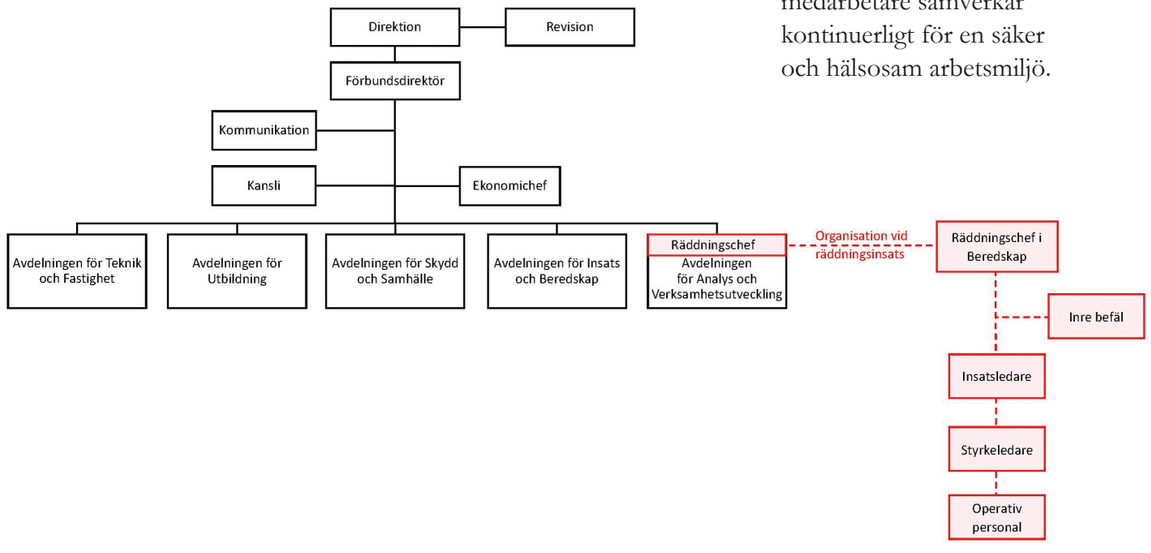

Jörgen, en av SÄRF:s brandmän i beredskap hos sin huvudarbetsgivare under Brandman på jobbet-dagen.

Avtal och överenskommelser

Arbetstidsavtal för medarbetare som inte arbetar i huvudsak i operativ tjänst har setts över och moderniserats där en större flexibilitet gällande arbetstider har möjliggjorts med en förändrad och utökad flexram. Beslut har, i i samverkan med arbetstagarorganisationer, fattats att erbjuda alla anställda på heltid möjlighet att växla semesterlönetillägget till förmån för fler lediga dagar. De båda överenskommelserna tecknades och färdigställdes under året och träder i kraft under 2021.

Mångfald

Under hösten stod SÄRF värd för en digital konferens som anordnades av nätverket för Kvinnor inom räddningstjänsten, KIRtj.

SÄRF:s Förbundsdirektör och Räddningschef hälsade alla välkomna med att poängtera vikten av att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsfrågor. Förbundsdirektören gavs tillfälle att föreläsa utifrån egen erfarenhet som bland annat berörde vikten av olikheter. Under de två dagarna deltog drygt 120 personer från landets räddningstjänster som mellan föredragen också diskuterade hur arbetsvillkoren för kvinnliga brandmän kan utvecklas. Förbundsdirektören deltog även i en paneldebatt med ämnen så som rekrytering, värdegrund och passform och funktionalitet på skyddskläder och uniform tillsammans med bland annat Försvarsmakten och MSB. En majoritet av SÄRF:s anställda kvinnor i operativ tjänst deltog liksom flertalet övriga anställda inom administrationen. Pandemin har begränsat utåtriktad verksamhet som exempelvis deltagande i lokala Pride-arrangemang. I samband med Svenljunga-Tranemo Pride medverkade personal hemmahörande vid stationer i de båda medlemskommunerna i en film som initierades av arrangören, RFSL Sjuhärad. Filmen spreds på sociala medier där vår personal framförde personliga åsikter kring varför Pride är viktigt ihop med att SÄRF är en räddningstjänst för alla.

Under året har SÄRF:s chefsforum reflekterat över och diskuterat normer och värderingar inom räddningstjänsten. Tillsammans ökar vi kunskapen och belyser områden som kräver utveckling - ett löpande, organisationsövergripande arbete.

Rekrytering

Varje år genomförs två rekryteringsprocesser för personal till stationer med räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB, samt en rekryteringsprocess för brandmän till heltidsstationerna i Borås och Skene. Under året har även en rekrytering genomförts av en chef till den förebyggande avdelningen, Skydd och Samhälle, med tillträde i september. Annonseringar sker i stor utsträckning målgruppsanpassat via sociala medier men även annonsering i dags- och fackpress förekommer. Information om SÄRF:s lediga tjänster finns på vår webbplats, www.serf.se och via Arbetsförmedlingens platsbank.

Heltidsstationer

Grundkravet för arbete som brandman vid våra heltidsstationer är att utbildningen Skydd mot olyckor, SMO, är genomförd. För semestervikariat anställs även personal från egna RiB-stationer. Det är en uppskattad modell som även har resulterat i att flera RiB-anställda läser SMO. Åldersfördelningen innebär att fler pensionsavgångar är möjliga under 2020 och framåt vilket innebär risker för kompetens- och resursförluster. Flera av dessa medarbetare innehar en befälsfunktion. För att möta förväntat personalbehov har förbundet till viss del tidigarelagt utbildningar till styrkeledare och insatsledare men även valt att överanställa ett antal brandmän i den rekryteringsprocess som genomfördes under 2020 med tillträde under 2021.

RiB-stationer

Under 2020 har även intresset funnits till att bidra till samhället genom att engagera sig i sin ort med att arbeta som räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB. Marknadsföring sker både i vardagen via förbundets medarbetare samt genom riktade insatser och annonseringar. Annonsering för RiB-personal sker uteslutande målgruppsanpassat via sociala medier och har genomförts vid två tillfällen under året.

Bor det en brandman i dig med? Den frågan ställdes i flera filmer med fokus på att rekrytera RiB-personal under hösten 2020. Filmerna beskrev situationer kopplade till säkerhet så som att ha brandövning med familjen och ansvara för att alla i båten bär flytväst. Filmerna sponsrades för att nå boende i närheten av brandstationer med behov av att nyanställa.

Årets rekryteringsprocesser har varit framgångsrika och totalt har 22 personer börjat arbeta på SÄRF:s RiB-stationer under 2020. Omsättningen av personal är relativt hög och totalt har 16 personer slutat under året mest av ålders- eller livsstilsförändringar. Årets grund- och rökdykarutbildningar har varit fulltecknande. Som samhällsviktig verksamhet är vår personalförsörjning av högsta vikt och pandemins påverkan har inte förhindrat genomförandet av dessa utbildningar.

Som en del i rekryteringsarbetet har förbundet sedan flera år tillbaka tillämpat en modell för praktiktjänstgöring. Modellen innebär att personer som är intresserade av att prova på arbetet får möjlighet att vara praktikanter under en begränsad period på aktuell RiB-station. Modellen har setts över under året och en särskild kompetensplan har tagits fram i syfte att likrikta praktikanställningen och skapa förutsättningar för praktikanten att gå vidare till en anställning. Intresset för att vara praktikant är stort. Totalt anställdes 27 nya praktikanter under året. 15 personer gick vidare till anställning som RiB under 2020. Under hösten rekryterades ytterligare 12 personer för utbildning och

Ett flertal anställda deltog under nätverksträffen med KIRtj, såväl på plats som digitalt.

anställning våren 2021. Under senare delen av året i avvaktan på grundutbildning anställdes samtliga som praktikanter. Trots rekryteringarna finns utmaningar kvar gällande bemanning vid några av stationerna i förbundet vilket innebär att engagemanget och flexibiliteten finns hos de befintliga medarbetarna.

SÄRF deltog för andra året i rad i Brandman på jobbetdagen. Räddningstjänstens Riksorganisation för Beredskapsfrågor, RRB, är initiativtagare till dagen som syftar till att synliggöra landets brandmän i beredskap och deras huvudarbetsgivare samt skapa intresse för att arbeta inom räddningstjänsten. Den aktuella dagen uppmanades våra anställda att bära SÄRF-tröja alternativt hjälm för att visa var de finns i vardagen. SÄRF hade inför dagen besökt sex huvudarbetsgivare, en i respektive medlemskommun. Besöken resulterade i flertalet filmer som publicerades på SÄRF:s sociala medier under Brandman på jobbet-dagen den 1 september. I filmerna berättar brandmän i beredskap bland annat om hur de kombinerar beredskap med sitt ordinarie arbete, varför de valt att engagera sig i räddningstjänsten och en uppmaning till fler att göra samma sak.

För att tacka och uppmärksamma arbetsgivare som har brandmän i beredskap anställda överlämnade representanter från SÄRF en gåva till alla huvudarbetsgivare i slutet av året. Med en liten gest visades vår stora uppskattning gentemot dessa drygt 200 företagare som möjliggör en lokal räddningstjänst. Gåvan bestod av en skylt märkt med budskapet att företaget i samverkan med SÄRF har en brandman anställd. Skylten kan exempelvis placeras i företagets entré för att upplysa både kollegor och besökare om att det finns utbildad personal som är redo att göra skillnad om olyckan är framme.

Räddningsvärn

SÄRF:s räddningsvärn finns på sex orter i förbundet. De består av drygt tio personer med en medelålder på 48 år som bor och ofta även arbetar på orten och som står frivilligt till förbundets förfogande.
De används för en första insats vid bränder och andra typer av olyckor. Totalt ingår 65 personer i räddningsvärnen. Under året har två personer slutat och en har antagits.

Sjukfrånvaro fördelat per åldersgrupp och långtidssjuka (>60 dagar)

Statistiken omfattar heltidsanställd operativ personal samt dagtidspersonal, inte RiB- eller värnpersonal.
Sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid. Långtidssjuka anges i procent av den totala sjukfrånvaron.
Fördelning av sjukfrånvaro för kvinnor och män redovisas inte av integritetsskäl.

Ålder	Sjuk %	varav Långtidssjuk %
29 år eller yngre	0	0
30-49 år	2,65	37,82
50 år eller äldre	2,76	0
Samtliga åldersgrupper	**2,65**	**22,12**

Personalstatistik

Antal anställda, sjukfrånvaro samt medelålder innefattar alla anställda (tillsvidareanställda, vikarier, visstidsanställda).
Avgångar, nyanställda och personalomsättning omfattar endast tillsvidareanställningar.

	2020	2019	2018
Borås och Skene heltidskårer samt dagtidspersonal			
Antal anställda	139	141	139
varav kvinnor	18	18	16
varav män	121	123	123
Avgångar under året	3	9	10
Nyanställda under året	4	9	13
Personalomsättning (%)	2,3	6,9	6,9
Sjukfrånvaro (%)	2,65	1,72	0,95
Medelålder Borås heltidskår	42	42	42
Skene heltidskår	43	43	44
Dagtidspersonal	48	47	47
RiB-personal			
Antal anställda	304	295	297
varav kvinnor	15	13	12
varav män	289	282	284
Avgångar under året	16	24	13
Nyanställda under året	22	25	21
Personalomsättning (%)	4,8	7,6	4,5
Sjukfrånvaro (%)	2,7	2,6	2,0
Medelålder	43	43	42
Värnpersonal			
Antal anställda	65	66	64
varav kvinnor	2	2	1
varav män	63	64	63
Avgångar under året	2	2	0
Nyanställda under året	1	4	1
Personalomsättning (%)	6,5	3,2	0,0
Medelålder	47	48	47
Arbetsskador och tillbud för samtliga personalgrupper			
Anmälda arbetsskador	2	5	3
Anmälda tillbud	14	20	16

Styrning och uppföljning av verksamheten

Måluppföljning

Direktionen fastställde 2019-12-06 verksamhetsplanen för 2020. Planen beskriver övergripande hur SÄRF ska arbeta under året för att uppnå handlingsprogrammets fyraåriga säkerhetsmål. Säkerhetsmålen syftar till att ge styrning till organisationen och delas upp i årliga prestationsmål. Om de uppfylls anses säkerhetsmålen uppfyllda.

Totalt har förbundet nått 91% i måluppfyllelse för Prestationsmål 2020.

Prestationsmål med aktiviteter med fysisk närvaro, så som deltagande vid lokala evenemang eller utbildning till enskilda i egensotning har inte genomförts på grund av pandemin. Under ett normalår deltar SÄRF vid 50-talet evenemang. Andra prestationsmål har inte kunnat genomföras i väntan på MSB:s beslut om nya föreskrifter under 2021. Därmed har bland annat arbetet med framtagandet av riskanalys som underlag för operativ förmåga flyttats fram. Det avses utföras ihop med arbetet med ett uppdaterat handlingsprogram under 2021.

För detaljer kring uppföljning av mål hänvisas till bilagan Uppföljning av Prestationsmål 2020.

Intern styrning och kontroll

Direktionen ska enligt Kommunallagen tillse att kontrollen är tillräcklig inom SÄRF och att det finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det vill säga att de med rimlig grad av säkerhet ska säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer.

Förbundsdirektören ansvarar för konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll och ska årligen rapportera till Direktionen hur den interna kontrollen fungerar.

De verksamhetsansvariga cheferna inom SÄRF ska följa regler och anvisningar om intern kontroll och informera övriga anställda om innebörden. De ska verka för att arbetsmetoderna bidrar till en god intern kontroll.

Internkontrollplan 2020

Förbundet har genomfört en risk- väsentlighets- och konsekvensanalys av verksamheten genom att ringa in de rutiner och processer som är viktiga att följa upp. Förbundets metod för riskhantering och internkontroll omfattar identifiering och värdering av risker samt framtagande av åtgärdsplaner.

För årets uppföljning hänvisas till bilagan Uppföljning Internkontrollplan 2020.

Uppföljning av strategiska inriktningar

Med utgångspunkt från förbundets uppdrag, förbundsordning och de nationella målen i LSO har SÄRF formulerat sju strategiska inriktningar för perioden 2020-2023. De ska styra SÄRF:s strategiska arbete för att vara en räddningstjänst i tiden och för framtiden. Under 2020 har vi genom flertalet aktiviteter arbetat enligt dessa inriktningar.

En medarbetardriven organisation

I vår strävan att vara en medarbetardriven organisation har vi bland annat omsatt årets prestationsmål i aktiviteter på grupp- och avdelningsnivå samt att det upprättades en individuell kompetensutvecklingsplan för varje medarbetare inklusive uppföljningar.

Innovationer och idéer om utveckling och metoder har uppmärksammats till gagn för verksamhetsnyttan.

Vi har också kartlagt personalplanering kopplat mot God ekonomisk hushållning, beslutsmandat och arbetstidsavtal vilket har medfört upprättande av skriftliga rutiner.

Agera och verka för Ett SÄRF

Som ett led i det strategiska arbetet operativ heltidspersonal, RiB och värn samlats under året för gemensamma övningar. Syftet är att säkerställa den operativa förmågan enligt förmågebeskrivningar med också att verka tillsammans över gränserna.

SÄRF införde en ny avdelning för analys och utveckling för hela förbundet. Ett arbete har startat ett arbete med att utbilda vår RiB-personal i arbetet i förbundets ledningscentral och i funktionen Inre befäl.

God kommunikation ska genomsyra hela organisationen

Årets arbete har inriktats i att förstärka de kommunikativa budskapen vid operativa händelser. Genom att sammanställa och förankra ett flertal styrdokument med regler och rutiner kring kommunikation inom SÄRF har det inneburit att varje medarbetares ansvar och skyldigheter har synliggjorts särskilt.

Året har inneburit intensivt arbete med att främja intern kommunikation i hela organisationen genom implementering av och utbildning i nya tekniska lösningar för exempelvis övningsgenomförande och planeringar.

Ett omfattande arbete med att göra vår offentliga information tillgänglighetsanpassad har genomförts på såväl webbplats som för vår dokumenthantering.

En kommunikativ och synlig räddningstjänst

Som ett led att synliggöra räddningstjänsten har ett strategiskt stöd lämnats till berörda funktioner gällande mediehantering.

SÄRF har deltagit aktivt i flertalet lokala, regionala liksom nationella forum som berör samverkan och kommunikation. Förbundet samverkar löpande med våra medlemskommuner genom olika forum.

Ett internt arbete har startat för att kompetensutveckla det kommunikativa ledarskapet.

Rätt person på rätt plats

För att säkerställa förbundets rekrytering och kompetens har en plan för kompetensförsörjning tagits fram. Den omfattar även den kompetensbrist som saknas inom organisationen med anledning av tidens förändringar med begränsade marginaler. Platsannonsers utformning har setts över för att bredda intresset för våra utannonserade tjänster.

Pandemins effekter på verksamheten har i flera fall kunnat omsättas i kompetensutveckling och omställning av personal.

Intern styrning för god kontroll

Intern styrning och kontroll utgör grunden för att upprätthålla av en god ekonomisk hushållning. Tertialuppföljningar av budget och måluppfyllnad genomförs regelbundet under året i dialog med avdelningarna.

Göra rätt saker på rätt sätt

Genom att arbeta effektivt och strukturerat mot tydliga mål har personalen getts egna ansvarsområden med kopplade aktiviteter.

Det sker löpande förbättringsarbete inom hela organisationen.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att förbundet håller sig inom beslutad budget och samtidigt visar att säkerhetsmålen enligt handlingsprogrammet uppfylls.
God ekonomisk hushållning innebär också att förbundets ekonomiska utrymme är överordnat verksamhetens ambitionsnivå.

Förbundet har tidigare haft god budgetföljsamhet men 2020 har kostnaderna för både verkstad och IT ökat. Reparationer av äldre räddningsfordon och externa krav på teknikutveckling samt den digitalisering som har påskyndats utifrån pågående pandemi har kostat medel utöver budget. God ekonomisk hushållning är att klara balansgången mellan uppsatta mål, beslutad förmåga, god arbetsmiljö, hög säkerhet och en ekonomi i balans. Under året har omprioriteringsbeslut tagits för att uppnå balans för helheten.

Förbundet budgeterar årligen utifrån överenskomna medlemsbidrag enligt den rambudget som beslutas av Direktionen i juni året före verksamhetsåret. I beslutad rambudget ingår kostnad för SAP-R, Särskild Avtalspension inom Räddningstjänst, enligt prognos per föregående årsskifte.

I december året före verksamhetsåret beslutar Direktionen om Verksamhetsplan och Internbudget som visar hur mål och medel fördelas inom organisationen. Kostnad för SAP-R i Internbudget är enligt prognos per 31:a augusti och vid avvikelse från tidigare prognos kan Direktionen besluta om att detta överskott/underskott kan föras mot Eget Kapital. Internbudget 2020 har ett underskott på 2,2 Mnkr då KPA:s, Kommunernas Pensionsanstalt, prognos per 2020-08-31 visade på ökade pensionskostnader.

Det finansiella målet för 2020 uppfylls genom ett positivt resultat på 5,7 Mnkr. Överskottet hänförs till lägre pensionskostnader enligt KPA:s prognos 2020-12-31 som är framtagen enligt Sveriges Kommuners och Regioners, SKR, RIPS19, Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld.

Årets prestationsmål har uppfyllts till 91 procent trots att vissa aktiviteter ej har kunnat genomföras på grund av pandemin och avvaktan på nya föreskrifter under 2021. Arbetet med framtagandet av riskanalys som underlag för operativ förmåga har flyttats till arbetet med uppdaterat handlingsprogram som ska genomföras 2021 och börja gälla 2022.

Det är förbundets uppfattning att medlemsbidragen och övriga ekonomiska medel används på ett effektivt sätt och att SÄRF därmed uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning.

Ekonomisk ställning och Balanskravsutredning

Årets resultat

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgår till plus 5,7 Mnkr på en omsättning som uppgår till 193,4 Mnkr (188,6 Mnkr).

Balanslikviditeten och rörelsekapitalet har ökat då förbundet har ett plusresultat för 2020, se kassaflödesanalys. Eget kapital uppgår till 57,4 Mnkr och ska täcka den ansvarsförbindelse som finns för Pensionsutfästelse före 1997 på 13,0 Mnkr samt förbundets risker.

I Eget Kapital ingår det överskjutande belopp som uppstod under 2020 då ett antal avgångar med avtalspension enligt SAP-R flyttades framåt i tiden samt att pensionsskulden omvärderades enligt RIPS19.

Framflyttning av avgång med avtalspension betyder att pensionskapitalet räknas om och ger en ökad kostnad för 2021.

Nedräkningen av pensionsskulden ger lägre kostnad 2020 men prognosen visar på kraftigt stigande pensionskostnader de närmaste åren.

Internbudget 2021 är ej i balans och Direktionen beslutade i december 2020 att underskottet ska finansieras från Eget Kapital.

Enligt Kommunallagen 11 Kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl.

Förbundet använder inte Resultatutjämningsfond (RUR).

Uppgift om årets balanskravsresultat ska redovisas i årsredovisningen och ska rensas från poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Kommunalförbundet redovisar ett positivt balanskravsresultat för 2020 på 5,6 Mnkr.

% och Mnkr	2020	2019	2018	2017
Balanslikviditet *(Oms. tillgång/kortfristig skuld i %)*	313%	304%	268%	273%
Rörelsekapital *(Oms. tillgång - kortfristig skuld)*	73,7	66,8	57,8	56,7
Soliditet *(Eget kapital/tillgångar)*	36%	34%	34%	34%
Soliditet inkl. Ansvarsförbindelse	28%	24%	24%	24%

Beräkning av Balanskravsresultat

	Belopp i Mnkr
Årets resultat 2020	+5,7
Reducering av jämförelsestörande poster	0
Reducering av samtliga realisationsvinster	-0,1
Årets balanskravsresultat	+5,6

Resultaträkning, Tkr

	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter	1	23 167	23 573
Verksamhetens kostnader	2	-179 244	-179 777
Avskrivningar	3	-6 934	-6 849
Summa verksamhetens nettokostnader		-163 011	- 163 053
Medlemsbidrag	4	170 219	165 100
Finansiella intäkter	5	36	0
Finansiella kostnader	6	-1 487	-1 652
Årets resultat		5 757	395

Balansräkning, Tkr

		2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	7	46 590	50 746
Pågående investering	8	5 663	1 447
Summa materiella anläggningstillgångar		52 253	52 193
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga fordringar	9	53	59
Summa finansiella anläggningstillgångar		53	59
Summa anläggningstillgångar		52 306	52 252
Omsättningstillgångar			
Fordringar	10	18 935	23 938
Kassa och Bank		89 339	75 655
Summa omsättningstillgångar		108 274	99 593
Summa tillgångar		160 580	151 845
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Ingående eget kapital		51 656	51 261
Årets resultat		5 757	395
Summa eget kapital		57 413	51 656
Avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	11	68 579	67 417
Summa avsättningar		68 579	67 417

fortsättning balansräkning nästa sida

		2020-12-31	2019-12-31
Skulder			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	12	6 904	8 808
Övriga kortfristiga skulder		27 684	23 964
Summa kortfristiga skulder		34 588	32 772
Summa skulder		34 588	32 772
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		160 580	151 845

Kassaflödesanalys, Tkr

	Not	2020	2019
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat exkl. räntenetto		7 207	2 047
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar		6 934	6 849
Realisationsvinst vid försäljning av inventarier		-122	0
Förändring av avsättning till pension inkl. löneskatt		1 162	3 955
		15 181	12 851
Erhållen ränta		36	0
Erlagd ränta (inkl. ränta på pension)		-1 487	-1 652
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		13 730	11 199
Förändring i rörelsekapital			
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		5 003	1 796
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		1 816	-1 677
Kassaflöde från den löpande verksamheten		20 549	11 318
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	8	-6 994	-2 183
Försäljning av anläggningstillgångar		122	0
Ökning/minskning av långfristig fordran	9	6	-24
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-6 866	-2 207
Ökning/minskning av likvida medel		13 683	9 111
Likvida medel vid årets början		75 656	66 545
Likvida medel vid årets slut		89 339	75 656

Noter, Tkr

Not 1 Verksamhetens intäkter	2020	2019
Automatiska brandlarm	11 005	10 532
Myndighetsutövning	1 565	1 165
Uppdragsutbildning	4 896	5 985
Avtal	2 604	3 032
Bidrag fr. bl.a. EU inkl. komp. sjuklönekostnader	1 173	605
Uthyrning lokaler, fordon	1 074	1 065
Teknisk service	378	515
Övrigt	350	674
Realisationsvinst	122	0
Summa	**23 167**	**23 573**

Not 2 Verksamhetens kostnader	2020	2019
Löner och arvoden	93 290	92 913
Personalomkostnader	29 244	29 507
Pensioner	11 021	12 357
Personalsociala	3 106	3 751
Lokaler	13 753	14 463
Materiel	11 417	10 829
Främmande tjänster exkl räkenskapsrev.	17 330	15 874
Räkenskapsrevision	83	83
Summa	**179 244**	**179 777**

Not 3 Avskrivningar enligt plan

Planenliga avskrivningar har beräknats på objektens anskaffningsvärden.

Not 4 Kommunbidrag	2020	2019
Bollebygd	8 864	8 387
Borås	85 385	82 187
Mark	33 384	33 433
Svenljunga	10 472	10 104
Tranemo	11 566	11 210
Ulricehamn	20 548	19 779
Summa	**170 219**	**165 100**

Not 5 Finansiella intäkter

Intäkter hänförliga till tillgodohavande på Borås Stads Internbank.

Not 6 Finansiella kostnader	2020	2019
Ränta pensionsavsättning	1 481	1 649
Övriga finansiella kostnader	6	3
Summa	**1 487**	**1 652**

Not 7 Anläggningstillgångar	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	174 522	165 119
Omklassificeringar under året	2 778	9 403
Försäljningar och utrangeringar	-2 699	0
Utgående anskaffningsvärde	**174 601**	**174 522**
Ingående ackumulerande avskrivningar	123 776	116 927
Årets avskrivningar enligt plan	6 934	6 849
Försäljningar och utrangeringar	-2 699	0
Summa	**46 590**	**50 746**

Not 8 Investeringar, påg. investeringar	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	1 447	8 667
Omklassificeringar under året	-2 778	-9 403
Anskaffningar	6 994	2 183
Utgående anskaffningsvärde	**5 663**	**1 447**

Not 9 Långfristiga fordringar

Posten avser lån till RiB-personal för genomförande av körkortsutbildning

Not 10 Kortfristiga fordringar	2020	2019
Kundfordringar	14 247	20 231
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 598	3 694
Övriga fordringar	90	13
Summa	**18 935**	**23 938**

Not 11 Pensionsavsättning	2020	2019
Ingående balans	67 418	63 462
Utbetalningar	-2 362	-2 184
Ränta mm	1 475	2 366
Årets intjänande	1 821	3 002
Särskild löneskatt	227	772
Utgående balans	**68 579**	**67 418**

Not 12 Kortfristiga skulder	2020	2019
Leverantörsskulder	6 904	8 808
Semesterlöneskuld	8 779	8 294
Upplupna löner	3 261	2 690
Upplupna sociala avgifter	1 230	1 009
Arbetsgivaravgift	2 537	2 331
Moms	2 236	1 747
Pensioner, individuell del	4 523	4 091
Pensioner, löneskatt	1 560	1 202
Övriga interimsskulder	1 060	381
Övriga kortfristiga skulder	2 498	2 219
Summa	**34 588**	**32 772**

Not 13 Ansvarsförbindelse	2020	2019
Pensionsförpliktelse inklusive löneskatt *(för tiden t.o.m. 1998)*	13 076	14 658

Redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Kommunalförbundet tillämpar Kommunallagen (KL), Lagen om Kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Värderingsprinciper

Intäkter och kostnader

Periodisering av inkomster och utgifter har gjorts enligt god redovisningssed.

Fakturor överstigande 5 Tkr exklusive moms har periodiseras.

Pensionskostnader

Förbundets pensionskostnader utgörs dels av under året utbetalda pensioner och pensionspremier, dels av årets förändring av kapitalvärdet av utgående och utfästa framtida pensioner.

Värdering av pensionsförpliktelserna är gjord enligt den av SKR antagna beräkningsmodellen för pensionsförpliktelser, RIPS 19.

Särskild avtalspension inom Räddningstjänst (SAP-R) är beräknad på pensionsålder 59,5 år.
Värdet av utfästa pensionsåtaganden redovisas under rubriken avsättningar.

Pensionsutfästelser före 1997-12-31 redovisas som ansvarsförbindelse.

Fordringar och Skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Avsättning har gjorts för bedömda förlustrisker.

Skulder har tagits upp till nominella värden.

Investering

En investering anses föreligga när tillgången är anskaffad för stadigvarande bruk, tillgången har en ekonomisk livslängd på minst tre år och anskaffningsvärdet uppgår till minst ett halvt prisbasbelopp exklusive moms.

Avskrivningar

Förbundet tillämpar komponentavskrivning av sina tillgångar. Enligt RKR 11:4 ska avskrivningarna spegla hur tillgångars värde successivt förbrukas och då måste skillnader, i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång, beaktas. Förväntas skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter vara väsentlig, ska tillgången delas upp på dessa och respektive komponent skrivas av separat.

Förbundets befintliga anläggningstillgångar och de som har aktiverats under året med värde som uppgår till väsentligt belopp består av räddningsfordon. Fordonen har i sin helhet samma förbrukning och nyttjandeperiod och vår bedömning är att varje fordon består av en komponent.

Avskrivningstider enligt plan på anskaffningsvärdet	
Höjdfordon	18 år
Övriga stora fordon	14 år
Personbilar/Båtar/Maskiner	7/10 år
Räddningsmateriel	7/10 år
Radioutrustning	5 år
[illegible]/Datorer	3 år

Page 552 of 704

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter avseende myndighetsutövning och avtalstjänster avviker mot budget med +0,8 Mnkr och här ingår statens kompensation för utbetald sjuklön med +0,5 Mnkr.

Verksamhetens kostnader ligger totalt i nivå med budget men avviker på avdelningsnivå med lägre kostnader då budgeterade aktiviteter, utvecklingsprojekt och internutbildningar ej kunnat genomföras under pågående pandemi men också högre kostnader för reparationer av åldrande fordonsbestånd, teknikutveckling och digitalisering.

Den största budgetavvikelsen avser pensionskostnaden på totalt +6,1 Mnkr (inklusive avvikelse på finansiella kostnader som avser pensionsförpliktelse) och beror dels på osäkerheten i att prognostisera kostnader för avtalspension, SAP-R, men också omvärdering av pensionsskulden enligt RIPS19.

Personalkostnader inklusive pension utgör 73,4% (74,2%) av förbundets totala kostnader. Tillsammans med lokalkostnader för förbundets 24 brandstationen är det 80,8% (81,9%) vilket betyder att det är en personalintensiv verksamhet i ett stort geografiskt område.

Pensionskostnader baseras på uppgifter från KPA pension per 2020-12-31.

Mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	23,2	22,4	0,8	23,5
Verksamhetens kostnader	-168,3	-168,0	-0,3	-167,4
Pensionsförpliktelser	-11,0	-17,1	6,1	-12,4
Avskrivning	-6,9	-8,3	1,4	-6,8
Nettokostnader	**-163,0**	**-171,0**	**8,0**	**-163,1**
Medlemsbidrag	170,2	170,2	0	165,1
Finansiella intäkter	0,1	0	0,1	0
Finansiella kostnader	-1,5	-1,5	0	-1,6
Årets resultat	**5,8**	**-2,3**	**8,1**	**0,4**

Budgetsäkerhet

%	2020	2019	2018	2017
Budgetavvikelse Årets resultat *(exkl. Medlemsbidrag)*	+4,7	+1,7	+1,6	+4,7

Medlemsbidrag

Medlemskommunerna ersätter förbundet genom bidrag för att utföra uppdraget enligt gällande handlingsprogram.

Medlemsbidraget är förbundets största intäkt och uppgår till 170,2 Mnkr vilket är en höjning från 2019 med 3,1%. Detta innebär en bidragsfinansiering av verksamheten på 90,7% (88,5%).

Kostnad för Räddningstjänst per invånare inom förbundet är 2020 828kr (806 kr).

Pensionskostnader 2020

inkl. Löneskatt

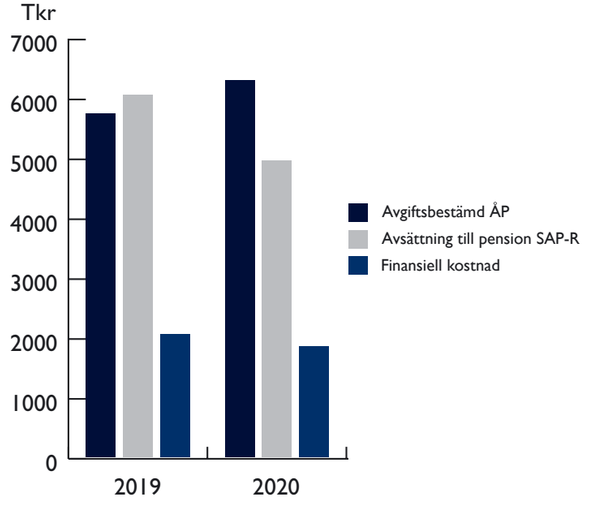

Verksamhetens kostnader 2020

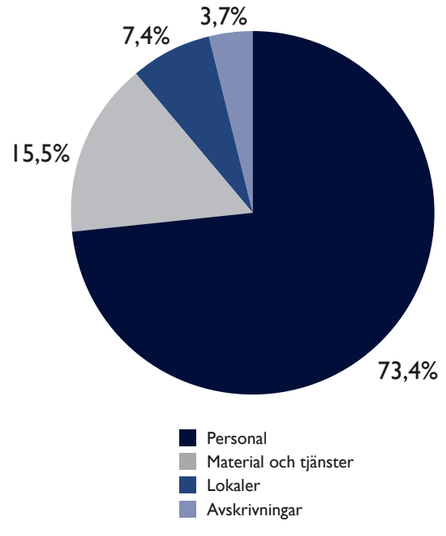

Årets investeringar

Årets investeringar består huvudsakligen av nödvändiga reinvesteringar inom fordonsparken och har uppgått till 2,8 Mnkr (9,4 Mnkr).

Årets investeringar avviker mot budget men dessa kommer att genomföras under 2021 varav bilar och räddningsutrustning är påbörjade och ingår med 18,1 Mnkr i kvarstående investeringar 2020-12-31.

Avskrivningskostnaden är högre jämfört med föregående år och följer investeringsplanen.

Investeringar i Mnkr				
	Pågående 2020-01-01	Budget 2020	Färdigställda 2020	Kvarstående 2020-12-31
Lastväxlare		3,8		3,8
Höjdfordon		7,0		7,0
Utbildningscontainrar		3,5		3,5
Container för vatten		1,0		1,0
Transportbilar och Räddningsbil	2,2	4,9	2,1	5,0
Båtar		0,3		0,3
Räddningsutrustning	0,5	0,9	0,7	0,7
Reningsverk slangtvätt		0,5		0,5
Elektronikstöd, Teknikstöd LC		2,1		2,1
SUMMA	**2,7**	**24,0**	**2,8**	**23,9**

Mnkr	2020	2019	2018	2017
Avskrivningar	6,9	6,8	6,5	6,1

RÄDDNINGS TJÄNSTEN

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

FÖLJ OSS
raddningSARF

BESÖKSADRESS Olovsholmsgatan 12, 506 34 Borås
TELEFON 033-17 29 00 **MAIL** serf@serf.se **WEBB** www.serf.se

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

Uppföljnings av verksamhetens mål

Bilaga till Årsredovisning 2020

Dokumentnamn:	**Giltigt från:**
Uppföljning av verksamhetens mål 2020	2020-09-01
Diarienummer:	**Reviderat:**
Upprättad av:	**Beslutad av:**
Ekonomichef	Direktionen
Målgrupp:	

Innehållsförteckning

UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETENS MÅL 2020 3

Inledning 3

Handlingsprogram 3

Säkerhetsmål 3

Verksamhetsplan 3

Uppföljning av mål 3

Måluppfyllelse 4

Uppföljning Säkerhets- och Prestationsmål 4

UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETENS MÅL 2020

Inledning

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds, SÄRF, uppdrag grundar sig i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). I Förbundsordningen beskrivs styrningen och innehållet i organisationens uppdrag och ansvarsområden. Förbundsområdets risker och problembilder kopplade till räddningstjänst utifrån LSO:s nationella mål utgör då underlag för SÄRF:s vision samt säkerhetsmål för perioden 2020-2023. Säkerhetsmålen omsätts till ettåriga prestationsmål i verksamhetsplanen som därefter formuleras i aktiviteter. De beslutade strategiska inriktningarna omfattar förbundet ur ett helhetsperspektiv.

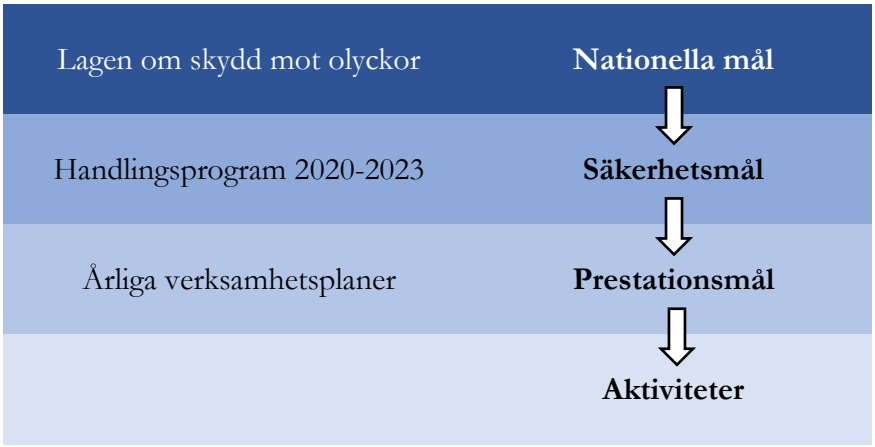

SÄRF:s styrdokument och hur de hänger samman.

Handlingsprogram

Direktionen fastställde 2019-12-06 SÄRF:s vision samt övergripande mål i ett handlingsprogram för åren 2020-2023. Visionen beskriver vad förbundet vill uppnå med sin verksamhet och vilken effekt som förväntas. De övergripande Säkerhetsmålen beskriver de områden som är prioriterade och som leder mot visionen.

Säkerhetsmål

Säkerhetsmålen beskriver den nivå av skydd och säkerhet som SÄRF vill uppnå i samhället för perioden 2020-2023. Målen är uppdelade på Före, Under och Efter Räddningstjänst och framgår i detalj i uppställningen nedan.

Verksamhetsplan

Direktionen fastställde 2019-12-06 verksamhetsplanen för 2020 som övergripande beskriver hur SÄRF avser att arbeta under året för att uppnå handlingsprogrammets mål tillika en övergripande fördelning av de ekonomiska resurserna i förbundets verksamhet. De övergripande målen har omsatts i förbundsgemensamma prestationsmål och respektive avdelning arbetar utefter beslutade aktivitetsplaner för att nå dessa mål.

Uppföljning av mål

De fyraåriga säkerhetsmålen som syftar till att ge styrning till organisationen, delas upp till prestationsmål i verksamhetsplaner som följs upp årligen. Om prestationsmålen uppfylls anses säkerhetsmålen uppfyllda.

Som stöd för uppföljning av prestationsmål används %-andel av färdigställande.

Vid varje prestationsmål finns förklarande text om vilka aktiviteter som har genomförts respektive inte har genomförts under året.

Måluppfyllelse

Kategorier	Utfall Helår 2020
Säkerhetsmål Före, 5st. (11 Prestationsmål)	83%
Säkerhetsmål Under 5st. (9 Prestationsmål)	96%
Säkerhetsmål Efter 2st. (4 Prestationsmål)	100%
Totalt 12st.	**91%**

Totalt har förbundet uppnått 91% i måluppfyllelse för 2020.

De prestationsmål som innehåller aktiviteter med fysisk närvaro, till exempel deltagande på lokala evenemang för information om brandskydd (under ett normalår deltar SÄRF vid 50-talet evenemang) eller utbildning till enskilda i egensotning har inte genomförts på grund av pandemin.

Andra prestationsmål har inte genomförts på grund av förändringar i LSO-lagstiftningen och att MSB ska besluta om nya föreskrifter under 2021. Framtagandet av riskanalys som underlag för operativ förmåga har därför hänskjutits till arbetet med handlingsprogram enligt en framtagen nationell modell som ska gälla från 2022.

Uppföljning Säkerhets- och Prestationsmål

Säkerhetsmål, Före	Prestationsmål	Utfall Helår 2020	Aktiviteter
1. Den enskildes och verksamheters förmåga att förebygga och hantera bränder och andra olyckor ska stärkas.	1.1 Den enskildes och verksamheters förmåga att förebygga och hantera bränder och andra olyckor ska stärkas genom att samordna och utveckla SÄRF:s utbildning, rådgivning och information.	68%	Genomförda aktiviteter: Sociala medier har använts för förebyggande budskap kring den enskildes ansvar vid ex. risk för gräsbrand, camping (avstånd, elsäkerhet, gasolutrustning), brandskydd i hemmet, vattensäkerhet och grillning. Vi har informerat om rådande väderläge samt hur den enskilde skyddar sig och sin egendom samt tagit fram informationsvideo som förtydligar ansvaret vid eldningsförbud och som lagts upp på sociala medier och serf.se. Vissa budskap riktas till identifierade målgrupper, till exempel brandskydd i bostäder, studenter alternativt nyinflyttade med familjer. Genom att synas och höras kontinuerligt i lokala media får aktuella budskap utrymme. Problematiken kring trängsel på parkering i anslutning till badplatser fick stor uppmärksamhet i såväl lokalmedia som i sociala medier. Brandvarnardagen 1/12 uppmärksammades med en utmaning. Som regel när funktionen Inre Befäl uttalar sig i lokala media förtydligas systematiskt den enskildes ansvar. Goda exempel på rådiga ingripanden som utförts av enskilda uppmärksammas i sociala media och pressmeddelande. I samverkan med lokalmedia (BT) har filmer producerats som beskriver vår verksamhet samt den enskildes ansvar kopplat till brandskydd i hemmet.

			RiB-stationer har som sommarprojekt genomfört 34 övningar i vattensäkerhet på badplatser och kombinerat med information till allmänhet såsom att dela ut förebyggande budskap om att ha fokus på badande barn ihop med instruktioner för vattenlivräddning. Kampanjer har genomförts dels under sommaren med tre framtagna kampanjvideos i sociala medier för att nå en bred allmänhet. Temat gällde egenansvar rörande vattensäkerhet och trafiksäkerhet. Julkampanjen bidrog med flera filmer med budskap hur den enskilde undviker olyckor kopplat till årstiden och den annalkande högtiden. Budskapen är dessutom anpassade till rådande riktlinjer för pandemin. Utvecklingen av konceptet ”brandsyn i hemmet” har framgångsrikt riktats till elever i grundskolan. Checklista framtagen för brandskydd hemma för att förtydliga ansvaret hos den enskilde och förmedla budskapet genom vikten av att hjälpas åt för att säkerställa ett gott brandskydd i hemmet. Checklistan finns på serf.se och har kompletterats med en film i sociala medier som även finns på serf.se. Informationsbroschyr har tagits fram och tryckts upp som ska syftar till att stödja till den som har drabbats av brand i hemmet. ”Efter branden – Information från Räddningstjänsten”. Denna ska tas i bruk under 2021 och distribueras till alla stationer i SÄRF. Webbaserad grundutbildning i brandskydd för anställda i SÄRF:s medlemskommuner är producerad samt utbildningsvideo i praktisk hantering av släckutrustning. Mediahandbok är färdigställd som stöd för olika funktioner bl.a. för operativa beslutsfattare. Fordonsmärkning är genomförd med förebyggande budskap på SÄRF:s transport- och A-bilar. Ej genomförda aktiviteter: Aktiviteter med deltagande på lokala evenemang med information till allmänheten har inte kunnat genomföras p.g.a. pandemin. Av samma anledning har viss utbildning ej kunnat genomföras, t.ex. om kvalitetssäkring av SÄRF:s SBA-utbildning i syfte att säkerställa att budskapet mellan myndighetsutövning och utbildning är densamma.
	1.2 SÄRF ska samverka i säkerhets- och trygghetsskapande arbete i medlemskommunerna.	100%	Genomförda aktiviteter: Strategi framtagen för större samverkan och samordning med medlemskommuner gällande det breda trygghetsskapande arbetet. T.ex. o Individanpassat brandskydd o Brottsförebyggande arbete o Trygg & Säker-koncept

			○ Myndighetssamverkan Årlig kontroll av samtliga 109st. kommunala badplatser inom förbundet har genomförts och anslag har satts upp med budskap om att ha fokus på badande barn och att grilla säkert.
2. Det förebyggande skyddet mot brand och andra olyckor ska stärkas i byggnader och andra anläggningar via information, rådgivning, tillsyn, myndighetssamverkan och deltagande i plan- och byggprocessen.	2.1 Effektivisera tillsynsarbetet för att få bättre effekt och stärka det förebyggande skyddet mot brand och andra olyckor hos verksamheter och fastighetsägare.	87%	Genomförda aktiviteter: Översyn av tillsynsprocessen är genomförd i ytterligare effektiviseringssyfte. Detta kan exempelvis göras genom: ○ Minskad administrationstid med ändrade rutiner ○ Förenklat språkbruk för större förståelse Strategi utarbetad för att ta in revisionsbesiktningsintyg för automatlarmsanläggningar som är kopplade till SÄRF och myndighetsanläggningar. Rutin i vad som rör föreläggande av brister samt återbesök, i flerbostadshus och andra relevanta objekt som har haft en brand är framtagen och i bruk. Ej genomförda aktiviteter: Riktad insats inom LSO 2:2 är genomförd till 50%. På grund av pandemin fick omfall göras och tillsyner genomfördes i Marks kommun och i Borås stad av obemannade bensinstationer men ställdes in i Borås. 70% eller 85st utav de planerade 120 tillsynerna genomfördes. Fr.o.m. oktober ställdes samtliga tillsyner in p.g.a. pandemin.
	2.2 Bibehålla, stärka och fördjupa relationerna med förbundets samtliga byggnadsnämnder i syfte att få bättre och effektivare hantering mot bygglovssökare.	63%	Genomförda aktiviteter: Deltagit och genomfört föredrag vid den årliga nätverksträffen för byggingenjörer och byggnadsinspektörer. Ej genomförda aktiviteter: Besök hos medlemskommunernas byggnadsnämnder för att hålla brandutbildning, besvara frågor samt nätverka ej genomfört p.g.a. pandemin.
	2.3 Stärka kommunernas kunskap om räddningstjänstens intresseområde i planprocessen och/eller riskhantering vid detaljplanering.	100%	Genomförda aktiviteter: Utbildning ska genomföras av minst en medlemskommuns personal som arbetar med planfrågor i de frågor som berör räddningstjänstens intressen. Syftet är att uppnå ett bättre samarbete och en större förståelse bland planhandläggarna i kommunen. Utbildning genomförd i Borås stad. SÄRF ska bistå minst en medlemskommun i framtagandet av en översiktlig riskanalys i syfte att likrikta, förtydliga och förenkla arbetet kring detaljplanering nära farligt gods-leder. SÄRF kan bistå kommunen i form av hjälp vid beställning, uppstartsmöte, granskning under processen, samt slutgranskning. SÄRF har fullgjort sina åtagande i detta arbete för Marks kommun.

	2.4 Operativ personal ska ha den kompetens som behövs för att kunna agera inom det förebyggande arbetet i förekommande arbetsuppgifter.	100%	Genomförda aktiviteter: En medarbetare har genomgått MSB:s utbildning ”Tillsyn A” och två har genomfört MSB:s LBE kurs.
3. Verksamheters förmåga att hantera kemikalier, brandfarlig vara och explosiv vara på ett säkert och riskminimerande sätt ska stärkas genom information, rådgivning, tillsyn och tillstånd.	3.1 Verksamheter klassade enligt LSO 2 kap 4§ eller omfattas av LBE ska nödvändiga åtgärder kontinuerligt vidtas för att hindra eller begränsa konsekvenserna av en olycka i eller i anslutning kring verksamheten samt ha förmåga att minska risken för olyckor.	50%	Genomförda aktiviteter: Mallar och rutiner gällande tillsyner LBE har inventerats, uppdaterats och skapats för att förenkla tillsynsprocessen. Rutin för påminnelsesystem om hantering av tillstånd för brandfarlig- och explosiv vara i Daedalos har utvecklats. Ej genomförda aktiviteter: Minst 1 tillsyn på anläggningar klassade som farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4§ skulle genomförts med syfte att granska verksamheters förmåga att vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa konsekvenserna av en olycka i eller i anslutning kring verksamheten. Aktiviteten blev inställd p.g.a. pandemin. Av samma anledning ställdes följande aktivitet in: att i samband med tillsyn enligt LSO 2 kap. 4§ studera verksamheternas riskanalys och informera om möjliga förbättringar eller ändringar för att minimera risken för att en olycka sker.
4. Allmänheten ska ha tillgång till uppdaterad information om riskerna vid verksamheter som hanterar kemikalier i en större omfattning.	4.1 Informationen på SÄRF:s hemsida om de farliga verksamheter som överskrider gränsvärdena i lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagstiftningen) ska vara aktuell.	100%	Genomförda aktiviteter: Samtliga verksamheter som har informationsskyldighet enligt lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagstiftningen) har uppmanats om att uppdatera sin information på SÄRF:s hemsida. Samtliga kommuners hemsidor har kontrollerats så att de har länkar till SÄRF:s information om farlig verksamhet. Löpande bevakning genomförd för att anmäla verksamheter som kan klassas som farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4 § till Länsstyrelsen. Det samma gäller verksamheter som borde avklassificeras.
5. Brandskyddet i byggnader och andra anläggningar ska stärkas genom att sotning och brandskyddskontroll genomförs inom föreskrivet intervall.	5.1 SÄRF ska ha en uppfyllnadsgrad om minst 95 % av rengöringarna (sotning) i respektive kommun eller minst 95 % som helhet.	100%	Genomförda aktiviteter: Insamling av sotnings- och brandskyddskontrollsstatistik genomförs i samband med att uppgifterna begärs in av Länsstyrelsen. Uppfyllnadsgrad för 2020 är 99,67%.
	5.2 SÄRF ska ha en uppfyllnadsgrad om minst 90 % av brandskyddskontrollerna i	100%	Genomförda aktiviteter: Insamling av sotnings- och brandskyddskontrollsstatistik genomförs i samband med att uppgifterna begärs in av Länsstyrelsen. Uppfyllnadsgrad för 2020 är 98,3%.

	respektive kommun eller minst 90 % som helhet.		En träff genomförd med sotningsentreprenörerna för avstämning och uppföljning av det gångna året, klagomål som inkommit, eventuella förelägganden m.m.
	5.3 Enskildas förmåga att använda, rengöra och detektera fel på uppvärmningsanordningar ska stärkas.	50%	Genomförda aktiviteter: Utbildning för egensotning genomförd vid ett tillfälle. Ej genomförda aktiviteter: Utbildning för egensotning skulle genomförts två gånger men andra tillfället ställdes in p.g.a. pandemin.
Måluppfyllelse totalt		83%	

Säkerhetsmål, Under	Prestationsmål	Utfall Helår 2020	Aktiviteter
1. Räddningsinsatser ska planeras, förberedas och genomföras med en god och likvärdig kvalité utefter de lokala förhållandena.	1.1 Operativa funktioner ska vara dimensionerade enligt kontinuerligt bedömd riskbild, lokala rutiner och avtal.	100%	Genomförd aktivitet: Förmågan kontrolleras som rutin varje morgon. Veckovisa möten genomförda med Länsstyrelsen för regionala risker och hotbilder. Löpande information från Polis och kommuner.
	1.2 Fordon, materiel och personlig utrustning ska anpassas enligt förmågebeskrivning.	100%	Genomförd aktivitet: Inköp och upphandlingar präglas av Ett SÄRF och fordon, materiel och utrustning planeras vara så likvärdigt som möjligt utifrån lokala förhållanden och behov.
	1.3 Ledningsfunktionernas kvalitetssäkrade kompetens ska motsvara kraven i förmågebeskrivningen.	73%	Genomförda aktiviteter: Förslag till ledningshandbok framtagen. Förmågebeskrivning för Inre Befäl och RCB är uppdaterade och färdigställda. Insatsledare har genomfört ”Taktikutbildning 1 Skogsbränder” samt vid MSB:s utbildning gällande användande av flygande resurser vid skogsbrandsbekämpning. Ej genomförda aktiviteter: Framtagandet av riskanalys som underlag för operativ förmåga flyttas till arbetet med uppdaterat handlingsprogram enligt nya föreskrifter från MSB som kommer 2021. Den planerade utbildningen för utryckningsförare flyttades fram till 2021 då instruktörsutbildningen ställdes in 2020 p.g.a. pandemin.
	1.4 Kvalitetssäkrade utbildningar och övningar ska leda till att kraven i förmågebeskrivningen uppfylls.	100%	Genomförda aktiviteter: Samtliga övningar för Inre befäl och RCB enligt Övningsplan 2020 har genomförts. Utbildnings- och kursplaner har skapats i syfte att kvalitetssäkra SÄRF:s introduktionsutbildning för deltidsbrandmän samt andra utbildningar.
2. Ha förmågan att under insats skydda känsliga miljöområden, dricksvattentäkter och reningsverk från verkningar av släckvatten och kemikalier vid olyckor.	2.1 Med kvalitetssäkrade rutiner ska det systematiskt miljöarbete vid räddningsinsatser förbättras.	100%	Genomförd aktivitet: Kvalitetssäkrade rutiner för det systematiskt miljöarbete vid räddningsinsatser är fullgjort i Ledningscentralen, i systemet Solwiz.
3. Via samverkan ha en god förmåga att	3.1 Uppdaterade och regelrätta avtal.	100%	Genomförd aktivitet:

hantera stora händelser med gemensamma ledningsresurser och gränslös räddningstjänst inom och utanför förbundets område.			SÄRF arbetar för samverkan med kommuner, polis och Region och deltog vid en gemensam aktivitet under året för samverkan och övning. Rutin för samverkan framtagen.
4. SÄRF ska vid påfrestningar på samhällets infrastruktur, bibehålla en god beredskap för att rädda och skydda befolkningen samt civil egendom från verkningar av brand och andra olyckor.	4.1 Genom samverkan och samarbete med andra aktörer i kris ska förbundets samlade förmåga resultera i proportionerliga inriktningsbeslut.	88%	Genomförda aktiviteter: Utökning av samverkan och insyn i stabsorganisationerna för kommunerna, polisen och sjukhuset/landstinget. SÄRF medverkat vid gemensamma samverkan- och övningstillfällen under året. Rutin för användande av samverkansbefäl är uppdaterad. Samverkansbefäl informerade om nya uppdaterade rutiner. Ej genomförda aktiviteter: Aktörsgemensam övning terror endast delvis genomförd p.g.a. pandemin.
	4.2 Lägsta acceptabla nivå för verksamheten ska definieras och kvalitetssäkras.	100%	Genomförd aktivitet: Teknik i Ledningscentral är ändamålsenlig för att genomföra och vara stöd till räddningsinsatser. Omvärldsbevakning sker genom nätverk och studiebesök för att få idéer och skapa större effekt av arbetet i ledningscentralen. Samverkansmöte har genomförts med NÄRF och SMS. Risk och sårbarhetsanalys framtagen i samband med kommunernas arbete och uppdateras efter aktuell riskbild.
5. Planera för att SÄRF vid krig eller höjd beredskap kunna skydda och rädda befolkningen samt civil egendom genom upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden samt indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel.	5.1 Ska ha förmåga till samverkan och samarbete med andra aktörer vid höjd beredskap och krigshändelse samt förmåga till proportionerligt inriktningsbeslut.	100%	Genomförd aktivitet: Totalförsvarsövning genomförd i samverkan med medlemskommuner under januari/februari 2020.
Måluppfyllelse totalt		96%	

Säkerhetsmål, Efter	Prestationsmål	Utfall Helår 2020	Aktiviteter
1. Genomföra brand-, olycksundersökningar och insatsutvärderingar i syfte att lära av inträffade händelser och utveckla räddningstjänsten i stort.	1.1 Kvalitén på sakkunnigutlåtanden ska vara hög. Kunskapsöverföringar ska ske kontinuerligt till organisationen med effektförbättringar som resultat	100%	Genomförda aktiviteter: Berörd personal har skapat samsyn kring yttrande. Grunden till samsyn utgörs av SKR:s rapport 2012:01 samt kompetens från adekvat och kvalitetssäkrad utbildning.
	1.2 Antalet felaktiga automatlarm ska minskas.	100%	Genomförd aktivitet: Felaktiga automatlarm kartlagda och analyserade samt har återkopplats till kund via mejl eller telefonkontakt.
	1.3 Räddningsledares kunskap om komplexa miljöinsatser ska leda till effektivare och säkrare insatsresultat.	100%	Genomförd aktivitet: Vid insats där miljö haft en betydande roll i insatsen initieras en olycksundersökning eller en insatsuppföljning av avdelningschef för Skydd & Samhälle. En sådan insats har skett under 2020 och en olycksundersökning är genomförd.
2. Efter avslutad räddningsinsats stödja drabbade med information kring behov av bevakning, restvärdesskydd, sanering och återställning.	2.1 Fungerande rutin för avslut och överlämning vid räddningsinsats ska finnas.	100%	Genomförd aktivitet: Återbesök efter brand i byggnad genomförs för information och stöd till drabbade. Informationsbroschyr har arbetats fram och är producerad ”Efter branden – information från Räddningstjänsten”.
Måluppfyllelse totalt		100%	

Bilaga till ÅRSREDOVISNING 2020

Uppföljning av Internkontrollplan 2020

Bilaga till ÅRSREDOVISNING 2020

Innehåll

Bakgrund 3
Risk nr 5.1 i riskanalys 2020, Bristfälligt med funktionella lokaler 3
Risk nr 7.5 i riskanalys 2020, Negativ samhällsekonomi 4
Risk nr 8.9 i riskanalys 2020, Räddningstjänstförmåga 5

Bakgrund

Förbundet har genomfört en risk-, väsentlighets- och konsekvensanalys av verksamheten för 2020 genom att fokusera på rutiner och processer som är viktiga att följa upp.

Förbundets metod för riskhantering och internkontroll omfattar identifiering och värdering av risker samt framtagande av åtgärdsplaner.

På Direktionens uppdrag har tre internkontroller genomförts under 2020 enligt nedan redovisade sammanfattningar.

Den av Direktionen fastställda internkontrollplanen 2020 omfattar kontrollområdena:

Risk nr 5.1 i riskanalys 2020, Bristfälligt med funktionella lokaler

Risk:
Alla lokaler är inte ändamålsenliga. Det finns behov av om- och nybyggnationer inom förbundets område.

Åtgärd:
Projektet "Hyressättning av SÄRF:s verksamhetslokaler" genomfördes av en extern konsult på uppdrag av förbundets revisorer. Resultatet redovisades i en rapport i december 2020 som resulterade i ett missiv till SÄRF:s direktion.

Direktionen rekommenderas att i samverkan med medlemskommunerna:

- Utreda möjligheten att inrätta en enhetlig hyressättningsprincip för samtliga medlemskommuner i syfte att säkerställa att självkostnadsprincipen uppfylls, samt att motverka risken för dolda värdeöverföringar kommunerna emellan.
- Tydliggöra vilka kvalitativa och funktionella förutsättningar som inhyrda lokaler förväntas upprätthålla.
- Kräva större insyn i och påverkan av medlemskommunernas underhållsplanering.
- Utarbeta en arbetsprocess för lokalinvesteringar samt tydliggöra hur investeringar ska finansieras.
- Säkerställa att lokaler som hyrs ut till förbundet är ändamålsenliga i syfte att efterleva kommunens åtagande enligt förbundsordningen.
- Tydliggöra hur förbundsordningen ska tolkas avseende finansiering av verksamhetsförändringar som innebär betydande ekonomisk konsekvens.

Åtgärd:
SÄRF har i inom det ansvar som åligger förbundet som hyresgäst, genomfört förbättringsåtgärder i ett antal lokaler, där lägsta nivån har lyfts avsevärt.

Risk nr 7.5 i riskanalys 2020, Negativ samhällsekonomi

Risk:
Negativ samhällsekonomi påverkar möjligheten att utföra uppdraget enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, t.ex. besparingskrav och svårighet att rekrytera Räddningspersonal i Beredskap, RiB.

Åtgärd:
Medlemsråd 2020 genomfört 2020-04-03 och 2020-10-16 med information om verksamhet och ekonomi till representanter från samtliga medlemskommuner.

SÄRF:s medlemsbidrag tillhör i storlek den lägre 1/3 av landets Räddningstjänster. Under flera år har SÄRF drivit verksamhet med underfinansierade budgetar. Med det följer en hög sårbarhet om samhällsekonomin sviktar med besparingar som följd. Risken för neddragningar innebär att de lagställda kraven inte kan upprätthållas inom medlemskommunerna så som lagstiftningen avser, vilket i sin tur grundar sig på systematiska riskbedömningar. Eftergifter i bemanning och färre lokaler kommer främst att drabba förmågan som påverkar förbundets kapacitet ställt mot de risker, kompetens- och resursbehov som finns.

Fordonsparken är ålderstigen på flera håll vilket kan innebära att både anskaffandet av ersättningsfordon som nödvändiga fordons- och redskapsanpassningar för ändamålet blir fortsatt eftersatt.

I en tid då fritid börjar uppskattas mer än lön samt att invånare bor och arbetar på olika orter ökar, har det alltmer blivit svårare att rekrytera. Det beror dels på att det finns en tillgång av personer som har möjlighet att arbeta som deltidsbrandman, dels de som är motiverade till att engagera sig i ett samhällsviktigt uppdrag. Själva omsättningen av personal är ofta livssituations- eller åldersrelaterade. Att rekrytera ny personal innebär ytterligare kostnader men framförallt ett erfarenhetstapp när personal lämnar. Det är därför både avhängigt och angeläget att räddningstjänstuppdraget upplevs attraktivt inte bara ur ett individuellt perspektiv men också att kommun och näringsliv anser detsamma samt kan bidra till möjliggörande. Samverkan med huvudarbetsgivare är därför av väsentlig betydelse vilket också har uppmärksammats både från förbund och i media.

Genom RiB-lyftet har flera åtgärder vidtagits såsom "hela SÄRF över ihop", gemensamma övningsplaner inom förbundet, tillsatt chef för RiB och Värn, förbättring av utrustning och lokaler, eftersträva god arbetsmiljö bl. a genom konceptet "friska brandmän" samt anpassade könsneutrala duschar.

Risk nr 8.9 i riskanalys 2020, Räddningstjänstförmåga

Risk:
Risk att räddningstjänstförmågan har under/över kapacitet. Finns rätt kompetens, rätt fordon och rätt utrustning på rätt plats?

Åtgärd:
Systematiska åtgärder för att upprätthålla och utveckla anpassad räddningstjänstförmåga .

För att ha möjlighet att besvara frågan kring om räddningstjänstförmågan har en under/överkapacitet byggs en systematik upp. Den röda tråden följs genom att utreda och evaluera kapaciteten uppifrån och ned samtidigt nedifrån och upp för att kartlägga aktuell förmåga.

Kraven på förmåga utgår från Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. För att sedan konkretisera förmågan görs en riskanalys som identifierar vilken typ av risker och händelser som förmågan ska dimensioneras utefter. Riskanalysen utgör därefter grunden i ett handlingsprogram som omfattar hela verksamheten med mål och strategier.

Förmågebeskrivningarna konkretiseras ytterligare i underliggande styrdokument. Slutligen formaliseras och genomförs utbildningar och övningar med utgångspunkt från förmågebeskrivningar. I denna del av processen ingår bland annat förutsättingar för rätt material och utrustning för att utföra uppgiften samt att kraven på erforderlig arbetsmiljö uppfylls. Den eftersträvade

effekten skapas genom att strukturera verksamheten från övergripande mål och strategier till indivdnivå.

Kapaciteten inom räddningstjänsten återfinns i processen. Genomförs utbildning och övning som motsvarar förmågebeskrivningarna? Finns rätt material tillgängligt? Utifrån förmågebeskrivningarna, finns de reella riskerna fortfarande kvar i riskanalysen?

I slutet av 2020 gjordes en kartläggning av denna process. Arbetet pågår att justera förmågebeskrivningarna samt att utbildning och övning får tydligare återkoppling och kartläggning. Under 2021 kommer riskanalysen att uppdateras till följd av krav på nytt handlingsprogram. Struktur för förändring av förmåga skapas för att tydligare knyta an utbildning och övning. Systematiska åtgärder ska efterlevas för att upprätthålla och utveckla anpassad räddningstjänstförmåga.

Revisorerna, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Till Kommunfullmäktige i:
Bollebygds Kommun
Borås Stad
Marks Kommun
Svenljunga Kommun
Tranemo Kommun
Ulricehamns Kommun

Revisionsberättelse för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund år 2020

Vi, av respektive fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (organisationsnummer 222000-0810) av dess Direktion. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Revisorernas ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, God revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och förbundets revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Till revisionsberättelsen bifogas de sakkunnigas granskningsrapport som utgör en sammanfattning av granskningen.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt God redovisningssed, lagen om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet är uppfyllt.

Avseende verksamheten konstaterar vi att förbundet inte genomfört sju av 24 beslutade prestationsmål för 2020. Revisorerna bedömer att förbundet i sin uppföljning av prestationsmål 2020 anger rimliga förklaringar till varför aktiviteten inte genomförts.

När det gäller hyressättningen av förbundets verksamhetslokaler gör revisorerna följande bedömning. Medlemskommunerna lever inte i tillräcklig utsträckning upp till förbundsordningens krav om att tillämpa självkostnadsprincipen samt att tillhandahålla nödvändiga och ändamålsenliga lokaler. Det saknas dessutom en sammanhållen process inom förbundet som tydliggör beslutsgången för investeringar. Direktionen rekommenderas att i samverkan med medlemskommunerna genomföra de åtgärder som framkommer i granskningen.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som Direktionen uppställt.

Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten i förbundet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för år 2020 för Direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

BORÅS 2021-03-30

Nils-Gunnar Blanc
Ordförande

Marijke Hallencreutz
Vice ordförande

Jan-Åke Andersson

Bengt-Olof Magnusson

Sture Ernstsson

Nils Gösta Sjörén

Bilaga

Rapport avseende granskning av årsredovisning 2020, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

BORÅS STAD
Stadsrevisionen

2021-03-30

Stefan Sjöblom
Anna Sandström

Granskning av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning

År 2020

Borås Stads Revisionskontor
Besöksadress: Sturegatan 42 Telefonnummer: 033-35 71 56
Postadress: Borås Stad, Revisionskontoret, 501 80 Borås
Hemsida: http://www.boras.se/revisionskontoret E-post: revisionskontoret@boras.se

Innehållsförteckning

1 INLEDNING 2

1.1 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR 2
1.2 REVISIONSKRITERIER 2
1.3 ANSVARIG NÄMND/STYRELSE 3
1.4 METOD 3
1.5 PROJEKTORGANISATION 4

2 GRANSKNINGSRESULTAT 5

2.1 ÅRSREDOVISNING 5
2.1.1 Förvaltningsberättelse 5
2.2 REDOVISNINGSPRINCIPER 6
2.3 BALANSKRAV 6
2.4 RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING 6
2.4.1 Ekonomiskt resultat 7
2.5 RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER OCH GOD REDOVISNINGSSED 7
2.5.1 Investeringar 7
2.5.2 Kassaflödesanalys 7
2.5.3 Övriga rekommendationer från RKR 8
2.6 BEDÖMNING AV DIREKTIONENS MÅL MED BETYDELSE AV GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING 8
2.7 MÅLUPPFYLLELSE 8
2.8 KONSEKVENSER AV CORONAVIRUSET 10
2.9 SÄRSKILDA BEVAKNINGSOMRÅDEN 10
2.10 FÖRDJUPAD GRANSKNING 11
2.11 INTERN KONTROLL 12
2.12 ÖVRIGA IAKTTAGELSER 13
2.12.1 Uppföljning av avtalstrohet 13
2.12.2 Internbanken i Borås Stad 13

3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING 14

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads Revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med God redovisningssed?

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?

- Har balanskravet uppfyllts?

- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut
- Att upplysning lämnats om borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser SÄRF)
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret)

Övriga delar kommer att granskas översiktligt i syfte att bedöma om uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapssammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Granskningen är genomförd med kontrollmålsmetodik och ett kvalitetssäkrat systemstöd[1]. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser mellan åren 2019 och 2020 har utförts.

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av anläggningsreskontran, moms- och skatteredovisning utförts. En redogörelse av pensionsavsättning och prognos har avhandlats.

Stickprov av förbundets specifikationer har genomförts.

Avstämning har skett med förbundets ekonomiavdelning.

[1] Revisionskontoret i Borås, Revisionskontoren i Norrköping, Linköping, Gävle, Helsingborg, Malmö och Revisionsenheten i Sörmlands läns landsting använder ett gemensamt systemstöd för granskning av delårsbokslut och årsredovisning

1.5 Projektorganisation

Stefan Sjöblom är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Sandström.

2 Granskningsresultat

Nedan avrapporteras de iakttagelser och granskningsresultat som framkommit vid granskning av förbundets årsredovisning.

2.1 Årsredovisning

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.[2]

En årsredovisning ska bestå av:
- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse.

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings och redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.1.1 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) 11 kap ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under rapportperioden. Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s årsredovisning följer den uppställning som anges i 11 kap i LKBR.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen innehåller en sammanställning av mål och uppdrag och att framställningen i allt väsentligt är deskriptiv. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2020.

Revisionskontoret bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

[2] LKBR, 1 Kap. 3§

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.3 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har i sin rekommendation RKR R15 Förvaltningsberättelse lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

SÄRF redovisar en avstämning av balanskravet enligt RKR R15 i förvaltningsberättelsen. Förbundets överskott för året uppgår till 5,8 mnkr och det finns inga negativa historiska resultat att beakta.

2.4 Resultat- och balansräkning

Enligt 5 kap. 1 § LKBR ska resultaträkningen i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Enligt 5 kap 2 § LKBR ska resultaträkningen ställas upp i följande form:

- Verksamhetens intäkter
- Verksamhetens kostnader
- Avskrivningar
- Verksamhetens nettokostnader
- Skatteintäkter
- Generella statsbidrag och utjämning
- Verksamhetens resultat
- Finansiella intäkter
- Finansiella kostnader
- Resultat efter finansiella poster
- Extraordinära poster

Enligt 6 kap 1 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa förbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s resultat- och balansräkning redovisar samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Uppställningen följer lagstiftningens format och i de fall inga poster finns är dessa rubriker inte medtagna.

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) redovisar ett överskott på 5,8 mnkr för perioden 2020-01-01 – 2020-12-31, vilket innebär ett positivt resultat om 8,0 mnkr jämfört med budget för samma period.

Överskottet beror i huvudsak på lägre pensionskostnader enligt KPA:s prognos 31 december 2020 som är framtagen enligt Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) RIPS19, Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld. Av de nio medarbetare som kunde gå i avtalspension (SAP-R) under 2020 gick två stycken i pension. Det pågår en generationsväxling inom förbundet.

Det egna kapitalet uppgår till 57,4 mnkr (år 2019: 51,7 mnkr). Eget kapital ska täcka den ansvarsförbindelse som finns för pensionsutfästelse före 1997 på 13,1 mnkr samt förbundets risker.

Revisionskontorets uppdrag är att bedöma om årsredovisningens ekonomiska resultat är förenligt med Direktionens beslut om finansiella mål och om verksamheten bedrivs i enlighet med fastställda mål.

Förbundet budgeterar årligen utifrån överenskomna medlemsavgifter enligt rambudget. Förbundet förväntas inte generera något överskott utan målet är nollresultat varje enskilt år. I beslutad rambudget ingår kostnad för SAP-R (Särskild Avtalspension inom Räddningstjänst) enligt prognos per föregående årsskifte.

Revisionskontoret noterar att det finansiella målet om ett nollresultat uppnås.

2.5 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.5.1 Investeringar

Revisionskontoret har granskat RKR R14 Investeringsredovisning. SÄRF följer huvudsakligen RKR R14 avseende investeringsredovisning. Årets investeringar uppgår till 2,8 mnkr. Investeringsbudgeten uppgick till 24,0 mnkr. Förbundet lämnar en förklaring till varför årets investeringar avviker mot budget. Under första halvåret 2021 kommer merparten av de planerade investeringarna att genomföras.

De budgeterade investeringarna 2020 består främst av lastväxlare Guttasjön och Svenljunga (3,8 mnkr), utbildningscontainer Guttasjön (1,6 mnkr), och ledningscentral (1,0 mnkr varav MSB betalar 50 %). De färdigställda investeringarna under 2020 avser transportbilar/räddningsbil (2,1 mnkr och räddningsutrustning (0,7 mnkr). Stickprov har gjorts för att stämma av att inköpta fordon finns i fordonsparken.

2.5.2 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Revisionskontoret har granskat RKR R13 Kassaflödesanalys. Kassaflödesanalysen med tillhörande noter är korrekt. Enligt RKR R13 ska

räntor och utdelningar hänföras till den löpande verksamheten. SÄRF redovisar erlagd ränta (inklusive ränta på pension) i kassaflödesanalysen. Det är en ränta på pensionen som uppstår genom att man så att säga lånar de anställdas pensionsmedel tills pensionen betalas ut. Det är alltså att betrakta som en ränta på lån och en finansiell kostnad. Kassaflödesanalysen stämmer med RKR R13.

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Den tillämpade modellen bedöms överensstämma med RKRs rekommendation.

2.5.3 Övriga rekommendationer från RKR

Revisionskontoret har granskat RKR R3 Immateriella anläggningstillgångar. SÄRF har inga immateriella anläggningstillgångar.

Revisionskontoret har granskat RKR R4 Materiella anläggningstillgångar. SÄRF följer RKR R4 och har lämnat not i balansräkningen avseende anläggningstillgångar.

2.6 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för ”god ekonomisk hushållning” enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att ”fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen”.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.[3] Förbundet bedömer i årsredovisningen att SÄRF uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

Revisionskontoret noterar att SÄRF:s budget och årsredovisning har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår det finansiella målet för 2020, det vill säga uppnår minst ett nollresultat. Verksamhetsmålen enligt handlingsprogrammet för skydd mot olyckor och verksamhetsplan och internbudget 2020 redovisas nedan i 2.7.

2.7 Måluppfyllelse

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds målarbete

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska vara i balans och att budget och flerårsplan ska innehålla finansiella mål, samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska följas upp kontinuerligt, och det är Direktionens ansvar att i årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Södra Älvsborgs Räddningstjänsts (SÄRF) förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet. Direktionen beslutar om ett handlingsprogram som reglerar målsättning och ambitioner för SÄRF för varje mandatperiod. Förbundsordning och handlingsprogram fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige.

Direktionen tog beslut 6 december 2019 om SÄRF:s vision samt om det övergripande handlingsprogrammet för perioden 2020-2023. Handlingsprogrammet syftar till att vara ett strategiskt styrdokument för SÄRF som kan anpassas utefter rådande förhållanden och

[3] LKBR 11 kap. 8 §

förändringar som sker i samhället. Programmet beskriver SÄRF:s förebyggande-, operativa- och stödverksamhet samt drar upp breda riktlinjer för de kommande fyra åren. De övergripande målen i handlingsprogrammet bygger på räddningstjänstens uppdrag som bryts ned till mål i årliga verksamhetsplaner.

Säkerhetsmålen beskriver den nivå av skydd och säkerhet som SÄRF vill uppnå i samhället för perioden 2020-2023. Hur detta ska genomföras beskriver SÄRF i den årliga verksamhetsplanen.[4] De fyraåriga säkerhetsmålen (totalt 12 stycken) är uppdelade i tre kategorier; före händelse, under händelse och efter händelse. Varje säkerhetsmål är uppdelat på ett eller flera årliga prestationsmål. Prestationsmål för 2020 fastställdes av Direktionen 6 december 2019 i Verksamhetsplan och internbudget för 2020. Sammantaget fastställdes 24 prestationsmål för 2020 uppdelat på kategorierna; före händelse (11 st.), under händelse (9 st.) och efter händelse (4 st.).

I årsredovisningen framgår säkerhetsmålen som gäller för perioden 2020-2023 samt de prestationsmål som är beslutade för 2020.

Samtliga beslutade prestationsmål i verksamhetsplanen följs upp i årsredovisningen tillsammans med en skattning i procent av måluppfyllelsen/genomförandet.

Måluppfyllelsen per den 31 december 2020 redovisas i enlighet med nedanstående:

Förbundets prestationsmål 2020 för säkerhetsmål, Före händelse

0 🟥 5 🔶 6 🟢 av 11 prestationsmål 2020

Förbundets prestationsmål 2020 för säkerhetsmål, Under händelse

0 🟥 2 🔶 7 🟢 av 9 prestationsmål 2020

Förbundets prestationsmål 2020 för säkerhetsmål, Efter händelse

0 🟥 0 🔶 4 🟢 av 4 prestationsmål 2020

Sammantaget redovisar förbundet följande måluppfyllelse per 31 december 2020

0 🟥 7 🔶 17 🟢 av 24 prestationsmål 2020

Sammantaget är 7 av 24 prestationsmål inte helt uppfyllda under 2020. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen totalt sett till 91 % uppnått under året. Prestationsmål där förbundet skattat måluppfyllelsen till mindre än 100 % under perioden (totalt 7 prestationsmål) förtydligas med kommentarer om orsaken till förhållandena och förbundets planerade åtgärder.

Förbundet har under året arbetat med samtliga prestationsmål. På grund av den rådande covid-19 pandemin har exempelvis brandstationen på Olovsholmsgatan i Borås varit stängd för externa besökare. Prestationsmål som innehåller aktiviteter med fysisk närvaro såsom exempelvis deltagande på lokala evenemang och utbildning till enskilda i egensotning har inte kunnat genomföras enligt plan under 2020 menar förbundet. Vidare menar förbundet att utförandet av några av de andra prestationsmålen inte kunnat genomföras på grund av förändringar i LSO –

[4] SÄRF:s Verksamhetsplan, beslutad av Direktionen 6 december 2019

lagstiftningen och att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska besluta om nya föreskrifter under 2021. Förbundet framhäver att framtagandet av riskanalys som underlag för operativ förmåga därför hänskjuts till arbetet med handlingsprogram, enligt en framtagen nationell modell som ska gälla från 2022.

2.8 Konsekvenser av coronaviruset

SÄRF:s arbete har påverkats av covid-19 pandemin. På grund av pandemin omprioriterades tillsynsplanen från vårdboenden till industrifastigheter under årets första del. Trots detta genomfördes hälften av årets inplanerade vårdboendetillsyner och samtliga sjukhustillsyner. Flertalet informationsinsatser har gjorts för att lyfta hur verksamheten anpassats på grund av pandemin. Bland annat vilken typ av skyddsutrustning som används i olika situationer samt uppmanat allmänheten att följa myndigheters råd och rekommendationer för att minska smittspridning. Information har löpande delats från nationell krisinformation där vidimerad och aktuell information från myndigheter samlas.[5]

Årets utbildningsinsatser har också påverkats av pandemin. I början av året var övningsfältet i princip fullbokat och brandkunskapsutbildning genomfördes enligt plan. Under året producerades en webbutbildning.[6]

Totalt sett över året har covid-19 pandemin inneburit ett positivt ekonomiskt resultat om cirka 1,5 mnkr.

2.9 Särskilda bevakningsområden

Revisorerna i SÄRF har särskilt under året bevakat följande områden: personalförsörjning (brandingenjör etc.), Guttasjöns övningsområde, samverkan med kommunernas krisberedskap och omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn.

Personalförsörjning (brandingenjör etc.)
Varje år genomförs två rekryteringsprocesser för personal till stationer med räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB, samt en rekryteringsprocess för brandmän till heltidsstationerna i Borås och Skene. Under året har även en rekrytering genomförts av en chef till den förebyggande avdelningen, Skydd och Samhälle. Totalt har 22 personer börjat arbeta på SÄRF:s RiB-stationer under 2020 samtidigt som 16 personer slutat under året.

Årets grund- och rökdykarutbildningar har varit fulltecknande. Pandemins påverkan har inte förhindrat genomförandet av dessa utbildningar. Under året har 27 nya praktikanter anställts och det innebär att dessa får prova på arbetet och får möjlighet att vara praktikanter under en begränsad period på aktuell RiB-station. Det finns för närvarande inga vakanser vad gäller brandingenjör. Förbundet menar att man är fullbemannade.

Guttasjöns övningsområde
Under de tre senaste åren har fokus varit på renovering och upprustning avseende SÄRF:s övningsfält på Guttasjön. En förstudie kring möjlighet till ombyggnation av huvudbyggnaden har genomförts under 2019 då den är i stort behov av renovering menar förbundet. Entrén och matsalen kommer bland annat renoveras och det kommer att skapas fler utbildningslokaler. År 2020 har inneburit ytterligare steg för att förnya anläggningen. En ny övningsplats på 3000 kvadratmeter har färdigställts under året. Platsen kommer att användas för utbildning i hantering av bland annat motorsåg och skärsläckare.

[5] SÄRF, Årsredovisning s.14-18
[6] Ibid

Förarbete med till- och ombyggnation av övningsfältets huvudbyggnad har fortlöpt under året. Direktionen i SÄRF beslutade efter en förankringsprocess med Medlemsrådet (medlemskommunernas politiska ledningar) under våren 2020 att tillstyrka den utarbetade projekteringsframställan för vidare beslut inom Borås Stad. Framställan godkändes av Kommunfullmäktige varefter en enhällig Direktion beslutade om att gå vidare i processen varefter ett nytt beslut ska fattas efter anbudstidens utgång.

Beroende på utgången av upphandlingen så kan bygget starta under hösten 2021 menar förbundet. Lokalförsörjningsnämnden i Borås Stad skriver i sin budget för 2021 att totalt avsätts 18,9 mnkr varav 5,9 mnkr för år 2021. Projektet beräknas vara klart 2022. Förbundets bedömning är att en eventuell ombyggnad inte ska påverka verksamheten på övningsfältet.

Samverkan med kommunernas krisberedskap
Under året har tjänsten som krisberedskapssamordnare på SÄRF som ska jobba mot kommunerna inte tillsatts. Förbundet uppger att ledningen ska se över eventuella förändringar avseende denna tjänst. SÄRF har regelbundna kontakter med respektive medlemskommuns krisberedskapsorganisation.

Omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn
Den nuvarande stationen är belägen på Dalgatan 2 i lokaler på ett par tusen kvadratmeter dit räddningstjänsten flyttade in 1985. Ulricehamn växer och det finns planer på att bebygga området där den nuvarande stationen ligger med bostäder. Stationen behöver flyttas för att förbättra trafikflödet in och ut ur Ulricehamn.

Kommunen arbetar tillsammans med SÄRF med att utreda var den nya brandstationen ska lokaliseras. Det är många parametrar som måste tas med i beräkningarna menar förbundet. Det geografiska läget för brandstationen kan enligt information på SÄRFs hemsida inte ändras särskilt mycket om anspänningstiden inte ska påverkas. Flyttas stationen norrut kommer man närmre många arbetsplatser men för långt ifrån många bostäder och vice versa framgår det av informationen på hemsidan.[7] För närvarande ligger initiativet hos kommunen. Som det ser ut nu ska en ny brandstation stå klar år 2024.

2.10 Fördjupad granskning

De förtroendevalda revisorerna har genomfört en granskning av hyressättning av SÄRF:s verksamhetslokaler. Syftet med granskningen har varit att granska hur principerna för hyressättning, renoveringar, nybyggnationer och nyetableringar av de lokaler förbundet hyr i medlemskommunerna ser ut.

Granskningen visar att fyra av sex medlemskommuner inte anser att hyran täcker kommunens kostnader. Förbundets självskattning visar att majoriteten av de inhyrda lokalerna antingen är i dåligt skick eller saknar de funktionella förutsättningar som krävs för att bedriva verksamheten i enlighet med förbundets interna mål och riktlinjer.

Den samlade bedömningen är att medlemskommunerna, med få undantag, inte i tillräcklig utsträckning lever upp till förbundsordningens krav om att tillämpa självkostnadsprincipen, samt att tillhandahålla nödvändiga och ändamålsenliga lokaler. Det saknas dessutom en sammanhållen process inom förbundet som tydliggör beslutsgången för investeringar.

[7] https://serf.se/om-oss/organisation/raddningsstyrkor/ulricehamn-rib/

Direktionen rekommenderas att i samverkan med medlemskommunerna:

- Utreda möjligheten att inrätta en enhetlig hyressättningsprincip för samtliga medlemskommuner i syfte att säkerställa att självkostnadsprincipen uppfylls, samt att motverka risken för dolda värdeöverföringar kommunerna emellan.
- Tydliggöra vilka kvalitativa och funktionella förutsättningar som inhyrda lokaler förväntas upprätthålla.
- Kräva större insyn i och påverkan av medlemskommunernas underhållsplanering.
- Utarbeta en arbetsprocess för lokalinvesteringar samt tydliggöra hur investeringar ska finansieras.
- Säkerställa att lokaler som hyrs ut till förbundet är ändamålsenliga i syfte att efterleva kommunens åtagande enligt förbundsordningen.
- Tydliggöra hur förbundsordningen ska tolkas avseende finansiering av verksamhetsförändringar som innebär betydande ekonomisk konsekvens.

2.11 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har upprättat en plan för intern kontroll för 2020 som antagits av Direktionen den 20 mars 2020. Förbundet har genomfört en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Direktionen har 13 oktober 2017 antagit en policy för intern styrning och kontroll.

Förbundet genomför tertialuppföljningar där det bland annat ingår uppföljning av plan för intern kontroll, genomgång av kontrollåtgärder utifrån årets riskanalys samt uppföljning av budget och verksamhetsplan.

SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll 2020 som bilaga till årsredovisningen. Tre risker från riskanalysen togs med till planen för intern kontroll. Uppföljning av samtliga tre internkontroller/moment har genomförts under 2020.

Löneprocessen
Som en del av granskningen av förbundets interna kontroll har Revisionskontoret under 2020 gjort en genomgång av förbundets löneprocess. I genomgången har bland annat verksamhetsföreträdare intervjuats.

SÄRFs process för löner ser enligt de intervjuade ut enligt nedanstående:

- SÄRF har attestering av närmsta chef för all personal.
- På heltid går närmsta chef in i tidssystemet Flex och attesterar månaden.
- På deltid gör respektive platschef granskning och attest av registrerade tider i systemet Hogia PBM för all sin personal. Sektionschef RiB attesterar därefter alla övriga löneunderlag (exempelvis sjukrapporter eller andra underlag) med signatur på papper. Sektionschef RiB signerar överföringslista från Hogia PBM till Hogia Lön.
- Utskrivna preliminära avräkningar från Hogia lön, d.v.s. lönespecifikation/person utskrivna på listor, kontrolleras av lönehandläggare mot underlag samt attesterar de på sista sidan av respektive kår/avdelning/kategori, för deltid byter man med varandra d.v.s. kontrollerar varandras kårer.

- Avräkningarna tillsammans med utskrivna rapporter såsom bokföringsorder, bankutbetalning, semesterskuldsberäkning och så vidare lämnas till ekonomichef som granskar och attesterar varje kår/avdelning/kategori samt fyller i respektive bruttosumma i filen ”Bruttolön”. I filen kontrolleras månadens summa per kategori med tidigare månader, totalsumman kontrolleras mot tidigare år och budget. I filen räknas även ut månadens beräknade PO-pålägg som kan stämmas av när den körs senare i månaden. Då ser man också utvecklingen av semesterdagar.
- Samtliga rapporter attesteras av ekonomichef som för över bokföringsfil till Agresso samt bankfil till Nordea. För att bankfilen ska gå till utbetalning gör ekonomichef bemyndigande i Internetbanken. Backup för ekonomichef för bokföringsfil (som kräver behörighet i Agresso) är ekonomihandläggare. Backup för bankfil inklusive bemyndigande är (som kräver inloggning och behörighet i Internetbanken) ekonomihandläggare, kanslichef och förbundsdirektör.

Revisionskontoret noterar att den interna kontrollen avseende lön består av kontroller och attester i flera led.

2.12 Övriga iakttagelser

2.12.1 Uppföljning av avtalstrohet

För bedömning av i vilken utsträckning det faktiskt råder följsamhet om upphandlingsavtal har en begränsad registeranalys av SÄRF:s leverantörsreskontra och gällande avtalsregister gjorts. En registeranalys innebär att SÄRF:s databas för leverantörsfakturor förs över till ett IT-baserat granskningsverktyg där sammanställningar, matchningar och analyser kan göras på fakturaregistrets samtliga lagrade belopp, såsom leverantörsnamn, belopp, bokföringsdatum, utbetalningsdatum, verifikationsnummer, konteringsbegrepp etc.

Revisionskontoret har granskat avtalstroheten gällande ett avtalsområde i enlighet med nedanstående.

Kontorsmaterial
Revisionskontoret har granskat avtalstroheten gentemot ramavtal gällande inköp av kontorsmaterial. SÄRF köpte 2020 kontorsmaterial för ca 144 tkr. SÄRF har fem stycken upphandlingsavtal gällande kontorsmaterial som man avropar emot. Avtalstroheten gällande inköp av kontorsmaterial uppgår till 89,6 % enligt Revisionskontorets beräkningar.

Revisionskontoret har därutöver granskat samtliga fakturor avseende kontorsmaterial från leverantörer utan upphandlingsavtal. Det finns ett par inköp av kontorsmaterial från leverantörer utan upphandlingsavtal. Revisionskontoret noterar att dessa produkter likväl skulle kunna köpas från leverantörer som SÄRF/Borås Stad har avtal med. Revisionskontoret noterar även att ett av inköpen är bokat på fel konto (ska ligga på prenumerationer).

2.12.2 Internbanken i Borås Stad

Revisionskontoret noterar efter avstämning med ekonomichef att SÄRF från januari 2020 har erhållit ränta på likvida medel 89 mnkr som är insatt hos internbanken i Borås Stad. Från april 2020 blev räntan återigen noll procent på grund av pandemins påverkan på samhällsekonomins utveckling.

3 Sammanfattande bedömning

Granskningen av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning bedöms i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. I granskningen av förbundets årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Direktionens budgetbeslut och eventuella beslut om specifika mål och prioriterade aktiviteter som avser budgetåret 2020. Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. För helåret 2020 redovisar förbundet ett överskott på 5,8 mnkr, vilket är 8,0 mnkr bättre jämfört med budget. Förbundet uppnår det finansiella målet under året. Årsredovisningen innehåller en förvaltningsberättelse och lämnar upplysningar om måluppfyllelse.

Sammantaget konstateras att förbundet genomfört uppföljning avseende samtliga de 24 prestationsmål Direktionen fastställt för 2020. Sammantaget är 7 av 24 prestationsmål inte helt genomförda per 31 december 2020. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen till 91 % genomfört under året och bedömer därmed att kravet på god ekonomisk hushållning uppfylls.

Förbundet har en plan för intern kontroll för 2020 som antagits av Direktionen. Förbundet har genomfört en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Direktionen har antagit en policy för intern styrning och kontroll. SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll i årsredovisningen. Uppföljning av samtliga tre internkontroller/moment har genomförts under 2020.

Revisorerna i SÄRF har under 2020 genomfört en granskning av hyressättning av SÄRF:s verksamhetslokaler. Granskningen visar att fyra av sex medlemskommuner inte anser att hyran täcker kommunens kostnader. Förbundets självskattning visar att majoriteten av de inhyrda lokalerna antingen är i dåligt skick eller saknar de funktionella förutsättningar som krävs för att bedriva verksamheten i enlighet med förbundets interna mål och riktlinjer.

Den samlade bedömningen är att medlemskommunerna, med få undantag, inte i tillräcklig utsträckning lever upp till förbundsordningens krav om att tillämpa självkostnadsprincipen, samt att tillhandahålla nödvändiga och ändamålsenliga lokaler. Det saknas dessutom en sammanhållen process inom förbundet som tydliggör beslutsgången för investeringar.

Direktionen rekommenderas att i samverkan med medlemskommunerna:

- Utreda möjligheten att inrätta en enhetlig hyressättningsprincip för samtliga medlemskommuner i syfte att säkerställa att självkostnadsprincipen uppfylls, samt att motverka risken för dolda värdeöverföringar kommunerna emellan.
- Tydliggöra vilka kvalitativa och funktionella förutsättningar som inhyrda lokaler förväntas upprätthålla.
- Kräva större insyn i och påverkan av medlemskommunernas underhållsplanering.
- Utarbeta en arbetsprocess för lokalinvesteringar samt tydliggöra hur investeringar ska finansieras.

- Säkerställa att lokaler som hyrs ut till förbundet är ändamålsenliga i syfte att efterleva kommunens åtagande enligt förbundsordningen.
- Tydliggöra hur förbundsordningen ska tolkas avseende finansiering av verksamhetsförändringar som innebär betydande ekonomisk konsekvens.

Revisorerna bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen och God redovisningssed. Årsredovisningen följer rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Revisorerna bedömer att förbundets årsredovisning redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Samtliga av Direktionens prestationsmål följs upp på ett enhetligt sätt i årsredovisningen. Revisorerna bedömer att redovisningen av verksamhetsresultat och mål i årsredovisningen i huvudsak är förenliga med de mål som Direktionen beslutat om.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Revisorernas sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Borås 2021-03-30

_____

Andreas Ekelund,
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

_____

Stefan Sjöblom
Kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad

25. Årsredovisning 2020 Tolkförmedling Väst (kf fattar slutligt beslut) KS2021/146

§88 KS2021/146

Årsredovisning 2020 för Tolkförmedling Väst

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2020 för Tolkförmedling Väst.

Kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund som bedriver språktolkförmedling och översättnings-service. Medlemmar är Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad samt ytterligare 38 kommuner i Västra Götalands län, däribland Bollebygds kommun. Tolkförmedling Väst leds av en direktion (förbundsstyrelse) som består av förtroendevalda från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen. Bollebygds kommun är medlem i Tolkförmedling Väst sedan 1 januari 2019. Enligt § 16 i förbundsordningen, som samtliga medlemmar godkänt innan inträdet i förbundet, ska alla medlemskommuner godkänna årsredovisningen och besluta om ansvarsfrihet för direktionen. Bollebygds kommun har därför fått förbundets årsredovisning 2020 för godkännande.

Direktionen beslutade på sammanträde 2021-03-26, § 431, att godkänna årsredovisningen för 2019 och översända den till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Årsredovisningen innehåller bland annat en förvaltningsberättelse med genomgång av verksamhets-mål och måluppfyllelse. Under 2020 utfördes cirka 316 000 uppdrag vilket är 24 000 uppdrag färre än budgeterat. Det lägre budgetutfallet är relaterat till coronapandemin och dess påverkan på kundernas verksamheter och därmed deras tolkbehov. De mest efterfrågade språken var arabiska och somaliska. Förbundet har uppnått sex av nio verksamhetsmål. Målet för andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av sjukvårdstolkar, nivån på sjukfrånvaron samt HME är mål som ej uppfyllts. Förbundet hade 1 204 aktiva tolkar per 31 december. Antalet uppdragstagare har ökat under året och förbundet har fått 23 nya auktoriserade tolkar varav en har sjukvårdsauktorisation.

Den 31 december 2020 hade förbundet ca 5 700 registrerade medlemskunder. Varje månad förmedlas uppdrag till ca 1 700 kunder. Totalt köps 99,99 % av samtliga förmedlade uppdrag av förbundets medlemmar. Största kunden är Västra Götalandsregionen, som står för ca 75 %. Under året har 57 personer varit tillsvidareanställda i förbundet vilket motsvarar en personalomsättning om 17,4 %. Den totala sjukfrånvaron för 2020 är 6, 7 % vilket är en ökning jämfört med föregående år. Coronapandemin har under året påverkat efterfrågan på tolk. Utfallet blev ca 316 000 uppdrag, vilket är 24 000 färre än budgeterat. Resultatet för 2020 blev drygt 3,4

mkr att jämföra med budgeterat nollresultat.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2020 för Tolkförmedling Väst.
Kommunfullmäktige beviljar även ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2020 Tolkförmedling Väst
- Protokollsutdrag Direktionen Tolkförmedling Väst, 2021-03-26, § 431
- Årsredovisning 2020 Tolkförmedling Väst
- Revisionsberättelse 2020 Tolkförmedling Väst
- Bilaga till revisionsberättelse pwc

Skickas till

Kommunstyrelsen

431 § Årsredovisning 2020

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna årsredovisningen för 2020 och översänder den till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Sammanfattning

Efter varje verksamhetsår tillika kalenderår ska en årsredovisning upprättas. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning och finansieringsanalys.

Tolkförmedling Väst har i samarbete med redovisningsenheten på Mariestads Kommun upprättat bokslut och årsredovisning för Tolkförmedling Väst år 2020.

Under 2020 utfördes cirka 316 000 uppdrag vilket är 24 000 uppdrag färre än budgeterat. Det lägre budgetutfallet är relaterat till pandemin och dess påverkan på kundernas verksamheter och därmed deras tolkbehov. De mest efterfrågade språken var arabiska och somaliska.

Förbundet har uppnått sex av nio verksamhetsmål. Målet för andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av sjukvårdstolkar, nivån på sjukfrånvaron samt HME är mål som ej uppfyllts.

Förbundet hade 1 204 aktiva tolkar per 31 december. Antalet uppdragstagare har ökat under året och förbundet har fått 23 nya auktoriserade tolkar varav 1 av dem har sjukvårdsauktorisation.

Den 31 december 2020 hade förbundet ca 5 700 registrerade medlemskunder. Varje månad förmedlas uppdrag till ca 1 700 kunder. Totalt köps 99,99 % av samtliga förmedlade uppdrag av förbundets medlemmar. Största kunden är Västra Götalandsregionen, som står för ca 75 %.

Under året har 57 personer varit tillsvidareanställda i förbundet vilket motsvarar en personalomsättning om 17,4 %.

Den totala sjukfrånvaron för 2020 är 6,7 % vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Händelser av väsentlig betydelse:

- **Driftsättning av nytt verksamhetssystem.** 1 juni driftsattes det nya verksamhetssystemet och sedan dess har det pågått ett intensivt arbete för att åtgärda bristande funktionalitet i systemet. Arbetsbelastningen har varit stor i hela organisationen vilket har gjort att övriga frågor i förbundet till stor del har fått stå tillbaka under året.
- **Winningtemp**. Nytt AI-uppbyggt arbetsmiljöverktyg som möjliggör löpande uppföljning av arbetsmiljöns utveckling i organisationen.
- **Covid-19**. Pandemin har under året påverkat efterfrågan på tolk. Tolkning via telefon har ökat markant vilket bland annat har resulterat i minskade resor och därmed ökad effektiv tolktid. Kunderna har fått en minskad kostnad för tolkuppdragen då resekostnaden har minskat.

- **Ökad digitalisering och införande av distansutbildning.** Ett förändringsarbete avseende metoder och aktiviteter kopplat till rekrytering och utbildning av uppdragstagare har pågått under året vilket har resulterat i en ökad digitalisering av processerna. Framtagandet av distansutbildningen har intensifierats på grund av pandemin och första distansutbildningen för tolkarna genomfördes innan sommaren.
- **Upphandling telefoniplattform.** På grund av pandemin förlängdes befintligt avtal avseende telefoniplattform med ett år. Den påbörjade upphandlingen lades vilande under våren och återupptogs under hösten. Nytt avtal beräknas vara klart under våren 2021.

Pandemin har under året påverkat efterfrågan på tolk. Utfallet blev ca 316 000 uppdrag, vilket är 24 000 färre än budgeterat. Resultatet för 2020 blev drygt 3,4 mkr att jämföra med budgeterat nollresultat.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- ÅRSREDOVISNING 2020, dnr 21/0012-2
- INTERNKONTROLLRAPPORT, 21/0012-2

Beslutet ska skickas till

Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda och Öckerö.

ÅRSREDOVISNING
Dnr 21/0012-2
2021-03-26

Årsredovisning 2020

Tolkförmedling Väst

Organisationsnummer 222000-2972

Innehåll

Inledning **4**
Vision 5
Ledord 5
Förvaltningsberättelse **5**
Översikt över verksamhetens utveckling 5
Organisation 6
Direktionen 6
Förbundets verksamhet 8
Tolkar och översättare 9
Kunder 10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 11
Ekonomi 11
Likviditet 11
Utvärdering av ekonomisk ställning 11
Händelser av väsentlig betydelse 11
Driftsättning av nytt verksamhetssystem 11
Winningtemp 11
Certifiering enligt FR2000 12
Covid-19 12
Ökad digitalisering och införande av distansutbildning 12
Upphandling telefoniplattform 12
Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång 12
Styrning och uppföljning av verksamheten 13
Övergripande verksamhetsmål 13
Verksamhetsmål 2020 och måluppfyllelse 13
Kvalitetsmål 13
Arbetsmiljömål 14
Miljömål 14
God ekonomisk hushållning 15
Balanskravsresultat 16
Balanskravsavstämning 16

Väsentliga personalförhållanden 17
Medarbetare 17
Tillsvidare- och visstidsanställda 17
Sysselsättningsgrad 18
Sjukfrånvaro 18
Pensioner 19
Förväntad utveckling 19
Omvärld 19
Utgångsläge 19
Framtid 20
Budget 2021 21
Ekonomisk plan 2021-2023 21
Räkenskaper 22
Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner 22
Resultaträkning 22
Resultaträkning 22
Balansräkning 23
Kassaflödesanalys 24
Noter 25
Driftsredovisning 27
Utfall i förhållande till budget 27
Bakgrund till budget 27
Utfall 27
Förbundets investeringsverksamhet 28
Investering i nytt verksamhetssystem 28

Inledning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund och dess ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov[1] av språktolk. Förbundet har tilldelats uppdraget att bedriva språktolkförmedling och är därmed huvudman för verksamheten. Medlemsorganisationernas verksamheter köper samtliga språktolktjänster av Tolkförmedling Väst. Förbundet bedriver även översättningsverksamhet.

Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och består av totalt 40 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Skara, Skövde, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda och Öckerö.

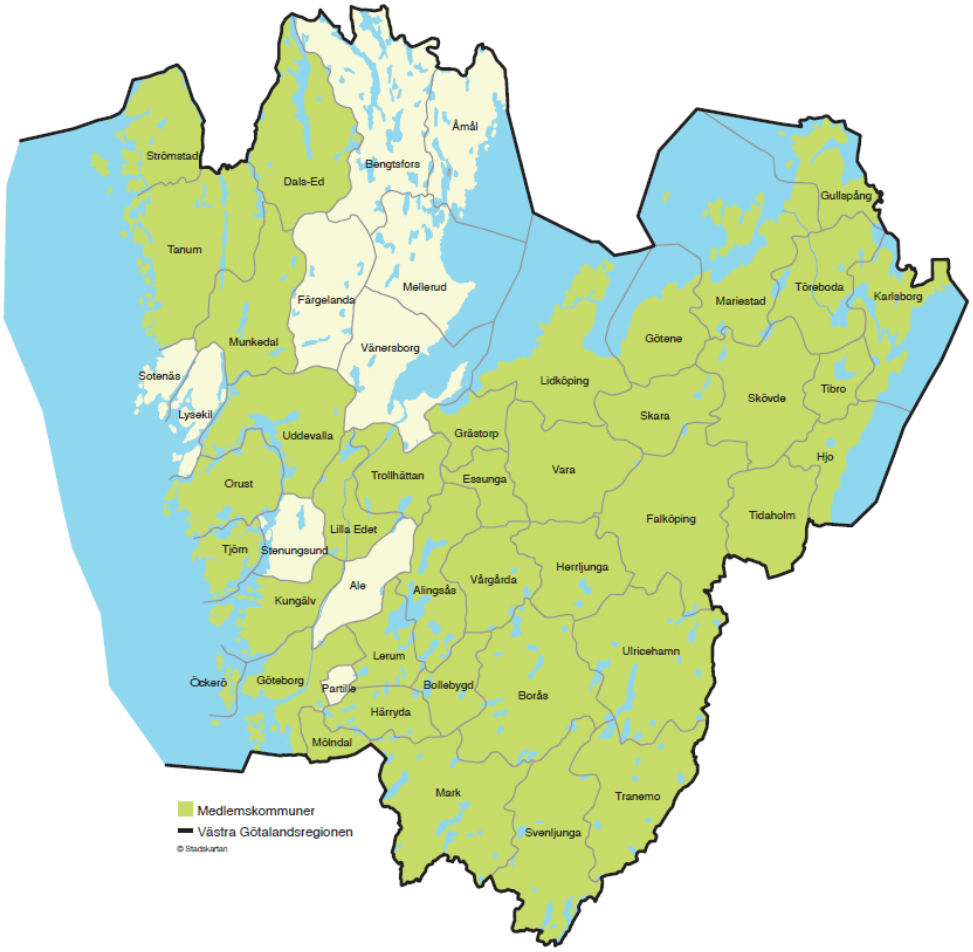

Figur 1 Karta över medlemskommuner

Förbundet är en egen offentligrättslig juridisk person, fristående i förhållande till sina medlemmar. Medlemmarna har kvar ett yttersta ekonomiskt ansvar för verksamheten. Varje medlem har tillskjutit 1 krona per kommuninvånare som andelskapital. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

[1] En myndighet ska enligt 13 § i Förvaltningslagen ”… använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska.”

Förbundet styrs av en direktion bestående av ledamöter från respektive medlemsorganisation. Särskilt utsedda revisorer granskar förbundets verksamhet. Förmedlingsverksamheten bedrivs på fyra orter och kansliet har sitt säte i Göteborg.

Vision

Genom att erbjuda kvalitativa språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till ökad integration i samhället.

Ledord

Förbundets ledord; professionalitet, tillgänglighet och trygghet är en del av förbundets varumärke. Ledorden talar om vad förbundet står för och ska genomsyra verksamheten.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Nedan presenteras en femårsöversikt över förbundets utveckling över tid utifrån ett antal nyckeltal.

Som en följd av den stora asylvågen 2015-2016 har verksamhetens intäkter och kostnader samt resultat ökat senaste åren. Enligt beräknat, men också till följd av pandemin, har en minskad efterfrågan på tolk skett under 2020. Högst troligt är, oavsett pandemi eller inte, att en minskning fortsätter de närmaste åren då färre sökt asyl i Sverige.

Trots att en stor utbetalning skett avseende investering av nytt verksamhetssystem har soliditeten ökat då ingen återbetalning av eget kapital skett och att resultatet varit positivt.

Förbundet (tkr)	**2020**	**2019**	**2018**	**2017**	**2016**
Verksamhetens intäkter	195 487	220 370	203 940	186 901	193 198
Verksamhetens kostnader	-190 985	-214 448	-198 506	-186 538	-190 564
Årets resultat	3 465	5 867	5 295	79	2 344
Soliditet (%)	53 %	49 %	48 %	43 %	42 %
Nettoinvesteringar	10 086	3 031	0	0	0
Långfristig skuld	0	0	0	0	0

Organisation

På uppdrag av direktionen leds tjänstemannaorganisationen av förbundsdirektör. Verksamheten består av kansli, översättningsförmedling samt fyra tolkförmedlingskontor. Kansliet leds av förbundsdirektören och de fyra lokala förmedlingskontoren i Göteborg, Borås, Mariestad och Trollhättan, inklusive översättningsförmedlingen, leds av fyra verksamhetschefer. Administrativa stödfunktioner inom IT, ekonomi, HR och lön köps av Mariestads, Töreboda, Gullspångs kommuner i samverkan. Verksamhetsspecifikt IT-stöd och verksamhetsanpassat telefonisystem köps separat.

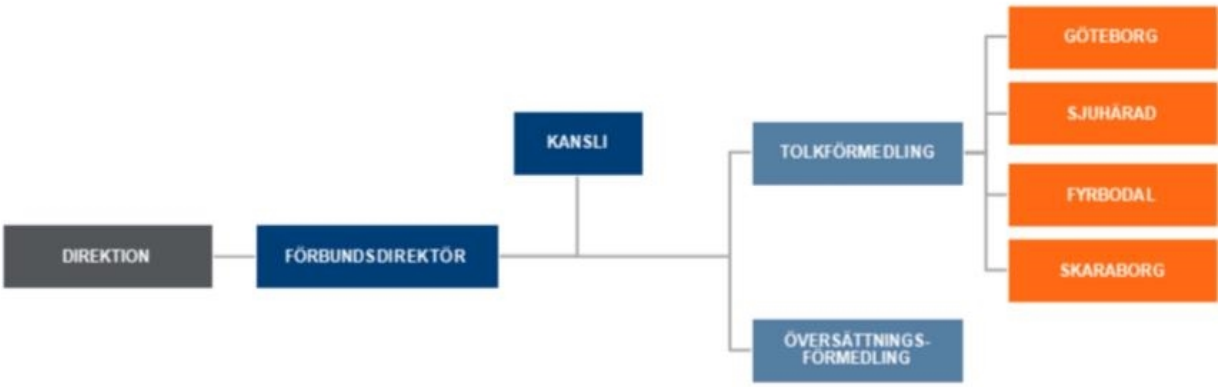

Figur 2 Organisationsschema

Direktionen

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med direktion. Direktionens uppdrag regleras i kommunallagen och den förbundsordning som medlemmarna antagit. Direktionen har haft fyra möten under 2020. På grund av den rådande pandemisituationen har årets direktionsmöten genomförts på distans.

Förbundets direktion utgjordes 2020-12-31 av:

Göteborgs Stad
Åke Björk (M), ordförande
Erik Norén (V), ersättare

Alingsås kommun
Per-Gordon Tranberg (M), ledamot
Leif Hansson (S), ersättare

Borås Stad
Lars-Åke Johansson (S), ledamot
Birgitta Bergman (M), ersättare

Essunga kommun
Gunilla Hermansson (KD), ledamot
Daniel Andersson (M), ersättare

Grästorps kommun
Svante Classon (C), ledamot
Kent Larsson (M), ersättare

Västra Götalandsregionen
Christina Abrahamsson (M), vice ordförande
Jonas Adelsten Kristiansen (S), ersättare

Bollebygd kommun
Ingridh Anderén (M), ledamot
Ulf Rapp (S), ersättare

Dals-Eds kommun
Christina Virevik (C), ledamot
Carina Halmberg (S), ersättare

Falköpings kommun
Hans Johansson (C), ledamot
Caroline Lundberg (M), ersättare

Gullspångs kommun
Ann-Christin Erlandsson (S), ledamot
Björn Thodenius (M), ersättare

Götene kommun
Isabella Carlén (KD), ledamot
Björn Cavalli Björkman (S), ersättare

Hjo kommun
Ann-Christine Fredriksson (M), ledamot
Lars-Göran Svensson (S), ersättare

Karlsborgs kommun
Ingvar Kärsmyr (KD), ledamot
Anita Larsson (S), ersättare

Lerums kommun
Ulf Utgård (M), ledamot
Halim Azemi (S), ersättare

Lilla Edets kommun
Zara Blidevik (M), ledamot
Minna Salow (S), ersättare

Marks kommun
Niklas Herneryd (L), ledamot
Ann Iberius Orrvik (M), ersättare

Mölndals stad
Leif Norberg (M), ledamot
Shahla Alamshahi (S), ersättare

Skara kommun
Ewa Karlsson (M), ledamot
Michael Karlsson (S), ersättare

Strömstads kommun
Anna-Lena Carlsson (C), ledamot
Merry Johansson (S), ersättare

Tanums kommun
Roger Wallentin (C), ledamot
Ida Östholm (M), ersättare

Tidaholms kommun
Hajrudin Abdihodzic (V), ledamot
Gunilla Dverstorp (M), ersättare

Tranemo kommun
Eva-Karin Haglund (S), ledamot
Cecilia Valbrant (C), ersättare

Töreboda kommun
Pernilla Johansson (C), ledamot
Anne-Charlotte Karlsson (S), ersättare

Herrljunga kommun
Gunnar Andersson (M), ledamot
Mats Palm (S), ersättare

Härryda Kommun
Maria Kornevik Jakobsson (C), ledamot
Siw Hallbert (S), ersättare

Kungälv kommun
Lennart Martinsson (S), ledamot
Vakant

Lidköpings kommun
Lena O Jenemark (S), ledamot
Kristina Classon (M), ersättare

Mariestads kommun
Richard Thorell (M), ledamot
Janne Jansson (S), ersättare

Munkedals kommun
Anna Höglind (L), ledamot
Hans-Joachim Isenheim (MP), ersättare

Orust kommun
Britt-Marie Andrén Karlsson (S), ledamot
Maria Sörqvist (C), ersättare

Skövde kommun
Ulla-Britt Hagström (L), ledamot
Anita Löfgren (S), ersättare

Svenljunga kommun
Patrik Harrysson (S), ledamot
Johan Björkman (M), ersättare

Tibro kommun
Peter Söderlund (L), ledamot
Maria Maric (KD), ersättare

Tjörns kommun
Gun Alexandersson Malm (L), ledamot
Anette Johannessen (S), ersättare

Trollhättans Stad
Margreth Johnsson (S), ledamot
Vakant

Uddevalla kommun
Elving Andersson (C), ledamot
Christina Nilsson (KD), ersättare

Ulricehamn kommun
Elisabeth Stålbrand (NU[2]), ledamot
Sebastian Gustavsson (M) ersättare

Vara kommun
Ulf Genitz (C), ledamot
Fredrik Pettersson (S) ersättare

Vårgårda kommun
Bengt Hilmersson (C), ledamot
Tony Willner (S), ersättare

Öckerö kommun
Kent Lagrell (M), ledamot
Jan-Åke Simonsson (S), ersättare

Förbundets verksamhet

Tolkförmedling Väst har i uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolktjänster. Förbundet erbjuder även översättningstjänster till sina medlemmar. Språktolkning erbjuds på plats och på distans. Distanstolkning utförs via ljud och skärm för såväl kortare meddelanden som längre tolkningsuppdrag.

Bokning av förbundets tjänster kan ske såväl genom telefonkontakt som digitalt via webb och app. Förmedlingskontoren har öppet vardagar under kontorstid. Övriga tider administreras förbundets bokningar av Regionservice, Västra Götalandsregionen. Via förbundets digitala tjänst Akut tolk tillsätts akuta tolkuppdrag inom fem minuter, dygnet runt, årets alla dagar.

Förbundet har under 2020 utfört ca 316 000 uppdrag vilket är ca 24 000 färre uppdrag än budgeterat. Det lägre budgetutfallet är relaterat till pandemin och dess påverkan på kundernas verksamheter och därmed deras tolkbehov.

År	Antal utförda uppdrag	Procentuell tillsättning
2020	316 000	99,0 %
2019	347 000	99,5 %
2018	337 000	99,2 %
2017	336 000	98,8 %
2016	355 000	97,6 %
2015	307 000	97,3 %

Tabell 1Antal utförda uppdrag och procentuell tillsättning per år

Tillsättningsgraden av beställda uppdrag har minskat jämfört med föregående år och är nu 99 %. Den lägre tillsättningsgraden är direkt kopplad till det nya verksamhetssystemet som driftsattes 1 juni. Såväl tekniska problem under införandefasen som förändrade tillsättningsprinciper och förmedlingsrutiner har bidragit till den lägre tillsättningsgraden.

[2] Nya Ulricehamn.

Tolkar och översättare

Den 31 december 2020 hade förbundet 1 204 aktiva tolkar vilket är en ökning om 21 tolkar jämfört med föregående år. Vid samma tidpunkt fanns 94 aktiva översättare, av dessa är 29 även verksamma som tolkar. Totalt är 294 uppdragstagare auktoriserade, av dessa är 225 tolkar. 63 av de auktoriserade tolkarna är även sjukvårdsauktoriserade.

År	Tolkar	Översättare	Både tolk och översättare	Auktoriserade uppdragstagare	Sjukvård-auktorisation
2020	1 204	94	29	294	63
2019	1 183	96	31	271	62
2018	1 088	87	27	251	58
2017	992	151	38	264	52
2016	969	138	38	261	52
2015	919	139	44	260	45

Tabell 2 Statistik över förbundets aktiva uppdragstagare

I Sverige talas ca 200 språk. Kammarkollegiet ansvarar för auktorisation av tolkar och översättare. Möjligheten till auktorisation erbjuds dock endast i ca 50 språk för tolkar respektive 30 språk för översättare. Tillgången på auktoriserade tolkar är därmed begränsad.

År	Antal personer som genomfört rekryteringstest	Andel godkända resultat, rekryteringstest	Antal utfärdade kursintyg	Antal personer som genomgått SRHR-utbildning
2020	93	55 %	63	25
2019	143	38 %	137	54
2018	248	46 %	148	86
2017	211	56 %	212	62
2016	251	52 %	195	35
2015	475	33 %	224	76

Tabell 3 Test- och utbildningsstatistik

Förbundet arbetar kontinuerligt med att rekrytera såväl tolkar som översättare. Under 2020 genomförde 93 personer förbundets rekryteringstest, 55 % blev godkända. Antalet personer som genomfört rekryteringstest har minskat jämfört med föregående år vilket bland annat är relaterat till pandemin och begränsningen av fysiska möten. Dock har andelen med godkända resultat ökat vilket hänger samman med höjda krav och därmed en ökad selektering av inkomna ansökningar. Under året har förbundets rekryteringsstrategi ändrats och en mer riktad rekrytering på bristspråk är i fokus. Även under 2020 har fler redan etablerade tolkar sökt sig till förbundet.

Genom förbundets egna utbildnings- och handledningsinsatser för såväl tolkaspiranter som erfarna tolkar kvalitetssäkras tolktjänsterna. Bland annat genomgår tolkaspiranter en introduktionskurs och erbjuds grundutbildning. Nyregistrerade tolkaspiranter har tidigare även erbjudits bredvidgång. På grund av pandemin har detta inte kunnat erbjudas under året.

Under 2020 utfärdades 63 kursintyg till tolkar som genomfört förbundets olika kurser. Jämfört med föregående år är detta en dryg halvering. Minskningen är en direkt effekt av pandemins påverkan på verksamheten då förbundet tvingades att ställa in flera planerade utbildningar och testtillfällen. Tack vare snabb omställning i organisationen kunde den nya utbildningen ”Att tolka i skolan” erbjudas även på distans. Intresset har varit mycket stort och totalt har 51 tolkar genomgått utbildningen under 2020. Utbildningen genomföres på distans första gången i maj och därefter vid flera tillfällen under hösten. Även förbundets introduktionskurs för tolkaspiranter

erbjöds på distans i slutet av året. Att insatserna kunnat genomföras på distans har möjliggjort att tolkar och tolkaspiranter från ett större geografiskt område har kunnat delta.

Under de senaste åren har fokus lagts på att motivera befintliga tolkar att höja sin kompetens. 30 tolkar har under året höjts till nivå utbildad tolk[3] vilket innebär kompetensnivån under auktorisation. Totalt är nu 51 % av förbundets aktiva tolkar på nivå utbildad tolk vilket är en ökning med sju procentenheter jämfört med föregående år. Under 2020 utfördes 63 % av uppdragen av tolkar med denna kompetensnivå.

I samarbete med Kunskapscentrum för sexuell hälsa, Västra Götalandsregionen, samt SRHR-teamet, Göteborgs Stad, erbjuds förbundets aktiva tolkar utbildning i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Då flertalet planerade utbildningstillfällen tvingades ställas in på grund av pandemin har endast 25 tolkar genomgått SRHR-utbildningen under året. Planerat var att 60-80 tolkar skulle ha genomgått utbildningen då målsättningen är att alla förbundets aktiva tolkar ska inneha SRHR-kompetens. Förbundet har påbörjat en dialog om att genomföra SRHR-utbildning på distans.

I samarbete med Röda korset planerades under våren vidareutbildning inom specialistpsykiatri avseende sekundär traumatisering för förbundets aktiva tolkar. Även denna utbildningsinsats blev inställd på grund av pandemin, likaså blev den planerade etikkursen inställd.

Under hösten har förbundet inlett dialog med Västra Götalandsregionen för att tillsammans ta fram en distansutbildning i psykisk ohälsa. En dialog har även förts med olika utbildningsaktörer avseende framtida samarbete för validering och grundutbildning.

På grund av pandemin har tolkarna inte kunnat erbjudas några fysiska informationsträffar under året. Däremot har flera digitala informationsträffar genomförts under senare delen av hösten.

Kunder

Varje månad förmedlas uppdrag till ca 1 700 kunder. Den 31 december 2020 hade förbundet 5 696 registrerade medlemskunder. Totalt utförs 99,99 % av samtliga uppdrag hos förbundets medlemmar[4]. Största kunden är Västra Götalandsregionen (VGR), som står för drygt 75 %. VGRs andel har ökat i relation till de övriga medlemmarna vilket sannolikt har en koppling till pandemin. Göteborgs Stad köper knappt hälften av medlemskommunernas totala antal bokade uppdrag.

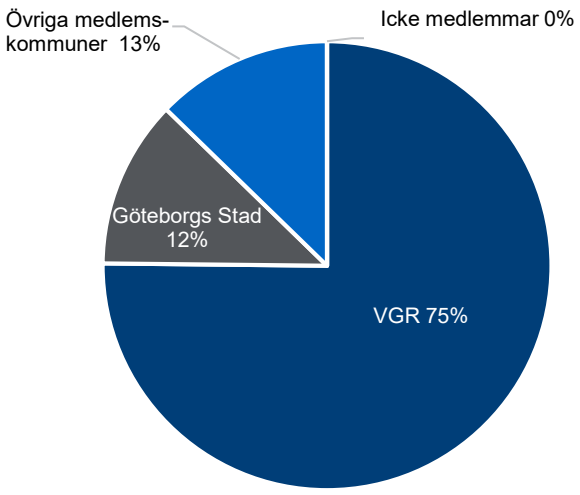

Figur 3 Fördelning av bokade uppdrag

[3] Tidigare utbildningsnivå 1C
[4] Förbundet utför i ett fåtal akuta situationer tolkuppdrag till domstol och polis.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi

I enlighet med förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter. Ett av de övergripande verksamhetsmålen är att verksamheten ska vara kostnadseffektiv. Tolk- och översättningstjänster ger förbundets intäkter och de största kostnaderna är relaterade till tolk- och översättararvoden. Intäkter och kostnader är därmed direkt kopplade till utförda tolk- och översättningsuppdrag. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Tolkförmedling Väst har en checkkredit hos bank på 10 mkr.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3 mkr.

Likviditet

Förbundet har totalt under 2020 haft en god likviditet. Utbetalning av investering av nytt verksamhetssystem har klarats med egna medel. På grund av tekniska problem i det nya verksamhetssystemet, vilket föranlett senarelagda faktureringar och därmed förskjutning av inbetalningar, har dock checkkrediten nyttjats vid tre tillfällen under året.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förbundet finansieras av intäkter från de tjänster som medlemmarna köper enligt självkostnadsprincipen. Sedan start har förbundet byggt upp ett stabilt eget kapital. Det ekonomiska överskottet tillsammans med medlemsandelarna är förbundets likvida medel.

Direktionen har fastställt att lägsta nivå på eget kapital ska vara 22 mkr, vilket motsvarar ca sex månaders löpande driftskostnader. Efter att direktionen beslutat att godkänna årsrapporten beslutas även om en eventuell återbetalning ska ske av eget kapital till förbundsmedlemmarna. Ett eget kapital om minst 27 mkr krävs för att en återbetalning ska bli aktuell. Det egna kapitalet var över 27 mkr redan i samband med årsbokslutet 2019 men direktionen fattade beslut om att ingen återbetalning skulle ske under 2020 med anledning av pandemin. Nytt beslut tas under 2021. För eventuell återbetalning av eget kapital kan förbundets checkkredit komma att nyttjas varpå den är beslutad att finnas kvar.

Sedan driftstarten 2013 har likviditeten varit god och alla investeringar har klarats med egna medel. Det överskott som genererats i förbundet gör att den ekonomiska ställningen är god.

Händelser av väsentlig betydelse

Driftsättning av nytt verksamhetssystem

Efter ett års förberedande implementeringsarbete driftsattes det nya verksamhetssystemet 1 juni. Sedan dess har det pågått ett intensivt arbete för att åtgärda bristande funktionalitet i det nya systemet. Vid årets slut fanns fortfarande punkter som ej åtgärdats av leverantören. Införandet av det nya verksamhetssystemet med dess utmaningar har skapat en stor arbetsbelastning i hela organisationen och övriga frågor i förbundet har under året därmed i stor utsträckning fått stå tillbaka.

Winningtemp

I slutet av april infördes Winningtemp; ett digitalt, AI-uppbyggt, arbetsmiljöverktyg som möjliggör att löpande följa arbetsmiljöns utveckling i organisationen. Winningtemp mäter systematiskt engagemanget och måendet hos medarbetarna och ger förbundets chefer underlag för såväl den

dagliga arbetsledningen som organisationens långsiktiga utformning. Verktyget mäter även regelbundet HME, det vill säga hållbart medarbetarengagemang, vilket tidigare mättes genom en traditionell medarbetarenkät vartannat år. I Winningtemp har påverkan på arbetsmiljön i samband med införandet av nytt verksamhetssystem kunnat följas löpande. Tack vare denna fortlöpande temperaturmätning av medarbetarnas engagemang och mående har organisationen snabbt kunna omstruktureras för att motverka långvarig ohälsosam arbetsbelastning.

Certifiering enligt FR2000

I september certifierades Tolkförmedling Väst enligt FR2000 vilket innebär att förbundet nu har ett certifierat ledningssystem. FR2000 standarden innehåller krav på ett integrerat ledningssystem för kvalitet, miljö, arbetsmiljö, brandskydd, kompetensförsörjning och socialt ansvarstagande.

Covid-19

Pandemin har under året påverkat efterfrågan på tolk. I förhållande till budget har 24 000 färre uppdrag utförts under året. Antalet telefontolkningar har ökat markant vilket medfört att tolkarnas resor minskat och deras effektiva tolktid har ökat. Kunderna å sin sida har fått en minskad kostnad för tolkuppdragen då resekostnaden har uteblivit. Den minskade efterfrågan på tolk och den ökade effektiva tolktiden har också skapat en större konkurrens om uppdragen mellan tolkarna. Detta medförde att en grupp icke-auktoriserade tolkar under sommaren gick samman och offentligt uttryckte sitt missnöje över situationen.

De av förbundets medarbetare som har haft möjlighet, och som så önskat, har under pandemins påverkan arbetat hemifrån. Samtliga möten har sedan mars skett på distans. Flertalet rekryteringar, och större delen av de planerade utbildningsinsatserna för tolkar har ställts in på grund av pandemin. Förbundets samtliga kontor har i olika grad varit stängda för externa besök sedan mars.

Ökad digitalisering och införande av distansutbildning

Under året har ett förändringsarbete avseende metoder och aktiviteter kopplat till rekrytering och utbildning av uppdragstagare pågått. Detta innebär en förenkling och en ökad digitalisering av processerna. På grund av pandemin har arbetet med framtagande av distansutbildning intensifierats och innan sommaren genomfördes den första distansutbildningen för tolkar.

Upphandling telefoniplattform

På grund av pandemin förlängdes befintligt avtal avseende telefoniplattform med ett år. Den påbörjade upphandlingen lades vilande under våren och återupptogs under hösten. Nytt avtal beräknas vara klart under våren 2021.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Styrning och uppföljning av verksamheten

Övergripande verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska tillgodose medlemmarnas behov av språktolk och ska vara det självklara valet av förmedling för professionella uppdragstagare. Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare där alla medarbetare vet sitt uppdrag och vem vi är till för. Tolkförmedling Väst ska vara i framkant och en förebild för andra. Verksamheten ska genomsyras av professionalitet, tillgänglighet och trygghet i alla led.

Tolkförmedling Väst ska

- ha god tillgänglighet vid beställning och likvärdig service till förbundets kunder
- hantera och tillvarata såväl kundernas som uppdragstagarnas synpunkter för verksamhetens kvalitetssäkring och utveckling
- ha en god ekonomisk medvetenhet och arbeta kostnadseffektivt
- arbeta miljömedvetet
- verka för ökad kunskap om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar i samhället.

Måluppfyllelse

Förbundet har till följd av pandemisituationen haft extra god tillgång av tolkar under året och förbundets kunder har fått likvärdig service. Kontinuerligt arbete med inkommande synpunkter har skett under året i syfte att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten.

Genom att kontinuerligt, inom förbundet, kommunicera och redovisa verksamhetens ekonomi råder en god ekonomisk medvetenhet. Förbundet arbetar systematiskt med verksamhetsutveckling för att vara kostnadseffektiva.

För att frigöra den effektiva tolktiden samt minska resorna mellan tolkuppdragen arbetar förbundet kontinuerligt med utveckling av distanstolkning. Förbundets tolkar uppmanas att resa kollektivt för att minska miljöpåverkan. Som en följd av pandemin har distanstolkningen ökat markant under året.

För att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar i samhället har förbundet under tidigare år såväl deltagit på mässor som besökt kunder. Detta arbete har under 2020 endast kunnat genomföras i mycket ringa omfattning, och då i digital form, på grund av pandemin.

Verksamhetsmål 2020 och måluppfyllelse

Direktionen har fastslagit följande verksamhetsmål:

🟢 Målet uppnått
🔴 Målet ej uppnått

Kvalitetsmål

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Indikator	Utfall 2019	Målvärde 2020	**Utfall 2020**	
Andel tillsatta beställningar ska uppgå till minst 99 %	99,5 %	≥99 %	**99 %**	🟢
Andel tillfällen tolkar kommit sent eller uteblivit från bokade uppdrag ska understiga 1 %	1,2 %	<1 %	**0,8 %**	🟢

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Indikator	Utfall 2019	Målvärde 2020	**Utfall 2020**	
Andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserade sjukvårdstolkar ska uppgå till minst 5 %.	4,1 %	≥5 %	**4,5 %**	🔴
Andel uppdrag som utförs av auktoriserade tolkar ska uppgå till minst 14 %.	14,4 %	≥14 %	**20 %**	🟢
Andel uppdrag som utförs av tolkar med utbildningsnivå 1C[5] ska uppgå till minst 60 %.	57,6 %	≥60 %	**62,6 %**	🟢

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verka för att verksamheten utvecklas

Indikator	Utfall 2019	Målvärde 2020	**Utfall 2020**	
Andel beställningar som inkommer via digitala tjänster ska uppgå till minst 50 %.	45,2 %	≥50 %	**56 %**	🟢

Arbetsmiljömål

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Indikatorer	Utfall 2019	Målvärde 2020	**Utfall 2020**	
Sjukfrånvaron ska understiga 6 %.	6,0 %	<5 %	**6,7 %**	🔴
Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska överstiga 79	-	>79	**75**	🔴

Miljömål

Tolkförmedling Västs verksamhet ska vara långsiktig och hållbar

Indikatorer	Utfall 2019	Målvärde 2020	**Utfall 2020**	
Tolkning på distans ska utgöra minst 50 % av antal utförda tolkuppdrag.	40,3 %	≥50 %	**60,3 %**	🟢

Måluppfyllelse

Andel tillsatta beställningar ska uppgå till minst 99 %. 🟢

Under 2020 tillsatte förbundet 99,0 % av antalet inkomna beställningar vilket är en minskning på 0,5 procentenheter jämfört med föregående år. Minskningen beror på tekniska problem under införandefasen av det nya verksamhetssystemet samt förändrade tillsättningsprinciper och förmedlingsrutiner kopplat till det nya verksamhetssystemet. Målet är uppfyllt.

Andel tillfällen tolkar kommit sent eller uteblivit från bokade uppdrag ska understiga 1 %. 🟢

Under 2020 var andelen tillfällen då tolkar kom för sent eller uteblev till bokade uppdrag 0,8 % vilket är en minskning på 0,4 procentenheter jämfört med 2019. Pandemin har resulterat i att andelen distansuppdrag ökat markant. I dessa uppdrag är det mer sällan förekommande att tolk kommer sent eller uteblir från uppdrag jämfört med platsuppdrag där yttre omständigheter i större utsträckning påverkar. Målet är uppfyllt.

[5] Utbildningsnivå 1C för tolk benämns fr o m 2020 som ”utbildad tolk”

Andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserade sjukvårdstolkar ska uppgå till minst 5 %. 🔴
Under 2020 utförde sjukvårdsauktoriserade tolkar 4,5 % av hälso- och sjukvårdsuppdragen vilket är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med föregående år. Låg tillgång på sjukvårdsauktoriserade tolkar i kombination med att antalet sjukvårdsuppdrag fortsatt öka även under 2020 har resulterat i ett lägre utfall än förväntat. Målet är ej uppfyllt.

Andel uppdrag som utförs av auktoriserade tolkar ska uppgå till minst 14 %. 🟢
Andelen uppdrag som utförts av auktoriserade tolkar har ökat med 5,6 procentenheter jämfört med föregående år och är nu totalt 20 %. Andelen uppdrag som utförts av auktoriserade tolkar har ökat succesivt de senaste åren vilket bland annat beror på att förbundet har fler auktoriserade tolkar att tillgå. Ökning av distanstolkning och att restiden därmed minskat har möjliggjort mer effektiv tolktid vilket också är en bidragande orsak till utfallet. Målet är uppfyllt.

Andel uppdrag som utförs av tolkar med utbildningsnivå 1C[6] ska uppgå till minst 60 %. 🟢
Förbundet har under senaste åren medvetet arbetat för att öka andelen tolkar med utbildningsnivå 1C. Under 2020 utfördes 62,6 % av förbundets uppdrag av tolkar på nivå 1C vilket är en ökning med 5 procentenheter jämfört med föregående år. Målet är uppfyllt.

Andel beställningar som inkommer via digitala tjänster ska uppgå till minst 50 %. 🟢
Efter att förbundet driftsatte det nya verksamhetssystemet har andelen beställningar som inkommer via digitala tjänster ökat markant. Detta är ett resultat av att det nya systemet har en ökad tillgänglighet och är mer användarvänligt. Utfallet för året blev 56 % vilket är en ökning på 10,8 procentenheter från föregående år. Målet är uppfyllt.

Sjukfrånvaron ska understiga 6 %. 🔴
Sjukfrånvaron har under året ökat 0,7 procentenheter och är för 2020 totalt 6,7 %. Den ökade sjukfrånvaron är sannolikt ett resultat av Folkhälsomyndighetens rekommendationer kopplat till den rådande pandemin. Målet är inte uppfyllt.

Tolkning på distans ska utgöra minst 50 % av antal utförda tolkuppdrag. 🟢
Under året har distanstolkning ökat med 20 procentenheter vilket innebär att 60,3 % av tolkuppdragen under 2020 utfördes på distans. Förbundet har under senare år aktivt arbetat med att profilera distanstolkningen som en såväl ekonomisk som miljömässig fördelaktig tjänst. Dock har även pandemin bidragit till den stora ökningen av distanstolkning under året. Målet är uppfyllt.

God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska förbundet ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Verksamheten ska genomsyras av en god ekonomisk hushållning både i ett kort- och i ett långsiktigt perspektiv. Kännetecken för detta är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period, är positivt.

Direktionen har fastslagit följande finansiella mål rörande god ekonomisk hushållning:

- Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat
- Checkkrediten ska ej nyttjas

Den löpande verksamheten visar ett positivt resultat och likviditeten har varit god. Dock har checkkrediten nyttjats vid tre tillfällen under året. Detta på grund av tekniska problem i det nya

[6] Utbildningsnivå 1C för tolk benämns fr o m 2020 som ”utbildad tolk”

verksamhetssystemet vilket föranlett senarelagda faktureringar och därmed förskjutning av inbetalningar.

Balanskravsresultat

Balanskravet uppfylls 2020. Inga underskott finns att återställa från tidigare år.

Balanskravsavstämning

Belopp i tkr	2020	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	3 465	5 867	5 295
minus samtliga realisationsvinster/förluster	0	0	0
plus sänkning av diskonteringsränta	**0**	**0**	**0**
plus realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning	0	0	0
plus orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
minus återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	3 465	5 867	5 295
Årets balanskravsresultat	3 465	5 867	5 295
Balanskravsresultat att reglera	0	0	0

Budgetomslutning			
Verksamhetens kostnader	190 985	214 448	198 506
Personalkostnader egen personal	29 189	30 578	30 526
A-tolkar (ej anställda av kommunalförbundet)	150 430	171 542	156 205
Nettoinvesteringar	10 086	3 031	0
Likvida medel 31/12 respektive år	13 494	18 273	17 584
Resultat			
Årets resultat	3 465	5 867	5 295
Ingående Eget kapital	30 864	29 455	24 160
Nyckeltal			
Kassalikviditet	173 %	188 %	191 %
Soliditet	53 %	49 %	48 %

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

Under årets arbete med implementeringen av det nya verksamhetssystemet har arbetsprocesser utvecklats och förändrats. Med beaktan av pensionsavgångar och annan naturlig personalavgång har en anpassning av bemanningen utifrån de nya förutsättningarna påbörjats. Den tidigare restriktiva hållningen till nyanställningar inom förmedlingsarbetet har gällt även under 2020.

Ny verksamhetschef för Fyrbodal tillträdde i februari efter att den tidigare verksamhetschefen avslutat sin anställning en månad tidigare. Under mellanperioden var verksamhetschefen för Sjuhärad tillförordnad verksamhetschef även för Fyrbodal.

Under 2020 skedde en total personalomsättning i teamet som arbetar med rekrytering och utbildning av uppdragstagare. Arbetsmetoder och processer har utvecklats och bemanningen är nu 2,0 årsarbetare istället för tidigare 2,75. Under året har behovet av digital utveckling intensifierats vilket medfört att en ny tjänst som digitaliseringsutvecklare inrättats. Tjänsten tillträddes i slutet av året efter intern rekrytering.

Värdegrundsarbetet har fortgått under året i hela organisationen. På varje arbetsplatsträff har samtliga medarbetare deltagit i arbetet genom olika övningar.

På grund av pandemin kunde inte den årliga förbundsgemensamma dagen genomföras enligt plan i december. Förbundets chefer hade istället ett enklare årsavslut med sina medarbetare på respektive kontor.

Samtliga nyanställda medarbetare, såväl tillsvidare- som visstidsanställda, genomgår en introduktionsdag i syfte att skapa förståelse för förbundets verksamhet och uppdrag. Under året har introduktion för nya medarbetare genomförts vid ett tillfälle.

På grund av pandemin flyttades de centrala avtalsförhandlingarna till senhösten och årets löneöversyn blev därmed senarelagd. Det förarbete som var möjligt gjordes av förbundets chefer och den lokala löneöversynen kunde därmed slutföras så fort det centrala avtalet undertecknats. Detta innebar att förbundets medarbetare fick ny lön i november och retroaktiv lön utbetald innan jul.

Genom det nya arbetsmiljöverktyget Winningtemp mäts nu hållbart medarbetarengagemang (HME) fyra gånger om året istället för som tidigare vartannat år i medarbetarenkät. Systemet infördes i april därför skedde mätningen tre gånger under 2020. HME-resultatet redovisas i stycket om måluppfyllelse.

Tillsvidare- och visstidsanställda

Per den 31 december 2020 hade förbundet 52 tillsvidareanställda arbetstagare, 42 kvinnor respektive 10 män. En av dessa var studieledig, en partiellt tjänstledig och en partiellt föräldraledig. Den största yrkesgruppen inom förbundet är tolkförmedlare.

Totalt har 57 personer varit tillsvidareanställda i förbundet under året vilket motsvarar en personalomsättning om 17,4 %. Personalomsättningen har minskat knappt en procentenhet jämfört med 2019.

Antalet arbetade timmar som förbundets tillsvidareanställda arbetstagare har utfört motsvarar 52,5 årsarbetare (åa) vilket är en minskning om 0,9 åa. Även antalet utförda timmar av såväl timavlönad personal som visstidsanställd personal har minskat med 0,5 åa respektive 2,2 åa. Totalt har antalet

arbetade timmar som utförts inom förbundet under året motsvarat 61,3 åa vilket är 3,5 åa färre jämfört med föregående år. Minskningen av antalet arbetade timmar beror framförallt på vakanser inom flera områden i förbundet men också på grund av att en handfull anställda varit partiellt föräldra- och tjänstlediga under året.

År	Tillsvidare (åa)	Visstid (åa)	Timavlönade (åa)	Totalt (åa)
2020	52,5	7,6	1,1	61,3
2019	53,4	9,8	1,6	64,8
2018	57,6	6,8	2,0	66,4
2017	57,0	6,8	2,6	66,4
2016	47,3	8,6	9,6	65,5

Tabell 4 Faktiskt arbetade timmar omvandlat till årsarbetare

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för de tillsvidareanställda medarbetarna är 98,1 % vilket innebär att sysselsättningsgraden har ökat något jämfört med föregående år. 85,7 % av kvinnorna respektive 100 % av männen arbetar heltid inom förbundet.

Sjukfrånvaro

Under årets två första månader var sjukfrånvaron lägre jämfört med föregående år. En ökning syns från och med mars och har en tydlig koppling till Folkhälsomyndighetens rekommendation att vid minsta sjuksymptom stanna hemma.

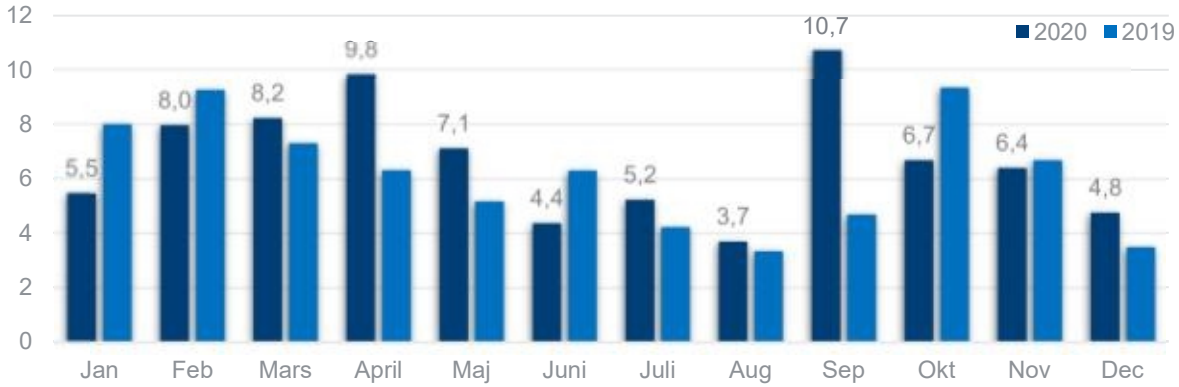

Figur 4 Sjukfrånvaro i procent 2019-2020

Den totala sjukfrånvaron för 2020 är 6,7 % vilket är en ökning om 0,5 procentenheter jämfört med föregående år. Kvinnornas totala sjukfrånvaro är 7,5 % vilket motsvarar en ökning om 0,7 procentenheter jämfört med föregående år.
Sjukfrånvaron för män särredovisas inte då gruppen är för liten. Andelen långtidssjukfrånvaro (över 60 dagar) har mer än halverats jämfört med föregående år och är nu 11,7 % av den totala sjukfrånvaron. Det finns inga indikationer på arbetsrelaterad sjukfrånvaro och kostnaden för företagshälsovård är i princip obefintlig. Ett fåtal medarbetare har testats positiva för Covid-19.

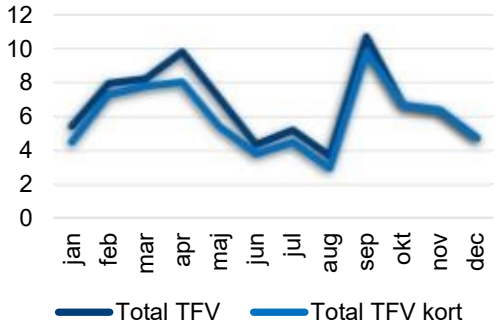

Figur 5, Sjukfrånvaro %, Total och kort 2020

Ålder	29 år eller yngre	30-49 år	50 år eller äldre
Sjukfrånvaro	3,7 %	5,3 %	8,8 %

Under 2020 har 36 medarbetare nyttjat friskvårdsbidraget vilket är sju personer fler jämfört med föregående år. Den subventionerade massage som tillhandahållits för medarbetarna på kontoret i Göteborg ställdes in under året på grund av pandemin.

Pensioner

Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen och är en pensionslösning via KPA.

Förväntad utveckling

Omvärld

Knappt 13 000 människor sökte asyl under 2020 vilket nästan är en halvering jämfört med föregående år. Flest asylsökande kom från Syrien, Uzbekistan, Irak, Iran och Afghanistan. Jämfört med föregående år har antalet asylsökande minskat vilket är en effekt av pandemisituationen i världen. Kommunmottagandet har jämfört med föregående år nästintill halverats.[7]

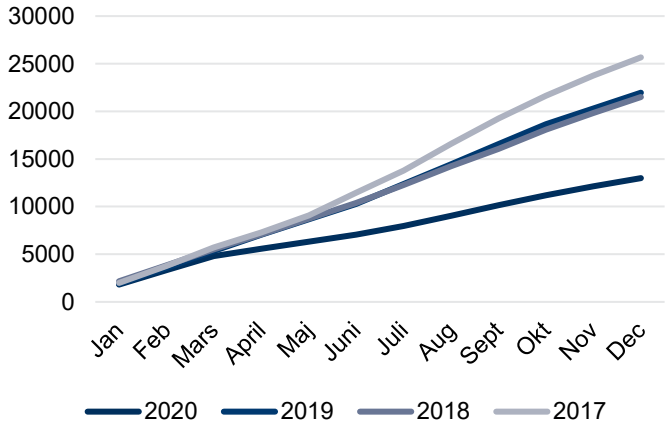

Figur 6 Totalt antal asylsökande, migrationsverket.se 2020-12-31

Utgångsläge

Under 2020 utfördes ca 316 000 uppdrag, vilket var 24 000 färre än budgeterade. Att utfallet blev lägre än beräknat är kopplat till samhällets påverkan av pandemin och därmed den minskade efterfrågan på tolk. I relation till flera andra tolkförmedlingar i landet har förbundet dock haft en god efterfrågan på tolk utifrån rådande pandemisituation.

Sedan 2016 har medlemmarnas avtalslojalitet gentemot förbundet följts upp. Den första mätningen visade på en stor variation och tolktjänster köptes i mer eller mindre utsträckning av andra leverantörer. Förbundet har under åren som följt aktivt arbetat för att öka avtalslojaliteten. Vid mätningen 2020 hade köp från andra leverantörer minskat med 80 % jämfört med första mätningen.

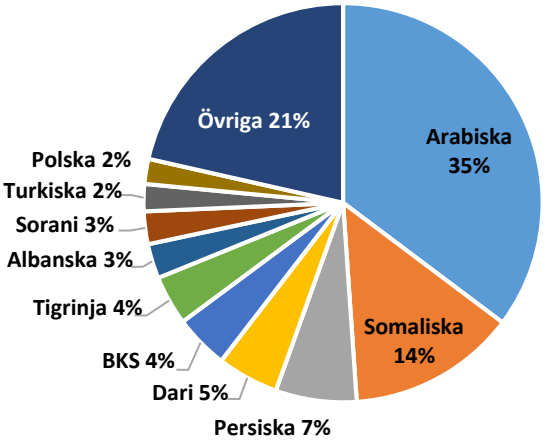

Figur 7 Språkfördelning i relation till varandra 2020

Arabiska och somaliska var liksom tidigare år även under 2020 de mest efterfrågade språken. Tillsammans motsvarar de cirka 50 % av utförda uppdrag. I de tio största språken utfördes, i jämförelse med föregående år, färre uppdrag undantaget albanska i vilket uppdragen ökade. Under 2020 utfördes tolkuppdrag på 117 olika språk.

[7] www.migrationsverket.se

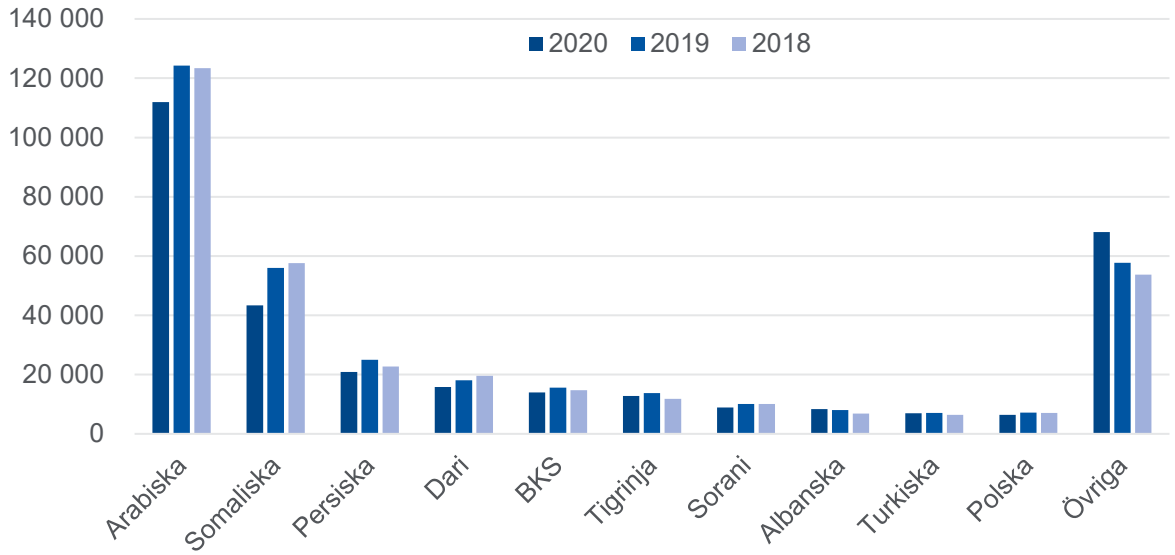

Figur 8 Antal uppdrag 2018-2020

Framtid

Rekrytering av nya uppdragstagare och vidareutbildning av befintliga sker löpande för att möta kundernas förväntade tolkbehov. Förbundet har en ständig utmaning i att attrahera och rekrytera lämpliga kandidater till tolkyrket. Senaste året har dock fler etablerade och redan utbildade tolkar sökt sig till förbundet vilket medfört ett större fokus på kompetensutveckling. Med anledning av pandemin har det sedan tidigare påbörjade utvecklingsarbetet avseende rekrytering och utbildning av uppdragstagare intensifierats under året. En första distansutbildning genomfördes under våren 2020. Utvecklingsarbetet har fortlöpt för att under 2021 möjliggöra flera olika utbildningar samt delar av rekryteringsprocessen på distans. Dialog med externa utbildningsaktörer inleddes under 2020 i syfte att kunna samarbeta kring såväl rekrytering som utbildning av tolkar till förbundet.

Förbundet har under senaste åren erbjudit distanstolkning via telefon och skärm. Telefontolkning har varit dominerande men under senaste året har intresset för skärmtolkning tagit fart. Då medlemmarna har olika digitala mötesplattformar i sina verksamheter förbereder förbundet för att under 2021 kunna möta kundernas olika tekniska behov och skämtolkningen förväntas då öka ytterligare.

Under 2020 har andelen telefonuppdrag ökat markant. En stor anledning till detta bedöms vara pandemin, dock spås att telefonuppdragen inte kommer gå tillbaka till tidigare nivåer även om en minskning förväntas när samhället återgått till ett mer normalläge.

På grund av pandemin har varumärkesarbetet kopplat till kundbesök och deltagande på exempelvis mässor med mera avstannat. Förhoppningsvis kommer detta arbete att kunna återupptas under andra halvan av 2021. Digitala kundmöten erbjuds dock som ett alternativ under pandemin.

Under 2020 påbörjades upphandling av ny telefoniplattform. Driftsättning förväntas ske under sommaren 2021. I samband med införande av ny telefoniplattform kommer även förbundet att implementera Microsoft 365 och därmed gå från Skype till Teams.

Budget 2021

Budget 2021 är lagd utifrån idag gällande förutsättningar och efter samråd med förbundets medlemmar. Medlemmarnas behov beräknas till ca 325 000 uppdrag för 2021. För en budget i balans bedöms prisjusteringen för 2021 resultera i en snitthöjning om 2,6 %.

Budget 2021	(tkr)
Verksamhetens intäkter	**216 000**
Verksamhetens kostnader	**216 000**
Årets resultat	**0**

Ekonomisk plan 2021-2023

Budget, (tkr)	2021	2022	2023
Intäkter	**216 000**	**220 000**	**224 000**
Kostnader	**216 000**	**220 000**	**224 000**
Budgeterat resultat	**0**	**0**	**0**

Räkenskaper

Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade sedan föregående årsredovisning. Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges. Intäkter redovisas i den period som tolkuppdragen har utförts och har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras av förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta. Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen. Avskrivning av inventarier sker på fem år och avskrivningar av nytt verksamhetssystem sker på åtta år vilket motsvarar avtalsperioden för drift och support av det nya verksamhetssystemet.

Resultaträkning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	Budget 2020	2020	2019
Verksamhetens intäkter	1	221 000	195 487	220 370
Verksamhetens kostnader	2	-219 515	-190 985	-214 448
Avskrivningar	3	-1 435	-1 002	-24
Verksamhetens nettokostnader		**50**	**3 500**	**5 898**
Finansiella intäkter	4	5	2	7
Finansiella kostnader	5	-55	-37	-38
Resultat före extraordinära poster		**0**	**3 465**	**5 867**
Extraordinära poster		0	0	0
Årets resultat		**0**	**3 465**	**5 867**

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2020	2019
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriell anläggningstillgång	6	11 827	2 671
Inventarier	7	264	336
Summa anläggningstillgångar		**12 091**	**3 007**
Omsättningstillgångar			
Fordringar	8	39 478	41 160
Likvida medel	9	13 494	18 273
Summa omsättningstillgångar		**52 972**	**59 433**
Summa tillgångar		**65 063**	**62 440**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	10	27 867	22 000
Andelskapital, medlemskommuner	10 & 12	2 997	2 997
Årets/periodens resultat	10	3 465	5 867
Summa eget kapital		**34 329**	**30 864**
Skulder			
Kortfristiga skulder	11	30 734	31 576
Summa skulder		**30 734**	**31 576**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**65 063**	**62 440**

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	Not	2020	2019
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	10	3 465	5 867
Justering för av- och nedskrivning	3	1 002	24
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*4 467*	*5 891*
Minskning kortfristiga fordringar		1 682	2 817
Minskning kortfristiga skulder		-842	-530
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**5 307**	**8 178**
Investeringsverksamheten			
Bruttoinvestering i anläggningstillgångar	6 & 7	-10 086	-3 031
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-10 086**	**-3 031**
Finansieringsverksamheten			
Andelskapital	12	0	218
Återbetalning av Eget Kapital	10	0	-4 676
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**0**	**-4 458**
Årets kassaflöde		**-4 779**	**689**
Likvida medel vid årets början		**18 273**	**17 584**
Likvida medel vid årets slut		**13 494**	**18 273**

Noter

Belopp i tkr

Not		2020	2019
1	**Verksamhetens intäkter**		
	Förmedlingstjänster	195 300	219 946
	Ersättning för höga sjuklönekostnader i samband med pandemin	171	0
	Övriga intäkter	16	424
	Summa	**195 487**	**220 370**
2	**Verksamhetens kostnader**		
	Direktionskostnader	387	784
	Sociala avgifter direktion	152	269
	Personalkostnader	21 810	22 713
	Sociala avgifter personal	6 840	6 812
	Arvoden och ersättning tolkar	124 662	141 236
	Sociala avgifter tolkar	25 768	30 306
	Tolkutbildning	395	755
	Lokalkostnader	3 573	3 568
	Dator/IT/telefoni/post	3 432	3 529
	Inventarier, förbrukningsmaterial	277	384
	Administrativa- och konsulttjänster	3 579	3 971
	Summa	**190 875**	**214 327**
	Ersättning för revisorer		
	Revisionsuppdraget, sakkunniga	110	97
	Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget, sakkunniga	0	14
	Skatterådgivning	0	10
	Övriga tjänster	0	0
	Summa	**110**	**121**
3	**Avskrivningar**		
	Inventarier	1 002	24
	Summa	**1 002**	**24**
4	**Finansiella intäkter**		
	Ränteintäkter	2	7
	Summa	**2**	**7**
5	**Finansiella kostnader**		
	Räntekostnad	0	1
	Övriga finansiella kostnader	37	37
	Summa	**37**	**38**

Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.

6	**Immateriella anläggningstillgångar**		
	Pågående investeringar		
	- Nytt verksamhetssystem	2 671	2 671
	Omklassificering	-2 671	0
	Summa	**0**	**2 671**
	Anskaffningsvärde	0	0
	Ackumulerade avskrivningar	0	0
	Årets investering	10 086	0
	Omklassicifering från pågående investering	2 671	0
	Årets avskrivning	-930	0
	Utgående bokfört värde	**11 827**	**0**
7	**Inventarier**		
	Anskaffningsvärde	1 601	1 241
	Ackumulerade avskrivningar	-1 265	-1 241
	Årets investering	0	360
	Årets avskrivning	-72	-24
	Utgående bokfört värde	**264**	**336**
8	**Fordringar**		
	Kundfordringar	23 973	25 217
	Div. kortfristiga fordringar	0	10
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15 505	15 933
	Summa	**39 478**	**41 160**
9	**Kassa och bank**		
	Bank	13 494	18 273
	Summa	**13 494**	**18 273**
10	**Allmänt eget kapital**		
	Balanserat resultat	27 867	26 676
	Återbetalning av Eget kapital enligt direktionsbeslut §363	0	-4 676
	Andelskapital, medlemskommuner	2 997	2 997
	Årets/periodens resultat	3 465	5 867
	Summa	**34 329**	**30 864**
11	**Kortfristiga skulder**		
	Leverantörsskulder	2 617	3 622
	Moms	7 907	8 369
	Personalens skatter och avgifter	6 575	6 719
	Skulder till anställda	0	0
	Upplupna semesterlöner	1 059	882

	Upplupet tolkkostnader inkl. sociala avgifter	12 450	11 887
	Övriga upplupna kostnader	126	97
	Summa	**30 734**	**31 576**

En checkkredit på 10 mnkr finns. Ingen kredit var nyttjad per 31 december 2020.

12	**Andelskapital**		
	Årets förändring av andelskapital	0	218
	Varje medlem i förbundet har andelar motsvarande antalet invånare		
	2019 tillkom 12 nya medlemskommuner		
	Summa	**0**	**218**

Driftsredovisning

Driftsredovisningen redovisas totalt för förbundet då styrningen av verksamhet sker på en total förbundsövergripande nivå. Kostnader kopplat till respektive verksamhetsort finns utfördelad, dock ligger de övergripande kostnaderna budgeterat centralt.

Utfall i förhållande till budget

Bakgrund till budget

Budget 2020 är planerad utifrån rådande förutsättningar våren 2019 samt utfallet av 2018. Budgeten är därefter lagd utifrån medlemmarnas beräknade behov om 340 000 uppdrag samt att förbundet skulle nå ett nollresultat. För en budget i balans bedömdes en prishöjning på 2 % nödvändig.

Utfall

Pandemin har under året påverkat efterfrågan på tolk. Utfallet blev ca 316 000 uppdrag, vilket är 24 000 färre än budgeterat. Resultatet för 2020 blev drygt 3,4 mkr att jämföra med budgeterat nollresultat.

Försäljningsintäkter och kostnader för uppdragstagare ligger 12-14 % under budget och följer den minskade efterfrågan under året. Tolkarnas arvodeskostnader i förhållande till förmedlingsintäkterna är procentuellt något lägre jämfört med föregående år och beror på att distanstolkningen ökat kraftigt under 2020 och att resekostnaderna därmed minskat.

Den rådande pandemisituation i samhället har gjort att förbundets samtliga direktionsmöten under året genomförts på distans via Skype. Kostnadsutfallet blev knappt 50 % jämfört med budget. Även personalkostnaderna är lägre än budgeterat och beror främst på vakanta tjänster inom flera områden i förbundet. Till följd av pandemin har förbundet också haft en generell minskning av övriga personalkostnader så som minskat antal resor och kompetensutvecklingsinsatser.

Utfallet för tolkutbildning blev knappt 400 000 kronor vilket motsvarar en fjärdedel av lagd budget. Det låga utfallet beror på att förbundet under året tvingats ställa in flera budgeterade

utbildningar till följd av pandemin. Även om ett antal kurser har erbjudits på distans har inte den planerade volymen uppnåtts under året.

Då införandet av nytt verksamhetssystem inte kunde driftsättas enligt plan tvingades förbundet förlänga avtalet med den tidigare leverantören. Detta resulterade i en ökad kostnad om ca 640 000 kronor. Utfallet för IT-kostnader blev därmed högre än budgeterat.

Utfallet kopplat till konsulttjänster blev högre än budgeterat och förbundet har bland anlitat externa konsulter kopplat till det nya verksamhetssystemet och förbundets webbplats. Externa konsulter har även anlitats i upphandling av ny telefoniplattform samt för arbetsmiljörelaterade insatser under året.

INTÄKTER	Utfall 2020	Budget 2020
Förmedlingstjänster	195 300	221 000
Övriga intäkter	187	
Summering	**195 487**	**221 000**
KOSTNADER		
Ersättning direktionen	539	1 100
Personalkostnader	28 650	32 076
Arvoden uppdragstagare	150 430	174 590
Tolkutbildning	395	1 500
Lokalkostnader	3 573	3 625
Hyra IT-utrustn., IT-program, licenser	3 432	2 849
Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial	277	403
Administrativa- och konsulttjänster	3 689	3 373
Finansiella kostnader	1 037	1 485
Summering	**192 022**	**221 000**
RESULTAT		
Årets resultat	**3 465**	**0**

Tabell 5 Utfall mot budget 2020

Förbundets investeringsverksamhet

Investering i nytt verksamhetssystem

I maj 2019 skrevs avtal för nytt verksamhetssystem (Fenix). Efter ett års implementeringsarbete driftsattes det nya verksamhetssystemet 1 juni 2020. Ett intensivt arbete för att åtgärda bristande funktionalitet i det nya systemet har pågått sedan dess och vid årets slut fanns fortfarande kravställda punkter som ej åtgärdats av leverantören.

	2019	2020	Totalt utfall	Budget	Avvikelse
Utfall, tkr	2 671	10 086	12 757	12 000	757

Tabell 6 Översikt över investering av nytt verksamhetssystem

Betalningsplanen av investeringen har enligt avtal fördelats på tre utbetalningstillfällen och har betalts med egna medel. Den första utbetalningen skedde efter att leverans- och implementeringsplanen undertecknats 2019, resterande utbetalningar skedde under 2020.

Förbundet råddes av den anlitade externa upphandlingsexpertisen att i denna upphandling formulera kravställningen mer öppet än vid tidigare upphandlingsförsök. Detta ledde till att leverantören och förbundet genom hela processen har haft olika tolkningar av kravställningen. Flertalet beställningar av optioner har gjorts för att säkerställa önskad funktionalitet och därmed har kostnaden för systemet ökat. I mars 2020 fattade direktionen beslut om att utöka investeringen till tolv miljoner kronor. Det totala utfallet blev dock 12,8 miljoner kronor då ytterligare optioner krävts för att uppnå avsedd funktionalitet.

Införandet av det nya verksamhetssystemet, och med det alla utmaningar, har skapat en stor arbetsbelastning i hela verksamheten. Den indirekta kostnaden i form av såväl utebliven övrig utveckling av förbundet som långvarig hög arbetsbelastning är inte inräknat i investeringen men bedöms ha påverkat förbundet i stor utsträckning. Högst sannolikt kan detta ha efterdyningar under kommande år.

Tolkförmedling Väst, Göteborg 2021-03-27

Åke Björk
Ordförande

Christina Abrahamsson
Vice ordförande

Tolkar med kvalitet

www.tolkformedlingvast.se

Granskning av årsredovisning 2020

Tolkförmedling Väst

Projektledare *Gunilla Lönnbratt*

Projektmedarbetare *Fredrik Carlsson*

Revisionsrapport

Innehållsförteckning

Inledning	3
Rekommendationer	5

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunalförbundet förtroendevalda revisorer granskat kommunalförbundets årsredovisning för perioden 2020-01-01 – 2020-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2020.

Syftet med granskningen är att ge kommunalförbundet revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Revisionsfråga	Kommentar	
Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?	**Uppfyllt**	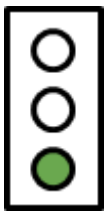
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?	**Uppfyllt –** Måluppfyllelsen kopplat till god ekonomisk hushållning återfinns i eget avsnitt i förvaltnings-berättelsen. Vi gör ingen annan bedömning av måluppyllelsen än direktionen. Målen bedöms sammantaget som delvis uppfyllda.	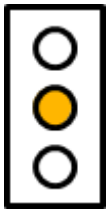
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	**Uppfyllt**	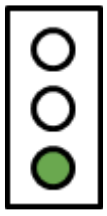

Signerat 2021-03-31 06:28:23 UTC

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 11 kap. 19 § ska årsredovisningen lämnas över till direktionen och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Enligt 4 kap 3 § LKBR ska årsredovisningens delar upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunalföbundets ekonomiska ställning.

Kommunalförbundet skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenligt med de mål direktionen beslutat. Revisorernas skriftliga beskrivning ska lämnas till direktionen inför behandlingen av årsredovisningen. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till direktionen.

Direktionen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål direktionen beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer
- Direktionens beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i kommunalförbundet, hade påverkat dennes bedömning av kommunalförbundet. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommunalförund, kommuner och verksamheter.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i ”Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting” från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

Granskning av kommunalförbundets måluppfyllelse har genomförts i enlighet med Skyrevs rekommendation “RU Granskning av årsredovisning”.

En översiktlig granskning av intern kontroll i system och rutiner vilka bedöms som väsentliga för den finansiella rapporteringen har genomförts.

Den granskade årsredovisningen fastställdes av direktionen 2021-03-26.

Rapportens innehåll har sakgranskats av controller/förbundsdirektör.

Rekommendationer

Utan att det påverkar vår bedömning ovan rekommenderar vi kommunalförbundet att

- Investering i nytt verksamhetssystem uppgår till 12,8 Mkr. Beslutad nivå på investering av direktionen uppgår till 12,0 Mkr. Vi rekommenderar att se över rutin för investerinigar så att beslut om tilläggsinvestering inhämtas innan utgifter överskrider ursprunglig beslutad budget.

- Nytt verksamhetssystem har införts under 2020. Underlag för periodisering av upplupna tolkkostnader kan förbättras. Manuella kontroller och beräkningar har utförts per 2020-12-31 men systembaserade underlag är önskvärt.

- Avskrivningstid för immateriella tillgångar är normalt fem år om det inte finns särskilt motiv till längre nyttjandetid. Tolkförmedling Väst har valt att skriva av det nya verksamhetssystemet på åtta år baserat på att drift och supportavtal sträcker sig åtta år framåt. Vi rekommenderar att årligen pröva om tillämpad avskrivningstid återspeglar den verkliga nyttjandetiden.

- Vid förändring av fasta data i leverantörsregister är det ingen annan person än den som genomfört förändringen som kontrollerar att förändringen blivit korrekt registrerad som exempelvis ändring av bankgiro. Vi rekommenderar att samtliga ändringar av fasta data i leverantörsregister kontrolleras av annan person än den som genomfört förändringen samt att kontrollen dokumenteras.

Gunilla Lönnbratt	Fredrik Carlsson
Auktoriserad revisor *Huvudansvarig revisor*	*Uppdragsledare*

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Tolkförmedling Väst enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 26 oktober 202. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-03-31 06:28:23 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Gunilla Fredrika Lönnbratt

Datum

Gunilla Lönnbratt

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2021-03-31 06:21:34 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: FREDRIK KARLSSON

Datum

Fredrik Carlsson

Leveranskanal: E-post

Tolkförmedling Väst

Dnr 21/0012-5

Revisorerna i kommunalförbundet
Tolkförmedling Väst

2021-03-29

Till fullmäktige i

Västra Götalandsregionen
Alingsås kommun, Bollebygd kommun, Borås Stad,
Dals-Eds kommun, Essunga kommun,
Falköpings kommun, Grästorps kommun,
Gullspångs kommun, Göteborgs Stad, Götene kommun,
Herrljunga kommun, Hjo kommun, Härryda kommun,
Karlsborgs kommun, Kungälvs kommun,
Lerums kommun, Lidköpings kommun,
Lilla Edets kommun, Mariestads kommun,
Marks kommun, Munkedals kommun,
Mölndals kommun, Orust kommun, Skara kommun,
Skövde kommun, Strömstads kommun,
Svenljunga kommun, Tanums kommun, Tibro kommun,
Tidaholms kommun, Tjörns kommun,
Tranemo kommun, Trollhättans stad,
Töreboda kommun, Uddevalla kommun,
Ulricehamns kommun, Vara kommun,
Vårgårda kommun samt Öckerö kommun

Revisionsberättelse för år 2020

Vi, som utsedda revisorer för Tolkförmedling Väst, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet (organisationsnummer 222000-2972) av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordning och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna densamma.

Vi åberopar bifogad redogörelse.

Vänersborg 2021-03-29

Ulla Göthager

Wimar Sundeen

Bilaga: PM avseende årsredovisning 2020 Tolkförmedling Väst, PwC

26. Svar på motion (-) om tidplan och budget för grundsärskola i Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) KS2020/212

Socialliberal politik med hjärtat åt höger

Motion till Kommunfullmäktige Bollebygds kommun gällande grundsärskolan

Jag har under drygt ett år ställt frågor om den tänkta grundsärskolan och bilden börjar klarna för mig gällande planering, budget och genomförande. Det känns mer och mer som att nämnden och därmed förvaltningen fått fel förutsättningar.

Kommunen har ett krav att lösa särskola för barn i skolåldern. För de elever som inte kan gå integrerat har man köpt skolplatser av kringliggande kommuner. Beslut fattades i utbildningsnämnden hösten 2019 om att Bollebygd skulle bilda en egen grundsärskola, man såg pengar att spara.Tidplanen som sades då var start hösten 2020.
Någon grundsärskola har inte startat hösten 2020. När så kan ske verkar ingen kunna ge klart besked om.

Jag delar utbildningsnämndens vilja att starta en grundsärskola i Bollebygd. Jag delar dock inte att det för kommunen kommer bli en besparing i kronor.
Besparingen kommer bli för familjerna som slipper ha sina barn i skolor i andra kommuner.

Att som utbildningsnämnden försöka starta grundsärskolan inom befintlig driftbudget eller att försöka hitta pengar genom att äska ur ”ofördelade potten” som nu är inte rätt.
Det ger inte förvaltningen rätt förutsättningar och då tidplanen glider och man inte idagsläget kan säga när den startar drabbar de familjerna i behov av skolan. Ovisshet skapar oro, dessa familjer har nog av oro.

Jag vill Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden uppdraget därför att:

- Presentera en realistisk tidplan som täcker både utbildning av personal samt byggnation/ombyggnation av lokaler samt yttre miljö. Kräver koordinering och input av Samhällsbyggnadsnämnden.

- Presentera en heltäckande budget för bildandet/byggandet av den nya grundsärskolan så att kommunfullmäktige kan ge utbildningsnämnden dessa medel utöver driftsbudgeten.

- Bjuder in till dialog med allmänhet och intresseföreningar på samma sätt som man gjort med den nya idrottshallen.

Bollebygd 2020-09-24

/Mathias Carlzon
Ledamot Bollebygds Kommunfullmäktige

§89 KS2020/212

Svar på motion (-) om tidplan och budget för grundsärskola i Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige avslår motionen då motionens intentioner redan är under genomförande.

Ärendet

Mathias Carlzon (-) föreslår i en motion daterad 2020-09-24 att kommunfullmäktige ger utbildningsnämnden vissa uppdrag i samband med inrättandet av en grundsärskola i kommunen. Uppdraget ska vara att presentera en realistisk tidplan som täcker både utbildning av personal samt byggnation/ombyggnation av lokaler samt yttre miljö, något som kräver koordinering och input av samhällsbyggnadsnämnden. Utbildningsnämnden ska också presentera en heltäckande budget för bildandet/byggandet av den nya grundsärskolan så att kommunfullmäktige kan ge utbildningsnämnden dessa medel utöver driftsbudgeten. Uppdraget ska också vara att utbildningsnämnden bjuder in till dialog med allmänhet och intresseföreningar på samma sätt som man gjort i och med byggnationen den nya idrottshallen.

Kommunfullmäktige har remitterat motionen till utbildningsnämnden för handläggning.

Utbildningsnämnden har behandlat motionen på sammanträde 2021-03-22, § 15, och föreslår till kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Förslag till beslut

Ledamöternas förslag till beslut
Michael Plogell (FR) föreslår att kommunfullmäktige ska avslå motionen då motionens intentioner redan är under genomförande. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- Motion Grundsärskolan
- §15 UN Motion (-) om tidplan och budget för grundsärskola i Bollebygds kommun(151060)
- Motion (-) till Kommunfullmäktige Bollebygds kommun gällande grundsärskolan(150071)
- §134 Kf Inkommen motion: Motion (-) om tidplan och budget för grundsärskola i Bollebygds kommun

Skickas till

Kommunstyrelsen

§15 UN2020/381

Motion (-) om tidplan och budget för grundsärskola i Bollebygds kommun

Beslut
Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Ärendet
Mathias Carlzon, (-) föreslår i en motion daterad den 24 september 2020 att kommunfullmäktige ger utbildningsnämnden i uppdrag att
- Presentera en realistisk tidsplan som täcker både utbildning av personal samt byggnation/ombyggnation av lokaler samt yttre miljö. Kräver koordinering och input av samhällsbyggnadsnämnden.

- Presentera en heltäckande budget för bildandet/byggandet av den nya grundsärskolan så att kommunfullmäktige kan ge utbildningsnämnden dessa medel utöver driftsbudgeten.
- Bjuder in till dialog med allmänhet och intresseföreningar på samma sätt som man gjort i och med byggnationen den nya idrottshallen.

Kommunfullmäktige beslutade den 15 oktober 2020 att remittera motionen till utbildningsnämnden för handläggning.

Beslutsgång
Förvaltningens förslag till beslut
Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Motion Grundsärskolan(KS2020212-1)

Skickas till
Kommunfullmäktige

§134

KS2020/212

Inkommen motion: Motion (-) om tidplan och budget för grundsärskola i Bollebygds kommun

Beslut

Kommunfullmäktige remitterar motionen till utbildningsnämnden för handläggning.

Ärendet

Mathias Carlzon (-) föreslår i en motion daterad 2020-09-24 att kommunfullmäktige ger utbildningsnämnden vissa uppdrag i samband med inrättandet av en grundsärskola i kommunen, Uppdraget ska vara att presentera en realistisk tidplan som täcker både utbildning av personal samt byggnation/ombyggnation av lokaler samt yttre miljö, något som kräver koordinering och input av samhällsbyggnadsnämnden. Utbildningsnämnden ska också presentera en heltäckande budget för bildandet/byggandet av den nya grundsärskolan så att kommunfullmäktige kan ge utbildningsnämnden dessa medel utöver driftsbudgeten. Uppdraget ska också vara att utbildningsnämnden bjuder in till dialog med allmänhet och intresseföreningar på samma sätt som man gjort i och med byggnationen den nya idrottshallen.

Beslutsunderlag

- Motion Grundsärskolan

Skickas till

Utbildningsnämnden

27. Svar på motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdskolan (kf fattar slutligt beslut) KS2021/81

ANKOM
2021 -03- 02

Socialdemokraterna

Bollebygd 21-03-02

Motion till Kommunfullmäktige
Bollebygds Kommun

Motion att renovera stora idrottshallen i Bollebygdsskolan

Stora idrottshallen i Bollebygdsskolan används intensivt för skolans behov och i våra föreningars viktiga verksamhet med våra barn och ungdomar. Det intensiva användandet och bristen på underhåll har gjort att hallen är hårt sliten. Det har kommit många synpunkter från föreningarna kring skicket i hallen. Och hur de skäms när de inbjuder andra lag.
Den plan som det arbetades med om ny skola/förskola/samlingssal/fullstor idrottshall med läktare har av de styrande partierna övergivits. Efter mer än två års stillestånd har de styrande partierna kommit på att ny skola ska utredas igen.
Det är uppenbart att det kommer dröja innan Bollebygds tätort har en ny permanent skola med idrottshall.
Våra aktiva föreningar som tålmodigt väntat och ser sin väntan ännu längre behöver få veta att vi ser deras arbeta som viktigt.

Därför föreslår jag:
- att stora idrottshallen i Bollebygdsskolan får en rejäl uppfräschning och renoveras i lämplig omfattning.
-att uppdraget utförs så snart som möjligt

Peter Rosholm
Kommunfullmäktigeledamot (S)

§90 KS2021/81

Svar på motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdsskolan

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservation
Lars-Erik Olsson (S) reserverar sig mot arbetsutskottets beslut till förmån för eget förslag.

Ärendet

Perer Rosholm (S) föreslår i en motion daterad 2021-03-02 att den stora idrottshallen i Bollebygdsskolan renoveras och uppfräschas i lämplig omfattning, samt att uppdraget utförs så snabbt som möjligt. Stora idrottshallen används intensivt för skolans behov och i föreningars viktiga verksamhet med barn och ungdomar. Det intensiva användandet och bristen på underhåll har gjort att hallen är hårt sliten. Det har kommit många synpunkter från föreningarna kring skicket i hallen. Därför föreslås renovering så snart som möjligt.

Kommunfullmäktige har remitterat motionen till samhällsbyggnadsnämnden för handläggning.

Samhällsbyggnadsnämnden har behandlat motionen på sammanträde 2021-04-12, § 87, och föreslår till kommunfullmäktige att anse motionen besvarad. Underhållsåtgärder av stora idrottshallen vid Bollebygdskolan ska prioriteras utifrån en samlad bild av åtgärdsbehovet för hela kommunens fastighetsbestånd.

Förslag till beslut

Ledamöternas förslag till beslut
Michael Plogell (FR), med instämmande av Sverre Fredriksson (M), föreslår att kommunfullmäktige ska avslå motionen.

Lars-Erik Olsson (S) föreslår att kommunfullmäktige ska bifalla motionen.

Beslutsgång
Ordföranden konstaterar att det finns två förslag, dels Michael Plogells (FR) m.fl avslagsförslag, dels Lars-Erik Olssons (S) bifallsförslag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt Michael Plogells (FR) förslag.

Reservation
Lars-Erik Olsson (S) reserverar sig mot arbetsutskottets beslut till förmån för eget förslag.

Beslutsunderlag

- Motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdsskolan
- §87 SBN Svar på motion att renovera stora idrottshallen vid Bollebygdskolan
- Svar på motion att renovera stora idrottshallen vid Bollebygdskolan
- §31 Kf Motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdsskolan

Skickas till

Kommunstyrelsen

§87 SBN2021/81

Svar på motion att renovera stora idrottshallen vid Bollebygdskolan

Beslut
Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad. Underhållsåtgärder av stora idrottshallen vid Bollebygdskolan ska prioriteras utifrån en samlad bild av åtgärdsbehovet för hela kommunens fastighetsbestånd.

Reservation
Jonny Svensson (S) och Otto Andreasson (S) reserverar sig mot beslutet.

Ärendet
Peter Rosholm (S) föreslår i en motion att stora idrottshallen i Bollebygdsskolan ska renoveras snarast.
Motionären beskriver att Stora idrottshallen i Bollebygdsskolan används intensivt för skolans behov och i föreningars verksamhet med barn och ungdomar. Det intensiva användandet och bristen på underhåll har gjort att hallen är hårt sliten. Att det har kommit många synpunkter från föreningarna kring skicket i hallen. Motionären anger att plan kring ny skola idrottshall och förskola har försenats och att det kommer dröja innan ny idrottshall på plats. Därför föreslår motionären att stora idrottshallen i Bollebygdsskolan får en rejäl uppfräschning och renoveras i lämplig omfattning.

Vid planeringen av underhålls- och reinvesteringsinsatser på kommunens fastigheter arbetar samhällsbyggnadsförvaltningen enligt en prioriteringsordning. Syftet med detta är att värdesäkra beståndet och att hela beståndet skall hanteras likvärdigt. Åtgärder som krävs för att uppfylla myndighetskrav och undanröja risker för liv och hälsa prioriteras alltid högst. I andra hand prioriteras åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa byggnadernas klimatskal (ex tak och fasader). Därefter följer åtgärder i tekniska system och installationer, och därpå invändiga ytskikt.

Det finns ett eftersatt underhållsbehov på kommunens fastighetsbestånd idag. Ett omfattande kartläggningsarbete pågår för att utröna hur stort detta underhållsbehov är, för att säkerställa att tillgängliga resurser kan satsas där de gör mest nytta.

Bedömning
Samhällsbyggnadsförvaltningen betraktar gymnastikbyggnaden på Bollebygdsskolan som en verksamhetslokal bland många andra. Den är, i likhet med en stor del av kommunens byggnader, i behov av renovering och uppfräschning . Gymnastikbyggnaden ingår i ovan nämnda kartläggning och åtgärder på byggnaden bör prioriteras utifrån en samlad bild av åtgärdsbehovet för hela beståndet och enligt tillgängliga ekonomiska ramar, med beskriven prioriteringsordning

som grund. Att följa en prioriteringsordning möjliggör att avsätta rätt tid och resurser för projekt och genom det kunna komma i fas med underhållsarbetet och arbeta förebyggande.

Förslag till beslut

Samhälsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad. Underhållsåtgärder av stora idrottshallen vid Bollebygdskolan ska prioriteras utifrån en samlad bild av åtgärdsbehovet för hela kommunens fastighetsbestånd.

Ledamöters förslag till beslut

Otto Andreasson (S) yrkar med stöd av Jonny Svensson (S) bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut och ställer dem mot varandra. Ordförande finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Jonny Svensson (S) och Otto Andreasson (S) reserverar sig mot beslutet.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts och föredragits av fastighetschef Emil Åsedahl.

Beslutsunderlag

- Svar på motion att renovera stora idrottshallen vid Bollebygdskolan
- §31 Kf Motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdskolan
- Motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdskolan

Skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden
Utbildningsnämnden
Kommunstyrelsen

§31 KS2021/81

Motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdsskolan

Beslut
Kommunfullmäktige remitterar motionen till samhällsbyggnadsnämnden för handläggning.

Ärendet
Perer Rosholm (S) föreslår i en motion daterad 2021-03-02 att den stora idrottshallen i Bollebygdsskolan renoveras och uppfräschas i lämplig omfattning, samt att uppdraget utförs så snabbt som möjligt. Stora idrottshallen används intensivt för skolans behov och i föreningars viktiga verksamhet med barn och ungdomar. Det intensiva användandet och bristen på underhåll har gjort att hallen är hårt sliten. Det har kommit många synpunkter från föreningarna kring skicket i hallen. Därför föreslås renovering så snart som möjligt.

Beslutsunderlag
- Motion (S) att renovera stora idrottshallen i Bollebygdsskolan

Skickas till
Samhällsbyggsnämnden

28. Svar på motion (S) om anläggning av beachvolley-/handbollsplan vid Bollebygdskolan (kf fattar slutligt beslut) KS2021/87

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Motion till Bollebygds kommunfullmäktige.

Anläggning av beachvolley/handbollsplan.

Varför är det viktigt med en sån här yta?
I skuggan av pandemin och föreningarnas stora svårigheter att bedriva normal verksamhet är det många barn som fått minskad rörelseaktivitet.
Med minskad rörelse ökar risken för högre ohälsotal.

Jag föreslår att: kommunen anlägger en aktivitetsyta av sand på c:a 27 x 12 meter nere vid Bollebygdskolan.

Den här aktivitetsytan löser naturligtvis inte alla problem men kan vara en del i en satsning på barn och ungdomar i kommunen.
En beachvolley/handbollsplan som ligger på skolområdet kan naturligtvis också användas på skolans idrottslektioner.
Jag tror också att en sån här yta under sommartid skulle öppna upp för mer spontanidrott och att skolan på kvällar och helger skulle bli en tryggare plats med fler positiva aktiviteter.

Bollebygd 2021-03-04

Ulf Rapp (S)
Ledamot av kommunfullmäktige

§91 KS2021/87

Svar på motion (S) om anläggning av beachvolley- /handbollsplan vid Bollebygdskolan

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen tillstyrker samhällsbyggnadsnämndens förslag:
Kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservation
Lars-Erik Olsson (S) reserverar sig mot arbetsutskottets beslut till förmån för eget förslag.

Ärendet

Ulf Rapp (S) föreslår i en motion daterad 2021-03-03 att kommunen anlägger en beachvolleyplan/handbollsplan vid Bollebygdskolan. Motionären menar att ytan t ex under sommartid skulle öppna upp för mer spontanidrott och att skolan på kvällar och helger skulle bli en tryggare plats med fler positiva aktiviteter.

Kommunfullmäktige har remitterat motionen till samhällsbyggnadsnämnden för handläggning.

Samhällsbyggnadsnämnden har behandlat motionen på sammanträde 2021-04-12, § 86, och föreslår till kommunfullmäktige att avslå motionen.

Förslag till beslut

Ledamöternas förslag till beslut
Lars-Erik Olsson (S) föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.

Michael Plogell (FR), föreslår bifall till samhällsbyggnadsnämndens förslag att avslå motionen.

Beslutsgång
Ordföranden konstaterar att det finns två förslag, dels Lars-Erik Olssons (S) bifallsförslag, dels Michael Plogells (FR) om bifall till samhällsbyggnadsnämndens avslagsförslag, Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt Michael Plogells (FR) förslag.

Reservation
Lars-Erik Olsson (S) reserverar sig mot arbetsutskottets beslut till förmån för eget förslag.

Beslutsunderlag

- Motion (S) om anläggning av beachvolley - handbollsplan vid Bollebygdskolan
- §86 SBN Svar på motion om anläggning av beachvolley- handbollsplan vid Bollebygdskolan
- Svar på motion anläggning av beachvolley- handbollsplan vid Bollebygdskolan
- §32 Kf Motion (S) om anläggning av beachvolley- /handbollsplan vid Bollebygdskolan

Skickas till

Kommunstyrelsen

§86 SBN2021/82

Svar på motion om anläggning av beachvolley- handbollsplan vid Bollebygdskolan

Beslut
Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservation
Jonny Svensson (S) och Otto Andreasson (S) reserverar sig mot beslutet.

Ärendet
Ulf Rapp (S) föreslår i en motion att: kommunen anlägger en aktivitetsyta av sand på c:a 27 x 12 meter nere vid Bollebygdskolan. Som en del i en i en satsning på barn och ungdomar i kommunen. En beachvolley/handbollsplan som ligger på skolområdet kan naturligtvis också användas på skolans idrottslektioner.
Motionären anger att en sån här yta under sommartid skulle öppna upp för mer spontanidrott och att skolan på kvällar och helger skulle bli en tryggare plats med fler positiva aktiviteter.
Motionären anger vidare det som viktigt med en sån här yta då att I skuggan av pandemin och föreningarnas stora svårigheter att bedriva normal verksamhet är det många barn som fått minskad rörelseaktivitet. Med minskad rörelse ökar risken för högre ohälsotal.

Kommunfullmäktige beslutade att sända motionen till samhällsbyggnadsnämnden för beredning. Samhällsbyggnadsnämnden har berett ärendet och dialog i ärendet har hållits mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Ekonomiska förutsättningar
Investeringskostnaden för att anlägga en beachvolleyplan skiljer sig mycket åt beroende på den aktuella platsens förutsättningar och vilken standardnivå som eftersträvas för anläggningen. En enklare anläggning för hemmabruk kan tillskapas för c:a 30 000 kr. För en anläggning i en offentlig miljö gäller en helt annan kravbild, såväl avseende vilka produkter som får användas och hur anläggningen kan utföras. När Göteborg Stad planerar för dylika anläggningar kalkylerar man för kostnader bortåt 500 000 – 1 000 000 kr, inklusive projektering, markarbeten och dränering, belysning, stängsel, kringarbeten och projektledning. Förvaltningen beräknar att investeringskostnaden för denna föreslagna anläggning hamnar någonstans mittemellan dessa ytterligheter. Att anlägga en sandad yta på c:a 15 x 30 meter med erforderlig dränering, undermarksarbete m.m. innebär en investeringskostnad på i storleksordningen 250 000 – 300 000 kr. Därutöver får man räkna med kompletterande medel för eventuellt stängsel och belysning, om det anses nödvändigt.

Bedömning

Jämfört med andra typer av uteaktivitetsytor är en beachvolley- handbollsplan en ur driftsynpunkt krävande yta att sköta. Bollebygdskolan ligger avskilt och till stor del fritt från insyn. Det får konstateras att skadegörelse och förekomst av krossat glas på och runt skolområdet är frekvent, i synnerhet under sommar- och semesterperioden. Då glasskärvor och andra vassa föremål gömmer sig väl i sand krävs det under sommartid mer eller mindre daglig rondering för att säkerställa att planen är säker. Därtill finns det problem med förekomsten av kattavföring i sandlådorna på närliggande förskolor, vilket kan bli ett problem även för denna föreslagna anläggning.
För att säkra kommunens rådighet över marken, som ligger inom ett potentiellt framtida expansionsområde för skolverksamheten, rekommenderas inte att marken upplåts till en extern part. Att överlåta driften till föreningslivet eller motsvarande ideella krafter är inte en lösning som förvaltningen rekommenderar. Som fastighetsägare kan kommunen aldrig friskriva sig ifrån sitt fastighetsägaransvar, vilket innebär att det ytterst och gentemot myndigheterna ändå alltid är kommunen som ansvarar för säkerheten på anläggningen.

Sett till att nyttjandet av en beachvolleyplan är begränsat till sommarsäsongen bör investeringskostnaden för att anlägga en sådan sättas i perspektiv till nyttjandegraden sett över helåret. Den bedömning som förvaltningen gör är att man i sådant fall får bättre utväxling på investeringen i en multisport arena, vilken dessutom är mer fördelaktig ur driftsynpunkt.
I sammanhanget bör nämnas att Bollebygdskolan i jämförelse med kommunens två andra skolområden är välförsedd med ytor för aktiviteter utomhus. Inom skolområdet finns såväl multisport arena som konstgräsplan, flera lekanordningar samt utomhuspingisbord. Dessutom planeras det för anläggande av ytterligare en tillgänglighetsanpassad lekplats i anslutning till skolan sommaren 2021. Förvaltningen konstaterar att det torde vara Örelundskolan eller Töllsjöskolan, snarare än Bollebygdskolan, som står näst på tur när en ny satsning planeras.

Ärendet har beretts av tjänstemän på samhällsbyggnadsförvaltningen som har haft dialog med tjänstemän på utbildningsförvaltningen vilkas synpunkter har vävts in i ovan bedömning.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ledamöters förslag till beslut

Jonny Svensson (S) yrkar med stöd av Otto Andreasson (S) bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut och ställer dem mot varandra. Ordförande finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservation
Jonny Svensson (S) och Otto Andreasson (S) reserverar sig mot beslutet.

Ärendets beredning
Ärendet har handlagts och föredragits av fastighetschef Emil Åsedahl.

Beslutsunderlag
- Svar på motion anläggning av beachvolley- handbollsplan vid Bollebygdskolan
- §32 Kf Motion (S) om anläggning av beachvolley- handbollsplan vid Bollebygdskolan
- Motion (S) om anläggning av beachvolley - handbollsplan vid Bollebygdskolan

Skickas till
Samhällsbyggnadsnämnden
Utbildningsnämnden
Kommunstyrelsen

§32 KS2021/87

Motion (S) om anläggning av beachvolley- /handbollsplan vid Bollebygdskolan

Beslut
Kommunfullmäktige remitterar motionen till samhällsbyggnadsnämnden för handläggning.

Ärendet
Ulf Rapp (S) föreslår i en motion daterad 2021-03-03 att kommunen anlägger en beachvolleyplan/handbollsplan vid Bollebygdskolan. Motionären menar att ytan t ex under sommartid skulle öppna upp för mer spontanidrott och att skolan på kvällar och helger skulle bli en tryggare plats med fler positiva aktiviteter.

Beslutsunderlag
- Motion (S) om anläggning av beachvolley - handbollsplan vid Bollebygdskolan

Skickas till
Samhällsbyggnadsnämnden

29. Delegeringsrätt till kommunstyrelsen kring eldningsförbud - revidering av kommunstyrelsens reglemente (kf fattar slutligt beslut) KS2021/25

§92 KS2021/25

Delegeringsrätt till kommunstyrelsen kring eldningsförbud - revidering av kommunstyrelsens reglemente

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige beslutar att följande tillägg görs i kommunstyrelsens reglemente, 7 § Delegering från kommunfullmäktige: Meddela föreskrift om förbud, helt eller delvis, mot eldning utomhus, om liknande förebyggande åtgärder mot brand, i enlighet med 2 kap 7 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Ärendet

I Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor regleras länsstyrelsers och kommuners rätt att meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand. Det är kommunen som, efter samråd med räddningstjänsten, fattar beslut om eldningsförbud.

En kommun får meddela föreskrifter men lagstiftaren har inte tagit ställning till vilken kommunal instans som har rätt att besluta om föreskrifterna. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) bedömning är att beslutsrätten att meddela föreskrift om förbud ligger på kommunfullmäktige, men om det regleras i nämnds reglemente kan nämnden besluta om föreskrift i enlighet med förordningarna. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer därför att delegering av rätt att meddela föreskrift i enlighet med ovanstående förordning ska föras in i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att följande tillägg görs i kommunstyrelsens reglemente, 7 § Delegering från kommunfullmäktige: Meddela föreskrift om förbud, helt eller delvis, mot eldning utomhus, om liknande förebyggande åtgärder mot brand, i enlighet med 2 kap 7 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Delegeringsrätt till kommunstyrelsen kring eldningsförbud - revidering av kommunstyrelsens reglemente

Skickas till
Kommunstyrelsen

30. Förfrågan från Mölndalsåns vattenråd om finansiering KS2021/159

§97 KS2021/159

Förfrågan från Mölndalsåns vattenråd om finansiering

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen bifaller ansökan från Mölndalsåns vattenråd om finansiering. För Bollebygds kommun utbetalas 31 tkr/år, med start från och med 2022, och medlen tas från kommunstyrelsens budget.

Ärendet

Mölndalsåns vattenråd bildades i december 2008 av Bollebygds kommun, Göteborgs stad, Härryda kommun, Lerums kommun och Mölndals stad. Vattenrådet fungerar som ett samverkansorgan i syfte att skapa en samsyn och få ett helhetsperspektiv på vattenresurserna inom Mölndalsåns avrinningsområde. Vattenrådet ska verka för att vattnet inom Mölndalsåns avrinningsområde uppnår och håller en god ekologisk och kemisk status. En central uppgift för vattenrådet är att skapa lokal förankring och delaktighet kring vattenfrågor, och att komma med synpunkter till Vattenmyndigheten och Vattendelegationen inom Västerhavets distrikt när det gäller arbetet med att genomföra Vattendirektivet. För att ta tillvara all den kunskap som finns om Mölndalsån, är det viktigt att rådet sprider information inom sina respektive organisationer och fångar upp den kunskap som finns inom kommuner, organisationer, företag, markägare och övriga.

Under 2019 påbörjades en diskussion i vattenrådet om dess framtida arbete och roll i kommunernas gemensamma arbete för att nå en god vattenstatus i dess vattenförekomster enligt EU:s Vattendirektiv. För att komma framåt i åtgärdsarbetet krävs mellankommunala samarbeten inom avrinningsområdet. Samverkan som sker i vattenråden är en bra grund för en vidareutveckling av det mellankommunala åtgärdsarbetet. För att få ett fungerande och effektivt vattenvårdsarbete inom Mölndalsåns vattenråd föreslås att en budget, utöver det årliga samverkansbidraget från Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt, ska avsättas fr o m 2022. Förslaget är att kommunernas sammanlagda årliga avgift är baserat på 2 kr/invånare inom Mölndalsåns avrinningsområde, avrundat till 350 000 kr. Dessa fördelas så att hälften av avgiften baseras på respektive kommuns andel av den totala befolkningen och hälften baseras på hur stor andel av avrinningsområdet respektive kommun har. Med en budget skulle vattenrådet kunna initiera vattenvårdande åtgärder samt engagera en åtgärdssamordnare på deltid.

För Bollebygds kommun innebär förslaget en årlig kostnad på 31 tkr, fr o m 2022.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen bifaller ansökan från Mölndalsåns vattenråd om finansiering. För Bollebygds kommun utbetalas 31 tkr/år, med start från och med 2022, och medlen tas från kommunstyrelsens budget.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Förfrågan från Mölndalsåns vattenråd om finansiering
- Finansiering Mölndalsåns vattenråd
- Arbetsordning för Mölndalsåns vattenråd
- Upptäck Mölndalsåns vattensystem (folder)

Skickas till

Kommunstyrelsen

MÖLNDALSÅNS VATTENRÅD

Till Kommunstyrelserna i:
Bollebygd, Härryda, Lerum,
Mölndal och Göteborg

Kopia till: Samhällsbyggnadsnämnden i Bollebygd

Angående finansiering av Mölndalsåns vattenråd och samarbete mellan kommunerna för att nå god vattenstatus inom Göta älvs avrinningsområde

Under 2019 påbörjades en diskussion i vattenrådet om dess framtida arbete och roll i kommunernas gemensamma arbete för att nå en god vattenstatus i dess vattenförekomster enligt EU:s Vattendirektiv. För att komma framåt i åtgärdsarbetet krävs mellankommunala samarbeten inom avrinningsområdet. Samverkan som sker i vattenråden är en bra grund för en vidareutveckling av det mellankommunala åtgärdsarbetet.

För att få ett fungerande och effektivt vattenvårdsarbete inom Mölndalsåns vattenråd föreslås att en budget, utöver det årliga samverkansbidraget från Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt, ska avsättas fr o m 2022.

Förslaget är att kommunernas sammanlagda årliga avgift är baserat på 2 kr/invånare inom Mölndalsåns avrinningsområde, avrundat till 350 000 kr. Dessa fördelas så att hälften av avgiften baseras på respektive kommuns andel av den totala befolkningen och hälften baseras på hur stor andel av avrinningsområdet respektive kommun har (se nedanstående tabell).

Fördelningen blir då enligt befolkningssiffror fr 2018-12-31:

Kommun	Inv inom ARO	Avgift 50% per inv	Areal inom ARO (km²)	% av ARO	Avgift 50% per andel av ARO	Summa
Bollebygd	891	1 000	45,72	17%	30 000	**31 000**
Göteborg	114 162	114 000	29,19	11%	19 000	**133 000**
Härryda	17 801	18 000	131,82	49%	85 000	**103 000**
Lerum	328	0	16,13	6%	10 000	**10 000**
Mölndal	41 714	42 000	47,45	18%	31 000	**73 000**
Summa	**176 850**	**175 000**	**270,31**	**100%**	**175000**	**350000**

Med en budget skulle vattenrådet kunna initiera vattenvårdande åtgärder samt engagera en åtgärdssamordnare på deltid.

Mölndalsåns vattenråds arbetsordning samt en folder om vattenrådet bifogas. Efter beslut om finansiering från samtliga kommuner justeras arbetsordningen så att ovanstående finansiering ingår.

MÖLNDALSÅNS VATTENRÅD

c/o Göteborgsregionens kommunalförbund
Besök Anders Personsgatan 8 | Post Box 5073, 402 22 Göteborg
Tel 031-335 50 00 | Fax 031-335 51 17
www.vattenradsvast.se/molndalsans-vattenrad

2015-03-27
Rev. 2017-03-03
Rev. 2019-05-03
Rev. 2021-01-13

Arbetsordning för Mölndalsåns vattenråd

1 § Bakgrund

Bollebygds kommun, Göteborgs stad, Härryda kommun, Lerums kommun och Mölndals stad har efter överläggningar beslutat ta initiativ för bildande av ett vattenråd för Mölndalsåns avrinningsområde.

Denna arbetsordning har antagits vid vattenrådets möte i Mölndal den 27 mars 2015.

2 § Ändamål

Vattenrådets ändamål är att vara en lokal samverkansgrupp till länsstyrelsen och övriga vattenmyndigheter för Mölndalsåns avrinningsområde utgående från EU:s vattendirektiv och svensk vattenförvaltning.

Vattenrådet skall verka för att vattnet inom Mölndalsåns avrinningsområde uppnår och håller en god ekologisk och kemisk status.

3 § Uppgifter

Vattenrådet skall vara ett forum för dialog mellan olika intressenter avseende vattenfrågor med koppling till Mölndalsåns avrinningsområde.

Vattenrådet har en viktig roll att fungera som remissinstans med utgångspunkt i vattendirektivets krav när det gäller samhälls- och naturmiljöutvecklingen i avrinningsområdet.

Vattenrådet har främst en viktig lokal roll men skall även påverka vattenfrågorna regionalt och nationellt bland annat genom synpunkter och kommentarer på vattenmyndighetens samrådsmaterial och informationen i VISS-databasen.

Vattenrådet skall hålla sig uppdaterad med aktuell och relevant lagstiftning

Vattenrådet skall medverka till att kunskapsunderlag om förhållanden i Mölndalsåns avrinningsområde tas fram och verka för att åtgärder vidtas men finansierar eller genomför inga fysiska åtgärder i vattenområdet.

Miljöövervakningen förutsätts, liksom tidigare, skötas av Göta älvs vattenvårdsförbund där Mölndalsåns avrinningsområde ingår.

Vattenrådet skall medverka till att sprida information om den svenska vattenförvaltningen och förhållandena i Mölndalsåns avrinningsområde för att därigenom öka kunskapen och medvetenheten om vattenmiljön hos allmänheten och politiker.

4 § Medlemmar

Vattenrådets medlemmar är Bollebygds kommun, Göteborgs stad, Härryda kommun, Lerums kommun, Mölndals stad, Mölndals Kvarnby vattenvårdsförening, Lantbrukarnas Riksförbund, Södra Skogsägarna, Naturskyddsföreningen, Mölndalsåns fiskeråd och Sportfiskarna.

Vattenrådet prövar självt om ytterligare organisation som söker medlemskap skall erbjudas detta. Samtliga medlemmar i vattenrådet skall ha anknytning till Mölndalsån.

5 § Representation

Respektive kommun representeras av två ledamöter, varav en är politiker och en är tjänsteperson. Övriga medlemmar har en ledamot vardera.

För varje ledamot skall det finnas en ersättare. Ersättaren har närvaro- och yttranderätt vid rådets möten. När ersättare träder in för ledamot har ersättaren ledamots ställning.

Rådet utser självt en ordförande och en vice ordförande att leda vattenrådets möten och arbete. De ska representera i vattenrådet ingående kommuner och/eller organisationer.

Ordförande och vice ordförande väljs av rådet för två år. Avgående ordförande och/eller vice ordförande kan omväljas.

Sekreterarskapet framgår av 9 § Administration.

6 § Arbetsformer

Vattenrådet bestämmer självt när möten skall hållas. Kallelse med dagordning bör skickas till ledamöter och ersättare minst en vecka före mötet.

Vattenrådet äger bjuda in företrädare för andra organisationer med intressen i eller kunskaper om vattenfrågor som är relevanta för Mölndalsån till sina möten eller särskilt samråd samt starta referens- och arbetsgrupper. Vattenrådet äger också ordna sammankomst dit allmänheten bjuds in.

7 § Beslut

Vattenrådets yttrande till vattenmyndigheten eller andra organisationer skall föregås av en remiss till medlemmarna. Vid oenighet inom vattenrådet eller bland dess medlemmar skall samtliga yttranden framföras.

Beslut om vattenrådets förvaltning fattas med enkel majoritet där varje medlemsorganisation har en röst. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

8 § Arvoden

Vattenrådets ledamöter erhåller inga arvoden eller andra ersättningar för sin medverkan.

9 § Administration

Vattenrådet är en samarbetsform och därmed inte någon organisation eller juridisk person. Vattenrådets ekonomi är separerad från vattenvårdsförbundets men vattenrådet administreras av Göta älvs vattenvårdsförbund, som svarar för ekonomiadministration, dokumentation, sekreterarskap och liknande uppgifter. För denna administration debiteras en timkostnad.
Vattenvårdsförbundet är ytterst ansvarig för vattenrådets ekonomi och ska kontinuerligt informeras om dess status. Vid risk för överskridande av den av årsmötet beslutade budgetramen ska beslutsunderlag beredas vattenvårdsförbundets styrelse inför beslut. Detta beslutsunderlag ska inkludera en plan för hur eventuella budgetöverskridanden hanteras.

För att säkerställa koppling mellan vattenrådet och vattenvårdsförbundet ska vattenvårdsförbundets arbetsutskott (AU) löpande informeras om de projekt vattenrådet avser att starta. Vattenvårdsförbundet har rätt att avbryta projekt.

I den mån rådets administrationskostnader inte täcks av bidrag från Vattenmyndigheten eller annat stöd, skall rådets gemensamma administrationskostnader täckas av medlemskommunerna till lika delar.

Medlem äger reservera sig mot ställningstaganden i rådet som innebär kostnader för medlemsorganisationen. Reservationen skall framgå av mötesanteckningarna. Medlemsorganisationen är i sådant fall inte ansvarig för de kostnader som föranleds av ställningstagandet.

10 § Översyn

En översyn av denna arbetsordning skall ske årligen och förslag till eventuella förändringar framläggas för medlemmarna senast den 31 mars.

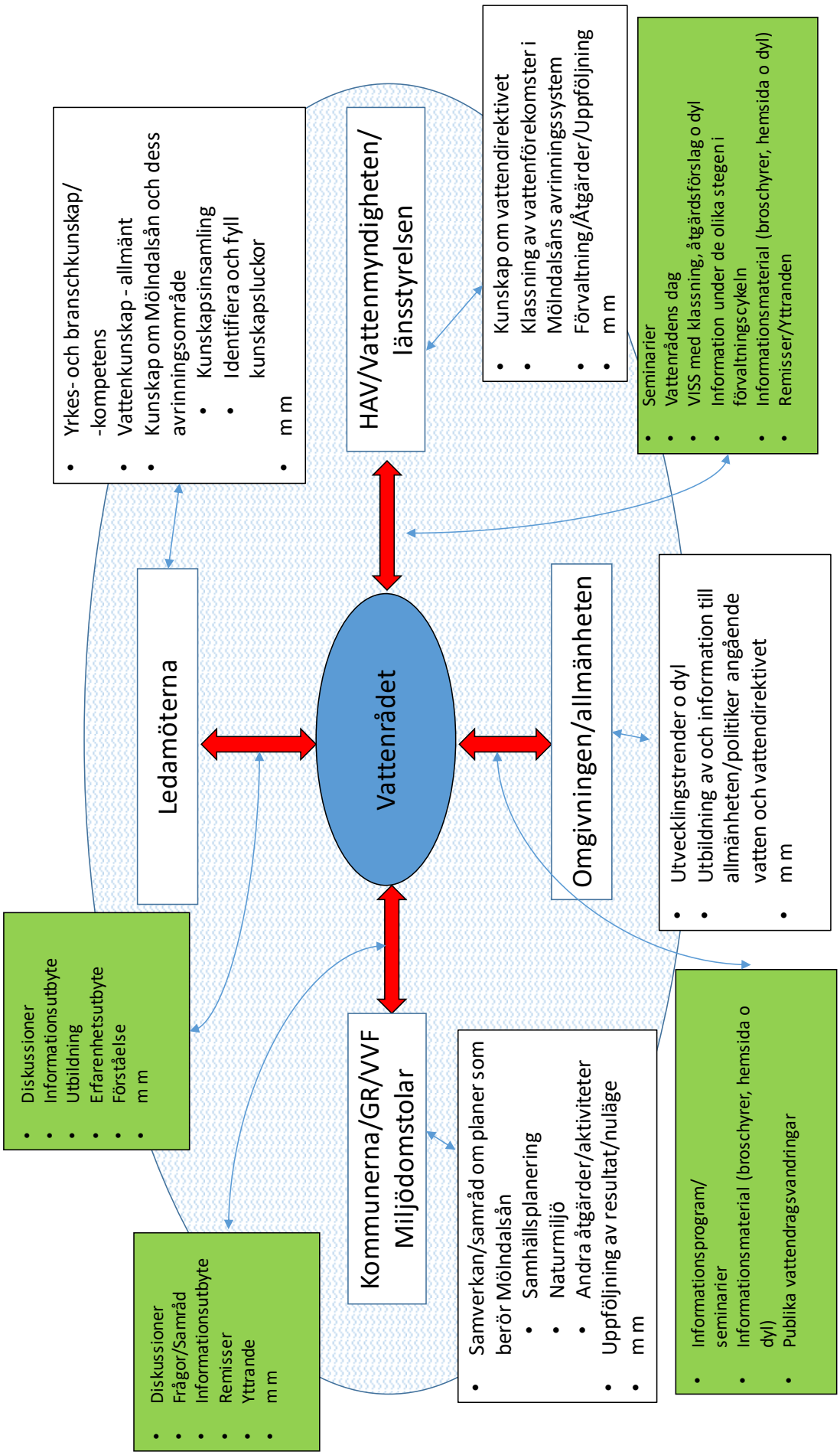
Vattenrådet
Ledamöterna
HAV/Vattenmyndigheten/ länsstyrelsen
Kommunerna/GR/VVF Miljödomstolar
Omgivningen/allmänheten
Yrkes- och branschkunskap/ -kompetens
Vattenkunskap - allmänt
Kunskap om Mölndalsån och dess avrinningsområde
Kunskapsinsamling
Identifiera och fyll kunskapsluckor
m m
Kunskap om vattendirektivet
Klassning av vattenförekomster i Mölndalsåns avrinningssystem
Förvaltning/Åtgärder/Uppföljning
m m
Seminarier
Vattenrådens dag
VISS med klassning, åtgärdsförslag o dyl
Information under de olika stegen i förvaltningscykeln
Informationsmaterial (broschyrer, hemsida o dyl)
Remisser/Yttranden
Diskussioner
Informationsutbyte
Utbildning
Erfarenhetsutbyte
Förståelse
m m
Utvecklingstrender o dyl
Utbildning av och information till allmänheten/politiker angående vatten och vattendirektivet
m m
Diskussioner
Frågor/Samråd
Informationsutbyte
Remisser
Yttrande
m m
Samverkan/samråd om planer som berör Mölndalsån
Samhällsplanering
Naturmiljö
Andra åtgärder/aktiviteter
Uppföljning av resultat/nuläge
m m
Informationsprogram/ seminarier
Informationsmaterial (broschyrer, hemsida o dyl)
Publika vattendragsvandringar

Upptäck Mölndalsåns vattensystem

MÖLNDALSÅNS VATTENRÅD

Upptäck vattensystemet

Få har sett hur Mölndalsåns avrinningsområde ser ut. Kartan visar hur väven av vatten länkar samman landskapet, oss människor och hela ekosystemet. Ett system som vi är helt beroende av.

Regnet som faller inom området förs via rännilar, grundvatten och slutligen Mölndalsån ut till Göta älv och havet. Området sträcker sig sex mil från höglänt ”vildmark” i öster till storstad i väster.

Här finns alla typer av vattenmiljöer från mossar, skogsbäckar, tjärnar, stora sjöar, forsar och fall till lugna åar. Variationen ger förutsättning för en mångfald av arter.

Denna mångfald renar vattnet och håller systemet friskt. Dessutom är den viktig för vår rekreation. I området kan du höra ljudet från rinnande vatten och uppleva underbara naturpärlor.

Mängden människor i området växer, vilket ökar trycket på naturen och vattnet. Samtidigt blir behovet större av rent vatten och rekreation. Rådasjön och Delsjöarna är regionens viktigaste sjöar för både dricksvatten och friluftsliv.

Allt detta gör vattensystemet unikt och livsnödvändigt. Vi måste därför förstå hur det fungerar och vårda det.

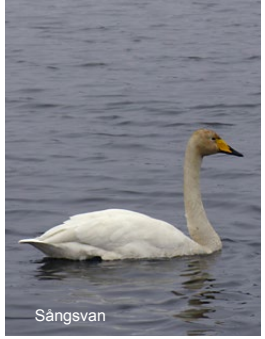
Sångsvan

Östra Nedsjön

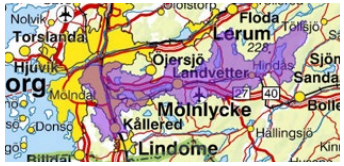

Avrinningsområdets smala och långsträckta form är unik. Kontrasten mellan tätorter och sjörika skogsområden är också ovanlig. Våtmarker, sjöar och vattendrag är viktiga för vattnets rening. Bäckar och våtmarker har i tätorterna ersatts av asfalt och byggnader.

© Lantmäteriet

Mölndals kråka

Mölndalsån vid Gårda

Skällsjön

Mölndalsån vid Risbohults naturreservat

Sälg och nässelfjäril

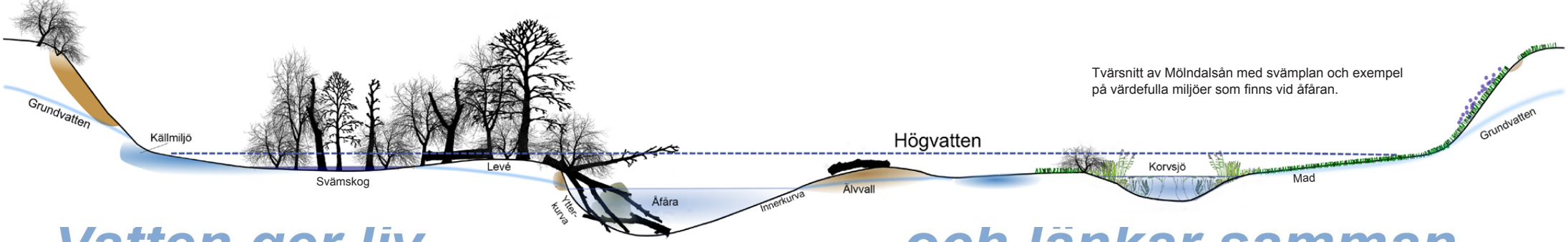

Tvärsnitt av Mölndalsån med svämplan och exempel på värdefulla miljöer som finns vid åfåran.

Vatten ger liv...

Den blå planeten

Jorden kallas ibland den blå planeten eftersom ytan till 2/3 består av vatten. Vatten finns överallt: I hav, sjöar, vattendrag, våtmarker, som grundvatten och i luften som ånga. Endast tre procent består av sötvatten. Bara 0,6 procent kan användas till dricksvatten eller för bevattning.

Vatten är unikt

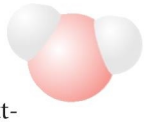

Vattenmolekylens vinklade utseende ger vattnet många unika egenskaper. Det gör vattnet till ett bra lösningsmedel och transportmedel för byggstenarna i ekosystemet. Vattnet är därför helt nödvändigt för livets mångfald på Jorden.

Kretslopp utan slut

Vattnet finns i ett evigt kretslopp som drivs av solens energi. Det avdunstar från havet och förs in över land där ångan kondenserar och bildar regndroppar. Det tas upp av vegetationen, transporterar näringsämnen, används i fotosyntesen och avdunstar igen. Träd ger en särskilt stor avdunstning, vilket också kyler av omgivningarna. En del av vattnet sjunker ner i marken och bildar grundvatten.

På djupt vatten

Den största delen av vattnet i avrinningsområdet består av grundvattnet, utom synhåll djupt nere i marken. Rent och kallt grundvatten bildar värdefulla miljöer när det strömmar ut i vattendrag och sjöar eller i sluttningar som källmiljöer. Vattnets synliga resa genom avrinningsområdet ut mot havet har därmed påbörjats.

Vatten skapar

Energin i det strömmande vattnet har under årtusendena format vattendragens fåror och dalgångar genom erosion, transport och avlämning av sand, grus, sten och block på olika platser. Detta pågående nyskapande av vattendrag är nödvändiga för lax, öring, nejonögon, dagsländor, bäcksländor och många andra arter.

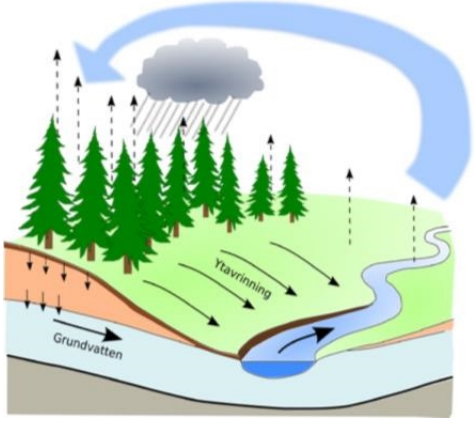

Vattnets kretslopp.

...och länkar samman

Vattendraget lever

Vattendragets fåra ligger inte still. Vattnets erosion gör att den flyttar sig i sidled och bildar böljande slingor (meandringar). Mölndalsån behöver därför plats att röra sig. På så sätt blir den längre, vilket ger mer ytor för fiskar och andra djur, och vattnet renas bättre på sin väg.

Bredda synen på vattendrag

Vid mycket regn eller snösmältning svämmar vattendrag och sjöar över sina kanter. Översvämningsområden är naturliga och viktiga delar av vattendrag och sjöar. Svämplan vid vattendrag behövs för att ta emot höga flöden. De är ofta artrika och viktiga för reningen av vattnet.

Att hänga samman

Vattendrag och sjöar påverkas av vad som händer uppströms. Exempelvis dämpas flödestoppar nedströms av våtmarker, svämplan och meandringar, samtidigt som vattnet renas på sediment och näringsämnen.

Vattenlevande djur behöver kunna förflytta sig uppströms och nedströms i vattensystem utan att hindras av dammar. De mest kända är lax, havsöring och ål som vandrar från haven långt upp i vattensystemen. Även andra fiskarter samt musslor, sländor och andra djur behöver kunna sprida sig i ett vattensystem.

Vi är vattenbärare

Växter, djur och människor består mest av vatten. Människan består till ungefär 70 procent av vatten. Vattnet flödar genom våra kroppar, och på så sätt är vi en del av vattnets kretslopp och avrinningsområdet.

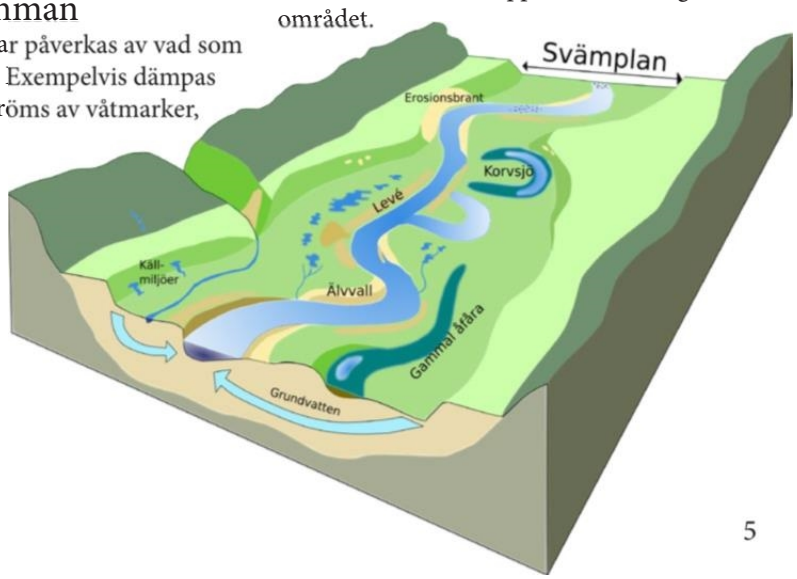

Exempel på ett meandrande vattendrag med svämplan. Vattnet skapar många värdefulla miljöer kring åfåran. Svämplanet är viktigt för rening av vatten, grundvatten, utjämning av flödestoppar och för en mångfald av arter.

Vattenresursen

Det viktigaste livsmedlet

En människa kan leva upp till tre veckor utan mat, men endast några dagar utan vatten. Sötvatten är världens viktigaste livsmedel.

Vattenförbrukningen i Sverige är 160 liter per person och dygn. Det är tio gånger mer än i vissa andra länder.

Virtuellt vatten

I livsmedel, kläder och andra varor döljer sig dessutom ”virtuellt vatten”, alltså vatten som har använts under framställningen. Till ett par jeans har 10 000 liter vatten använts vid bomullsodling, tillverkning och transporter. När du tömmer kaffekoppen har du inte bara druckit ett par deciliter dryck utan även använt de 140 liter vatten som behövs för att odla kaffebönorna. I Sverige konsumerar vi nästan 6 000 liter virtuellt vatten per person och dag. Mycket av detta kommer från länder med vattenbrist.

Vattensystemet som resurs

Vi ser rent och friskt vatten som en självklarhet, det är bara att vrida på kranen. Men rent vatten kan bli otjänligt genom föroreningar eller genom sjukdomsalstrande mikroorganismer. Runt 300 000 personer får dricksvatten från Rådasjön i Mölndalsåns vattensystem. Med växande befolkning i tätorter ökar behovet av vatten och även sårbarheten. Det visar hur viktigt det är att vattnet inte förorenas och att naturens vattenrenande förmågan bevaras. Vi behöver hushålla med vattnet eftersom ett stort uttag av vatten påverkar grundvatten, sjöar och vattendrag.

Vatten är avkoppling

Dessutom behöver vi vatten på andra sätt. Tänk dig de glada ropen vid en badsjö, en spegelblank kvällssjö med en eka och ljudet från storlommen eller porlandet från en bäck. Allt detta finns i närheten av storstaden och är en resurs för välbefinnande och livskvalitet. Forskare har visat hur viktig naturen är för vår hälsa och läkekraft.

Rådasjön och Delsjöarna är Göteborgsregionens två viktigaste sjöar för rekreation. Varje år besöks de tillsammans av närmare en halv miljon människor.

Tankefel?

Ofta ses vatten som problem istället för en resurs. Vi försöker snabbt bli av med vattnet. Dagvatten från tak och asfalterade ytor leds ofta bort i raka rör till sjöar och åar. Genom att dika ut våtmarker och räta vattendrag har avrinningen i landskapet snabbats på.

Hus, vägar och järnvägar byggs på svämplanen och längs stränder. Det är som om vi glömt att dessa områden naturligt svämmats över under tusentals år och är en del av vattendraget.

Arbeta med naturen

Vi vet att väl fungerande ekosystem är livsnödvändiga. Dessa ger oss ovärderliga tjänster som rent vatten och ren luft.

Genom att arbeta med naturen kan vi använda dessa tjänster, samtidigt som vi undviker stora problem i framtiden.

Västra Nedsjöns norra strand

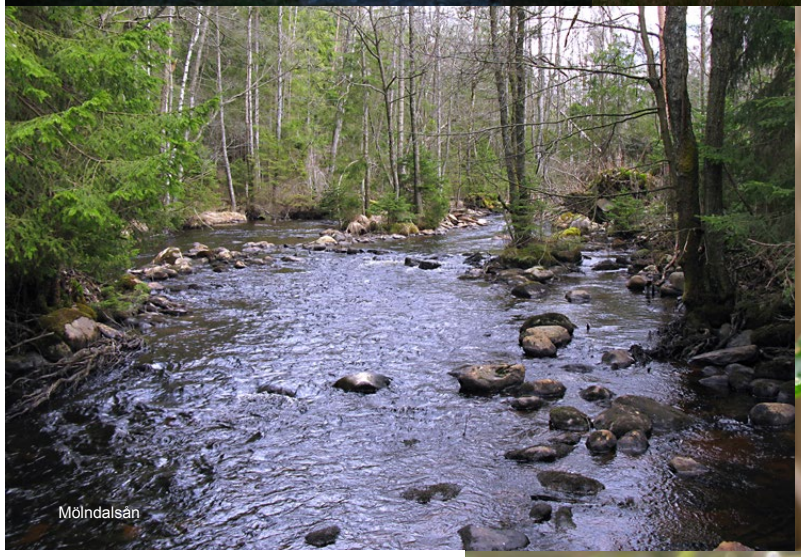

Mölndalsån

Vattenpilört

Vanlig groda

Utmaningar

Det har blivit bättre.....

Vi slipper idag många av de problem som fanns för 50 år sedan då orenat vatten släpptes ut i vattensystemet. Med ökad kunskap, nya lagar och rening har vattenkvaliteten blivit betydligt bättre. Livet i vattnen har återhämtat sig.

...men det finns utmaningar

Tyvärr har förstörelsen av vatten flyttats till andra platser i världen. De industrier där våra kläder, elektronik eller läkemedel idag tillverkas släpper ut stora mängder föroreningar i vattnen.

Trots förbättringarna i Mölndalsåns vattensystem finns det även här utmaningar.

Miljögifter finns i textilier, elektronik, bekämpningsmedel och annat vi tillverkar. Dessa kommer ut i vattenmiljön via gamla soptippar, avloppsreningsverk, dagvatten och annat. Ämnena koncentreras i näringskedjorna och kan förorena grundvatten. Ett nyfött barn i Sverige kan ha nästa 300 industrikemikalier i blodet.

Även om nedfallet av svavelsyra minskat är markerna ännu försurade. Kalkning kommer att behöva fortsätta minst 50 år i vattensystemet för att hindra försurning och att fiskar försvinner. Bilavgaserna innehåller kväveoxider som bidrar till försurning och övergödning. Även skogsbruk påverkar vattenkvaliteten genom att mer kväve och slam tillförs vattnet.

Många vattendrag har rensats på block, rätats och grävts till diken. Detta har försämrat förutsättningarna för vattenlivet.

Kraftverk och dammar i vattensystemet gör att fiskar inte kan förflytta sig. Det bidrar till att arter som lax, ål och flodpärlmussla minskar och riskerar att försvinna.

Sjöar och vattendrag regleras i systemet så att översvämningarna blir lägre. Detta riskerar att påverka livet i sjöar, åar och deras omgivningar. Gäddornas lek är exempelvis beroende av översvämmade stränder i sjöar under våren.

En särskilt stor utmaning är det ökade exploateringstrycket kring stad och tätorter. Allt mer mark används för bostäder, industrier och vägar. Vi bygger nära sjöar och vattendrag vilket ger problem vid översvämningar. Vattenrenande svämplan bebyggs, våtmarker fylls igen och bäckar kulverteras. Dagvatten från vägar, parkeringsplatser och industriområden sköljer med föroreningar till vattendrag och sjöar. Detta ger även mer översvämningar i bebyggda områden när det regnar mycket.

Tecken i tiden

Dämmet nära Mölndalsåns utlopp vid Gårda har byggts om. Samtidigt gjordes en fiskväg förbi dammen så att exempelvis ål, lax och havsöring kan ta sig upp i ån. Ett exempel på åtgärd som hjälper ekosystemen att återhämta sig.

Visioner?

Hur ser dina visioner ut? Det kan kanske vara hoppande lax i Mölndalsåns forsar vid Götaforsliden i Kvarnbyn. Eller kanske hur det ser ut när vi lever utan att förbruka resurserna för kommande generationer. Kanske hänger laxarna ihop med barnens framtid? Genom visioner skapar vi framtiden.

Mölndalsåns utlopp och delta i Landvettersjön

Fiskväg vid Gårda dämme

Elritsa

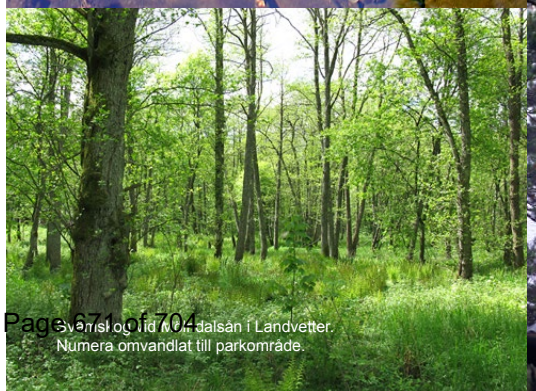
Vy mot sjön vid Mölndalsån i Landvetter. Numera omvandlat till parkområde.

Blodröd ängstrollslända

Vad kan vi göra?

EU:s vattendirektiv

EU ser vattnet som en av de viktigaste frågorna för Europas framtid.

Man har insett att arbetet måste ske i avrinningsområden över kommun- och nationsgränser. Det behövs också en helhetssyn på grundvatten, vattendrag, sjöar, våtmarker och svämplan.

Ett tvingande mål är att ekosystem och vattenkvalitet ska förbättras och nå minst ”god status” i vattendrag, sjöar och grundvatten. Inga försämringar får ske. Arbetet sker i sexårscykler. Åtgärdsprogrammen är bindande och beslutas av Vattenmyndigheten i Sverige. De berör alla men särskilt kommuner, myndigheter, företag och markägare. Det är därför viktigt att vara insatt i sitt ansvaret och vad de beslutade åtgärdsprogrammen innehåller (se hemsida för VISS).

Hållbara samhällen

I grunden handlar det om en hållbar utveckling. Det livsnödvändiga vattnet är centralt för detta.

Vi behöver nya kreativa tankar för att skapa kretslopp, leva smart och resurssnålt med helhetssyn på människa och natur.

En början

Det finns många exempel på enkla saker var och en kan bidra med:

- Minska vattenförbrukningen.
- Låt inte föroreningar hamna i avloppet eller i gatans dagvattenbrunn.
- Tvätta bilen i miljögodkänd tvätthall.
- Lämna miljöfarligt avfall till miljöstationen.
- Återlämna mediciner till apotek.
- Välj miljövänliga tvättmedel och överdosera inte.
- Köp miljömärkta och ekologiska varor och livsmedel.
- Släng mindre mat.
- Återanvänd istället för att köpa nytt.
- Källsortera.
- Planera din bilkörning.

Ge plats för vattnet

Vi behöver ge plats för vattnet. Genom att kommuner planerar och gör rätt från början undviks dyra kostnader i framtiden.

Naturen fungerar som reningsverk. Ju längre tid vattnet processas i en artrik natur desto renare vatten. Svämplan, våtmarker, slingrande vattendrag och marker vid sjöar och åar behöver därför skyddas.

Ett exempel på ekosystemtjänsternas värde kan tas från New York. Där satsades en halv miljard dollar på att återställa ekosystem utanför staden för att förbättra kvaliteten på dricksvattnet.

Gå inte över ån efter vatten

Behöver vi använda renat dricksvattnet till allt? Regnvatten skulle istället kunna användas till toaletter eller bevattning av stadsodlingar i städer och samhällen.

Ansvarsarter

I vattensystemet finns arter som vi har särskilt ansvar för. De signalerar också friska artrika ekosystem med rent vatten.

Smal dammsnäcka är med på den globala rödlistan. Ett kärnområde för världspopulationen finns i Västsverige och i Mölndalsåns vattensystem. Den lever i översvämningsområden i vattensamlingar som ibland torkar ut.

Klotgräs är en annan globalt rödlistad art som i landet främst finns i sydvästra Sverige. Den är en vattenlevande gräsliknande ormbunksväxt som växer i strandlinjen vid långgrunda stränder.

Både smal dammsnäcka och klotgräs är exempel på arter som behöver naturliga vattenståndsväxlingar med lågvatten och översvämningar vid rätt tidpunkter.

Flodpärlmussla är uppsatt som starkt hotad både på den globala och svenska rödlistan. En viktig del av populationen finns i Västsverige. Musslans larv lever under en tid som parasit på öring eller lax. Hoten är försurning, igenslamning av bottnar och brist på värdfiskar.

Strömstare är vanlig längs vattendrag vintertid. Det är norska strömstarar som övervintrar. De sitter på stenar för att plötsligt kasta sig ner under vattenytan, där de letar efter husmask (nattsländelarver som bygger rörformade hus). Mölndalsån är speciell genom att det även häckar många strömstarar under sommaren.

Guldsandbi är en rödlistad art som lever på ängsvädd och bygger bo i sandig mark. Både blomman och sandig mark finns ofta längs vattendrag. Ett kärnområde för guldsandbi ligger i södra Västergötland och den finns även längs Mölndalsån.

Smal dammsnäcka

Klotgräs

Flodpärlmussla

Strömstare

Guldsandbi i ängsvädd

Gränslöst

Naturen känner inte de kommun- eller nationsgränser som människan skapat. Europas vattendistrikt är ett synligt bevis på detta. De påminner oss om att vi behöver ett bredare och längre perspektiv när vi planerar och utvecklar vårt samhälle. Vi behöver insikt om att väl fungerande vatten- och ekosystem är grunden för såväl samhällen som individers hälsa och välbefinnande.

Mölndalsåns vattenråd

Mölndalsåns vattenråd bildades 2008. I vattenrådet ingår fem kommuner i avrinningsområdet samt flera intresseorganisationer och föreningar. Vattenrådet fungerar som mötesplats för att skapa samsyn och få ett helhetsperspektiv på vattenresurserna. Vattenrådet verkar för att vattnet i Mölndalsåns avrinningsområde uppnår en god ekologisk och kemisk status.

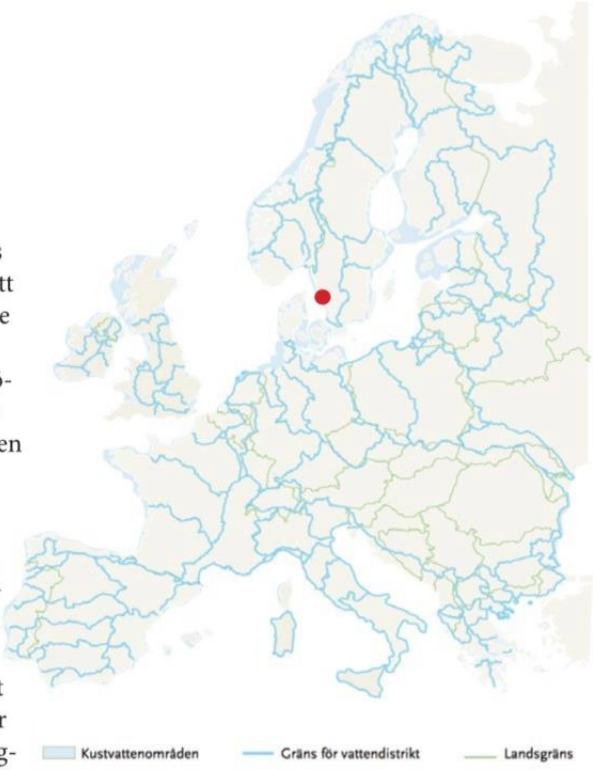

Europas vattendistrikt. Mölndalsåns avrinningsområde är markerat med en röd punkt och ligger i Västerhavets vattendistrikt.

En del av Västerhavets vattendistrikt där avrinningsområden markerats. Hittar du Mölndalsåns avrinningsområde?

Vill du veta mer?

- Vattenmiljöer i Mölndalsåns avrinningsområde - en resurs för människor och ekosystem. Nolbrant 2011.
- Från källa till drömmarnas kaj. Svensson & Tjäder 2007.
- Mölndalsåns vattenråd www.vattenradivast.se/molndalsans-vattenrad
- Vattenmyndigheterna www.vattenmyndigheten.se
- Vatteninformationssystem Sverige VISS http://viss.lansstyrelsen.se

Kontakt: Monica Dahlberg 031-335 54 79 monica.dahlberg@goteborgsregionen.se

Text, foto, illustration och layout: Peter Nolbrant, BioDivers, 2017. Foto framsida: Michael Nilsson. Foto på strömstare: Thomas Kraft. Kartor baksida och illustration sidan 8: Vattenmyndigheten Västerhavet.

MÖLNDALSÅNS VATTENRÅD

Interreg North Sea Region WaterCoCo European Regional Development Fund

31. Partistöd 2021 - Sverigedemokraterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/158

§93 KS2021/158

Utbetalning av partistöd 2021 - Sverigedemokraterna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (SD) för år 2021 med 63 784 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds
kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Sverigedemokraterna nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:
44 % av prisbasbeloppet/parti
15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2021 beräknas ett prisbasbelopp till 47 600 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (SD) för år 2021 med 63 784 kr.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Utbetalning av partistöd 2021 - Sverigedemokraterna
- Granskningsrapport (SD)

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti):

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Sverigedemokraterna Bollebygd	
Adress	**Postadress**
c/o Monika Svensson Geskeby Kyrkby 16	51795 Olsfors
Telefon	**Bankkonto eller postgiro**
0709-210863	8032-5 333 849-0

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2020	63,382:-

Ordförande	Kassör
Namn Monika Svensson	Namn Ewa-Maria Andorff-Ripa
Signatur	Signatur
Datum 21/4-21	Datum 21/4-21

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Inkomsterna har under det gånga året bestått av partistöd från Kommunen. Pengarna har använts till bland annat kampanjer och informatinsspridning men den största delen av beloppet har fonderats till kommande valrörelser. Se bifogad ekonomisk berättelse.

Bilaga:
Ekonomisk berättelse.

Ekonomisk berättelse för SD Bollebygd 2020

Ekonomi

Året startade med tillgångar på 115 544,21 kr. Inkomsterna under det gångna året har bestått av partistöd från kommunen på 63 382 kr.

Vi har spenderat 3 822,97 på aktiviteter, kampanj och reklam.

Riksorganisationens servicepaket på 3 346 kr, tidskrifter 2 418 kr, möteskostnader och övrigt på 990,90 kr samt bankavgifter på 1 200 kr.

Årets totala utgifter landande på 12 962,87 kr och föreningen redovisar ett positivt resultat på 54 369,13 kr.

Vid årsskiftet fanns det 170 404,24 kr i likvida medel. Detta belopp sparas till utbildningar, medlemsvård och kommande valrörelser.

Bollebygd 18/3-21

Ewa-Maria Andorff-Ripa, 118702, kassör SD Bollebygd

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Jag intygar att partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet-

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: 	Namnförtydligande Elin Axelsson
Datum 21/4-21	Ort Bollebygd

32. Partistöd 2021 - Moderaterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/162

§95 KS2021/162

Utbetalning av partistöd 2021 - Moderaterna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (M) för år 2021 med 56 644 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds
kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Moderaterna nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:
44 % av prisbasbeloppet/parti
15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2021 beräknas ett prisbasbelopp till 47 600 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (M) för år 2021 med 56 644 kr.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Utbetalning av partistöd 2021 - Moderaterna
- Granskningsrapport Moderaterna

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti): Moderaterna Bollebygd/Töllsjö

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Moderaterna Bollebygd/Töllsjö	802433-8708
Adress	**Postadress**
Lassaregården 1	51793 Töllsjö
Telefon	**Bankkonto eller postgiro**
0706-406007	6664-13476 9228

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2020-01-01 - 2020-12-31	56 287

Ordförande	Kassör
Namn Tomas Andersson	Namn Göran Augustsson
Signatur	Signatur
Datum 2021-04-21	Datum 2021-04-21

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Annonsering/Kampanjer	11 306
Administration	5533
Konferenser	900
Mötes kostnader	3 997
Bankkostnader	1250

Kommande valkostnader: 33301
för framtiden

Summa: 56 287 kr

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: David Lideri	Namnförtydligande David Lideri
Datum 2021-04-23	Ort Tollsjö

33. Partistöd 2021 - Socialdemokraterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/114

§94 KS2021/114

Utbetalning av partistöd 2021 - Socialdemokraterna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (S) för år 2021 med 70 924 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds
kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Socialdemokraterna nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:
44 % av prisbasbeloppet/parti
15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2021 beräknas ett prisbasbelopp till 47 600 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (S) för år 2021 med 70 924 kr.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Utbetalning av partistöd 2021 - Socialdemokraterna
- Granskningsrapport (S)

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti):

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
BOLLEBYGDS ARBETAREKOMMUN	8G 45 02 - 0358
Adress	**Postadress**
GÖTEBORGSVÄGEN 17	517 36 BOLLEBYGD
Telefon	**Bankkonto eller postgiro**
0734 647003	8032-5 4 321 664-7

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
200101 - 201231	

Ordförande	Kassör
Namn Peter Rosholm	Namn LARS-ERIK OLSSON
Signatur	Signatur
Datum 21-03-16	Datum 210316

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

SE BILAGA RESULTATRÄKNING 2020

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: Ginnel Brandt	Namnförtydligande Ginnel Brandt
Datum 210316	Ort Bollebygd.

SOCIALDEMOKRATERNA
Bollebygds arbetarkommun

RESULTATRÄKNING 201231

Intäkter

	BUDGET	UTFALL	Skillnad mot Budget
Partistöd	69 285	**70 477**	1 192
Partibidrag	35 000	32 113	−2 887
Abf	80 000	**111 375**	31 375
Medlemsavgifter	7 000	**7 500**	500
Övrigt/ 1 maj	500	**0**	−500
Städning	12 000	12 000	0
	203 785	**233 465**	

Kostnader

Lokalhyra/el	133 000	**123 498**	
Utbildning	5 000	**7 475**	
Politiskt material/val	10 000	**6 706**	
1a maj	5 000	**320**	
Bredband	10 000	**8 984**	
Övrigt	20 000	**19 915**	
Fodran Lo facket	**5 926**	**6 000**	74,00
Summa kostnader	**188 926**	**172 898**	
Resultat	14 859	**60 567**	

2/2/2021

Lars-Erik Olsson
Kassör

SOCIALDEMOKRATERNA
Bollebygds arbetarkommun

BUDGET 2020

Intäkter

	BUDGET
Partistöd	69 285
Partibidrag	35 000
Abf	80 000
Medlemsavgifter	7 000
Övrigt/ 1 maj	500
Städning	12 000
Summa intäkter	**203 785**

Kostnader

Lokalhyra/ el	133 000
Utbildning	5 000
Politiskt material	10 000
1:a maj	5 000
Bredband	10 000
Övrigt	20 000
Summa kostnader	**183 000**
Resultat	20 785

2020-02-11

Lars-Erik Olsson
kassör

SOCIALDEMOKRATERNA

Bollebygds arbetarkommun

BUDGET 2021

Intäkter

	BUDGET
Partistöd	71 000
Partibidrag	35 000
Abf	55 000
Medlemsavgifter	7 000
Övrigt/ 1 maj	0
Städning	12 000
Summa intäkter	**180 000**

Kostnader

Lokal hyra	130000
El	7 000
Utbildning	20 000
Politiskt material/kyrko val	10 000
1:a maj	1 000
Bredband	10 000
Övrigt	20 000

Summa kostnader	**198 000**
Resultat	−18 000

2/2/2021

Lars-Erik Olsson

kassör

34. Partistöd 2021-Folkets röst (kf fattar slutligt beslut) KS2021/167

Kommunstyrelseförvaltningen

Suzanna Bengtsson | Kommunsekreterare
0734-64 70 10 | suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Utbetalning av partistöd 2021 - Folkets Röst

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (FR) för år 2021 med 56 644 kr.

Ärendet
Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Folkets Röst nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:
44 % av prisbasbeloppet/parti
15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2021 beräknas ett prisbasbelopp till 47 600 kr.

Beslutsunderlag
Granskningsrapport gällande partistöd, daterad 2021-04-27.

Skickas till
Kommunsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson
Kommunsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti):

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Stefan Larsson / Folkets Röst.	802491-6929
Adress	**Postadress**
Kuttervägen 7.	517 37 bollebygd
Telefon	**Bankkonto eller postgiro**
0760-442892	6664-861400 348

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2020	56.287:-

Ordförande	Kassör
Namn Peter Gregonius	Namn Stefan Larsson
Signatur	Signatur Stefan Larsson
Datum 27/4-21	Datum 27/4-21

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Se bilaga!!

BOLLEBYGDS KOMMUN

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

P.g.a. pandemin har vi ej kunnat ha fysiska träffar (möten) förutom ett tillfälle då vi samlades i nov. mån för en konferens. Inköp av skrivare har även gjorts utläggens korrekthet är granskade

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: Carina Larsson	Namnförtydligande Carina Larsson
Datum 27/4 - 2021	Ort Bollebygd

35. Partistöd 2021-Kristdemokraterna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/168

BOLLEBYGDS KOMMUN

TJÄNSTESKRIVELSE
2021-05-17 1 (1)

Dnr :152383

Kommunstyrelseförvaltningen

Suzanna Bengtsson | Kommunsekreterare
0734-64 70 10 | suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Utbetalning av partistöd 2021 - Kristdemokraterna

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (KD) för år 2021 med 35 224 kr.

Ärendet
Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Kristdemokraterna nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:
44 % av prisbasbeloppet/parti
15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2021 beräknas ett prisbasbelopp till 47 600 kr.

Beslutsunderlag
Granskningsrapport gällande partistöd, daterad 2021-04-28.

Skickas till
Kommunsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson
Kommunsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

ANKOM
2021 -04- 29

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
KD Lokalavd. Bollebygd-Töllsjö	802452-1042
Adress c/o Eivor Carlsson Stärsjöhut 30	Postadress 518 90 Sandhed
Telefon 0705296050	Bankkonto eller postgiro

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti):

Kristdemokraterna

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
1/1-20 - 31/12-20	35002:-

Ordförande e Namn Eivor Carlsson Signatur Eivor Carlsson Datum 28/4-21	Kassör Namn KRISTER SCHWARTZ Signatu r Datum 28/4-21

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Administration	14754:-
Val o reklam	330:-
Utbildning	1855:-
Överskott från 2021	19363:-

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Till administration, utbildning, demokratiskt arbete

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av:	Namnförtydligande
	Lars Åke Larsson
Datum	Ort
21/4-21	Tollsjö

36. Partistöd 2021 - Liberalerna (kf fattar slutligt beslut) KS2021/169

BOLLEBYGDS KOMMUN

TJÄNSTESKRIVELSE
2021-05-17 1 (1)

Dnr :152384

Kommunstyrelseförvaltningen

Suzanna Bengtsson | Kommunsekreterare
0734-64 70 10 | suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Utbetalning av partistöd 2021 - Liberalerna

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (L) för år 2021 med 28 084 kr.

Ärendet
Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Liberalerna nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:
44 % av prisbasbeloppet/parti
15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2021 beräknas ett prisbasbelopp till 47 600 kr.

Beslutsunderlag
Granskningsrapport gällande partistöd, daterad 2021-02-22.

Skickas till
Kommunsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson
Kommunsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

Rapport gällande erhållet lokalt partistöd

Ifylles av partiet (se bestämmelser om kommunalt partistöd 2015-2018, sid 2).

Rapporten gäller:

Juridisk person (registrerad lokal partiförening) Liberalerna i Bollebygd	Organisationsnummer
Adress C/o Sutinen, Berghällsvägen 2	Postadress 517 71 Olsfors
Telefon 070-6091470	Bankkonto eller postgiro 509-2548

Erhållet partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod 2020-01-01 – 2020-12-31	Erhållet stöd (kr) 27.907 kr

Ordförande Namn Alec Sintorn Signatur Datum 2021-02-22	Kassör Namn HANNU SUTINEN Signatur Datum 2021-02-22

Redovisning av lokalt partistöd

– beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Serviceavgift länsförbundet	5581,00
Bankavgifter	1250,00
Reklammaterial	2140,00
Möteskostnader	1285,00
Reskostnader	192,00
Medel över till balansräkningen	17 459,00
Summa	27 907,00

Granskningsrapport gällande erhållet lokalt partistöd

Ifylles av den särskilde granskaren (se bestämmelser om kommunalt partistöd 2015-2018, sid 2)

– Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Jag har granskat partiets redovisning av det lokala partistödet och kan intyga att redovisningen är korrekt och följer bestämmelserna om kommunalt partistöd.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: Eira Caarp	Namnförtydligande Eira Caarp
Datum 2021-02-22	Ort Bollebygd